

महाराष्ट्र शासन

सत्यमेव जयते

रोजगार काल

Maharashtra
State Innovation
Society

MSSDS

National Career Service
All India Skill Council

महाराष्ट्र शासन

कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग

योजनादर्शिका

(महाराष्ट्र शासनाच्या विविध विभागाच्या रोजगार व
उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका)

कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग

२ रा मजला, मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरू चौक, मंत्रालय मुंबई-४०००३२.

(महाराष्ट्र शासनाच्या विविध विभागाच्या रोजगार व
उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका)

• © सर्व हक्क प्रकाशकाधीन, २०२३

• प्रकाशन वर्ष : २०२३ :

• प्रकाशक :

• आयुक्त

कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता आयुक्तालय,

कोकण भवन (विस्तारीत), ३ रा मजला,

सी.बी.डी. बेलापूर, नवी मुंबई - ४००६१४.

दूरध्वनी क्र. : ०२२-२७५७१९४२/४४

ई-मेल - support@ese.maharashtra.gov.in

वेबसाईट - www.mahaswayam.gov.in

हेल्पलाइन नं. १८००-१२०-८०४०

• मुद्रक : दिपम प्रिंटींग अँड पॅकेजिंग, नागपूर

श्री. एकनाथ संभाजी शिंदे,
मुख्यमंत्री,
महाराष्ट्र

मंत्रालय,
मुंबई ४०० ०३२

शुभेच्छा

शासनाच्या विविध विभागांमार्फत राबविण्यात येणाऱ्या रोजगार व स्वयंरोजगार योजनांच्या माहितीची पुस्तिका तयार करण्यात येत असल्याचे समजून आनंद झाला.

रोजगार हा आपल्या सर्वांच्याच जिवाळ्याचा विषय आहे. राज्य शासनाने हा प्रश्न नेहमीच गांभीर्याने घेतला आहे. महाराष्ट्रातील नोकरीच्या शोधात असलेल्या उमेदवारांच्या अंगी शैक्षणिक पात्रता व कष्ट करण्याची तयारी आहे. मागणी व पुरवठा यांची सांगड घालून जास्तीत जास्त नोकरी इच्छुक उमेदवारांना रोजगार व स्वयंरोजगाराच्या संधी उपलब्ध करणे एक आव्हान आहे. या आव्हानाचा मुकाबला करत युवा वर्गाला उद्योजकतेसाठी आवश्यक कौशल्य आत्मसात करण्यासाठी विनामुल्य प्रशिक्षणाची जिल्हा, तालुका, तसेच ग्रामीण क्षेत्रात सोय उपलब्ध करण्यात राज्याने यश मिळविले आहे, त्यामुळे शहरी भागाकडे होणारे स्थलांतरण रोखण्यास मदत होणार आहे.

रोजगार-स्वयंरोजगार इच्छुक युवकांना आवश्यक मार्गदर्शन करून रोजगार व स्वयंरोजगारासाठी त्यांना याबाबत योग्य दिशा देणे ही काळाची गरज आहे. याकरीता महाराष्ट्र राज्यातील युवकांसाठी शासनाच्या विविध विभागाच्या रोजगार व स्वयंरोजगार योजनांची माहिती कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभागामार्फत एकत्रित संकलित करून या पुस्तिकेत समाविष्ट केली आहे. ही माहिती पुस्तिका राज्यातील युवकांना निश्चितच मार्गदर्शक ठरेल. या मार्गदर्शक पुस्तिकेचा लाभ घेऊन युवक स्वावलंबी होऊ शकतील, असा विश्वास वाटतो.

कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभागातर्फे प्रकाशित होणाऱ्या या रोजगार व उद्योजकता मार्गदर्शक पुस्तिकेस मनपूर्वक शुभेच्छा !

(एकनाथ संभाजी शिंदे)

श्री. देवेंद्र फडणवीस
उपमुख्यमंत्री,
महाराष्ट्र

मंत्रालय,
मुंबई ४०० ०३२

शुभेच्छा

महाराष्ट्र राज्य हे उद्योग-व्यवसाय क्षेत्रामध्ये सातत्याने देशात अग्रेसर आहे. त्यामुळे राज्यात गुंतवणुकीत वाढ होत आली आहे. राज्यातील युवकांना विविध योजना व उपक्रमांच्या माध्यमातून रोजगार व स्वयंरोजगाराच्या विविध संधी उपलब्ध होत आहेत.

उद्योग, व्यवसाय, सेवा क्षेत्रात कुशल मनुष्यबळाची मोठ्या प्रमाणावर गरज आहे. त्यांना कुशल मनुष्यबळ उपलब्ध करून देणे आणि युवकांना कौशल्य विकासाच्या माध्यमातून रोजगाराच्या संधी उपलब्ध करून देणे यासाठी, कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग महत्त्वाचा दुवा बनला आहे.

नवीन तंत्रज्ञानाच्या अनुषंगाने विविध क्षेत्रात संधी निर्माण होत आहेत. या संधीचा लाभ घेण्यासाठी युवकांनी कौशल्य आत्मसात करून रोजगार व स्वयंरोजगारक्षम होणे आवश्यक आहे. यासाठी रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन उपलब्ध करून देण्यासाठी शासनाच्या कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभागाच्या या मार्गदर्शक पुस्तिकेच्या माध्यमातून शासन आपल्या दारी आले आहे. ही मार्गदर्शक पुस्तिका खऱ्या अर्थाने युवकांसाठी यशाची गुरुकिल्ली ठरेल, असा विश्वास आहे.

कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभागाच्या या रोजगार व उद्योजकता मार्गदर्शक पुस्तिकेसाठी माझ्या हार्दिक शुभेच्छा !

(देवेंद्र फडणवीस)

श्री.अजित पवार
उपमुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य

शुभेच्छा

राज्य शासनाच्या कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभागामार्फत राबविण्यात येणा-या योजनांची मार्गदर्शक पुस्तिका प्रकाशित करण्यात येणार असल्याचे समजून आनंद झाला.

देशातील औद्योगिक क्षेत्रात महाराष्ट्र राज्य नेहमीच आघाडीवर राहिले आहे. विद्यमान सरकारच्या काळात उद्योग क्षेत्राला गती देण्यासाठी अनेक उपक्रम, योजना राबविण्यात येत आहेत. त्यामुळे राज्यात रोजगार आणि स्वयंरोजगाराच्या मुबलक प्रमाणात संधी उपलब्ध आहेत. या संधींना मूर्त स्वरूप देण्यासाठी कौशल्य विकासाचे विविध कार्यक्रम-उपक्रम घेण्यात येत आहेत. शाळा, महाविद्यालयांसह शहरी आणि ग्रामीण भागात कौशल्य विकास केंद्रांच्या माध्यमातून कौशल्ययुक्त मनुष्यबळाची निर्मिती करण्यात येत आहे. या माध्यमातून तरुणांना कोशल्य पूर्ण बनवून त्यांच्या हाताला काम देण्याचा प्रयत्न केला जात आहे.

शासन आपल्या दारी, विकसित भारत संकल्प यात्रा आदी कार्यक्रमांद्वारे शासकीय योजनांचा लाभ देण्यासाठी लाभार्थ्यांच्या दारापर्यंत शासकीय यंत्रणा पोहचत आहे. या पार्श्वभूमीवर राज्य शासनामार्फत राबविण्यात येत असलेल्या शासकीय रोजगार व स्वयंरोजगार योजनांची माहिती गरजू तरुणांना उपलब्ध करून देण्यासाठी ही पुस्तिका अतिशय उपयुक्त ठरेल, असा विश्वास वाटतो.

कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभागाच्या रोजगार व उद्योजकता मार्गदर्शक पुस्तिकेस शुभेच्छा.

(अजित पवार)

मंगलप्रभात लोढा,
मंत्री, कौशल्य, रोजगार,
उद्योजकता व नाविन्यता

राज्य शासनाच्या कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभागामार्फत योजनांची मार्गदर्शक पुस्तिका प्रकाशित करित असताना विभागाचा प्रमुख म्हणून सदर पुस्तिका राज्यातील तरुण/ तरुणींना एक मार्गदर्शक पथ तयार केल्याबदल माझ्या हार्दिक शुभेच्छा !

युवकांना रोजगार व उद्योजकतेच्या विविध संधी उपलब्ध करून देण्यासाठी कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभागामार्फत अनेक योजना राबविण्यात येत आहेत. तसेच, अशा प्रकारच्या विविध योजना शासनाच्या इतर विभागांमार्फत सुद्धा राबविण्यात येत आहेत. या सर्व योजनांची एकत्रित माहिती युवकांना उपलब्ध व्हावी व सदर योजनांचा लाभ घेऊन त्यांचे जीवनमान उंचावे या दृष्टीकोनातून तयार करण्यात येत असलेली ही पुस्तिका महत्त्वपूर्ण ठरेल असा मला विश्वास आहे. तसेच, विभागाच्या <https://www.mahaswayam.gov.in> या वेबपोर्टलद्वारे सुद्धा रोजगारासाठी ऑनलाईन सेवा उपलब्ध करून देण्यात आलेल्या आहेत. आधुनिक तंत्रज्ञानाच्या युगात कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग भविष्यातही नव-नवीन योजना राबवून युवकांना रोजगार व उद्योजकतेबाबत जलद गतीने माहिती देण्यात येईल व तरुणांचे भविष्य घडविण्यासाठी प्रयत्नशील राहील.

कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभागाच्या रोजगार व उद्योजकता मार्गदर्शक पुस्तिकेस माझ्या हार्दिक शुभेच्छा !

मंगलप्रभात लोढा

(मंगलप्रभात लोढा)

श्री आशिष कुमार सिंह (भा.प्र.से.)
अपर मुख्य सचिव,
कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व
नाविन्यता विभाग

कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग, महाराष्ट्र राज्यातील युवक युवतींना उद्योजकांना आवश्यक असणारे कालानुरूप कौशल्य प्रदान करून रोजगार उपलब्ध करून देण्यास सहकार्य करणे, उद्योजकतेसाठी मार्गदर्शन करणे तसेच, त्यांच्या विविध नाविन्यपूर्ण संकल्पनेस प्रत्यक्षात अंमलात आणण्यासाठी कार्यरत आहे.

या अनुषंगाने या विभागांतर्गत कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता आयुक्तालय, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास सोसायटी, महाराष्ट्र राज्य नाविन्यता सोसायटी कार्यरत असून भविष्यातील आधुनिक तंत्रज्ञाना संबंधित कौशल्य आत्मसात करण्यासाठी महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विद्यापीठ नव्याने स्थापन करण्यात आले आहे.

रोजगार व स्वयंरोजगाराच्या शोधात असलेल्या सुशिक्षित बेरोजगार तरुणांनी शासनाच्या विविध योजनांची माहिती घेऊन रोजगार व स्वयंरोजगाराच्या माध्यमातून आत्मनिर्भर होऊन स्वतःचा सामाजिक व आर्थिक विकास करावा परिणामी राज्याचाही विकास होईल या हेतूने तयार केलेली ही मार्गदर्शक पुस्तिका त्यांना भावी वाटचालीसाठी निश्चितच उपयुक्त ठरेल. तरी, या पुस्तिकेचा लाभ सर्व युवक युवतींनी घ्यावा.

कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभागाच्या रोजगार व उद्योजकता मार्गदर्शक पुस्तिकेस माझ्या हार्दिक शुभेच्छा !

आशिष कुमार सिंह (भा.प्र.से.)

डॉ. रामास्वामी एन (भा.प्र.से.)
आयुक्त,
कौशल्य विकास, रोजगार व
उद्योजकता

राज्य शासनाच्या कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभागामार्फत योजनांची मार्गदर्शक पुस्तिका महाराष्ट्रातील रोजगार व उद्योजकतेकरीता इच्छुक युवक युवतींना व विविध भागधारक (Stake Holder) यांच्यासाठी प्रकाशित करित असतांना आनंद होत आहे.

रोजगार व स्वयंरोजगाराच्या योजनांची एकत्रित माहिती पुस्तिका असावी, असा मानस मा.मंत्री, कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता यांनी व्यक्त केल्यानुसार सदर संकल्पनेच्या आधारावर ही पुस्तिका तयार करण्यात आलेली आहे. सदर पुस्तिका तयार करताना कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग व इतर रोजगार/ स्वयंरोजगारविषयक उपक्रम/योजना राबविणारे विभाग व महामंडळे यांच्या योजनांच्या माहितीचा या पुस्तिकेत समावेश करण्यात आलेला आहे. तसेच, युवकांना सदर योजनांविषयी अधिक माहिती अथवा मार्गदर्शन प्राप्त करून घेण्यासाठी संबंधित विभाग व महामंडळे यांचे राज्य, विभागीय व सर्व जिल्हास्तरीय कार्यालयांचे संपर्क अधिकारी, कार्यालयाचा पत्ता, दूरध्वनी क्रमांक, ईमेल, वेबसाईट इ. माहिती सुद्धा उपलब्ध करून देण्यात आली आहे.

आजचे युग हे माहिती व तंत्रज्ञानाचे युग आहे. विविध स्वयंरोजगार योजना राबविणाऱ्या अनेक विभाग व महामंडळे कार्यरत आहेत. परंतु, बहुतेक रोजगार इच्छुक असलेल्या युवक युवतींना तसेच, उद्योगमुख उद्योजकांना या योजनांची माहिती नसल्यामुळे त्यांच्या अंगी क्षमता असूनदेखील त्यांना त्यांचा इच्छित व आवडता व्यवसाय निवडता येत नाही. त्यामुळे अनेक वेळा युवक युवती हे त्यांच्या इच्छुक व्यवसायाच्या संधीपासून वंचित राहू नये यासाठी रोजगार व स्वयंरोजगारविषयक अंमलबजावणी करणाऱ्या महाराष्ट्रातील विविध शासकीय विभाग, महामंडळे इ. कार्यालयांच्या योजनांची माहिती एकाच ठिकाणी उपलब्ध व्हावी या हेतूने ही मार्गदर्शक व माहिती पुस्तिका प्रकाशित करण्यात येत आहे. तरी, रोजगार व स्वयंरोजगाराच्या शोधात असलेले युवक व युवतींना या माहितीचा निश्चितच उपयोग होईल अशी आशा बाळगतो.

डॉ. रामास्वामी एन., (भा.प्र.से.)

अनुक्रमणिका

अ.क्र.	महामंडळे/विभाग	लाभार्थी प्रवर्ग	पृष्ठ क्रमांक
१	कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग	सर्व प्रवर्गासाठी	०१
२	अण्णासाहेब पाटील आर्थिक मागास विकास महामंडळ मर्यादित	खुला (आर्थिक मागास)	२८
३	महाराष्ट्र राज्य खादी व ग्रामोद्योग महामंडळ	सर्व प्रवर्गासाठी	३६
४	महात्मा फुले मागासवर्गीय विकास महामंडळ मर्यादित	अनुसूचित जाती (नवबौद्ध व सफाई कर्मचारी)	४६
५	महाराष्ट्र राज्य इतर मागासवर्गीय वित्त आणि विकास महामंडळ	इतर मागासवर्ग	५६
६	महाराष्ट्र राज्य अपंग, वित्त आणि विकास महामंडळ मर्यादित	दिव्यांग	६३
७	शबरी आदिवासी, वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित	अनुसूचित जमाती	७०
८	लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठे विकास महामंडळ मर्यादित	अनुसूचित जाती (मातंग)	७४
९	संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित	अनुसूचित जाती (चर्मकार)	८१
१०	मौलाना आझाद अल्पसंख्यांक आर्थिक विकास महामंडळ मर्यादित	अल्पसंख्यांक	९३
११	वसंतराव नाईक विमुक्त जाती व भटक्या जमाती विकास महामंडळ मर्यादित	विमुक्त जाती व भटक्या जमाती	१०४
१२	पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी महाराष्ट्र मॅडी व शेळी विकास महामंडळ मर्यादित	भटक्या जमाती (धनगर)	१११
१३	महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळ	सर्व प्रवर्गासाठी	११४
१४	जिल्हा उद्योग केंद्र	सर्व प्रवर्गासाठी	११७
१५	महानगरपालिका / नगरपरिषद	सर्व प्रवर्गासाठी व दारिद्र्य रेषेखालील	१२७
१६	समाज कल्याण विभाग (जिल्हा परिषद)	अनुसूचित जाती	१३२
१७	आदिवासी विकास विभाग	अनुसूचित जमाती	१३६

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र.	महामंडळे/विभाग	लाभार्थी प्रवर्ग	पृष्ठ क्रमांक
१८	कृषी विभाग	सर्व प्रवर्गासाठी	१४२
१९	फलोत्पादन विभाग	सर्व प्रवर्गासाठी	१५५
२०	पशुसंवर्धन विभाग	सर्व प्रवर्गासाठी	१६१
२१	मत्स व्यवसाय विभाग	सर्व प्रवर्गासाठी	१८३
२२	जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा	सर्व प्रवर्गासाठी	१९४
२३	महिला व बालविकास विभाग	महिला	१९८
२४	सार्वजनिक बांधकाम विभाग	सर्व प्रवर्गासाठी	२०९
२५	जिल्हा परिषद	सर्व प्रवर्गासाठी	२१४
२६	दुग्ध व्यवसाय विकास विभाग	सर्व प्रवर्गासाठी	२३०
२७	सैनिक कल्याण विभाग	माजी सैनिक	२३७
२८	नेहरु युवा केंद्र संघटन	सर्व प्रवर्गासाठी	२४५
२९	महाराष्ट्र ऊर्जा विकास अभिकरण (मेडा) (महाराष्ट्र शासन पुरस्कृत)	सर्व प्रवर्गासाठी	२५०
३०	रेडीम विभाग	सर्व प्रवर्गासाठी	२५२
३१	सामाजिक वनीकरण संचालनालय	सर्व प्रवर्गासाठी	२५८
३२	सहकार विभाग	सर्व प्रवर्गासाठी	२६२
३३	व्यवसायांची यादी	-	२६४
३४	उद्योग सुरु करताना लागणारी माहिती	--	२६७
३५	१० व १२ वी नंतर करिअरच्या संधी	--	२७१
३६	नोकरी विषयक उपयुक्त संकेतस्थळे	--	२८०

१. कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग

या विभागाअंतर्गत कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता आयुक्तालय, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास सोसायटी, महाराष्ट्र राज्य नाविन्यता सोसायटी कार्यरत असून भविष्यातील आधुनिक तंत्रज्ञाना संबंधित कौशल्य आत्मसात करण्यासाठी महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विद्यापीठ नव्याने स्थापन करण्यात आले आहे.

१.१ कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य

दृष्टीकोन (Mission)

युवकांना कौशल्य विकास, रोजगार प्राप्ती आणि स्वयंरोजगाराकरिता मार्गदर्शन व सहाय्य करून त्यांचे राहणीमान उंचावण्यासाठी व उत्पन्न वाढविण्यासाठी उद्युक्त करणे.

उद्देश (Mission)

ई-प्रशासनाच्या माध्यमातून उमेदवारांना आश्वासित, पारदर्शक व विकेंद्रितपणे कौशल्य विकास, रोजगार, स्वयंरोजगारांची सेवा मिळवून देणे, उमेदवारांची रोजगार प्राप्त करून घेण्याची क्षमता वाढविणेसाठी त्यांना मार्गदर्शन व सहाय्य करणे, त्याद्वारे युवकांचा सामाजिक व आर्थिक स्तर वाढविणे, तसेच, बाजारपेठेतील मनुष्यबळाच्या मागणीनुसार विविध आस्थापना/उद्योजक/नियोक्ते यांना कुशल मनुष्यबळ उपलब्ध होण्याकरिता सहाय्य करणे.

लाभार्थी गट :- सर्व युवक - युवती.

आयुक्तालयामार्फत करण्यात येणारे कार्य :-

- बेरोजगार उमेदवारांची नोंदणी करणे व त्यांना नोकरी उपलब्ध करून देण्यासाठी मार्गदर्शन व सहाय्य करणे.
- नियोक्त्यांची नोंदणी करणे आणि रिक्तपदांच्या मागणीनुसार पात्र व रोजगार इच्छूक उमेदवार उपलब्ध करून देणे.
- सेवायोजन क्षेत्र माहिती संकलित करणे.
- सेवायोजन कार्यालये (रिक्तपदे सक्तीने अधिसूचित करणे) कायदा १९५९ ची अंमलबजावणी करणे.
- स्वयंरोजगार- व्यावसायिक व करिअर विषयक मार्गदर्शन देणे.
- व्यवसाय मार्गदर्शन व समुपदेशन करणे.

योजना :-

- पंडित दिनदयाळ उपाध्याय रोजगार मेळावे
- रोजगार प्रोत्साहन कार्यक्रम
- कौशल्य विकास कार्यक्रम
- आदिवासी उमेदवारांसाठी स्पर्धा परीक्षा भरती पूर्व प्रशिक्षण
- बेरोजगारांच्या सेवा सहकारी संस्था
- करीअर विषयक ग्रंथालय सट्टय अभ्यासिका
- मॉडेल करिअर सेंअर

वेबसाईट - <https://mahaswayam.gov.in>

संपर्क क्रमांक :- ०२२-२७५७१९४२ / २७५७१९४४

अ.क्र.	तपशील	
१	शासनाच्या विभागाचे/ कार्यालयाचे नांव:	कौशल्य , रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता आयुक्तालय
२	महामंडळाचे नांव (महामंडळ असल्यास):	-
३	विभागाची वेबसाईट:	https://rojgar.mahaswayam.gov.in

१. योजनांचा तपशील:

१.१ पंडित दिनदयाळ उपाध्याय रोजगार मेळावा

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नांव	पंडित दिनदयाळ उपाध्याय रोजगार मेळावा
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./ वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	सर्व प्रवर्ग.
३	लाभार्थी पात्रता	महाराष्ट्रातील १८ वर्षांपुढील सर्व बेरोजगार या योजनेस पात्र आहेत.
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.	नोकरीइच्छुक उमेदवारांना नोकरीच्या संधी उपलब्ध करून देण्यासाठी राज्यात ठिकठिकाणी उमेदवारांचे मेळावे आयोजित करणे.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	शासनाच्या स्वयंरोजगाराच्या धोरणाची प्रभावी अंमलबजावणी करण्याच्या दृष्टीने सुशिक्षित बेरोजगारांना रोजगार/स्वयंरोजगार उपलब्ध करून देण्यासाठी नियोक्ते, कारखानदार, व्यापारी व सुशिक्षित बेरोजगार यांचे एकत्रित रोजगार मेळावे ठाणे व पुणे येथे प्रायोगिक तत्वावर घेण्यात आले होते. लघु व मध्यम उद्योजक, दुकानदार, कारखाने मालक, हॉटेल व्यावसायिक यांना कुशल कर्मचाऱ्यांची सातत्याने गरज भासते. अशा नियोक्त्यांना सदर मेळाव्यांमध्ये कुशल कर्मचारी तात्काळ उपलब्ध होतात असे मेळावे नियमितपणे राज्यात घेण्याचा निर्णय शासनाने घेतला आहे. यानुसार राज्यातील नोकरीइच्छुक उमेदवारांना नोकरीच्या संधी उपलब्ध करून देण्यासाठी राज्यात ठिकठिकाणी उमेदवारांचे मेळावे आयोजित करण्यात येत असून त्याठिकाणी उद्योजकांचे प्रतिनिधी आणि नोकरी इच्छुक उमेदवारांना एकाच व्यासपिठावर आणले जाते. या माध्यमातून उमेदवारांना नोकरीची संधी तसेच उद्योजकांना पात्र उमेदवारांची पात्रतेनुसार त्यांच्या मुलाखती घेऊन त्यांना त्वरीत रोजगार मिळवून देण्यात येत आहे.
६	अनुदान मर्यादा	उमेदवारांना अनुदान मिळत नाही.
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	राज्यात ज्या ज्या वेळी कौशल्य विकास केंद्रांकडून रोजगार मेळावे आयोजित केले जातात त्यावेळी उमेदवार या मेळाव्यामध्ये सहभागी होऊ शकतात.
८	इतर माहिती	-

१.२ रोजगार प्रोत्साहन कार्यक्रम.

अ.क्र	तपशील	
१	योजनेचे नांव	रोजगार प्रोत्साहन कार्यक्रम.
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./ वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	सर्व प्रवर्ग.
३	लाभार्थी पात्रता	ज्या व्यक्तीचे वय १८ वर्ष पूर्ण असून किमान शिक्षण शालांत परीक्षा उत्तीर्ण किंवा औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेची परीक्षा उत्तीर्ण असून ती व्यक्ती महाराष्ट्र राज्यात अधिवास असलेली स्थानिक असली पाहिजे.
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.	विविध व्यवसायांच्या प्रत्यक्ष प्रशिक्षणाद्वारे उमेदवारांचे कसब व पात्रता वाढवणे.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	या योजनेनुसार उमेदवारांना विविध व्यवसायाचे प्रशिक्षण कार्यक्रम, खाजगी आस्थापनात व शासनाच्या अंगीकृत व्यवसायात कार्यान्वित करण्यात येतो. या कार्यक्रमांतर्गत उद्योजकांनी अधिसूचित केलेल्या प्रशिक्षणासाठी इच्छुक सुशिक्षित बेरोजगार उमेदवारांना सहा महिन्याचे प्रशिक्षणासाठी पाठवणी करण्यात येते. या कार्यक्रमाचे उद्दिष्ट असे आहे की, उमेदवारांना विविध व्यवसायातील/ क्षेत्रातील कसब प्राप्त व्हावे, किंवा त्यांचे कसब वाढावे, जेणेकरून प्रशिक्षण पूर्ण झाल्यावर ते नियमित नोकरीत योग्य पगारावर नेमण्यासाठी उद्योजकांना सहज स्वीकार्य व्हावे. या कार्यक्रमाचा असाही एक उद्देश आहे की, सुशिक्षित बेरोजगार उमेदवारांनी पगारी नोकरीच्या शोधात राहून निराश न होता प्रशिक्षण पूर्ण झाल्यावर त्यांना हिमंतीने स्वयंरोजगार सुरु करणे शक्य व्हावे.
६	अनुदान मर्यादा	या सहा महिन्यांच्या प्रशिक्षण सत्रांकरिता प्रशिक्षणार्थी उमेदवारांना खालीलप्रमाणे विद्यावेतन अदा केले जाते. १) इयत्ता दहावी उत्तीर्ण असणारे - रु.३००/- २) पदविधर - रु.५००/- ३) पदविकाधारक -७००/- ४) कला, शास्त्र व वाणिज्य शाखेमध्ये पदव्युत्तर शिक्षण घेतलेले उमेदवार. कृषी, पशुवैद्यकिय, वैद्यकिय, दंतचिकित्साशास्त्र, औषधनिर्मिती पदवीधर आणि बी.ए.बी.एड/बी.ए.बी.कॉम किंवा यासारखे द्विपदविधर किंवा पदव्युत्तर पदविधर व तत्सम यांचेसाठी - रु.८००/- ५) अभियांत्रिकी, तंत्रज्ञान व वास्तुशास्त्र शाखेतील पदवीधर व तत्सम यांचेसाठी रु.१०००/-
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	शासनाचे अंगीकृत व्यवसाय, खाजगी आस्थापना, विविध सहकार क्षेत्रे यांच्याशी संपर्क साधावा.
८	इतर माहिती	-

१.३ किमान कौशल्य विकास कार्यक्रम.

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नांव	किमान कौशल्य विकास कार्यक्रम
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	सर्व प्रवर्ग
३	लाभार्थी पात्रता	महाराष्ट्रातील १५ ते ४५ वयोगटातील उमेदवार या योजनेस पात्र आहेत.
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.	कौशल्य प्रशिक्षण.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	जिल्ह्यातील विशिष्ट भौगोलिक तथा सामाजिक स्थिती, परंपरागत व्यवसाय, नैसर्गिक संसाधने तथा साधनसामग्री इत्यादींच्या आधारे जिल्ह्यातील रोजगार/स्वयंरोजगारासाठी अधिक मागणी असलेली क्षेत्रे निश्चित करून या क्षेत्रांच्या कौशल्याच्या मागणीनुसार विशिष्ट अभ्यासक्रम राबविणे व कौशल्य प्रशिक्षण प्राप्त उमेदवारांना रोजगार/स्वयंरोजगारासाठी सहाय्य करणे. जिल्ह्याच्या वार्षिक योजनेसाठी मंजूर केलेल्या नियतव्ययामधून किमान रु.३ कोटी इतका नियतव्यय सदर योजनेसाठी राखून ठेवण्यात येतो.
६	अनुदान मर्यादा	उमेदवारांना अनुदान देण्यात येत नाही.
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	-
८	इतर माहिती	-

१.४ आदिवासी उमेदवारांसाठी कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता माहिती व मार्गदर्शन केंद्र.

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नांव	आदिवासी उमेदवारांसाठी स्पर्धा परिक्षा मार्गदर्शन केंद्र.
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	अनुसुचित जमाती
३	लाभार्थी पात्रता	उमेदवार अनुसुचित जमातीचा असावा.
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.	आदिवासी उमेदवारांची स्पर्धापरीक्षा व इतर परीक्षेसाठी तयारी करून घेण्यासाठी साडेतीन महिन्यांचे एक याप्रमाणे दरवर्षी ३ प्रशिक्षण सत्रे आयोजित केले जातात. तसेच, प्रशिक्षणाथर्थांना स्पर्धा परीक्षा तयारीसाठी आवश्यक असलेल्याचा चार (४) पुस्तकांचा संच मोफत देण्यात येतो.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	विविध शासकिय व निमशासकिय संस्थांमध्ये आदिवासी उमेदवारांसाठी राखीव पदे असतात. परंतु ती पदे स्पर्धात्मक परीक्षांद्वारे उमेदवारांची निवड करून भरण्यात येतात. या स्पर्धात्मक परीक्षांबद्दल आदिवासी उमेदवारांना माहिती देऊन त्या उत्तीर्ण होण्यासाठी त्यांना मार्गदर्शन व प्रशिक्षणाची आवश्यकता असते. असे

अ.क्र.	तपशील
	<p>दिसुन आल्याने प्रामुख्याने आदिवासी वस्ती असलेल्या परिसरात खास आदिवासी उमेदवारांसाठी प्रशिक्षण व मार्गदर्शन केंद्रे स्थापन करण्याचा निर्णय शासनाने घेतला आहे.</p> <p>यानुसार आदिवासी उमेदवारांची स्पर्धापरीक्षा व इतर परीक्षेसाठी तयारी करुन घेण्यासाठी महाराष्ट्रातील आदिवासीबहुल मंचर (पुणे), किनवट (नांदेड), देवरी (गोंदिया), चंद्रपूर (चंद्रपूर), गडचिरोली (गडचिरोली), अचलपूर (अमरावती), कळवण (नाशिक), रावेर (जळगांव) अशी आठ (८) केंद्रे कार्यान्वीत आहेत. या केंद्रामार्फत साडेतीन महिन्यांचे एक याप्रमाणे दरवर्षी ३ प्रशिक्षण सत्रे आयोजित केली जातात.</p>
६	<p>अनुदान मर्यादा</p> <p>या साडे तीन महिन्यांच्या सत्राकरीता उमेदवारांना प्रतिमाह रु.१००० विद्यावेतन अदा केले जाते.</p>
७	<p>अर्ज करण्याचा कालावधी</p> <p>वर्षातून खालीलप्रमाणे तीन सत्रे आयोजित केली जातात.</p> <p>१) ०१ एप्रिल ते १५ जुलै</p> <p>२) ०१ ऑगस्ट ते ०१ नोव्हेंबर</p> <p>३) ०१ डिसेंबर ते १५ मार्च.</p> <p>या कालावधीत उमेदवार या योजनेसाठी अर्ज करू शकतात.</p>
८	<p>इतर माहिती</p> <p>-</p>

१.५ बेरोजगारांच्या सहकारी सेवा संस्थांना आर्थिक सहाय्य.

अ.क्र.	तपशील
१	<p>योजनेचे नांव</p> <p>बेरोजगारांच्या सहकारी सेवा संस्थांना आर्थिक सहाय्य</p>
२	<p>लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.</p> <p>सर्व प्रवर्ग.</p>
३	<p>लाभार्थी पात्रता</p> <p>ज्या उमेदवारांनी कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता मार्गदर्शन केंद्रात नांव नोंदविलेले आहे, अशा किमान ११ बेरोजगारांनी एकत्र येऊन सहकारी सेवा संस्था स्थापन करुन तिची सहकारी संस्था कायदा, १९६० अन्वये नोंदणी केली आहे, अशा सहकारी सेवा संस्थांना या योजनेचा लाभ मिळेल.</p>
४	<p>योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.</p> <p>स्वयंरोजगारास वाव असलेल्या क्षेत्रात अस्तित्वात असलेल्या बेरोजगारांच्या सहकारी सेवा सोसायट्या/लोकसेवा केंद्रे यांचे मार्फत ग्रामीण तसेच शहरी जनतेला दैनंदिन गरजेच्या सेवा उपलब्ध करुन देण्याच्या उद्देशाने स्थापन करण्यात आल्या आहेत. त्यास अनुलक्षुन बेरोजगारांच्या सहकारी सोसायट्यांना स्वावलंबी होण्यासाठी रु.३ लाख इतक्या रकमेचे काम विना निविदा देण्याचा निर्णय शासनाने घेतला आहे.</p> <p>सदर कामांचे वाटप पारदर्शक व न्यायनिष्ठरित्या करण्यासाठी मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांच्या अध्यक्षतेखाली प्रत्येक जिल्ह्यात एक समिती नियुक्त करण्यात आली आहे.</p>
५	<p>योजनेचा संक्षिप्त तपशील</p> <p>राज्यातील बेरोजगारांच्या सहकारी सेवा सोसायट्यांना स्वावलंबी</p>

अ.क्र.	तपशील	
		होण्यासाठी
६	अनुदान मर्यादा	या योजनेत बेरोजगार सेवासोसायट्यांना विविध शासकीय विभागांकडून रु.३ लाख पर्यंतची कामे विना-निविदा देण्यात येतात.
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	बेरोजगारांच्या सेवा सहकारी संस्थां विविध शासकीय विभागांकडे शासकीय कामकाजाच्या दिवशी अर्ज करू शकतात.
८	इतर माहिती	बेरोजगारांच्या सेवा सहकारी संस्थांना शासनाच्या विविध विभागाकडून विविध सवलती दिल्या जातात. याची माहिती खालील तक्त्यामध्ये दर्शविण्यात आली आहे.

दिनांक १७.०८.२००२ च्या शासन निर्णयाच्या अनुषंगाने बेराजगारांच्या सेवा सहकारी संस्थांना व लोकसेवा केंद्राना विविध सवलती देवून त्यांना आर्थिकदृष्ट्या बळकट करण्यासाठी शासनाच्या विविध विभागांनी निर्गमित केलेले शासन निर्णय / परिपत्रके.

अ.क्र.	विभागाचे नांव	शासन निर्णय क्रमांक	आशय
१	कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग	शासन निर्णय क्र.रोस्वरो-२००२/प्र.क्र.२६७/रोस्वरो-१ दि.१७ ऑगस्ट, २००२	१.विविध विभागांनी आपल्या विभागात, शासकीय अंगीकृत उपक्रमांमध्ये, स्थानिक स्वराज्य संस्थांमध्ये दैनंदिन व्यवहाराच्या कामाची यादी तयार करून ती कामे सेवा सोसायट्यांमार्फत करून घ्यावीत. २. प्रशिक्षण कार्यक्रमाचा विविध स्वयंरोजगार योजनांशी सांगड घालावी. ३. वस्तूची खरेदी करतांना निविदांच्या अनामत रकमेतून सेवा सोसायट्यांना सूट देण्यात यावी. ४. सहकारी बँकांनी त्यांच्या ठेवीच्या किमान १० टक्के रक्कम सेवा सोसायटींकरिता आरक्षित ठेवावी. ५. स्थानिक स्वराज्य संस्था व अंगिकृत उपक्रमातर्फे जी व्यापारी संकुले बांधण्यात येतात त्यापैकी किमान १० टक्के दुकाने सेवा सोसायट्यांसाठी राखीव ठेवावी. ६. सेवा सोसायट्यांनी तयार केलेल्या मालाच्या विक्री करिता स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी त्यांच्या मालकीची ५०० चौ.मि. जागा उपलब्ध करून द्यावी. ७. वस्तूची/मालांची खरेदी करतांना शासकीय, निमशासकीय व स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी किमान २५ टक्के खरेदी सेवा सोसायट्यांकडून करावी. ८. सार्वजनिक बांधकाम विभागामार्फत बेरोजगार अभियंत्यांना / त्यांच्या सेवा

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र.	विभागाचे नांव	शासन निर्णय क्रमांक	आशय
			सोसायट्यांना विना निविदा २५ लाखांपर्यंतची कामे द्यावीत. ९. लोकसेवा केंद्रांना केंद्रे चालविण्यास जागा, दूरध्वनी व फर्निचर देण्याची जबाबदारी स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी घ्यावी.
२	कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग	शासन निर्णय क्रमांक इएसई-२००९/प्र.क्र.१५०(भाग-२)/रोस्वरो-१, दि.११/०२/२००४	१. सेवा सोसायटीमध्ये कमित कमी ११ सदस्य असणे आवश्यक. २. ११ सदस्यांना प्रती वर्षी रु.१३,२००/- प्रमाणे ३ वर्षे अनुदान ११ सदस्यावरील प्रत्येक सदस्यास रु.१२०० प्रमाणे अनुदान. ३. या शासन निर्णयाच्या दिनांकापासून म्हणजे दि.११/२/२००४ पासून मुळ सुशिक्षित बेरोजगारांना आर्थिक सहाय्य योजना बंद करण्यात येईल. ४. मुळ योजने अंतर्गत भाग अ व ब तहसिलदारांकडे पाठविलेल्या याद्या रद्द करण्यात येत आहेत.
३	कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग	शासन निर्णय क्रमांक इएसई-२००९/प्र.क्र.१५०(भाग-२)/रोस्वरो-१, दि.१५/०२/२००४	दिनांक २४ ऑगस्ट, २००० रोजी किंवा त्यानंतर नोंदणीकृत झालेल्या सेवा सहकारी संस्था अनुदानास पात्र राहतील.
४	कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग	शासन निर्णय क्रमांक इएसई-२००९/प्र.क्र.१५०(भाग-२)/रोस्वरो-१, दि.२७/०५/२००४	बेरोजगारांच्या सर्व नोंदणीकृत सहकारी सेवा संस्थांना व्यवस्थापकिय अनुदानास पात्र धरण्यात येईल.
५	महिला व बालविकास विभाग	दि.०३/०९/२००२	१. २५ टक्के खरेदी. २. अनामत रक्कम भरण्यापासून सुट. ३. स्वच्छतेची कामे.
६	आदिवासी विकास विभाग	शासन निर्णय क्र.१२०२/प्र.क्र.६४/का-१२ दि.०३/०९/२००२	१. १७/०८/२००२ चा शासन निर्णय जसाच्या तसा लागू करणे. २. आदिवासी विकास महामंडळ व शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ यांनीही १७/८/२००२ च्या शासन निर्णयाची अंमलबजावणी करावी.
७	नगरविकास विभाग	शासन परिपत्रक क्रमांक बेरोसे-१०/प्र.क्र.११/नवी२७, दिनांक २३/१०/२००२	१. कंत्राटी पध्दतीने होणारे कामे सेवा स.सो./लोकसेवा केंद्र कडून करून घेणे. २. प्रशिक्षणाचा लाभ देणे. ३. १० टक्के गाळे राखीव ठेवणे. ४. २५ टक्के खरेदी करणे. ५. विना निविदा कामे देणे. ६. नवीन लोकसेवा केंद्र स्थापन करणे. ७. लोकसेवा केंद्रांना अल्प भाड्याने जागा व दूरध्वनी उपलब्ध करून देणे.
८	रेशिम संचालनालय	जा.क्र.रेशिम/कार्या- ८/रोस्वर/०२	रेशिम उद्योगाचा स्वयंरोजगार सुरु करण्यास

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र.	विभागाचे नांव	शासन निर्णय क्रमांक	आशय
		/५६९४, दि.२५/२९ऑक्टोबर, २००२	बेरोजगार उमेदवारांना प्रवृत्त करणे.
९	महसुल व वनविभाग	क्र. एएसवा-१०/०२/प्रक्र-७०४/३	सेवा सहकारी सोसायट्यांना अनामत रकमेत सुट देणे.
१०	ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग	शासन परिपत्रक क्र.झेपीए- २००२ /प्र.क्र.२०८/३३(वित्त-९) दिनांक २०/१२/२००२	१. दैनंदिन कामाच्या सेवा देणे. २. प्रशिक्षण कार्यक्रमाच्या योजनेशी सांगड घालणे. ३. स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या मालकीची जागा अल्पदराने व्यवसायासाठी उपलब्ध करून देणे. ४. साफसफाई व स्वच्छतेची कामे करून देणे. ५. २५ टक्के खरेदी करणे. ६. अनामत रकम भरण्यातून सुट देणे ७. वर्षभरात तीस लक्षापर्यंतची डागडुजी व दुरुस्तीची कामे देणेबाबत. ८. नविन लोकसेवा केंद्र स्थापन करणे.
११	ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग	शासन शुध्दीपत्रक क्र. भेडपीए- २००२/प्रक्र-२०८/ ३३, (वित्त-९) दि. १३ ऑक्टोबर, २००३	सेवा सहकारी संस्थांना स्थावर मत्तेची देखभाल, डागडुजी व दुरुस्ती करण्यासाठी रु.५ लाखापर्यंतची कामे विना निविदा देता येतात.
१२	कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धविकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग	शा.नि.क्र. संकिर्ण १०२००२/ २२५९ (५४)/पदुम-४, दि. १७/०५/२००३	१. २५ टक्के मालाची खरेदी. २. अनामत रकम भरण्यातून सुट. ३. कृत्रिम रेतनाच्या सेवेसाठी शुल्क वसूल करणे, ४. इमारतीची साफसफाई व स्वच्छतेची कामे करून देणे.
१३	कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धविकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग	शासन निर्णय क्रमांक इएसए- १००२/प्र.क्र.१४९४/ दिनांक ३१/०७/२००३	१. २५ टक्के वस्तूंची खरेदी, २. निविदा भरताना अनामत रकमेतून सुट. ३. दूध विक्री केंद्र वाटपात ३० टक्के आरक्षण. ४. मच्छिमार सोसायट्यांना ६० टक्के खार जमिन राखून ठेवणे
१४	कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धविकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग	शासननिर्णय रोस्वरो-२००१/ प्र.क्र. १२३/पद्म-८, दिनांक ११/८/२००३	१. शासकीय दूध योजना आवश्यक भांडार आवश्यक साहित्याची खरेदी करणे. २. २५ टक्के वस्तूंची खरेदी, ३. निविदा भरताना अनामत रकमेतून सुट. ४. साफसफाईची कामे करून देणे.
१५	गृह विभाग	शासन निर्णय क्र. एसटीसी- ३४०२ / पक-१७५-परी-१ दिनांक २९/०५/२००३	१. दि.१७/०८/२००२ च्या शासन निर्णयाची महाराष्ट्र राज्य परिवहन मंडळाने अंमलबजावणी करावी.
१६	उद्योग उर्जा व कामगार विभाग	शासन निर्णय क्रमांक इएसए- १००२/प्र.क्र.१४९४/ दिनांक ३१/०७/२००३	१. दैनंदिन कामाच्या सेवा हस्तांतरित करणे. २. साफसफाई स्वच्छतेची कामे देणे, ३. बेरोजगार अभियंत्यांच्या सेवासोसायटीला २५ लाखापर्यंत कामे देणे,

अ.क्र.	विभागाचे नांव	शासन निर्णय क्रमांक	आशय
१७	उद्योग उर्जा व कामगार विभाग	शासन निर्णय क्र. इएसए १००३२ /प्र.क्र.३०६/पशा-४ २. दिनांक २९/०५/२००३	१. रेट लिस्ट प्रमाणे विना निविदा कामे द्यावी. २. २५ टक्के मालाची खरेदी. ३. दरमहा मंडळाच्या अधिका-यांची बैठक घेवून लोक सेवा केंद्रे/सेवा सोसायटयांच्या कामाचा आढावा घेवून त्यांच्या अडीअडचणी दूर करणे. ४. जाणीवपूर्वक काम देण्याचे टाळले जात असेल अशा अधिका-यांच्या विरुद्ध कार्यवाही करणे.
१८	उद्योग उर्जा व कामगार विभाग	शासन निर्णय क्रमांक- भांखस-२००४/ (३०३७)/ उद्योग-६, दिनांक ११ ऑगस्ट, २००४.	१. सेवा संस्थांना खरेदीमध्ये २५ टक्के आरक्षण देण्यात यावे. २. सेवा संस्थांना बयाना रक्कम भरण्यापासून सूट देण्यात यावी.
१९	सार्वजनिक बांधकाम विभाग	शासन निर्णय क्र.संकिर्ण ०२/प्र.क्र./इमारती/२, दि.२१/०६/२००३	१. दैनंदिन कामाच्या सेवा देणे ३. २५ टक्के मालाची खरेदी ४. अनामत रक्कम भरण्यातून सुट ५. बयाणा रक्कम भरणे पासून सुट ६. काम दिल्यानंतर चाळीस हजारपर्यंतची रक्कम बिनव्याजी अग्रिम देणे. ७. १० टक्के कामे लॉटरी पध्दतीने वाटप करण
२०	वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग	शा. नि.क्र संकीर्ण-२००२/ सीआर-१३५/०३/समन्य, दि.४ डिसेंबर, २००३	१. कार्यालयीन साफ सफाई व स्वच्छतेची कामे देणे, २. स्थावर मत्तेची देखभाल, डागडुजी व दुरुस्ती, ३. सहकारी सेवा सोसायटयांना अनामत रक्कम भरण्यातून सूट देणे, ४. कुरिअर सेवा, प्लंबिंगची कामे, सुतार कामे, रंगकाम इ. कामे देणे,
२१	आदिवासी विकास विभाग	शासन निर्णय क्र. रोस्वरो १२०२/प्रक्र-६४/(२००२)/ का- १२. दि. १२/२/२००४	१.आश्रम शाळेतील विद्यार्थी विद्यार्थिनीसाठी गणवेश शिलाई करणे. २. आश्रम शाळा वसतीगृहासाठी भाजीपाला, मटण, अंडी, दूध, आवश्यकते नुसार मिरची पावडर, गरम मसाला, हळद इ. पुरवठा करणे. ३.आश्रम शाळा वसतीगृहासाठी दैनंदिन गरजेसाठी आवश्यक फिरकोळ साहित्य पुरविणं. ४. आश्रम शाळांची फिरकोळ दुरुस्ती करणे, ५. आश्रम शाळा वसतीगृहातील साहित्य, वस्तु इ. दुरुस्ती करणे,
२२	सामाजिक न्याय सांस्कृतिक कार्य	शासन परिपत्रक क्र. संकीर्ण२००२/ प्र.क्र.२११/विधयो-२ दिनांक -२८	बेरोजगारांच्या सेवा सहकारी संस्था व लोकसेवा केंद्रांना नमुना यादी नुसार तसेच

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र.	विभागाचे नांव	शासन निर्णय क्रमांक	आशय
	क्रिडा व विशेष सहाय्य विभाग	एप्रिल, २००४.	इतर कामे देणे,
२३	शालेय शिक्षण विभाग	शासनपरिपत्रक क्र-एमआयएस १००२/(१६५/०२)/समन्वय कक्ष, दिनांक २३ जून, २००४.	सेवा सोसायट्यांना कामे देण्याबाबत दि.१७.०८.२००२ च्या शानिनुसार शालेय शिक्षण विभागातर्गत येणारी सर्व कार्यालये सर्व संचालनालये/सर्व मंडळे यांनी कार्यवाही करावे.
२४	अन्न नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग	शा.नि.क्र. रॉकेल-१००४/ ३००९/ प्र.क्र.३५७८/ नापु-२७, दिनांक २० फेब्रुवारी, २००४.	किरकोळ केरोसिन परवाने देण्यासाठी सुशिक्षित बेरोजगारांना प्राधान्य,
२५	अन्न नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग	शा.नि.क्र. रॉकेल-१००३/ प्र.क्र.३२४९/नापु-२७, दिनांक २२ जुलै, २००४.	किरकोळ केरोसिन परवाने देण्यासाठी सुशिक्षित बेरोजगारांना प्राधान्य, तसेच, सेवा सोसायट्यांचा प्राधान्यक्रमात समावेश
२६	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ,	क्र.राप/वाणिज्य आस्था/ बेरोजगार/ शासन निर्णय/४१२३ दिनांक ०६ ऑगस्ट, २००४	सेवा सोसायट्यांना ९ महिन्यांच्या अनामत रकमे ऐवजी ६ महिन्यांची अनामत रक्कम घेण्यास अनुमती.

१.६ करिअर विषयक साहित्य, अभ्यासिका व वेबसाईट विकास योजना.

अ.क्र.	योजनेचे नांव	तपशील
१	योजनेचे नांव	करिअर विषयक साहित्य, अभ्यासिका व वेबसाईट विकास योजना.
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./ वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	सर्व साधारण
३	लाभार्थी पात्रता	महाराष्ट्रातील बेरोजगार युवक/युवती या योजनेस पात्र आहेत.
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.	कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता केंद्रात येणाऱ्या बेरोजगारांना ग्रंथालय सट्थ्य अभ्यासिकेची सेवा उपलब्ध करून देणे.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता केंद्रात येणाऱ्या बेरोजगारांना राज्यातील ३६ जिल्हा व ८ आदिवासी कार्यालये अशा एकूण ४४ कार्यालयांमध्ये स्पर्धापरीक्षेसाठी उपयुक्त पुस्तके, मासिके, करिअर मार्गदर्शनावरील पुस्तके, वर्तमानपत्रे यांची मोफत सुविधा उपलब्ध करून देण्यात आलेली आहे.
६	अनुदान मर्यादा	उमेदवारांना अनुदान मिळत नाही.
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	या योजनेचा लाभ घेण्यासाठी अर्ज करण्याची आवश्यकता नाही. शासकिय कामकाजाच्या दिवशी उमेदवार कौशल्य विकास केंद्रामध्ये जाऊन या योजनेचा लाभ घेऊ शकतात.
८	इतर माहिती	-

१.७ मॉडेल करिअर सेंटर केंद्र पुरस्कृत योजना.

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नांव	मॉडेल करिअर सेंटर केंद्र पुरस्कृत योजना
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	सर्व प्रवर्ग.
३	लाभार्थी पात्रता	महाराष्ट्रातील सर्व बेरोजगार उमेदवार या योजनेस पात्र आहेत.
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.	ग्रामीण, स्थानिक तसेच निमशहरी भागातील रोजगार इच्छुक उमेदवारांना रोजगार व स्वयंरोजगाराच्या संधी, पारदर्शित्या व प्रभावी पध्दतीने तंत्रज्ञानाच्या सहाय्याने समुपदेशनाद्वारे उपलब्ध करून देणे.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	केंद्र शासनाच्या रोजगार व प्रशिक्षण महानिदेशालय तसेच, श्रम व रोजगार मंत्रालयामार्फत राष्ट्रीय करिअर सेवा ही योजना मंजूर करण्यात आलेली आहे. या अंतर्गत राज्यामध्ये मॉडेल करिअर सेंटर स्थापना करण्याकरिता सहाय्य केले जाते. सदर योजने अंतर्गत युवा वर्गाचा कल, त्यांचे क्षमतेनुसार कौशल्येवर आधारित रोजगार व मागणीचा शोध घेऊन त्यांना कौशल्य प्रशिक्षण देणे रोजगार व स्वयंरोजगाराच्या संधीबाबत माहिती व मार्गदर्शन करण्यात येते.
६	अनुदान मर्यादा	उमेदवारांना अनुदान मिळत नाही.
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	शासकीय कामकाजाच्या दिवशी उमेदवार या योजनेचा कौशल्य विकास,रोजगार व उद्योजकता मार्गदर्शन केंद्रात जाऊन लाभ घेऊ शकतात.
८	इतर माहिती	-

२.संपर्क:

२.१ मुख्य /राज्यस्तरीय कार्यालय:

अ.क्र.	राज्यस्तरीय प्रमुख अधिकाऱ्याचे पदनाम	राज्यस्तरीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	आयुक्त	३ रा मजला (विस्तारीत) कोंकण भवन, बेलापूर सीबीडी, नवी मुंबई - ४००६१४	०२२-२७५७९९४२/४४	maharojigar@gmail.com

२.२ विभागीय कार्यालये:

अ.क्र.	विभागीय कार्यालयाचे नांव	विभागीय कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	विभागीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	मुंबई	उप आयुक्त	३ रा मजला (विस्तारीत) कोंकण भवन, बेलापूर सीबीडी, नवी मुंबई - ४००६१४	०२२-२७५७९९०१५	rojgarddmumbai@gmail.com
२	पुणे	उप आयुक्त	शासकीय बंगला नं. ११, जेल रोड, येरवडा, पुणे -४११००६.	०२०-२६६८३६१३	rojgarddpune@gmail.com

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र.	विभागीय कार्यालयाचे नांव	विभागीय कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	विभागीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
३	नाशिक	उप आयुक्त	जुनी शासकिय आसवनी, बराक क्र.१२ विभागीय आयुक्त कार्यालयासमोर, नाशिक-४२२१०१	०२५३-२९४०८८८	rojgarddnashik@gmail.com
४	छत्रपती संभाजीनगर	उप आयुक्त	मालजीपुरा, स्टेशन रोड, छत्रपती संभाजीनगर - ४३१००१	०२४०-२९९०२३२	rojgarddauranga@gmail.com
५	अमरावती	उप आयुक्त	संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ परिसर, विद्यार्थी भवन इमारत, अमरावती-४४४६०५	०७२१-२६६१९५०	rojgarddamravati@gmail.com
६	नागपूर	उप आयुक्त	प्रशासकीय इमारत क्र.१, सहावा माळा, सिव्हील लाईन, नागपूर-४४०००१	०७१२-२५६५४७९	rojgarddnagpur@gmail.com

२.३ जिल्हास्तरीय कार्यालये:

अ.क्र.	जिल्ह्याचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	मुंबई शहर	सहायक आयुक्त	श्रेयश चेंबर, १ ला मजला १७५, डॉ. डी. एन. रोड, फोर्ट, मुंबई - ४००००१	०२२ - २२६२६३०३	mumbaicity.employment@gmail.com
२	मुंबई उपनगर	सहायक आयुक्त	श्रेयश चेंबर, १ ला मजला १७५, डॉ. डी. एन. रोड, फोर्ट, मुंबई - ४००००१	०२२-२२६२६४४०	mumbaisuburbanrojgar@gmail.com
३	ठाणे	सहायक आयुक्त	जुने कोषागार कार्यालय, जिल्हाधिकारी कार्यालय आवार, नेताजी सुभाषचंद्र मार्ग, ठाणे (प) ४००६०१	०२२-२५४२८३००	thanerojgar@gmail.com
४	पालघर	सहायक आयुक्त	जिल्हा मुख्यालय परिसर, प्रशासकीय इमारत "ब", पहिला मजला कक्ष क्र.१०९ पालघर-बोईसर रोड, ता.जि. पालघर.	०२५२५-२९९८१२	palgharrojgar@gmail.com
५	रायगड	सहायक आयुक्त	वैभव निवास, भंडार आळी, चेंदरे, रायगड-अलिबाग.	०२१४१-२२२०२९	alibagrojgar@gmail.com
६	रत्नागिरी	सहायक आयुक्त	जिल्हा व्यवसाय शिक्षण प्रशिक्षण संस्था यांचे	०२३५२-२९९३८५	ratnagirirojgar@gmail.com

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र.	जिल्ह्याचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
			कार्यालय, नाचणे ड,पो. एमआयडीसी, ता.जि. रत्नागिरी		
७	सिंधुदूर्ग	सहायक आयुक्त	प्रशासकीय संकुल, तळ मजला, "ए" ब्लॉक, सिंधुदुर्गनगरी ता.कुडाळ जि.सिंधुदुर्ग	०२३६२-२२८८३५	sindhudurgrojar@gmail.com
८	पुणे	सहायक आयुक्त	४८१, रास्ता पेठ, पुणे - ४११०११.	०२०-२६१३३६०६	punerojar@gmail.com
९	सातारा	सहायक आयुक्त	एस. टीस्टॅन्ड जवळ ., प्रशासकीय इमारत, तळ मजला, सातारा-४१५००१	०२१६२-२३९९३८	satararojar@gmail.com
१०	सांगली	सहायक आयुक्त	मध्यवर्ती प्रशासकीय इमारत, तळमजला, विजयनगर, सांगली-४१६४१५	०२३३-२६००५५४	sanglirojar@gmail.com
११	सोलापूर	सहायक आयुक्त	झाईंग हॉल इमारत, महाराष्ट्र राज्य तांत्रिक प्रशाला, नॉर्थकोट शाळा, पार्क चौक, सोलापूर-४१३००१	०२११७-२५९५०९५६	solapurrojar@gmail.com
१२	कोल्हापूर	सहायक आयुक्त	सी. बिल्डींग, शासकीय निवासस्थान विचारेमाळ, कोल्हापूर-४१६००४	०२३१-२५४५६७७	kolhapurojar@gmail.com
१३	नाशिक	सहायक आयुक्त	प्रगत व्यवसाय प्रशिक्षण पध्दती इमारत, आयटीआय सातपुर परिसर, पहिला मजला, त्र्यंबकरोड, नाशिक ४२२ ००७	(०२५३) २९९३३२१	nashikrojar@gmail.com
१४	जळगाव	सहायक आयुक्त	शासकीय तंत्रिक विद्यालय परिसर जी एस ग्राउंड जवळ जळगाव	०२५७-२९५९७९०	jalgaonrojar@gmail.com asstdiremp.jalgaon@ese.maharashtra.gov.in
१५	धुळे	सहायक आयुक्त	प्रशासकीय संकुल, जुने जिल्हाधिकारी कार्यालय आवार, धुळे ४२४००१	०२५६२-२९५३४१	dhulerojgr@gmail.com
१६	अहमदनगर	सहायक आयुक्त	नवीन प्रशासकीय इमारत, पहिला मजला, आकाशवाणी केंद्रा समोर, सावेडी, अहमदनगर	०२४१ - २९९५७३५	ahmadnagarrojar@gmail.com
१७	नंदुरबार	सहायक आयुक्त	प्रशासकीय इमारत, रुम नं. २७ टोकर तलाव रोड, नंदुरबार	०२५६ - ४२९५०१	nandurbarrojar@gmail.com

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र.	जिल्ह्याचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१८	छत्रपती संभाजीनगर	सहायक आयुक्त	मालजीपुरा, स्टेशन रोड, छत्रपती संभाजीनगर - ४३१००१	०२४०-२९५४८५९	aurangabadrojgar@gmail.com
१९	जालना	सहायक आयुक्त	प्रशासकीय इमारत २ माळा जालना ४३१२०३	०२४८२-२९९०३३	jalnarojgar@gmail.com
२०	हिंगोली	सहायक आयुक्त	मध्यवर्ती प्रशासकीय इमारत एस ३ दुसरा माळा हिंगोली.	०२४५६-२२४५७४	hingolirojgar@gmail.com
२१	बीड	सहायक आयुक्त	शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था चंपावती शाळेच्या पाटीमागे नगर रोड, बीड	०२४४२-२९९११६	bidrojgar@gmail.com
२२	परभणी	सहायक आयुक्त	शासकीय तंत्र प्रशाला तथा औद्योगिक शाळा, नारायण चाल, स्टेडीयम जवळ, परभणी.	०२४५२-२२००७४	parbhanirojgar@gmail.com
२३	नांदेड	सहायक आयुक्त	पहिला मजला, शासकीय तंत्र प्रशाला, आनंद नगर रोड, बाबा नगर, नांदेड	०२४६२-२५१६७४	nandedrojgar@gmail.com
२४	लातूर	सहायक आयुक्त	शासकीय तंत्र प्रशाला केंद्र, क्रिडासंकुल समारे, औसा रोड, लातूर-४१३५१२	०२३८२-२९९४६२,	laturojgar@gmail.com
२५	धाराशिव	सहायक आयुक्त	मध्यवर्ती प्रशासकीय इमारत तळमजला, धाराशिव	०२४७२-२९९४३४	osmanabadrojgar@gmail.com
२६	अमरावती	सहायक आयुक्त	शासकीय तांत्रिक विद्यालय परिसर, उस्मानिया मस्जिद जवळ, बस स्टॅंड रोड, अमरावती	(०७२९) - २५६६०६६	amravatorojgar@gmail.com
२७	अकोला	सहायक आयुक्त	प्रशासकिय इमारत, दुसरा माळा, जिल्हाधिकारी कार्यालय परिसर, अकोला	०७२४-२४३३८४९	akolarojgar@gmail.com
२८	बुलढाणा	सहायक आयुक्त	प्रशासकीय इमारत, बस स्टॅंड समोर, बुलढाणा ४४३ ००१	०७२६२-२४२३४२	buldanarajgar@gmail.com
२९	यवतमाळ	सहायक आयुक्त	उद्योग भवन चौथा माळा दारवा रोड, यवतमाळ	०७२३२-२४४३९५	yavatmalrojgar@gmail.com
३०	वाशिम	सहायक आयुक्त	प्रशासकिय इमारत, तळ मजला, रुम नं.११, काटा रोड, वाशिम पिन ४४४५०५	०७२५२-२३१४९४	washimrojgar@gmail.com
३१	नागपूर	सहायक आयुक्त	प्रशासकीय इमारत क्र.२, २ रा माळा, सिव्हील लाईन्स, नागपूर -४४०००१.	०७१२-२५३१२१३	nagpurrojgar@gmail.com

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र.	जिल्ह्याचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
३२	वर्धा	सहायक आयुक्त	प्रशासकीय इमारत, ३रा मजला, सिव्हिल लाईन, वर्धा- ४४२००१	०७१५२-२४२७५६	wardha rojgar@gmail.com
३३	भंडारा	सहायक आयुक्त	शिवाजी स्टेडिअम परीसर, क्रिडा संकुल, भंडारा - ४४१९०४	०७१८४-२५२२५०	bhandararojgar@gmail.com
३४	चंद्रपूर	सहायक आयुक्त	प्रशासकीय भवण, पहिला माळा, हॉल क्र.५ व ६, चंद्रपूर- ४४२४०२	०७१७२-२५२२९५	chandrapurojgar@gmail.com
३५	गडचिरोली	सहायक आयुक्त	शासकीय संकुल, बॅरेक क्र.२ (कॉम्प्लेक्स), गडचिरोली- ४४२६०५	०७१३२-२२२३६८	gadchirolirojgar@gmail.com
३६	गोंदिया	सहायक आयुक्त	जिल्हाधिकारी कार्यालयाची इमारत, २रा माळा, रुम क्र. २१०, आमगाव रोड, गोंदिया-	०७१८२-२३११५०	gondiyarojgar@gmail.com

सत्यमेव जयते
महाराष्ट्र शासन

कौशल्य, रोजगार,
उद्योजकता व नाविन्यता विभाग

महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास सोसायटी

पहिला मजला, एल्फिन्स्टन तांत्रिक विद्यालय परिसर ३, महापालिका मार्ग,
धोबी तलाव, मुंबई - ४००००१.

राज्यातील १५ ते ४५ वयोगटातील युवक-युवतींना औद्योगिक
आस्थापनांच्या मागणीवर आधारीत विविध सेक्टरमध्ये कौशल्य प्रशिक्षण प्रदान
करून रोजगार व स्वयंरोजगाराच्या संधी उपलब्ध करून देण्यात येत आहेत.

MSSDS मार्फत राबविण्यात येणाऱ्या महत्वाच्या योजना

❖ केंद्र शासन पुरस्कृत योजना ❖

प्रधानमंत्री कौशल्य विकास योजना
(PMKVY)

उपजीविकेसाठी कौशल्य संपादन
ज्ञान जागरूकता अभियान (SANKALP)

❖ राज्य शासन पुरस्कृत योजना ❖

प्रमोद महाजन कौशल्य व उद्योजकता
विकास अभियान (PMKUVA)

एकसुत्रीकरण
(CONVERGENCE)

❖ जिल्हा नियोजन समिती योजना ❖

किमान कौशल्य विकास योजना
(जिल्हा नियोजन समिती)

कुशल महाराष्ट्र - रोजगारयुक्त महाराष्ट्र.

www.mahaswayam.gov.in

दुरध्वनी क्र. ८६५५८१६२४०/४१

कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास सोसायटी

केंद्र व राज्य शासनामार्फत राबविण्यात येणाऱ्या योजनांची प्रभावी अंमलबजावणी करीता राज्यस्तरावर संस्था रजिस्ट्रेशन अक्ट, १८६० अंतर्गत महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास सोसायटी दि. १५.०२.२०११ रोजी स्थापना करण्यात आली आहे. कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता विषयक राष्ट्रीय व राज्यापातळीवर धोरणांचे संनियंत्रण, नियोजन व प्रभावी अंमलबजावणी व्हावी या दृष्टीने कौशल्य विकास संबंधित सर्व योजना महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास सोसायटी नोडल एजन्सी म्हणून कार्यरत आहे.

राज्यातील १५ ते ४५ वयोगटातील युवक युवतींना कौशल्य विकास प्रशिक्षणाकरिता योजनांची नावे

योजना

- १) प्रमोद महाजन कौशल्य व उद्योजकता विकास अभियान
- २) किमान कौशल्य योजना
- ३) प्रधानमंत्री कौशल्य विकास योजना
- ४) संकल्प

38
क्षेत्रे

1866
अभ्यासक्रम

7610
प्रशिक्षण केंद्रे

871920
प्रशिक्षित उमेदवार

महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास सोसायटी मार्फत राबविण्यात येणाऱ्या विविध कौशल्य विकास प्रशिक्षण योजना

केंद्र शासन पुरस्कृत योजना

प्रधानमंत्री कौशल्य विकास योजना केंद्रपुरस्कृत राज्य व्यवस्थापित

राज्यात सप्टेंबर, २०१७ पासून सदर योजनेची अंमलबजावणी सुरु करण्यात आली आहे. सदर योजना १००% केंद्र शासनामार्फत अनुदानित आहे.

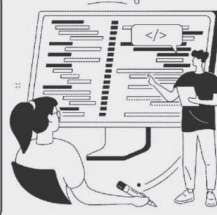
उपजीविकेसाठी कौशल्य संपादन ज्ञान जागरूकता अभियान (SANKALP)

केंद्र शासनाच्या कौशल्य व उद्योजकता मंत्रालयामार्फत National Skill Development Mission अंतर्गत राबविण्यात येणारा उपजीविकेसाठी कौशल्य संपादन व ज्ञान जागरूकता अभियान (SANKALP) प्रकल्प कौशल्य विकास प्रशिक्षणाची गुणवत्ता वृद्धिंगत करण्याकरिता राबविण्यात येत आहे

राज्य शासन पुरस्कृत योजना

प्रमोद महाजन कौशल्य व उद्योजकता विकास अभियान (PMKUVA)

माहे सप्टेंबर २०१५ मध्ये "प्रमोद महाजन कौशल्य व उद्योजकता विकास अभियान" या योजनेची सुरुवात "कुशल महाराष्ट्र-रोजगारयुक्त महाराष्ट्र" या ध्येयपूर्तीसाठी करण्यात आली. या योजने अंतर्गत राज्यातील १५ ते ४५ वयोगटातील उमेदवारांना कौशल्य विकास प्रशिक्षण देऊन रोजगार/स्वयंरोजगार उपलब्ध करून देण्यात येतो. सदर योजना १००% राज्य शासनमार्फत अनुदानित आहे.

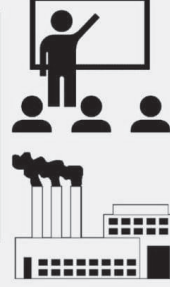
शासनाच्या विविध विभागामार्फत राबविण्यात येणाऱ्या कौशल्य व उद्योजकता विकास योजनांचे एकसुत्रीकरण (Convergence):

राज्य शासनाच्या विविध विभागामार्फत राबविण्यात येत असलेल्या कौशल्य व उद्योजकता प्रशिक्षण तसेच क्षमता वृद्धिंगत (Capacity Building) करण्यासंदर्भातील योजना/कार्यक्रम राबविण्यात येतात.

जिल्हा पुरस्कृत योजना

किमान कौशल्य विकास कार्यक्रम- जिल्हा नियोजन समिती
महाराष्ट्रातील विविध जिल्ह्यातील विशिष्ट भौगोलिक तथा सामाजिक स्थिती, परंपरागत व्यवसाय, नैसर्गिक संसाधन तथा साधनसामुग्री इत्यादींच्या आधारे जिल्ह्यातील रोजगार/स्वयंरोजगारासाठी अधिक मागणी असलेली क्षेत्रे निश्चित करून या क्षेत्रांच्या कौशल्याच्या मागणीनुसार विशिष्ट अभ्यासक्रम राबविणे तसेच प्रशिक्षण प्राप्त उमेदवारांना रोजगार/स्वयंरोजगारासाठी सहाय्य करणे या उद्दिष्टा करीता “ किमान कौशल्य विकास कार्यक्रम” या जिल्हास्तरीय सर्वसाधारण योजनेची अंमलबजावणी माहे मार्च २०१७ पासून सुरुवात करण्यात आली आहे.

जागतिक कौशल्य स्पर्धा

वर्ल्ड स्किल इंटर्नॅशनल (WSI) यांच्या मार्फत जागतिक कौशल्य स्पर्धेचे आयोजन दर दोन वर्षांनी विविध देशांमध्ये आयोजित करण्यात येते. जागतिक कौशल्य स्पर्धेच्या पूर्वतयारीकरिता राज्यस्तरावर कौशल्य स्पर्धा घेण्याची जबाबदारी त्या त्या राज्याची असते. त्यानुसार, महाराष्ट्रातून कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभागामार्फत राज्यातील २१ वर्षाखालील इच्छुक उमेदवारांची नोंदणी ऑनलाइन पद्धतीने करून जिल्हा, विभाग व राज्यस्तरावर स्पर्धेचे आयोजन करून राज्य स्तरावरील विजेत्या उमेदवारांना राष्ट्रीय स्पर्धेसाठी नामांकित केले जाते.

या योजनांच्या अधिक माहिती खालील संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.

Sr. No	Skill India Campaign Resource	Available Link
1	SIP Onboarding Process: TP/TC Registration: 1. Step by Step Manual for Registration	https://www.skillindia.gov.in/user-Manuals
2	Guidelines and TP/TC Requirements (Equipment, Trainer and Infrastructure)	https://www.skillindia.gov.in/knowledge-bank
3	Jobrole/QP Listings/Courses: List of Approved Jobroles under Skill India	https://www.skillindia.gov.in/qpListings
4	NSQC Minutes of Meetings	https://ncvet.gov.in/national-skills-qualification-committee-nsqc
5	NQR Portal for NSQD Approved Courses	https://www.nqr.gov.in/
6	Trainer Registration for TOT/TOA	https://nsdcindia.org/national-portal-trainers-and-assessors
7	World Skill Competition	https://worldskillsindia.co.in/
8	Pradhan Mantri Kaushal Vikas Yojana (PMKVY)	https://www.pmkvofficial.org/
9	Ministry of Skill Development and Entrepreneurship	https://www.msde.gov.in/
10	Common Cost Norms for Skilling	https://nsdcindia.org/sites/default/files/files/Common_Norms.pdf
11	Sector Skill Councils	https://www.pmkvofficial.org/sector-skill-councils
12	PMKVY Scheme Types: 1.Short Term Training (STT) 2.Recognition for Prior Learning (RPL) 3.Special Project (SP)	https://www.pmkvofficial.org/components-of-the-scheme
13	Website of Maharashtra SSDM	https://kaushalya.mahaswayam.gov.in/
14	Skill Hub Initiative under PMKVY	https://www.pmkvofficial.org/skill-hub

कोशल्य विकास योजनांच्या अधिक माहितीसाठी संपर्क

पहिला मजला, एल्फिन्स्टन तांत्रिक विद्यालय परिसर, ३, महापालिका मार्ग,
धोबी तलाव, मुंबई- ४००००९

ई-मेल : ceo@mssds.in * दुरध्वनी क्र. : 022 22625651/53 * वेबसाईट : <https://kaushalya.mahaswayam.gov.in>

१.३ महाराष्ट्र राज्य नाविन्यता सोसायटी

**Skills, Employment,
Entrepreneurship &
Innovation Department**

महाराष्ट्र शासन

**Maharashtra
State Innovation
Society**

Government of Maharashtra
Skills, Employment, Entrepreneurship and Innovation Department

- Maharashtra Startup Week
- Incubator Network
- Financial Assistance for Patent and Quality-Testing
- Grand Challenges
- Women Entrepreneurship Cell
- Startup Expo - VC Mixer
- Maharashtra Virtual Incubation Centre
- Maharashtra Innovation & Technological Development Fund

QR Code

[/MSInSociety](#) [/MSInSociety](#) [/company/msins](#)

Reach out to us @

team@msins.in | www.msins.in | +91 22 35543099

कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता
व नाविन्यता विभाग

Maharashtra
State Innovation
Society

महाराष्ट्र शासनाने नाविन्यपूर्ण संकल्पनांना, उद्योगांना प्रोत्साहन देण्यासाठी कौशल्य विकास रोजगार व उद्योजकता विभागांतर्गत "महाराष्ट्र राज्य नाविन्यपूर्ण स्टार्टअप धोरण २०१८" जाहीर केले. या धोरणाच्या प्रभावी अंमलबजावणीसाठी व राज्यातील नाविन्यपूर्ण परिसंस्थेच्या अध्ययन आणि विकासासाठी महाराष्ट्र राज्य नाविन्यता सोसायटी कार्यरत आहे. या धोरणातील मुख्य उद्दीष्टांतर्गत महाराष्ट्रमध्ये अनुकूल व्यावसायिक वातावरण निर्मिती करून नवउद्योजकांना प्रोत्साहन देण्यासाठी व्यासपीठ उपलब्ध करून देणे, स्टार्ट-अपना सक्षम करणे, नियामक रचना सुलभ करणे व पायाभूत सुविधांना चालना देऊन स्टार्टअप परिसंस्थेला विकसित करणे हे या समावेश आहे.

महाराष्ट्र राज्य नाविन्यपूर्ण स्टार्टअप धोरणाची उद्दीष्टे साध्य करण्यासाठी महाराष्ट्र राज्य नाविन्यता सोसायटीमार्फत राज्यातील सर्व घटकांकरिता स्टार्टअप व नाविन्यता क्षेत्राशी संबंधित विविध योजना, उपक्रम व कार्यक्रम राबविले जातात. या कार्यक्रमांमुळे राज्यातील अनेक नवउद्योजकांना उद्योजकतेची निगडित विविध प्रकारचे सहाय्य व मार्गदर्शन उपलब्ध होत आहे.

नाविन्यता सोसायटीचे प्रमुख उपक्रम:

१. महाराष्ट्र स्टार्टअप वीक

स्टार्टअपना शासनासोबत काम करण्याची संधी देण्यासाठी हा एक प्रमुख उपक्रम आहे. या अंतर्गत विजेत्या स्टार्टअपना त्यांच्या उत्पादन / सेवेच्या प्रकल्पांची प्रायोजिक तत्वावर अंमलबजावणी शासनाच्या विविध विभागांतोबर करण्यासाठी १५ लाखांचे कार्यालयीन आदेश देण्यात येतात. या मध्ये कृषी, आरोग्य सेवा, टिकाव (स्वच्छ ऊर्जा, पाणी आणि कचरा व्यवस्थापन), स्मार्ट पायाभूत सुविधा आणि गतिशीलता, प्रशासन आणि आर्थिक समावेशन, शिक्षण आणि कौशल्य या क्षेत्रांचा समावेश आहे.

२०१८, २०१९, २०२०, २०२१ आणि २०२२ मध्ये या उपक्रमाच्या पाच आवृत्त्या आयोजित केल्या गेल्या असून विजेत्या स्टार्टअपचे काम विविध विभागांसोबत चालू आहे.

२. इन्क्यूबेटर्सची स्थापना

महाराष्ट्र राज्य नाविन्यता सोसायटीतर्फे महाराष्ट्रातील १९ संस्थांमध्ये इन्क्यूबेशन सेंटर सुरू करण्यात आले आहे. या इन्क्यूबेशन सेंटर्सना ५ वर्षांच्या कालावधीमध्ये रु. ५ कोटी रुपयांचा निधी देण्यात येणार आहे. या इन्क्यूबेशन सेंटर्सच्या स्थापनेमुळे प्रारंभिक टप्प्यामधील स्टार्टअपना त्यांच्या कल्पनांना विकसित करण्याकरिता आवश्यक तो सल्ला आणि तांत्रिक मार्गदर्शन देण्यात येते. इन्क्यूबेटर्सची यादी अधिकृत संकेत स्थळावर उपलब्ध आहे.

३. महिला उद्योजकता कक्ष

राज्यातील महिला उद्योजकतेला चालना देण्यासाठी कौशल्य विकास विभागांतर्गत महाराष्ट्र राज्य नाविन्यता सोसायटीमध्ये स्वतंत्र 'महिला उद्योजकता कक्ष' स्थापन करण्यात आला आहे. महिला उद्योजकांना विशेष मार्गदर्शन, स्टार्टअप ना प्रारंभिक टप्प्यात अर्थसहाय्य करणे, विकसीत स्टार्टअपना अधिकृत निधीकरिता स्टार्टअप परिसंस्थेतील गुंतवणूकदारांशी समन्वय साधून देणे, संशोधन व विकास क्षेत्रात तसेच तांत्रिक उद्योजकता क्षेत्रात करिअर करू इच्छिणाऱ्या महिलांना विशेष अनुदान पुरविणे इत्यादी करिता महिला उद्योजकता कक्षामार्फत विविध उपक्रम व योजना कार्यान्वित करण्यात येत आहेत.

MAHARASHTRA
STARTUP
WEEK 2022

कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता
व नाविन्यता विभाग

Maharashtra
State Innovation
Society

४. महाराष्ट्र स्टार्टअप यात्रा

राज्यातील नागरिकांच्या नवसंकल्पनांना मूर्त स्वरूप देण्यासाठी महाराष्ट्र स्टार्टअप यात्रेचे आयोजन करण्यात येत आहे. महाराष्ट्र स्टार्टअप यात्रेचे ठळक वैशिष्ट्ये खालीलप्रमाणे आहेत.

- महाराष्ट्राच्या तळागाळातील नवउद्योजकांचा आणि नाविन्यपूर्ण कल्पनांचा शोध घेवून त्यांना स्थानिक पातळीवर व्यासपीठ उपलब्ध करून देणे.
- नवसंकल्पनांना तसेच सुरुवातीच्या टप्प्यातील नवउद्योजकांना प्रोत्साहन, तज्ज्ञ मार्गदर्शन, निधीआणि आवश्यक पाठबळ पुरवणे

ध्यास नाविन्यता, शोभ नवउद्योजकांचा
राज्यातील कारीगरांचा सहकारानेच मूर्त स्वरूप देण्यासाठी, पाठबळ, सकारण उपक्रम.

५. बौद्धिक संपदा हक्क अर्थ सहाय्य योजना

महाराष्ट्रातील स्टार्टअप्सने केलेल्या नाविन्यपूर्ण संकल्पनेचे बौद्धिक मालमत्ता हक्क सुरक्षित व सक्षम ठेवण्याकरिता अर्थ सहाय्य.

- आंतरराष्ट्रीय – रुपये १० लाख पर्यंत
- देशांतर्गत – रुपये २ लाख पर्यंत

६. गुणवत्ता परीक्षण आणि प्रमाणन अर्थ सहाय्य योजना

प्रारंभिक टप्प्यातील स्टार्टअप्सना गुणवत्ता परीक्षण आणि प्रमाणनासाठी आवश्यक असणाऱ्या मूलभूत खर्चासाठी रुपये २ लाख पर्यंतचे अर्थ सहाय्य

७. महाराष्ट्र वर्चुअल इन्व्हेस्टमेंट सेंटर (www.mvic.in)

सुरुवातीच्या टप्प्यातील स्टार्टअप व नवउद्योजक यांना आवश्यक असणाऱ्या सुविधा व सेवा सवलतीच्या दरात ऑनलाइन पद्धतीने उपलब्ध करून दिल्या जातील.

८. महाराष्ट्र इनोवेशन अँड टेक्नॉलॉजिकल डेव्हलपमेंट फंड (www.msins.in/mitdf)

हा रुपये २०० कोटींचा निधी सुरुवातीच्या टप्प्यातील स्टार्टअप्समधे गुंतवणूक करण्यासाठी आहे. याद्वारे कृषि, शिक्षण, आरोग्य, कौशल्य, प्रशासन यांसारख्या क्षेत्रांमधील स्टार्टअप्स मधे गुंतवणूक करण्यात येईल.

भविष्यातील प्रस्तावित प्रकल्प :

महाराष्ट्र ग्रँड चॅलेंज

महाराष्ट्र ग्रँड चॅलेंज या उपक्रमांतर्गत शासनाच्या विविध आव्हानांवर अभिनव, नाविन्यपूर्ण उपाय सुचविणे हे या उपक्रमाचे मुख्य उद्देश्य आहे. राज्य शासनाच्या विविध विभागांकडून त्यांची समस्या विधाने एकात्रित करून जाहीर करण्यात येतात आणि नाविन्यपूर्ण उपायासाठी नवोदितांना आव्हान केले जाते.

नाविन्यता सोसायटीच्या सर्व योजनांची व उपक्रमांची माहिती मिळवण्यासाठी अधिकृत संकेतस्थळ www.msins.in ला भेट द्यावी

WELCOME TO THE FUTURE OF SKILL DEVELOPMENT

School of Science, Engineering and Technology Skills
School of Management and Commerce Skills
School of Media & Communication Skills
School of Humanities Skills
School of Interdisciplinary Studies Skills

Awards :

Certificates | Diploma | Advanced Diploma

Bachelors | Degree | Masters

To Know More

SCAN THE CODE

+91 9930151608

महाराष्ट्र शासन

कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग
व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, मुंबई

संचालनालयाच्या विविध योजना

व्यवसाय प्रशिक्षण

- १) शिल्पकारागीर प्रशिक्षण योजना (CTS)
- २) शिकाऊ उमेदवारी प्रशिक्षण योजना (ATS)
- ३) अल्पमुदत प्रशिक्षण योजना (SHORT TERMS COURSES)
- ४) उत्पादनाभिमुख प्रशिक्षण योजना (POTS)
- ५) राष्ट्रीय सेवा योजना (NSS)

व्यवसाय शिक्षण

- १) पूर्वव्यावसायिक अभ्यासक्रम (PRE-VOCATIONAL)
- २) व्दिलक्षी अभ्यासक्रम (BIO-FOCAL)
- ३) किमान कौशल्य अभ्यासक्रम (MCVC)(VOC. HSC)
- ४) महाराष्ट्र राज्य कौशल्य, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण मंडळ (MSBSVET)
- ५) प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम

संस्थाविकास प्रकल्प

- १) पब्लिक प्रायव्हेट पार्टनरशिप (PPP)
- २) स्ट्राईव्ह (STRIVE)
- ३) मॉडेल आय.टी.आय. (MODEL ITI)

शासनाच्या इतर विभागाच्या समन्वयाने राबविण्यात येणाऱ्या योजना

- १) एस.सी.पी. आय.टी.आय. (SCP ITI)
- २) आदिवासी आश्रमशाळा
- ३) अल्पसंख्यांक औ. प्र. संस्था.

व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, मुंबई
Web Site:- www.dvet.gov.in

शिल्प कारागिर योजना (CTS):-

शिल्प कारागिर प्रशिक्षण योजना हि सन १९५० मध्ये केंद्रशासनाने सुरु केली. सदर प्रशिक्षण योजना हि कारखान्यांना लागणारे कुशल मनुष्यबळ तयार करण्यासाठी सुरु करण्यात आली. संपूर्ण देशात व्यवसाय निहाय प्रात्यक्षिक प्रशिक्षण एकसारखे असावे आणि प्रशिक्षणाचा दर्जा सारखा राहावा या हेतूने हि योजना राष्ट्रीय स्तरावर राबविण्यांत येते. त्यामुळे कोणत्याही राज्यातील कोणत्याही जिल्हयामध्ये आय टी आय चे प्रशिक्षण घेवून बाहेर पडणारा प्रशिक्षणार्थी कोणत्याही ठिकाणी नोकरी मिळवू शकतो.

शिकाउ उमेदवारी योजना (BT & RI) (Apprenticeship Scheme):-

औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेमधील प्रशिक्षण पूर्ण झालेल्या प्रशिक्षणार्थ्यांना शिकाउ उमेदवारी योजनांतर्गत (Apprenticeship Scheme अंतर्गत) वेगवेगळ्या आस्थापनांमध्ये / कारखान्यांमध्ये शिकाउ उमेदवारीची व्यवस्था केली जाते. तसेच शिकाउ उमेदवारीच्या कालावधीत उमेदवारांना स्टायपेंड सुध्दा देण्यात येतो. विविध आस्थापनांत / कारखान्यात औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेतील प्रशिक्षण दिल्या जाणाऱ्या निरनिराळ्या व्यवसायासाठी जागा स्थित केल्या जातात. व त्या जागा भरण्यासाठी दरवर्षी फेब्रुवारी ते एप्रिल तसेच ऑगस्ट ते सप्टेंबर या कालावधीत उमेदवारांच्या भरतीसाठी भरती मेळाव्याचे आयोजन केले जाते. तसेच कारखान्यांच्या / आस्थापनांच्या गरजेनुसार सुध्दा भरती मेळावे घेतात.

प्रगत व्यवसाय प्रशिक्षण योजना (AVTS):-

भारतात होत असलेल्या औद्योगिक विकासाला गती प्राप्त व्हावी, औद्योगिक उत्पादन वाढावे, त्याला उत्तेजन मिळावे व सहाय्य व्हावे या हेतूने प्रगत व्यवसाय प्रशिक्षण पध्दती सुरु करण्यात आली आहे. ज्या निरनिराळ्या प्रगत आणि क्लिष्ट अशा प्रकारच्या कामांसाठी अतिशय उच्च प्रकारचे कसब प्राप्त केलेले कामगार व तंत्रज्ञान इतर प्रशिक्षण कार्यक्रमाद्वारे मिळू शकत नाही. त्याप्रकारच्या कामासाठी प्रशिक्षण देण्याचा हेतू प्रगत व्यवसाय प्रशिक्षण योजनेद्वारे सिध्द होते. प्रगत व्यवसाय प्रशिक्षण योजनांतर्गत खालील अभ्यासक्रम राबविले जातात.

१. अॅडव्हॉन्स एम.टी.एम.इलेक्ट्रीकल २) अॅडव्हॉन्स एम.टी.एम.मेकॅनिकल ३) अॅडव्हॉन्स कॅड कॅन ३-डी मॉड्यूल ४) मेट्रालॉजी अॅण्ड इंजी.इन्स्ट्रुमेंट ५) अॅडव्हॉन्स वेल्डींग इत्यादी.

पब्लिक प्रायव्हेट पार्टनरशिप (PPP):-

औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थामधून देण्यात येणारे प्रशिक्षण हे उद्योगधंद्यातील तंत्रज्ञानाशी सुसंगत असावे व त्यानुसार जागतिक दर्जाचे तंत्रज्ञ व्यक्तींची निर्मिती व्हावी या उद्देशाने केंद्रशासनाने सन २००७ पासून केंद्रशासन पुरस्कृत खाजगी सहभागाने देशातील सर्व औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांचा पब्लिक प्रायव्हेट पार्टनरशिप अंतर्गत दर्जावाढ करण्याचे निश्चित केले आहे. सध्या पीपीपी अंतर्गतच नागपूर विभागात ४४ संस्थांचा समावेश आहे.

STRIVE:-

औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था तसेच शिकाउ उमेदवारी अंतर्गत देण्यात येणाऱ्या कौशल्य प्रशिक्षणाची औद्योगिक आस्थापनेच्या गरजेनुसार प्रासंगिकता व कार्यक्षमता वाढविण्याकरीता जागतिक बँक सहाय्यीत हा प्रकल्प देशातील सर्व राज्यांमध्ये राबविण्यात येत आहे.

ब) मुख्य योजनांची संक्षिप्त माहिती - तंत्र शिक्षण - २०२३ पूर्व व्यवसायीक अभ्यासक्रम:-
शासनाने सन १९९६-९७ पासून पूर्व व्यवसायीक अभ्यासक्रम सुरु केलेले आहेत. पूर्व व्यवसायीक अभ्यासक्रम योजनेअंतर्गत विद्यार्थ्यांना एका कौशल्यऐवजी बहुकौशल्य्याचे ज्ञान तसेच रोजगार व स्वयंरोजगार निर्मितीस प्रोत्साहन देण्याकरीता नविन अभ्यासक्रम राबविण्यात येत आहे. या अभ्यासक्रमाची मुख्य तत्वे
अ) एलिमेंटस ऑफ मेकेनिकल इंजि. ब) एलिमेंटस ऑफ इलेक्ट्रीकल अँड इलेक्ट्रानिक्स टेक्नॉलॉजी या दोन शाखेमध्ये विभागणी करण्यात आली आहे. या दोन शाखेमधून अभ्यासक्रम राबविण्यात येतो.

२) एच.एस.सी. व्होकेशनल :-

केद्रशासनाच्या १९८६ च्या शैक्षणिक धोरणानुसार ' शिक्षणाच्या विविध स्तरावर व्यवसाय अभ्यासक्रमाचे शिक्षण देवून विद्यार्थ्यांना रोजगार / स्वयंरोजगारास आवश्यक कौशल्य प्रदान करण्यात यावे. जेणेकरून आवड, गरज व कुवत नसताना इतर पर्याय उपलब्ध नाहीत म्हणून उच्च शिक्षणाकडे वळणाऱ्या विद्यार्थ्यांचा लोंढा कमी होईल'. या उद्देशाने रोजगार / स्वयंरोजगारास उपयुक्त असलेले ७० टक्के व्यवसाय विषयाची व्याप्ती असलेले व्यवसाय अभ्यासक्रम सुरु करण्यात आले शासनाने शासकीय संस्थेतील वरील अभ्यासक्रम बंद केलेला असुन सध्या अशासकीय अनुदानात संस्थेत अभ्यासक्रम सुरु आहे.

३) द्विलक्षी व्यवसाय अभ्यासक्रम (+ 2 Bifocal) :-

महाराष्ट्रात द्विलक्षी स्वरुपाचे व्यावसायीक अभ्यासक्रम १९७८ मध्ये सुरु करण्यात आले आहे. हे अभ्यासक्रम मर्यादीत संस्थेत कायम स्वरुपी सुरु असून महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळाने मान्य केलेले आहे. या अभ्यासक्रमात व्यवसाय अभ्यासक्रमाची व्याप्ती ३० टक्के आहे तसेच गणित विज्ञान व इतर विषयांची व्याप्ती साधारणतः ७० टक्के आहे. हा अभ्यासक्रम पूर्ण केल्यानंतर उच्च शिक्षणाकरीता अभियांत्रिकी, वैद्यकीय कृषी इत्यादी शाखेत प्रवेश दिल्या जातो. इयत्ता ११ वी १२ वी या स्तरावर व्यवसाय शिक्षणाची जोड देवून जास्तीस जास्त विद्यार्थ्यांना विविध व्यवसायाचे प्रशिक्षण द्यावे व रोजगार / स्वयंरोजगारास प्रवृत्त करावे तसेच उच्च शिक्षणाकडे व महाविद्यालयाकडे जाणारा लोंढा थांबवावा या उद्देशाने ही योजना सुरु करण्यात आली. या योजनेअंतर्गत व्यवसाय अभ्यासक्रम घेवून इयत्ता १२ उत्तीर्ण विद्यार्थ्यांनी रोजगार / स्वयंरोजगार करावा किंवा उच्च शिक्षण घ्यावे अशाया दुहेरी उद्देशाने हे अभ्यासक्रम सुरु करण्यात आले.

४) महाराष्ट्र राज्य व्यवसाय शिक्षण परिक्षा मंडळ अंतर्गतब अल्पमुदतीचे प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम:-

औद्योगिककरणातील वाढ, बदलते तंत्रज्ञान, सामाजिक व आर्थिक बदल या बाबींचा विचार करता अर्धवट शिक्षण सोडलेल्या विद्यार्थ्यांसाठी तसेच विशिष्ट शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी अँड - अँन कोर्सेस असे कमी कालावधीचे व्यावसायीक अभ्यासक्रम जे विद्यार्थ्यांना रोजगार व स्वयंरोजगारास चालना (EMPLOYABILITY) मिळवून देण्यास समर्थ आहेत, असे अभ्यासक्रम ज्यांचा कालावधी हा ६ माहिने, १ व २ वर्ष असा असतो.

५) राष्ट्रीय माध्यमिक शिक्षा अभियान (RMSA):-

राष्ट्रीय माध्यमिक शिक्षा अभियान (RMSA) अंतर्गत व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण विभागातर्फे महाराष्ट्र राज्यातील १७ शाळांमध्ये सन २०१४ पासून व्यावसायीक अभ्यासक्रम सुरु करण्यात आले. नागपूर विभागात सद्यःस्थिती ९ शाळा मध्ये ऑटोमोबाईल हा विषय शिकविल्या जात आहे. या अभ्यासक्रमात ऑटोमोबाईल सेक्टर लेव्हल ३ या विषयाचे प्रशिक्षण देणे सुरु आहे

२. अण्णासाहेब पाटील आर्थिक मागास विकास महामंडळ

प्रसिद्ध माथाडी कामगार नेते मा. अण्णासाहेब पाटील यांच्या नावाने दि. २७ नोव्हेंबर १९९८ रोजी अण्णासाहेब पाटील आर्थिक मागास विकास महामंडळाची स्थापना करण्यात आली आहे.

आर्थिक मागास प्रवर्गातील उमेदवारांना स्वयंरोजगारासाठी आर्थिक सहाय्य देऊन त्यांचे सशक्तीकरण घडवून आणणे असे महामंडळाचे ध्येय आहे. राज्यातील सर्व जिल्ह्यात कार्यरत असणाऱ्या जिल्हा कौशल्य विकास रोजगार व उद्योजकता मार्गदर्शन केंद्रामार्फत या महामंडळाच्या योजनांची अंमलबजावणी होते. महाराष्ट्र राज्यात दि. ३० जून २०१४ पर्यंत बारा हजाराहून अधिक लाभार्थ्यांनी या महामंडळाच्या योजनेचा लाभ घेतला आहे.

महाराष्ट्र शासनाच्या ई-प्रशासन धोरणास अनुसरून दि. २१ जुलै २०१४ पासून लाभार्थ्यांना स्वयंरोजगाराच्या योजना राबवण्याची प्रक्रिया जलद, पारदर्शी आणि अधिक कार्यक्षम करण्यासाठी ऑनलाईन वेब पोर्टल विकसित करण्यात आले आहे. प्रस्तुत वेब पोर्टलवर कर्ज अर्ज ऑनलाईन भरणे, स्थळ पाहणीचा दिनांक निश्चित करणे, अर्जाची सद्यस्थिती तपासणे तसेच अर्जासाठी आवश्यक कागदपत्राचे नमुने व तत्सम माहिती उमेदवाराला एका क्लिकवर उपलब्ध करून देण्यात आली आहे.

उद्दीष्ट :-

- आर्थिकदृष्ट्या मागास असलेल्या घटकापर्यंत विशेषकरून बेरोजगार तरुणांपर्यंत पोहचून त्यांना सक्षम बनविणे.
- योजना राबवून रोजगाराच्या व स्वयंरोजगाराच्या संधी उपलब्ध करून देणे.
- आर्थिकदृष्ट्या मागासघटकांचा सामाजिक विकास घडवून आणणे.

योजना :-

- १) वैयक्तिक कर्ज व्याज परतावा (IR १)
- २) गटकर्ज व्याज परतावा (IR २)
- ३) गटकर्ज प्रकल्प (GL १)

योजना लाभार्थी गट :-

ज्या जाती/गटासाठी कोणतेही महामंडळ कार्यरत नाही अशा जाती/ गटांतील उमेदवार अर्ज करण्यास पात्र राहतील.

वेबपोर्टल :- <https://udyog.mahaswayam.gov.in>

संपर्क क्रमांक :- ०२२ - २२६५७६६२

अ.क्र.	तपशील	
१	शासनाच्या विभागाचे नांव:	नियोजन विभाग
२	महामंडळाचे नांव (महामंडळ असल्यास):	अण्णासाहेब पाटील आर्थिक मागास विकास महामंडळ मर्यादित
३	विभागाची वेबसाईट:	www.udyog.mahaswayam.gov.in

१. योजनांचा तपशील -

१.१ वैयक्तिक कर्ज व्याज परतावा योजना (IR-I)

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नांव	वैयक्तिक कर्ज व्याज परतावा योजना (IR-I)
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	सर्व साधारण
३	लाभार्थी पात्रता	१) उमेदवार महाराष्ट्राचा रहिवासी असणे अनिवार्य. २) या योजना प्रामुख्याने मराठा (हिंदु-मराठा) प्रवर्गाकरीता आहेत. ३) योजनेकरीताची वयोमर्यादेची अट स्त्री-पुरुषांकरीता कमाल ६० वर्षे असेल. ४) लाभार्थ्यांचे कौटुंबिक वार्षिक उत्पन्न रु. ८ लाखाच्या मर्यादेत असावे. (रु. ८ लाखाच्या मर्यादेत असल्याचे तहसिलदाराचे प्रमाणपत्र) किंवा वैयक्तिक I.T.R (पती व पत्नीचे) ५) लाभार्थ्यांने महाराष्ट्राच्या भौगोलिक क्षेत्रातील स्थायिक/कार्यरत असलेल्या बँकेकडून कर्ज घेणे अनिवार्य आहे. ६) दिव्यांग व्यक्तीला योजनेअंतर्गत लाभ घ्यावयाचा असल्यास तो मानसिक दृष्ट्या सक्षम असावा. ७) गट प्रकल्प कर्ज व्याज परतावा योजना (IR-II)मध्ये कमाल वयोमर्यादेचे बंधन नसेल.
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.	स्वयंरोजगारासाठी बँकेकडून घेतलेल्या कर्जावर व्याज परतावा
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	वैयक्तिक कर्ज व्याज परतावा योजना (IR-I) :-या योजने अंतर्गत नोंदणीकृत अर्जदारास व्यवसाय तथा उद्योगाच्या दृष्टीने बँकेकडून घेतलेल्या कर्जावर व्याज परतावा महामंडळाकडून करण्यात येतो जास्तीत-जास्त रु.१५ लाखापर्यंत घेतलेल्या कर्जावर (कर्ज कालावधी ७ वर्षे) द.सा.द.शे. १२% व्याजदराने किंवा ४.५ लाखाच्या मर्यादेत व्याज परतावा करण्यात येतो.
६	अनुदान मर्यादा	वैयक्तिक कर्ज व्याज परतावा (IR-I) योजनेअंतर्गत जास्तीत-जास्त रु.१५ लाखापर्यंत घेतलेल्या कर्जावर (कर्ज कालावधी ७ वर्षे) व्याज परतावा द.सा.द.शे. १२% व्याजदराने किंवा ४.५ लाखाच्या मर्यादेत व्याजपरतावा करण्यात येतो.
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	अर्जदार कधीही अर्ज करू शकतो.
८	इतर माहिती	योजनांचा लाभ घेण्याकरीता अर्जदारास महामंडळाच्या वेबप्रणालीवर

अ.क्र.	तपशील
	<p>नोंदणी करून पात्रता प्रमाणपत्र (LOI) काढणे अनिवार्य आहे, त्याकरीता पुढील कागदपत्रांची वेबप्रणालीवर पुर्तता करावी.</p> <ul style="list-style-type: none"> • आधार कार्ड • रहिवासी पुरावा (रेशन कार्ड, लाईट बिल, बँक पासबुक) • उत्पन्नाचा पुरावा (तहसीलदारांचा उत्पन्नाचा दाखला / आयटी रिटर्न पती-पत्नीचे) • शाळा सोडल्याचा दाखला • एक पानी प्रकल्प अहवाल (नमुना वेब प्रणालीवर उपलब्ध आहे)

१.२ गट प्रकल्प कर्ज व्याज परतावा योजना (IR-II)

अ.क्र.	तपशील
१	<p>योजनेचे नांव</p> <p>गट प्रकल्प कर्ज व्याज परतावा योजना (IR-II)</p>
२	<p>लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.</p> <p>सर्व साधारण</p>
३	<p>लाभार्थी पात्रता</p> <p>१) उमेदवार महाराष्ट्राचा रहिवासी असणे अनिवार्य २) या योजना प्रामुख्याने मराठा (हिंदु-मराठा) प्रवर्गाकरीता आहे. ३) योजना (IR-II) मध्ये कमाल वयोमर्यादेचे बंधन नसेल. ४) गटातील लाभार्थ्यांचे कौटुंबिक वार्षिक उत्पन्न रु. ८ लाखाच्या मर्यादेत असावे. (रु. ८ लाखाच्या मर्यादेत असल्याचे तहसिलदारांचे प्रमाणपत्र) किंवा वैयक्तिक I.T.R (पती व पत्नीचे) ५) लाभार्थ्यांनी महाराष्ट्राच्या भौगोलिक क्षेत्रातील स्थायिक/ कार्यरत असलेल्या बँकेकडून कर्ज घेणे अनिवार्य आहे. ६) दिव्यांग व्यक्तीला योजनेअंतर्गत लाभ घ्यावयाचा असल्यास तो मानसिक दृष्ट्या सक्षम असावा. ७) ज्या व्यवसायाकरिता कर्ज करणार आहे तो व्यवसाय नोंदणी असणे अनिवार्य आहे. उदा. Register Partnership Deed, Form A इत्यादी.</p>
४	<p>योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.</p> <p>स्वयंरोजगारासाठी बँकेकडून घेतलेल्या कर्जावर व्याज परतावा</p>
५	<p>योजनेचा संक्षिप्त तपशील</p> <p>गट प्रकल्प कर्ज व्याज परतावा योजना(IR-II) :- या योजनेअंतर्गत किमान दोन किंवा त्यापेक्षा अधिक व्यक्तींच्या गटाने एकत्र येऊन, १) दोन व्यक्तिसाठी कमाल रु. २५ लाखाच्या मर्यादेवर, २) तीन व्यक्तिसाठी रु. ३५ लाखाच्या मर्यादेवर, ३) चार व्यक्तिसाठी रु. ४५ लाखाच्या मर्यादेवर, ४) पाच किंवा त्यापेक्षा जास्त व्यक्ती असल्यास रु.५० लाखापर्यंतच्या व्यवसाय/उद्योग कर्जावर ५ वर्षांपर्यंत किंवा कर्ज कालावधी यापैकी जे कमी असेल ते, जास्तीत जास्त १२</p>

अ.क्र.	तपशील
	<p>टक्के व्याज किंवा रु.१५ लाखाच्या मर्यादित कर्ज मंजूर केलेल्या गटाने वेळेत कर्जाचे हफ्ते भरल्यास त्यातील व्याजाची रक्कम गटाच्या बँक खात्यात दरमहा महामंडळामार्फत जमा करण्यात येईल.</p> <p>५) या योजनेमध्ये FPO गटांनी त्यांच्या शेतीपुरक व्यवसायकारिता बँकेमार्फत घेतलेल्या कर्जावरील व्याज परतावा नियमानुसार महामंडळ करेल.</p>
६	<p>अनुदान मर्यादा</p> <p>गट प्रकल्प कर्ज व्याज परतावा योजनेअंतर्गत (II-II) व्यवसाय/उद्योग कर्जावर ५ वर्षांपर्यंत किंवा कर्ज कालावधी यापैकी जे कमी असेल ते, जास्तीत जास्त १२ टक्के व्याज किंवा रु. १५ लाखाच्या मर्यादित व्याजाचा परतावा करण्यात येतो</p>
७	<p>अर्ज करण्याचा कालावधी</p> <p>अर्जदार कधीही अर्ज करू शकतो.</p>
८	<p>इतर माहिती</p> <p>योजनांचा लाभ घेण्याकरिता गटातील सर्व अर्जदारांस महामंडळाच्या वेबप्रणालीवर नोंदणी करून पात्रता प्रमाणपत्र (LOI) काढणे अनिवार्य आहे, त्याकरिता पुढील कागदपत्रांची वेबप्रणालीवर पुर्तता करावी.</p> <ul style="list-style-type: none"> • आधार कार्ड • रहिवासी पुरावा (रेशन कार्ड, लाईट बिल, बँक पासबुक) • उत्पन्नाचा पुरावा (तहसीलदारांचा उत्पन्नाचा दाखला /आयटी रिटर्न पती-पत्नीचे) • शाळा सोडल्याचा दाखला • एक पानी प्रकल्प अहवाल (नमुना वेब प्रणालीवर उपलब्ध आहे) • Company Register Partnership Deed, Form A इत्यादी.

२. संपर्क -

२.१ मुख्य /राज्यस्तरीय कार्यालय:

अ.क्र.	राज्यस्तरीय प्रमुख अधिकाऱ्याचे पदनाम	राज्यस्तरीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	महाव्यवस्थापक	अण्णासाहेब पाटील आर्थिक मागास विकास महामंडळ मर्यादित, मुंबई, जी.टी.हॉस्पिटल, बी.टी.मार्ग, जे.जे. स्कुल ऑफ आर्टसच्या मागे, छत्रपती शिवाजी महाराज टर्मिनस रेल्वे स्टेशनजवळ, मुंबई - ४००००१.	०२२-२२६५७६६२	apamvmm2029@gmail.com

२.२ विभागीय कार्यालये:

अ. क्र.	विभागीय कार्यालयाचे नांव	विभागीय कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	विभागीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	कोंकण विभाग	विभागीय समन्वयक	अण्णासाहेब पाटील आर्थिक मागास विकास महामंडळ मर्यादित, मुंबई, जी.टी.हॉस्पिटल, बी.टी.मार्ग, जे.जे. स्कुल ऑफ आर्टसच्या मागे, छत्रपती शिवाजी महाराज टर्मिनस रेल्वे स्टेशनजवळ, मुंबई - ४००००१	९५६१२५६१२६	apam.konkandivision@gmail.com
२	पुणे विभाग	विभागीय समन्वयक	जिल्हा कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता मार्गदर्शन केंद्र, ४८१ रास्ता पेठ, मुधलियार रोड, MSEB कार्यालयाच्या मागे, पुणे- ४११०११	९८८१४८५००१	apam.puneditivision@gmail.com
३	नाशिक विभाग	विभागीय समन्वयक	जिल्हा कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता मार्गदर्शन केंद्र, प्रगत व्यवसाय प्रशिक्षण केंद्र कार्यालय इमारत (AVTS), पहिला मजला, शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण इन्स्टिट्यूट कॅम्पस (ITI), त्र्यंबकरोड, नाशिक - ४२२००७	९९७००५०७७	apam.nashikdivision@gmail.com
४	अमरावती विभाग	विभागीय समन्वयक	शासकीय तांत्रिक विद्यालय परिसर, उस्मानिया मस्जिद जवळ, बस स्टॅंड रोड, अमरावती	९८७००३७५१२	apam.amravatidivision@yahoo.com
५	छत्रपती संभाजीनगर विभाग	विभागीय समन्वयक	जिल्हा कौशल्य विकास, रोजगार आणि उद्योजकता मार्गदर्शन केंद्र, मालजीपुरा स्टेशन रोड, छत्रपती संभाजीनगर-४३१००१	८६२५००७६५८	apamaurangabad.dh@gmail.com
६	नागपूर विभाग	विभागीय समन्वयक	प्रशासकीय इमारत क्र.२, २ रा माळा, सिव्हील लाईन्स, नागपूर -४४०००१.	९८७००३७५१२	apam.nagpurdivision@yahoo.com

२.३ जिल्हास्तरीय कार्यालये:-

अ. क्र.	जिल्हाचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	मुंबई शहर	जिल्हा समन्वयक	श्रेयश चेंबर, १ ला मजला १७५, डॉ. डी. एन. रोड, फोर्ट, मुंबई - ४००००१	९०८२६५२६६२	apammumbaicitydco2@gmail.com
२	मुंबई उपनगर	जिल्हा समन्वयक	श्रेयश चेंबर, १ ला मजला १७५, डॉ. डी. एन. रोड, फोर्ट, मुंबई - ४००००१	९३२१००९७९१	dcomumbaisuburban@yahoo.com
३	ठाणे	जिल्हा समन्वयक	जुने कोषागार कार्यालय, जिल्हाधिकारी कार्यालय आवार, नेताजी सुभाषचंद्र मार्ग, ठाणे (प) ४००६०१	७९००१७४५४८	apamthane3.dco@gmail.com

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ. क्र.	जिल्हाचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
४	पालघर	जिल्हा समन्वयक	जिल्हा मुख्यालय परिसर, प्रशासकीय इमारत "ब", पहिला मजला कक्ष क्र.१०९ पालघर - बोईसर रोड, ता.जि.पालघर.	८९८३९८९२३३	dcopalghar@gmail.com
५	रायगड	जिल्हा समन्वयक	वैभव निवास, भंडार आळी, चेढरे, रायगड-अलिबाग.	८१४९६९२६६८	apamraigad.dco@gmail.com
६	रत्नागिरी	जिल्हा समन्वयक	जिल्हा व्यवसाय शिक्षण प्रशिक्षण संस्था यांचे कार्यालय, नाचणे ड,पो. एमआयडीसी,ता.जि.रत्नागिरी	८१४९५४५६८२	apamratnagiridco@gmail.com
७	सिंधुदूर्ग	जिल्हा समन्वयक	प्रशासकीय संकुल,तळ मजला, "ए" ब्लॉक, सिंधुदुर्गनगरी ता.कुडाळ जि.सिंधुदुर्ग	८७७९६९५७८३	apamsindhudurgdco@gmail.com
८	पुणे	जिल्हा समन्वयक	४८१, रास्ता पेठ, पुणे -४११०११.	८६६८५६५८०५	apampune.dcojayshree@gmail.com
९	सातारा	जिल्हा समन्वयक	एस.टी. स्टॅन्ड जवळ, प्रशासकीय इमारत, तळ मजला, सातारा-४१५००१	९९६०४४४४५१	apamsatara.dco@gmail.com
१०	सांगली	जिल्हा समन्वयक	मध्यवर्ती प्रशासकीय इमारत, तळमजला, विजयनगर, सांगली-४१६४१५	९५७९७८२२२०	nishapatil9720@gmail.com
११	सोलापूर	जिल्हा समन्वयक	डॉइंग हॉल इमारत, महाराष्ट्र राज्य तांत्रिक प्रशाला, नॉर्थकोट शाळा, पार्क चौक, सोलापूर-४१३००१	९९६०७६४९९२	apamsolapur.dco@gmail.com
१२	कोल्हापूर	जिल्हा समन्वयक	सी. बिल्डींग, शासकीय निवासस्थान विचारेमाळ, कोल्हापूर-४१६००४	९५७९२७९७९७	kolhapurdco@gmail.com
१३	नाशिक	जिल्हा समन्वयक	प्रगत व्यवसाय प्रशिक्षण पध्दती इमारत, आयटीआय सातपुर परिसर, पहिला मजला, त्र्यंबकरोड, नाशिक ४२२ ००७	८४८५८५४२३७	apamavinash@gmail.com
१४	जळगाव	जिल्हा समन्वयक	शासकीय तंत्रिक विद्यालय परिसर जी एस ग्राउंड जवळ जळगाव	९५११२८०४१५	apamjalgaon.dco@gmail.com
१५	धुळे	जिल्हा समन्वयक	प्रशासकीय संकुल, जुने जिल्हाधिकारी कार्यालय आवार, धुळे ४२४००१	९५७९९७९८८१	apamtejashridco.dhule@gmail.com
१६	अहमदनगर	जिल्हा समन्वयक	नवीन प्रशासकीय इमारत, पहिला मजला, आकाशवाणी केंद्रा समोर, सावेडी, अहमदनगर	९५०३९२९२९३	apamahmadnagar.dco@gmail.com
१७	नंदुरबार	जिल्हा समन्वयक	प्रशासकीय इमारत, रुमन २७ टोकर तलावरोड, नंदुरबार	९५११२८०४१५	dipaknandurbar.dco@gmail.com
१८	छत्रपती संभाजीनगर	जिल्हा समन्वयक	मालजीपुरा, स्टेशन रोड, छत्रपती संभाजीनगर -४३१००१	९३५९७९०८७०	apamaurangabad.dco@gmail.com

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१९	जालना	जिल्हा समन्वयक	प्रशासकीय इमारत २ माळा जालना ४३१२०३	७७७००६०७९५	jalnadcodinesh@gmail.com
२०	हिंगोली	जिल्हा समन्वयक	मध्यवर्ती प्रशासकीय इमारत एस ३ दुसरा माळा हिंगोली.	८८८८१५५८८५	apamhingoli.dco@gmail.com
२१	बीड	जिल्हा समन्वयक	शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था चंपावती शाळेच्या पाठीमागे नगर रोड, बीड	९०७५१८४९९४	apambeed.dco@gmail.com
२२	परभणी	जिल्हा समन्वयक	शासकीय तंत्र प्रशाला तथा औद्योगिक शाळा, नारायण चाल, स्टेडीयम जवळ, परभणी.	८९७५१८६०२३	apamparbhani.dco@gmail.com
२३	नांदेड	जिल्हा समन्वयक	पहिला मजला, शासकीय तंत्र प्रशाला, आनंद नगर रोड, बाबा नगर, नांदेड	८४४६९५७०४६	apamnanded.dco@gmail.com
२४	लातूर	जिल्हा समन्वयक	शासकीय तंत्र प्रशाला केंद्र, क्रिडासंकुल समारे, औसा रोड, लातूर-४१३५१२	९४२१५५४७४०	apamlatur.dco@gmail.com
२५	धाराशिव	जिल्हा समन्वयक	मध्यवर्ती प्रशासकीय इमारत तळमजला धाराशिव	९०२८५०२५२५	apamosmanabad.dco@gmail.com
२६	अमरावती	जिल्हा समन्वयक	शासकीय तांत्रिक विद्यालय परिसर, उस्मानिया मस्जिद जवळ, बस स्टॅंड रोड, अमरावती	९७३०८६२८७०	apamamravati.dco@gmail.com
२७	अकोला	जिल्हा समन्वयक	प्रशासकीय इमारत, दुसरा माळा, जिल्हाधिकारी कार्यालय परिसर, अकोला	९८३४६२९०३६	apamakola.dco@gmail.com
२८	बुलढाणा	जिल्हा समन्वयक	प्रशासकीय इमारत, बस स्टॅंड समोर, बुलढाणा ४४३ ००१	८३०८९४२२८३	apambuldhana.dco@gmail.com
२९	यवतमाळ	जिल्हा समन्वयक	उद्योग भवन चौथा माळा दारव्हा रोड, यवतमाळ	८६६८९१७७८५	apamyavtmal.dco@gmail.com
३०	वाशिम	जिल्हा समन्वयक	प्रशासकीय इमारत, तळ मजला, रुम नं.११, काटा रोड, वाशिम-४४४५०५	९४२३९५६०११	apamwashim.dco@gmail.com
३१	नागपूर	जिल्हा समन्वयक	प्रशासकीय इमारत क्र.२, २ रा माळा, सिव्हील लाईन्स, नागपूर-४४०००१.	८८३०९४७९५७	apamnagpur.dco@gmail.com
३२	वर्धा	जिल्हा समन्वयक	प्रशासकीय इमारत, ३रा मजला, सिव्हील लाईन, वर्धा- ४४२००१	९७३०५००३६०	apamwardha.dco@gmail.com
३३	भंडारा	जिल्हा समन्वयक	शिवाजी स्टेडिअम परीसर, क्रिडा संकुल, भंडारा -४४१९०४	७७०९६६१०४६	dco.apambhandara@gmail.com
३४	चंद्रपूर	जिल्हा समन्वयक	प्रशासकीय भवण, पहिला माळा, हॉल क्र.५ व ६, चंद्रपूर- ४४२४०२	९८२३८१९१३७	apamchandrapur.dco@gmail.com
३५	गडचिरोली	जिल्हा	शासकीय संकुल, बॅरेक क्र.२ (कॉम्प्लेक्स),	९८२३८१९१३७	apamchandrapur.

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दुरध्वनी क्रमांक	ईमेल
		समन्वयक	गडचिरोली- ४४२६०५		dco@gmail.com
३६	गोंदिया	जिल्हा समन्वयक	जिल्हाधिकारी कार्यालयाची इमारत, २रा माळा, रुम क्र.२१०, आमगाव रोड, गोंदिया-	८८३०९४७९५७	apamnagpur.dco@gmail.com

३. महाराष्ट्र राज्य खादी व ग्रामोद्योग महामंडळ

महाराष्ट्र राज्यात खादी व ग्रामोद्योगांना प्रोत्साहन देऊन, त्यांचे संघटन विकास व विनियमन करण्यासाठी महाराष्ट्र शासनाने महाराष्ट्र राज्य खादी व ग्रामोद्योग मंडळाची स्थापना दि.११ एप्रिल १९६० रोजी मुंबई खादी व ग्रामोद्योग अधिनियम १९६० (सन १९६० चा मुंबई अधिनियम क्रमांक १९ नुसार) करण्यांत आली आहे. हे मंडळ संपूर्ण स्वायत्त मंडळ आहे.

उद्देश:-

- खादी व ग्रामोद्योग सुरु करणे, त्यांना प्रोत्साहन देणे, मदत करणे व ते चालू ठेवणे आणि अशा उद्योगांशी संबंधित असलेला व्यापार किंवा धंदा चालविणे व अशा व्यापाराशी किंवा धंद्याशी अनुषंगिक असलेल्या बाबतीत व्यापार किंवा धंदा चालविणे.
- लोकांना त्यांच्या घरी काम पुरवून मदत करणे आणि विहित करण्यांत येतील त्या अटींवर, व्यक्तिंना किंवा संस्थांना कर्ज व अन्य स्वरूपाचे आर्थिक सहाय्य देणे.
- खादी व ग्रामोद्योगांसाठी सहकारी संस्था स्थापन करण्यास प्रोत्साहन देणे.
- प्रशिक्षण केंद्र चालविणे व अशा केंद्रात खादी व ग्रामोद्योग सुरु करण्यासाठी किंवा चालविण्यासाठी लोकांना आवश्यक असणारे ज्ञान प्राप्त करून देण्याच्या दृष्टीने त्यांना प्रशिक्षण देणे
- खादी व ग्रामोद्योग चालविण्यासाठी आवश्यक असणारी हत्यारे आणि अवजारे तयार करणे आणि अशा उद्योगांच्या वस्तू तयार करणे.
- उक्त प्रयोजनासाठी आवश्यक असेल अशा कच्चा माल आणि अशी हत्यारे व अवजारे पुरविण्याची व्यवस्था करणे, आणि उक्त उद्योगात तयार झालेल्या मालाची विक्री करणे आणि त्याच्या विक्रीची व्यवस्था करणे.
- भांडारे, दुकाने, विक्री केंद्रे उघडून किंवा प्रदर्शन भरवून खादी व ग्रामोद्योगांपासून तयार झालेल्या वस्तूंच्या प्रसिध्दीची व त्या वस्तू लोकप्रिय करण्याची व्यवस्था करणे व त्या प्रयोजनाकरिता तत्सम उपाय योजणे.
- खादी व ग्रामोद्योगांपासून तयार झालेल्या वस्तूंचा उपयोग करण्याबाबत लोकमत तयार करणे आणि अशा वस्तूंना आश्रय दिल्याने होणारे फायदे जनतेस पटवून देणे.
- खादी व ग्रामोद्योग या विषयातील तज्ज्ञांचा सल्ला आणि मार्गदर्शन घेणे व मिळविणे
- खादी व ग्रामोद्योगासंबंधातील संशोधन कार्य हाती घेणे आणि त्यास उत्तेजन देणे तसेच या अधिनियमाच्या उद्देशांत अनुषंगिक व सहाय्यक असतील अशी कामे चालविणे
- या अधिनियमाचे उद्देश पार पाडण्याच्या प्रयोजनासाठी राज्य शासन निदेश देईल अशी इतर कर्तव्ये पार पाडणे व अशी इतर कामे करणे.

ईमेल आयडी :-hokvib@rediffmail.com

दूरध्वनी क्रमांक :-०२२२२६१७६४१-४२-४३

अ.क्र.		तपशील
१	शासनाच्या विभागाचे नांव :	उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग
२	महामंडळाचे नांव (महामंडळ असल्यास):	महाराष्ट्र राज्य खादी व ग्रामोद्योग मंडळ
३	विभागाची वेबसाईट:	www.mskvib.org

१. योजनेचा तपशील: -

१.१ पंतप्रधान रोजगार निर्मिती कार्यक्रम (पीएमईजीपी) :-

अ.क्र.	तपशील											
१	योजनेचे नांव	पंतप्रधान रोजगार निर्मिती कार्यक्रम (पीएमईजीपी)										
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा/अ.ज./ वि.जा./ भ.ज./इ.मा.व./वि.मा.प्र. /सर्व साधारण इ.	सर्वसाधारण गट/अनुसूचित जाती/ अनुसूचित जमाती / अल्पसंख्यांक/ तृतीयपंथी/इतर मागासवर्गीय/महिला/माजी सैनिक /अपंग/उत्तर-पूर्व विभाग (NER), डोंगराळ प्रदेश (Hill and border areas)										
३	लाभार्थी पात्रता	१. वय १८ वर्षावरील वैयक्तिक व्यक्ती लाभार्थी राहिल. २. उत्पन्न मर्यादा लागू नाही. ३. उत्पादन उद्योग क्षेत्रात रु. १० लाखापेक्षा जास्त खर्चाचा प्रकल्प उभारण्यासाठी आणि सेवा उद्योग क्षेत्रात रु. ५ लाख उभारण्यासाठी किमान आठवी पास शैक्षणिक पात्रता असणे आवश्यक आहे. ४. फक्त नवीन प्रकल्पांसाठी अर्थसहाय्य देण्यात येईल. कार्यरत युनिट्सला (PMRY, REGP किंवा सरकारच्या इतर कोणत्याही योजने अंतर्गत भारत किंवा राज्य सरकार) कोणतेही अर्थसहाय्य देण्यात येणार नाही. ५. स्वयंसहाय्यता बचत गट पात्र आहेत. ६. १८६० च्या कायदया अन्वये स्थापन झालेली संस्था, विश्वस्त संस्था (धर्मादाय आयुक्त नोंदणीप्राप्त) १९६० अन्वये स्थापन सहकारी संस्था.										
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ.	ग्रामीण व शहरी क्षेत्रातील गरजू व सुशिक्षित बेरोजगारांना स्वयंरोजगाराची संधी देण्याकरिता बँकेकडून कर्ज व अनुदान उपलब्ध करून देणे.										
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	<p>पीएमईजीपी अंतर्गत अर्थसहाय्याचे वर्गीकरण:-</p> <p>या योजने अंतर्गत उत्पादन उद्योगासाठी रु.५० लाख मर्यादा व सेवा उद्योग व्यवसायांसाठी रु. २० लाख कर्ज सहाय्य मर्यादा आहे. खाली दर्शविण्यात आल्याप्रमाणे अर्थसहाय्य वर्गवारी आहे. या योजने अंतर्गत देण्यात येणा-या मार्जिन मनीचा स्तर पुढील प्रमाणे असेल.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">पीएमईजीपी अंतर्गत लाभार्थीचे गट</th> <th rowspan="2">उद्योजकाचा स्वतःचा सहभाग</th> <th colspan="2">मार्जिन मनीचे दर (प्रकल्प खर्चाचा)</th> </tr> <tr> <th>शहरी</th> <th>ग्रामीण</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>१) सर्वसाधारण</td> <td>१० टक्के</td> <td>१५ टक्के</td> <td>२५ टक्के</td> </tr> </tbody> </table>	पीएमईजीपी अंतर्गत लाभार्थीचे गट	उद्योजकाचा स्वतःचा सहभाग	मार्जिन मनीचे दर (प्रकल्प खर्चाचा)		शहरी	ग्रामीण	१) सर्वसाधारण	१० टक्के	१५ टक्के	२५ टक्के
पीएमईजीपी अंतर्गत लाभार्थीचे गट	उद्योजकाचा स्वतःचा सहभाग	मार्जिन मनीचे दर (प्रकल्प खर्चाचा)										
		शहरी	ग्रामीण									
१) सर्वसाधारण	१० टक्के	१५ टक्के	२५ टक्के									

अ. क्र.	तपशील										
		२) विशेषगट:- अनुसूचित जाती / अनुसूचित जमाती / अल्पसंख्यांक/ तृतीयपंथी/ इतर मागासवर्गीय/ महिला/ माजीसैनिक/ अपंग/ उत्तर-पूर्व विभाग (NER), डोंगराळ प्रदेश (Hill and border areas)	५ टक्के	२५ टक्के	३५ टक्के						
		<p>दुबार कर्ज प्रकल्प:-</p> <p>१) उत्पादन क्षेत्रांतर्गत मार्जिन मनी अनुदान मंजूर प्रकल्प/युनिटची जास्तीत जास्त किंमत रु.१.०० कोटी आहे व जास्तीत जास्त अनुदान रु. १५ लाख (NER आणि हिल राज्यांसाठी २० लाख रुपये).</p> <p>२) व्यवसाय/सेवा क्षेत्रांतर्गत मार्जिन मनी अनुदान मंजूर प्रकल्प/युनिटची जास्तीत जास्त किंमत रु. २५.०० लाख आहे व जास्तीत जास्त अनुदान रु.३.७५ लाख असेल (NER आणि डोंगरी राज्यांसाठी रु. ५.०० लाख).</p> <p>३) एकूण प्रकल्प खर्चाची शिल्लक रक्कम (स्वतःचे योगदान वगळून) बँका प्रदान करतील.</p> <p>४) एकूण प्रकल्प खर्च रु. ५० लाख उत्पादन क्षेत्रासाठी आणि रु.२० लाख सेवा/व्यवसाय क्षेत्रासाठी, पेक्षा जास्त असल्यास उर्वरित रक्कम बँका कोणत्याही सरकारी अनुदाना शिवाय प्रदान करू शकतात.</p> <table border="1" data-bbox="388 730 957 917"> <thead> <tr> <th>पीएमईजीपी अंतर्गत कार्यरत युनिटच्या वाढीसाठी दुबार कर्ज प्रकल्प</th> <th>स्वंगुतवणूक (प्रकल्प किंमतीच्या)</th> <th>अनुदानाचा दर (प्रकल्प किंमतीच्या)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>सर्व संवर्गासाठी</td> <td>१० टक्के</td> <td>१५ टक्के (२० टक्के NER आणि डोंगरी राज्यांसाठी)</td> </tr> </tbody> </table> <p>पंतप्रधान रोजगार निर्मिती कार्यक्रम महाराष्ट्र राज्य खादी व ग्रामोद्योग मंडळ व खादी व ग्रामोद्योग आयोग यांच्यामार्फत ग्रामीण भागात व जिल्हा उद्योग केंद्र यांच्या मार्फत शहरी व ग्रामीण भागात स्वतंत्रपणे राबविण्यात येत आहे.</p>				पीएमईजीपी अंतर्गत कार्यरत युनिटच्या वाढीसाठी दुबार कर्ज प्रकल्प	स्वंगुतवणूक (प्रकल्प किंमतीच्या)	अनुदानाचा दर (प्रकल्प किंमतीच्या)	सर्व संवर्गासाठी	१० टक्के	१५ टक्के (२० टक्के NER आणि डोंगरी राज्यांसाठी)
पीएमईजीपी अंतर्गत कार्यरत युनिटच्या वाढीसाठी दुबार कर्ज प्रकल्प	स्वंगुतवणूक (प्रकल्प किंमतीच्या)	अनुदानाचा दर (प्रकल्प किंमतीच्या)									
सर्व संवर्गासाठी	१० टक्के	१५ टक्के (२० टक्के NER आणि डोंगरी राज्यांसाठी)									
६	अनुदान मर्यादा	ग्रामीण भागात सर्वसाधारण गटासाठी २५% व विशेष गटासाठी ३५% अनुदान तसेच शहरी भागात सर्वसाधारण गटासाठी १५% व विशेषगटासाठी २५% अनुदान मर्यादा आहे.									
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	<ul style="list-style-type: none"> अर्ज ऑनलाईन कार्यप्रणालीद्वारे पोर्टलवर-पीएमईजीपी ई - www.kviconline.gov.in - pmegp online application. सदर अर्ज वित्तपुरवठा करणा या बँकांना फॉरवर्ड किंवा परत-करण्याचा अंतिम निर्णय मंडळाकडे आहे.सदर निर्णय स्कोअर कार्डच्या आधारावर घेण्यात येतो . रु .१० लाखाच्या प्रकल्पासाठी .रु स्कोअर व ५०१० लाखाच्यावर प्रकल्पासाठी ६० .स्कोअर असणे आवश्यक आहे 									
८	इतर माहिती	तत्कालीन मा.पंतप्रधान यांनी १५ ऑगस्ट २००८ या भारतीय स्वातंत्र्याच्या ६१ व्या वर्धापनदिनी सूक्ष्म, लघु व मध्यम उद्यम मंत्रालय, भारत सरकारतर्फे सूक्ष्म उद्यम उभारणीसाठी उद्योजकांना सक्षम बनविणारी पंतप्रधान रोजगार निर्मिती कार्यक्रम ही नवी योजना जाहीर केली आहे.									

अ. क्र.	तपशील
	<p>जिल्हा उद्योग केंद्राकडे कार्यान्वित असलेली पंतप्रधान रोजगार निर्मिती योजना व खादी व ग्रामोद्योग आयोगाची आर. ई. जी. पी. योजना या दोन्ही योजना एकत्रित करून ही नवीन योजना कार्यान्वित करण्यात आली आहे.</p> <p>अ) उद्देश :- ग्रामीण भागातील रोजगार व उद्योग वाढीस मदत. ग्रामीण व शहरी क्षेत्रातील गरजू रोजगार व सुशिक्षित बेरोजगारांना स्वयंरोजगाराची संधी उपलब्ध करून देणे. खेडयापाडयातून शहराकडे येणाऱ्या बेरोजगार युवकांचे व पारंपारिक कारागिरांचे स्थलांतर थांबविणे.</p> <p>ब) योजने अंतर्गत उद्योगाची व्याख्या:- खादी आयोगाने ठरविलेल्या नकारात्मक उद्योगाव्यतिरिक्त सर्व उद्योग या योजनेच्या लाभासाठी पात्र आहेत.</p> <p>नकारात्मक उद्योग यादी :- मांस प्रक्रिया, कॅनींगशी संबंधित उद्योग, बीडी, पान, सिगार, तंबाखू उत्पादन व विक्री, हॉटेल, धाबा त्यामध्ये मद्य/ताडी विक्री होते, शेती उत्पादन उदा.चहा, कॉफी, रेशीम शेती (कोकून पालन), फलोत्पादन, फुलशेती, पशुपालन उद्योगासाठी परवानगी नाही, ७५ मायक्रॉनपेक्षा कमी जाडीच्या पॉलिथिन कॅरी बॅग तयार करणे, पर्यावरण किंवा सामाजिक-आर्थिक घटक लक्षात घेऊन स्थानिक सरकार/अधिकारी यांनी प्रतिबंधित केलेल्या उपक्रमांना परवानगी दिलेली नाही. रेशीम शेती, फलोत्पादन, फुलशेती, पशुपालन संबंधित जोडलेल्या उपक्रमांना परवानगी देण्यात आली आहे.</p> <p>पशुसंवर्धनाशी निगडीत खालील उद्योग/व्यवसायांना परवानगी दिली जाईल: डेअरी-दूध आणि इतर दुग्धजन्य पदार्थ प्रामुख्याने गार्गीच्या माध्यमातून तसेच मेंढ्या शेळ्या, चंट, म्हशी, घोडे आणि गाढवे यांचे दूध व इतर दुग्धजन्य पदार्थ देखील चालतील, कुक्कुटपालन, मत्स्यपालन, कीटक संबंधित उपक्रम. डुक्कर पालन, जे NER मध्ये उपजीविकेचे प्रमुख साधन आहे, फक्त NER राज्यांमध्ये परवानगी दिली आहे.</p>

१.२.मुख्यमंत्री रोजगार निर्मिती कार्यक्रम (सीएमईजीपी):-

अ.क्र.	तपशील
१	<p>योजनेचे नांव</p> <p>मुख्यमंत्री रोजगार निर्मिती कार्यक्रम (सीएमईजीपी)</p>
२	<p>लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./ वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./ वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.</p> <p>सर्वसाधारण गट/ अनुसूचित जाती/ अनुसूचित जमाती/ अल्पसंख्यांक/ तृतीयपंथी/ इतर मागासवर्गीय/ महिला/ माजीसैनिक/ अपंग/ उत्तर-पूर्व विभाग(NER), डोंगराल प्रदेश (hill and border areas).</p>
३	<p>लाभार्थी पात्रता</p> <p>१. १८ वर्ष पूर्ण अधिकतम मर्यादा ४५ वर्षे वैयक्तिक व्यक्ती लाभार्थी राहिल. २. वैयक्तिक मालकी, भागीदारी, वित्तीय संस्थानी मान्यता दिलेले बचत गट. ३. रु.१० लाखावरील प्रकल्पासाठी ७ वी पास व रु. २५ लाखावरील प्रकल्पासाठी १० वी पास. ४. एका कुटुंबातील एकाच व्यक्तीस कार्यक्रमाचा लाभ घेता येईल. कुटुंबाची व्याख्या ही पती</p>

अ.क्र.	तपशील						
		पत्नी अशी असेल. ५. अर्जदार याने केंद्र अथवा राज्य शासनाच्या योजनाच्या अनुदानाचा लाभ घेतलेला नसावा.					
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ.	ग्रामीण व शहरी क्षेत्रातील गरजू व सुशिक्षित बेरोजगारांना स्वयंरोजगाराची संधी देण्याकरिता बँकेकडून कर्ज व अनुदान उपलब्ध करून देणे.					
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	पीएमईजीपी अंतर्गत लाभार्थीचे गट	उद्योजकाचा स्वतःचा सहभाग	बँक कर्ज		माजिन मनीचे दर (प्रकल्प खर्चाचा)	
				शहरी	ग्रामीण	शहरी	ग्रामीण
		१) सर्वसाधारण	१० टक्के	७५ टक्के	६५ टक्के	१५ टक्के	२५ टक्के
		२) अनुसूचित जाती/ अनुसूचित जमाती/ महिला / अपंग/ माजीसैनिक/ इतर मागास प्रवर्ग/विमुक्त व भटक्या जमाती/ अल्पसंख्याक	५ टक्के	७० टक्के	६० टक्के	२५ टक्के	३५ टक्के
६	अनुदान मर्यादा	ग्रामीण भागात सर्वसाधारण गटासाठी २५% व विशेष गटासाठी ३५% अनुदान तसेच शहरी भागात सर्वसाधारण गटासाठी १५% व विशेष गटासाठी २५% अनुदान मर्यादा आहे.					
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	अर्ज ऑनलाईन कार्यप्रणालीद्वारे सीएमईजीपी ई-पोर्टलवर www.cmegp.gov.in Maharashtra					
८	इतर माहिती	<p>सद्यस्थितीत कार्यरत असलेल्या पंतप्रधान रोजगार निर्मिती कार्यक्रम (पीएमईजीपी) या केंद्र शासनाच्या स्वयंरोजगार प्रोत्साहन योजनेच्या मर्यादित उद्दिष्ट, होतकरु युवक युवतींचे स्वयंरोजगार उभारणीसाठी प्राप्त होणारे मोठ्या प्रमाणातील प्रस्ताव विचारात घेऊन तसेच राज्याचे नैसर्गिक साधन संपत्ती व अंगभूत क्षमता विचारात घेऊन राज्याची महत्वाकांक्षी अशी स्वतंत्र "मुख्यमंत्री रोजगार निर्मिती कार्यक्रम" ही योजना सन २०१९-२० या आर्थिक वर्षापासून राज्यात कार्यान्वित करण्यासाठी शासनाच्या नवीन औद्योगिक धोरण २०१९ मुद्दा क्रमांक ५ (II) ९.२ नुसार जाहिर केली आहे.</p> <p>योजनेच्या स्तर:- "मुख्यमंत्री रोजगार निर्मिती कार्यक्रम" ही योजना राज्यस्तरावर उद्योग विभागाच्या अधिपत्याखालील उद्योग संचालनालय, मुंबई हे योजनेचे प्रमुख अंमलबजावणी संस्था म्हणून कार्यवाही करतील.</p> <p>योजनेचे उद्दिष्ट:- राज्यातील युवक युवतींना स्वयंपूर्ण आत्मनिर्भर बनविण्यासाठी, त्यांचे स्वयंरोजगार प्रकल्प राज्य शासनाच्या आर्थिक सहाय्यातून सुलभतेने स्थापित होऊन पुढील पाच वर्षात सुमारे १ लाख सूक्ष्म, लघु उपक्रम स्थापित होणे व त्या माध्यमातून एकूण १० लाख रोजगार संधी राज्यात उपलब्ध होणे हे प्रमुख उद्दिष्ट आहे. प्रथम वर्ष २०१९-२०२० करिता एकूण १० हजार लाभार्थी घटक उद्दिष्ट ठेवण्यात आलेले आहे.</p> <p>योजने अंतर्गत उद्योगाची व्याख्या:- खादी आयोगाने ठरविलेल्या नकारात्मक</p>					

अ.क्र.	तपशील
	<p>उद्योगाव्यतिरिक्त सर्व उद्योग या योजनेच्या लाभासाठी पात्र आहेत.</p> <p>नकारात्मक उद्योग यादी:- मांस प्रक्रिया, कर्नीगशी संबंधित उद्योग, बीडी, पान, सिगार, तंबाखू, हॉटेल, धाबा-त्यामध्ये मद्या विक्री होते, शेती पिके-चहा, कॉफी, रबर, शेती रेशीम हॉर्टिकल्चर, फुलशेती, पशुपालन कुक्कुट पालन इ.</p>

१.३.मधकेंद्र (मधमाशा पालन) योजना:-

अ.क्र.	तपशील
१	<p>योजनेचे नांव</p> <p>मधकेंद्र (मधमाशा पालन) योजना</p>
२	<p>लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./ वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./ वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.</p> <p>राज्यातील सर्व घटकातील लाभार्थींना मधमाशापालन व्यवसायातून उत्पन्न वाढीसाठी मदत करून त्यांचे जीवनमान उंचावणे आणि मध उद्योगाचा विकास करणे यासाठी पायाभूत सुविधा निर्मिती करणे.</p>
३	<p>लाभार्थी पात्रता</p> <p>योजनेचे प्रमुख घटक :- (अ) प्रगतीशील मधपाळ:- वैयक्तिक केंद्र चालकासाठी पात्रतेच्या अटी:-</p> <ul style="list-style-type: none"> किमान दहावी पास असावा. २१ वर्षांपेक्षा जास्त वय असावे. अशा व्यक्तीच्या नावे अथवा त्या व्यक्तीच्या कुटुंबातील कोणत्याही व्यक्तीच्या नावे किमान एक एकर शेतजमीन असावी किंवा भाडे तत्वावर घेतलेली शेत जमीन असावी. लाभार्थीकडे मधमाशा पालन, प्रजनन व मध उत्पादन बाबतीत लोकांना प्रशिक्षण देण्याची क्षमता व सुविधा असावी. <p>संस्था पात्रतेच्या अटी:-</p> <ul style="list-style-type: none"> संस्था नोंदणीकृत असावी. संस्थेच्या नांवे मालकीची किंवा दहा वर्षांसाठी भाड्याने घेतलेली कमीत कमी १ एकर शेतजमीन असावी. प्रशिक्षण केंद्र चालविण्यासाठी संस्थेच्या नावे अथवा भाड्याने घेतलेली किमान ५०० चौ.फूट क्षेत्राची सुयोग्य इमारत असावी. संस्थेकडे मधमाशा पालन, प्रजनन व मध उत्पादन बाबतीत प्रशिक्षण देण्याची क्षमता असलेले सेवक असावेत. लाभार्थी मध उद्योग करणा-या परिसरात मधमाशांना उपयुक्त फुलोरा असणा-या वनस्पती, शेती पिके फळझाडे असणा-या परिसरातील लाभार्थीची निवड केली जाईल. <p>(ब) मधपाळ लाभार्थीची निवड करणे वैयक्तिक मधपाळ पात्रतेच्या अटी :-</p> <ul style="list-style-type: none"> साक्षर असावा. स्वतःची शेती असल्यास प्राधान्य. १८ वर्षांपेक्षा जास्त वय असावे. अर्जदाराने मंडळाचे मान्यताप्राप्त प्रशिक्षण केंद्रात १० दिवसाचे प्रशिक्षण घेणे अनिवार्य राहिल.
४	<p>योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण /</p> <p>प्रशिक्षण, मधमाशा पालन व्यवसायासाठी लागणारे साहित्य, मधपेट्या, मधयंत्रे पुरवठा करणे.</p>

अ.क्र.	तपशील
	<p>साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ.</p> <p>(क) निवडलेल्या व्यक्तिस/संस्थेच्या कर्मचा-यास प्रशिक्षण:-</p> <p>१. प्रगतीशील मधपाळ प्रशिक्षण:- प्रगतीशील मधपाळ किंवा संस्थेच्या सभासदास/ कर्मचा-यास मध संचालनालय, महाबळेश्वर येथे २० दिवसांचे निवासी प्रशिक्षण देण्यात येईल.</p> <p>२. मधपाळ प्रशिक्षण:- मधपाळास मध संचालनालयामार्फत किंवा संचालनालय ठरवेल त्या संस्था/व्यक्तिमार्फत १० दिवसांचे निवासी प्रशिक्षण देण्यात येईल. यामध्ये पुढील बाबींचा समावेश असेल.</p> <p>३. जनजागृती शिबीर (मेळावे) आयोजन करणे:- मधमाशापालन उद्योगाच्या प्रचार व प्रसिध्दी होण्यासाठी तालुका स्तरावर अथवा गावाचा समूह करुन मध्यवर्ती ठिकाणी जनजागृती शिबीर (मेळावे) आयोजित करण्यात येतील. प्रत्येक जिल्हयात १ ते २ मेळावे आयोजित करण्यात येतील. मेळावा १ दिवसाचा असेल. एका मेळाव्यात ५० शेतकरी, मधपाळ रहातील.</p> <p>४.मधमाशा पालन व्यवसाय विशेष प्रशिक्षण:- शेतकरी, शाळा कॉलेजचे विद्यार्थी, जेष्ठ नागरीक, शासकीय सेवेतील अधिकारी/कर्मचारी हे मधमाशापालन सुरु करण्यासाठी प्रशिक्षण मिळण्याविषयी मागणी करतात. त्यांना या योजनेअंतर्गत ५ दिवस मुदतीचे प्रशिक्षण देण्यात येईल.</p>
५	<p>योजनेचा संक्षिप्त तपशील</p> <p>कार्यपध्दती :- मधमाशापालन योजना महाराष्ट्र राज्य खादी व ग्रामोद्योग मंडळामार्फत राबविण्यात येत असून यासाठी महाबळेश्वर येथे मध संचालनालय कार्यरत आहे. या संचालनालयामार्फत लाभार्थींना प्रशिक्षण देणे, मधमाशा वसाहतींसह मधपेटया तसेच अन्य साहित्याचे वाटप करणे, मध संकलन करुन त्यावर प्रक्रिया करुन विक्री करणे, इत्यादी कामे पार पाडण्यात येते. तसेच, जिल्हास्तरावर मंडळाची जिल्हा कार्यालये असून प्रस्तुत योजना राबविण्यासाठी महाराष्ट्र राज्य खादी व ग्रामोद्योग मंडळ कार्यान्वयीन यंत्रणा म्हणून काम करेल.</p> <p>राज्यातील सर्व घटकातील लाभार्थींना मधमाशापालन व्यवसायातून उत्पन्न वाढीसाठी मदत करुन त्यांचे जीवनमान उंचावणे आणि मध उद्योगाचा विकास करणे यासाठी पायाभूत सुविधा निर्मिती करणे, त्यांचा दर्जा वाढविणे इ. बाबींची आवश्यकता लक्षात घेऊन राज्यातील मध उद्योगाच्या विकासासाठी आवश्यक असणारे पोषक वातावरण लक्षात घेता पुढील उद्दिष्टे आहेत. व्यावसायिक तत्त्वावर मध उद्योगाचा व्यवसाय करणारे मधपाळ निर्माण करणे.</p>
६	<p>अनुदान मर्यादा</p> <p>अर्थसहाय्य व अनुदानाचे स्वरूप- ५० टक्के रक्कम ही अनुदान स्वरूपात व ५० टक्के रक्कम ही लाभार्थींचा हिस्सा म्हणून कर्जाच्या स्वरूपात.</p>
७	<p>अर्ज करण्याचा कालावधी</p> <p>-</p>
८	<p>इतर माहिती</p> <p>-</p>

२. संपर्क:

२.१ मुख्य /राज्यस्तरीय कार्यालय:

अ. क्र.	राज्यस्तरीय प्रमुख अधिकार्याचे पदनाम	राज्यस्तरीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	मुख्य कार्यकारी अधिकारी	महाराष्ट्र राज्य खादी व ग्रामोद्योग मंडळ,	२२६१७६४१/ २/ ३ (G)	ceokvib@rediffmail.com
२	उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी	१९/२१, मनोहरदास स्ट्रीट, फोर्ट, मुंबई ४०० ००१		hokvib@rediffmail.com
३	सह मुख्य कार्यकारी अधिकारी			

२.२ विभागीय कार्यालये:

अ.क्र.	विभागीय कार्यालयाचे नांव	विभागीय कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	विभागीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	-	-	-	-	-

२.३ जिल्हास्तरीय कार्यालये:-

अ. क्र.	जिल्हाचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	मुंबई शहर	कार्यासन अधिकारी	महाराष्ट्र राज्य खादी आणि ग्रामोद्योग मंडळ, १९/२१, मनोहरदास स्ट्रीट, फोर्ट, मुंबई ४०० ००१	२२६१७६४१-२-३ (G)	hokvib@rediffmail.com
२	मुंबई उपनगर	कार्यासन अधिकारी	महाराष्ट्र राज्य खादी आणि ग्रामोद्योग मंडळ, १९/२१, मनोहरदास स्ट्रीट, फोर्ट, मुंबई ४०० ००१	२२६१७६४१-२-३ (G)	hokvib@rediffmail.com
३	ठाणे	जिल्हा ग्रामोद्योग अधिकारी	लक्ष्मी विष्णु सदन, महर्षि कर्वे रोड , नौपाडा, नामदेव वाडी हॉल जवळ, ठाणे-४००६०१	०२२-२५३६६०७५	dviothane@rediffmail.com
४	पालघर		-	-	-
५	रायगड		जिल्हा उद्योग केंद्र, ठिकरुळ नाका, रायगड बाजार, अलिबाग, रायगड-४०२२०१	०२१४१-२२२६४२	dvioraigad@rediffmail.com
६	रत्नागिरी		जिल्हा उद्योग केंद्र ,जिल्हा -रत्नागिरी -४१५६१२	०२३५२-२२२३७९	dvioratna@rediffmail.com
७	सिंधुदूर्ग		पंचायत समिति कार्यालयाजवळ, कुडाळ, जिल्हा -सिंधुदूर्ग -४१६८१२	०२३६२-२२२२२०	dviosindhu@rediffmail.com
८	पुणे		२४ ब.पुणे-मुंबई रस्ता, शासकीय दूध डेअरी जवळ ,जिल्हा पुणे -४११००३	०२०-२५८११८५९	dviopune@rediffmail.com

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ. क्र.	जिल्हाचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
९	सातारा		जिल्हा उद्योगकेंद्र, एम.आय.डी.सी कंपाऊंड ,अ-१३ ,जिल्हा सातारा -४१५००२	०२१६२-२९५०२४	dviosatara@rediffmail.com
१०	सांगली		उद्योग भवन, मू.पो. विश्रामबाग, ता. मिरज, जिल्हा सांगली -४१६४१५	०२३३-२६७११३०	dviosangli@rediffmail.com
११	सोलापूर		जिल्हा उद्योग केंद्र, हॉटगीनाका, किनारा हॉटेल समोर, जिल्हा सोलापूर -४१३००३	०२१७-२६००१२८	dviosolapur@rediffmail.com
१२	कोल्हापूर		उद्योग भवन, कलेक्टर ऑफिसच्या जवळ, जिल्हा कोल्हापूर -४१६००१	०२३१-२६५१२७१	dviokolhapur@rediffmail.com
१३	नाशिक		आयटीआय जवळ, उद्योगभवन, सातपुर, जिल्हा नाशिक -४२२००१	०२५३-२३५२७३७	dvionasik@rediffmail.com
१४	जळगाव		जिल्हा उद्योगकेंद्र, आयटीआय जवळ , नॅशनल हायवे समोर, जिल्हा जळगाव -४२५००१	०२५७-२५२९७१	dviojalgaon@rediffmail.com
१५	धुळे		जिल्हा उद्योगकेंद्र , जमनगिरी रोड, फॉरेस्ट ऑफिस जवळ , जिल्हा धुळे -४२४००१	०२५६२-२२४६२९२	dviোধule@rediffmail.com
१६	अहमदनगर		जिल्हा उद्योगकेंद्र, म.रा.वि.म. जवळ , स्टेशन रोड, जिल्हा अहमदनगर -४१४००१	०२४१-२३५३४१०	dvionagar@rediffmail.com
१७	नंदुरबार		नंदुरबार प्रशासकीय इमारत, २/२२२-अ, जिल्हाधिकारी कार्यालय , जिल्हा नंदुरबार-४२५४१२	०२५६४-२१००५३	dvionandur@rediffmail.com
१८	छत्रपती संभाजी नगर		जिल्हा उद्योगकेंद्र, औद्योगिक वसाहत , जिल्हा छत्रपती संभाजीनगर -४३१००१	०२४०-२३३४५६९	dvioaurang@rediffmail.com
१९	जालना		जिल्हा उद्योगकेंद्र, एम.आय.डी.सी एरिया, प्लॉट ७ , जिल्हा जालना -४३१२०३	०२४८२-२२०६२८	dviojalna@rediffmail.com
२०	हिंगोली		२/एस-११, प्रशासकीय इमारत, जिल्हा हिंगोली -४३१४१३	०२४५६-२२०४८६	dviohingoli@rediffmail.com
२१	बीड		जिल्हा उद्योग केंद्र, बशीरगंज, जिल्हा बीड -४३११२२	०२४४२-२२२२५१७	dviobeed@rediffmail.com
२२	परभणी		जिल्हा उद्योग केंद्र, जकात नाका क्र. १८, जिल्हा परभणी -४३१४०१	०२४५२-२२०४१०	dvioparbhani@rediffmail.com
२३	नांदेड		उद्योग भवन, औद्योगिक वसाहत , शिवाजी नगर, जिल्हा नांदेड -४३१६०१	०२४६२-२४०६७४	dvionanded@rediffmail.com
२४	लातूर		जिल्हा उद्योगकेंद्र, जिल्हा लातूर -४१३००२	०२३८२-२२०१४४	laturdvio@rediffmail.com
२५	धाराशिव		जिल्हा उद्योग केंद्र, सेंट्रल जेल समोर , जिल्हा धाराशिव -४१३५०१	०२४७२-२२२३०१	dviosman@rediffmail.com
२६	अमरावती		जिल्हा उद्योग केंद्र, जिल्हाधिकारी अधिकारी यांच्या मागे, अमरावती- ४४४६०१	०७२१२-२६६२७६२	dvioamar@rediffmail.com

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ. क्र.	जिल्हाचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
२७	अकोला		जिल्हा उद्योग केंद्र, जुने कॉटन मार्केट, अकोला- ४४४००१	०७२४- २४३०२५०	dviokola@rediffmail.com
२८	बुलढाणा		अरुणोदय बिल्डिंग, सुवर्ण नगर, शिवाजी हायस्कूल जवळ, बुलढाणा- ४४३००१	०७२६- २२४२८६७	dviobuldhana@rediffmail.com
२९	यवतमाळ		३/ उद्योग भवन (पूर्व), लोहार रोड, यवतमाळ - ४४५००१	२२४४७९१	dviyavat@rediffmail.com
३०	वाशिम		दगडीया सदन, तहसील कार्यालयाशेजारी : सिव्हिल लाइन- वाशिम- ४४४५०५	०७२५२- २३३८८२	dviowashim@rediffmail.com
३१	नागपूर		६/ जिल्हा उद्योग केंद्र, सिव्हिल लाइन, नागपूर- ४४०००२	०७११२- २५३४९४२१	dviionagpur@rediffmail.com
३२	वर्धा		जिल्हा उद्योग केंद्र, जिल्हाधिकारी कार्यालयाजवळ, वर्धा- ४४२००१	०७१५२- २२४३३८२	dviowardha@rediffmail.com
३३	भंडारा		बाबा मस्तानशाह वार्ड, श्री जांभुळकर निवास, जुन्या रोजगार कार्यालयाजवळ, भंडारा- ४४१९०४	०७१८४- ४२५२५२१	dviobhandara@rediffmail.com
३४	चंद्रपूर		जिल्हा उद्योग केंद्र, एस.टी. डेपो, चंद्रपूर- ४४२४०१	०७१७२- २२५२१४२	dviochondra@rediffmail.com
३५	गडचिरोली		जिल्हा उद्योग केंद्र, जिल्हाधिकारी कार्यालयाजवळ, गडचिरोली- ५५२६०५	०७१३२- २२२२०५१	dviogad@rediffmail.com
३६	गोंदिया		विट्ठल भवन, दुर्गा चौक, कृष्णपुरा वार्ड, गोंदिया- ४४१६०१	०७१८२- २२३१७७०	dviogond@rediffmail.com

४. महात्मा फुले मागासवर्गीय विकास महामंडळ मर्यादित

उद्दीष्ट :-

मागासवर्गाच्या उन्नतीसाठी व कल्याणासाठी स्वतःच्या जबाबदारीवर किंवा सरकार, सांविधिक संस्था, कंपनी, भागीदारी संस्था, व्यक्ती यांच्या सहयोगाने किंवा अशा संघटना, अभिकरणे यांच्यामार्फत कृषि विकास कार्यक्रम, कृषी उत्पादनांचे पणन, प्रक्रिया व त्यांचा पुरवठा आणि साठा, लघु उद्योग, इमारत बांधकाम, वाहतूक आणि वैद्यकीय, अभियांत्रिकी, कृषि इत्यादींसारखा इतर धंदा, व्यवसाय, व्यापार किंवा कार्यक्रम यांच्या माध्यमातून योजना आखणे, प्रचालन करणे, मदत करणे, सल्ला देणे, सहाय्य देणे, वित्तीय सहाय्य देणे, संरक्षण देणे आणि उपक्रम हाती घेणे तसेच आर्थिक स्थिती/पद्धतीचा विकास करण्यास आणि त्यात सुधारणा करण्यास, मागासवर्गांना समर्थ बनविण्यासाठी काम, धंदा, व्यवसाय, व्यापार किंवा कार्य चालू करण्यासाठी, भांडवल, कर्ज मिळवण्याची साधने, सामग्री आणि तांत्रिक व व्यवस्थापकीय सहाय्य देण्याची तरतूद करणे.

महामंडळामार्फत अनुसूचित जाती व नवबौद्ध समाजातील आर्थिक दृष्ट्या दुर्बल व दारिद्र्य रेषेअंतर्गत जीवन जगणा-या व्यक्तींना सफाई कामगारांच्या आश्रितांना त्यांचे जीवनमान उंचावण्यासाठी विविध योजनेअंतर्गत स्वयंरोजगारासाठी आर्थिक योजना राबविणे तसेच प्रशिक्षण देणे.

अनुसूचित जाती, नवबौद्ध व सफाई कर्मचारी यांचेकरिता प्रामुख्याने खालील स्वयंरोजगार व प्रशिक्षणाच्या योजना महामंडळामार्फत राबविण्यात येत आहेत.

१. कर्ज अनुदान योजना
२. बीज भांडवल योजना
३. प्रशिक्षण योजना
४. थेट कर्ज योजना

महात्मा फुले मागासवर्ग विकास महामंडळ वाहिनीकृत यंत्रणा म्हणून राष्ट्रीय पातळीवरील खालील योजना राबवित आहे.

१. राष्ट्रीय अनुसूचित जाती/जमाती वित्त व विकास महामंडळ, नवी दिल्ली (एनएसएफडीसी) मुदती कर्ज
  - मायक्रो क्रेडीट फायनान्स
  - महिला समृद्धी योजना
  - उच्च शैक्षणिक योजना
२. राष्ट्रीय सफाई कर्मचारी वित्तीय व विकास महामंडळ, नवी दिल्ली (एनएसकेएफडीसी) मुदती कर्ज
  - मायक्रो क्रेडीट फायनान्स
  - महिला समृद्धी योजना
  - महिला अधिकारिता योजना
  - उच्च शैक्षणिक योजना

वेबपोर्टल :- <https://mpbcd.maharashtra.gov.in>

संपर्क क्रमांक :- ०२२ - २६२००३५१

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र.		तपशील
१	शासनाच्या विभागाचे नांव:	सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग
२	महामंडळाचे नांव (महामंडळ असल्यास):	महात्मा फुले मागासवर्ग विकास महामंडळ मर्यादित
३	विभागाची वेबसाईट:	www.mpbcdc.maharashtra.gov.in

१. योजनांचा तपशील: -

१.१ -५०% अनुदान योजना

अ.क्र.		तपशील
१	योजनेचे नांव	५०% अनुदान योजना
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	अनुसुचित जाती व नव बौध्द
३	लाभार्थी पात्रता	अनुसुचित जाती व नव बौध्द संवर्गातील असावा, वय १८ वर्षांपेक्षा जास्त असावे.
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.	स्वयं रोजगारासाठी कर्ज उपलब्ध करून देणे
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	१) प्रकल्प मर्यादा रु.५०,०००/- पर्यंत २) प्रकल्प मर्यादेच्या ५०% किंवा जास्तीत जास्त १०,०००/- पर्यंत अनुदान देण्यात येते. कर्जावर बँकेच्या नियमाप्रमाणे व्याज आकारण्यात येते.कर्जाची परतफेड सर्वसाधारणपणे ३ वर्षात करावयाची आहे.
६	अनुदान मर्यादा	रु.१०,०००/-
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	नियमित अर्ज स्विकारण्यात येतात
८	इतर माहिती	१) जातीचा व उत्पन्नाचा सक्षम अधिका-यांनी दिलेला दाखला २) पासपोर्ट आकाराचे फोटो ३) रेशनकार्ड, मतदार ओळखपत्र, रहिवासी प्रमाणपत्र, आधारकार्ड प्रत ४) वार्षिक उत्पन्न रु.३,००,०००/- इतकी आहे. ५) जनधन योजनेचे खाते क्रमांक व पासबुक ची झेरॉक्स ६) व्यवसायानुरूप आवश्यकतेप्रमाणे इतर दाखले पत्र ७) आवश्यकते प्रमाणे प्रकल्प अहवाल ८) कोटेशन, व्यवसायासाठी आवश्यक असल्यास जागेचा पुरावा

१.२ बीजभांडवल योजना

अ.क्र.		तपशील
१	योजनेचे नांव	बीजभांडवल योजना
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	अनुसुचित जाती व नव बौध्द

अ.क्र.	तपशील	
३	लाभार्थी पात्रता	अनुसुचित जाती व नव बौध्द संवर्गातील असावा, वय १८ वर्षांपेक्षा जास्त असावे.
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.	स्वयं रोजगारासाठी कर्ज उपलब्ध करून देणे
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	१) प्रकल्प मर्यादा रु.५०,००१/-ते रु.५ लाखापर्यंत २) प्रकल्प मर्यादेच्या २०% बीज भांडवल कर्ज महामंडळामार्फत ४% द.सा.द.शे. व्याजदराने देण्यात येते. ३) बँकेचे कर्ज ७५% देण्यात येते. कर्जावर बँकेच्या नियमा प्रमाणे व्याज आकारण्यात येते. ४) महामंडळाचे व बँकेच्या कर्जाची परतफेड एकाच वेळेस समान मासिक हप्त्यानुसार ३ ते ५ वर्षांचे आत करावयाची आहे. ५) अर्जदारास ५% स्वतः चा सहभाग भरावयाचा आहे.
६	अनुदान मर्यादा	रु.१०,०००/-
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	नियमित अर्ज स्विकारण्यात येतात
८	इतर माहिती	१) राज्य शासनाच्या योजनाजातीचा व उत्पन्नाचा सक्षम अधिका-यांनी दिलेला दाखला २) पासपोर्ट आकाराचे फोटो ३) रेशनकार्ड,मतदार ओळखपत्र,रहिवासी प्रमाणपत्र,आधारकार्ड प्रत ४) वार्षिक उत्पन्न रु.१ लाख इतकी आहे. ५) जनधन योजनेचे खाते क्रमांक व पासबुकची झेरॉक्स ६) व्यवसायानुरूप आवश्यकतेप्रमाणे इतर दाखलेपत्र ७) आवश्यकते प्रमाणे प्रकल्प अहवाल ८) कोटेशन,व्यवसायासाठी आवश्यक असल्यास जागेचा पुरावा

१.३ राष्ट्रीय अनुसुचित जाती वित्त व विकास महामंडळ, नवी दिल्ली यांच्या योजना (एन.एस.एफ.डी.सी.)

१.३.१- अ) मुदती कर्ज योजना (टी.एल)

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नांव	मुदती कर्ज योजना (टी.एल)
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./ वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	अनुसुचित जाती व नव बौध्द
३	लाभार्थी पात्रता	अनुसुचित जाती व नव बौध्द संवर्गातील असावा, वय १८ वर्षांपेक्षा जास्त असावे.
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.	स्वयं रोजगारासाठी कर्ज उपलब्ध करून देणे
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	१) प्रकल्प मर्यादा रु.३०.०० लाख पर्यंत २) एनएसएफडीसी यांच्या मुदती कर्जामध्ये महामंडळाकडून २०% बीजभांडवल ४% व्याजदराने दिले जाते त्यामध्ये रु.१०,०००/- पर्यंत अनुदानाचा समावेश आहे.

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र.	तपशील
	३) अर्जदाराचा सहभाग ५% असतो. ४) एनएसएफडीसीच्या कर्जावर रु.५ लाखापर्यंत ६% व्याजदर व रु. ५ लाखाच्या वर ८% व्याजदर आकारण्यात येतो. ५) कर्जाची परतफेड ५ वर्षात मासिक समान हप्त्यात करावयाची आहे.
६	अनुदान मर्यादा रु.१०,०००/-
७	अर्ज करण्याचा कालावधी नियमित अर्ज स्विकारण्यात येतात
८	इतर माहिती <ol style="list-style-type: none"> १) जातीचा व उत्पन्नाचा सक्षम अधिका-यांनी दिलेला दाखला २) पासपोर्ट आकाराचे फोटो ३) रेशनकार्ड, मतदार ओळखपत्र, रहिवासी प्रमाणपत्र, आधारकार्ड प्रत ४) वार्षिक उत्पन्न रु.३ लाख इतकी आहे. ५) जनधन योजनेचे खाते क्रमांक व पासबुक ची झेरॉक्स ६) व्यवसायानुरूप आवश्यकतेप्रमाणे इतर दाखले पत्र ७) आवश्यकते प्रमाणे प्रकल्प अहवाल ८) कोटेशन, व्यवसायासाठी आवश्यक असल्यास जागेचा पुरावा

१.३.२- उच्च शैक्षणिक कर्ज योजना - (ईएलएस)

अ.क्र.	तपशील
१	योजनेचे नांव उच्च शैक्षणिक कर्ज योजना - (ईएलएस)
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.
३	लाभार्थी पात्रता अनुसुचित जाती व नव बौध्द
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील <ol style="list-style-type: none"> १) एनएसएफडीसी योजने अंतर्गत व्यवसायिक व तांत्रिक उच्च शिक्षणाकरिता देशांतर्गत कर्ज मर्यादा रु.२०,००,०००/- पर्यंतचे प्रावधान आहे व देशाबाहेर कर्ज मर्यादा रु.३०,००,०००/- प्रावधान आहे. २) यांच्या मुदती कर्ज मर्यादा व्याज दर द.सा.द.शे. ४% स्त्री लाभार्थीकरिता द.सा.द.शे. ३.५% व्याज दर आकारावयाचा आहे ३) अर्जदाराच्या कुटुंबातील वार्षिक उत्पन्न मर्यादा रु.३ लाख इतकी आहे.
६	अनुदान मर्यादा -
७	अर्ज करण्याचा कालावधी नियमित अर्ज स्विकारण्यात येतात
८	इतर माहिती <ol style="list-style-type: none"> १) जातीचा व उत्पन्नाचा सक्षम अधिका-यांनी दिलेला दाखला २) पासपोर्ट आकाराचे फोटो ३) रेशनकार्ड, मतदार ओळखपत्र, रहिवासी प्रमाणपत्र,

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र.	तपशील
	<p>आधारकार्ड प्रत</p> <p>४) वार्षिक उत्पन्न रु.३ लाख इतकी आहे.</p> <p>५) जनधन योजनेचे खाते क्रमांक व पासबुक ची झेरॉक्स</p> <p>६) आवश्यकतेप्रमाणे इतर दाखले पत्र</p> <p>७) आवश्यकते प्रमाणे प्रकल्प अहवाल</p>

१.४. राष्ट्रीय सफाई कर्मचारी वित्त व विकास महामंडळ, नवी दिल्ली यांच्या योजना- (एन.एस.के.एफ.डी.सी.)

१.४.१- मुदती कर्ज योजना (टी.एल.)

अ.क्र.	तपशील
१	<p>योजनेचे नांव</p> <p>मुदती कर्ज योजना (टी.एल.)</p>
२	<p>लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.</p> <p>जातीची अट नाही. वय १८ वर्षांपेक्षा जास्त असावे.</p>
३	<p>लाभार्थी पात्रता</p> <p>१. एनएसकेएफडीसी या योजनेअंतर्गत अर्जदाराने सफाई कामगार कुटुंबातील असल्याचा दाखला दावयाचा आहे.</p> <p>२. अर्ज करण्याकरिता जातीची व उत्पन्नाची अट नाही.</p> <p>३. अर्जदार हा महामंडळाच्या कोणत्याही योजनांचा (केंद्र/राज्य) शकबाकीदार नसावा</p>
४	<p>योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.</p> <p>केंद्र सरकारने राष्ट्रीय स्तरावर अस्वच्छ काम करणा-या सफाई कामगारांचे व त्यांचेवर अवलंबून असलेल्या कुटुंबियांचे पुनर्वसन करण्याकरिता विविध व्यवसाय करण्यासाठी रु.१५.०० लाख कमाल मर्यादेपर्यंत कर्ज देण्यात येते.</p>
५	<p>योजनेचा संक्षिप्त तपशील</p> <p>१. प्रकल्प मर्यादा रु.३०.०० लाख</p> <p>२. केंद्रीय महामंडळातर्फे देण्यात येणा-या कर्जावर रु. ५ लाखापर्यंत ६% व रु. ५ लाखाच्यावर ८% व्याजदर आकारले जाते.</p> <p>३. अर्जदाराचा सहभाग १०% असतो.</p> <p>४. कर्जाची परतफेड १० वर्षात समान हफत्यात करावयाची आहे.</p>
६	<p>अनुदान मर्यादा</p> <p>-</p>
७	<p>अर्ज करण्याचा कालावधी</p> <p>नियमित अर्ज स्विकारण्यात येतात</p>
८	<p>इतर माहिती</p> <p>१. एनएसकेएफडीसी या योजनेअंतर्गत अर्जदाराने सफाई कामगार कुटुंबातील असल्याचा दाखला दावयाचा आहे.</p> <p>२. पासपोर्ट आकाराचे फोटो</p> <p>३. रेशनकार्ड, मतदार ओळखपत्र, रहिवासी प्रमाणपत्र, आधारकार्ड प्रत</p>

१.४.२ उच्च शैक्षणिक कर्ज (ई.एल.एस.)

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नांव	उच्च शैक्षणिक कर्ज (ई.एल.एस.)
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	अर्ज करण्याकरिता जातीची व उत्पन्नाची अट नाही. वय १८ वर्षांपेक्षा जास्त असावे.
३	लाभार्थी पात्रता	१. एनएसकेएफडीसी या योजनेअंतर्गत अर्जदाराने सफाई कामगार कुटुंबातील असल्याचा दाखला द्यावयाचा आहे. २. अर्ज करण्याकरिता जातीची व उत्पन्नाची अट नाही. ३. अर्जदार हा महामंडळाच्या कोणत्याही योजनांचा (राज्य/केंद्र) थकबाकीदार नसावा.
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.	व्यावसायिक व तांत्रिक उच्च शिक्षणाकरिता देशात तसेच परदेशात शिक्षण घेण्यासाठी कर्ज उपलब्ध करून देण्यात येते.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	१. एनएसकेएफडीसी, नवी दिल्ली यांच्या मार्फत व्यावसायिक व तांत्रिक उच्च शिक्षणाकरिता देशात तसेच, परदेशात शिक्षण घेण्यासाठी कर्ज उपलब्ध करून देण्यात येते. २. सदर योजने अंतर्गत देशांतर्गत उच्च शिक्षण घेण्याकरीता रु.१०.०० लाखापर्यंत कर्ज देण्याचे प्रावधान आहे. तसेच, देशबाहेर रु.२०.०० लाखापर्यंत कर्ज देण्याचे प्रावधान आहे. ३. व्याजदर द.सा.द.शे. ४% आकारावयाचा आहे. तसेच स्त्री लाभधारकांकरीता द.सा.द.शे. ३.५% व्याजदर आकारावयाचा आहे.
६	अनुदान मर्यादा	-
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	नियमित अर्ज स्विकारण्यात येतात
८	इतर माहिती	१. एनएसकेएफडीसी या योजनेअंतर्गत अर्जदाराने सफाई कामगार कुटुंबातील असल्याचा दाखला द्यावयाचा आहे. २. २ पासपोर्ट आकाराचे फोटो ३. रेशनकार्ड, मतदार ओळखपत्र, रहिवासी प्रमाणपत्र, आधारकार्ड प्रत

२. संपर्क:

२.१ मुख्य/राज्यस्तरीय कार्यालय:

अ.क्र.	राज्यस्तरीयप्रमुख अधिकाऱ्याचे पदनाम	राज्यस्तरीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	व्यवस्थापकीय संचालक	एन-१, जुहू सुप्रिम शॉपींग सेंटर, गुलमोहर क्रॉस रोड क्र.९, जे.व्ही. पी.डी. स्कीम, जुहू, मुंबई-४०००४९	०२२-२६२०२८५२/ २६२००३५१	Mahatma.phule@yahoo.in

२.२ विभागीय कार्यालये:

अ. क्र.	विभागीय कार्यालयाचे नांव	विभागीय कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	विभागीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	महात्मा फुले मागासवर्ग विकास महामंडळ मर्यादित, मुंबई	प्रादेशिक व्यवस्थापक	२ रा मजला, ठाकरसी हाऊस, विदेशी टपाल कार्यालयाजवळ, शुरजी वल्लभदास मार्ग, बॅलार्ड इस्टेट, मुंबई-४००००१	०२२-२२६२१९३१/२ २६२१९३४/ ३५११५८८३	regionofficemumbai२१@gmail.com
२	पुणे	प्रादेशिक व्यवस्थापक	सेंट्रल बिल्डींग, दक्षिण बाजू, २ रा माळा, जिल्हा-पुणे	०२०-२६१२६९२९	mpbcdcrmpune@gmail.com
३	नाशिक	प्रादेशिक व्यवस्थापक	बाफना बिल्डींग, प्लॉट नं.४, शिवाजीनगर, मुंबई पुणे नाशिक रोड, जिल्हा-नाशिक ४२२२०२	०२५३-२४१२१६८	rmmpbcdcnsg@gmail.com
४	छत्रपती संभाजीनगर	प्रादेशिक व्यवस्थापक	प्लॉट क्र.४, एनएस-४, सिडको एन-४, पुंडलिक नगर, ३ रा मजला, पाण्याच्या टाकीजवळ, सेवालाल महाराज चौक, एसबीआय बँकेजवळ, जिल्हा छत्रपती संभाजीनगर ४३१००१	०२४०-२३३१८३३	rmmahatmaphule@gmail.com
५	अमरावती	प्रादेशिक व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, विशेष पोलीस महासंचालक कार्यालयामागे, चांदूर रेल्वे रोड, जिल्हा-अमरावती ४४४६०१	०७२१-२६६२९१२	r०२७mpbcdcam@gmail.com
६	नागपूर	प्रादेशिक व्यवस्थापक	३०१-ए विंग, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, शासकीय आय.आय.टी समोर, दिक्षाभुमी रोड, राणाप्रताप नगर, नागपूर ४४००२२	०७१२-२२३९९१०	mpbcdcingp@gmail.com

२.३ जिल्हास्तरीय कार्यालये:

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	मुंबई शहर	जिल्हा व्यवस्थापक	गृह निर्माण भवन, तळमजला, रुम नं.३५, कलानगर, उपनगर, बांद्रा (पूर्व), मुंबई-४००१०५१	०२२-२६५९९८९५	mphulemumbaicity@gmail.com
२	मुंबई उपनगर	जिल्हा व्यवस्थापक	गृह निर्माण भवन, तळमजला, रुम नं.३५, कलानगर, उपनगर, बांद्रा (पूर्व), मुंबई-४००१०५१	०२२-२६५९२६४०	mphulemumbaisub@gmail.com
३	ठाणे	जिल्हा व्यवस्थापक	जिल्हाधिकारी कार्यालय, ५ वा मजला, कोर्ट नाका, ठाणे (प)	०२२-२५४०८४७८	mphulethane@gmail.com

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ. क्र.	जिल्हाचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
४	पालघर	जिल्हा व्यवस्थापक	बी विंग, २०७, २ रा मजला, आफ्रीन अपार्टमेंट, विक्रीकर कार्यालयाच्या बाजूला, नवली, जिल्हा-पालघर	०२५२५-२५७९९७	mpbcdc.palghar@yahoo.in
५	रायगड	जिल्हा व्यवस्थापक	प्लॉट नं-१०३, कृष्णा संगम बिल्डिंग, बायपास रोड, चेंदरे, अलिबाग, जिल्हा-रायगड ४०१२०१	०२१४१-२२४३०७	mpbcdcr.raigad@gmail.com
६	रत्नागिरी	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, तळमजला, कुवारबाव, जिल्हा-रत्नागिरी ४१५६१२	०२३५२-२३०९५७	mpbcdcratnagiri@gmail.com
७	सिंधुदूर्ग	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, अ-बिल्डिंग, सिंधुदूर्ग नगरी, ओरस, ता.कुडाळ, जि.सिंधुदूर्ग	०२३६२-२२८०३९	mpbcdcsindhu@gmail.com
८	पुणे	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, सर्वे नं.१०३/१०४, मॅटल कॉर्नर, विश्रांतवाडी, पोलीस स्टेशन समोर, येरवडा, पुणे ४११०१५	०२०-२९७०३०५८	mpbcdcdopune@gmail.com
९	सातारा	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, सर्वे नं.२२ अ बॉम्बे रेस्टहाऊस, उड्डाण पुल, जुनी एमआयडीसी रोड, जि.सातारा ४१५००३	०२१६२-२९८१२८	mpbcdcsatara@gmail.com
१०	सांगली	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, जुना बुधगांव रोड, रेल्वे क्रॉसिंग जवळ, संभाजी नगर, सांगली ४१६५१६	०२३३-२३२५६५९	mpbcdcsangli@gmail.com
११	सोलापूर	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, २ रा मजला, सात रस्ता, गर्डमेंट रेस्ट हाऊस जवळ, जि. सोलापूर ४११००१	०२१७-२३१७०१२	dmmpbcdcspr@gmail.com
१२	कोल्हापूर	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, राजेश मोटर्स समोर, विचारे माळ, ३ रा मजला, कोल्हापूर ४१६००६	०२३१-२६६३८५३	mpbcdckol@gmail.com
१३	नाशिक	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, नासर्डी पुलाजवळ, पुणे नाशिक रोड, नाशिक ४२२००६	०२५३-२२३६४१०	dmmpbcdcnashik@gmail.com
१४	जळगाव	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, महाबळ, हातनूर कॉलनी, मायादेवी स्टॉपसमोर, जि.जळगाव ४२५००१	०२५७-२२६२९५१	dmmpbcdcjlg@gmail.com
१५	धुळे	जिल्हा	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक	०२५६२-	mpbcd.dhule@gmail.com

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ. क्र.	जिल्हाचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
		व्यवस्थापक	न्याय भवन, सिंचन भवन मागे, साक्री रोड, जि.धुळे ४१४००१	२७६१४३	com
१६	अहमदनगर	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, नगर मनमाड रोड, सावेडी बसस्थानका शेजारी, जि. अहमदनगर ४१४००३	०२४१-२३२३८१४	dmmpbcdcnagar@gmail.com
१७	नंदुरबार	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, टोकर तलाव रोड, नवीन जिल्हा परिषद समोर, जि.नंदुरबार ४२५४१२	०२५६४-२१००६६	dmmpbcdcnadb@gmail.com
१८	छत्रपती संभाजीनगर	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, खोकडपुरा, शिवाजी हायस्कूलच्या बाजूला, शासकीय दुध डेरीच्या पाठीमागे, जि. छत्रपती संभाजीनगर ४३१००१	०२४०-२४८६०७१	dmmpbcdcabad@gmail.com
१९	जालना	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, जिल्हाधिकारी कार्यालयासमोर, जि.जालना ४३१२०३	०२४४२-२२४९०४	dmmpbcdcjalna@gmail.com
२०	हिंगोली	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, रिसाला बाजार, सरकारी दवाखाना जवळ, हिंगोली ४३१५१३	०२४५६-२२३९४४	dmmpbcdchingoli@gmail.com
२१	बीड	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, तहसील कार्यालयाजवळ, बीड ४३११२२	०२४४२-२२२६१४	beedmpbcd@gmail.com
२२	परभणी	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, प्रशासकीय इमारत, १ ला मजला, जायकवाडी वसाहत, परभणी ४३१२०३	०२४५२-२२०७८३	dmmpbcdparbhani@gmail.com
२३	नांदेड	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, नमस्कार चौक, पुर्व बायपास रोड, ज्ञानमाता शाळेसमोर, नांदेड ४३१६०५	०२४६२-२२०१४८	dmmpbcdctdnanded@gmail.com
२४	लातूर	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, डालडा फॅक्टरी, शिवनेरी गेट समोर, लातूर ४३१५२१	०२३८२-२५२८००	dmmpbcdclatur@gmail.com
२५	धाराशिव	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, प्रशासकीय इमारत, तळमजला, जि.धाराशिव ४३१५०१	०२४७२-२२३४८७	dmmpbcdcosr@gmail.com
२६	अमरावती	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, विशेष पोलीस	०७२१-२६६५९१३	do29mpbcdcl97@gmail.com

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
			महासंचालक कार्यालयामागे, चांदूर रेल्वे रोड, जि.अमरावती ४४४६०१		
२७	अकोला	जिल्हा व्यवस्थापक	द्वारा.डी.के.साठे, भागवत प्लॉट, मोहन भाजी भंडार चौक, तापडिया नगर, जि.अकोला ४४४००१	०७२४-२४२६६२१	mahatmafuleakola@gmail.com
२८	बुलढाणा	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, त्रिशरण चौक, चिखली रोड, बुलढाणा ४४३००१	०७२६२-२४२२८०	mpbcdcbld@gmail.com
२९	यवतमाळ	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, पोलिस वसाहत जवळ, दक्षता भवनच्या मागे, जि.यवतमाळ ४४५००१	०७२३२-२४३३९४	mpbcdcytl@gmail.com
३०	वाशिम	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, नालंदा नगर, चिखली रोड, जि. वाशिम ४४४५०५	०७२५२-२३१२६७	mpbcdcwashim@gmail.com
३१	नागपूर	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, ३०१-ए विंग, शासकीय आय.टी.आय समोर, दिक्षाभूमी रोड, राणाप्रताप नगर, नागपूर ४४००२२	०७१२-२२३८६५५	Sidharth.khobragade@gmail.com
३२	वर्धा	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, सेवाग्राम रोड, जि.वर्धा ४४२००१	०७१५२-२४३६२८	dmpbcdcardwardha@gmail.com
३३	भंडारा	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, जिल्हा परिषद चौक, सिव्हिल लाईन, भंडारा ४४१९०४	०७१८४-२५२७०९	mpbcdcbhandara@gmail.com
३४	चंद्रपूर	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, जलनगर, रयतवाडी रोड, शासकीय दुध डेअरी कार्यालयासमोर, जि.चंद्रपूर ४२२४०१	०७१७२-२५३५४९	mpbcdccchandrapur@gmail.com
३५	गडचिरोली	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, चंद्रपूर रोड, आरटीओच्या मागे, पाण्याच्या टाकीजवळ, जि. गडचिरोली ४४२६०५	०७१३२-२२२०१०	mpbcdcgadchiroli@gmail.com
३६	गोंदिया	जिल्हा व्यवस्थापक	सामाजिक न्याय व सेवा केंद्र, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, जिल्हाधिकारी कार्यालयाच्या मागे, आमगांव रोड, जि. गोंदिया ४४१६०१	०७१८२-२३२९४७	dmpbcdcgondia@gmail.com

५. महाराष्ट्र राज्य इतर मागासवर्गीय वित्त आणि विकास महामंडळ मर्या.

उद्दिष्ट :-

राज्यातील इतर मागासवर्गीयांच्या कल्याण व विकासासाठी कृषी विकास, पणन, संस्करण, कृषी उत्पादनाचा पुरवठा आणि साठवण, लघुउद्योग, इमारत बांधणी, परिवहन या कार्यक्रमांची आणि अन्य व्यवसाय (वैदयकीय, अभियांत्रिकी, वास्तुशास्त्रीय यासारखे) व्यापार किंवा उद्योग यांची योजना आखणे, त्यांना चालना देणे, सहाय्य करणे, सल्ला देणे, मदत करणे, वित्त पुरवठा करणे, त्यांचे संरक्षण करणे.

इतर मागासवर्गीयांची आर्थिक स्थिती, उत्पादन निर्मिती, व्यवस्थापन आणि पणन यांचा विकास करणे / त्यात सुधारणा करणे, त्यांचे कामकाज, व्यवसाय, व्यापार किंवा उद्योग सुरु करण्यासाठी त्यांना भांडवल, पतसाधने, साधन सामुग्री आणि तांत्रिक व व्यवस्थापकीय साधने पुरविणे.

महामंडळाचे ध्येय :-

- राज्यातील इतर मागासवर्गीय पात्र व्यक्तींच्या सर्वांगीण आर्थिक व सामाजिक विकासासाठी अल्प व्याज दराने स्वयंरोजगारासाठी अर्थसहाय्य उपलब्ध करून देणे.
- राज्य महामंडळाच्या व राष्ट्रीय महामंडळाच्या योजना राबविणे, राज्य महामंडळाची २०% बीज भांडवल योजना बँकेमार्फत राबविणे तसेच रु.२५,०००/- ची थेट कर्ज योजना राबविणे.
- राष्ट्रीय महामंडळाच्या महिला समृद्धी व स्वर्णिमा योजनेतर्गत महिला लाभार्थींना जास्तीत जास्त कर्ज उपलब्ध करून देणे.
- राष्ट्रीय महामंडळाच्या सूक्ष्म पत पुरवठा योजनेतर्गत स्वयंसेवी संस्थेकडील बचत गटांना कर्ज उपलब्ध करून देणे.
- महामंडळास चांगले समूह (cluster) उपलब्ध झाल्यास त्यांना प्रशिक्षण, अर्थ विषयक व बाजारपेठ इ. सेवा उपलब्ध करून देणे.

लाभार्थी गट:- इतर मागास प्रवर्ग (O.B.C.)

योजना :-

- २०% बीज भांडवल योजना
- रु.१,००,०००/- पर्यंतची थेट कर्ज योजना
- वैयक्तिक कर्ज व्याज परतावा १० लाखापर्यंतची योजना
- शैक्षणिक कर्ज व्याज परतावा योजना

वेबसाईट - www.msobcfdc.gov.in

संपर्क क्रमांक :- २५२७ ५३७४ / २५२९ ९६८५

अ.क्र.	तपशील	
१	शासनाच्या विभागाचे नांव:	इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग, मंत्रालय मुंबई
२	महामंडळाचे नांव (महामंडळ असल्यास):	महाराष्ट्र राज्य इतर मागासवर्गीय वित्त आणि विकास महामंडळ मर्या.
३	विभागाची वेबसाईट:	www.msobcfdc.org

१. योजनांचा तपशील

१.१ बीज भांडवल योजना

अ.क्र.	१.	तपशील
१	योजनेचे नांव	बीज भांडवल योजना
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./ वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./ वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	इमाव
३	लाभार्थी पात्रता	वय मर्यादा १८ ते ५० कुटुंबाचे वार्षिक उत्पन्न मर्यादा १ लक्ष
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ.	स्वयंरोजगारासाठी कर्ज
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	प्रकल्प मर्यादा ५ लक्ष. महामंडळाचा सहभाग २०% , व्याजदर ६% , बँकेचा सहभाग ७५% , बँकेच्या व्याज दराने , लाभार्थी सहभाग ५%
६	अनुदान मर्यादा	अनुदान नाही
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	नियमित

१.२ - थेट कर्ज योजना रु.१ लक्ष पर्यंतची

अ.क्र.	२.	तपशील
१	योजनेचे नांव	रु.१ लक्ष पर्यंतची थेट कर्ज योजना
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./ वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./ वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	इतर मागासवर्ग
३	लाभार्थी पात्रता	वय मर्यादा १८ ते ५५ कुटुंबाचे वार्षिक उत्पन्न मर्यादा १ लक्ष
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ.	स्वयंरोजगारासाठी कर्ज
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	प्रकल्प मर्यादा १ लक्ष महामंडळाचा सहभाग १००% , व्याजदर नियमित परतफेड केल्यास ०% व्याजदर, थकीत कर्जावर ४% व्याज दर.
६	अनुदान मर्यादा	अनुदान नाही
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	नियमित

१.३ वैयक्तिक कर्ज व्याज परतावा योजना

अ.क्र.	तपशील
१	योजनेचे नांव
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./ वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./ वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.
३	लाभार्थी पात्रता
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील
६	अनुदान मर्यादा
७	अर्ज करण्याचा कालावधी
८	इतर माहिती

१.४. शैक्षणिक कर्ज व्याज परतावा योजना

अ.क्र.	तपशील
१	योजनेचे नांव
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./ वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./ वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.
३	लाभार्थी पात्रता
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील
६	अनुदान मर्यादा
७	अर्ज करण्याचा कालावधी

२. संपर्क:

२.१ मुख्य /राज्यस्तरीय कार्यालय:

अ.क्र.	राज्यस्तरीय प्रमुख अधिकाऱ्याचे पदनाम	राज्यस्तरीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	व्यवस्थापकीय संचालक	प्रशासकीय भवन ४ था मजला, रामकृष्ण चेंबुरकर मार्ग चेंबुर मुंबई ७१	०२२-२५२७५३७४/ २५२९९६८५	homsovcfcdc@gmail.com/ mdmsobcfcdc@gmail.com

२.२ जिल्हास्तरीय कार्यालये:

अ. क्र.	जिल्हाचे नांव	कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	मुंबई शहर	जिल्हा व्यवस्थापक	शामराव पेजे कोकण इतर मागासवर्ग आर्थिक विकास महामंडळ, गृहनिर्माण भवन, तळ मजला, गाळा नं.३३ कलानगर बांद्रा (पूर्व), मुंबई ४०००५१	०२२-२६५९१३३५ ९५९४३०३७३२	dmobcmumbaicity@gmail.com
२	मुंबई उपनगर	जिल्हा व्यवस्थापक	शामराव पेजे कोकण इतर मागासवर्ग आर्थिक विकास महामंडळ, गृहनिर्माणभवन,तळ मजला, गाळा नं.३३ कलानगर बांद्रा (पूर्व), मुंबई ४०००५१	०२२-२६५९१३३५ ९५९४३०३७३२	dmobcmumbaicity@gmail.com
३	ठाणे	जिल्हा व्यवस्थापक	शामराव पेजे कोकण इतर मागासवर्ग आर्थिक विकास महामंडळ, एम.एम.आर.डी.ए. बिल्डिंग ए-१ रुम.नं.७सिद्धार्थ नगर चिंधी मार्केट जवळ, कोपरी ठाणे ४००६०३	९९३०६७६५० ८८७९९४५०८०	dmobcthane@gmail.com
४	पालघर	जिल्हा व्यवस्थापक	शामराव पेजे कोकण इतर मागासवर्ग आर्थिक विकास महामंडळ,आफरीन अपार्टमेंट बी विंग, फ्लॅट नं.१०६ पहीला मजला, नवली फाटक रोड नवली, पालघर (पुर्व)	९८६९२८९७८७	dmobcpalghar@gmail.com
५	रायगड	जिल्हा व्यवस्थापक	शामराव पेजे कोकण इतर मागासवर्ग आर्थिक विकास महामंडळ,श्री राम समर्थ को.हौ.सो.लि. रुम. नं.१०१ पहिला मजला चेंदरे, पो.अलिबाग जि - रायगड	०२१४१-२२४४४८ ९८६९२८९७८७	dmobcraigad@gmail.com
६	रत्नागिरी	जिल्हा व्यवस्थापक	शामराव पेजे कोकण इतर मागासवर्ग आर्थिक विकास महामंडळ, डॉ बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन मधली इमारत १ ला	०२३५२-२२८४७० ८४८४९०४६३७ ८६६८८९८९५०	dmobcratnagiri@gmail.com

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नांव	कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
			मजला पाटबंधारे स्टॉप कुवारबाव जि.रत्नागिरी ४१५ ६३९		
७	सिंधुदूर्ग	जिल्हा व्यवस्थापक	शामराव पेजे कोकण इतर मागासवर्ग आर्थिक विकास महामंडळ, डॉ बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन अ तळमजला सिंधुदुर्ग नगरी औरस (बु.) ता कुडाळ जि.सिंधुदुर्ग.	०२३६२-२२८११९ ८४८४९०४६३७ ८६६८८९८९५०	dmobcsindhudurg@gmail.com
८	पुणे	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन इमारत क्र.बी स.नं १०४/१०५ मॅटल हॉस्पिटल कार्नर पोलीस चौकी समोर, विश्रांतवाडी, जिल्हा पूणे ४११ ००६	०२०-२९५२३०५९ ९८२०६८३६२१	dmobcpune@gmail.com
९	सातारा	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन बी विंग ,२ रा मजला सर्वेनं २२/अ जुनी MIDC रोड ,बॉम्बे रेस्टॉरंट उड्डाण पूल जि.सातारा	०२१६२-२९५१८४ ९८२०६८३६२१	dmsataraobc@gmail.com
१०	सांगली	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन जुना बुधगाव रोड, जिल्हा सांगली ४१६ ५१६	०२३३-२३२१५१३ ९३२०२०२३३	dmobcsangli@gmail.com
११	सोलापूर	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन ७ वा रस्ता, उपलम मंगल कार्यालयाजवळ जि.सोलापूर ४१३ ००३	०२१७-२३१२५९५ ९४०३२८६६८	dmobcsolapur@gmail.com
१२	कोल्हापूर	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, ३ रा मजला, खोली क्र.१ विचारे माळ, कावळा नाका ताराराणी चौक, डॉ बाबर हॉस्पिटल जवळ, जि.कोल्हापूर. ४१६ ००३	०३२१-२६५३५१२ ९८६९२८१७८७	dmobckolhapur@gmail.com
१३	नाशिक	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, इमारत क्र१ बी.विंग, पहिला मजला नासडीपुलाजवळ, नाशिक-पुणे रोड जि.नाशिक ४२२०११	०२५३-२२३६०७३ ९४०३२८६६८	dmobcnashik@gmail.com
१४	जळगाव	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, पहीला मजला, रुम न.४ मायादेवी मंदिरासमोर, महाबळ जि-जळगांव ४२५ ००१	०२५७-२२६१९१८ ९८९०२७७८२१	dmobcjalgaon@gmail.com
१५	धुळे	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, ए-विंग तळमजला सिंचन भवन मार्ग साक्री रोड, धुळे	०२५६२-२७८४९७	dmobcdhule@gmail.com

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ. क्र.	जिल्हाचे नांव	कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
			४२४ ००३		
१६	अहमदनगर	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, सावेळी नाका नगर, मनमाड रोड, जि-अहमदनगर ४१४ ००१	०२४१२४५००३० ९४०३२८६४६८	dmobcahmednagar@gmail.com
१७	नंदुरबार	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, टोकर तलाव रोड, जि-नंदुरबार ४२५ ०१२	०२५६४-२१००६२ ९८९०२७७८२१	dmobcnandurbar@gmail.com
१८	छत्रपती संभाजीनगर	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, खोकडपुरा शिवाजी हायस्कूलच्या बाजूला, जि. छत्रपती संभाजीनगर ४३१००५	०२४०२-३४१५४४ ८१४९२७९५९९	Dmobcaurangabad२०१३@gmail.com
१९	जालना	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, जिल्हाधिकारी कार्यालयासमोर, जालना ४३१ २०३	०२४८२-२२३४२० ९४२२३३७९२७ ७९७२७०२७४७	dmobcjalna@gmail.com
२०	हिंगोली	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, पहीला मजला, सिविल हॉस्पिटल च्या मागे, रिसाला बाजार, हिंगोली ४३१५१३	०२४५६-२२४४४२ ९८९००३९४९१	dmobchingoli@gmail.com
२१	बीड	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, शासकीय विश्रामगृहाच्या समोर, अहमदनगर रोड जि.बीड ४३१ १२२	०२४४२२३२६२४ ९८९००३९४९१	dmobcbeed@gmail.com
२२	परभणी	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, जायकवाडी वसाहत कोरगांव रोड जि-परभणी	०२४५२-२२७६१५ ९८९००३९४९१	dmobcparbhani@gmail.com
२३	नांदेड	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, ज्ञान माता शाळेसमोर विमानतळ रस्ता नांदेड जि नांदेड ४३१ ६०५	०२४६२-२२०८६५ ९८९००३९४९१	dmobcnanded@gmail.com
२४	लातूर	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, तळमजला, जुनी डाल्डा फॅक्ट्री कंपाउंड शिवनेरी गेट समोर, गुळ मार्केट, लातूर ४१३ ५१३	०२३८२ २५३३३४ ८१४९२७९५९९	Dmobclatur०१@gmail.com
२५	धाराशिव	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, मध्यवर्ती प्रशासकीय इमारत जवळ, जि - धाराशिव ४१३५०१	०२४७२-२२३८६३ ८१४९२७९५९९	dmobcosmanabad@gmail.com
२६	अमरावती	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, पोलीस	०७२१२५५०३३९	dmobcamravati@gmail.com

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नांव	कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
			आयुक्तालयाजवळ, कॅम्प एरिया, अमरावती ४४४ ७२०	९६६५२७८०७४	
२७	अकोला	जिल्हा व्यवस्थापक	अशोक लोडाम पहीली गल्ली, मोहन भाजी भंडार चौक, तापडीया नगर, जि अकोला ४४४००१	०७२४ २४१०२२१ ९४२२३३७९२७	Dmobicakola३०@gmail.com
२८	बुलढाणा	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन , पहीला मजला, चिखली, .जि बुलढाणा ४४३००१	०७२६२ ४२८२८५ ९४२२३३७९२७	dmobcbuldhana@gmail.com
२९	यवतमाळ	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, पोलीस वसाहतीच्या मागे, दारवा रोड, यवतमाळ ४४५ ००१		dmobcyavatmal@gmail.com
३०	वाशिम	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, चिखली रोड, जि. वाशिम ४४४ ५०५	०७२५२ २३१६६५ ९८९००३९४९१	dmobcwashim@gmail.com
३१	नागपूर	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, बि.विंग, ३०३, ३ रा मजला, रहाटे कॉलनी, शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेसमोर, जि. नागपूर ४४००२२	०७१२२९५६०८६ ७७५८८६६६९६	dmobcnagpur@gmail.com
३२	वर्धा	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन , सेवाग्राम रोड जि वर्धा ४४२ ००१	०७१५२- २३२८८१ ७८७५८६६२९८	Dmobicwardha४०@gmail.com
३३	भंडारा	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन , सिविल लाइन भंडारा ४४१ ९०४	०७१८४ २६०४८३ ९६६५२७८०७४	dmobcbhandara@gmail.com
३४	चंद्रपूर	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, जलनगर, चंद्रपूर ४४२ ४०१	०७१७२-२६२४२० ९५४५८९४८३३	dmobcchandrapur@gmail.com
३५	गडचिरोली	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन , शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेच्या मागे जि गडचिरोली ४४२ ६२५	०७१३२ २२३०२४ ९५४५८९४८३३	dmobcgadchiroli@gmail.com
३६	गोंदिया	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, जिल्हाधिकारी कार्यालयाच्या मागे, पतंगा चौक, जि. गोंदिया ४४१ ६१४	०७१८२ २३४०३७ ९६८९१७८७७३	dmobcgondia@gmail.com

६. महाराष्ट्र राज्य अपंग, वित्त आणि विकास महामंडळ मर्यादित

महाराष्ट्र राज्य दिव्यांग वित्त व विकास महामंडळाच्या मार्फत दिव्यांग कल्याणार्थ विविध कर्ज योजना राबविल्या जातात.

लाभार्थी गट :- दिव्यांग व्यक्ती.

महाराष्ट्र राज्य दिव्यांग वित्त व विकास महामंडळाच्या मार्फत दिव्यांग कल्याणार्थ राबविण्यात येणाऱ्या विविध कर्ज योजना खालील प्रमाणे.

- वैयक्तिक थेट कर्ज योजना
- मुदत कर्ज योजना (लहान व मध्यम व्यवसायासाठी)
- महिला समृद्धी योजना
- मुदती कर्ज योजना (पशुसंवर्धन)
- सूक्ष्म पतपुरवठा योजना
- शैक्षणिक कर्ज योजना
- युवा स्वावलंबन योजना
- मानसिक विकलांग (मनोरुग्ण), सेरेब्रल पाल्सी आणि आत्ममग्न (ऑटीझम) अशा दिव्यांगांसाठी स्वयंरोजगार योजना
- मतिमंद व्यक्तींच्या पालकांच्या संस्थांसाठी आर्थिक सहाय्य योजना
- दिव्यांग शेतकऱ्यांसाठी कृषी संजीवनी / हॉर्टीकल्चर योजना
- दिव्यांग कर्मचारी / उद्योजक यांचेसाठी सहाय्यक साधनांसाठी कर्ज योजना
- कौशल्य विकास / व्यवसाय शिक्षण यासाठी कर्ज योजना
- दिव्यांग व्यावसायिकांना दुकानाचे बांधकामासाठी कर्ज योजना
- दिव्यांग व्यक्तींना इंडस्ट्रीयल युनिट स्थापन करणेसाठी कर्ज योजना
- कर्ज प्रकरण करण्या साठी लागणारे आवश्यक प्रमाणपत्र नमुने

वेब साईट : <http://www.mshfdc.com>

संपर्क क्रमांक :- ०२२- २६५९१६२० / २६५९१६२२

अ.क्र.		तपशील
१	शासनाच्या विभागाचे नांव:	सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, (महाराष्ट्र शासन)
२	महामंडळाचे नांव (महामंडळ असल्यास):	महाराष्ट्र राज्य दिव्यांग वित्त व विकास महामंडळ, जळगाव
३	विभागाची वेबसाईट:	www.mshfdc.co.in

१. योजनांचा तपशील:

१.१ दिव्यांग स्वावलंबन कर्ज योजना

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नांव	दिव्यांग स्वावलंबन कर्ज योजना
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	सर्व प्रवर्गातील दिव्यांग (अंपंग) उमेदवार.
३	लाभार्थी पात्रता	४० टक्के अथवा त्यापेक्षा जास्त दिव्यांग उमेदवारासाठी
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.	दिव्यांग उमेदवाराकरीता स्वयंरोजगार करण्यासाठी कर्ज
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	दिव्यांग उमेदवारांना स्वयंरोजगार करण्यासाठी अर्थसहाय्य करणे
६	अनुदान मर्यादा (कर्ज मर्यादा)	रु.५०,०००/- ते रु.५ लाखापर्यंत व्याजदर - ५ ते ९% परतफेडीचा, कालावधी ०५ वर्ष राष्ट्रीय महामंडळाचा सहभाग- ८५/९०/९५ टक्के राज्य महामंडळाचा सहभाग -५ टक्के लाभार्थी सहभाग -५/१० टक्के
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	३१ मार्च अखेरपर्यंत (आर्थिक वर्ष)
८	इतर माहिती	-

१.२ . वैयक्तिक थेट कर्ज योजना

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नांव	वैयक्तिक थेट कर्ज योजना
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	सर्व प्रवर्गातील दिव्यांग (अंपंग) उमेदवार.
३	लाभार्थी पात्रता	४० टक्के अथवा त्यापेक्षा जास्त दिव्यांग उमेदवारासाठी
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.	दिव्यांग उमेदवाराकरीता स्वयंरोजगार करण्यासाठी कर्ज
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	दिव्यांग उमेदवारांना स्वयंरोजगार करण्यासाठी ज्या व्यवसायांना कमी भांडवल लागते अशा कमी खर्चाच्या छोट्या धंद्यासाठी अर्थ सहाय्य
६	अनुदान मर्यादा (कर्ज मर्यादा)	रु.५०,०००/- , व्याजदर - २%, परतफेडीचा कालावधी ०३ वर्ष
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	३१ मार्च अखेरपर्यंत (आर्थिक वर्ष)
८	इतर माहिती	-

१.३ महाराष्ट्र वेब पोर्टल

अ.क्र.		तपशील
१	योजनेचे नांव	महाराष्ट्र वेब पोर्टल- www.mahasharad.in राज्यातील दिव्यांग व्यक्तींना विनामुल्य सहायक साधने/उपकरणे उपलब्ध करून देण्याकरीता राज्यातील देणगीदार महाराष्ट्र पोर्टलच्या माध्यमातून सहाय्य करू शकतात
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	सर्व प्रवर्गातील दिव्यांग (अंपग) उमेदवार.
३	लाभार्थी पात्रता	४० टक्के अथवा त्यापेक्षा जास्त दिव्यांग उमेदवारासाठी
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.	साहित्य वाटप
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	महाराष्ट्र वेब पोर्टलवर नोंदणी केलेल्या अंपगत्वाच्या २१ प्रकारातील दिव्यांग उमेदवारांना तसेच, याच वेबपोर्टलवर नोंदणी केलेल्या दानशूर व्यक्ती, स्वयंसेवी संस्था तसेच देणगी देणा-या विविध संस्था यांचे मार्फत दिव्यांग उमेदवारांना विनामुल्य सहाय्यक साधने/ उपकरणे शासनाच्या मंचाव्दारे सहाय्य करून उपलब्ध करून देणे.
६	अनुदान मर्यादा (कर्ज मर्यादा)	-
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	०२/१०/२०२१ ते आर्थिक वर्ष २०२४-२५
८	इतर माहिती	-

१.४ मोबाईल शॉप ऑन ई-व्हेईकल

अ.क्र.		तपशील
१	योजनेचे नांव	मोबाईल शॉप ऑन ई-व्हेईकल- दिव्यांग व्यक्तींना स्वावलंबी करण्याच्या दृष्टीने हरित उर्जेवर चालणा-या पर्यावरण स्नेही फिरत्या वाहनावरील दुकान (मोबाईल शॉप ऑन ई-व्हेईकल)
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	सर्व प्रवर्गातील दिव्यांग (अंपग) उमेदवार.
३	लाभार्थी पात्रता	४० टक्के अथवा त्यापेक्षा जास्त दिव्यांग उमेदवारासाठी
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.	दिव्यांग उमेदवाराकरीता मोफत वाटप
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	हरित उर्जेवर चालण्या-या पर्यावरण स्नेही फिरत्या वाहनावरील दुकान (मोबाईल शॉप ऑन ई-व्हेईकल) मोफत उपलब्ध करून देणे.
६	अनुदान मर्यादा (कर्ज मर्यादा)	-
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	अर्जदार ऑनलाईन नोंदणी कालावधी दि.०३/१२/२०२३ पासून ते ०४/०१/२०२४ सकाळी १०.०० वाजेपर्यंत अर्जदार नोंदणीसाठी ऑनलाईन अर्ज उपलब्ध-

अ.क्र.		तपशील
		https://vehicleform.mshfdc.co.in/
८	इतर माहिती	-

२. संपर्क:-

२.१ मुख्य/राज्यस्तरीय कार्यालय:

अ.क्र.	राज्यस्तरीय प्रमुख अधिकाऱ्याचे पदनाम	राज्यस्तरीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	राज्य व्यवस्थापक	म.रा.दिव्यांग महामंडळ, मुंबई, खोली क्र.७४, तळमजला वाद्रे पुर्व मुंबई ४०००५१	०२२२-६५९९६२२/ ६५९९६२०	md.mshfdc@maharashtra.gov.in

२.२ जिल्हास्तरीय कार्यालये:

अ.क्र.	जिल्ह्याचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक
१	मुंबई शहर	जिल्हा व्यवस्थापक		
२	मुंबई उपनगर	जिल्हा व्यवस्थापक	महाराष्ट्र राज्य दिव्यांग वित्त व विकास महामंडळरुम नं.३५, तळमजला, गृहनिर्माण भवन, कलानगर, बांद्रा (पूर्व), मुंबई- ४०००५१	०२२-२६५९९३३५
३	ठाणे	जिल्हा व्यवस्थापक	महाराष्ट्र राज्य दिव्यांग वित्त व विकास महामंडळ,जिल्हाधिकारी कार्यालय,५ वा मजला, कोर्ट नाका, ठाणे (पश्चिम), ठाणे- ४००६०१	
४	पालघर	जिल्हा व्यवस्थापक	महाराष्ट्र राज्य दिव्यांग वित्त व विकास महामंडळ डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन महाराष्ट्र राज्य दिव्यांग विविकास महामंडल बी विंग २०७, दुसरा मजला. फोन आर्टमेंट विक्रीकर कार्यालयाच्या बाजूला, नकली, जि.पालघर ४०१४०४	
५	रायगड	जिल्हा व्यवस्थापक	महाराष्ट्र राज्य दिव्यांग वित्त व विकास महामंडळ अनंत निवास, पहिला मजला, सेंटमेरी स्कुल जवळ, चेंढरे अलिबाग, ता.अलिबाग, जि.रायगड- ४०२२०१	०२१४१-२२४४४८
६	रत्नागिरी	जिल्हा व्यवस्थापक	महाराष्ट्र राज्य दिव्यांग वित्त व विकास महामंडळ डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, तळमजला, कुवारबाव, रत्नागिरी, जि. रत्नागिरी ४१५६३	०२३५२-२२८४७०
७	सिंधुदुर्ग	जिल्हा व्यवस्थापक	महाराष्ट्र राज्य दिव्यांग वित्त व विकास महामंडळ डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय ए- इमारत, तळमजला, सिंधुदुर्ग नगरी, जि. सिंधुदुर्ग- ४१६५१०	०२३६२-२२८११९
८	पुणे	जिल्हा व्यवस्थापक	महाराष्ट्र राज्य दिव्यांग वित्त व विकास महामंडळ	०२०-

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र.	जिल्हाचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक
			डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, मॅटल कॉर्नर समोर, विश्रंतवाडी, पुणे- ४११०१५	२६६१२५०४
९	सातारा	जिल्हा व्यवस्थापक	महाराष्ट्र राज्य दिव्यांग वित्त व विकास महामंडळ डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, बी बिल्डींग, पहिला माळा, सर्व्हे न. २२.जुनी एम. आय. डी. रोड, सातारा, जि. सातारा - ४१५००३	०२१६२-२३९९८४
१०	सांगली	जिल्हा व्यवस्थापक	महाराष्ट्र राज्य दिव्यांग वित्त व विकास महामंडळ डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, जुना बुधगांव रोड, रेल्वे क्रॉसिंग जवळ, संभाजी नगर, सांगली, जि. सांगली ४१६४१६	०२३३-२३२१५१३
११	सोलापूर	जिल्हा व्यवस्थापक	महाराष्ट्र राज्य दिव्यांग वित्त व विकास महामंडळ डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, सांस्कृतीक सात रस्ता, उपलप मंगल कार्यालयाशेजारी, सोलापूर, जि. सोलापूर ४१३००१	०२१७-२७२८५९५
१२	कोल्हापूर	जिल्हा व्यवस्थापक	महाराष्ट्र राज्य दिव्यांग वित्त व विकास महामंडळ डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, १ला मजला, खोली क्र. २. विचारे माळ, कावळा नाका, (ताराराणी चौक), डॉ. बाबर हॉस्पिटल जवळ, कोल्हापूर, जि. कोल्हापूर ४१६००५	०२३१-२६४२५१२
१३	नाशिक	जिल्हा व्यवस्थापक	महाराष्ट्र राज्य दिव्यांग वित्त व विकास महामंडळ डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, नासडी प्लोजवळ, नाशिक पुणे रोड, नाशिक - ४२२०११	०२५३-२२३६१४२
१४	जळगाव	जिल्हा व्यवस्थापक	महाबळ, हतनूर कॉलोनी, मायादेवी स्टॉपसमोर, जळगांव, जि. जळगांव - ४२५००१	०२५७-२२६२५११
१५	धुळे	जिल्हा व्यवस्थापक	महाराष्ट्र राज्य दिव्यांग वित्त व विकास महामंडळ डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, ए विंग तळमजला, सिंचन भवनाच्या मागे, साक्री रोड, धुळे, जि. धुळे ४२४००१	०२५६२-२२५४९७
१६	अहमदनगर	जिल्हा व्यवस्थापक	महाराष्ट्र राज्य दिव्यांग वित्त व विकास महामंडळ नगर-मनमाड रोड, सावेडी बसस्थानक शेजारी, अहमदनगर, जि. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, अहमदनगर ४१३००३	०२४१-२४५००३०
१७	नंदुरबार	जिल्हा व्यवस्थापक	महाराष्ट्र राज्य दिव्यांग वित्त व विकास महामंडळ डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, टोकर तलाव रोड, नंदुरबार, जि. नंदुरबार- ४२५४१२	०२५६४-२३०३१२
१८	छत्रपती संभाजीनगर	जिल्हा व्यवस्थापक	महाराष्ट्र राज्य दिव्यांग वित्त व विकास महामंडळ डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, खोकडपुरा, दुध डेअरी जवळ, छत्रपती	०२४०-२३४१५४४

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र.	जिल्हाचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक
			संभाजीनगर - ४३१००१	
१९	जालना	जिल्हा व्यवस्थापक	महाराष्ट्र राज्य दिव्यांग वित्त व विकास महामंडळ डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, जिल्हाधिकारी कार्यालया समोर, जालना, जि. जालना ४३१२०३	०२४८२-२२३४२०
२०	हिंगोली	जिल्हा व्यवस्थापक	महाराष्ट्र राज्य दिव्यांग वित्त व विकास महामंडळ डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, सरकारी दवाखान्याच्या पूर्व बाजूस, दर्गा रोड, हिंगोली, जि. हिंगोली - ४३०४१३	०२४५६-२२४४४२
२१	बीड	जिल्हा व्यवस्थापक	महाराष्ट्र राज्य दिव्यांग वित्त व विकास महामंडळ डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, शासकीय विश्राम गृहा समोर, नगर रोड, बीड, जि. बीड ४३११२२	०२४४२-२३२६२४
२२	परभणी	जिल्हा व्यवस्थापक	महाराष्ट्र राज्य दिव्यांग वित्त व विकास महामंडळ डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, जायकवाडी वसाहत, कोरेगांव रोड, परभणी, जि. परभणी- ४३१४०१	०२४५२-२२७६१५
२३	नांदेड	जिल्हा व्यवस्थापक	महाराष्ट्र राज्य दिव्यांग वित्त व विकास महामंडळ डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, ग्यानमाता शाळेसमोर, नांदेड, जि. नांदेड- ४३१६०५	०२४६२-२५१८६५
२४	लातूर	जिल्हा व्यवस्थापक	महाराष्ट्र राज्य दिव्यांग वित्त व विकास महामंडळ डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, तळमजला, जुनी डालडा फॅक्ट्री, शिवनेरी गेट समोर, गुळ मार्केट, लातूर, जि. लातूर ४१३५१२	०२३८२-२५३३३४
२५	धाराशिव	जिल्हा व्यवस्थापक	महाराष्ट्र राज्य दिव्यांग वित्त व विकास महामंडळ डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, प्रशासकीय इमारत, जि. धाराशिव- ४१३५०१	०२४७२-२२३८६३
२६	अमरावती	जिल्हा व्यवस्थापक	महाराष्ट्र राज्य दिव्यांग वित्त व विकास महामंडळ डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, पोलिस आयुक्तालयाच्या मागे, कॅम्प एरिया, अमरावती, जि. अमरावती - ४४४६०२	०७२१-२५५०३३९
२७	अकोला	जिल्हा व्यवस्थापक	महाराष्ट्र राज्य दिव्यांग वित्त व विकास महामंडळ द्वारा डी. के. साठे, भागवत फ्लॉट, मोहन भाजी भंडार चौक, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, तापडीया नगर, अकोला, जि. अकोला- ४४४००१	०७२४-२४२१२२१
२८	बुलढाणा	जिल्हा व्यवस्थापक	महाराष्ट्र राज्य दिव्यांग वित्त व विकास महामंडळ डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, चिखली रोड, जि. बुलढाणा- ४४३००१	०७२६२-२४८२८५

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र.	जिल्हाचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक
२९	यवतमाळ	जिल्हा व्यवस्थापक	महाराष्ट्र राज्य दिव्यांग वित्त व विकास महामंडळ डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, पोलीस वसाहतीच्या मागे, दारव्हा रोड, यवतमाळ. जि. यवतमाळ - ४४५००१	०७२३२- २४०५४८/ २४०३०९
३०	वाशिम	जिल्हा व्यवस्थापक	महाराष्ट्र राज्य दिव्यांग वित्त व विकास महामंडळ डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, चिखली रोड, नालंदा नगर, वाशिम, जि. वाशिम ४४४५०५	०७२५२- २३१६६५
३१	नागपूर	जिल्हा व्यवस्थापक	महाराष्ट्र राज्य दिव्यांग वित्त व विकास महामंडळ डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्यायभवन, अविंग, पहिला माळा, १०५ अध्वानंद पेठ, शासकीय आयटीआय समोर, नागपूर ४४००२१	०७१२- २७४३६३०
३२	वर्धा	जिल्हा व्यवस्थापक	महाराष्ट्र राज्य दिव्यांग वित्त व विकास महामंडळ डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, सेवाग्राम रेल्वे स्टेशन रोड, वर्धा, जि. वर्धा ४४२००१	०७१५२- २३२८८१/ ०७१५२- २३०६२८
३३	भंडारा	जिल्हा व्यवस्थापक	महाराष्ट्र राज्य दिव्यांग शिव विकास महामंडळ डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, साई मंदीर रोड, सिव्हील लाईन, भंडारा- ४४९९०४	०७१८४- २६०४८३
३४	चंद्रपूर	जिल्हा व्यवस्थापक	महाराष्ट्र राज्य दिव्यांग वित्त व विकास महामंडळ डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, जलनगर, शासकीय दूध डेअरी समोर, चंद्रपूर, जि. चंद्रपूर ४२२४०१	०७१७२- २६२४२०
३५	गडचिरोली	जिल्हा व्यवस्थापक	महाराष्ट्र राज्य दिव्यांग वित्त व विकास महामंडळ डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, आय. टी. आय चे मागे, गडचिरोली, जि. गडचिरोली ४४२६०२	०७१३२- २३३०२४
३६	गोंदिया	जिल्हा व्यवस्थापक	महाराष्ट्र राज्य दिव्यांग वित्त व विकास महामंडळ डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, पतंगा मैदान, आमगांव रोड, जिल्हाधिकारी कार्यालयामागे. गोंदिया, नि. गोंदिया ४४१६१४	०७१८२- २३४०३७/ ३८

७

शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ

अनुसूचित जमातीच्या व्यक्तींच्या आर्थिक विकासासाठी व कल्याणासाठी स्वतःच्या जबाबदारीवर किंवा सरकार, संवैधानिक संस्था, कंपनी, भागीदारी संस्था, व्यक्ती यांच्या सहयोगाने किंवा अशा संघटना, अभिकरणे यांच्या मार्फत कृषी उद्योग लघु उद्योग, वाहतूक, वैद्यकीय, अभियांत्रिकी सारखा इतर धंदा/व्यवसाय, व्यापार किंवा कार्यालय यांच्या माध्यमातून योजना आखणे, प्रचलित करणे, मदत करणे, सल्ला देणे, सहाय्य करणे, वित्तीय सहाय्य देणे, संरक्षण देणे आणि विविध उपक्रम हाती घेणे.

आर्थिक स्थिती/पद्धती आणि उत्पादन निर्मिती, व्यवस्थापन आणि विपणन यांच्या तंत्राचा विकास करण्यासाठी आणि त्यात सुधारणा करण्यात अनुसूचित जमातीच्या व्यक्तीस समर्थ बनविण्यासाठी कामधंदा, व्यवसाय, व्यापार किंवा कार्य चालू करण्यासाठी भांडवल कर्ज मिळविण्याची साधने सामुग्री आणि तांत्रिक व्यवस्थापकीय सहाय्य देण्याची तरतूद करणे.

आदिवासींच्या आर्थिक उन्नतीसाठी योग्य ते आवश्यक वाटणारे इतर कार्य करणे.

लाभार्थी गट :- आदिवासी युवक-युवती / अनुसूचित जाती-जमाती.

योजना :-

१. राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती वित्त व विकास महामंडळ, नवी दिल्ली (एन.एस.टी.एफ.डी.सी.) पुरस्कृत योजना. (स्वयंरोजगारासाठी अर्थ सहाय्य)

१. महिला सबलीकरण योजना रु.२.०० लक्ष
२. बचत गट योजना रु.५.०० लक्ष
३. कृषी आणि सलग्न व्यवसाय रु.२.०० लक्ष
४. हॉटेल धाबा व्यवसाय रु.५.०० लक्ष
५. स्पेअर पार्ट / गॅरेज / ऑटो वर्कशाप रु.५.०० लक्ष
६. वाहन व्यवसाय रु.१०.०० लक्ष
७. लघुउद्योग रु.३.०० लक्ष या योजने अंतर्गत कर्ज

२. प्रशिक्षण केंद्र उभारणी

आदिवासी युवक-युवती यांच्या करिता राज्य परिवहन महामंडळामार्फत वाहन चालक प्रशिक्षण देण्यासाठी शहादा येथे प्रशिक्षण केंद्र उभारणे व प्रशिक्षणार्थींना रा. प. महामंडळ चालक पदावर नियुक्ती प्रदान करणे.

३.निसर्गोपचार केंद्र निर्मिती

राष्ट्रीय निसर्गोपचार संस्था यांचे मदतीने आदिवासी तरुण युवक व युवतींसाठी आदिवासी आश्रम शाळा, गोहे बुद्रुक ता. आंबेगाव जि. पुणे येथे निसर्गोपचार केंद्राची निर्मिती करून मसाज थेरपी, योग शिक्षक, फिटनेस ई. विषयांवर प्रशिक्षणे आयोजित करण्यात येत आहे.

वेबसाईट - <https://mahashabari.in>

संपर्क क्रमांक :- ०२५३-२३१५८६०

अ.क्र.		तपशील
१	शासनाच्या विभागाचे नांव:	आदिवासी विकास विभाग
२	महामंडळाचे नांव (महामंडळ असल्यास):	शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ
३	विभागाची वेबसाईट:	mahashabari.in

१. योजनांचा तपशील:

१.१ राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती वित्त व विकास महामंडळ, नवी दिल्ली (एन.एस.टी.एफ.डी.सी.) पुरस्कृत योजना

अ.क्र.		तपशील
१	योजनेचे नांव	राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती वित्त व विकास महामंडळ, नवी दिल्ली (एन.एस.टी.एफ.डी.सी.) पुरस्कृत योजना
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./ वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व/ वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	अनुसूचित जमाती
३	लाभार्थी पात्रता	किमान वय ४५ वर्ष
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.	स्वयंरोजगारासाठी कर्ज
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	१. महिला सबलीकरण योजना रु.२.०० लक्ष २. बचत गट योजना रु.५.०० लक्ष ३. कृषी आणि सलग्न व्यवसाय रु.२.०० लक्ष ४. हॉटेल धाबा व्यवसाय रु.५.०० लक्ष ५. स्पेअर पार्ट / गॅरेज / ऑटो वर्कशाप रु.५.०० लक्ष ६. वाहन व्यवसाय रु.१०.०० लक्ष ७. लघुउद्योग रु.३.०० लक्ष या योजने अंतर्गत कर्ज वाटपाकरिता शाखा कार्यालय गडचिरोली साठी २५ लाभार्थी लक्षांक.
६	अनुदान मर्यादा	०%
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	महामंडळामार्फत निश्चित केला जातो.
८	इतर माहिती	....

२. संपर्क: शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्या. शाखा कार्यालय गडचिरोली ०७१३२/२३५२६६

२.१ मुख्य /राज्यस्तरीय कार्यालय:

अ.क्र.	राज्यस्तरीय प्रमुख अधिकार्याचे पदनाम	राज्यस्तरीय कार्यालयाचा पत्ता	दुरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	मा.श्रीमती लिना बनसोड (भा.प्र.से.) व्यवस्थापकीय संचालक	रजी.ऑफीस आदिवासी विकास भवन तिसरा मजला रामगणेश गडकरी चौक जुना आग्रा रोड नाशिक-४२२००२	०२५३/२३१५८६०	shabarinsk@gmail.com

२.२ विभागीय कार्यालये:

अ. क्र.	विभागीय कार्यालयाचे नांव	विभागीय कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	विभागीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्या, शाखा कार्यालय, गडचिरोली	शाखा व्यवस्थापक	विधाता भवन महिला मजला चामोर्शी रोड, गडचिरोली	०७९३२ - २३५२६६	shabarigadchiroli@gmail.com

२.३ जिल्हास्तरीय कार्यालये:

अ.क्र.	जिल्हाचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	ठाणे	शाखा व्यवस्थापक, जव्हार, ठाणे	पंचायत समिती जवळ, जव्हार, जि. ठाणे - ३	०२५२०- २२२४१४, ९४२२९४५५०५	shabaritri.jwrgov@gmail.com
२	पुणे	शाखा व्यवस्थापक, जुन्नर	महसूल भवन, नविन एसटी स्टॅंड जवळ, जुन्नर, जि. पुणे - २	०२९३२-२२४२२५ ९४२३९००४६५	shabarijunnar@gmail.com
३	नाशिक	शाखा व्यवस्थापक,	आदिवासी विकास भवन, ३ रा मजला, जुना आग्रा रोड, गडकरी चौक, नाशिक - २	०२५३-२३९५८६० ९४२२९४५५०३	shabarinashik45@gmail.com
४	जळगाव	शाखा व्यवस्थापक,	भास्कर नगर, फैजपूर रोड, ता. यावल, जि. जळगाव-	०२५८५- २६९९२२ ८०५५९८२५२७	shabariyawal@gmail.com
५	नंदुरबार	शाखा व्यवस्थापक	अव्वल गाझी शहा, दोंडाईचा रोड, नंदुरबार- १२	०२५६४-२२२४७४ ९४२३५८२२६९	shabarindr39@gmail.com
६	नांदेड	शाखा व्यवस्थापक	नागरी दवाखान्याजवळ, साई नगर किनवट, जि. नांदेड	०२४६९-२२२९२८ ९४२०७७३६५४	rshabarikinvat@gmail.com
७	अमरावती	शाखा व्यवस्थापक	धारणी ता. धारणी (मेळघाट), जि. अमरावती	०७२२६-२२४५०७ ९७६६३४९५९२	shabaridharani@gmail.com
८	यवतमाळ	शाखा व्यवस्थापक	उद्योग भवन, २ रा मजला, दारव्हा रोड, ता. जि. यवतमाळ	०७२३२-२५३९६९ ९६०४५८६३५३	shabariyawatmal@gmail.com
९	नागपूर	शाखा व्यवस्थापक,	आदिवासी विकास भवन, २ रा माळा, गिरीपेठ, अमरावती रोड, नागपूर.		

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र.	जिल्ह्याचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दुरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१०	चंद्रपूर	शाखा व्यवस्थापक,	बारसिंगे बिल्डिंग, १ला मजला, ता. जि. चंद्रपूर	७८४३०५६४३०	shabaricd34@gmail.com
११	गडचिरोली	शाखा व्यवस्थापक,	चमोर्शी रोड, विधाता नगर, गडचिरोली	०७१३२-२३५२६६ ७८४१०२४२९३	shabarigadchiroli@gmail.com
१२	गोंदिया	शाखा व्यवस्थापक, देवरी	दुधनाग भवन, अग्रसेन चौक, आमगाव रोड, देवरी, जि. गोंदिया	०७१९१-२२५१५३ ९४०५९७५५८४	shabarideori@gmail.com

*****

८ साहित्यरत्न लोकशाहीर अण्णा भाऊ साठे विकास महामंडळ (मर्या.)

महाराष्ट्रामध्ये मागासवर्गीयांपैकी संख्येने मोठयाप्रमाणात असलेला मातंग समाज व तत्सम १२ पोटजाती यांचा आर्थिक, शैक्षणिक व सामाजिक विकास होण्याच्या दृष्टीने आवश्यक असलेल्या कर्ज योजना राबवून त्यांना दारिद्र्य रेषेच्यावर आणणे हा या महामंडळाच्या स्थापनेचा मुख्य उद्देश आहे.

१२ पोटजाती पुढील प्रमाणे :-

१. मांग	२. मातंग	३.मिनी मादींग	४. मादींग	५.दानखणी मांग	६. मांग महाशी
७. मदारी	८. राधेमांग	९. मांग गारुडी	१०. मांग गारोडी	११. मादगी	१२.मादिगा

योजना :-

- विशेष केंद्रीय अर्थसहाय्य योजना (SCA)
- बीज भांडवल योजना (Margin Money)
- शिष्यवृत्ती योजना (Scholarship Scheme)
- राष्ट्रीय अनुसूचित जाती वित्तीय विकास महामंडळ मर्यादित दिल्ली यांचेकडील योजना (NSFDC)

वेबसाईट - <https://slasdc.org>

संपर्क क्रमांक :- ०२२-२५२२०००२

अ.क्र.	तपशील	
१	शासनाच्या विभागाचे नांव:	सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग
२	महामंडळाचे नांव (महामंडळ असल्यास):	साहित्यरत्न लोकशाहीर अण्णा भाऊ साठे विकास महामंडळ (मर्या.)
३	विभागाची वेबसाईट:	www.slacdc.org

१. योजनांचा तपशील:

१.१ विशेष केंद्रीय अर्थ सहाय्य योजना

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नांव	विशेष केंद्रीय अर्थ सहाय्य योजना (SCA)
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	अ. जा. (मातंग समाजाच्या १२ पोट जातीतील)
३	लाभार्थी पात्रता	१. अर्जदार महाराष्ट्र राज्याचा रहिवासी असावा. २. अर्जदाराचे वय १८-५० दरम्यान असावे. ३. अर्जदार हा मातंग समाजाच्या १२ पोटजातीतील असावा. ४. अर्जदाराचे वार्षिक उत्पन्न रु.३ लाखापर्यंत असावे.

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र.	तपशील	
		५. अर्जदाराने या महामंडळाकडून व इतर कोणत्याही शासकीय उपक्रमाकडून आर्थिक लाभ घेतलेला नसावा.
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.	स्वयंरोजगारासाठी कर्ज
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	---
६	अनुदान मर्यादा	प्रकल्प मर्यादा रुपये ५०,०००/- पर्यंत गुंतवणूक असलेल्या कर्ज प्रकरणात महामंडळाकडून अनुदान देण्यांत येते. प्रकल्प खर्चाच्या ५०% किंवा रु. १०,०००/- यापेकी जे कमी असेल ते अनुदान देण्यांत येईल.
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	---
८	इतर माहिती	---

१.२ विज भांडवल योजना

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नांव	विज भांडवल योजना
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./ वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	अ. जा. (मातंग समाजाच्या १२ पोट जातीतील)
३	लाभार्थी पात्रता	१. अर्जदार महाराष्ट्र राज्याचा रहिवासी असावा. २. अर्जदाराचे वय १८-५० दरम्यान असावे. ३. अर्जदार हा मातंग समाजाच्या १२ पोटजातीतील असावा. ४. अर्जदाराचे वार्षिक उत्पन्न रु. ३ लाखा पर्यंत असावे. ५. अर्जदाराने या महामंडळाकडून व इतर कोणत्याही शासकीय उपक्रमाकडून आर्थिक लाभ घेतलेला नसावा.
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.	स्वयंरोजगारासाठी कर्ज
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	---
६	अनुदान मर्यादा	रु. ५०,००१/- ते ७ लाखा पर्यंत
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	-
८	इतर माहिती	-

१.३ साहित्यरत्न लोकशाहीर अण्णा भाऊ साठे शिष्यवृत्ती योजना

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नांव	साहित्यरत्न लोकशाहीर अण्णा भाऊ साठे शिष्यवृत्ती योजना
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./ वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	अ. जा. (मातंग समाजाच्या १२ पोट जातीतील)
३	लाभार्थी पात्रता	१. अर्जदार महाराष्ट्र राज्याचा रहिवासी असावा.

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

		२. मातंग समाजातील इयत्ता १०वी, १२वी, पदवी व पदविका अभियांत्रिकी व वैद्यकीय परिक्षेत कमीत कमी ६०% किंवा त्यापेक्षा जास्त गुण मिळविणारे विद्यार्थी व विद्यार्थीनी यांची जिल्हानिहाय गुणवत्तेनुसार निवड केली जाते.
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.	शिक्षणासाठी
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	---
६	अनुदान मर्यादा	१. १० वी - रुपये १०००/- २. १२ वी - रुपये १५००/- ३. पदवी व पदविका - रुपये २०००/- ४. पदव्युत्तर - रुपये २५००/-
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	-
८	इतर माहिती	-

१.४ थेट कर्ज योजना

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नांव	थेट कर्ज योजना
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	अ. जा. (मातंग समाजाच्या १२ पोट जातीतील)
३	लाभार्थी पात्रता	१. अर्जदार महाराष्ट्र राज्याचा रहिवासी असावा. २. अर्जदाराचे वय १८-५० दरम्यान असावे. ३. अर्जदार हा मातंग समाजाच्या १२ पोटजातीतील असावा. ४. अर्जदाराचे वार्षिक उत्पन्न रु. ३,००,०००/- पर्यंत असावे. ५. अर्जदाराने या महामंडळाकडून व इतर कोणत्याही शासकीय उपक्रमाकडून आर्थिक लाभ घेतलेला नसावा.
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.	स्वयंरोजगारासाठी कर्ज
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	सदर योजने अंतर्गत शा.नि. क्र. एलएस-२०२२/प्र.क्र.१४/महामंडळे, दि.०४ नोव्हेंबर, २०२२ अन्वये प्रकल्प रक्कम रु.१ लाख पर्यंत वाढ करण्यांत आली आहे. यामध्ये महामंडळाचे कर्ज रक्कम रुपये ८५,०००/- अनुदान रक्कम रुपये १०,०००/- लाभार्थीचा सहभाग रक्कम रुपये ५०००/- असे एकुण रक्कम रुपये १ लाख लाभ देण्यांत येतो.
६	अनुदान मर्यादा	रु. १,००,०००/-
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	-
८	इतर माहिती	-

२. संपर्क:

२.१ मुख्य/राज्यस्तरीय कार्यालय: साहित्यरत्न लोकशाहीर अण्णा भाऊ साठे विकास महामंडळ (मर्या.)

मुंबई

अ.क्र.	राज्यस्तरीयप्रमुख अधिकाऱ्याचे पदनाम	राज्यस्तरीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	महाव्यवस्थापक	प्रशासकीय इमारत क्र. २, ३रा मजला, रामकृष्ण चेंबुरकर मार्ग, चेंबुर पूर्व, मुंबई-४०००७१	०२२-२५२२०००२	lasdcmbai@gmail.com

२.२ विभागीय कार्यालये:

अ. क्र.	विभागीय कार्यालयाचे नांव	विभागीय कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	विभागीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक
१	साहित्यरत्न लोकशाहीर अण्णा भाऊ साठे विकास महामंडळ (मर्या.) मुंबई विभाग	प्रादेशिक व्यवस्थापक	गृहनिर्माण भवन, कलानगर, तळ मजला, रुम नं. ३३, बांद्रा पूर्व, मुंबई-४०००५१	०२२-२६५९१९२४८
२	साहित्यरत्न लोकशाहीर अण्णा भाऊ साठे विकास महामंडळ (मर्या.) पुणे विभाग	प्रादेशिक व्यवस्थापक	मध्यवर्ती इमारत, दक्षिण बाजू, २ रा मजला, पुणे-४११००१	०२०-२६९३४९५४
३	साहित्यरत्न लोकशाहीर अण्णा भाऊ साठे विकास महामंडळ (मर्या.) नाशिक विभाग	प्रादेशिक व्यवस्थापक	गाळा क्र. ६६७, २ रा मजला, कृषी उत्पन्न बाजार समिती, पंचवटी पोलीस स्टेशन समोर, नाशिक-४२२००१	०२५३-२६२९८४९
४	साहित्यरत्न लोकशाहीर अण्णा भाऊ साठे विकास महामंडळ (मर्या.) , छत्रपती संभाजीनगर विभाग	प्रादेशिक व्यवस्थापक	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, शिवाजी हायस्कूल शेजारी, खोकडपुरा, छत्रपती संभाजीनगर-४३१००१	०२४०-२३४४१२२
५	साहित्यरत्न लोकशाहीर अण्णा भाऊ साठे विकास महामंडळ (मर्या.) लातूर विभाग	प्रादेशिक व्यवस्थापक	प्रशासकीय इमारत, तळ मजला, कलेक्टर ऑफीस आवार, लातूर-४३३२१२	०२३८२-२४३९८९
६	साहित्यरत्न लोकशाहीर अण्णा भाऊ साठे विकास महामंडळ (मर्या.) अमरावती विभाग	प्रादेशिक व्यवस्थापक	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, बी. विंग, टी.बी. हॉस्पिटल मागे, एस.पी. ऑफीस जवळ, अमरावती-४४४६०१	०७१२१-२६६१७८७
७	साहित्यरत्न लोकशाहीर अण्णा भाऊ साठे विकास महामंडळ (मर्या.) नागपूर विभाग	प्रादेशिक व्यवस्थापक	धन्नाराम ट्रस्ट इमारत, संविधान चौक, झिरो मायल, नागपूर-४४०००१	०७११२-२५२०७१५

२.३ जिल्हास्तरीय कार्यालये:

अ.क्र.	जिल्ह्याचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक
१	मुंबई शहर	जिल्हा व्यवस्थापक	गृहनिर्माण भवन, कला नगर, तल मजला, रुम न. ३३, बांद्रा पूर्व, मुंबई-४०००५१	०२२-२६५९११२४
२	मुंबई उपनगर	जिल्हा व्यवस्थापक	गृहनिर्माण भवन, कला नगर, तल मजला, रुम न. ३३, बांद्रा पूर्व, मुंबई-४०००५१	०२२-२६५९११२४
३	ठाणे	जिल्हा व्यवस्थापक	जिल्हाधिकारी कार्यालय, पाचवा मजला, ठाणे-४००६०१	२५३८८४१३
४	पालघर	जिल्हा व्यवस्थापक	जिल्हाधिकारी कार्यालय, पाचवा मजला, ठाणे-४००६०१	२५३८८४१३
५	रायगड	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, गोथलपाडा, रुम नं. ५, रायगड-४०२२०१	०२१४१-२२१३०७
६	रत्नागिरी	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, जिल्हा- रत्नागिरी-४१५६१२	०२२-२५३८८४१३
७	सिंधुदूर्ग	जिल्हा व्यवस्थापक	---	---
८	पुणे	जिल्हा व्यवस्थापक	४२४, मंगलवार पेठ, वर्षा लॉजवळ, लडकत पेट्रोल पंपाजवळ, पुणे-४११००१	०२०-२६१२८६३४
९	सातारा	जिल्हा व्यवस्थापक	प्रसन्न आर्केट, ३४ अ दुर्गापेठ, दत्त मंदीर जवळ, सातारा-४१५००१	०२१६१-२३८६९६
१०	सांगली	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, जुना बुधगाव रोड, रेल्वे क्रॉसींग जवळ, संभाजी नगर, सांगली-४१६४१६	०२३३-२३७४९६९
११	सोलापूर	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, दुसरा मजला, सात रस्ता, शासकीय विश्राम गृहाच्या पाठीमागे, सोलापूर-४१३००१	०२१७-२३११५२३
१२	कोल्हापूर	जिल्हा व्यवस्थापक	सामाजिक न्याय भवन, डॉ. बाबर हॉस्पिटलच्या मागे, शहर बाजार, ताराराणी पुतळ्याजवळ, कोल्हापूर-४१६६०३	०२३१-२६६३९१६
१३	नाशिक	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, द्वारकेच्या पुढे, सर्डी पुलाजवळ, नाशिक-पुणे रोड, नाशिक-४२२००१	०२५३-२२३६०८१
१४	जळगाव	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, महाबळ रोड, महादेवी नगर स्टॉप समोर, हातणुर कॉलनी, जळगाव-४२५००१	०२५७-२२३३२९४
१५	धुळे	जिल्हा व्यवस्थापक	३६ ए, साखरी रोड, सहवास निवास, यशवंत नगर, धुळे-४२४०११	०२५६२-२४४१३१
१६	अहमदनगर	जिल्हा व्यवस्थापक	महात्मा फुले चौक, सहकार कॉलनी, सभागृह रोड, दुसरा मजला, मार्केट यार्ड, अहमदनगर-४१४००१	०२४१-२३२७५१७

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र.	जिल्ह्याचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक
१७	नंदुरबार	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, जिल्हाधिकारी कार्यालया समोर, टोकर तलाव रोड, नंदुरबार-४२८४१२	०२५६४-२०३०२२
१८	छत्रपती संभाजीनगर	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, शिवाजी हायस्कुल जवळ, खोकडपुरा, छत्रपती संभाजीनगर-४३१००१	०२४०-२३४४१२२
१९	जालना	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, जिल्हाधिकारी कार्यालया समोर, जालना-४३१२०३	०२४८२-२२४९०२
२०	हिंगोली	जिल्हा व्यवस्थापक	मध्यवर्ती प्रशासकीय इमारत, तल मजला, हिंगोली-४३१५१६	०२४५६-२२३८३१
२१	बीड	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, शासकीय विश्रामगृहा समोर, नगर रोड, बीड-४३११२२	०२४४२-२२४९१६
२२	परभणी	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, जायकवाडी वसाहत, कारेगाव रोड, परभणी-४३१२०३	०२४५२-२२२६८०
२३	नांदेड	जिल्हा व्यवस्थापक	परमार बिल्डींग, बिसेन नगर, नवामोडा, व्हीआयपी रोड, डॉ. रामरतन दवाखान्याजवळ, नांदेड-४३१६०३	०२४६२-२८४०७०
२४	लातूर	जिल्हा व्यवस्थापक	प्रशासकीय इमारत, तल मजला, कलेक्टर ऑफीस आवार, लातूर-४३३२१२	०२३८२-२५७०५०
२५	धाराशिव	जिल्हा व्यवस्थापक	मध्यवर्ती प्रशासकीय इमारत, उत्तर बाजुस, तल मजला, धाराशिव-४३१५०१	०२४७२-२२६६०२
२६	अमरावती	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, ए-विंग, टी.बी. हॉस्पिटल मागे, एस.पी. ऑफीस जवळ, अमरावती-४४४६०१	०७२१-२५५२३३१
२७	अकोला	जिल्हा व्यवस्थापक	अॅड. जी. आर. पाटील बंगला, बी-२६, महसुल कॉलनी, एस.टी.स्टॅड मागे, जनाध्यम कार्यालयासमोर, अकोला-४४४००१	०७२४-२४१४२७९
२८	बुलढाणा	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, चिखली रोड, बुलढाणा-४४३००१	०७२६२-२४७९५९
२९	यवतमाळ	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, पोलीस वसाहतीच्या मागे, यवतमाळ-४४५००१	०७२३२-२४७५७३
३०	वाशिम	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, चिखली रोड, वाशिम-४४४५०५	०७२५२-२३१४५७
३१	नागपूर	जिल्हा व्यवस्थापक	धन्नाराम ट्रस्ट इमारत, संविधान चौक, झिरो मायल, नागपूर-४४०००१	०७१२-२०४०७४५
३२	वर्धा	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय	०७१५२-२३१२१७

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र.	जिल्ह्याचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक
			भवन, सेवाग्राम रोड, लक्ष्मी नगर, वर्धा-४४२००१	
३३	भंडारा	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, जिल्हा परिषद चौक, भंडारा-४४१९०४	०७९८४-२५९८४६
३४	चंद्रपूर	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, जल नगर, आरटीओ कार्यालयाच्या मागे, चंद्रपूर-४४२-४०१	०७९७२-२६३९४०
३५	गडचिरोली	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण केंद्राच्या बाजुला, गडचिरोली-४४२६०५	०७९७२-२६३९४०
३६	गोंदिया	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, जिल्हाधिकारी कार्यालय परिसर, जि.प. इमारतीच्या मागे, गोंदिया ४४१६०१	०७९८२-२३०९११

*****

९. संत रोहिदास चर्मद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित

अनुसुचित जातीतील चर्मकार समाजातील (चर्मकार, ढोर, होलार, मोची इत्यादी) व्यक्तींना त्यांचे जीवनमान उंचविणे, समाजप्रवाहात त्यांना मानाचे स्थान मिळण्याच्या उद्देशाने त्यांचा शैक्षणिक, आर्थिक व सामाजिक विकास होण्यासाठी महामंडळामार्फत विविध योजना राबविण्यात येतात.

लाभार्थी गट :- अनुसुचित जातीतील चर्मकार समाजातील चर्मकार, ढोर, होलार, मोची इत्यादी जाती.

योजना :-

- ५० टक्के अनुदान योजना
- बीज भांडवल योजना
- प्रशिक्षण योजना
- गटई स्टॉल योजना
- मुदती कर्ज योजना
- सुक्ष्म पत पुरवठा योजना
- महिला समृद्धी योजना
- महिला किसान योजना
- शैक्षणिक कर्ज योजना

वेबसाईट - <https://lidcom.co.in>

संपर्क क्रमांक :- ०२२- २२०४ ४१८६, ०२२ - २२०४७१५७

अ.क्र.		तपशील
१	शासनाच्या विभागाचे नांव:	सामाजिक न्याय व विशेष साहाय्य विभाग
२	महामंडळाचे नांव (महामंडळ असल्यास):	संत रोहिदास चर्मद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ
३	विभागाची वेबसाईट:	https://lidcom.co.in

१. योजनांचा तपशील:

१.१- ५० टक्के अनुदान योजना / विशेष घटक योजना

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नांव	५० टक्के अनुदान योजना / विशेष घटक योजना
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./ वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	(चांभार, ढोर, लोहार, मोची) अ.जमाती
३	लाभार्थी पात्रता	अर्जदार हा अनुसुचित जातीतील चर्मकार समाजाचा असावा. अर्जदार

अ.क्र.	तपशील	
		हा महाराष्ट्र राज्याचा रहिवासी असावा. अर्जदाराचे वय १८ ते ५० वर्षांपर्यंत असावे. अर्जदाराने जो व्यवसाय निवडला असेल त्या व्यवसायाचे ज्ञान व अनुभव त्याला असावे. अर्जदाराच्या कुटुंबाचे वार्षिक उत्पन्न ग्रामीण व शहरी भागासाठी ३ लाख पर्यंत असावे. जातीचा व उत्पन्नाचा दाखला तहसिलदार व तत्सम सक्षम अधिका-याने दिलेला असावा. अर्जदाराने या महामंडळाकडून अथवा इतर कोणत्याही शासकीय उपक्रमाकडून आर्थिक लाभ घेतलेला नसावा. महामंडळाने वेळोवेळी घालून दिलेल्या अटी व शर्ती अर्जदारांवर बंधनकारक राहतील.
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.	स्वयंरोजगारासाठी कर्ज- कापड दुकान, किराणा दुकान, जनरल स्टोअर्स, दवाखाना, चर्माद्योग इ.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	या योजने अंतर्गत लाभार्थ्यांना राष्ट्रीयकृत बँकेमार्फत रु. ५०,०००/- पर्यंत गुंतवणुक असणाऱ्या व्यवसायासाठी सवलतीच्या व्याजदराने अर्थ सहाय्य दिले जाते. या अर्थ सहाय्यापैकी रु.१०,०००/- कमाल मर्यादेपर्यंत इ. ५० टक्के कर्जाची रक्कम महामंडळ अनुदान म्हणुन देते उर्वरीत कर्जाची परतफेड ३६ ते ६० समान मासिक हप्त्यात अथवा बँकेने ठरवून दिलेल्या हप्त्यात बँकेकडे परतफेड करावी लागते.
६	अनुदान मर्यादा	रु.१००००/-
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	-
८	इतर माहिती	-

१.२- बिज भांडवल योजना/ एम.एम. योजना

अ.क्र.		तपशील
१	योजनेचे नांव	बिज भांडवल योजना/ एम.एम. योजना
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./ वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	चर्मकार
३	लाभार्थी पात्रता	अर्जदार हा अनुसुचित जातीतील चर्मकार समाजाचा असावा. अर्जदार हा महाराष्ट्र राज्याचा रहिवासी असावा. अर्जदाराचे वय १८ ते ५० वर्षांपर्यंत असावे. अर्जदाराने जो व्यवसाय निवडला असेल, त्या व्यवसायाचे ज्ञान व अनुभव त्याला असावे. अर्जदाराच्या कुटुंबाची वार्षिक उत्पन्न ग्रामीण व शहरी भागासाठी ३ लाख पर्यंत असावे. जातीचा व उत्पन्नाचा दाखला तहसिलदार व तत्सम सक्षम अधिका-याने दिलेला असावा. अर्जदार या महामंडळाकडून अथवा इतर कोणत्याही शासकीय उपक्रमाकडून आर्थिक लाभ घेतलेला नसावा. महामंडळाने वेळोवेळी घालून दिलेल्या अटी व शर्ती अर्जदारांवर बंधनकारक राहतील.
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं	स्वयंरोजगारासाठी कर्ज- कापड दुकान, किराणा दुकान, जनरल

अ.क्र.		तपशील
	रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.	स्टोअर्स, दवाखाना, चर्मोद्योग, वीट निर्मिती, सर्व कायदेशीर व्यवसायासाठी लाभार्थी त्यांच्या पसंतीप्रमाणे कोणत्याही व्यवसायासाठी अर्ज करू शकतो.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	रु.५०,००१/- ते रु.५ लाखा पर्यंत प्रकल्प गुंतवणूक असणाऱ्या कोणत्याही व्यवसायासाठी बीज भांडवल योजने अंतर्गत रु.५०,००१/- पासून रु.५ लाखा पर्यंत कर्ज पुरवठा प्रचलित व्याज दराने बँकेमार्फत करण्यात येतो. या योजने अंतर्गत बँकेने मंजूर केलेल्या कर्ज रक्कमेपैकी ७५ टक्के कर्ज रक्कम ही राष्ट्रीयकृत बँकेमार्फत देण्यात येते. ५% ही लाभार्थ्यांनी स्वतःचा सहभाग म्हणून बँकेकडे जमा करायची असते. उर्वरीत २०% ही महामंडळ बीज कर्ज म्हणून देते. त्या रक्कमेपैकी रु.१०,०००/- अनुदान म्हणून देण्यात येतात. तर उर्वरीत रक्कम ४ टक्के या व्याजदराने बीज कर्ज म्हणून देण्यात येते. या योजनेअंतर्गत मिळणा-या कर्जाची परतफेड ही राष्ट्रीयकृत बँकेस व महामंडळास ३६ ते ६० मासिक हप्त्यात एकाचवेळी करावयाची असते.
६	अनुदान मर्यादा	रु.१०,०००/-
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	नियमित चालू असते.
८	इतर माहिती	-

१.३- सुक्ष्म पत पुरवठा याजना/लघुवित्त वित्त योजना/मायक्रो योजना

अ.क्र.		तपशील
१	योजनेचे नांव	सुक्ष्म पत पुरवठा याजना/लघुवित्त वित्त योजना/मायक्रो योजना
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./ वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	चर्मकार
३	लाभार्थी पात्रता	अर्जदार हा अनुसूचित जातीतील चर्मकार समाजाचा असावा. अर्जदार हा महाराष्ट्र राज्याचा रहिवासी असावा. अर्जदाराचे वय १८ ते ५० वर्षांपर्यंत असावे. अर्जदाराने जो व्यवसाय निवडला असेल त्या व्यवसायाचे ज्ञान व अनुभव त्याला असावे. अर्जदाराच्या कुटुंबाची वार्षिक उत्पन्न ग्रामीण व शहरी भागासाठी ३ लाख पर्यंत असावे. जातीचा व उत्पन्नाचा दाखला तहसिलदार व तत्सम सक्षम अधिकाऱ्याने दिलेला असावा. अर्जदार या महामंडळाकडून अथवा इतर कोणत्याही शासकीय उपक्रमाकडून आर्थिक लाभ घेतलेला नसावा. महामंडळाने वेळोवेळी घालून दिलेल्या अटी व शर्ती अर्जदारांवर बंधनकारक राहतील.
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.	स्वयंरोजगारासाठी कर्ज- कापड दुकान, किराणा दुकान, जनरल स्टोअर्स, दवाखाना चर्मोद्योग, वीट निर्मिती, सर्व कायदेशीर व्यवसायासाठी लाभार्थी त्यांच्या पसंतीप्रमाणे कोणत्याही

अ.क्र.	तपशील	
		व्यवसायासाठी अर्ज करू शकतो.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	या योजने अंतर्गत चर्मकार समाजातील लाभार्थ्यांना ५ टक्के व्याज दराने रु. ५०,०००/- पर्यंत अर्थसहाय्य दिले जाते. या रक्कमेमध्ये रु.१०,०००/- अनुदान दिले जाते व उर्वरित रक्कम रु.४०,०००/- कर्ज म्हणून दिले जाते.
६	अनुदान मर्यादा	रु.१०,०००/-
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	नियमित चालू असते.
८	इतर माहिती	-

१.४ महिला समृद्धी योजना/एम.एस.वाय योजना

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नांव	महिला समृद्धी योजना/एम.एस.वाय योजना
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	चर्मकार समाजातील सर्व महिला लाभार्थ्यांसाठी महिला समृद्धी योजने अंतर्गत कर्ज रक्कम रु.४०,०००/- व अनुदान रु.१०,०००/- असे दोन्ही मिळून रु.५०,०००/- पर्यंत ४% व्याज दराने कर्ज देण्यात येते.
३	लाभार्थी पात्रता	अर्जदार हा अनुसुचित जातीतील चर्मकार समाजाचा असावा. अर्जदार हा महाराष्ट्र राज्याचा रहिवासी असावा. अर्जदाराचे वय १८ ते ५० वर्षांपर्यंत असावे. अर्जदाराने जो व्यवसाय निवडला असेल, त्या व्यवसायाचे ज्ञान व अनुभव त्याला असावे. अर्जदाराच्या कुटुंबाची वार्षिक उत्पन्न ग्रामीण व शहरी भागासाठी ३ लाख पर्यंत असावे. जातीचा व उत्पन्नाचा दाखला तहसिलदार व तत्सम सक्षम अधिकाऱ्याने दिलेला असावा. अर्जदाराने या महामंडळाकडून अथवा इतर कोणत्याही शासकीय उपक्रमाकडून आर्थिक लाभ घेतलेला नसावा. महामंडळाने वेळोवेळी घालून दिलेल्या अटी व शर्ती अर्जदारांवर बंधनकारक राहतील.
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.	स्वयंरोजगारासाठी कर्ज- कापड दुकान, किराणा दुकान, जनरल स्टोअर्स, दवाखाना चर्मद्योग, वीट निर्मिती, सर्व कायदेशीर व्यवसायासाठी लाभार्थी त्यांच्या पसंतीप्रमाणे कोणत्याही व्यवसायासाठी अर्ज करू शकतो.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	-
६	अनुदान मर्यादा	रु.१०,०००/-
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	नियमित चालू असते.
८	इतर माहिती	-

१.५ - महिला समृद्धी योजना/एम.एस.वाय योजना

अ.क्र.		तपशील
१	योजनेचे नांव	महिला किसान योजना/एम.के.वाय योजना
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	चर्मकार
३	लाभार्थी पात्रता	अर्जदार हा अनुसुचित जातीतील चर्मकार समाजाचा असावा. अर्जदार हा महाराष्ट्र राज्याचा रहिवासी असावा. अर्जदाराचे वय १८ ते ५० वर्षांपर्यंत असावे. अर्जदाराने जो व्यवसाय निवडला असेल, त्या व्यवसायाचे ज्ञान व अनुभव त्याला असावे. अर्जदाराच्या कुटुंबाची वार्षिक उत्पन्न ग्रामीण व शहरी भागासाठी ३ लाख पर्यंत असावे. जातीचा व उत्पन्नाचा दाखला तहसिलदार व तत्सम सक्षम अधिकाऱ्याने दिलेला असावा. अर्जदार या महामंडळाकडून अथवा इतर कोणत्याही शासकीय उपक्रमाकडून आर्थिक लाभ घेतलेला नसावा. महामंडळाने वेळोवेळी घालून दिलेल्या अटी व शर्ती अर्जदारांवर बंधनकारक राहतील.
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.	स्वयंरोजगारासाठी कर्ज- कापड दुकान, किराणा दुकान, जनरल स्टोअर्स, दवाखाना चर्मद्योग, वीट निर्मिती, सर्व कायदेशीर व्यवसायासाठी लाभार्थी त्यांच्या पसंतीप्रमाणे कोणत्याही व्यवसायासाठी अर्ज करू शकतो.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	या योजने अंतर्गत जा महिलांच्या नावे शेत जमीनीचा ७/१२ चा उतारा आहे किंवा पती-पत्नी या दोघांच्या नावावर ७/१२ चा उतारा आहे अथवा पतीच्या नावावर ७/१२ चा उतारा आहे व त्या महिला लाभार्थींचा पती प्रतिज्ञापत्राद्वारे आपल्या पत्नीस शेतीपुरक व्यवसायासाठी या शेतजमीनीच्या नावे कर्ज मंजूर करून घेण्यास तयार असेल, अशा महिला लाभार्थींस रु.५०,०००/- पर्यंत अर्थ सहाय्य दिले जाते. या मध्ये रु.१००००/- अनुदान व उर्वरीत रक्कम रु.४०,०००/- कर्ज स्वरूपात ५ टक्के व्याज दराने मंजूर करण्यात येते. सदर कर्ज हे फक्त शेतीसाठी अथवा शेतीपुरक व्यवसायासाठीच देण्यात येते.
६	अनुदान मर्यादा	रु.१०,०००/-
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	नियमित चालू असते.
८	इतर माहिती	-

१.६ शैक्षणिक कर्ज योजना

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नांव	शैक्षणिक कर्ज योजना
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	चर्मकार
३	लाभार्थी पात्रता	अर्जदार हा अनुसुचित जातीतील चर्मकार समाजाचा असावा. अर्जदार हा महाराष्ट्र राज्याचा रहिवासी असावा. अर्जदाराचे वय १८ ते ५० वर्षांपर्यंत असावे. अर्जदाराने जो व्यवसाय निवडला असेल, त्या व्यवसायाचे ज्ञान व अनुभव त्याला असावे. अर्जदाराच्या कुटुंबाची वार्षिक उत्पन्न ग्रामीण व शहरी भागासाठी ३ लाख पर्यंत असावे. जातीचा व उत्पन्नाचा दाखला तहसिलदार व तत्सम सक्षम अधिकाऱ्याने दिलेला असावा. अर्जदार या महामंडळाकडून अथवा इतर कोणत्याही शासकीय उपक्रमाकडून आर्थिक लाभ घेतलेला नसावा. महामंडळाने वेळोवेळी घालून दिलेल्या अटी व शर्ती अर्जदारांवर बंधनकारक राहतील.
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.	स्वयं रोजगारासाठी कर्ज- कापड दुकान, किराणा दुकान, जनरल स्टोअर्स, दवाखाना चर्मद्योग, वीट निर्मिती, सर्व कायदेशीर व्यवसायासाठी लाभार्थी त्यांच्या पसंतीप्रमाणे कोणत्याही व्यवसायासाठी अर्ज करू शकतो.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	एन.एस.एफ.डी.सी. नवी दिव्ही यांच्या कर्ज योजने अंतर्गत सन २००९ या वर्षापासून शैक्षणिक कर्ज योजना राबविण्यात येत आहे. सदर योजनेअंतर्गत शैक्षणिक कर्ज मर्यादा देशात शिक्षणासाठी रु.१० लाख व परदेशासाठी रु.२० लाख इतके आहे. या कर्जावर ४ टक्के व्याजदर आकारण्यात येतो.
६	अनुदान मर्यादा	रु.१०,०००/
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	नियमित चालू असते.
८	इतर माहिती	-

१.७ एन.एस.एफ.डी.सी.

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नांव	एन.एस.एफ.डी.सी.
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	चर्मकार
३	लाभार्थी पात्रता	अर्जदार हा अनुसुचित जातीतील चर्मकार समाजाचा असावा.अर्जदार हा महाराष्ट्र राज्याचा रहिवासी असावा. अर्जदाराचे वय १८ ते ५० वर्षांपर्यंत असावे. अर्जदाराने जो व्यवसाय

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र.		तपशील
		निवडला असेल, त्या व्यवसायाचे ज्ञान व अनुभव त्याला असावे. अर्जदाराच्या कुटुंबाची वार्षिक उत्पन्न ग्रामीण भागासाठी ३ लाख व शहरी भागासाठी ३ लाख पर्यंत असावी. जातीचा व उत्पन्नाचा दाखला तहसिलदार व तत्सम सक्षम अधिकाऱ्याने दिलेला असावा. अर्जदार या महामंडळाकडून अथवा इतर कोणत्याही शासकीय उपक्रमाकडून आर्थिक लाभ घेतलेला नसावा. महामंडळाने वेळोवेळी घालून दिलेल्या अटी व शर्ती अर्जदारांवर बंधनकारक राहतील.
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.	स्वयं रोजगारासाठी कर्ज- कापड दुकान, किराणा दुकान, जनरल स्टोअर्स, दवाखाना चर्मोद्योग, वीट निर्मिती, सर्व कायदेशीर व्यवसायासाठी लाभार्थी त्यांच्या पसंतीप्रमाणे कोणत्याही व्यवसायासाठी अर्ज करू शकतो.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	एन.एस.एफ.डी.सी. नवी दिल्ली यांच्या कर्ज योजने अंतर्गत रु. १ लाख ते रु. २.५ लाख कर्ज सहाय्यता देते. तसेच वाहनांसाठी कर्ज मर्यादा वेगवेगळी आहे. सदर उद्योगाच्या लगत किमतीच्या ७५ टक्के मुदती कर्ज देण्यात येते. त्याचबरोबर या महामंडळाकडून २० टक्के बीज कर्ज व त्यावर रु.१०,०००/- अनुदान देण्यात येते. उर्वरीत ५ टक्के लाभार्थ्यांचा सहभाग असतो. मुदत कर्जावर एन.एस.एफ.डी.सी. कर्जाच्या हिस्स्यावर द.सा.द.शे. ७ टक्के तसेच महामंडळाच्या बिज कर्जाचा द.सा.द.शे. ४ टक्के व्याजदर आहे. ५ लाखापेक्षा जास्त उद्योगाच्या कर्जातील एन.एस.एफ.डी.सी कर्जाच्या हिस्स्यावर द.सा.द.शे. ८ टक्के आहे व महामंडळाच्या बिजकर्जावर द.सा.द.शे. ४ टक्के व्याजदर आहे. मुदती कर्ज परतफेड दरमहा करावी लागेल व त्याचा कालावधी ६० हप्त्यापर्यंत आहे.
६	अनुदान मर्यादा	रु.१०,०००/
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	नियमित चालू असते.
८	इतर माहिती	-

२.संपर्क:

२.१ मुख्य /राज्यस्तरीय कार्यालय:

अ.क्र.	राज्यस्तरीय प्रमुख अधिकाऱ्याचे पदनाम	राज्यस्तरीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	व्यवस्थापकीय संचालक	संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित, बॉम्बे लाईफबिल्डींग ५ वा मजला ४५ वीर नरीमन रोड मुंबई -४०००५१	०२२- २२०४७१५७	mktproud@lidcom.co.in admin@lidcom.co.in vikas@lidcom.co.in

२.२ विभागीय कार्यालये:-

अ. क्र.	विभागीय कार्यालयाचे नांव	विभागीय कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	विभागीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	छत्रपती संभाजी नगर	विभागीय अधिकारी	संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, शिवाजी हास्कुल शेजारी, छ.संभाजीनगर	०२४०-२४७१०५५	lidcomrmauran gangbad@gmail .com
२	कोकण विभाग	विभागीय अधिकारी	संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित, गव्हर्नमेंट लेदर वर्कींग स्कूल कंपाऊंड, खेरवाडी, बांद्रा (पूर्व), मुंबई-४०००५१		
३	पुणे विभाग	विभागीय अधिकारी	संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, सर्वे नं.१०३/१०४, मेन्टल कार्नर, विश्रान्तवाडी पोलीस स्टेशन समोर, येरवडा, जि.पुणे-४११०११		
४	नाशिक विभाग	विभागीय अधिकारी	संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, नासर्डी पुलाजवळ, नाशिक पुणे रोड, जि.नाशिक		
५	नागपुर विभाग	विभागीय अधिकारी	संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, रुनं.३०५, ३ रा मजला, बी विंग, आय.टी.आय.समोर, साऊथ अंबाझरी रोड, नागपुर		
६	अमरावती विभाग	विभागीय अधिकारी	संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, इमारत क्र. ३०५, ए विंग, तळ मजला, अमरावती जि. अमरावती-४४४६०२		

२.३ जिल्हास्तरीय कार्यालये:

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नांव	जिल्हाकार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक
१	मुंबई शहर	जिल्हा व्यवस्थापक	संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित, गव्हर्नमेंट लेदर वर्कींग स्कुल खेरवाडी बांद्रा (पुर्व) मुंबई -४०००५१	०२२-२६४७६७०८
२	मुंबई उपनगर	जिल्हा व्यवस्थापक	संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित , गव्हर्नमेंट लेदर वर्कींग स्कुल कंचाडुडई खेरवाडी बांद्रा (पुर्व) मुंबई -४०००५१	०२२-२६४७६७०८
३	ठाणे	जिल्हा व्यवस्थापक	संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित, कलेक्टर ऑफिस कंपाउंड, जिल्हाधिकारी कार्यालय, गेट नं.१ जवळ, कोर्ट नाका ठाणे(प).	०२२-२५३९९४९०
४	पालघर	जिल्हा व्यवस्थापक	संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित , आफ्रिन अपार्टमेंट,गळा नं४साई कपा सॉसाईटी समोर,नवली फाटक,ता.जि.पालघर - ४०१४०४	
५	रायगड	जिल्हा व्यवस्थापक	मधुनील हाउस नं १५ रायवाडीकॉम्प्लेक्स, पारीजात सह.गहननिर्माण संस्था मर्या.रुम नं १०५ पहिला मजला, श्रीबाग नं २, चेंठरे, ता.अलिबाग रायगड-४०२२०१	०२१५१-२२१३०८
६	रत्नागिरी	जिल्हा व्यवस्थापक	संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित , डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन कुवारबाब, रत्नागिरी, जि.रत्नागिरी-४१५६१२	०२३५२-२३००७१
७	सिंधुदुर्ग	जिल्हा व्यवस्थापक	संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्यायभवन, ए विंग, तळ मजला, सिंधुदुर्ग नगरी, ओरस (बु), ता.कुडाळ, जि. सिंधुदुर्ग-४१६८१२	०२३६२-२२८५८२
८	पुणे	जिल्हा व्यवस्थापक	संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित , डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय, सर्वे नं १०३/१०४, मेन्टल कार्नर, विश्रांतवाडी पोलिस स्टेशन समोर, येरवडा, जि.पुणे-४११०११	०२०-२९७०३०५६
९	सातारा	जिल्हा व्यवस्थापक	संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित , डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय, सर्वे नं २२अ,जुनी एम.आय.डी.सी.रोड, बॉम्बे रेस्टोरंट शेजारी, उडानपुला जवळ जि.सातारा- ४१५००३	०२१६२-२९८१२०
१०	सांगली	जिल्हा व्यवस्थापक	संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, जुना बुधगांव रोड, क्रासींग जवळ, जि.सांगली.	०२३३-२३७२२६०
११	सोलापूर	जिल्हा व्यवस्थापक	संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित , डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, सातरस्ता, सोलापूर जि.सोलापूर-४३१००१	०२१७-२३१६३५५

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नांव	जिल्हाकार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक
१२	कोल्हापूर	जिल्हा व्यवस्थापक	संत रोहिदास चर्मोद्योग वर्चमकार विकास महामंडळ मर्यादित, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, कावळा नाका, विचारे माळा, डॉ बाबर हॉस्पिटल जि.सोलापूर-४३१००१ जवळ, कोल्हापूर-४१६००३	०२३१-२६५०७६६
१३	नाशिक	जिल्हा व्यवस्थापक	संत रोहिदास चर्मोद्योग वर्चमकार विकास महामंडळ मर्यादित, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, नासडी पुलाजवळ, नाशिक पुणे रोड, जि.नाशिक	०२५३-२२३६४१५
१४	जळगाव	जिल्हा व्यवस्थापक	संत रोहिदास चर्मोद्योग वर्चमकार विकास महामंडळ मर्यादित, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, महारबळ रोड, महाबळ, जि.जळगाव	०२५७-२२६४४६४
१५	धुळे	जिल्हा व्यवस्थापक	संत रोहिदास चर्मोद्योग वर्चमकार विकास महामंडळ मर्यादित, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, सिंचन भवन च्या पाठीमागे, साक्री रोड, धुळे जि.धुळे -४२४००१	०२५६२-२७७९५५
१६	अहमदनगर	जिल्हा व्यवस्थापक	संत रोहिदास चर्मोद्योग वर्चमकार विकास महामंडळ मर्यादित, बसुंधरा अपार्टमेंट, भिस्त बाग, पार्सपलाईन रोड, अहमदनगर	०२४१-२४२७८७०
१७	नंदुरबार	जिल्हा व्यवस्थापक	संत रोहिदास चर्मोद्योग वर्चमकार विकास महामंडळ मर्यादित, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, टोकर तलाव रोड, नंदुरबार, जि. नंदुरबार	०२५६४-२१०१७०
१८	छत्रपती संभाजीनगर	विभागीय अधिकारी	संत रोहिदास चर्मोद्योग वर्चमकार विकास महामंडळ मर्यादित, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन शिवाजी हायस्कुल शेजारी छ.संभाजीनगर	०२४०-२४७१०५५
१९	जालना	जिल्हा व्यवस्थापक	संत रोहिदास चर्मोद्योग वर्चमकार विकास महामंडळ मर्यादित, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, इमारत क्र.३, जि.जालना-४३१२०३	०२४८२-२२३२४२
२०	हिंगोली	जिल्हा व्यवस्थापक	संत रोहिदास चर्मोद्योग वर्चमकार विकास महामंडळ मर्यादित, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, रिसाला बाजार, हिंगोली	०२४५६-२२१३६३
२१	बीड	जिल्हा व्यवस्थापक	संत रोहिदास चर्मोद्योग वर्चमकार विकास महामंडळ मर्यादित, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, तळमजला शासकीय विश्रामगहाच्या समोर, नगर रोड, ता.जि.बीड ५३११२२.	०२४४२-२२३५६७
२२	परभणी	जिल्हा व्यवस्थापक	संत रोहिदास चर्मोद्योग वर्चमकार विकास महामंडळ मर्यादित, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, जायकवाडी वसाहत कोरेगाव रोड, जि.परभणी-४३१४०१	०२४५२-२२०९७७
२३	नांदेड	जिल्हा	संत रोहिदास चर्मोद्योग वर्चमकार विकास महामंडळ	०२४६२-२२०१२१

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नांव	जिल्हाकार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक
		व्यवस्थापक	मर्यादित, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, तळ मजला, ग्यानमाता शाळेसमोर, कामठा रोड, जि नांदेड -४३१६०५	
२४	लातूर	जिल्हा व्यवस्थापक	संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, जुनी ग्लास ०२४६२-२२०१२१ फॅक्टरी, शिवनरी गेट समोर गुळ मार्केट, लातूर-४१३५२०	०२४५२-२२०९७७
२५	धाराशिव	जिल्हा व्यवस्थापक	संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, सेंट्रल बिल्डींगच्या बाजूला तळ मजला, जि.धाराशिव-४१३५०१.	०२४७२-२२५०६९
२६	अमरावती	जिल्हा व्यवस्थापक	संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, इमारत क्र.ए-विंग, तह मजला अमरावती, जि.अमरावती-४४४६०२	०७२१-२९९१९३२
२७	अकोला	जिल्हा व्यवस्थापक	संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित, इ महसुल कॉलनी, ए- १ ब्लॉक, डॉ.सुभाष राठोड यांच्या हॉस्पिटल जवळ,श्री.सुनिल श्रीवास्तव यांच्या निवास स्थानी, दुसरा माळा, जि.अकोला-४४४००५.	०७२४-२४५०६२५
२८	बुलढाणा	जिल्हा व्यवस्थापक	संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, तळ मजला, चिखळी रोड, जि.बुलढाणा.	०७२६२-२४८०९५
२९	यवतमाळ	जिल्हा व्यवस्थापक	संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, यवतमाळ, जि.यवतमाळ-४४५००१	०७२३२-२५६६५२
३०	वाशिम	जिल्हा व्यवस्थापक	संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, नवीन इमारत नालदा नगर, सिव्हील लाईन, चखली रोड जि.वाशिम	०७२५२-२३९८६४
३१	नागपूर	जिल्हा व्यवस्थापक	संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, रु.नं.३०५, ३रा मजला, बी विंग, आय.बी.आय.समोर, साउथ अंबाझरी रोड, नागपूर	०७१२-२२३८६६४
३२	वर्धा	जिल्हा व्यवस्थापक	संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, २ रा मजला, सेवाग्राम रोड, जि.वर्धा-४४२००१	०७१५२-२५०५६१
३३	भंडारा	जिल्हा व्यवस्थापक	संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय	०७१८४-२५६६८८

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नांव	जिल्हाकार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक
			भवन, सिव्हिल लाईन, भंडारा जि.भंडारा -४४१९०४	
३४	चंद्रपूर	जिल्हा व्यवस्थापक	संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, जलराम, रय्यतवारी रो, आर.टी.ओ.ऑफिस जवळ, जि.चंद्रपूर -४४२४०१	०७१७२-२७१६५०
३५	गडचिरोली	जिल्हा व्यवस्थापक	संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन,सरकारी आय.टी.आय.च्या मागे,मुळ रोड, गडचिरोली-४४२६०५	०७१३२-२२३०२५
३६	गोंदिया	जिल्हा व्यवस्थापक	संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादित, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, पतंगा मैदान,जिल्हा अधिकारी कार्यालयाच्या मागे, गोंदिया-४४१६०१	०७१८२-२३३३९६

१०. मौलाना आझाद अल्पसंख्यांक आर्थिक विकास महामंडळ मर्यादित

भारतात मुस्लिम, ख्रिश्चन, शीख, पारशी, जैन, नवबौद्ध व ज्यू असे अनेक अल्पसंख्य जातीजमातीचे लोक राहतात. त्यांच्यातील आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांतील युवक-युवतींच्या स्वयंरोजगारासाठी दि.२८ सप्टेंबर, २०००, कंपनी कायदा १९५६ अंतर्गत प्रस्तुत महामंडळाची स्थापना करण्यात आलेली आहे. आर्थिकदृष्ट्या मागासलेल्या अल्पसंख्याकाच्या सामाजिक व आर्थिक उन्नतीसाठी विविध कर्ज योजना, प्रशिक्षण योजना राबविणे. अल्पसंख्याकाच्या आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकातील सुशिक्षित बेरोजगारांना व्यवसायासाठी कर्ज स्वरूपात सहाय्य देणे. अल्पसंख्याक समाजातील विद्यार्थी - विद्यार्थीनींना शिक्षणासाठी कर्ज उपलब्ध करून देणे. व्यवसाय / व्होकेशनल ट्रेनिंग देणे. अल्पसंख्याक समुहातील महिलांच्या आर्थिक उन्नतीसाठी सुक्ष्म पतपुरवठा योजना राबविणे.

वेबसाईट :- <https://www.mamfdc.maharashtra.gov.in>.

संपर्क क्रमांक :- ०२२-२२६७२२९३, २२६५३०८०, २२६३३३५१, २२६७२२९४.

अ.क्र.		तपशील
१	शासनाच्या विभागाचे नांव:	अल्पसंख्याक विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
२	महामंडळाचे नांव (महामंडळ असल्यास):-	मौलाना आझाद अल्पसंख्याक आर्थिक विकास महामंडळ मर्या., मुंबई
३	विभागाची वेबसाईट:-	www.mamfdc.maharashtra.gov.in

१. योजनांचा तपशील:

मौलाना आझाद अल्पसंख्याक आर्थिक विकास महामंडळ हे राष्ट्रीय अल्पसंख्याक विकास व वित्त महामंडळ, नवी दिल्ली यांचीराज्य वाहिनीकृत यंत्रणा म्हणून महाराष्ट्रात कार्यरत आहेत. राष्ट्रीय अल्पसंख्याक विकास व वित्त महामंडळ, नवी दिल्ली यांच्या सहकार्याने खालील योजना राबविण्यात येतात.

१.१ उन्नती मुदत कर्ज योजना

अ. क्र.		तपशील
१	योजनेचे नांव	उन्नती मुदत कर्ज योजना
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा. /अ.ज./ वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./ वि.मा.प्र./ सर्वसाधारण इ.	मुस्लीम, बौध्द, शीख, पारसी, ख्रिश्चन, जैन व ज्यू समाजातील असावा.
३	लाभार्थी पात्रता	१८ ते ६० वर्षापर्यंत.
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.	स्वयं: रोजगारा साठी कर्ज- <ul style="list-style-type: none"> अर्जदाराचा सहभाग :- ९५% कर्ज, ५% स्वगुंतवणुक कर्ज परत फेड कालावधी :- कर्ज वितरणा नंतर पुढील ३ महिन्या पासून पुढील ५ वर्षापर्यंत. अर्जदाराचे वय: - १८ ते ६० वर्षापर्यंत.

अ. क्र.	तपशील																			
		<ul style="list-style-type: none"> जामीनदाराचे वय :-मालमत्ता धारक जामीनदार करिता वय मर्यादा नाही. अर्जदार हा जामीनदार होऊ शकतो. विमा संरक्षण :- एकूण कर्ज रकमेच्या १.५ % रक्कम एकदाच विम्याचा हप्ता म्हणून कापू न घेण्यात येईल. (नियमित कर्जाची परत फेड करणाऱ्या अर्जदाराचा मृत्यु झाल्यास त्याला हे विमा संरक्षण असेल) 																		
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	<table border="1"> <thead> <tr> <th>अ. क्र.</th> <th>तपशील</th> <th>Credit Line-१</th> <th>Credit Line-२</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>१.</td> <td>कर्जमर्यादा -</td> <td>रु. २०लाखापर्यंत</td> <td>रु. ३०लाखापर्यंत</td> </tr> <tr> <td>२.</td> <td>व्याजदर (द.सा.द.शे.)</td> <td>६% + २% हमी शुल्क = ८%</td> <td>८% + २% हमीशुल्क = १०% - पुरुष ६%+२% हमीशुल्क = ८%-महिला.</td> </tr> <tr> <td>३.</td> <td>कौटुंबिक वार्षिक उत्पन्न मर्यादा</td> <td>शहरी भागासाठी रु. १,२०,०००/- पेक्षा कमी, ग्रामीण भागासाठी रु.९८,०००/- पेक्षा कमी</td> <td>रु. ८.०० लाखापर्यंत.</td> </tr> </tbody> </table>			अ. क्र.	तपशील	Credit Line-१	Credit Line-२	१.	कर्जमर्यादा -	रु. २०लाखापर्यंत	रु. ३०लाखापर्यंत	२.	व्याजदर (द.सा.द.शे.)	६% + २% हमी शुल्क = ८%	८% + २% हमीशुल्क = १०% - पुरुष ६%+२% हमीशुल्क = ८%-महिला.	३.	कौटुंबिक वार्षिक उत्पन्न मर्यादा	शहरी भागासाठी रु. १,२०,०००/- पेक्षा कमी, ग्रामीण भागासाठी रु.९८,०००/- पेक्षा कमी	रु. ८.०० लाखापर्यंत.
अ. क्र.	तपशील	Credit Line-१	Credit Line-२																	
१.	कर्जमर्यादा -	रु. २०लाखापर्यंत	रु. ३०लाखापर्यंत																	
२.	व्याजदर (द.सा.द.शे.)	६% + २% हमी शुल्क = ८%	८% + २% हमीशुल्क = १०% - पुरुष ६%+२% हमीशुल्क = ८%-महिला.																	
३.	कौटुंबिक वार्षिक उत्पन्न मर्यादा	शहरी भागासाठी रु. १,२०,०००/- पेक्षा कमी, ग्रामीण भागासाठी रु.९८,०००/- पेक्षा कमी	रु. ८.०० लाखापर्यंत.																	
६	अनुदान मर्यादा	निरंक																		
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	ऑनलाईन																		
८	इतर माहिती	<p>अ) उन्नती मुदत कर्ज योजने साठी आवश्यक कागदपत्रे :- अर्जदार :-</p> <ul style="list-style-type: none"> आधार कार्ड अधिवास प्रमाणपत्र (Domicile Certificate) अल्प संख्याक असल्याचा पुरावा(शाळा सोडल्याचा दाखला किंवा जात प्रमाणपत्र) तहसिलदार यांनी निर्गमित केलेले उत्पन्न प्रमाणपत्र (मूळप्रत) जन्म दिनांकाचा पुरावा शिधापत्रिका (रेशनकार्ड) GST नंबर धारक कोटेशन प्रमाणपत्र (मूळप्रत) व्यवसायाच्या जागेचे गुमास्ता लायसन /शॉप अक्ट लायसन्स व विद्युतबील राष्ट्रीयकृत बँकपासबुकची पहिल्या पानाची छायांकित प्रत राष्ट्रीयकृत बँकेचे(२० Post Dated Cheque व ECS फॉर्म) घनादेश पॅनकार्ड कुटुंबातील व्यक्तीने महामंडळाकडून कर्ज न घेतल्याचे प्रतिज्ञापत्र घ्यावे. <p>जामीनदार व त्याची आवश्यक कागदपत्रे:- अ. मालमत्ताधारक जामीनदार</p> <ul style="list-style-type: none"> आधारकार्ड सक्षम अधिका-याचा ७/१२, ६ड, ८अ उतारा व माल मत्ता नोंदणी पत्रक (पीआरकार्ड) (मूळप्रत) 																		

अ. क्र.	तपशील
	<ul style="list-style-type: none"> दुय्यम निबंधकाचे मालमत्ते बाबत दिलेले मुल्यांकन पत्र. (मूळप्रत) <p style="text-align: center;">किंवा</p> <p>ब . विमाधारक (LIC) जामीनदार असेल तर :-</p> <ul style="list-style-type: none"> अर्जावरील जामीनदाराच्या पासपोर्ट साईज रंगीत फोटो वर जामीनदाराची क्रॉस स्वाक्षरी असणे आवश्यक. आधार कार्डची झेरॉक्स मूळ पॉलिसी प्रमाणपत्र (LIC) पॉलिसी ही कर्ज रकमेच्या दुप्पट असावी आणि पॉलिसीच्या संपूर्ण कालावधीतील अर्ध्या रकमेचे हप्ते भरणे केलेले असणे आवश्यक आहे. एलआयसी हप्ते भरणे केलेले विवरणपत्र जोडणे आवश्यक. <p style="text-align: center;">किंवा</p> <p>क.मुदतीठेवीदार (FD) असणारा जामीनदार असेल तर :-</p> <ul style="list-style-type: none"> अर्जावरील जामीनदाराच्या पासपोर्ट साईज रंगीत फोटोवर जामीनदाराची क्रॉस स्वाक्षरी असणे आवश्यक. आधार कार्डची झेरॉक्स मूळ मुदती ठेव प्रमाणपत्र (FD) (कर्जरकमेच्यासमतुल्य FD असावी)

१.२ डॉ. ए.पी.जे अब्दुल कलाम शैक्षणिक कर्ज योजना

अ.क्र.	तपशील												
१	योजनेचे नांव												
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./सर्व साधारण इ.												
३	लाभार्थी पात्रता												
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.												
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील												
	<p>डॉ. ए.पी.जे अब्दुल कलाम शैक्षणिक कर्ज योजना:-</p> <p>मुस्लीम, बोधद, शीख, पारसी, ख्रिश्चन, जैन व ज्यू समाजातील असावा.</p> <p>विद्यार्थ्यांचे वय - १६ ते ३२ वर्षापर्यंत.</p> <p>शैक्षणिक साठी कर्ज- १००% कर्ज परतफेड शिक्षण पूर्ण झाल्यानंतर ६ महिन्यांपासून पुढील ५ वर्ष.</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th>अ. क्र.</th> <th>तपशील</th> <th>Credit Lin -1</th> <th>C e it Line-2</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>१.</td> <td>कर्ज मर्यादा</td> <td>१.रु.२०/-लाखापर्यंत (भारतातील शिक्षणाकरिता) २.रु.३०/-लाखापर्यंत (परदेशातील शिक्षणाकरिता)</td> <td>१.रु.२०/-लाखापर्यंत (भारतातील शिक्षणाकरिता) २.रु.३०/-लाखापर्यंत (परदेशातील शिक्षणाकरिता)</td> </tr> <tr> <td>२.</td> <td>व्याज दर (द.सा.द.शे.)</td> <td>३%+ २% हमी शुल्क ५%</td> <td>८%+ २% हमीशुल्क = १०% पुरुष. (Male) ५%+ २% हमी शुल्क = ७% महिला (Female)</td> </tr> </tbody> </table>	अ. क्र.	तपशील	Credit Lin -1	C e it Line-2	१.	कर्ज मर्यादा	१.रु.२०/-लाखापर्यंत (भारतातील शिक्षणाकरिता) २.रु.३०/-लाखापर्यंत (परदेशातील शिक्षणाकरिता)	१.रु.२०/-लाखापर्यंत (भारतातील शिक्षणाकरिता) २.रु.३०/-लाखापर्यंत (परदेशातील शिक्षणाकरिता)	२.	व्याज दर (द.सा.द.शे.)	३%+ २% हमी शुल्क ५%	८%+ २% हमीशुल्क = १०% पुरुष. (Male) ५%+ २% हमी शुल्क = ७% महिला (Female)
अ. क्र.	तपशील	Credit Lin -1	C e it Line-2										
१.	कर्ज मर्यादा	१.रु.२०/-लाखापर्यंत (भारतातील शिक्षणाकरिता) २.रु.३०/-लाखापर्यंत (परदेशातील शिक्षणाकरिता)	१.रु.२०/-लाखापर्यंत (भारतातील शिक्षणाकरिता) २.रु.३०/-लाखापर्यंत (परदेशातील शिक्षणाकरिता)										
२.	व्याज दर (द.सा.द.शे.)	३%+ २% हमी शुल्क ५%	८%+ २% हमीशुल्क = १०% पुरुष. (Male) ५%+ २% हमी शुल्क = ७% महिला (Female)										

अ.क्र.	तपशील		
		३. कौटुंबिक वार्षिक उत्पन्न मर्यादा	शहरी भागासाठी रु.१,२०,०००/- पेक्षा कमी. ग्रामीण भागासाठी रु.९८०००/- पेक्षा कमी. विद्यार्थ्यांच्या पालकांच्या कौटुंबिक वार्षिक उत्पन्ना वरील मर्यादा रु.८.००/ लाखापर्यंत.
६	अनुदान मर्यादा	निरंक	
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	ऑनलाईन	
८	इतर माहिती	<p>शैक्षणिक कर्ज योजनांसाठी ऑनलाईन फॉर्म/ अर्ज भरण्यासाठी अर्जदारा कडे लागणारी कागदपत्रे.</p> <p>१. अर्जदाराशी संबंधित:-</p> <ul style="list-style-type: none"> पास पोर्टसाईज रंगीत फोटो. आधार कार्ड क्रमांक अधिवास प्रमाणपत्र (Domicile) अर्जदाराचा मोबाईल क्रमांक बोनाफाईड फीस्ट्रक्चर ईमेल आयडी बँक पासबुक शैक्षणिक संस्थेची संपूर्ण माहिती. अल्पसंख्याक असल्याचा पुरावा (शाळा सोडल्याचा दाखला (जात प्रमाणपत्र)) <p>२. सह अर्जदाराशी संबंधित:-</p> <ul style="list-style-type: none"> पासपोर्ट साईज रंगीत फोटो आधार कार्ड क्रमांक उत्पन्न दाखला मोबाईल क्रमांक सह अर्जदार पॉलिसी किंवा मुदती ठेव जामीनदार असेल तर पॉलिसी/ मुदती ठेव क्रमांक कुटुंबातील व्यक्तीने महामंडळाकडून कर्ज न घेतल्याचे प्रतिज्ञापत्र घ्यावे. <p>३. जामीनदाराशी संबंधित:-</p> <ul style="list-style-type: none"> पासपोर्टसाईज रंगीत फोटो आधार कार्ड क्रमांक मोबाईल क्रमांक पॅनकार्ड क्रमांक उत्पन्ना बाबत माहिती जामीनदार ज्या प्रकारचे असतील त्याप्रकारानुसार आवश्यक असलेली संपूर्ण माहिती. अर्जदाराने ऑनलाईन फॉर्म संपूर्ण भरून फॉर्मची प्रिंट काढून त्या सोबत खालील दिलेली कागदपत्रे जोडावीत. या कागदापत्रांच्या संचाच्या दोन झेरॉक्स प्रती काढावीत. मूळ फाईल व एक झेरॉक्स (फाईल कव्हर सह) अर्जदार किंवा सह अर्जदारांनी प्रत्यक्ष येवून जिल्हा कार्यालयात जमा करावी व एक झेरॉक्स प्रतीच्या संचावर जिल्हा 	

अ.क्र.	तपशील
	व्यवस्थापकाची सही घेवून स्थळ प्रत म्हणून (ओसी) आपल्याकडे ठेवावी.

१.३ सुक्ष्म पतपुरवठा योजना:-

अ.क्र.	तपशील
१	योजनेचे नांव
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./सर्व साधारण इ.
३	लाभार्थी पात्रता
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील

सुक्ष्म पतपुरवठा योजना:-

मुस्लीम, बौध्द, शीख, पारसी, ख्रिश्चन, जैन व ज्यू समाजातील असावा.

- **कर्ज मिळण्यास पात्रता :** महिला आर्थिक विकास महामंडळा सह इतर नामांकित संस्थां मार्फत स्थापन करण्यात आलेले अल्पसंख्याक बहुल बचत गट.
- **बचत गट:** बचत गट केवळ या महामंडळा कडून कर्ज मिळण्यास पात्र राहतील.
- **कर्ज परतफेड कालावधी:-** कर्ज वितरणानंतर पुढील ३ महिन्या पासून पुढील ३ वर्ष कालावधीच्या आत.
- **बचत गटांचा सहभाग:-** ९५% कर्ज, ५% बचत गटाचा हिस्सा.
- **बचत गटातील सभासद संख्या:-** कमीत कमी १० व जास्तीत जास्त २० सभासद.
- **अल्पसंख्याक सहभाग :-** बचत गटातील ७०% पेक्षा अधिक सभासद अल्प संख्याक समाजातील असणे आवश्यक.

महिला आर्थिक विकास महामंडळ, राष्ट्रीय शहरी जीवनोन्नती अभियान तसेच महाराष्ट्र राज्य ग्रामीण जीवनोन्नती अभियान या नामांकित संस्थांमार्फत अल्पसंख्याक स्वयंसहायता बचत गटांची यापूर्वी स्थापन झालेली असेल किंवा पुढे होईल त्याप्रमाणे महिला आर्थिक विकास महामंडळाने/ इतर नामांकित संस्थानी त्या बचत गटांना पहिल्या व दुसऱ्या टप्प्यासाठी कर्जाकरीता बँकांशी जोडणी करून दिलेली असेल व पहिल्या व दुसऱ्या टप्प्याच्या कर्जाची परतफेड ज्या बचत गटांनी यापूर्वी केलेली असेल तो बचत गट मौलाना आझाद अल्पसंख्याक आर्थिक विकास महामंडळामार्फत तिसऱ्या टप्प्याच्या रु.२० लाखापर्यंत (महामंडळाचा हिस्सा ९५% कर्ज, ५% बचत गटाचा हिस्सा) कर्ज देण्यासाठी पात्र राहिल.

अ क्र	तपशील	Credit Line-१	Credit Line-२
१	कर्जमर्यादा -	प्रत्येकी सदस्य रु. १ लाख असे एका गटास रु. २० लाखापर्यंत (२०सभासद)	प्रत्येकी सदस्य रु. १.५० लाख असे एका गटास रु.३० लाखापर्यंत (२० सभासद)
२	व्याजदर (द.सा.द.शे.)	७ % + २ % हमीशुल्क = ९ %	१० % + २% हमीशुल्क = १२ % पुरुष. ८ % + २%

अ.क्र.	तपशील			
				हमीशुल्क = १०% महिला
		३	कोटुंबिक वार्षिक उत्पन्न मर्यादा -	शहरी भागासाठी रु.१,२०,०००/- पेक्षाकमी, ग्रामीण भागासाठी रु.९८,०००/- पेक्षा कमी
६	अनुदान मर्यादा	निरंक		
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	ऑनलाईन		
८	इतर माहिती	<p>सूक्ष्म पत पुरवठा योजनेसाठी आवश्यक कागदपत्रे :</p> <p>१. अर्जा सोबत सादर करावयाची कागदपत्रे (Part-१)</p> <ul style="list-style-type: none"> विहित नमुन्यातील अर्ज व आवश्यक साक्षांकित कागदपत्रांच्या दोन प्रती. बचत गटातील ७०% पेक्षा अधिक सभासद अल्पसंख्याक समाजातील असणे आवश्यक राहिल. त्यांचा अल्पसंख्याक असल्याचा पुरावा (शाळा सोडल्याचा दाखला किंवा जात प्रमाणपत्र किंवा ग्रामपंचायतीचा दाखला किंवा तलाठी दाखला किंवा स्वयं घोषित प्रमाणपत्र (साध्या पेपरवर) (यापैकी कोणतेही एक) प्रत्येक सभासदाचा महाराष्ट्र राज्याचा रहिवासी असल्याचा पुरावा :- अधिवास प्रमाणपत्र (Domicile Certificate) सर्व सभासदांचे ओळखपत्र :- आधारकार्ड सर्वसभासदांचे उत्पन्नाचे प्रमाणपत्र: कुटुंब प्रमुखाच्या नावे तहसिलदार यांनी निर्गमित केलेला उत्पन्नाचा दाखला किंवा BPL / SECC यादी मध्ये नाव समाविष्ट असणे किंवा MAVIM /NULM/MSRLM यांच्या समन्वय अधिकाऱ्यामार्फत सादर सदस्य दारिद्र्य रेषेखाली असल्याचे प्रमाणपत्र. कमीत कमी एका सदस्यांची समतुलमुल्याची मालमत्ता असणे आवश्यक. अध्यक्ष /सचिव यांचे सविस्तर परिचय पत्र व बचत गटाच्या सामाजिक कार्याचा उल्लेख. बचतगटातीलसदस्यांच्यानावचीयादी (नाव, पत्ता, वय, जातवकरावयाच्याव्यवसाय, भ्रमणध्वनीक्रमांक) बचतगटप्रमुखाचाथोडक्यातपरिचय सक्षमअधिका-याचा ७/१२, ६ड, ८ अ उताराव मालमत्ता नोंदणी पत्रक (पीआरकार्ड) (मूळप्रत) <p>२. कर्ज मंजूरी नंतर सादर करावयाची कागदपत्रे (वैधानिक दस्त ऐवजा सोबत) (Part -II)</p> <ul style="list-style-type: none"> बचत गटाच्या बँकेच्या पासबुकाची झेरॉक्स. 		

अ.क्र.	तपशील
	<ul style="list-style-type: none"> मागील ६ महिन्यांच्या बचत गटाच्या इतिवृत्ताची छायांकित प्रत. बचत गटातील सभासदांचे रंगीतफोटो. बचत गटाच्या मागील दोन / तीन वर्षांच्या आर्थिक व्यवहाराचा जमा खर्चाचा तपशील. विविध शासकीय विभागाकडून बचत गटास मिळणाऱ्या आर्थिक मदतीची माहिती. बँक / वित्तीय संस्था यांच्या कडे पहिल्या व दुसऱ्या टप्प्यावरील कर्जाची परतफेड केल्याबाबत चे नादेय प्रमाणपत्र. सर्व सभासदांचे बे बाकी प्रमाणपत्र :- महामंडळाने विहित केलेल्या नमुन्यात अर्जदाराचे खाते असलेल्या बँकेचे/ वित्तीय संस्थेचे कोणत्याही प्रकारचे कर्ज / थक बाकी नसल्याचे बे बाकी प्रमाणपत्र व इतर कोणत्याही बँकेचे / वित्तीय संस्थेचे कर्ज नसल्याबाबतचे मुळ प्रतीतील शपथपत्र. विहित नमुन्यातील वैधानिक दस्तऐवज (Legal Agreement) रजिस्टर नोटरी करून घ्यावे. कर्ज वसुलीचे आगावू दिनांकित राष्ट्रीय कृतबँकेचे घनादेश (२० Post Dated Cheque / ECS) घ्यावे. संबंधीत मालमत्तेवर बोजा चढलेला असावा.

२.१संपर्क:

२.१ मुख्य /राज्यस्तरीय कार्यालय:

अ. क्र.	राज्यस्तरीयप्रमुख अधिकार्याचे पदनाम	राज्यस्तरीय कार्यालयाचा पत्ता	दुरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१.	व्यवस्थापकीय संचालक	मौलाना आझाद अल्पसंख्याक आर्थिक विकास महामंडळ मर्यादित, डी.डी.बिल्डींग, दुसरा मजला, ओल्ड कस्टम हाऊस, शहीद भगतसिंग मार्ग, फोर्ट, मुंबई-४०० ००१.	०२२-२२६५७९८२	md.mamfdc@gmail.com

२.२ जिल्हास्तरीय कार्यालये:

अ. क्र.	जिल्हाचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दुरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	मुंबई शहर	जिल्हा व्यवस्थापक	मौलाना आझाद अल्पसंख्याक आर्थिक विकास महामंडळ मर्या., मल्होत्रा हाऊस, तिसरा मजला, जीपीओ समोर, मुंबई-४०० ००१.	९८७०७३९८७९	hasanjamadar@gmail.com
२	मुंबई	जिल्हा	मौलाना आझाद अल्पसंख्याक आर्थिक विकास	९८७०७३९८७९	hasanjamadar

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
	उपनगर	व्यवस्थापक	महामंडळ मर्या., मल्होत्रा हाऊस, तिसरा मजला, जीपीओ समोर, मुंबई-४०० ००१.		@gmail.com
३	ठाणे	जिल्हा व्यवस्थापक	मौलाना आझाद अल्पसंख्याक आर्थिक विकास महामंडळ मर्या., मल्होत्रा हाऊस, तिसरा मजला, जीपीओ समोर, मुंबई-४०० ००१.	९८२१६०८८९४	sandeshk689@gmail.com
४	पालघर	जिल्हा व्यवस्थापक	मौलाना आझाद अल्पसंख्याक आर्थिक विकास महामंडळ मर्या., पालघर मेमन वेल्फेअर ट्रस्ट, तळमजला, एलजी शोरूमच्या मागे, धनानी कॉम्प्लेक्स, कचेरीरोड, हुतात्मा चौक जवळ, ता.जि.पालघर-४०१४०४.	९७३०५४५२१९	mamfdc_ss@rediffmail.com
५	रायगड	जिल्हा व्यवस्थापक	मौलाना आझाद अल्पसंख्याक आर्थिक विकास महामंडळ मर्या., अब्दुल वहाब लोगंडे, घावळी मोहल्ला, जुने पोस्ट गल्ली अलिबाग, दुसरा मजला, मयेकर वाडी, ता.अलिबाग, जि.रायगड	९५९४५२९४३३	avish_mhatre@yahoo.com
६	रत्नागिरी	जिल्हा व्यवस्थापक	मौलाना आझाद अल्पसंख्याक आर्थिक विकास महामंडळ मर्या., तारा वैभव अपार्टमेंट, फ्लॅट क्र.१, किरमत बेकरी मागे, उद्यमनगर, रत्नागिरी-४१५६१२	८०८७३३७९८८	anandanaik@gmail.com
७	सिंधुदूर्ग	जिल्हा व्यवस्थापक	मौलाना आझाद अल्पसंख्याक आर्थिक विकास महामंडळ मर्या., प्लॉटक.बी-५८, तळ मजला, साई समर्थ अपार्टमेंट, उषा कन्स्ट्रक्शन, एलआयसी कार्यालयासमोर, तेली आळी, कणकवली, ता.कणकवली, जि.सिंधुदूर्ग	८०८७३३७९८८	anandanaik@gmail.com
८	पुणे	जिल्हा व्यवस्थापक	मौलाना आझाद अल्पसंख्याक आर्थिक विकास महामंडळ मर्या., ६४७, भवानीपेठ, गोल्डन ज्युवेली टेक्निकल इनिस्टटयूट प्रिमायसेस, पुणा कॉलेजसमोर, पुणे.	९८५०६६५६२९	mamfdc.pune@gmail.com
९	सातारा	जिल्हा व्यवस्थापक	मौलाना आझाद अल्पसंख्याक आर्थिक विकास महामंडळ मर्या.,कमल निवास अपार्टमेंट, पवईनाका, लोणारगल्ली, २रा मजला, ३७, रविवार पेठ, सातारा-४१५००१.	९७६६५६८८२६	udaykamble.kamble9@gmail.com
१०	सांगली	जिल्हा व्यवस्थापक	मौलाना आझाद अल्पसंख्याक आर्थिक विकास महामंडळ मर्या.,राजवाडा, जुना जिल्हाधिकारी कार्यालय आवार, टपाल शाखा, जि.सांगली-४१६४१६.	९५०३९८७०७०	salimnadafo9@gmail.com
११	सोलापूर	जिल्हा व्यवस्थापक	मौलाना आझाद अल्पसंख्याक आर्थिक विकास महामंडळ मर्या., मोरेश्वर बिल्डिंग, १३०/२५, सिध्देश्वरपेठ, शहापूर चाळ, जिल्हा न्यायालया समोर, फातिमा हॉस्पिटल जवळ,	९८५०६६५६२९	birajdarca@gmail.com

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
			सोलापूर-४१३००३		
१२	कोल्हापूर	जिल्हा व्यवस्थापक	मौलाना आझाद अल्पसंख्याक आर्थिक विकास महामंडळ मर्या., जयधवल बिल्डींग, सिटी सर्व्हिस. १५१९, सीवॉर्ड, लक्ष्मीपुरी मेनरोड, बँक ऑफ इंडियाच्या वरती, २रा मजला, जि.कोल्हापूर-४१६००२.	९८५०६६५६२१	udaykamble.kamble9@gmail.com
१३	नाशिक	जिल्हा व्यवस्थापक	मौलाना आझाद अल्पसंख्याक आर्थिक विकास महामंडळ मर्या., कालिका टॉवर, ३रा मजला, कालिका माता मंदिरसमोर, मुंबई नाका बस स्टॉप, नाशिक	७८४९८७८७६९	sunilbhalerao9998@gmail.com
१४	जळगाव	जिल्हा व्यवस्थापक	मौलाना आझाद अल्पसंख्याक आर्थिक विकास महामंडळ मर्या., प्लॉट नं.५, पुष्पांजली सोसायटी, बाफना स्वाध्याय केंद्राजवळ, गणपतीनगर, जळगाव-४२५००१.	७५८८००७५६०	pitambarpatil287@gmail.com
१५	धुळे	जिल्हा व्यवस्थापक	मौलाना आझाद अल्पसंख्याक आर्थिक विकास महामंडळ मर्या., पुनम टॉवर, लुपिंग लॅबच्या वर, ८० फूटीरोड, तिरंगा चौक, धुळे	९३०९८०९२५०	mujahidshaikh0८१२८८@gmail.com
१६	अहमदनगर	जिल्हा व्यवस्थापक	मौलाना आझाद अल्पसंख्याक आर्थिक विकास महामंडळ मर्या., प्लॉट नं.९३, बाजार रोज हडको, गंगादेव मंदिराच्या पुढे, दिल्लीगेट, अहमदनगर-४१४००१.	७३५०१३९३३६	godekunda@gmail.com
१७	नंदुरबार	जिल्हा व्यवस्थापक	मौलाना आझाद अल्पसंख्याक आर्थिक विकास महामंडळ मर्या., २९, मोहनसिंग, शॉपिंगसेंटर, मंगल बाजार पोलीस चौकीसमोर, नंदुरबार.	७८४९८७८७६९	sunilbhalerao9998@gmail.com
१८	छत्रपती संभाजीनगर	जिल्हा व्यवस्थापक	मौलाना आझाद अल्पसंख्याक आर्थिक विकास महामंडळ मर्या., बाळासाहेब पवार, सहकार भवन, ४था मजला, मोंडा रोड (जुनामोंडा), जाफरगेट जवळ, छत्रपती संभाजीनगर	९९२३७७५३१९	zaheer.khan36५@gmail.com
१९	जालना	जिल्हा व्यवस्थापक	मौलाना आझाद अल्पसंख्याक आर्थिक विकास महामंडळ मर्या., अंबड रोड, एस.पी. ऑफीस समोर, पत्रकार भवन बिल्डींग, जि.जालना-४३१२०३.	९४२३४७३०२८	eknathkamble3५८@gmail.com
२०	हिंगोली	जिल्हा व्यवस्थापक	मौलाना आझाद अल्पसंख्याक आर्थिक विकास महामंडळ मर्या., पठाण अयुब खार, उस्मानखान, रा.नाईकनगर, स्वामी समर्थ केंद्राच्या बाजूला, हिंगोली.	८८५६०६४२४३	rairani.raj@rediffmail.com
२१	बीड	जिल्हा व्यवस्थापक	मौलाना आझाद अल्पसंख्याक आर्थिक विकास महामंडळ मर्या., खतीब बिल्डींग, रहमतनगर, २रा मजला, एस.पी.ऑफीस समोर, जि.बीड-४३११२२.	९८२२८४८८७८	Imranquadril@gmail.com

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
२२	परभणी	जिल्हा व्यवस्थापक	मौलाना आझाद अल्पसंख्याक आर्थिक विकास महामंडळ मर्या., प्रशासकीय इमारत, २रा मजला, शिवाजीनगर, जि.परभणी-४३१४०१.	९४२३४७३०२८	eknathkamble३५८@gmail.com
२३	नांदेड	जिल्हा व्यवस्थापक	मौलाना आझाद अल्पसंख्याक आर्थिक विकास महामंडळ मर्या., राजकॉर्नर, देशमुख इंटरप्रायझेस जवळ, कल्याणनगर, ता.नांदेड-४३१६०५	९६२३८९१५६५	rautshivaji००@gmail.com
२४	लातूर	जिल्हा व्यवस्थापक	मौलाना आझाद अल्पसंख्याक आर्थिक विकास महामंडळ मर्या., दिवानजी कॉम्प्लेक्स, ३रा मजला, अंबेजोगाई रोड, लातूर-४१३५१२	९४०५४२२१००	arvindkamble९१@gmail.com
२५	धाराशिव	जिल्हा व्यवस्थापक	मौलाना आझाद अल्पसंख्याक आर्थिक विकास महामंडळ मर्या., गरड बिल्डींग, १ला मजला, श्री रवीशंकर शाळेच्यावर, पोलीस लाईनसमोर, मेनरोड, जि. धाराशिव	९९२३७८९०७९	mamfcd.osbad@gmail.com rushrizwan@gmail.com
२६	अमरावती	जिल्हा व्यवस्थापक	मौलाना आझाद अल्पसंख्याक आर्थिक विकास महामंडळ मर्या., जगदंबा आपटे, २ रा मजला, ओम फटाका भंडारजवळ, अंबागेटच्या समोर, गांधी चौक, अमरावती-४४४६०१.	८८०६४७०६४४	farzanainamdaroo८@gmail.com
२७	अकोला	जिल्हा व्यवस्थापक	मौलाना आझाद अल्पसंख्याक आर्थिक विकास महामंडळ मर्या., रजपुतपुरा, महाराणा प्रताप रोड, एस.पी. ऑफीसच्या बाजूला, जिल्हाधिकारी कार्यालयाच्या समोर, अकोला-४४४००४.	९७६३००८०१०	Jyotibhagat१०५@gmail.com
२८	बुलढाणा	जिल्हा व्यवस्थापक	मौलाना आझाद अल्पसंख्याक आर्थिक विकास महामंडळ मर्या., इतापे ले आऊट, अक्षय जनरल स्टोर्स, स्टेट बँक शाखा (सुंदरखेडा), चिखली रोड, बुलढाणा-४४३००१	७५०७४१२९२४	Jhiwale६@gmail.com
२९	यवतमाळ	जिल्हा व्यवस्थापक	मौलाना आझाद अल्पसंख्याक आर्थिक विकास महामंडळ मर्या., एकविरा चौक, जय अंबे किराणा शांपी समोर, दारव्हा रोड, यवतमाळ-४४५००१.	९७६७७७४६४३	mukkundkathane@gmail.com
३०	वाशिम	जिल्हा व्यवस्थापक	मौलाना आझाद अल्पसंख्याक आर्थिक विकास महामंडळ मर्या., श्री.गजानन खडीकर, नवीन आययुडीपी कॉलनी, आयटीआय कॉलेजसमोर, जि.वाशिम-४४४५०५	८८८८५०३८०८	Kavitakamble१४१३@gmail.com
३१	नागपूर	जिल्हा व्यवस्थापक	मौलाना आझाद अल्पसंख्याक आर्थिक विकास महामंडळ मर्या., हज हाऊस, २रा मजला, जुना जेलखाना, गंजीपेठ, जि.नागपूर-४४००१८	९८२२६६२९८६	nafis९८२२६६२९८६@rediffmail.com

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
३२	वर्धा	जिल्हा व्यवस्थापक	मौलाना आझाद अल्पसंख्याक आर्थिक विकास महामंडळ मर्या., सरदार भगतसिंग मार्ग, रामनगर, जि.वर्धा-४४२००१.	९८२२६६२९८६	nafis९८२२६६२९८६@rediffmail.com
३३	भंडारा	जिल्हा व्यवस्थापक	मौलाना आझाद अल्पसंख्याक आर्थिक विकास महामंडळ मर्या., खिस्ती महाल वॉर्ड, उर्दू शाळेसमोर, खिस्ती वाडा, भंडारा-४४१९०४	९५९५६१८४९९	toufiqueakhtar@hotmail.com
३४	चंद्रपूर	जिल्हा व्यवस्थापक	मौलाना आझाद अल्पसंख्याक आर्थिक विकास महामंडळ मर्या., भास्कर मारुतराव तुपकर, हॉस्पिटल वॉर्ड, रमाला तलाव रोड, जेटपुरा गेटजवळ, जि.चंद्रपूर	९५१९७८१७७९	movaisansar1@rediffmail.com
३५	गडचिरोली	जिल्हा व्यवस्थापक	मौलाना आझाद अल्पसंख्याक आर्थिक विकास महामंडळ मर्या., (सद्यस्थितीत गडचिरोली जिल्हयात कार्यालय नसून गडचिरोलीचे कामकाज जिल्हा कार्यालय चंद्रपूर येथुन हाताळण्यात येत आहे)	९५९५६१८४९९	toufiqueakhtar@hotmail.com
३६	गोंदिया	जिल्हा व्यवस्थापक	मौलाना आझाद अल्पसंख्याक आर्थिक विकास महामंडळ मर्या., (सद्यस्थितीत गडचिरोली जिल्हयात कार्यालय नसून गडचिरोलीचे कामकाज जिल्हा कार्यालय चंद्रपूर येथुन हाताळण्यात येत आहे)	९५९५६१८४९९	toufiqueakhtar@hotmail.com

११. वसंतराव नाईक विमुक्त जाती व भटक्या जमाती विकास महामंडळ

या महामंडळामार्फत विमुक्त जाती व भटक्या जमातींसाठी विविध शैक्षणिक सवलती, शिष्यवृत्ती, प्रशिक्षण, सहाय्यक अनुदान याबाबतच्या विविध योजना राबविल्या जातात.

लाभार्थी गट - विमुक्त जाती व भटक्या जमाती.

अ.क्र.		तपशील
१	शासनाच्या विभागाचे नाव	इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग
२	महामंडळाचे नाव (महामंडळ असल्यास)	वसंतराव नाईक विमुक्त जाती व भटक्या जमाती विकास महामंडळ (मर्या.)
३	विभागाची वेबसाईट	www.vjnt.in

१. योजनांचा तपशील

१.१- २५% बीज भांडवल कर्ज योजना

अ.क्र.		तपशील
१	योजनेचे नाव	२५% बीज भांडवल कर्ज योजना
२	लाभार्थी गट	वि.जा./ भ.ज./ वि.मा.प्र.
३	लाभार्थी पात्रता	१. अर्जदार महाराष्ट्र राज्याचा रहिवाशी असावा. २. अर्जदार विमुक्त जाती, भटक्या जमाती किंवा विशेष मागास प्रवर्गातील असावा. ३. अर्जदाराचे वय १८ ते ५० वर्ष असावे. ४. अर्जदाराचे कौटुंबिक वार्षिक उत्पन्न शहरी भागाकरीता रु.१.०० लक्ष व ग्रामीण भागाकरीता रु.९८,०००/- पर्यंत असावे.
४	योजनेचे स्वरूप	स्वयंरोजगारासाठी कर्ज
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	१. प्रकल्प मर्यादा रुपये ५.०० लक्ष आहे. २. बँकेचा सहभाग ७५% आहे. त्याला व्याज दर बँकेच्या नियमाप्रमाणे. ३. महामंडळाचा सहभाग २५% रकमेवर व्याज दर ४% आहे. ४. ५ वर्षांपर्यंत परतफेडीचा कालावधी राहिल.
६	अनुदान मर्यादा	-
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	-
८	इतर माहिती	-

१.२- वैयक्तिक कर्जव्याज परतावा योजना

अ.क्र.		तपशील
१	योजनेचे नाव	वैयक्तिक कर्जव्याज परतावा योजना
२	लाभार्थी गट	वि.जा./ भ.ज./ वि.मा.प्र.

अ.क्र.	तपशील	
३	लाभार्थी पात्रता	<ol style="list-style-type: none"> अर्जदार महाराष्ट्र राज्याचा रहिवाशी असावा. अर्जदार विमुक्त जाती, भटक्या जमाती व विशेष मागास प्रवर्गातील असावा. अर्जदाराचे वय १८ ते ५० वर्ष असावे. महामंडळाच्या www.vjnt.in या संकेतस्थळावर नाव नोंदणी अनिवार्य राहिल. अर्जदाराचे कौटुंबिक वार्षिक उत्पन्न शहरी भागाकरीता रु.१.०० लक्ष व ग्रामीण भागाकरीता रु.९८,०००/- पर्यंत असावे. अर्जदाराचे कर्ज खाते आधारकार्ड लिंक असणे अनिवार्य राहिल. कुटुंबातील एकावेळी एकाच सदस्याला कर्ज योजनेचा लाभ घेता येईल. अर्जदार कोणत्याही बँकेचा अथवा/वित्तीय संस्थेचा थकबाकीदार नसावा. उमेदवाराने अर्ज करतवेळी या प्रकल्पासाठी व यापुर्वी महामंडळाच्या किंवा इतर महामंडळाच्या कोणत्याही योजनेचा लाभ घेतलेला नसावा. उमेदवाराने कर्ज प्रकरण हे सार्वजनिक वित्तीय व्यवस्थापन प्रणाली अथवा तत्सम संगणक प्रणालीद्वारे (पीएफएमएस)प्रकरण हाताळण्यास सक्षम असलेल्या बँकेत केलेले असावे.
४	योजनेचे स्वरूप	स्वयंरोजगारासाठी कर्ज
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	<ol style="list-style-type: none"> बँकेमार्फत लाभार्थ्यांना रुपये १०.०० लक्ष पर्यंत कर्ज वितरीत केले जाईल कर्ज रक्कमेचे हप्ते नियमित भरल्यास व्याजाची रक्कम (१२% च्या मर्यादेत) व्याज परतावा रक्कम अनुदान स्वरूपात बँक प्रमाणिकरणानुसार लाभार्थ्यांच्या आधार लिंक बँक खात्यात दरमहा महामंडळामार्फत जमा करण्यात येईल. जर लाभार्थ्यांने मध्येच नियमित कर्जफेड नाही केली तर व्याज परतावा दिला जाणार नाही.
६	अनुदान मर्यादा	-
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	-
८	इतर माहिती	-

१.३ गटकर्ज व्याज परतावा योजना

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नाव	गटकर्ज व्याज परतावा योजना
२	लाभार्थी गट	वि.जा./ भ.ज./ वि.मा.प्र.
३	लाभार्थी पात्रता	<ol style="list-style-type: none"> गटातील सदस्य हे महाराष्ट्र राज्याचे रहिवाशी असावे. गटातील सदस्य हे विमुक्त जाती, भटक्या जमाती व विशेष मागास प्रवर्गातील असावेत. गटातील लाभार्थ्यांचे वय १८ ते ४५ वर्ष दरम्यान असावे. गटातील सर्व लाभार्थ्यांचे प्रमाणित वार्षिक कौटुंबिक उत्पन्न, नॉनक्रिमीलेअर करीत असलेल्या कौटुंबिक उत्पन्न रु.८.०० च्या लाखाच्या मर्यादेत असावे .
४	योजनेचे स्वरूप	स्वयंरोजगारासाठी कर्ज
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	<ol style="list-style-type: none"> गटातील प्रमुख सदस्याने महामंडळाच्या www.vjnt.in या संकेत-स्थळावर नाव नोंदणी अनिवार्य राहिल.

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र.	तपशील	
		<p>२. बँकेमार्फत लाभार्थ्यांना रुपये १०.०० लक्ष ते ५०.०० लक्ष पर्यंत कर्ज वितरीत केले जाईल. कर्ज रक्कमेचे हप्ते नियमित भरल्यास व्याजाची रक्कम (१२% च्या मर्यादेत) व्याज परतावा रक्कम अनुदान स्वरूपात बँक प्रमाणिकरणानुसार लाभार्थ्यांच्या आधार लिंक बँक खात्यात दरमहा महामंडळामार्फत जमा करण्यात येईल.</p> <p>३. गटाने वेळेत कर्जाचे हप्ते भरल्यास, भरल्यावर त्यातील व्याजाची रक्कम (१२% च्या मर्यादेत अथवा रुपये १५.०० लाखाच्या मर्यादेत) त्यांच्या आधार लिंक बँक खात्यात दरमहा महामंडळामार्फत जमा करण्यात येईल.</p> <p>४. जर लाभार्थ्यांने मध्येच नियमित कर्जफेड नाही केली तर व्याज परतावा दिला जाणार नाही.</p>
६	अनुदान मर्यादा	-
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	-
८	इतर माहिती	-

१.४ रु.१.०० लाखापर्यंत शेटकर्ज योजना

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नाव	रु.१.०० लाखापर्यंत शेटकर्ज योजना
२	लाभार्थी गट	वि.जा./ भ.ज./ वि.मा.प्र.
३	लाभार्थी पात्रता	<p>१. अर्जदार महाराष्ट्र राज्याचा रहिवाशी असावा.</p> <p>२. अर्जदार विमुक्त जाती, भटक्या जमाती किंवा विशेष मागास प्रवर्गातील असावा.</p> <p>३. अर्जदाराचे वय १८ ते ५५ वर्ष दरम्यान असावे.</p> <p>४. अर्जदाराचे कौटुंबिक वार्षिक उत्पन्न शहरी भागाकरीता रु.१.०० लक्ष व ग्रामीण भागाकरीता रु.९८,०००/- पर्यंत असावे.</p>
४	योजनेचे स्वरूप	स्वयंरोजगारासाठी कर्ज
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	<p>१. महामंडळाचा सहभाग १००% .</p> <p>२. लाभार्थ्यांचा सहभाग निरंक राहील.</p> <p>३. ४ वर्षापर्यंत परत फेडीचा कालावधी राहील.</p> <p>४. नियमित ४८ समान मासिक हप्त्यांमध्ये मुद्दल रु.२०८५/- परतफेड करणाऱ्या लाभार्थ्यांना व्याज अदा करावे लागणार नाही. परंतु, थकीत झालेल्या हप्त्यांवर द.सा.द.शे. ४ % व्याजदर आकारण्यात येईल.</p>
६	अनुदान मर्यादा	-
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	-
८	इतर माहिती	-

२. संपर्क:

२.१ मुख्य/राज्यस्तरीय कार्यालय:

अ.क्र.	राज्यस्तरीय प्रमुख अधिकार्याचे पदनाम	राज्यस्तरीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	श्री.प्रफुल्ल ठाकूर,	जुहु सुप्रिम शॉपिंग सेंटर, गुलमोहर	०२२-२६२० २५८६	vnvntdc@gmail.com

मा.व्यवस्थापकीय संचालक	क्रॉस रोड क्र. ०९, विलेपार्ले (पश्चिम), मुंबई ४०० ०४९.	vnvntdcproject@gmail.com vnjntfinance@gmail.com
------------------------	--	--

२.२ विभागीय कार्यालये:

अ. क्र.	विभागीय कार्यालयाचे नांव	विभागीय कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	विभागीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	कोकण	प्रादेशिक व्यवस्थापक	कक्ष क्रमांक २०३, ए विंग, दुसरा मजला, मंगळेश्वर हाइट्स, नीलकंठा हाइट्स नेबरहुड माजीवाडा गाव, ठाणे (प.)-४००६०९.	०२२-२५४२८९७७	vnjntdcrmthane@gmail.com
२	पुणे	प्रादेशिक व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, बी विंग, तळ मजला, मॅटल हॉस्पिटल कॉर्नर, आळंदी रोड, विश्रांतवाडी, पुणे-४११ ०१५	०२०-२६९२०७७६	vnvntdcpunerm@gmail.com
३	नाशिक	प्रादेशिक व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, बि विंग, २ रा मजला, नासर्डी पुलाजवळ, नाशिक पुणे रोड, नाशिक- ४२२ १०१	०२५३-२२३६०५१	vnjnashikrm@gmail.com
४	छत्रपती संभाजीनगर	प्रादेशिक व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, ३ रा मजला, शिवाजी हायस्कुल जवळ, खोकडपुरा, छत्रपती संभाजीनगर ४३१००१	०२४०-२३५७४५४	rmvnvntdcabad@gmail.com
५	लातूर	प्रादेशिक व्यवस्थापक	डॉ बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, तळ मजला, लातूर-४२२१०१	०२३८२-२५३१५५	rmvnvntdclatur@gmail.com
६	अमरावती	प्रादेशिक व्यवस्थापक	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, ए विंग, २ रा मजला, पोलीस आयुक्त कार्यालयाच्या मागे, अमरावती-४२२ १०१	०७२१-२५५०५०३	rmvnvntdcamravati@gmail.com
७	नागपूर	प्रादेशिक व्यवस्थापक	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, खो.क्र.३०४, ३ रा मजला, बी विंग, शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेसमोर, नागपूर-४४० ०२०.	०७१२-२२४६८९४	rmvnvntdcnagpur@gmail.com

२.३ जिल्हास्तरीय कार्यालये:

अ.क्र.	जिल्ह्याचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	मुंबई शहर	जिल्हा व्यवस्थापक	गृहनिर्माण भवन, खोली क्र. ३३, तळमजला, कलानगर, वांद्रे (पू.), मुंबई- ४०००५१.	०२२-२६५९००५६	vnvntdcbandra@gmail.com

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र.	जिल्ह्याचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
२	मुंबई उपनगर	जिल्हा व्यवस्थापक	गृहनिर्माण भवन, खोली क्र. ३३, तळमजला, कलानगर, वांद्रे (पू.), मुंबई- ४०००५१.	०२२-२६५९००५६	vnvntdcbandra@gmail.com
३	ठाणे	जिल्हा व्यवस्थापक	जिल्हाधिकारी कार्यालय, ५ वा मजला, विभागीय समाज कल्याण कार्यालयाजवळ, कोर्ट नाका, ठाणे (प)-४००६०२.	०२२-२५४२०७२४	vnvntdctthane@gmail.com
४	पालघर	जिल्हा व्यवस्थापक	आफरीन अपार्टमेंट, खोली क्र. २०१, नवली रोड, विक्रीकर कार्यालया शेजारी, पालघर-४०१ ४०४.	०२२५२५-२५१२३१	vnvntdcpalghar@gmail.com
५	रायगड	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, तळमजला, खोली क्र.०५, रायगड जिल्हा परिषद शाळेच्या मागे, गोंधळपाडा, अलिबाग, रायगड-४०० २०४.	०२१४१-२२१३०७	vnvntdcaigad3@gmail.com
६	रत्नागिरी	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, १ ला मजला, पाटबंधारे स्टॉप, कुवारबाव, रत्नागिरी-४१५ ६३९.	०२३५२-२३००६३	dmvvnjtsindhu@gmail.com
७	सिंधुदुर्ग	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, १ ला मजला, सिंधुदुर्गनगरी, ओरस बुद्रुक, ता. कुडाळ, सिंधुदुर्ग ४१६ ८१२.	०२३६२-२२८१५६	vjnatratnagiri@gmail.com
८	पुणे	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, बी विंग, तळ मजला, आळंदी रोड, विश्रांतवाडी, पुणे-४११ ०१५.	०२०-२६१२०७७६	vnvntdcsataradm@gmail.com
९	सातारा	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, सर्व्हे नं.२२ अ, बॉम्बे रेस्टॉरंट उड्डाण पुलाजवळ, सातारा-४१५ ००३.	०२१६२-२३४२४५	vnvntdcsataradm@gmail.com
१०	सांगली	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, १ ला मजला, जुना बुधगाव रोड, संभाजी नगर, ता.मिरज, सांगली-४१६ ४१६.	०२३३-२३७६३८३	dmvvnjnt.sangli@gmail.com
११	सोलापूर	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, २ रा मजला, सात रस्ता, सोलापूर ४१४ ००४.	०२१७ -२३१५४७	vnvntdcsolapurdm@gmail.com
१२	कोल्हापूर	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, ३ रा मजला, खो. क्र. २, विचारे माळ, (कावळा नाका), ताराराणी चौक, कोल्हापूर-४१६ ००३.	०२३१-२६६२३१३	dmvvnjntkop@gmail.com
१३	नाशिक	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, बि विंग, २ रा मजला, नासडी पुलाजवळ, नाशिक पुणे रोड, नाशिक- ४२२ १०१.	०२५३-२२३६०५१	vjntnashik@gmail.com
१४	जळगाव	जिल्हा	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय	०२५७-२६३४०२	vnvntjal@gmail.co

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र.	जिल्ह्याचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
		व्यवस्थापक	भवन, मायादेवी नगर, महाबळ रोड, जळगाव-४२५ ००१.		m
१५	धुळे	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, २ रा मजला, साक्री रोड, सिंचन भवनाच्या पाठीमागे, धुळे-४२४ ००१.	०२५६२-२७७६००	vnvjntdhule@gmail.com
१६	अहमदनगर	जिल्हा व्यवस्थापक	आनंद हवेली, महात्मा फुले चौक, मार्केट यार्ड, कॉर्पोरेशन बँकेसमोर, अहमदनगर-४१४ ०००१.	०२४१ - २३२४०	vnvjntdcahmednagar@gmail.com
१७	नंदुरबार	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, जिल्हा परिषद समोर, टोकरतलाव रोड, नंदुरबार-४२५ ४१२.	०२५६४-२१०६६६	dmvjntnandurbar@gmail.com
१८	छत्रपती संभाजीनगर	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, ३ रा मजला, शिवाजी हायस्कुल जवळ, खोकडपुरा, छत्रपती संभाजीनगर-४३१ ००१.	०२४०-२३५७४५४	dmvnvjntdcabad@gmail.com
१९	जालना	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, इमारत अ, १ ला मजला, जिल्हाधिकारी कार्यालया समोर, जालना-४३१ ००१.	०२४८२-२३२७९०	vnvjntdcjalna@gmail.com
२०	हिंगोली	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, हिंगोली-४३१ ५१३.	०२४५६-२२३९२१	dmvnvjntdchingoli@gmail.com
२१	बीड	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, बी विंग, ३ रा मजला, बीड-४३१ ००१.	०२४४२-२२५५७०	dmvnvjntbeed@gmail.com
२२	परभणी	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, जाकवाडी वसाहत, कारेगांव रोड, परभणी-४३१ ४०१.	०२४५२-२१९०६०	dmvnvjntdcpbn@gmail.com
२३	नांदेड	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, तिसरा मजला, कामठा रोड, जिन्माता स्कूल समोर, नांदेड-४३१६०५.	०२४६२-२८४२४४	dmvnvjntdcnanded@gmail.com
२४	लातूर	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, तळ मजला, लातूर-४१३ ४३१.	०२३८२-२५३१५५	vjntlatur@gmail.com
२५	धाराशिव	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, धाराशिव-४१३ ५०१.	०२४७२-२२५१२७	vnvjntdcosmanabad@gmail.com
२६	अमरावती	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, ए विंग, २ रा मजला, पोलीस आयुक्त कार्यालयाच्या मागे, अमरावती-४२२ १०१.	०७२१-२५५११११	dmvjntamt@rediffmail.com
२७	अकोला	जिल्हा व्यवस्थापक	श्री.अमोल बाबाराव फाले, श्रवणी प्लॉट, हॉटेल स्कायलार्क समोरील गल्ली, माजी नगरसेवक श्री.पवन पाडीया यांच्या	०७२४-२४२९३७	dmvnvjntitdakola@rediffmail.com

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र.	जिल्ह्याचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
			घरासमोर, अकोला-४४४ ००१.		
२८	बुलढाणा	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, चिखली रोड, बुलढाणा-४४३ ००१.	०७२६२-२४७४३९	vnvntbuldana१@gmail.com
२९	यवतमाळ	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, दक्षता भवन मागे, द्वारका रोड, यवतमाळ-४४५ ००१.	०७२३२-२४७८४५	dmvntdscyevotma@gmail.com
३०	वाशिम	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, सिव्हिल लाईन, वाशिम-४४४ ५०५.	०७२५२-२८८०७३	dmvntdcwashim@gmail.com
३१	नागपूर	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, खोली क्र. ३०४, बी बिंग, शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेसमोर, नागपूर - ४४० ०२०.	०७१२-२२४६८९४	vnvntdcnagpurdm@gmail.com
३२	वर्धा	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, सेवाग्राम रोड, वर्धा ४४२ ००१.	०७१५२-२५५७४५	vnvntdcwardha@gmail.com
३३	भंडारा	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ. बाबसाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, सिव्हिल लाईन, कामगार कल्याण कोर्टासमोर, भंडारा-४४१ ९०४.	०७१८४-२५५०२८	vnvntdcbhandara@gmail.com
३४	चंद्रपूर	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ.बाबसाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, रयतवारी रोड, जलनगर, आर.टी. ओ. ऑफीस जवळ, चंद्रपूर ४४२४०२.	०७१७२-२७१६६१	dmvntdcchanda@gmail.com
३५	गडचिरोली	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ.बाबसाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, १ ला मजला, आय.आय.टी. कॉम्प्लेक्सच्या मागे, गडचिरोली-४४२ ६०५.	०७१३२-२२३०२६	dmvntdcbgad@gmail.com
३६	गोंदिया	जिल्हा व्यवस्थापक	डॉ.बाबसाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, जिल्हाधिकारी कार्यालयाच्या मागे, आमगाव रोड, पतंगा मैदान, पी फुलचुर, गोंदिया- ४४१ ६०१.	०७१८२-२३४६६५	vnvntdcbgondiyadm@gmail.com

१२. पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी महाराष्ट्र मेंढी व शेळी विकास महामंडळ मर्यादित

कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास आणि मत्स्यव्यवसाय विभाग ही प्रशासकीय विभाग आहे. राज्य मंत्रालयात सहाय्य म्हणून कॅबिनेट रँकचे मंत्री हे पशुसंवर्धन विभाग प्रमुख आहेत. सचिव (एडीएफ) विभागातील कार्यकारी शाखा प्रमुख आहेत. क्षेत्रीय यंत्रणांचे नेतृत्व प्रमुख पशुसंवर्धन विभागाचे प्रमुख आहे.

या प्रशासकीय संरचनेअंतर्गत पुण्यातील आयुक्त पशुसंवर्धन विद्यापिठाचे काम चालू आहे. त्यांच्याकडे एक अतिरिक्त आयुक्त आणि एक संयुक्त आयुक्त हेड कनिष्ठ आणि ७ विभागीय स्तरावर समन्वयक कार्यरत आहेत. आयुक्तांच्या सहकार्याने आय.व्ही.बी.पी. व रोग अन्वेषण विभागाचे आयुक्त हेही आयुक्तांच्या अंतर्गत कार्यरत आहेत.

राज्यस्तरीय उपक्रमांसाठी जिल्हा पशुसंवर्धन उपजिल्हा, जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी यांच्या नेतृत्वाखालील जिल्हा पातळीवर कार्यरत आहे जे जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी (जिल्हा परिषद) यांच्यासमवेत समन्वय ठेवतात आणि जिल्ह्यातील विभागातील कार्यालयांचे नियंत्रण करतात. विभागामध्ये राजपत्रित आणि नॉन-राजपत्रित कर्मचा-यांची संख्या ७६७४ आहे. आयुक्तालय आणि खालून संस्थेच्या या संस्थाची स्थापना संस्था-वृक्षांच्या रूपात दर्शविली जाते.

योजना:-

१. गोशाळा आणि पानज्रोपोलच्या विकासाची योजना राज्याचे बॉम्बे क्षेत्र.
२. विदर्भातील गोशाळा विकासासाठी योजना
३. मराठवाडा विभागात गोशाळा विकास योजना.
४. विविध संस्थांना अनुदानास अनुदान देण्याची योजना.
५. अनुसूचित क्षेत्रामध्ये कुक्कुट सुधारणा करण्याची योजना.

लक्ष्य आणि उद्दिष्ट्ये:-

पशुधन रोग प्रतिबंधक आणि नियंत्रण

सुधारित पशुसंवर्धन पद्धतीनुसार ग्रामीण जनतेमध्ये जागरूकता वाढविणे

पशुधन क्षेत्रातील समाजातील कमकुवत घटकांना लाभदायक स्वयंरोजगार प्रदान करणे

पशुधन उत्पादनांच्या निर्यातीस चालना देण्यासाठी मुख्य उत्पादन भागाची तयार "रोग मुक्त स्थिती"

रेख करणेकरणे व देख.

पशु संवर्धन खात्याचे कार्य:-

- त्याच्या कार्ये काही मुख्य आयटम संबंधित
- पशुधन आणि कुक्कुट विकासाचे धोरण
- पशु आरोग्य संगोपन आणि रोग नियंत्रण
- अनुवांशिक सुधारणा कार्यक्रमासाठी पशुवैद्यकीय जैविक आणि गंभीर इनपुटचे उत्पादन आणि पुरवठा.
- महाराष्ट्र पशु व मत्स्य विज्ञान विद्यापीठ यांच्यामार्फत गुणवत्ता वैद्यकीय शिक्षण आणि योग्य गरज आधारित संशोधन.
- सहकारी कुक्कुट व परसातील कुक्कुटपालन आणि इतर स्वमदत गटांची जोडणी
- आकडेवारीचे संकलन आणि विश्लेषण.

- पशु उत्पादने उत्पादन मूल्यांकन.
- आहार आणि चारा विकास
- स्थानिक जातींचे संवर्धन व प्रसार.
- पशुधन जतन आणि संरक्षण संबंधित कायदे आणि कायदे अंमलबजावणी.
- विशेषतः निर्यातसाठी पशु उत्पादनांचे गुणवत्ता नियंत्रण.

वेबपोर्टल:- www.nvda-project.org/

संपर्क:- ०२०-२५६९०४८४

अ.क्र.		तपशील
१	शासनाच्या विभागाचे नाव	पशुसंवर्धन विभाग
२	महामंडळाचे नाव (महामंडळ असल्यास):	पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी महाराष्ट्र मॅडी व शेळी विकास महामंडळ, पुणे
३	विभागाची वेबसाईट:	www.mahamesh.in

१. योजनांचा तपशील: राजे यशवंतराव होळकर महान्मेष योजना

अ.क्र.		तपशील
१	योजनेचे नाव	राजे यशवंतराव होळकर महान्मेष योजना
२	लाभार्थी गट:- उदा. अ.जा/अ.ज/ वि.जा./ भ.ज./इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्वसाधारण इ.	भ.ज.क. (NTC)
३	लाभार्थी पात्रता	भ.ज.क याप्रवर्गातील असावा. वय १८ ते ६०
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज/ प्रशिक्षण /साहित्यवाटप/पशुधनवाटप इ.	पशुधन वाटप, प्रशिक्षण/साहित्यवाटप
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	धनगर समाजाच्या विकासाकरिता ७५ टक्के अनुदानावर ती सोई सुविधा सहित मॅडी गट वाटप
६	अनुदान मर्यादा	७५ टक्के
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	ऑनलाइन पध्दत www.mahamesh.in
८	इतर माहिती	-

२.संपर्क:

२.१ मुख्य/ राज्यस्तरीय कार्यालय:

अ. क्र.	राज्यस्तरीय प्रमुख अधिकार्याचे पदनाम	राज्यस्तरीय कार्यालयाचा पत्ता	दुरध्वनी क्रमांक	ई-मेल
१	व्यवस्थापकीय संचालक	गोखलेनगर पुणे १६	०२०-२५६५७११२	mdsagpune@gmail.com

२.२ जिल्हास्तरीय कार्यालये:

अ.क्र.	जिल्ह्याचे नाव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखांचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ई-मेल
१	सातारा	प्रक्षेत्र व्यवस्थापक	दहिवडी ता.माण जि.सातारा	८७८८९२८०६७	Sgf.dahiwadi@gmail.com
२	सांगली	प्रक्षेत्र व्यवस्थापक	रांजणी ता. कवठे महाकांठ जि.सांगली	८३२९३९८३६९	Sgf.ranjani@gmail.com
३	सोलापूर	प्रक्षेत्र व्यवस्थापक	मंहुद ता. सांगली जि. सोलापूर	९८८१३४७८४२	Sgf.mahud@gmail.com
४	जळगाव	प्रक्षेत्र व्यवस्थापक	बिलाखेड ता. चाळीसगाव जि. जळगाव	९०७५८०३९९८	Sgf.bilakhed@gmail.com
५	छत्रपती संभाजीनगर	प्रक्षेत्र व्यवस्थापक	पडेगाव जि. छत्रपती संभाजीनगर	९०७५८०३९९८	Sgf.padegaon@gmail.com
६	बीड	प्रक्षेत्र व्यवस्थापक	अंबेजोगाई जि. बीड	९७६३७४९७८३	sgf.ambejogai9964@gmail.com
७	नांदेड	प्रक्षेत्र व्यवस्थापक	मुखेड जि. नांदेड	८८३०३२०३९९	Sgf.mukhed@gmail.com
८	धाराशिव	प्रक्षेत्र व्यवस्थापक	तिर्थ बु. ता. तुळजापूर जि. धाराशिव	९४०४२९६५०८	Sgf.tirth@gmail.com
९	अमरावती	प्रक्षेत्र व्यवस्थापक	पोहरा जि. अमरावती	७७०९९३००९२९	Sgf.pohara@gmail.com
१०	नागपूर	प्रक्षेत्र व्यवस्थापक	बोंद्रीता. रामटेक जि. नागपूर	८७८८६३५९७९	Sgf.bondri@gmail.com

१३. महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळ

महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळ (Maharashtra Tourism Development Corporation) हे महामंडळ महाराष्ट्रामधील पर्यटन उद्योगाचा विकास करण्याचे कार्य करते. या संस्थेची स्थापना १९५६ च्या कंपनी कायद्यातह करण्यात आली असून याचे भागभांडवल २५ कोटी रुपये निश्चित करण्यात आले आहे. या महामंडळाच्या माध्यमातून सरकारने महाराष्ट्रात पर्यटन विकासासाठी विशेष प्रयत्न केले आहेत. विदभ, मराठवाडा, कोकण या भागाचा विकास करण्यासाठी गुंतवणूक केली आहे.

लाभार्थी गट - सर्व साधारण

योजना :-

• पर्यटकांसाठी निवास व न्याहारी योजना

महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळाने राज्यात विविध विकाणी पर्यटन संकुले बांधली आहेत. तथापि, पर्यटन विकासाच्या संदर्भात निश्चित केलेल्या सर्वच ठिकाणी महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळाच्या विद्यमाने पर्यटकांसाठी निवास व्यवस्था उपलब्ध करून देणे आर्थिक आणि प्रशासकियदृष्ट्या शक्य होत नाही कारण बऱ्याच विकाणी पर्यटकांचा ओघ बहुधा पर्यटन हंगामात असतो किंवा वर्षातील काही महिन्यांपुरताच असतो. त्याचा परिणाम म्हणजे राज्याच्या अंतर्भागात असलेली पर्यटक संकुले, तेथे एकूण केलेली गुंतवणूक आणि देखभाल करण्याचा खर्च लक्षात घेता व्यापारीदृष्ट्या किफायतशीर होत नाही. त्याचबरोबर जे पर्यटक शहरापासून दूर असलेल्या पर्यटनस्थळास जाऊ इच्छितात त्यांच्यासाठी राज्यातील पर्यटन क्षेत्रातील छोट्या गावांमध्ये व इतर ठिकाणी पर्यटकांसाठी एक तर जागा उपलब्ध नाहीत किंवा फार थोड्या प्रमाणात उपलब्ध असून पर्यटकांना समाधान देऊ शकणारी नाही.

राज्यात महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळाच्या प्रयत्नाने स्थानिक व राज्याबाहेरील तसेच परदेशी पर्यटकांची संख्या वाढत आहे. राज्यातील विविध धार्मिक स्थळे, ऐतिहासिक महत्वाच्या जागा, समुद्र किनारे, डोंगरदऱ्या आणि जंगले या ठिकाणी पर्यटकांचा ओघ वाढत आहे. परंतु, त्यासाठी लगेच पर्यटक संकुले बांधण्यावर खर्च करणे फायदेशीर ठरणार नाही. महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळाने अशा स्थळांचा अभ्यास केल्यानंतर असे दिसून आले की, बऱ्याच ठिकाणी बंगले, घरे व पलॅट्स कोणीही रहात नसल्याने रिकामे पडून आहेत किंवा अशा जागांचा उपयोग निवासासाठी पूर्णपणे आणि कायमस्वरूपात घरमालकांकडून केला जात नाही. काही घरमालक आपले घर, बंगले किंवा काही खोल्या विद्यार्थ्यांना काही काळाकरीता प्रेइंगगेस्ट तत्वावर देतात. महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळाची अशी धारणा आहे की अशा प्रकारच्या पर्यटन क्षेत्राजवळील बंगले/घरे/वाडे की जे निवासासाठी वापरले जात नाहीत किंवा बंद ठेवले जातात अशा निवास व्यवस्थेचा पर्यटकांसाठी उपयोग करून घेता येईल. विशेषतः ज्या ठिकाणी पर्यटकांचा ओघ फक्त काही हंगामापुरता असतो, अशा ठिकाणी पर्यटकांची उत्तम प्रकारे राहण्याची व भोजनाची व्यवस्था करता येईल व कायमस्वरूपी पर्यटन संकुले सरकारी खर्चाने बांधण्याची नजिकच्या काळात आवश्यकता भासणार नाही.

ही योजना संपूर्ण महाराष्ट्रात राबविली जात असल्याने राज्यातील विविध ठिकाणी पर्यटकांची सुविधा वाढविण्यासाठी स्थानिक नागरीकांना लाभ घेता येईल.

वेबसाईट - <https://mtdc.co/>

संपर्क क्रमांक :- १८००२२९९३०

अ.क्र.		तपशील
१	शासनाच्या विभागाचे नांव :	महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळ
२	महामंडळाचे नांव (महामंडळ असल्यास)	महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळ
३	विभागाची वेबसाईट :	www.mtdc.co

१. योजनांचा तपशील :

१.१ निवास व न्याहरी योजना

अ.क्र.		तपशील
१	योजनेचे नांव	निवास व न्याहरी योजना
२	लाभार्थी गट : उदा. अ.जा/अ.ज./ वि.जा/भ.ज./इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	सर्व प्रवर्गाकरिता लागू राहिल.
३	लाभार्थी पात्रता	सदरील योजना ही महाराष्ट्र राज्यात असावी. कमीत- कमी २ ते ५ खोल्या असणे आवश्यक आहे.
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ.	निरंक
५	योजनेचे संक्षिप्त तपशील	पर्यटकांसाठी राहण्याची व नाश्ता, भोजनाची व्यवस्था
६	अनुदान मर्यादा	निरंक
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	अर्ज करण्याचा असा काही निश्चित कालावधी नाही.
८	इतर माहिती	सदरील उपक्रम हा पर्यटनाशी निगडित आहे. महाराष्ट्रीयन खाद्य संस्कृती

१.२ महाभ्रमण योजना

अ.क्र.		तपशील
१	योजनेचे नांव	महाभ्रमण योजना
२	लाभार्थी गट : उदा. अ.जा/अ.ज./ वि.जा/भ.ज./इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	सर्व प्रवर्गाकरिता लागू राहिल.
३	लाभार्थी पात्रता	सदरील योजना ही महाराष्ट्र राज्यात असावी.
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ.	निरंक
५	योजनेचे संक्षिप्त तपशील	सदरील योजनेमध्ये पर्यटकांना महाराष्ट्रीयन पारंपारिक खेळ, कला, संस्कृती अशा विविध प्रकारच्या सोयी-सुविधा पुरविल्या जातात.
६	अनुदान मर्यादा	निरंक
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	अर्ज करण्याचा असा काही निश्चित कालावधी नाही.
८	इतर माहिती	सदरील उपक्रम हा पर्यटनाशी निगडित आहे. महाराष्ट्राची संस्कृती, कला, खाद्य संस्कृती इ. ची सुविधा पर्यटकांच्या सोयी करीता आहे.

२. संपर्क : १) ०२२ - ४१५८०९०२ / ४१५८०९०५ २) ०२४०-२३३११९८ / २३३४२५९

२.१ मुख्य / राज्यस्तरीय कार्यालय :

अ. क्र.	राज्यस्तरीय प्रमुख अधिकाऱ्याचे पदनाम	राज्यस्तरीय कार्यालयाचा पत्ता	दुरध्वनी क्रमांक	ई-मेल
१	व्यवस्थापकीय संचालक	महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळ, प्रधान कार्यालय, मफतलाल हाऊस, पहिला मजला, एच. टी. पारेख मार्ग, १६९, बँकबे रिव्लेमेशन, ICICI बँकेच्या पुढे, चर्चगेट, मुंबई - ४०० ०२०.	०२२ - ४१५८०९०२ / ४१५८०९०५	MD@maharashtratourism.gov.in

२.२ विभागीय कार्यालये :

अ.क्र.	विभागीय कार्यालयाचे नांव	विभागीय कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	विभागीय कार्यालयाचा पत्ता	दुरध्वनी क्रमांक	ई-मेल
१	महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळ, प्रादेशिक कार्यालय, छत्रपती संभाजीनगर	प्रादेशिक व्यवस्थापक	पर्यटक स्वागत केंद्र, हॉलिडे कॅम्प, रेल्वेस्टेशन रोड, छत्रपती संभाजीनगर - ४३१००५	०२४०- २३३११९८ २३३४२५९	ROAurangabad@maharashtratourism.gov.in

१४.जिल्हा उद्योग केंद्र

अ.क्र.		तपशील
१	शासनाच्या विभागाचे नांव:	उद्योग विभाग
२	महामंडळाचे नांव (महामंडळ असल्यास):	-
३	विभागाची वेबसाईट:	http://di.maharashtra.gov.in

१. योजनांचा तपशील:

१.१ प्रधानमंत्री रोजगार निर्मिती कार्यक्रम (PMEGP)

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नांव	प्रधानमंत्री रोजगार निर्मिती कार्यक्रम (PMEGP)
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./ वि.मा.प्र./सर्व साधारण इ.	अनु.जाती / जमाती / इतर मागासवर्गीय जाती / अल्पसंख्याक / माजीसैनिक / महिला/ अपंग/ सर्वसाधारण
३	लाभार्थी पात्रता	योजनेअंतर्गत पात्रता अटी: <ul style="list-style-type: none"> • अर्जदाराचे वय कमीत कमी १८ पूर्ण असावे. • उत्पन्नाची अट नाही. • योजनेअंतर्गत रक्कम रु.५ ते २५ लाखापर्यंतचा लाभ घेण्यासाठी अर्जदाराचे शिक्षण किमान ८ वी पास असणे अनिवार्य आहे. • वैयक्तिक लाभार्थी, स्वयंसहायता बचत गट, सहकारी सोसायटी, उत्पादीत सह सोसायटी, चॅरीटेबल ट्रस्ट इ. सदर योजनेचा लाभ घेण्यास पात्र आहेत. • सदर योजनेअंतर्गत फक्त नवीन प्रकल्पाकरिताच अर्थसहाय्य केले जाते. यापूर्वी स्थापित घटकांना लाभ घेता येत नाही. • योजनेचा लाभ मिळण्यास पात्र होण्यासाठी लाभार्थीने किंवा त्याच्या कुटुंबातील इतर सदस्यांनी यापूर्वी इतर कोणत्याही शासकीय अनुदानाचा लाभ घेतलेला नसावा. त्याचप्रमाणे ते कोणत्याही बँकेचे थकबाकीदार नसावे.
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.	स्वयंरोजगारासाठी कर्ज
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	केंद्र शासनाने पंतप्रधान रोजगार निर्मिती कार्यक्रम योजना आणि ग्रामीण रोजगार निर्मिती योजना या दोन योजना एकत्रित करून पंतप्रधान रोजगार निर्मिती कार्यक्रम (पीएमईजीपी) १५ ऑगस्ट २००८ पासून जाहीर केली आहे. सदर योजनेचा मुख्य उद्देश हा स्वयंरोजगार उभारणीस प्रोत्साहन देण्यासाठी सुलभ तत्वावर भांडवल उभारणी करून देणे हा आहे. राज्यात राष्ट्रीयकृत बँकां मार्फत सदर योजनेअंतर्गत अर्थसहाय्य उपलब्ध करून देण्यात येते.

अ.क्र.		तपशील			
		<p>यासाठी खादी ग्रामोद्योग आयोग, खादी ग्रामोद्योग मंडळ व जिल्हा उद्योग केंद्र या तीन यंत्रणेमार्फत योजनेची अंमलबजावणी करण्यात येते. राज्य खादी ग्रामोद्योग आयोग, मुंबई सदर योजनेसाठी नोडल एजन्सी म्हणून काम करते.</p> <p>योजनेअंतर्गत सुविधा</p> <p>उत्पादित उद्योग घटकांना कमाल रु.२५ लाखापर्यंत तसेच व्यवसाय-सेवा उद्योग घटकांना कमाल रु.१० लाखापर्यंतचे अर्थसहाय्य बँकामार्फत केले जाते. उद्योग घटकास ५ ते १० टक्के रक्कम स्वगुंतवणूक करावी लागते. बँकेचा कर्ज समभाग ९० ते ९५ पर्यंत असतो.</p>			
६	अनुदान मर्यादा	प्रवर्ग	लाभार्थ्यांचे भांडवल	मार्गीन मनी (अनुदान)	
				शहरी भागासाठी	ग्रामीण भागासाठी
		सर्वसाधारणगट	१०%	१५%	२५%
		अनु.जाती / जमाती / इतर मागासवर्गीय जाती / अल्पसंख्याक / माजीसैनिक / महिला/ अपंग	५%	२५%	३५%
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	-			
८	इतर माहिती	<p>पंतप्रधान रोजगार निर्मिती कार्यक्रम ही योजना केंद्र शासन पुरस्कृत असून राज्यात खादी व ग्रामोद्योग आयोग (ग्रामीण भागात), महाराष्ट्र राज्य खादी व ग्रामोद्योग मंडळ (ग्रामीण भागात) व जिल्हा उद्योग केंद्र (शहरी व ग्रामीण भाग) या तीन यंत्रणेमार्फत राबविण्यात येते.</p> <p>या योजनेचा लाभ घेण्याकरिता ठरवून दिलेल्या कालावधीत अर्जदार ऑनलाईन www.pmegp.in किंवा www.kvic.org.in या वेबसाईटवर अर्ज भरू शकतो. त्याचप्रमाणे या तिनही यंत्रणेच्या कार्यालयात निश्चित केलेल्या कालबद्ध कार्यक्रमानुसार योजनेचे अर्ज वाटप केले जातात व स्विकारले जातात.</p> <p>सदरची योजना राज्यात सर्व जिल्ह्यातील राष्ट्रीयकृत बँकेच्या सहाय्याने राबविली जाते. योजनेच्या मार्गदर्शक तत्वानुसार तसेच लाभार्थीच्या व्यवसाय निवडीच्या पात्रतेनुसार कर्जप्रकरण मंजूर/ नामंजूर करण्याचे अधिकार कर्ज पुरवठा करणा-या बँकेला आहे. योजनेअंतर्गत सेवा उद्योग प्रकल्पाकरिता कमाल कर्ज रक्कम रु.१० लाख व उत्पादन प्रकल्पाकरिता कमाल कर्ज रक्कम रु.२५</p>			

अ.क्र.	तपशील
	<p>लाख पर्यंतचे कर्ज बँकेमार्फत भारतीय रिझर्व्ह बँकेच्या मार्गदर्शक तत्वानुसार चालू व्याजदराने मंजूर केले जाते. कर्जाची परतफेड ३ ते ७ वर्षांमध्ये करावयाची आहे.</p> <p>ही योजना केंद्र शासन पुरस्कृत असून त्यामध्ये अनुसूचित जाती प्रवर्गाकरिता - १५%, अनु. जमाती प्रवर्गाकरिता- ७.५%, इतर मागासवर्गीस प्रवर्गास -२७% व महिला लाभार्थ्यांस-३०%, अपंग लाभार्थ्यांस-३% व अल्पसंख्याक गटास ५% लाभ आरक्षित आहे.</p>

१.२ मुख्यमंत्री रोजगार निर्मिती कार्यक्रम (MEGEP)

अ.क्र.	तपशील
१	योजनेचे नांव
२	लाभार्थी गट: उदा. अनु.जाती / जमाती / इतर मागासवर्गीय जाती / अल्पसंख्याक / माजीसैनिक / महिला/ अपंग/ सर्वसाधारण
३	लाभार्थी पात्रता
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण/ साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील
६	अनुदान मर्यादा

मुख्यमंत्री रोजगार निर्मिती कार्यक्रम MEGEP													
१	मुख्यमंत्री रोजगार निर्मिती कार्यक्रम MEGEP												
२	अनु.जाती / जमाती / इतर मागासवर्गीय जाती / अल्पसंख्याक / माजीसैनिक / महिला/ अपंग/ सर्वसाधारण												
३	<p>योजनेअंतर्गत पात्रता अटी:</p> <ul style="list-style-type: none"> अर्जदाराचे वय १८ ते ४५ असावे विशेष प्रवर्गासाठी (अनु.जाती / जमाती / माजीसैनिक / महिला/ अपंग) ५ वर्षांची अट शिथिल रु. १० लाखावरील प्रकल्पासाठी किमान शैक्षणिक पात्रता ७ वी पास व रु. २५ लाखांवरील प्रकल्पासाठी किमान १० वी पास अर्जदाराने यापूर्वी अनुदान समाविष्ट असलेल्या राज्य तसेच केंद्र शासनाच्या/ महामंडळाच्या योजनेतून लाभ घेतलेला नसावा. 												
४	स्वयंरोजगारासाठी कर्ज												
५	<p>राज्यातील युवक/युवतींच्या सर्जनशिलतेला वाव मिळून राज्यात स्वयंरोजगारास पूरक वातावरण तयार करणे, त्याद्वारे राज्यात ग्रामीण तसेच शहरी क्षेत्रात सुक्ष्म, लघु उपक्रमाद्वारे व्यापक रोजगाराच्या संधी निर्माण होणेसाठी शासनाच्या आर्थिक सहाय्यातून प्रकल्प उभारणीस हातभार लावणे.</p> <p>प्रकल्प मर्यादा किंमत</p> <p>प्रक्रिया व निर्माती प्रकल्पासाठी कमाल रु.५० लाख व सेवा/कृषी पूरक उद्योग प्रवर्गातील प्रकल्पांसाठी कमाल रु.१० लाख</p>												
६	अनुदान मर्यादा												
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>प्रवर्ग</th> <th>स्वंगुतवणूक</th> <th colspan="2">अनुदान</th> <th colspan="2">बँक कर्ज</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td>शहरी भागासाठी</td> <td>ग्रामीण भागासाठी</td> <td>शहरी भागासाठी</td> <td>ग्रामीण भागासाठी</td> </tr> </tbody> </table>	प्रवर्ग	स्वंगुतवणूक	अनुदान		बँक कर्ज				शहरी भागासाठी	ग्रामीण भागासाठी	शहरी भागासाठी	ग्रामीण भागासाठी
प्रवर्ग	स्वंगुतवणूक	अनुदान		बँक कर्ज									
		शहरी भागासाठी	ग्रामीण भागासाठी	शहरी भागासाठी	ग्रामीण भागासाठी								

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र.	तपशील						
		सर्वसाधारणगट	१०%	१५%	२५%	७५%	६५%
		अनु.जाती / जमाती / इतर मागासवर्गीय जाती / अल्पसंख्याक / माजीसैनिक / महिला/ अपंग	५%	२५%	३५%	७०%	६०%
७	अर्ज करण्याचा कालावधी						
८	इतर माहिती	https://maha-cmegp.gov.in/ या पोर्टलद्वारे ऑनलाईन अर्ज करावा.					

१.३ मुख्यमंत्री रोजगार निर्मिती कार्यक्रम (CMEGP)

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नांव	सुधारित बीज भांडवल योजना (एसएमएस)
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./ वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./ वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	अ.जा./अ.ज./ वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./ वि.मा.प्र./ सर्व साधारण
३	लाभार्थी पात्रता	<ul style="list-style-type: none"> वयोमर्यादा १८ ते ५० वर्ष कमीत कमी ७ वी पास अर्जदार महाराष्ट्राचा किमान १५ वर्षांचा रहिवासी असावा.
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.	स्वयंरोजगारासाठी कर्ज
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	<p>सुशिक्षित बेरोजगारांना बीज भांडवल अर्थसहाय्य देण्याची योजना सन १९७२-७३ पासून अंमलात आहे. बेरोजगार व्यक्तींना उद्योग, सेवा उद्योग, व्यवसाय याद्वारे स्वयंरोजगार उभारण्यासाठी आवश्यक असलेले वित्तीय संस्थेकडील अर्थसहाय्य मिळविण्यासाठी बीज भांडवल उपलब्ध करून देणे हा या योजनेचा हेतू आहे.</p> <p>शासन निर्णय उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, क्र.इपीपी-२००७/(११९८)/उ-७ दि.१८ मे २००७ नुसार खालीलप्रमाणे धोरणात्मक बदल करण्यात आलेले आहेत:</p> <ol style="list-style-type: none"> १. प्रकल्प मर्यादा रु.२५.०० लाखापर्यंत आहे. २. बीज भांडवल कर्जाची कमाल मर्यादा रु.३.७५ लाख आहे. ३. बँक कर्ज ७५ टक्के. ४. रु.१० लाखांपेक्षा कमी प्रकल्प खर्च असलेल्या प्रकल्पांमध्ये बीज भांडवल कर्जाचे प्रमाण पुढीलप्रमाणे राहिल: <ul style="list-style-type: none"> • सर्वसाधारण प्रवर्गातील लाभ धारकांसाठी - १५ टक्के. • अनु.जाती / जमाती, अपंग, विमुक्त व भटक्या जाती / जमाती आणि इतर मागासवर्गीय उमेदवारांना-२० टक्के.

अ.क्र.	तपशील	
	<p>५. बीज भांडवल सहाय्यावर आकारावयाचे व्याज. बीज भांडवलाची रक्कम मृदु कर्ज (सॉफ्ट लोन) म्हणून द.सा.द.शे ६% व्याजाने देण्यात यावे.</p> <p>६. बीज भांडवल कर्जाच्या रक्कमेची विहित कालावधीत परतफेड करण्यात आली नाही तर थकित राकमेवर द.सा.द.शे. १ टक्के दंडनीय व्याज आकारण्यात येईल.</p> <p>७. बीज भांडवल कर्जाच्या रक्कमेची विहित कालावधीत परतफेड करणाऱ्या लाभार्थींना ३ टक्के रिबेट देण्यात येईल.</p> <p>८. शासन निर्णय दि.१५ सप्टेंबर २००३ अनुसार कर्जदाराने थकित मुद्दल व व्याज एकरक्कमी भरणा केल्यास त्यास दंडनीय व्याज माफ आहे. अशा प्रकरणांमध्ये द.सा.द.शे. १ टक्के दराने दंडनीय व्याज आकारण्यात येणार आहे व वरील व्याज पूर्वलक्षी प्रभावाने दिनांक १ ऑक्टोबर १९९३ पासूनच्या सर्व चालू प्रकरणांना लागू आहे.</p> <p>९. सदर योजना वाहन व्यवसाय, व्यापार व उद्योगांसाठी लागू आहे.</p> <p>१०. कर्जाची परतफेड ७ वर्षांच्या आत करावयाची असून सुरुवातीची ३ वर्षे विलंबावधी (वाहनांसाठी ६ महिने) निश्चित करण्यात येईल.</p>	
६	अनुदान मर्यादा	१. बीज भांडवल कर्जाच्या रक्कमेची विहित कालावधीत परतफेड करणाऱ्या लाभार्थींना ३ टक्के रिबेट देण्यात येईल.
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	-
८	इतर माहिती	<p>या योजनेत:</p> <p>१. लघुउद्योग, लघु सेवा व व्यवसाय (उद्योगासंबंधी) उपक्रम, महाराष्ट्र लघु उद्योग या प्रवर्गातर्गत नोंदणीस पात्र असे उद्योग व सेवा उद्योग</p> <p>२. घाउक व किकोळ विक्री व सेवा व्यवसायासाठीचे उपक्रम</p> <p>३. वाहतुक व्यवसाय</p> <p>४. वैद्यकीय व्यवसाय व आरोग्य सेवा</p> <p>५. कृषि, पशु संवर्धन, दुग्ध व्यवसाय, मत्स्य व्यवसाय इ. बाबींशी संलग्न सेवा व व्यवसाय उपक्रम</p>

२. संपर्क:

२.१ मुख्य/राज्यस्तरीय कार्यालय:

अ.क्र.	राज्यस्तरीय प्रमुख अधिकार्याचे पदनाम	राज्यस्तरीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	विकास आयुक्त (उद्योग)	उद्योग संचालनालय, नवीन प्रशासकीय इमारत, दुसरा मजला, मादाम कामा रोड,	(०२२) २२०२८१००	didci@maharashtra.gov.in

		मंत्रालयासमोर, मुंबई - ४०००३२		
--	--	----------------------------------	--	--

२.२ विभागीय कार्यालये:

अ.क्र.	विभागीय कार्यालयाचे नांव	विभागीय कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	विभागीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	अमरावती	उद्योग सह संचालक	उद्योग सहसंचालक यांचे कार्यालय, (अमरावती विभाग), ३६, गणेडीवाल लेआउट, कमिशनर ऑफिसमागे, जिल्हा-अमरावती-४४४६०२	(०७२१) २६६२७६९ / (०७२१) २६६१३६८	diroamravati@maharashtra.gov.in
२	छत्रपती संभाजीनगर	उद्योग सह संचालक	उद्योग सह संचालक यांचे कार्यालय, (छत्रपती संभाजीनगर विभाग), विकास भवन, ७वा मजला, अदालत रोड, छत्रपती संभाजीनगर - ४३१००५	(०२४०) २३३११०५ / (०२४०) २३३१६२७	diroaurangabad@maharashtra.gov.in
३	नागपूर	उद्योग सह संचालक	उद्योग सह संचालक यांचे कार्यालय, (नागपूर विभाग), उद्योग भवन, २रा मजला, विक्रीकर भवनसमोर, सिव्हील लाईन, नागपूर-४४४००१	(०७१२) २५६०३३५ / (०७१२) २५६४२१२	diroanagpur@maharashtra.gov.in
४	नांदेड	अधिकांकीय उद्योग अधिकारी	उप विभागीय कार्यालय, नांदेड सहकारी औद्योगिक वसाहत, उद्योग भवन, शिवाजी नगर, नांदेड-४३१६०१	(०२४६२) २५०३१३	diroananded@maharashtra.gov.in
५	नाशिक	उद्योग सह संचालक	उद्योग सहसंचालक यांचे कार्यालय, (नाशिक विभाग) औद्योगिक प्रशिक्षण केंद्राजवळ, सातपूर, नाशिक-४२२००७	(०२५३) २३६४४३५ / (०२५३) २३५००८७	diroanashik@maharashtra.gov.in
६	पुणे	उद्योग सह संचालक	उद्योग सह संचालक यांचे कार्यालय, (पुणे विभाग) कृषि महाविद्यालय आवार, शिवाजी नगर, पुणे-४११००५	(०२०) २५५३७३३२	diropune@maharashtra.gov.in
७	कोकण	उद्योग सह संचालक	उद्योग सहसंचालक यांचे कार्यालय (कोकण विभाग, ठाणे) म.औ.वि.मं.व्यापारी संकुल, २रा मजला, वागळे	(०२२) २५८२८५०	dirokonkan@maharashtra.gov.in

अ.क्र.	विभागीय कार्यालयाचे नांव	विभागीय कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	विभागीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
			वसाहत मेन रोड कॉर्नर, मॉडेला वुलन मिलसमोर, ठाणे-४००६०४		

२.३ जिल्हास्तरीय कार्यालये:

अ.क्र.	जिल्ह्याचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	अहमदनगर	महा व्यवस्थापक	जिल्हा उद्योग केंद्र, अहमदनगर कॉलेज जवळ, एम.एस.एम.बी. ऑफिस समोर, जिल्हा-अहमदनगर-४१४००५.	(०२४१) २३५५३४२	didicahmadnagar@m aharashtra.gov.in
२	अकोला	महाव्यवस्थापक	जिल्हा उद्योग केंद्र, अकोला. जुना कॉटन मार्केट, रयत हवेली जवळ, जिल्हा-अकोला-४४४ ००१	(०७२४) २४३०८८० / २४४०२५०	didicakola@maharas htra.gov.in
३	अमरावती	महाव्यवस्थापक	जिल्हा उद्योग केंद्र, कलेक्टर कार्यालयामागे, अमरावती कॅम्प, जिल्हा-अमरावती- ४४४६०२	(०७२१) २६६२६४४	didicamravati@maha rashtra.gov.in
४	छत्रपती संभाजीनगर	महाव्यवस्थापक	जिल्हा उद्योग केंद्र, एम.टी.डी.सी. समोर, स्टेशन रोड, जिल्हा-छत्रपती संभाजीनगर - ४३१००५.	(०२४०) २३३०६९१ / २३३११३६	didicaurangabad@m aharashtra.gov.in
५	बीड	महाव्यवस्थापक	जिल्हा उद्योग केंद्र, बशीरगंज, बीड-४३११२२	(०२४४२) २२२२८५ / २२२८७५	didicbeed@maharas htra.gov.in
६	भंडारा	महाव्यवस्थापक	जिल्हा उद्योग केंद्र, भंडारा. नॅशनल हायवे रोड, प्रशासकीय इमारत, आर टी ओ जवळ, जिल्हा-भंडारा-४४१९०४	(०७१८४) २५२३४७ /	didicbhandara@mah arashtra.gov.in
७	बुलढाणा	महाव्यवस्थापक	जिल्हा उद्योग केंद्र, जतकर भवन, धाड रोड, टिळकवाडी, जिल्हा-बुलढाणा-४४३००१	(०७२६२) २४२३६७	didicbuldhana@mah arashtra.gov.in
८	चंद्रपूर	महाव्यवस्थापक	जिल्हा उद्योग केंद्र, चंद्रपूर. एस.टी.स्टॅन्ड समोर, जिल्हा-चंद्रपूर-४४२४०१.	(०७१७२) २५२२०८ / (०७१७२) २५२१४२	didicchandrapur@m aharashtra.gov.in
९	धुळे	महाव्यवस्थापक	जिल्हा उद्योग केंद्र, धुळे. जमनागिरी रोड, तुषार हॉस्पिटल समोर, जिल्हा-धुळे-४२४००१	(०२५६२) २४५००२ / २४५००८ / २४५००९	didicdhule@maharas htra.gov.in
१०	गडचिरोली	महाव्यवस्थापक	जिल्हा उद्योग केंद्र, गडचिरोली.	(०७१३२)	didicgadchiroli@mah

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र.	जिल्ह्याचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दुरध्वनी क्रमांक	ईमेल
			जिल्हाधिकारी कार्यालयाचे आवार, कोर्टाच्या मागे, कोषागार कार्यालया समोर, जिल्हा-गडचिरोली-४२२६०६.	२२२७१७	arashtra.gov.in
११	गोंदिया	महाव्यवस्थापक	जिल्हा उद्योग केंद्र, गोंदिया. मालधक्का रोड, रेल्वे पाण्याच्या टाकी जवळ, ८८८, बीडी कंपनी समोर, जिल्हा-गोंदिया-४४१६१४.	(०७१८२) २५११८१	didicgondia@maharashtra.gov.in
१२	हिंगोली	महाव्यवस्थापक	जिल्हा उद्योग केंद्र, हिंगोली. मध्यवर्ती प्रशासकिय इमारत, एस १२, दुसरा मजला, जिल्हाधिकारी कार्यालय, जिल्हा-हिंगोली-४३१७०१	(०२४५६) २२२२१८	didichingoli@maharashtra.gov.in
१३	जालना	महाव्यवस्थापक	जिल्हा उद्योग केंद्र, प्लॉट पी-७, म.औ.वि.म.मं. विभाग, जिल्हा-जालना-४३१२०३.	(०२४८२) २२०९५७	didicjalna@maharashtra.gov.in
१४	जळगाव	महाव्यवस्थापक	जिल्हा उद्योग केंद्र, जळगाव. शासकिय तंत्रनिकेतन महाविद्यालया समोर, राष्ट्रीय महामार्ग क्र.९ जळगाव-४२५००१.	(०२५७) २२५२८३२	didicjalgaon@maharashtra.gov.in
१५	कोल्हापूर	महाव्यवस्थापक	जिल्हा उद्योग केंद्र, कोल्हापूर. २५४/बी, असेंब्ली रोड, उद्योग भवन, १ला मजला, महावीर गार्डन समोर, कोल्हापूर-४१६००८.	(०२३१) २६६७८०५ / (०२३१) २६५५४३८	didicolhapur@maharashtra.gov.in
१६	लातूर	महा व्यवस्थापक	जिल्हा उद्योग केंद्र, प्लॉट नं. पी-५, म.औ.वि.म.मं. विभाग, जिल्हा-लातूर-४१३५३७.	(०२३८२) २२०८५३ / २२०१४४	didiclatour@maharashtra.gov.in
१७	नागपूर	महा व्यवस्थापक	जिल्हा उद्योग केंद्र, नागपूर. २रा मजला, उद्योग भवन, सिव्हील लाईन्स, नागपूर-४४०००१.	(०७१२) २५६४८४२	didicnagpur@maharashtra.gov.in
१८	नांदेड	महा व्यवस्थापक	जिल्हा उद्योग केंद्र, नांदेड. उद्योग भवन, सहकारी औद्योगिक वसाहत, शिवाजी नगर, जिल्हा-नांदेड-४३१६०२	(०२४६२) २४३३९३	didicnanded@maharashtra.gov.in
१९	नंदुरबार	महा व्यवस्थापक	जिल्हा उद्योग केंद्र, नंदुरबार. टोकरतलाव रोड, प्रशासकिय बिल्डींग, रुम नं. २८, जिल्हा-नंदुरबार-४२५४१२.	(०२५६४) २१००५५ / (०२५६४) २१००४८	didicnandurbar@maharashtra.gov.in
२०	नाशिक	महा व्यवस्थापक	जिल्हा उद्योग केंद्र, नाशिक. औद्योगिक प्रशिक्षण केंद्रा जवळ, सातपूर, जिल्हा-नाशिक-४२२००७.	(०२५३) २३५०७३५ / २३५४२३५	didicnashik@maharashtra.gov.in

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र.	जिल्ह्याचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
२१	धाराशिव	महा व्यवस्थापक	जिल्हा उद्योग केंद्र, धाराशिव. प्रशासकिय इमारतीसमोर, जिल्हा-धाराशिव-४३१५०१.	(०२४७२) २२२२२६ / २२२४८३	didicosmanabad@maharashtra.gov.in
२२	परभणी	महा व्यवस्थापक	जिल्हा उद्योग केंद्र, परभणी. कोरेगांव रोड, सुपरमार्केट जवळ, जिल्हा-परभणी-४३१००१.	(०२४५२) २२३४४७ / २२३४१०	didicparbhani@maharashtra.gov.in
२३	पुणे	महा व्यवस्थापक	जिल्हा उद्योग केंद्र, पुणे. कृषि महाविद्यालय आवार, शिवाजीनगर, पुणे-४११००५.	(०२०) २५५३७५४१ / २५५३७३६९	didicpune@maharashtra.gov.in
२४	रायगड	महा व्यवस्थापक	जिल्हा उद्योग केंद्र, रायगड. रायगड बाजार समोर, ता. अलिबाग, रायगड-४०२२०१	(०२१४१) २२२०९९ / २२२६४२.	didicraigad@maharashtra.gov.in
२५	रत्नागिरी	महा व्यवस्थापक	जिल्हा उद्योग केंद्र, जेलरोड, एमटीएनएल बिल्डींग समोर, जिल्हा - रत्नागिरी-४१५६१२.	(०२३५२) २२४८२९ / २२२२५४	didicratnagiri@maharashtra.gov.in
२६	सांगली	महा व्यवस्थापक	जिल्हा उद्योग केंद्र, सांगली. शहर भूमापन क्र. ३००/२, उद्योग भवन, विश्राम बाग, सांगली, जिल्हा-सांगली-४१६२४६.	(०२३३) २६७०७६२ / २६७२५२६	didicsangli@maharashtra.gov.in
२७	सातारा	महा व्यवस्थापक	जिल्हा उद्योग केंद्र, सातारा. प्लॉट नं.अ-१३, म.औ.वि.म.मं. विभाग, जिल्हा-सातारा-४३१००४.	(०२१६२) २४८५०० / २४४६५५	didicsatara@maharashtra.gov.in
२८	सिंधुदुर्ग	महा व्यवस्थापक	जिल्हा उद्योग केंद्र, सिंधुदुर्ग. सी ब्लॉक, २रा मजला, मुख्य प्रशासकिय इमारत, कोरस, (बु), सिंधुदुर्ग नगरी, ता. कुडाळ, जिल्हा-सिंधुदुर्ग-४१६५२०.	(०२३६२) २२८७०५	didicsindhudurg@maharashtra.gov.in
२९	सोलापूर	महा व्यवस्थापक	जिल्हा उद्योग केंद्र, सोलापूर. होटगी रोड, किनारा हॉटेल समोर, जिल्हा-सोलापूर-४१३००३.	(०२१७) २६०५२३२ / २६०१७९१	didicsoolapur@maharashtra.gov.in
३०	ठाणे	महा व्यवस्थापक	जिल्हा उद्योग केंद्र, ठाणे. म.औ. वि. मं. व्यापारी संकुल, २रा मजला, मॉडिला वुलन मिल समोर, वागळेवसाहत, जिल्हा-ठाणे-४००६०४	(०२२) २५८२८५०४	didicthane@maharashtra.gov.in
३१	वर्धा	महा व्यवस्थापक	जिल्हा उद्योग केंद्र, वर्धा. जिल्हाधिकारी कार्यालया जवळ, सेवाग्राम रोड, सिव्हील लाईन, जिल्हा-वर्धा-४२२००१.	(०७१५२) २४६०५६ / २४३४६३ / २४४१२३	didicwardha@maharashtra.gov.in
३२	वाशिम	महा	जिल्हा उद्योग केंद्र, वाशिम.	(०७२५२)	didicwashim@maharashtra.gov.in

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र.	जिल्ह्याचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दुरध्वनी क्रमांक	ईमेल
		व्यवस्थापक	जिल्हाधिकारी कार्यालया समोर, जिल्हा-वाशिम-४४४५०५.	२३५७०८	ashtra.gov.in
३३	यवतमाळ	महा व्यवस्थापक	जिल्हा उद्योग केंद्र, यवतमाळ. ३ मजला, उद्योग भवन, धारवा रोड, जवाहर लाल दर्डा नगर समोर, जिल्हा - यवतमाळ - ४४५००९.	(०७२३२) २५०८३० / २४४०२२	didicyavatmal@maha rashtra.gov.in

*****

१५. महानगरपालिका / नगरपरिषद

अ.क्र.	तपशील	
१	शासनाच्या विभागाचे नांव:	नगरविकास विभाग (महानगरपालिका / नगरपालिका/ नगरपंचायत)
२	महामंडळाचे नांव (महामंडळ असल्यास):	-
३	विभागाची वेबसाईट:	https://nulm.gov.in

१. योजनांचा तपशील:

१.१ दीनदयाळ अंत्योदय योजना - राष्ट्रीय नागरी उपजीविका अभियान (DAY-NULM) अंतर्गत बचत गट स्थापन करणे व गट कर्जवाटप करणे

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नांव	दीनदयाळ अंत्योदय योजना - राष्ट्रीय नागरी उपजीविका अभियान (DAY-NULM) अंतर्गत बचत गट स्थापन करणे व गट कर्जवाटप करणे, MSSDS नोंदणीकृत संस्थेमार्फत कौशल्य प्रशिक्षण व रोजगार उपलब्ध करून देणे.
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./ वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	दारिद्र्यरेषे खालील लाभार्थी
३	लाभार्थी पात्रता	७०% दारिद्र्य रेषेखालील व ३०% बिगर दारिद्र्य रेषेखालील महिला (सर्व प्रवर्ग)
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.	स्वयंरोजगारासाठी कर्ज
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	शहरी गरीब /दारिद्र्य रेषेखालील लाभार्थ्यांना आर्थिक व सामाजिक सक्षमीकरण करण्याच्या अनुषंगाने १० ते २० महिलांमध्ये ७०% शहरी गरीब/ दारिद्र्य रेषेखालील महिला तर ३०% बिगर दारिद्र्य रेषेखालील महिला एकत्र येऊन बचत गट स्थापन करण्यात येतो. पंचसुत्री अवलंब करणाऱ्या बचत गटांना लघुद्योग व गृहद्योग करण्यासाठी वित्तीय सहाय्य करणाऱ्या बँक/वित्तीय संस्थाकडून अल्पव्याज दराने (बँकेचे नियमित कर्ज परतफेड करणाऱ्या बचतगटाला बँकेच्या व्याजदराच्या ७% च्या वरील व्याज हे व्याज अनुदान म्हणून दिले जाते) कर्ज उपलब्ध करून देण्यात येते.
६	अनुदान मर्यादा	बँकेचे नियमित कर्ज परतफेड करणाऱ्या बचत गटाला बँकेच्या व्याज दराच्या ७% च्या वरील व्याज हे व्याज अनुदान म्हणून दिले जाते.
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	१२ महिने
८	इतर माहिती	

१.२ - दीनदयाळ अंत्योदय योजना -राष्ट्रीय नागरी उपजीविका अभियान (DAY-NULM) अंतर्गत प्रधानमंत्री सुक्ष्म अन्न प्रक्रिया उद्योग योजना (PMFME)

अ. क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नांव	दीनदयाळ अंत्योदय योजना- राष्ट्रीय नागरी उपजीविका अभियान (DAY-NULM) अंतर्गत प्रधानमंत्री सुक्ष्म अन्न प्रक्रिया उद्योग योजना (PMFME)
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./ वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	सर्वसाधारण
३	लाभार्थी पात्रता	सर्व प्रवर्ग
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.	स्वयं रोजगारासाठी निधीउपलब्धता
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	समान व खाद्यपदार्थांचा व्यवसाय करणाऱ्या महिला बचत गटांना प्रधानमंत्री सुक्ष्म अन्नप्रक्रिया उद्योग योजना (PMFME) याच्या माध्यमातून अल्प व्याजदराने निधी उपलब्ध करून देणे.
६	अनुदान मर्यादा	३५% क्रेडिट लीक बँक सबसिडी
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	१२ महिने
८	इतर माहिती	

१.३ दीनदयाळ अंत्योदय योजना - राष्ट्रीय नागरी उपजीविका अभियान (DAY-NULM) अंतर्गत वैयक्तिक स्वयंरोजगार

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नांव	दीनदयाळ अंत्योदय योजना - राष्ट्रीय नागरी उपजीविका अभियान (DAY-NULM) अंतर्गत वैयक्तिक स्वयंरोजगार
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./ वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	दारिद्र्य रेषेखालील लाभार्थी
३	लाभार्थी पात्रता	दारिद्र्य रेषेखालील सर्व प्रवर्ग
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.	स्वयं रोजगारासाठी कर्ज
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	या माध्यमातून व्यक्तिगतरीत्या शहरामधील शहरी गरीब/ दारिद्र्य रेषेखालील लाभार्थींना व्यवसाय करण्यासाठी बँकेच्या माध्यमातून अर्थसहाय्य उपलब्ध करून देणे. त्यांना या कर्जावरील व्याजामध्ये व्याज अनुदान परतावा देणे. (बँकेकडून आकारल्या जाणाऱ्या व्याजामध्ये ७% च्या वरील व्याज हे अभियानामधून व्याज अनुदान म्हणून दिले जाते.)
६	अनुदान मर्यादा	बँकेकडून आकारल्या जाणाऱ्या व्याजा मध्ये ७% च्या वरील व्याज हे अभियानामधून व्याज अनुदान म्हणून दिले जाते.

अ.क्र.	तपशील	
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	१२ महिने
८	इतर माहिती	

१.४ दीनदयाळ अंत्योदय योजना - राष्ट्रीय नागरी उपजीविका अभियान (DAY-NULM) अंतर्गत समूह कर्ज योजना

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नांव	दीनदयाळ अंत्योदय योजना - राष्ट्रीय नागरी उपजीविका अभियान (DAY-NULM) अंतर्गत समूह कर्ज योजना
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	दारिद्र्य रेषेखालील लाभार्थी
३	लाभार्थी पात्रता	दारिद्र्य रेषेखालील सर्व प्रवर्ग
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.	स्वयं रोजगारासाठी कर्ज
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	यामध्ये समान व्यवसाय करणाऱ्या पाच व्यक्तींनी एकत्र येऊन व्यवसाय करणे अपेक्षित असून त्यांना बँकेच्या माध्यमातून कर्जाची उपलब्धता करून देणे व या कर्जावरील व्याजामध्ये व्याज अनुदान परतावा देणे.
६	अनुदान मर्यादा	बँकेकडून आकारल्या जाणाऱ्या व्याजामध्ये ७% च्या वरील व्याज हे अभियानामधून व्याज अनुदान म्हणून दिले जाते.
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	१२ महिने
८	इतर माहिती	

१.५ दीनदयाळ अंत्योदय योजना - राष्ट्रीय नागरी उपजीविका अभियान (DAY-NULM) अंतर्गत समूह कर्ज योजना

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नांव	दीनदयाळ अंत्योदय योजना - राष्ट्रीय नागरी उपजीविका अभियान (DAY-NULM) अंतर्गत समूह कर्ज योजना
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	दारिद्र्य रेषेखालील लाभार्थी
३	लाभार्थी पात्रता	दारिद्र्य रेषेखालील सर्व प्रवर्ग
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.	प्रशिक्षण
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	शहरी गरीब/ दारिद्र्य रेषेखालील व १८ वर्ष पूर्ण असलेल्या युवक - युवतींना, महिला व पुरुष यांना बेरोजगार म्हणून गणले जाऊ नये म्हणून त्यांना स्वबळावर/ स्वकौशल्यावर उभे राहण्यासाठी कौशल्य

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र.	तपशील	
		विकास योजनेच्या माध्यमातून मोफत कौशल्य प्रशिक्षण देण्यात येते, त्यांना स्वयंरोजगारासाठी व व्यवसाय सुरु करून त्यांचे आर्थिक सक्षमीकरण करण्यासाठी प्रवृत्त करणे.
६	अनुदान मर्यादा	-
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	१२ महिने
८	इतर माहिती	

१.६ दीनदयाळ अंत्योदय योजना - राष्ट्रीय नागरी उपजीविका अभियान (DAY-NULM) अंतर्गत PMSVANidhi

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नांव	दीनदयाळ अंत्योदय योजना - राष्ट्रीय नागरी उपजीविका अभियान (DAY-NULM) अंतर्गत PMSVANidhi
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	सर्व साधारण
३	लाभार्थी पात्रता	शहरातील पथ विक्रेते
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.	पथ विक्रेत्यांसाठी कर्ज योजना
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	या योजनेच्या माध्यमातून केंद्र शासनाच्या वतीने कोविड-१९ मुळे बहुतांश पथविक्रेत्यांचा व्यवसाय हा संकटात आल्याने त्यांना बँकेच्या माध्यमातून छोट्या प्रमाणात म्हणजेच प्रथम कर्ज रु.१०,०००/- द्वितीय कर्ज रु.२०,०००/- व तृतीय कर्ज रु.५०,०००/- उपलब्ध करून देण्यात येऊन त्यांना व्याज अनुदान परताव्याचा लाभ देण्यात येतो.
६	अनुदान मर्यादा	व्याज अनुदान परताव्याचा लाभ देण्यात येतो.
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	१२ महिने
८	इतर माहिती	

२.संपर्क:

२.१ मुख्य /राज्यस्तरीय कार्यालय:

अ.क्र.	राज्यस्तरीयप्रमुख अधिकार्याचे पदनाम	राज्यस्तरीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	आयुक्त तथा संचालक	नगरपरिषद प्रशासन संचालनालय बेलापुर, नबीमुंबई	-	nulmmaharashtra@gmail.com

२.२ विभागीय कार्यालये:

अ.क्र.	विभागीय कार्यालयाचे नांव	विभागीय कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	विभागीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	-	-	-	-	-

२.३ जिल्हास्तरीय कार्यालये:

अ.क्र.	जिल्ह्याचे नांव	जिल्हाकार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	लातूर	जिल्हा सहआयुक्त	जिल्हाधिकारी कार्यालय, बार्शीरोड, लातूर.	९८२३२२९०३३	laturdp099@gmail.com

नोट - ज्या जिल्हामध्ये महानगरपालिका, नगरपालिका आणि नगर पंचायत उपलब्ध आहेत त्या जिल्हात सदरील योजना कार्यरत आहेत.

१६. समाज कल्याण विभाग (जिल्हा परिषद)

जिल्हा परिषदेच्या समाज कल्याण विभागामार्फत ग्रामीण भागातील मागासवर्गीयांच्या कल्याणासाठी योजना राबविण्यात येतात. मागासवर्गीयांची दारिद्र्यरेषेखालील लोकांची आर्थिक परिस्थिती हालाखीची असते. त्यांना सर्व त-हेच्या सोयी सवलती देवुन त्यांची उन्नती घडवुन आणण्याची जबाबदारी जिल्हा परिषदेच्या समाज कल्याण विभागाकडे आहे. त्यानुसार मागासवर्गीयांच्या कल्याणासाठी त्यांचे शिक्षणावर प्रामुख्याने भर दिला जातो. इतरही बाबींचा विचार करुन प्रामुख्याने खालील योजनांची अंमलबजावणी या विभागामार्फत केली जाते.

योजना :-

- १) शैक्षणिक विकासाच्या योजना
- २) आर्थिक विकासाच्या योजना.
- ३) २०% सेस फंडातुन वैयक्तिक विकासाच्या योजना.
- ४) जाती निर्मूलन विषयक इतर योजना.
- ५) दलित वस्ती सुधार योजना
- ६) अपंग कल्याणाच्या योजना.

उद्दिष्ट्ये:-

- मागासवर्गातील विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक सवलती
- अस्पृश्यता निर्मुलनासाठी आंतरजातीय विवाह.
- व्यसनाधिनतेचे उच्चाटन.
- मागासवर्गातील लाभार्थ्यांना रोजगार निर्मितीतुन स्वावलंबी बनविणे.
- कलावंतांना आर्थिक सहाय्य देणे.
- मतिमंद व अपंग व्यक्तींना सहाय्य करुन त्यांचे जीवनमान उंचावणे.

दूरध्वनी क्रमांक:- ०२२-२५४४८६७७

कार्यालयाचा ई-मेल :- swdzpthane@gmail.com

अ.क्र.		तपशील
१	शासनाच्या विभागाचे नांव:	जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी, जिल्हा परिषद,
२	महामंडळाचे नांव (महामंडळ असल्यास):	--
३	विभागाची वेबसाईट:	https://sjsa.maharashtra.gov.in ऑफलाईन अर्ज

१. योजनांचा तपशील: अपंग बीज भांडवल स्वयंरोजगार योजना-

अ.क्र.		तपशील
१	योजनेचे नांव	अपंग बीज भांडवल स्वयंरोजगार योजना
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./ वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	सर्व प्रवर्ग (अंध, अल्पदृष्टी, कर्णबधिर, अस्तिव्यंग व मतिमंद)
३	लाभार्थी पात्रता	अपंग ४०% अथवा त्या पेक्षास जास्त असावा
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.	स्वयं रोजगारासाठी कर्ज:- या योजने खाली अपंग व्यक्तींना रु.१.५० लाख प्रकल्प खर्चाच्या २० टक्के अथवा कमाल रु.३०,०००/- कल्याण विभागाकडून अनुदान बीज भांडवल स्वरूपात देण्यांत येते. उर्वरीत ८० टक्के भाग बँकेकडून कर्जाच्या स्वरूपात उपलब्ध होते.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	बेरोजगार अपंग युवकांना स्वयंरोजगार उपलब्ध करून देणे. या योजनेअंतर्गत अपंग व्यक्तींना स्वतःचा व्यवसाय, धंदा, उद्योग, शेती पुरक उद्योग, सुरु करण्यासाठी लागणारे अर्थसहाय्य राष्ट्रीयकृत बँकेमार्फत परत फेडीच्या कर्जाच्या स्वरूपा बीज भांडवल उपलब्ध करून देण्याची योजना आहे <ul style="list-style-type: none"> • अर्जदार अपंग किमान ४०% अथवा त्यापेक्षा जास्त असावा. • अर्जदार महाराष्ट्र राज्याचा रहिवासी असावा. • अर्जदाराचे मासिक उत्पन्न रु.१,००,०००/- पेक्षा जास्त नसावे. • अर्जदाराचे वय किमान १८ वर्ष ते ५० वर्ष असावे. • अर्जदाराने विहित नमुन्यातील अर्ज जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी यांच्याकडे करणे आवश्यक आहे.
६	अनुदान मर्यादा	रु.१,५०,०००/- पर्यंत मर्यादित
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	१२ महिने
८	इतर माहिती	--

२. संपर्क:- जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी (अति कार्य)

२.१ मुख्य /राज्यस्तरीय कार्यालय:

अ.क्र.	राज्यस्तरीय प्रमुख अधिकार्याचे पदनाम	राज्यस्तरीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	-	-	-	-

२.२ विभागीय कार्यालये:

अ.क्र.	विभागीय कार्यालयाचे नांव	विभागीय कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	विभागीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	-	-	-	-	-

२.३ जिल्हास्तरीय कार्यालये :

अ.क्र.	जिल्ह्याचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	मुंबई शहर	समाज कल्याण अधिकारी	-	--	--
२	मुंबई उपनगर	समाज कल्याण अधिकारी	-	--	--
३	ठाणे	समाज कल्याण अधिकारी	तहसिल कार्यालयासमोर तलावपाळी जवळ स्टेशन रोड, ठाणे	०२२-२५४४८६७७	swdzpthane@gmail.com
४	पालघर	समाज कल्याण अधिकारी	लोकमान्य नगर, पालघर	०२५२५-२५०८००	--
५	रायगड	समाज कल्याण अधिकारी	अलिबाग बीच रोड, अलिबाग	०२१४१-२२२०७९	raigadsw@yahoo.in
६	रत्नागिरी	समाज कल्याण अधिकारी	पोलीस मुख्यालय जवळ, रत्नागिरी	०२१५२-२२२३९१	swozprtn@yahoo.in
७	सिंधुदूर्ग	समाज कल्याण अधिकारी	प्रशासकीय भवन सिंधुदूर्ग नगरी तालुका कुडाळ, सिंधुदूर्ग	०२३६२-२२८७४१	swozpsindhudurga@gmail.com
८	पुणे	समाज कल्याण अधिकारी	भारतरत्न डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर रोड, कॅम्प पुणे	०२०-२६१३४३१३	Swzp.pune@maharashtra.gov.in
९	सातारा	समाज कल्याण अधिकारी	अजिंक्य कॉलनी, पोवई नाका, सातारा	०२०-२६१३४३१३	Swzp.pune@maharashtra.gov.in
१०	सांगली	समाज कल्याण अधिकारी	जिल्हा परिषद, पुष्पराज चौकाजवळ, खानभाग, सांगली,	०२३३-२३७२७१४	Swdzp_sangli@yahoo.com
११	सोलापूर	समाज कल्याण अधिकारी	सिद्धेश्वर पेठ, सोलापूर,	०२१७-२७२२५५७	zpsolapursw@gmail.com
१२	कोल्हापूर	समाज कल्याण अधिकारी	नागाळा पार्क, करवीर, जिल्हाधिकारी कार्यालय समोर, कोल्हापूर	०२३१-२६५६४४५/४६	swozpkop@gmail.com
१३	नाशिक	समाज कल्याण अधिकारी	त्र्यंबकरोड जी.पी.ओ जवळ नाशिक	०२५३-२५०२२५१	dswozpnashik@rediffmail.com
१४	जळगाव	समाज कल्याण अधिकारी	जिल्हा परिषद भवन शिवाजी नगर रेल्वे पुलाजवळ बळीराम पेठ, जळगांव	०२५७-२२२३११४	Swzp.jalgaon@maharashtra.gov.in
१५	धुळे	समाज कल्याण अधिकारी	जिल्हा परिषद मुख्य शाखा स्टेट बँके समोर, धुळे	०२५६२-२२९४७०	dswozpdhule@gmail.com
१६	अहमदनगर	समाज कल्याण अधिकारी	माळी वाडा, अहमदनगर	०२४१-२३५६२८६	Swo.zp.ahmadnagar@gmail.com
१७	नंदुरबार	समाज कल्याण अधिकारी	प्रशासकीय इमारत टोकरतलाव रोड, नंदुरबार	०२५६४-२१०२३८	swozpnandurbar@gmail.com
१८	छत्रपती	समाज कल्याण	अंबा-अप्सरा सिनेमागृहा समोर	२३२९७१६	Swoabd2013@rediffmail.com

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र.	जिल्ह्याचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दुरध्वनी क्रमांक	ईमेल
	संभाजीनगर	अधिकारी	छत्रपती संभाजीनगर	/७३८७३५८३ ००	l.com
१९	जालना	समाज कल्याण अधिकारी	योगेश्वरी नगर, भवानी नगर, जालना	०२४८२- २२५०२०	zpjnalnaswo@gmail.com
२०	हिंगोली	समाज कल्याण अधिकारी	समाजिक न्याय भवन पहिला मजला दर्गा रोड, हिंगोली	०२४५६- २२२४७७	makranddswozphng@gmail.com
२१	बीड	समाज कल्याण अधिकारी	आनंद नगर, बीड,	०२४४२- २२२३८८	swozpbeed@gmail.com
२२	परभणी	समाज कल्याण अधिकारी	जिल्हा परिषद नूतन इमारत, जवाहरलाल नेहरू रोड स्टेशन रोड परभणी	०२४५२- २२०४८६	dswozpparbhani@gmail.com
२३	नांदेड	समाज कल्याण अधिकारी	रेल्वे स्टेशन रोड, नांदेड	०२४६२- २४५१००	swozpnd@yahoo.com
२४	लातूर	समाज कल्याण अधिकारी	नेताजी नगर लातूर	०२३८२- २५५०९२	dswozpsj.latur@maharashtra.gov.in
२५	धाराशिव	समाज कल्याण अधिकारी	जिल्हाधिकारी कार्यालया समोर राष्ट्रीय महामार्ग २११ धाराशिव	०२४७२- २२७६४९	Swozposmanabad2091@gmail.com
२६	अमरावती	समाज कल्याण अधिकारी	मॉटेकडी, अमरावती	०७२१- २६६२०५९	swozpamt@gmail.com
२७	अकोला	समाज कल्याण अधिकारी	न्यू राधाकिसन प्लॉट्स, अकोला	०७२४- २३३५७७९	dswozp.aki@gmail.com
२८	बुलढाणा	समाज कल्याण अधिकारी	जेस्तंभ चौक, चैतन्यवाडी, बुलढाणा	०७२६२- २४२३२०	swozpbuldana@gmail.com
२९	यवतमाळ	समाज कल्याण अधिकारी	जिल्हा परिषद प्रशासकीय इमारत अर्णी रोड यवतमाळ	०७२३२- २४४३९७	swozpytl@gmail.com
३०	वाशिम	समाज कल्याण अधिकारी	जिल्हाधिकारी कार्यालय, काटा रोड, वाशिम	०७२५२- २३३६९२	swozpwashim@gmail.com
३१	नागपूर	समाज कल्याण अधिकारी	जीपीओ चौक, रवि भवन समोर, रवि भवन, सिव्हिल लाईन्स, नागपूर	०७२१२- २५६४३२४	swozpnp@gmail.com
३२	वर्धा	समाज कल्याण अधिकारी	सर्व्हील लाईन्स वर्धा	०७१६२ - २४२७८३	swozpwardha@gmail.com
३३	भंडारा	समाज कल्याण अधिकारी	राष्ट्रीय महामार्ग ६, पोलीस परिसर, भंडारा	०७१८४- २५२३६७	swozpb@gmail.com
३४	चंद्रपूर	समाज कल्याण अधिकारी	नवीन मेन रोड जटपुरा गेट रोड जिल्हा परिषद, चंद्रपूर	०७१७२- २५५९३३	swozpchandrapur@gmail.com
३५	गडचिरोली	समाज कल्याण अधिकारी	कॉम्प्लेक्स, मुल रोड, पोलीस क्वार्टर्स, गडचिरोली	०७१३२- २२२३२९	swozpgadchiroli@gmail.com
३६	गोंदिया	समाज कल्याण अधिकारी	जिल्हाधिकारी कार्यालय जवळ आमगाव रोड, गोंदिया	०७१८२- २३३२९१	swozpgondia@rediffmail.com

१७. आदिवासी विकास विभाग

आदिवासींच्या कल्याणाच्या योजनांची परिणामकारक अंमलबजावणी करण्यासाठी सन १९७२ मध्ये समाजकल्याण विभागांतर्गत आदिवासी विकास संचालनालयाची स्थापना करण्यात आली होती. त्यानंतर १९७६ साली आदिवासी विकास आयुक्तालय सुरू करण्यात आले. दि.२२ एप्रिल १९८३ रोजी स्वतंत्र आदिवासी विकास विभागाची स्थापना करण्यात आली आणि १९८४ पासून आदिवासी विकास विभाग स्वतंत्रपणे कार्यरत आहे. आदिवासी विकास विभागाच्या बळकटीकरणकरिता सन १९९२ मध्ये आदिवासी विकास संचालनालय हे आदिवासी विकास आयुक्तालयात विलीन करण्यात आले.

आदिवासी विकास विभागांतर्गत ठाणे, नाशिक, अमरावती व नागपूर येथे चार अपर आयुक्त व ३० एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प कार्यालये असून त्यांच्या मार्फत मागासवर्गीय कल्याणाच्या राज्य व केंद्र शासनाच्या योजनांची अंमलबजावणी केली जाते.

वेबसाईट :- <https://tribal.maharashtra.gov.in>

संपर्क क्रमांक :- ०२५३-२५७७५१०

अ.क्र.		तपशील
१	शासनाच्या विभागाचे नांव:	आदिवासी विकास विभाग
२	महामंडळाचे नांव	-
३	विभागाची वेबसाईट:	https://tribal.maharashtra.gov.in

१. योजनांचा तपशील:

१.१ पोलीस व सैन्य दल भरतीपूर्व प्रशिक्षण योजना :

अ.क्र.		तपशील
१	योजनेचे नांव	पोलीस व सैन्य दल भरतीपूर्व प्रशिक्षण योजना
२	लाभार्थी गट:	अनुसूचित जमाती
३	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	वय : १८ ते २३ वर्षे शैक्षणिक पात्रता : किमान १२ वी पास शारीरिक पात्रता युवक : उंची - १६५ सें.मि., छाती- न फुगवता- ८४ सें.मि., युवती : उंची - १५५ सें.मि. न फुगवुन - ७९ सें.मि
४	योजनेचे स्वरूप	राज्यातील अनुसूचित जमातीच्या सुट्ट युवक / युवतींना राज्य पोलीस दल व लष्कर अथवा तत्सम विविध सुरक्षा दलात नोकरीची संधी उपलब्ध व्हावी याकरिता राज्यात एकूण ९ ठिकाणी पोलीस तथा सैन्य दल भरतीपूर्व प्रशिक्षण देण्यात येते.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	१) सदर योजनेंतर्गत आदिवासी प्रशिक्षणार्थींना जेवण, राहणे, गणवेश, खेळाचे साहित्य, बूट, मोजे, अंथरुण, पांघरूण इत्यादी सुविधा मोफत पुरविल्या जातात.

		२) प्रशिक्षण दरवर्षी एप्रिल ते जुलै द्वितीय सत्र ऑगस्ट ते नोव्हेंबर व तृतीय सत्र डिसेंबर ते मार्च या कालावधीत आयोजित करण्यात येते.
६	अनुदान मर्यादा	-
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	१) सदर योजनेच्या लाभासाठी अर्ज दरवर्षी मार्च जुलै आणि नोव्हेंबर या महिन्यात करणे आवश्यक आहे २) सदर प्रशिक्षणासाठी अर्ज नमुना प्रकल्प अधिकारी एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प कार्यालय आणि विभागाच्या https://tribal.maharashtra.gov.in/ या संकेतस्थळावर विनामूल्य उपलब्ध आहे.
८	इतर माहिती	-

१.२ केंद्रवर्ती अर्थसंकल्प (न्युक्लिअस बजेट) योजना :

अ.क्र.		तपशील
१	योजनेचे नांव	केंद्रवर्ती अर्थसंकल्प (न्युक्लिअस बजेट) योजना
२	लाभार्थी गट:	अनुसूचित जमाती
३	लाभार्थी पात्रता	१) लाभार्थी अनुसूचित जमातीचा असावा २) लाभार्थी दारिद्र्य रेषेखालील असावा ३) लाभार्थीनी सर्व कागदपत्रांसह योजनेच्या लाभासाठी विविध नमुन्यातील अर्ज सादर करणे आवश्यक ४) योजनेची संबंधित विविध खात्याच्या जिल्हास्तरावरील अधिकारी यांचे सहकार्याने व समन्वयाने योजना राबविणे
४	योजनेचे स्वरूप	ज्या योजनांचा समावेश अर्थसंकल्पात नाही अशा अभिनव स्वरूपाच्या स्थानिक महत्त्वाच्या कर्जविरोध योजना तातडीने व प्रभावीपणे कार्यान्वित करून गरजू आदिवासींना प्रत्यक्ष लाभ मिळवून देणे हा योजनेचा मुख्य उद्देश आहे.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	योजनेअंतर्गत प्रत्येक आदिवासी व्यक्तीस / कुटुंबास सामूहिक प्रकल्पात / कार्यक्रमांतर्गत रु. ५०,००० पर्यंत खर्च अनुज्ञेय आहे
६	अनुदान मर्यादा	रु. ५०,००० पर्यंत
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	परिपूर्ण कागदपत्रांसह अर्ज प्राप्त झाल्यापासून व सहा महिन्यांच्या कालावधीत- १) योजनांच्या आराखड्यास मंजुरी मिळाल्यानंतर इच्छुक उमेदवार व संस्थांकडून अर्ज मागविणे, छाननी अंती लाभार्थी व संस्था निश्चित करणे करिता - १५ दिवस २) जेष्ठता यादी व योजनानिहाय लाभार्थी यादी निश्चित करणे, संस्था व लाभार्थी निवड यादीस मान्यता घेणे - २५ दिवस ३) प्रत्यक्ष योजनेचा लाभ देण्यास योजनेच्या स्वरूपा नुसार १ ते ६ महिन्यांचा कालावधी ४) सदर प्रशिक्षणासाठी अर्ज नमुना प्रकल्प अधिकारी एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प कार्यालय आणि विभागाच्या https://tribal.maharashtra.gov.in/ या संकेतस्थळावर विनामूल्य उपलब्ध आहे
८	इतर माहिती	-

२. संपर्क:

२.१ मुख्य /राज्यस्तरीय कार्यालय:

अ.क्र.	राज्यस्तरीय प्रमुख अधिकाऱ्याचे पदनाम	राज्यस्तरीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	आयुक्त, आदिवासी विकास, महाराष्ट्र राज्य, नाशिक	आदिवासी विकास भवन, १ ला मजला, राम गणेश गडकरी चौक, नाशिक ४२२ ००२	०२५३-२५७७५१०	ctd.nsk-mh@gov.in

२.२ विभागीय कार्यालये:

अ.क्र.	विभागीय कार्यालयाचे नांव	कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	विभागीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक	अपर आयुक्त	आदिवासी विकास भवन, तळमजला, जुना आग्रा रोड, नाशिक	०२५३-२५७५८१६	atc.nsk-mh@gov.in
२	अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, ठाणे	अपर आयुक्त	महानगर टेलीफोन निगम ली. मुंबई, वागळे इस्टेट यांचे कार्यालयीन आवार, रोड नं.१६ टोयाटो शोरूम समोर, वागळे इस्टेट, ठाणे-४००६०४	०२२-२५८२३५२८	atc.thane-mh@gov.in
३	अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, नागपूर	अपर आयुक्त	आदिवासी विकास भवन, गिरीपेट नागपूर ४४००१०	०७१२-२५६०१२७	atc.ngp-mh@gov.in
४	अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, अमरावती	अपर आयुक्त	पोलीस आयुक्त कार्यालया जवळ टी बी हॉस्पिटलच्या मागे अमरावती	०७२१-२५५३९६६	atc.amr-mh@gov.in

२.३ जिल्हास्तरीय कार्यालये:

अ.क्र.	जिल्हाचे नांव	कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	मुंबई शहर	-	-	-	-
२	मुंबई उपनगर	प्रकल्प संचालक, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, मुंबई	कस्तुरबा क्रॉस रोड नं.२, महानगर पालीका मराठी शाळा, नं. २, सभागृह हॉल, बोरिवली	०२२-२८६५४०२३	poitdp.mum-mh@gov.in
३	ठाणे	प्रकल्प संचालक, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, शहापूर	पहिला मजला धुमाळ रेसिडेन्सी, बिर्जाकुर हॉस्पिटलच्या बाजूला, गोठेघर, ता. शहापूर जि.ठाणे ४२१६०१	०२५२७-२७२१५७	poitdp.shahapur-mh@gov.in

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र.	जिल्ह्याचे नांव	कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
४	पालघर	१) प्रकल्प संचालक , एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, डहाणू	जनार्दन आर्केडे, इमारत संकुल डहाणु जि. पालघर	०२५२८- २२२०६६	poitdp.dahanu- mh@gov.in
		२) प्रकल्प संचालक , एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, जव्हार	डहाणु नाशिक बायपास रोड, जव्हार जि.पालघर ४०१६०३	०२५२०- २२२४१३	poitdp.jawhar- mh@gov.in
५	रायगड	प्रकल्प संचालक , एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, पेण	औसरकर बिल्डींग, गादी कारखाऱ्याच्या वरती, एमएसईबी ऑफिस समोर, पेण जि.रायगड	०२१४३- २५२४१७	poitdp.pen- mh@gov.in
६	रत्नागिरी	-	-	-	-
७	सिंधुदूर्ग	-	-	-	-
८	पुणे	प्रकल्प संचालक , एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, घोडगाव	नविन प्रशासकीय इमारत, जुन्नर फाटा, घोडेगांव ता.अंबेगांव जि.पुणे	०२१३३- २४४२६६	poitdp.ghodegaon- mh@gov.in
९	सातारा	-	-	-	-
१०	सांगली	-	-	-	-
११	सोलापूर	प्रकल्प संचालक , एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, सोलापूर	पॅट नं २ डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर, सोसायटी आर्कीटेक्ट कॉलेज जवळ मुकटा नका परिसर सोलापूर	०२१७- २३११६००	poitdp.solapur- mh@gov.in
१२	कोल्हापूर	-	-	-	-
१३	नाशिक	१) प्रकल्प संचालक , एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, नाशिक	आदिवासी विकास भवन, पहिला मजला नाशिक २	०२५३- २५७७४१०	poitdp.nsk- mh@gov.in
		२) प्रकल्प संचालक , एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, कळवण	प्रशासकीय इमारत, कोल्हापुर फाटा, कळवण जि. नाशिक	०२५९२- २५०१०१	poitdp.kalwan- mh@gov.in
१४	जळगाव	प्रकल्प संचालक , एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, यावल	सार्वनिक बांधकाम कंपाऊंड मध्ये, चोपडा रोड, यावल जि. जळगाव	०२५८५- २१६१४३२	poitdp.yawal- mh@gov.in
१५	धुळे	प्रकल्प संचालक , एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, धुळे	१०५ अग्रवाल नगर, कोपरकर बिल्डींग जुना मालेगाव रोड, धुळे	०२५६२- २४०९५५	poitdp.dhule- mh@gov.in
१६	अहमदनगर	प्रकल्प संचालक , एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, राजूर	शासकीय इमारत, राजूर ता.अकोले, जि.अहमदनगर	०२४२४- २५१०३७	poitdp.rajur- mh@gov.in

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र.	जिल्ह्याचे नांव	कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१७	नंदुरबार	१) प्रकल्प संचालक , एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, तळोदा	शासकीय दुध डेअरीच्या मागे, शहादा रोड तळोदा जि. नंदुरबार ४२५४१३	०२५६७- २३२२२०	poitdp.taloda- mh@gov.in
		२) प्रकल्प संचालक , एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, नंदुरबार	शासकीय इमारत, नवापुर रोड, नंदुरबार ४२५ ४१२	०२५६४- २१०३०३	poitdp.ndb- mh@gov.in
१८	छत्रपती संभाजीनगर	प्रकल्प संचालक , एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, छत्रपती संभाजीनगर	ओरिएन्स टॉवर, आझाद चौका जवळ, सिडको एन- ८ छत्रपती संभाजीनगर	०२४०- २४८६६९	poitdp.abd- mh@gov.in
१९	जालना	-	-	-	-
२०	हिंगोली	प्रकल्प संचालक , एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, कळमनुरी	बस स्टॅण्ड जवळ, लमान दे१व मंदिरा जवळ कळमनुरी जि.हिंगोली	०२४५५- २३०३३३	poitdp.knuri- mh@gov.in
२१	बीड	-	-	-	-
२२	परभणी	-	-	-	-
२३	नांदेड	प्रकल्प संचालक , एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, किनवट	गोकुंदा, रेल्वेगेट जवळ, किनवट जि. नांदेड	०२४६९- २२२०१५	poitdp.kinwat- mh@gov.in
२४	लातूर	-	-	-	-
२५	धाराशिव	-	-	-	-
२६	अमरावती	प्रकल्प संचालक , एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, धारणी	दिवाणी न्यायालया समोर, अमरावती रोड, धारणी जि. अमरावती	०७२२६- २२४२१७	poitdp.dharni- mh@gov.in
२७	अकोला	प्रकल्प संचालक , एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, अकोला	महसुल भवन, न्यु राधा किसन प्लॉट, आग्नेसन भवनच्या समोर, अकोला जि. अकोला	०७२४- २४२५०६८	poitdp.akola- mh@gov.in
२८	बुलढाणा	-	-	-	-
२९	यवतमाळ	प्रकल्प संचालक , एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, पांढरकवडा	लोहार गल्ली, पांढरकवडा ता.केळपुर जि. यवतमाळ	०७२३५- २२७४३६	poitdp.pkwada- mh@gov.in
		प्रकल्प संचालक , एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, पुसद	तलाव ले आऊट, बरखा टॉकिजच्या मागे, पुसद जि. यवतमाळ	०७२३३- २४९५४६	poitdp.pusad- mh@gov.in
३०	वाशिम	-	-	-	-
३१	नागपूर	प्रकल्प संचालक , एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, नागपूर	आदिवासी विकास भवन, तळमजला, गिरीपेट अमरावती रोड, नागपूर	०७१२- २५६०७२६	poitdp.ngp- mh@gov.in

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र.	जिल्ह्याचे नांव	कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
३२	वर्धा	प्रकल्प संचालक , एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, वर्धा	जनता चौक, रामनगर, वर्धा, जि.वर्धा	०७१५२- २५०७७३	poitdpwardha@gmail. com
३३	भंडारा	प्रकल्प संचालक , एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, भंडारा	श्री.आनंदराव वंजारी यांचे घरी, साई मंदिरा जवळ भंडारा जि. भंडारा	०७१८४- २५१२३३	poitdp.bhandara- mh@gov.in
३४	चंद्रपूर	प्रकल्प संचालक , एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, चंद्रपूर	प्रशासकीय भवन, पहिला माळा, बस स्टॅण्ड समोर चंद्रपूर	०७१७२- २५१२७०	poitdp.chandrapur- mh@gov.in
		प्रकल्प संचालक , एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, चिमुर	प्रायमरी टिचर सोसायटी, चिमुर जि.चंद्रपूर	०७१७०- २६५५२४	poitdp.chimur- mh@gov.in
३५	गडचिरोली	१) प्रकल्प संचालक , एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, अहेरी	रामपूर रोड, अहेरी, जि.गडचिरोली	०७१३३- २७२०३१	poitdp.aheri- mh@gov.in
		२) प्रकल्प संचालक , एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, भामरागड	आरेवाडा रोड, पोलीस स्टेशन जवळ, भामरागड, जि.गडचिरोली	०७१३४- २६६१६६	poitdp.bgad- mh@gov.in
		३) प्रकल्प संचालक , एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, गडचिरोली	एलआयसी ऑफीसजवळ, गडचिरोली, जि.गडचिरोली	०७१३२- २२२२८६	poitdp.gchiroli- mh@gov.in
३६	गोंदिया	प्रकल्प संचालक , एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, देवरी	चिंचगड रोड, पोलीस स्टेशन जवळ, देवरी जि. गोंदिया	०७१९९- २२५१४४	poitdp.deori- mh@gov.in

१८. कृषी विभाग

सन १८८१ च्या फ्रेमीन कमीशनने शिफारस केल्यानुसार जुलै १८८३ मध्ये कृषि खात्याची स्थापना करण्यात आली. शेतीशी निगडित सर्व विभागांचा त्यात समावेश करून ग्रामीण भागात शेतीमधे उत्पादन वाढीसाठी शासन स्तरावरून आवश्यक ती मदत करण्याच्या उद्देशाने कामाला सुरुवात झाली. सन १९०७ पर्यंत कृषि व भुमी अभिलेख ही खाती एकत्रितरित्या कार्यरत होती. सन १९१५-१६ मधे तत्कालीन कृषि संचालक यांनी जमिनीची धुप थांबवण्यासाठी केलेल्या प्रयोगाचे आशादायक निष्कर्ष आल्यानंतर सन १९२२ पासून मृद संधारणाची कामे सुरु केली.

सन १९४२ मध्ये संमत झालेला जमीन सुधारणा कायदा १९४३ मध्ये अंमलात आल्यापासून जमीन सुधारणांची विविध कामे कृषि खात्यामार्फत राबविण्यांत येवू लागली. सन १९४३ मध्ये तत्कालीन सरकारने कृषि व इतर पूरक क्षेत्रातील समस्यांचा विचार करून शेतीकरता प्रथमच सर्वकष कृषि धोरण आखले. या धोरणानुसार कृषि उत्पादनासाठी पाण्याचा सिंचन म्हणून उपयोग करण्यास सुरुवात झाली

वेबसाईट :- <https://krishi.maharashtra.gov.in>

संपर्क क्रमांक :- ०२०-२६१२३६४८/२३१२६१५०

अ.क्र	तपशील
१	शासनाच्या विभागाचे नाव: कृषी विभाग
२	महामंडळाचे नाव (महामंडळ असल्यास): --
३	विभागाची वेबसाईट: www.krishi.maharashtra.gov.in

१. योजनांचा तपशील:

१.१ एकात्मिक सोयाबीन आणि इतर गळीत धान्य उत्पादकता वाढ व मुल्य साखळी विकास योजना

अ.क्र	तपशील
१	योजनेचे नाव एकात्मिक सोयाबीन आणि इतर गळीत धान्य उत्पादकता वाढ व मुल्य साखळी विकास योजना
२	लाभार्थी गट: अनु.जाती/जमाती ३०% महिला ५% दिव्यांग
३	लाभार्थी पात्रता अल्प/अत्यल्प भूधारक सोयाबीन पिकाखालील किमान १ एकर क्षेत्र स्वतःच्या नावे ७/१२ व ८अ उतारा
४	योजनेचे स्वरूप पिकांची उत्पादकता वाढ व शेतक-यांची क्षमता बांधणी, बियाणे साखळी बळकटीकरण तसेच मुल्य साखळी विकास.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील उत्पादकता वाढवून मुल्य साखळीस चालना देणे तसेच दरातील चढ-उतारापासून संरक्षण करणे बिजोत्पादनासाठी पायाभूत सुविधा उपलब्ध करून देणे शेतकरी उत्पादक कंपन्यांना वायदे बाजाराशी जोडणे.
६	अनुदान मर्यादा ५५० कोटीची तरतूद २०२२-२३ ते २०२४-२०२५ या तीन वर्षांसाठी
७	अर्ज करण्याचा कालावधी
८	इतर माहिती महसूल मंडळाचे क्षेत्र व उत्पादकता विचारात घेऊन मंडळ कृषी अधिकारी यांच्या मार्फत समूह बांधणी करण्याची कार्यवाही चालू आहे. लाभार्थी निवड online

अ.क्र	तपशील
	पध्दतीने MahaDBT प्रणालीद्वारे करण्यात येते. तसेच नाशिक, धुळे, नंदुरबार, जळगाव, सोलापूर, पुणे, अहमदनगर, सातारा, सांगली, कोल्हापूर, छ. संभाजीनगर, जालना, बीड, लातूर, धाराशिव, नांदेड, परभणी, हिंगोली, बुलढाणा, अकोला, वाशिम, अमरावती, यवतमाळ, वर्धा, नागपूर व चंद्रपूर या जिल्हयात सदर योजना राबविण्यात येत आहे.

१.२ राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा व पोषण अभियान-व्यापारी पिके अंतर्गत ऊस विकास कार्यक्रम

अ.क्र	तपशील
१	योजनेचे नाव राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा व पोषण अभियान-व्यापारी पिके अंतर्गत ऊस विकास कार्यक्रम
२	लाभार्थी गट: अनु.जाती (किमान १६.६०%) व अनु.जमाती (किमान ८.६०%) तसेच ५% दिव्यांग प्रवर्ग व सर्व प्रवर्गातील लाभार्थीच्या ३०% महिला
३	लाभार्थी पात्रता
४	योजनेचे स्वरूप शेतीला अधुनिक तंत्रज्ञानाची जोड देवून उत्पादन खर्च कमी केल्यास शेतक-यांना ऊस पिकातून शाश्वत उत्पन्न मिळू शकेल तसेच उत्पादकतेत वाढ होईल या दृष्टीने २०२३-२४ मध्ये ऊस विकास कार्यक्रम राबविण्यात येत आहे.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील ऊसाच्या उत्पादन खर्चात कपात करून उत्पादकता वाढविणे तसेच दर्जेदार बेण्याच्या वापरास प्रोत्साहन देणे तसेच ऊस पिकात आंतर पिकाच्या प्रात्यक्षिकाचे आयोजन करणे.
६	अनुदान मर्यादा <ol style="list-style-type: none"> १) आंतर पिक प्रात्यक्षिके आयोजित करण्यासाठी प्रति हेक्टर रु.९,०००/- इतके अर्थ सहाय्य. २) ऊती संवर्धित रोपे तयार करून अनुदानावर वाटप करणे. यासाठी रु.३.५० प्रति रोप अनुदान. ३) मुलभूत बियाणे उत्पादनासाठी (विद्यापीठ आणि संशोधन संस्था) रु.४०,००० प्रति हेक्टर अर्थ सहाय्य देण्यात येते. ४) पिक संरक्षण औषधी व बायो एजंटसचे वितरण खर्चाच्या ५०% व कमाल रु.५०० प्रति हेक्टर . ५) राज्यस्तरीय प्रशिक्षण रु.४०,००० प्रति प्रशिक्षण
७	अर्ज करण्याचा कालावधी --
८	इतर माहिती अहमदनगर, पुणे, सोलापूर, सातारा, सांगली, कोल्हापूर, छ.संभाजीनगर, जालना, बीड लातूर, धाराशिव, नांदेड परभणी हिंगोली या जिल्हयात सदर योजना राबविण्यात येत आहे.

१.३ राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा व पोषण अभियान-व्यापारी पिके अंतर्गत कापूस विकास कार्यक्रम

अ.क्र	तपशील
१	योजनेचे नाव राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा व पोषण अभियान-व्यापारी पिके अंतर्गत कापूस विकास कार्यक्रम
२	लाभार्थी गट: अनु.जाती (किमान १६.६०%) व अनु.जमाती (किमान ८.६०%) तसेच ५% दिव्यांग प्रवर्ग व सर्व प्रवर्गातील लाभार्थीच्या ३०% महिला
३	लाभार्थी पात्रता
४	योजनेचे स्वरूप सन २०१४-१५ पासून सदर कार्यक्रम राबविण्यात येत आहे. यासाठी केंद्र - राज्य ६०:४०% याप्रमाणे कार्यक्रम राबविण्यात येणार आहे. १२ व्या पंचवार्षिक योजनेत अन्नधान्याच्या गरजेसोबत नगदी पिकांचीही गरज भागविण्यासाठी कापूस पिकाचा समावेश करण्यात

अ.क्र	तपशील	
		आला आहे.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	कापूस अधारित पिक पध्दतीस चालना देणे तसेच एकात्मिक कीड व्यवस्थापनास चालना देणे कापसाच्या सरळ वाणाची अति घण लागवड पध्दतीचा अवलंब करणे.
६	अनुदान मर्यादा	१) एकात्मिक पिक व्यवस्थापन आद्यरेषीय प्रात्यक्षिके प्रति हेक्टर रु. ८,००० इतके अर्थ सहाय्य आहे. २) अंतरपिक पध्दतीची आद्यरेषीय प्रात्यक्षिके प्रति हेक्टर रु.८,००० इतके अर्थ सहाय्य आहे. ३) कपाशीच्या सरळ वाणाच्या अतिघन लागवडीच्या चाचण्या रु.१०,००० इतके अर्थ सहाय्य. ४) पिक संरक्षण औषधी व बायो एजंटसचे वितरण खर्चाच्या ५०% व कमाल रुपये ५०० प्रति हेक्टर. ५) आद्यरेषीय प्रात्यक्षिके प्रति हेक्टर रु.९,००० इतके अर्थ सहाय्य.
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	
८	इतर माहिती	धुळे, जळगाव, अहमदनगर, नांदेड, परभणी, बुलढाणा, छ.संभाजीनगर, जालना, बीड, अकोला, वाशिम,अमरावती, यवतमाळ, वर्धा, नागपूर, चंद्रपूर या जिल्हयात सदर योजना राबविण्यात येत आहे.

१.४ राज्य पुरस्कृत एकात्मिक कापूस पिकाची उत्पादकता वाढ व मुल्य साखळी विकास

अ.क्र	तपशील	
१	योजनेचे नाव	राज्य पुरस्कृत एकात्मिक कापूस पिकाची उत्पादकता वाढ व मुल्य साखळी विकास
२	लाभार्थी गट:	अनु.जाती/जमाती प्रवर्गाचे लाभार्थी ३०% महिला व ५% दिव्यांग लाभार्थी
३	लाभार्थी पात्रता	स्वतःच्या नावे ७/१२ व ८ अ उतारा असणे बंधनकारक, अल्प/अत्यल्प भूधारक यांना प्राधान्य, कापूस पिकाखालील क्षेत्र किमान एक एकर असणे बंधनकारक.
४	योजनेचे स्वरूप	सन २०२२-२३ ते २०२४-२५ या कालावधीत कापूस उत्पादक जिल्हयातील २.६० लाख हेक्टर क्षेत्रावर सदर योजना राबविण्यात येणार आहे. सदर योजना समूह आधारीत संकल्पनेनुसार राबविण्याची आहे. या अंतर्गत २६०० समूह निर्माण करावयाचे आहेत. सदर समूह निर्माण झाल्यानंतर त्यांच्या शेतावर उत्पादकता वाढ आधारीत, अतिघन आधारीत लागवड व सेंद्रीय कापूस प्रात्यक्षिके घेऊन प्रशिक्षण, शेती शाळा, प्रक्षेत्र भेट इत्यादी माध्यमातून समूहातील शेतक-यांचे उत्पन्न १५% वाढविणे बाबत लक्ष्य निर्धारित करण्यात आले आहे.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	कापूस आधारीत पिक पध्दतीस चालना देवून शेतक-यांच्या उत्पन्नात वाढ करणे. कापूस पिकातील उत्पादकता वाढवून मुल्य साखळीस चालना देणे. तसेच कापूस पिकातील नवीन तंत्रज्ञान शेतक-यापर्यंत पोहचविण्यासाठी प्रचार व प्रसिध्दी करणे, गुणवतेनुसार दर मिळण्याबाबत प्रयत्न करणे.
६	अनुदान मर्यादा	सदर योजनेस सन २०२२-२३ ते २०२४-२५ या तीन वर्षांच्या कालावधीसाठी रुपये ४५० कोटी रक्कमेस प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्यात आली आहे.
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	
८	इतर माहिती	नाशिक, धुळे, नंदुरबार, जळगाव, अहमदनगर, छ.संभाजीनगर, जालना बीड, नांदेड, धाराशिव, परभणी, हिंगोली, बुलढाणा, अकोला, वाशिम, अमरावती

	यवतमाळ, वर्धा, नागपूर, चंद्रपूर, गडचिरोली या जिल्हयात सदर योजना राबविण्यात येत आहे.
--	---

१.५ बिरसा मुंडा कृषी क्रांती योजना क्षेत्रांतर्गत (टि.एस.पी.) व क्षेत्राबाहेरील (ओ.टी.एस.पी)

अ.क्र	तपशील	
१	योजनेचे नाव	बिरसा मुंडा कृषी क्रांती योजना क्षेत्रांतर्गत (टि.एस.पी.) व क्षेत्राबाहेरील (ओ.टी.एस.पी)
२	लाभार्थी गट:	अनु. जमाती प्रवर्गातील शेतकरी
३	लाभार्थी पात्रता	सक्षम प्राधिका-याने दिलेले जात प्रमाणपत्र. शेतक-यांच्या नावे ७/१२ दाखला आणि ८ अ उतारा, लाभार्थ्यांचे स्वतःचे बँक खाते असणे व ते आधार कार्डाशी संलग्न असणे आवश्यक आहे. सर्व मार्गांनी मिळणारे वार्षिक उत्पन्न रु.१.५० लाखापेक्षा जास्त नसावे. तसेच सदर लाभ देण्यासाठी ग्रामसभेची शिफारस आवश्यक आहे.
४	योजनेचे स्वरूप	अनु.जमाती प्रवर्गातील शेतक-यांना खालील ९ बाबींवर योजनेंतर्गत अनुदान अनुज्ञेय आहे. नवीन विहीर, जुनी विहीर दुरुस्ती, इनवेल बोअरिंग, वीज जोडणी आकार, शेत तळ्याचे प्लॅस्टीक अस्तरीकरण, परसबाग, सुक्ष्म सिंचन संच, पंप संच, एचडीपीई पीव्हीसी पाईप.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	अनु.जमाती प्रवर्गातील शेतक-यांना सिंचनाची शाश्वत सुविधा उपलब्ध करून देण्यासाठी सदर योजना राबविण्यात येते.
६	अनुदान मर्यादा	बाबनिहाय रु.५०० ते रु.२,५०,०००/- पर्यंत अनुदान देण्यात येते.
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	
८	इतर माहिती	टि.एस.पी - ठाणे, पालघर, रायगड, नाशिक, धुळे, नंदुरबार, जळगाव, पुणे, नांदेड, अहमदनगर, अमरावती, यवतमाळ, नागपूर, गोंदिया, चंद्रपूर व गडचिरोली या १६ जिल्हयात सदर योजना राबविण्यात येते. ओ.टी.एस.पी - ठाणे, पालघर, रायगड, नाशिक, धुळे, नंदुरबार, जळगाव, पुणे, अहमदनगर, सोलापूर, सातारा, छ.सभांजीनगर, जालना, बीड, लातूर, धारशिव, नांदेड, परभणी, हिंगोली, बुलढाणा, अकोला, वाशिम, अमरावती, यवतमाळ, वर्धा, नागपूर, भंडारा, गोंदिया, चंद्रपूर व गडचिरोली या ३० जिल्हयात सदर योजना राबविण्यात येते.

१.६ डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर कृषी स्वावलंबन योजना

अ.क्र	तपशील	
१	योजनेचे नाव	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर कृषी स्वावलंबन योजना
२	लाभार्थी गट:	अनु. जाती/नव बौध्द
३	लाभार्थी पात्रता	सक्षम प्राधिका-याने दिलेले जात प्रमाणपत्र. शेतक-यांच्या नावे ७/१२ दाखला आणि ८ अ उतारा. लाभार्थ्यांचे स्वतःचे बँक खाते असणे व ते आधार कार्डाशी संलग्न असणे आवश्यक आहे. सर्व मार्गांनी मिळणारे वार्षिक उत्पन्न १.५० लाखापेक्षा जास्त नसावे. तसेच सदर लाभ देण्यासाठी ग्रामसभेची शिफारस आवश्यक आहे.
४	योजनेचे स्वरूप	अनु.जाती व नवबौध्द प्रवर्गातील शेतक-यांना खालील ७ बाबींवर योजनेंतर्गत अनुदान अनुज्ञेय आहे. नवीन विहीर, जुनी विहीर दुरुस्ती, इनवेल बोअरिंग, वीज जोडणी आकार, शेत तळ्याचे प्लॅस्टीक अस्तरीकरण, सुक्ष्म सिंचन संच, पंप संच.
५	योजनेचा संक्षिप्त	अनु.जाती/नवबौध्द प्रवर्गातील शेतक-यांना सिंचनाची शाश्वत सुविधा उपलब्ध

अ.क्र	तपशील	
	तपशील	करून देण्यासाठी सदर योजना राबविण्यात येते.
६	अनुदान मर्यादा	बाबनिहाय रु.१०,०००/- ते रु.२,५०,०००/- पर्यंत अनुदान देण्यात येते.
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	
८	इतर माहिती	मुंबई वगळता राज्यातील इतर सर्व जिल्हयांमध्ये सदर योजना राबविण्यात येत आहे.

१.७ मा. बाळासाहेब ठाकरे कृषी व्यवसाय व ग्रामीण परिवर्तन (स्मार्ट) प्रकल्प

अ.क्र		तपशील
१	योजनेचे नाव	मा. बाळासाहेब ठाकरे कृषी व्यवसाय व ग्रामीण परिवर्तन (स्मार्ट) प्रकल्प
२	लाभार्थी गट:	लहान आणि सीमांत शेतकरी तसेच कृषी नव उद्योजक यांचे गट
३	लाभार्थी पात्रता	उत्पादक भागिदारी उपप्रकल्प- संस्था नोंदणीकृत असावी. किमान २५० भागधारक शेतकरी असावेत. किमान वार्षिक उलाढाल रुपये ५.०० लाख असावी. संस्था थकबाकीदार नसावी. खरेदीदारा समवेत करार झालेला असावा. बाजार संपर्क वाढ उपप्रकल्प - संस्था नोंदणीकृत असावी. फळे व भाजीपाल्याच्या उपप्रकल्पासाठी किमान ७५० भागधारक शेतकरी असावेत. धान्य आधारीत उपप्रकल्पासाठी किमान २००० भागधारक शेतकरी असावेत. किमान वार्षिक उलाढाल रु. २५.०० लाख असावी. संस्था थकबाकीदार नसावी. गोदाम आधारीत उपप्रकल्प- समुदाय आधारीत नोंदणीकृत संस्था, प्राथमिक कृषी सहकारी संस्था, प्रभाग संघ, लोकसंचलीत साधन केंद्र. नाविन्यपूर्ण उपप्रकल्प- वरील प्रमाणे. कापूसमूल्य साखळी - वरील प्रमाणे.
४	योजनेचे स्वरूप	राज्यामध्ये सुमारे १७०० शेतक-यांच्या कंपनी, महिलांचे ३६१ लोक संचलित साधन केंद्र व १४८२ प्रभाग संघाच्या माध्यमातून बाजाराधिष्ठित शैती करण्यावर भर देण्यात येत आहे. महाराष्ट्रात पिकविल्या जाणा-या विविध पिकांच्या कार्यक्षममूल्य साखळ्या विकसीत करण्यासाठी संघटीत शेतक-यांचा सहभाग घेणे आवश्यक असल्याने जागतिक बँकेच्या अर्थ सहायाने महाराष्ट्र कृषी व्यवसाय व ग्रामीण परिवर्तन प्रकल्प राबविण्यात येतो.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	शेतमालाच्या उत्पादनापासून उपभोगपर्यंत सर्व कार्याची व ती सर्व कार्य करणा-या घटकांची साखळी करून उत्पादीत शेत मालाची मालकी एका घटकापासून दुस-या घटकापर्यंत जाऊन शेतमालाच्या किंमतीत वाढ होत जाते.
६	अनुदान मर्यादा	प्रति समुदाय आधारीत संस्था मंजूर उपप्रकल्प मूल्याच्या जास्तीत जास्त ६०% रककम अनुदान रुपयात देय राहिल. मात्र फलोत्पादन आधारीत प्रकल्पासाठी रु.३.०० कोटीच्या मर्यादेत, अन्य पिकांवर आधारीत प्रकल्पासाठी रु.२.०० कोटीच्या मर्यादेत व पूरक नाविन्यपूर्ण तंत्रज्ञान आधारीत प्रकल्पासाठी रु.५०.०० लाखाच्या मर्यादेत अनुदान देय राहिल.
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	
८	इतर माहिती	सदर योजनेत फळे, भाजीपाला, अन्नधान्य पिके, नगदी पिके तसेच ज्याच्या मूल्यसवर्धनास वाव आहे, अशा निवडक पिकांचा समावेश करण्यात आला आहे. तसेच शेळीपालन व परस बागेतील कुक्कुटपालन या दोन घटकांचा समावेश करण्यात

अ.क्र	तपशील
	आला आहे. कृषी, पशुसंवर्धन, पणन, सहकार, महिला व बालकल्याण, ग्रामविकास व नगरविकास या सात प्रशासकीय विभागाच्या अकरा यंत्रणा मिळून हा प्रकल्प राबविणार आहेत.

१.८ प्रधानमंत्री सूक्ष्म अन्नप्रक्रिया उद्योग योजना (PMFME)

अ.क्र	तपशील
१	योजनेचे नाव प्रधानमंत्री सूक्ष्म अन्नप्रक्रिया उद्योग योजना (PMFME)
२	लाभार्थी गट: सर्वसाधारण
३	लाभार्थी पात्रता शेतकरी, बेरोजगार तरुण, नवउद्योजक
४	योजनेचे स्वरूप संबंधित लाभार्थी यांना मोफत प्रशिक्षण दिले जाते. तसेच सूक्ष्म अन्न गट प्रक्रिया तसेच वैयक्तीक सूक्ष्म अन्न गट प्रक्रिया उद्योगांना प्रशिक्षण देण्यात येते. तसेच मार्केटिंग व ब्रँडींग साठी मदत करण्यात येते.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील सध्या कार्यरत असलेले सूक्ष्म अन्न प्रक्रिया उद्योग तसेच शेतकरी उत्पादक, स्वयं सहाय्यता गट व सहकारी उत्पादक याची पत मर्यादा वाढविणे. उत्पादनांचे ब्रँडींग व विपणन करणे. देशातील सध्या कार्यरत असलेल्या दोन लाख उद्योगांना औपचारिक रचनेमध्ये आणण्यासाठी सहाय्य करणे.
६	अनुदान मर्यादा पात्र प्रकल्प खर्चाच्या ५०% कमाल आर्थिक मर्यादा केंद्र शासनाकडून विहित करण्यात येईल.
७	अर्ज करण्याचा कालावधी निर्धारित नाही
८	इतर माहिती स्थानिक / स्वदेशी / गावरान / रानमेवा / वनउपज /सेंद्रिय /पारंपारिक उत्पादनाना वाव देण्यासाठी केंद्र पुरस्कृत आत्मनिर्भर भारत मोहिमे अंतर्गत सदर योजना ही बँक कर्जाशी निगडित सुरु केली आहे.

१.९ मुख्यमंत्री कृषी व अन्नप्रक्रिया योजना (१००% राज्य पुरस्कृत)

अ.क्र	तपशील
१	योजनेचे नाव मुख्यमंत्री कृषी व अन्नप्रक्रिया योजना (१००% राज्य पुरस्कृत)
२	लाभार्थी गट: अनु.जाती/जमाती/सर्वसाधारण
३	लाभार्थी पात्रता वैयक्तीक लाभार्थी- वैयक्तीक उद्योजक, शेतकरी, बेरोजगार युवक, महिला भागीदारी प्रकल्प व भागीदारी संस्था. गट लाभार्थी- शेतकरी उत्पादक गट /कंपनी / संस्था / स्वयं सहाय्यता गट, उत्पादक सहकारी संस्था, शासकीय संस्था, खाजगी संस्था व अनु.जाती/जमाती संस्था
४	योजनेचे स्वरूप या योजनेमध्ये खालील घटकाचा समावेश आहे. कृषी व अन्नप्रक्रिया प्रस्थापना / स्तरवृद्धी, विस्तारीकरण आधुनिकीकरण शीत साखळी, मूल्यवर्धन आणि साठवणूकीच्या पायाभूत सुविधा यामधील पात्र उद्योगामध्ये शीत साखळी स्थापित करणे.
५	योजनेचा संक्षिप्त प्रक्रिया उद्योग कापणीनंतरच्या पायाभूत सुविधा यांच्या कमतरतेमुळे मोठया प्रमाणावर

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

	तपशील	होणारी अन्नाची नासाडी टाळून प्रक्रिया उद्योगांस चालना देण्यासाठी सदर योजना लागू केली आहे. यामध्ये शेतीमालाचे मूल्य वर्धन, बाजारपेठ निर्माण करणे, निर्यातीस प्रोत्साहन देणे प्रशिक्षित मनुष्यबळ निर्मिती इत्यादी बाबी अंतर्भूत आहेत.
६	अनुदान मर्यादा	संयंत्रे त्यासाठीचे फाऊंडेशन व प्रक्रिया प्रकल्पासाठी आवश्यक असणारी दालने एकूण खर्चाच्या ३०% कमाल मर्यादा ५०.०० लाख
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	निर्धारित नाही
८	इतर माहिती	सदर योजना २०१७ ला लागू केली असून सदर योजनेस २०२२-२३ पासून पुढील ५ वर्षे चालू ठेवण्यास मान्यता देण्यात आली आहे. अन्नप्रक्रिया उद्योगांची स्तरवृद्धी विस्तारीकरण व आधुनिकीकरण तसेच एकात्मिक शीत साखळी आणि साठवणूकीच्या पायाभूत सुविधा निर्माण केल्या जातात.

१.१० केंद्र व राज्य पुरस्कृत कृषि यांत्रिकीकरण उप अभियान

अ. क्र.	तपशील
१	योजनेचे नांव
२	लाभार्थी गट :
३	लाभार्थी पात्रता
४	योजनेचे स्वरूप :-
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील
६	अनुदान मर्यादा

केंद्र व राज्य पुरस्कृत कृषि यांत्रिकीकरण उप अभियान

सर्वसाधारण

- योजनेचा लाभ घेण्यासाठी शेतकरी असणे अनिवार्य आहे.
- शेतकऱ्याचे आधार कार्ड असणे अनिवार्य आहे.
- शेतकरी अनु. जाती , अनु.जमाती मधील असल्यास जातीचा दाखला आवश्यक.
- फक्त एकाच औजारासाठी अनुदान देय राहिल म्हणजेच ट्रॅक्टर किंवा यंत्र/ अवजार.
- कुटुंबातील व्यक्तीच्या नावे ट्रॅक्टर असल्यास, ट्रॅक्टर चलित अवजारासाठी लाभ मिळण्यास पात्र असेल परंतु ट्रॅक्टर असल्याचा पुरावा सोबत जोडणे आवश्यक.
- एखाद्या घटकासाठी / अवजारासाठी लाभ घेतला असल्यास त्याच घटक/ औजारासाठी पुढील १० वर्षे अर्ज करता येणार नाही परंतु इतर औजारासाठी अर्ज करता येईल.

केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सुचनानुसार अधिसूचित कृषी यंत्र/ अवजारांच्या खरेदीसाठी अर्थसहाय्य देण्यात येते.
यामध्ये प्रामुख्याने ट्रॅक्टर, पॉवर टिलर, स्वयंचलित यंत्रे, ट्रॅक्टर चलित अवजारे, ट्रॅक्टर चलित पिक संरक्षण अवजारे व पिक काढणी पश्चात प्राथमिक प्रक्रिया अवजारे यांचा समावेश आहे.
सर्वसाधारणपणे किमतीच्या ४० ते ५० टक्के किंवा केंद्र शासनाने घोषित केलेली उच्चतम अनुदान मर्यादा यापैकी कमी असेल ते, याप्रमाणे अनुदान देण्यात येते.
कृषी अवजारे बँकेच्या स्थापनेसाठी भांडवली खर्चाच्या ४० % अनुदान देण्यात येते.

शेतकऱ्यांना कृषि यांत्रिकीकरणास प्रोत्साहन देणे.
विभागनिहाय पीक रचनेनुसार, गरजेनुसार व मागणी प्रमाणे पूर्वतपासणी केलेली दर्जेदार कृषि अवजारे अनुदानावर उपलब्ध करून देणे.
कृषि उत्पादन प्रक्रियेत अद्ययावत यंत्रसामुग्रीच्या उपलब्ध प्रोत्साहीत करणे.
लाभार्थी निवडीच्या पारदर्शकतेसाठी ऑनलाईन लॉटरी पध्दतीने जेष्ठताक्रम निश्चित करून पूर्वसंमती देण्यात येते आहे. लाभार्थी निवड ते अनुदान अदायगीपर्यंत सर्व प्रक्रिया ऑनलाईन पध्दतीने राबविणत येत आहे.

अल्प, अत्यल्प, महिला, अ.जा., अ.ज. या घटकांना ५०% अनुदान
इतर घटकांना ४०% अनुदान
यंत्र / अवजारे यांच्या किमतीच्या ५०% / ४० % किंवा केंद्र शासनाने निर्धारित केलेल्या

		रक्कम या पैकी जे कमी असेल ते.
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	इच्छुक शेतकऱ्यांकडून https://mahadbt.maharashtra.gov.in या पोर्टलवर अर्ज मागविण्यात येतात.
८	इतर माहिती	पूर्वसंमती नंतर शेतकऱ्यांना त्यांच्या पसंतीनुसार खुल्या बाजारातून खरेदीची मुभा देण्यात येते. खरेदीच्या वेळी शेतकऱ्यांनी स्वतःच्या बँक खात्यामधून चेक / डीडी / ऑनलाईन पद्धतीने देयकाची अदायगी करणे आवश्यक, थेट लाभ हस्तांतर (डीबीटी) पद्धतीचा अवलंब करून अनुदानाची रक्कम लाभार्थी शेतकऱ्यांच्या आधार संलग्न बँक खात्यावर वर्ग करण्यात येते.

१.११ आदर्शगाव संकल्प व प्रकल्प योजना

अ.क्र.		तपशील
१	योजनेचे नांव	आदर्शगाव संकल्प व प्रकल्प योजना
२	लाभार्थी गट	सर्वसाधारण
३	लाभार्थी पात्रता	<p>गाव निवडीचे निकष:-</p> <p>१. गावाच्या एकूण क्षेत्रापैकी सर्व प्रकारचे मिळून ३० टक्क्यांपेक्षा जास्त सिंचन क्षेत्र नसावे, या क्षेत्रात कॅनॉल आणि लिफ्ट या बाबी खाली भिजणाऱ्या क्षेत्राचा समावेश राहिल.</p> <p>२. गावाची लोकसंख्या १०,००० च्या आत असावी. गावाचे महसुली क्षेत्र २,५०० हेक्टर पर्यंत असावे. गट ग्रामपंचायत अंतर्गत स्वतंत्र वाडी/ वस्तीस या योजनेत सहभागी होता येईल.</p> <p>३. ग्राम विकास निधी उभारून तो चालविण्यासाठी ग्रामस्थांची तयारी असणे आवश्यक आहे.</p> <p>संस्था निवडीचे निकष :-</p> <p>गावातील संस्थेला प्रथम प्राधान्य देण्यात यावे. गावात संस्था नसेल, तर त्या तालुक्यातील २५ किलोमीटरच्या आतील गावातील जवळच्या संस्थेला प्राधान्य देण्यात यावे. ही संस्था शक्यतो जिल्हयातील असावी. या संस्थेची नोंदणी धर्मादाय आयुक्तांकडे केलेली असावी. संस्थेची वार्षिक उलाढाल रु.३ लाखांपेक्षा कमी असू नये. संस्थेचा तीन वर्षांचा लेखापरीक्षण अहवाल सादर करणे आवश्यक.</p>
४	योजनेचे स्वरूप	निवड होणाऱ्या गावांसाठी पाणलोट विकास कामे, सामूहिक संघटन, प्रशिक्षण, प्रशासकीय खर्च इ. अनुज्ञेय बाबींसाठी केंद्र शासनाकडून निधी मंजूर करण्यात येतो.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	“लोकसहभागातून ग्रामविकास व लोक कार्यक्रमांत शासनाचा सहभाग” या संकल्पनेवर आधारित असलेली आदर्शगाव संकल्प व प्रकल्प योजना कार्यक्रम हा एक गावाच्या सर्वांगीण विकासासाठी आदर्शवत उपक्रम आहे. ही योजना ऑगस्ट क्रांती दिनाच्या सुवर्ण महोत्सवी वर्षानिमित्त सन १९९२ पासून कृषि विभागामार्फत सुरु करण्यात आलेली आहे.
६	अनुदान मर्यादा	--
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	--
८	इतर माहिती	सत्तेचे विकेंद्रीकरण, गावांचा सर्वकष व सर्वांगीण विकास, सप्तसूत्रीची अंमलबजावणी (नसबंदी, नशाबंदी, कुन्हाडबंदी, चराईबंदी, श्रमदान, लोटाबंदी आणि बोअरवेल बंदी) करण्याच्या अटीनुसार गाव, शिवार व लोक विकासाची कामे आदर्शगाव योजनेतून करण्यात येतात.

१.१२- प्रती थेंब अधिक पिक - सूक्ष्म सिंचन योजना

अ.क्र.		तपशील
१	योजनेचे नांव	प्रती थेंब अधिक पिक - सूक्ष्म सिंचन योजना
२	लाभार्थी गट	सर्वसाधारण
३	लाभार्थी पात्रता	१. शेतकऱ्यांच्या नावे मालकी हक्काचा ७/१२ व ८-अ उतारा असावा. २. सूक्ष्म सिंचन घटकाचा लाभ घेणाऱ्या शेतकऱ्याकडे सिंचनाची सुविधा उपलब्ध असावी.
४	योजनेचे स्वरूप	सूक्ष्म सिंचनाखालील क्षेत्र वाढवणे याकरिता ठिबक सिंचन संचाचा पुरवठा शेतकऱ्यांना करण्यात येतो. यामुळे पाण्याची कार्यक्षमता वाढून पाण्याचा प्रत्येक थेंबातून जास्तीत जास्त पीक उत्पादन मिळते.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	उपलब्ध पाण्याचा कार्यक्षम वापर करून कमी पाण्यात आणि खर्चात, जमिनीची सुपीकता आणि उत्पादकता कायम स्वरुपी टिकवून ठेऊन अधिकाधिक गुणवत्तापूर्ण उत्पादन मिळवणे राज्यातील जास्तीत जास्त क्षेत्र सिंचनाखाली आणणे.
६	अनुदान मर्यादा	सूक्ष्म सिंचन योजने अंतर्गत - अल्प व अत्यल्प भूधारक शेतकऱ्यांना ५५% अनुदान - इतर शेतकऱ्यांना ४५% अनुदानाचे निकष असून क्षेत्राची मर्यादा ५ हेक्टर आहे. सूक्ष्म सिंचन घटक पूरक अनुदानाकरिता विविध योजना १. मुख्यमंत्री शाश्वत कृषि सिंचन योजना (२५ ते ३० टक्के अनुदान). २. अटल भूजल योजना (२५ ते ३० टक्के अनुदान). ३. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजना (३५ टक्के अनुदान). ४. बिरसा मुंडा कृषि क्रांती योजन (३५ टक्के अनुदान).
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	योजनेचा लाभ घेण्यासाठी mahadbtmahait.gov.in या संकेत भेट द्यावी.
८	इतर माहिती	

माहितीचा स्रोत :- सदर योजनांची माहिती संकलन करण्यासाठी सह संचालक कृषी यांनी दिलेल्या शेतकरी मासिक जुलै-२०२३ व ऑगस्ट २०२३ या अंकातून घेण्यात आली आहे.

२. संपर्क:

२.१ मुख्य/राज्यस्तरीय कार्यालय:

अ.क्र.	राज्यस्तरीयप्रमुख अधिकाऱ्याचे पदनाम	राज्यस्तरीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	आयुक्त, कृषी	मध्यवर्ती इमारत, ३ रा मजला, पुणे ४११००१	०२०-२६१२७७०७/ २६१२६१५०	comagricell@gmail.com

२.२ विभागीय कार्यालये:

अ. क्र.	विभागीय कार्यालयाचे नांव	विभागीय कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	विभागीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	विभागीय सहसंचालक, पुणे विभाग, पुणे	विभागीय कृषी सहसंचालक, पुणे	कृषी भवन, शिवाजीनगर, पुणे - ४११००५	०२०- २५५३७६९६	jdapune@gmail.com
२	विभागीय सहसंचालक, कोकण विभाग, ठाणे	विभागीय कृषी सहसंचालक, ठाणे	वागळे इस्टेट, ठाणे, पू ४००६०४	०२२- २५८२३४७९/ २५८२०४०७	.Jdathane२०११@gmail.c om

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ. क्र.	विभागीय कार्यालयाचे नांव	विभागीय कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	विभागीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
३	विभागीय कृषी सहसंचालक, कोल्हापूर विभाग, कोल्हापूर	विभागीय कृषी सहसंचालक, कोल्हापूर	चाळीस टाणा, भगवा चौक, कसबा बावडा, कोल्हापूर ४१६४०५	२३१-२६००२५८/ २६००७१५	jdkolhapur@gmail.com
४	विभागीय कृषी सहसंचालक, नाशिक विभाग, नाशिक	विभागीय कृषी सहसंचालक, नाशिक	विभागीय आयुक्त कार्यालयाजवळ, नाशिक रोड, नाशिक ४२२१०१	२५३-२९५७४८०/ २९५७४८१	nskida@gmail.com
५	विभागीय कृषी सहसंचालक, छ. संभाजीनगर विभाग,	विभागीय कृषी सहसंचालक, छत्रपती संभाजीनगर	क्रांतीचौक, जालना रोड, छत्रपती संभाजीनगर, ४३१००५	२४०-२३३१०९४	jdabad@gmail.com
६	विभागीय कृषी सहसंचालक, लातूर विभाग, लातूर	विभागीय कृषी सहसंचालक, लातूर	नवीन जिल्हाधिकारी कार्यालय, बार्शी रोड, लातूर ४१३५३१	२३८२-२४२४३८	djaldatur@rediffmail.com/ laturdja@gmail.com
७	विभागीय कृषी सहसंचालक, अमरावती विभाग, अमरावती	विभागीय कृषी सहसंचालक, अमरावती	कृषी भवन, विद्यापीठ रोड, अमरावती ४४४६०२	७२१-२५५२४२२/ २९०३००	Jdaamravati99@gmail.com
८	विभागीय कृषी सहसंचालक, नागपूर विभाग, नागपूर	विभागीय कृषी सहसंचालक, नागपूर	प्रशासकीय इमारत-२, सातवा मजला, जीपीओ चौक, सिव्हील लाईन, नागपूर ४४०००१	७१२-२५५५९४६	jdannagpur@gmail.com/ agringsp@rediffmail.com/ nagpurestt@gmail.com

२.३ जिल्हास्तरीय कार्यालये:

अ. क्र.	जिल्हाचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	मुंबई शहर	----	----	---	---
२	मुंबई उपनगर	----	----	----	----
३	ठाणे	जिल्हा अधिक्षक, कृषी अधिकारी	कृषी भवन, प्लॉट क्र.३० अ, रोड नं.१६, झेड लेन, वागळे इस्टेट ठाणे ४००६०४	२२-२५८२२९९२/ २५८२२०१४	dsaothane@gmail.com
४	पालघर	जिल्हा अधिक्षक, कृषी अधिकारी	कृषी कार्यालय, कोलगाव, पालघर ४०१४०	२५२५-२९६०२५	dsaoalghar@rediffmail.com
५	रायगड	जिल्हा अधिक्षक, कृषी अधिकारी	गोधळपाडा, वरसोली, अलिबाग, महाराष्ट्र ४०२२०१	२१४१-२२२३४९/ २२२१५४	dsaoaraigad@gmail.com
६	रत्नागिरी	जिल्हा अधिक्षक, कृषी अधिकारी	जिल्हा कृषी उद्योग महामंडळ, मिरजोळे एमआयडीसी, डीमार्ट जवळ रत्नागिरी, ४१५६३९	२३५२-२२२४९१	dsaoartnrediffmail.com

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ. क्र.	जिल्हाचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
७	सिंधुदुर्ग	जिल्हा अधिक्षक, कृषी अधिकारी	सिंधुदुर्ग रोड, जिल्हाधिकारी कार्यालय ओरस, सिंधुदुर्ग ४१६८१२	२३६२-२२८७४०/ २२८७०८	saosindu@gmail.com
८	पुणे	जिल्हा अधिक्षक, कृषी अधिकारी	३०-१, के बी जोशी पथ, नरवीर तानाजी वाडी, शिवाजीनगर, पुणे ४११००५	२०-२५५३८३१०/ २५५३९८६७	dsaopune@gmail.com
९	सातारा	जिल्हा अधिक्षक, कृषी अधिकारी	नवीन प्रशासकीय इमारत, १ ला माळा, स. टी. स्टॅन्ड जवळ, परांगे चौक, सातारा	२१६२-२३३८३६/ २३९२८२	dsaosatara१@gmail.com
१०	सांगली	जिल्हा अधिक्षक, कृषी अधिकारी	जिल्हा अधिक्षक, कृषी अधिकारी, नवीन प्रशासकीय इमारत, सांगली मिरज रोड, विजयनगर, सांगली	२३३-२६०१४१२/ २६०१४१३	dsaosangli@yahoo.co.in/ sangliidsao@gmail.com
११	सोलापूर	जिल्हा अधिक्षक, कृषी अधिकारी	जिल्हा अधिकारी आवार. जिल्हा परिषद, सिद्धेश्वर पेठ, सोलापूर, महाराष्ट्र ४१३००१	२१७-२७२६०१३	dsaosolapur@gmail.com
१२	कोल्हापूर	जिल्हा अधिक्षक, कृषी अधिकारी	४० टाणा इमारत, भगवा चौक, कसबा बावडा, कोल्हापूर ४१६००६	२३१-२६५४६०३/ २६५२०३४	dsaokolhapur@gmail.com
१३	नाशिक	जिल्हा अधिक्षक, कृषी अधिकारी	शिगाडा तलाव, गंजमल, नाशिक ४२२००१	२५३-२५०४०४२/ २५०५५६४	dsaonashik@gmail.com/ dsaonsk@rediffmail.com
१४	जळगाव	जिल्हा अधिक्षक, कृषी अधिकारी	प्रशासकीय इमारत, टप्या नं.२ आकाशवाणीच्या जवळ, जळगाव, ४२५००१	२५७-२२३९०५४/ २२३६७०८	saojalgaon@gmail.com/ dsaojgn_jal@yahoo.com
१५	धुळे	जिल्हा अधिक्षक, कृषी अधिकारी	प्रशासकीय संकुल, धुळे ४२४००१	२५६२-२३४५८०	districtsao@rediffmail.com
१६	अहमदनगर	जिल्हा अधिक्षक, कृषी अधिकारी	कृषी कार्यालय जुना पंपिंग स्टेशन रोड, भूतकारवाडी, ताते मळा, अहमदनगर, ४१४००३	२४१-२४३०७९२	dsaoahmednagar@gmail.com
१७	नंदुरबार	जिल्हा अधिक्षक, कृषी अधिकारी	तालुका सीड फार्म, धुळे रोड, नंदुरबार ४२५४१२	२५६४-२२४४०५	dsaondb@gmail.com
१८	छत्रपती संभाजीनगर	जिल्हा अधिक्षक, कृषी अधिकारी	परदेशी ह्याइट्स जवळ ज्योती नगर, शाहनूरवाडी छत्रपती संभाजीनगर, ४३१००५	२४०-२३३४५८२	dsaoabad@gmail.com
१९	जालना	जिल्हा अधिक्षक,	संजय नगर, जुना जालना	२४८२-	dsaojalna@gmail.com

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ. क्र.	जिल्हाचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
		कृषी अधिकारी	जालना ४३१२१३	२२३५१३	m
२०	हिंगोली	जिल्हा अधिक्षक, कृषी अधिकारी	अष्टविनायक नगर, हिंगोली ४३१५१३	२४५६-२२०४१७/२२०१२४	dsaoahng@rediffmail.com
२१	बीड	जिल्हा अधिक्षक, कृषी अधिकारी	गोविंद नगर, घानोरा रोड, महात्मा फुले नगर, बीड, ४३११२२	२४४२-२२२८०८/२२२८८३	dsaoabeed@gmail.com
२२	परभणी	जिल्हा अधिक्षक, कृषी अधिकारी	प्रभावती नगर, परभणी, ४३१४०१	२४५२-२४२२०७	dsaoapbn@gmail.com
२३	नांदेड	जिल्हा अधिक्षक, कृषी अधिकारी	मागपुरा, हैदर बाग, दशमेशनगर, हर्ष नगर, नांदेड ४३१६०१	२४६२-२८४२५२	nandeddsao@gmail.com
२४	लातूर	जिल्हा अधिक्षक, कृषी अधिकारी	जुनी प्रशासकीय इमारत, छत्रपती शिवाजी महाराज चौक, मित्रनगर, सावेवाडी लातूर, ४१३५१२	२३८२-२१५५१९	dsaalatur@rediffmail.com
२५	धाराशिव	जिल्हा अधिक्षक, कृषी अधिकारी	बसवेश्वर चौक, मध्यवर्ती इमारत, पोलिस लाइन, धाराशिव, ४१३५०१	२४७२-२२७११८/२२२६२८	sao७०६४@rediffmail.com
२६	अमरावती	जिल्हा अधिक्षक, कृषी अधिकारी	विसावा कॉलनी कॅम्प अमरावती, ४४४६०१	७२१-२६६७५८०	dsaoamt@gmail.com
२७	अकोला	जिल्हा अधिक्षक, कृषी अधिकारी	MIDC फेज २, MIDC, उमरी परगणे बाळापूर, अकोला ४४४१०४	७२४-२२५६०५५	dsaoakola@gmail.com
२८	बुलढाणा	जिल्हा अधिक्षक, कृषी अधिकारी	बस स्टॅन्ड समोर अजिंठा रोड, बुलढाणा ४४३००१	७२६२-२४२५३४	dsaoabuldhana@gmail.com
२९	यवतमाळ	जिल्हा अधिक्षक, कृषी अधिकारी	गार्डन रोड, यवतमाळ, ४४५००१	७२३२-२४५३३८	dsaoyti@gmail.com
३०	वाशिम	जिल्हा अधिक्षक, कृषी अधिकारी	कातार रोड, जिल्हाधिकारी कार्यालय परिसर प्रशासकीय इमारत ३ रा मजला, वाशिम ४४४५०५	७२५२-२३५८१३	dsaowashim१@gmail.com
३१	नागपूर	जिल्हा अधिक्षक, कृषी अधिकारी	कदिमबाग नर्सरी, सी.पी.क्लब, सिव्हील लाईन्स, नागपूर-४४०००१	७१२-२५६०७८६/२५६२८४०	dsaoanagpur@gmail.com
३२	वर्धा	जिल्हा अधिक्षक, कृषी अधिकारी	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर चौक, सिव्हील लाईन, वर्धा ४४२००१	७१५२-२३४४४९/	dagriwar@gmail.com/dagriwar@rediffmail.com
३३	भंडारा	जिल्हा अधिक्षक, कृषी अधिकारी	बँक ऑफ बडोदा चे वर, राजीव गांधी चौक, भंडारा,	७१८४-२५२३९३	dsaoabhnd@rediffmail.com

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ. क्र.	जिल्हाचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
			महाराष्ट्र ४४१९०४		
३४	चंद्रपूर	जिल्हा अधिक्षक, कृषी अधिकारी	प्रशासकीय भवन ट्रॅफिक पोलिस स्टेशनचे समोर उडडान पुलाच्या बाजूला नागपुर रोड, चंद्रपूर ४४२४०१	७१७२-२५०८२३	dsaochandrapur@gmail.com
३५	गडचिरोली	जिल्हा अधिक्षक, कृषी अधिकारी	बॅरेक क्र.१, कॉम्प्लेक्स, गडचिरोली ४४२६०५	७१३२-२२२५९३	dsaogad१५@gmail.com
३६	गोंदिया	जिल्हा अधिक्षक, कृषी अधिकारी	खोली क्र.४२, चौथा मजला, प्रशासकीय इमारत, जयस्तंभ चौक, गोंदिया ४४१६०१	०७१८२-२३०३७३	dsaogondia.१४२५@gmail.com

माहितीचा स्रोत :- सदर योजनांची माहिती संकलन करण्यासाठी विभागीय सह संचालक कृषी तसेच ऑनलाईन घेण्यात आलेली आहे.

१९. फलोत्पादन विभाग

फलोत्पादन विभाग

अ.क्र.		तपशील
१	शासनाच्या विभागाचे नांव:	फलोत्पादन विभाग
२	महामंडळाचे नांव (महामंडळ असल्यास):	--
३	विभागाची वेबसाईट:	https://krishi.maharashtra.gov.in

१. योजनांचा तपशील:

१.१ एकात्मिक फलोत्पादन विकास कार्यक्रम

अ.क्र.		तपशील
१	योजनेचे नांव	एकात्मिक फलोत्पादन विकास कार्यक्रम
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./ वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./ वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	सर्व प्रवर्गातील लाभार्थी
३	लाभार्थी पात्रता	शेतकरी असावा (अल्प/अत्यल्प/ सर्वसाधारण सर्व)
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ.	प्रशिक्षण, औजारे वाटप, संरक्षित शेती साधने साहित्य वाटप, क्षेत्र विस्तार, ट्रॅक्टर शेती उपयोगी साहित्य इ.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	फलोत्पादन क्षेत्र विकास, मुल्यवर्धन, रोजगार निर्मिती, प्रक्रिया करून शेतक-यांचे आर्थिक सक्षमीकरण करणे.
६	अनुदान मर्यादा	घटकानुसार वेगवेगळे (सन २०२३-२४ करीता १.९१ कोटी)
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	वर्षभर
८	इतर माहिती	-

१.२ भाऊसाहेब फुंडकर फळबाग लागवड योजना

अ.क्र.		तपशील
१	योजनेचे नांव	भाऊसाहेब फुंडकर फळबाग लागवड योजना
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./ वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./ वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	सर्व प्रवर्गातील लाभार्थी
३	लाभार्थी पात्रता	क्षेत्र मर्यादा ०.२० हे ते ६.०० हे (जॉबकार्ड धारक नसलेले शेतकरी)
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ.	फळबाग लागवडीस प्रोत्साहन
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	फलोत्पादन अंतर्गत फळे, फुले भाजीपाला ई.क्षेत्र पाढीस प्रोत्साहन देणेकरीता तीन वर्षे तीन हफ्त्यामध्ये अनुदान वितरीत करण्यात येते.
६	अनुदान मर्यादा	फळपिकनिहाय वेगवेगळे
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	वर्षभर
८	इतर माहिती	महाडिबीटीद्वारे ऑनलाईन अर्ज पद्धतीने राबविण्यात येते.

१.३ महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजना अंतर्गत फळबाग लागवड

अ.क्र.	योजनेचे नांव	तपशील
१	योजनेचे नांव	महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजना अंतर्गत फळबाग लागवड
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./ वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./ वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	सर्व प्रवर्गातील लाभार्थी
३	लाभार्थी पात्रता	जॉब कार्ड धारक शेतकरी, क्षेत्र मर्यादा ०.२० ते २.०० हे.
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ.	फळबाग लागवडीस प्रोत्साहन
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	फलोत्पादन अंतर्गत फळे, फुले भाजीपाला ई.क्षेत्र पाढीस प्रोत्साहन देणेकरीता तीन वर्षे तीन हफ्त्यामध्ये अनुदान वितरीत करण्यात येते.
६	अनुदान मर्यादा	फळपीक निहाय वेगवेगळी
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	फेब्रुवारी पर्यंत
८	इतर माहिती	मा. उपजिल्हाधिकारी रोहयो मार्फत रोजगार सेवाकेंद्रावदारा राबविण्यात येते.

१.४ राष्ट्रीय कृषी विकास योजना “ प्रति थेंब अधिक पिक घटक”

अ.क्र.	योजनेचे नांव	तपशील
१	योजनेचे नांव	राष्ट्रीय कृषी विकास योजना “ प्रति थेंब अधिक पिक घटक”
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./ वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./ वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	सर्व घटक लाभ घेवू शकतात.
३	लाभार्थी पात्रता	शेतकरी सिंचनाची सोय असलेले.
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ.	साहित्य वाटप
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	५ हेक्टर पर्यंत लाभ मर्यादा.
६	अनुदान मर्यादा	अल्प/अत्यल्प सर्वसाधारण -८०% बुहूमुधारक सर्वसाधारण ७५% अनु जाती/जमाती ९०%
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	वर्षभर
८	इतर माहिती	महाडिबीटीव्दारा ऑनलाईन पद्धतीने राबविण्यात येते.

२. संपर्क:

२.१ मुख्य/राज्यस्तरीय कार्यालय:

अ.क्र.	राज्यस्तरीय प्रमुख अधिकार्याचे पदनाम	राज्यस्तरीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	राज्यस्तरीय फलोत्पादन संचालक	साखर संकुल, शिवाजीनगर, पुणे	९४२३९६३०७१	info@mahanhm.in

२.२ विभागीय कार्यालये:

अ. क्र.	विभागीय कार्यालयाचे नांव	विभागीय कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	विभागीय कार्यालयाचा पत्ता	दुरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	विभागीय कृषी कार्यालय, अमरावती	विभागीय तंत्र अधिकारी	विभागीय कृषी सहसंचालक, अमरावती विभाग, तपोवन रोड कृषी संकुल अमरावती	२५५२४२२ २९९०३००	jdzaamravati99@gmail.com
२	विभागीय कृषी कार्यालय, पुणे	विभागीय तंत्र अधिकारी	विभागीय कृषी सहसंचालक, कृषी भवन शिवाजीनगर पुणे-५४९०००५	२५५३७६९६	jdapune@gmail.com
३	विभागीय कृषी कार्यालय, ठाणे	विभागीय तंत्र अधिकारी	कृषीभवन, झेड लेन, आशर आयटी जवळ, रोड नं.१६, वागळे इस्टेट, ठाणे-४००६०४	२५८२३४७९ २५८२०४०७	jdathane2099@gmail.com
४	विभागीय कृषी कार्यालय, नाशिक	विभागीय तंत्र अधिकारी	विभागीय कृषी सहसंचालक, आश्विनी बरात जुने आयुक्त कार्यालय, सिक्युरीटी प्रेस समोर नाशिक रोड, ४२२९०१	२९५७४८० २९५७४८१	nskjda@gmail.com
५	विभागीय कृषी कार्यालय, कोल्हापुर	विभागीय तंत्र अधिकारी	भगवा चौक, चालीसखाना कसबा बावडा, कोल्हापुर-४९६००३	२६००२५८ २६००७९५	jdakolhapur@gmail.com
६	विभागीय कृषी कार्यालय, छत्रपती संभाजीनगर	विभागीय तंत्र अधिकारी	अदालत रोड, क्रांती चौक, छत्रपती संभाजीनगर - ४३९००१	२३३९०९४	jdaabad@gmail.com
७	विभागीय कृषी कार्यालय, अमरावती लातूर	विभागीय तंत्र अधिकारी	नवीन जिल्हाधिकारी कार्यालय, बार्शी रोड, लातूर.	२४२४३८	djdalatur@rediffmail.com laturdjda@gmail.com
८	विभागीय कृषी कार्यालय, नागपुर	विभागीय तंत्र अधिकारी	प्रशासकीय इमारत क्र. दोन ७ वा माळा, सिव्हील लाईन, नागपुर	२५५५९४६	jdanager@gmail.com agringsp@rediffmail.com

२.३ जिल्हास्तरीय कार्यालये:

अ.क्र.	जिल्हाचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दुरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	मुंबई शहर				
२	मुंबई उपनगर				
३	ठाणे	तंत्र अधिकारी फलोत्पादन	कृषीभवन, झेड लेन, आशर आयटी जवळ, रोड नं.१६,	२५८२२९९२ २५८२२०९४	dsaothane@gmail.com

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र.	जिल्हाचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
			वागळे इस्टेट, ठाणे-४००६०४		
४	पालघर	तंत्र अधिकारी फलोत्पादन	प्रशासकिय इमारत-अ, दालन क्रमांक १०७, पहिला मजला, पालघर बोईसर रोड, कोळगाव, ता. जि. पालघर, -४०१ ४०४	२१६०२५	dsaopalghar@gmail.com
५	रायगड	तंत्र अधिकारी फलोत्पादन	जिअकुअ कार्यालय -वेक्षी नर्सरी, राऊतवाडी, अलिबाग, जि.रायगड ४०२ २०९	२२२३४९ २२२१५४	dsaoraigad@gmail.com
६	रत्नागिरी	तंत्र अधिकारी फलोत्पादन	कृषि उदयोग भवन, प्लॉट नं.पी ७३, एम.आय.डी.सी, मिरजोळे, रत्नागिरी-४१५ ६३९	२२२४९१	dsaornt@rediffmail.com
७	सिंधुदूर्ग	तंत्र अधिकारी फलोत्पादन	जिअकुअ कार्यालय, दालन क्र २०१, मध्यवर्ती प्रशासकिय इमारत, जिल्हा धिकारी कार्यालयाजवळ, ता.कुडाळ, जि.सिंधुदुर्ग-४१६ ८१२	२२८७४० २२८७०८	dsaosindu@gmail.com
८	पुणे	तंत्र अधिकारी फलोत्पादन	३०-१, के बी जोशी, पथ, नरवीर, तानाजी वाडी शिवाजीनगर, पुणे- ४११००५	२५५३८३१० २५५३९८६७	dsaopune@gmail.com
९	सातारा	तंत्र अधिकारी फलोत्पादन	नवीन प्रशासकीय इमारत १ला माळा स.टी स्टॅन जवळ परांगे चौक, सातारा -४१५००१	२३३८३६ २३९२८२	dsaosatara१@gmail.com
१०	सांगली	तंत्र अधिकारी फलोत्पादन	जिल्हा अधिक्षक, कृषी अधिकारी, नवीन प्रशासकीय इमारत, सांगली-मिरज रोड, विजयनगर, सांगली -४१६४१०	२६०१४१२ २६०१४१३	sangelidsao@gmail.com
११	सोलापूर	तंत्र अधिकारी फलोत्पादन	जिल्हा अधिकारी आवार, जिल्हा परिषद, सिध्देश्वर पेट, सोलापूर- ४१३००१	२७२६०१३	dsaosolapur@gmail.com
१२	कोल्हापूर	तंत्र अधिकारी फलोत्पादन	४० टाणा इमारत, भगवा चौक, कसबा बावडा, कोल्हापूर ४१६००६	२६५४६०३ २६५२०३४	dsaokolhapur@gmail.com
१३	नाशिक	तंत्र अधिकारी फलोत्पादन	सिंगाले तलाव, गडकरी चौक, नाशिक- ४२२००१	२५०४०४२ २५०५५६४	dsaonashik@gmail.com dsaonashik@rediffmail.com
१४	जळगाव	तंत्र अधिकारी फलोत्पादन	प्रशासकीय बिल्डींग टप्पा नं. २ आकाशवाणीजवळ, जळगाव - ४२५००१	२२३९०५४ २२३६७०८	saoyalgaon@gmail.com dsaojgn_gan@yahoo.com
१५	धुळे	तंत्र अधिकारी	प्रशासकीय संकुल,	२३४५८०	districtsao@rediffmail.c

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र.	जिल्ह्याचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
		फलोत्पादन	धूळे -४२४३०४		om
१६	अहमदनगर	तंत्र अधिकारी फलोत्पादन	कृषी कार्यालय जुना पंपिंग स्टेशन, रोड भुतकारवाडी तातेमळा, अहमदनगर-४१४००१	२४३०७९२	dsaoahmednager@gm ail.com
१७	नंदुरबार	तंत्र अधिकारी फलोत्पादन	तालुका सीडफार्म, धुळे रोड, नंदुरबार- ४२५४१२	२२४४०५	dsaondb@gmail.com
१८	छत्रपती संभाजीनगर	तंत्र अधिकारी फलोत्पादन	शाहनुरमीया दर्ग्याजवळ, छत्रपती संभाजीनगर -४३१००१	२३३४५८२	dsaoabad@gmail.com
१९	जालना	तंत्र अधिकारी फलोत्पादन	बचत भवन, मोती तलावजवळ, जालना -४३१२०३	२२३५१३	dsaojalna@gmail.com
२०	हिंगोली	तंत्र अधिकारी फलोत्पादन	जिल्हा अधिक्षक कृषी अधिकारी, हिंगोली, नांदेड रोड हिंगोली- ४३१५१३	२२०४१७ २२०१२४	dsaoahng@rediffmail.co m
२१	बीड	तंत्र अधिकारी फलोत्पादन	बिंदूसरा नर्सरी, बीड- ४३११२२	२२२८०८ २२२६८६	dsaoheed@gmail.com
२२	परभणी	तंत्र अधिकारी फलोत्पादन	जिल्हा अधिक्षक कृषी अधिकारी परभणी जुना पेडगाव रोड, पोस्ट कॉलनी परभणी ४३१४०१	२४२२०७	dsaoapbn@gmail.com
२३	नांदेड	तंत्र अधिकारी फलोत्पादन	नविन मोंढा, नांदेड, ४३१६०२	२८४२५२	nandedsao3@gmail.co m nnd_dsaonanded@re diffmail.com
२४	लातूर	तंत्र अधिकारी फलोत्पादन	जिल्हा अधिक्षक कृषी अधिकारी कार्यालय मध्यवर्ती प्रशासकीय इमारत, लातूर- ४१३५१२	२९५५१९	dsaoatur@rediffmail.c om
२५	धाराशिव	तंत्र अधिकारी फलोत्पादन	मध्यवर्ती प्रशासकीय इमारत , धाराशिव -४१३५८२	२२७११८ २२२६२८	sao9०६४@rediffmail.co m
२६	अमरावती	तंत्र अधिकारी फलोत्पादन	विसावा कॉलनी कॅम्प अमरावती-४४४६०२	२६६७५८०	dsaoamt@rediffmail.co m
२७	अकोला	तंत्र अधिकारी फलोत्पादन	MIDC Phase II, मुर्तिजापुर रोड, अकोला -४४४००१	२२५६०५५	dsaoakola२०२२@gmail .com
२८	बुलढाणा	तंत्र अधिकारी फलोत्पादन	बस स्टॅन्ड समोर अजिठा रोड, बुलढाणा -४४३००१	२४२५३४	dsaoabuldana@gmail.c om
२९	यवतमाळ	तंत्र अधिकारी फलोत्पादन	गार्डन रोड, LIC चौक, यवतमाळ- ४४५००१	२४५३३८	dsaoaytl@gmail.com
३०	वाशिम	तंत्र अधिकारी फलोत्पादन	प्रशासकीय इमारत , वाशिम- ४४४५०५	२३५८१३	dsaowashim१@gmail.c om
३१	नागपूर	तंत्र अधिकारी फलोत्पादन	कदिमबाग नर्सरी, सी.पी.क्लब सिव्हिल लाईन्स नागपूर- ४४०००१	२५६०७८६ २५६२८४०	dsaoanagpur@gmail.co m

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र.	जिल्हाचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दुरध्वनी क्रमांक	ईमेल
३२	वर्धा	तंत्र अधिकारी फलोत्पादन	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर चौक सिव्हिल लाईन, वर्धा ४४२००१	२३२४४९ २४३३२३	dagriwar@gmail.com
३३	भंडारा	तंत्र अधिकारी फलोत्पादन	बँक ऑफ बडोदाचे वर जेल रोड, राजीव गांधी चौक भंडारा-४४१९०४	२५२३९३	dsaobhn@rediffmail.com
३४	चंद्रपूर	तंत्र अधिकारी फलोत्पादन	प्रशासकीय भवन ट्राफीक पोलिस स्टेशनचे समोर उड्डान पुलाचे बाजूला नागपुर रोड, चंद्रपुर -४४२४०१	२५३२९७ २५२७०८	dsaochandrapur@gmail.com
३५	गडचिरोली	तंत्र अधिकारी फलोत्पादन	बॅरेक क्र. कॉम्प्लेक्स गडचिरोली- ४४२६०५	२२२५९३	dsaogad१५@gmail.com
३६	गोंदिया	तंत्र अधिकारी फलोत्पादन	खोली क्र. ४२ चौथा मजला, प्रशासकीय इमारत. जयस्तंभ चौक, गोंदिया -४४१६०१	२५०३९५	dsaogondia.१४२५@gmail.com

२०. पशुसंवर्धन विभाग

पशुसंवर्धन खात्याची स्थापना झाली त्यावेळेस घोडयांची पैदास व जनावरांचे आरोग्य हे प्रमुख उद्दीष्ट होते. याचा फायदा विशिष्ट क्षेत्रापुरता मर्यादित होता. या विभागाच्या स्थापनेनंतर बरीच स्थित्यंतरे घडून खात्याच्या प्रमुख कार्यात केवळ जनावरांच्या आजारासंबंधी उपचार करण्यापुरते मर्यादित न रहाता पशुधनाची अनुवंशीक सुधारणा करणे, जास्त दुध उत्पादन, अंडी उत्पादन, मांस, लोकर उत्पादन मिळवणे व त्या अनुषंगाने पशुसंगोपन व पशुपैदाशीची माहिती प्रशिक्षणाद्वारे पशुपालकांना देऊन, रोजगार निर्मिती करून याद्वारे तळागाळातील लोकांचा विकास करणे हे प्रमुख कार्य ठरते. त्यामुळे आता या खात्यामार्फत दिली जाणारी सेवा खेडयापाडयापासून गरिबांच्या झोपडी पर्यंत जाऊन पोहोचली आहे.

पशुसंवर्धन व्यवसाय हा शेतीला पुरक असा आहे. शेतीचे काम ठराविक कालावधीत असते, व उर्वरित काळात त्यांना उद्योग मिळू शकत नाही. पशुसंवर्धन व्यवसायामुळे शेतक-यांना आता बारा ही महिने पुरक व्यवसाय मिळणे शक्य असल्याने तसेच आपला आहार सकस व संतुलित असण्याच्या दृष्टीने दुध, अंडी व मांस अशासारखी पशुजन्य उत्पादने आवश्यक असल्याने पशुसंवर्धन जोडधंदा ऐवजी मुख्य व्यवसाय म्हणून पाहात आहे. त्यादृष्टीने पशुसंवर्धन खात्याने कुक्कुट पालन, संकरीत गायीची पैदास, ओढ कामासाठी स्थानिक जातीच्या गोवंशामध्ये सुधारणा, शेळी, मेंढी विकास या कार्यक्रमावर भर देऊन शेतक-यांना आणि आर्थिक दुर्बल घटकातील लोकांचा तसेच सुशिक्षित बेरोजगारांना रोजगार उपलब्ध होण्याच्या दृष्टीने पशुसंवर्धन खात्याने यावर लक्ष केंद्रीत केले आहे.

वेबसाईट :- <https://ahd.maharashtra.gov.in>

संपर्क क्रमांक :- १८००२३३०४१८

अ.क्र	तपशील	
१	शासनाच्या विभागाचे नाव:-	पशुसंवर्धन विभाग
२	महामंडळाचे नांव (महामंडळ असल्यास)	---
३	विभागाची वेबसाईट:-	www.ahd.maharashtra.gov.in

१. योजनांचा तपशील:

१.१ आदिवासी उपयोजने अंतर्गत एक दिवशीय १०० कुक्कुट पील्ले वाटप (TSP)

अ.क्र	तपशील	
१	योजनेचे नाव:-	आदिवासी उपयोजने अंतर्गत एक दिवशीय १०० कुक्कुट पील्ले वाटप (TSP)
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा/अ.ज./ वि.जा/म.ज/ इ.मा.व / वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	अनुसूचित जमाती
३	लाभार्थी पात्रता	दारिद्र्य रेषेखालील लाभार्थी, अत्यल्प भुधारक शेतकरी, अल्प भुधारक शेतकरी तसेच महिलांना प्राधान्य
४	योजनेचे स्वरूप उदा स्वयं	एका लाभार्थ्यास एक दिवशीय १०० कुक्कुट पील्ले वाटप, पक्षांसाठी

अ.क्र	तपशील	
	रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ	निवारा व इतर बाबी यासाठी अनुदान
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	या योजने अंतर्गत गटाच्या एकूण किमतीच्या ५० टक्के अनुदानावर एक दिवशीय १०० कुक्कुट पील्ले वाटप केली जातात.
६	अनुदान मर्यादा	गटाच्या एकूण किमतीच्या ५० टक्के (जास्तीत जास्त रु.१४७५०/-)
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	मा.आयुक्त, पशुसंवर्धन पुणे या कार्यालयामार्फत सर्व योजनांसाठी प्रसिद्धी देउन ऑनलाईन अर्ज मागविण्यात येतात व ऑनलाईन निवड करण्यात येते
८	इतर माहिती	१.कुटुंबातील एकाच व्यक्तीस या योजनेचा लाभ देण्यात येतो . २. सदरील योजनेसाठी लाभार्थ्यांची निवड झाल्यानंतर त्यांच्या स्वहिस्सेची रक्कम जमा करणे बंधनकारक आहे. ३.लाभार्थी निवडतांना ३० टक्के महिला

१.२ आदिवासी क्षेत्राबाहेरील आदिवासी उपयोजने अंतर्गत एक दिवशीय १०० कुक्कुट पील्ले वाटप (OTSP)

अ.क्र	तपशील	
१	योजनेचेनाव:-	आदिवासी क्षेत्राबाहेरील आदिवासी उपयोजने अंतर्गत एक दिवशीय १०० कुक्कुट पील्ले वाटप (OTSP)
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./वि.जा/म.ज/ इ.मा.व / वि.मा.प्र./सर्व साधारण इ.	अनुसुचित जमाती
३	लाभार्थी पात्रता	दारिद्र्य रेषेखालील लाभार्थी, अत्यल्प भुधारक शेतकरी, अल्प भुधारक शेतकरी तसेच महिलांना प्राधान्य
४	योजनेचे स्वरूप उदा स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ	एका लाभार्थ्यांस एक दिवशीय १०० कुक्कुट पील्ले वाटप, पक्षांसाठी निवारा व इतर बाबी यासाठी अनुदान
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	या योजने अंतर्गत गटाच्या एकूण किमतीच्या ५० टक्के अनुदानावर एक दिवशीय १०० कुक्कुट पील्ले वाटप केली जातात.
६	अनुदान मर्यादा	गटाच्या एकूण किमतीच्या ५० टक्के (जास्तीत जास्त रु.१४,७५०/-)
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	मा.आयुक्त पशुसंवर्धन पुणे या कार्यालयामार्फत सर्व योजनांसाठी प्रसिद्धी देउन ऑनलाईन अर्ज मागविण्यात येतात व ऑनलाईन निवड करण्यात येते
८	इतर माहिती	१. कुटुंबातील एकाच व्यक्तीस या योजनेचा लाभ देण्यात येतो . २. सदरील योजनेसाठी लाभार्थ्यांची निवड झाल्यानंतर त्यांच्या स्वहिस्सेची रक्कम जमा करणे बंधनकारक आहे. ३. लाभार्थी निवडतांना ३० टक्के महिला प्राधान्य

१.३. आदिवासी उपयोजने अंतर्गत दुधाळ गायी/ म्हशी वाटप करणे (TSP)

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नाव:-	आदिवासी उपयोजने अंतर्गत दुधाळ गायी/ म्हशी वाटप करणे (TSP)
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./ वि.जा./म.ज./ इ.मा.व / वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	अनुसुचित जमाती
३	लाभार्थी पात्रता	१. दारिद्र्य रेषेखालील लाभार्थी २. अत्यल्प भुधारक शेतकरी (१ हेक्टरपर्यंतचे भुधारक) ३. अल्प भुधारक शेतकरी (१ ते २ हेक्टरपर्यंतचे भुधारक) ४. सुशिक्षित बेरोजगार (रोजगार व स्वयंरोजगार केंद्रात नोंद असलेले) ५. महिला बचत गटातील लाभार्थी (अ.क्र. १ ते ४ मधील)
४	योजनेचे स्वरूप उदा स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ.	एका लाभार्थ्यास ६ महीन्याच्या अंतराने २ गायी खरेदीसाठी अनुदान
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	या योजनेमध्ये प्रतिदिन १० ते १२ लीटर दुध देणाऱ्या एचएफ, जर्सी या संकरीत गायी , प्रतिदिन ८ ते १० लीटर दुध देणाऱ्या गीर, सहीवाल , रेडसिंधी, राठी, धारपारकर, प्रतिदिन ५ ते ७ लीटर दुध उत्पादन देणाऱ्या देवणी, लालकंधारी, गवळाऊ व डांगी गायी तसेच मुहा व जाफराबादी या सुधारीत जातीच्या म्हशींचे वाटप करण्यात येते. वाटप करावयाची दुधाळ जनावरे हि शक्यतो १-२ महिन्यांपूर्वी व्यालेली/ तिसऱ्या वेतातील असतात.
६	अनुदान मर्यादा	गटाच्या एकूण किमतीच्या ७५ टक्के (जास्तीत जास्त रु.१,१७,६३८/)
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	मा.आयुक्त, पशुसंवर्धन पुणे या कार्यालयामार्फत सर्व योजनांसाठी प्रसिद्धी देउन ऑनलाईन अर्ज मागविण्यात येतात व ऑनलाईन निवड करण्यात येते
८	इतर माहिती	१. कुटुंबातील एकाच व्यक्तीस या योजनेचा लाभ देण्यात येतो. २. सदरील योजनेसाठी लाभार्थ्यांची निवड झाल्यानंतर त्यांच्या स्वहिस्सेची रक्कम जमा करणे बंधनकारक आहे. ३. लाभार्थी निवडतांना ३० टक्के महिला व ३ टक्के दिव्यांगांना लाभ देण्यात येतो.

१.४ आदिवासी क्षेत्राबाहेरील आदिवासी उपयोजने अंतर्गत दुधाळ गायी / म्हशी वाटप करणे (OTSP)

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नाव:-	आदिवासी क्षेत्राबाहेरील आदिवासी उपयोजने अंतर्गत दुधाळ गायी / म्हशी वाटप करणे (OTSP)
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./ वि.जा./म.ज./ इ.मा.व / वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	अनुसुचित जमाती
३	लाभार्थी पात्रता	१. दारिद्र्य रेषेखालील लाभार्थी २. अत्यल्प भुधारक शेतकरी (१ हेक्टरपर्यंतचे भुधारक)

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र	तपशील
	<p>३. अल्प भुधारक शेतकरी (१ ते २ हेक्टरपर्यंतचे भुधारक)</p> <p>४. सुशिक्षित बेरोजगार (रोजगार व स्वयंरोजगार केंद्रात नोंद असलेले.)</p> <p>५. महिला बचत गटातील लाभार्थी (अ.क्र. १ ते ४ मधील)</p>
४	<p>योजनेचे स्वरूप उदा स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ</p> <p>एका लाभार्थ्यांस ६ महीन्याच्या अंतराने २ गायी खरेदीसाठी अनुदान</p>
५	<p>योजनेचा संक्षिप्त तपशील</p> <p>या योजनेमध्ये प्रतिदिन १० ते १२ लीटर दुध देणाऱ्या एचएफ, जर्सी या संकरीत गायी , प्रतिदिन ८ ते १० लीटर दुध देणाऱ्या गीर, सहीवाल , रेडसिंधी, राठी, धारपारकर, प्रतिदिन ५ ते ७ लीटर दुध उत्पादन देणाऱ्या देवणी, लालकंधारी, गवळाऊ व डांगी गायी तसेच मुहा व जाफराबादी या सुधारीत जातीच्या म्हशींचे वाटप करण्यात येते. वाटप करावयाची दुधाळ जनावरे ही शक्यतो १-२ महिन्यांपूर्वी व्यालेली/ तिसऱ्या वेतातील असतात.</p>
६	<p>अनुदान मर्यादा</p> <p>गटाच्या एकूण किमतीच्या ७५ टक्के (जास्तीत जास्त रु.१,१७,६३८/-)</p>
७	<p>अर्ज करण्याचा कालावधी</p> <p>मा.आयुक्त पशुसंवर्धन पुणे या कार्यालयामार्फत सर्व योजनांसाठी प्रसिद्धी देउन ऑनलाईन अर्ज मागविण्यात येतात व ऑनलाईन निवड करण्यात येते</p>
८	<p>इतर माहिती</p> <p>१. कुटुंबातील एकाच व्यक्तीस या योजनेचा लाभ देण्यात येतो.</p> <p>२. सदरील योजनेसाठी लाभार्थ्यांची निवड झाल्यानंतर त्यांच्या स्वहिस्सेची रक्कम जमा करणे बंधनकारक आहे.</p> <p>३. लाभार्थी निवडतांना ३० टक्के महिला व ३ टक्के दिव्यांगांना लाभ देण्यात येतो.</p>

१.५. अनुसूचित जाती उपयोजने अंतर्गत दुधाळ गायी / म्हशी वाटप करणे (SCP)

अ.क्र	तपशील
१	<p>योजनेचे नाव:-</p> <p>अनुसूचित जाती उपयोजने अंतर्गत दुधाळ गायी / म्हशी वाटप करणे (SCP)</p>
२	<p>लाभार्थी गटः उदा.</p> <p>अ.जा./अ.ज./ वि.जा./म.ज./ इ.मा.व / वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.</p> <p>अनुसूचित जाती</p>
३	<p>लाभार्थी पात्रता</p> <p>१. दारिद्र्य रेषेखालील लाभार्थी</p> <p>२. अत्यल्प भुधारक शेतकरी (१ हेक्टरपर्यंतचे भुधारक)</p> <p>३. अल्प भुधारक शेतकरी (१ ते २ हेक्टरपर्यंतचे भुधारक)</p> <p>४. सुशिक्षित बेरोजगार (रोजगार व स्वयंरोजगार केंद्रात नोंद असलेले)</p> <p>५. महिला बचत गटातील लाभार्थी (अ.क्र. १ ते ४ मधील)</p>
४	<p>योजनेचे स्वरूप उदा स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ</p> <p>एका लाभार्थ्यांस ६ महीन्याच्या अंतराने २ गायी खरेदीसाठी अनुदान</p>
५	<p>योजनेचा संक्षिप्त तपशील</p> <p>या योजनेमध्ये प्रतिदिन १० ते १२ लीटर दुध देणाऱ्या एचएफ, जर्सी या</p>

अ.क्र.	तपशील	
		संकरित गायी , प्रतिदिन ८ ते १० लीटर दुध देणाऱ्या गीर, सहीवाल , रेडसिंधी, राठी, धारपारकर, प्रतिदिन ५ ते ७ लीटर दुध उत्पादन देणाऱ्या देवणी, लालकंधारी, गवळाऊ व डांगी गायी तसेच मुन्हा व जाफराबादी या सुधारीत जातीच्या म्हशींचे वाटप करण्यात येते. वाटप करावयाची दुधाळ जनावरे हि शक्यतो १-२ महिन्यांपूर्वी व्यालेली/तिसऱ्या वेतातील असतात.
६	अनुदान मर्यादा	गटाच्या एकूण किमतीच्या ७५ टक्के (जास्तीत जास्त रु.१,१७,६३८/-)
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	मा.आयुक्त पशुसंवर्धन पुणे या कार्यालयामार्फत सर्व योजनांसाठी प्रसिद्धी देऊन ऑनलाईन अर्ज मागविण्यात येतात व ऑनलाईन निवड करण्यात येते.
८	इतर माहिती	लाभार्थी निवड यादी व अनुदान रक्कम तालुकास्तरावर पशुधन विकास अधिकारी (वि) पंचायत समिती स्तरावर दिली जाते व त्यानुसार संबधित लाभार्थ्याला नियमाप्रमाणे डीबीटी द्वारे लाभ दिला जातो.

१.६ आदिवासी उपयोजने अंतर्गत शेळी / मेंढी गट वाटप करणे (TSP)

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नाव:-	आदिवासी उपयोजने अंतर्गत शेळी / मेंढी गट वाटप करणे (TSP)
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./वि.जा/म.ज/ इ.मा.व / वि.मा.प्र/ सर्व साधारण इ.	अनुसुचित जमाती
३	लाभार्थी पात्रता	१. दारिद्र्य रेषेखालील लाभार्थी २. अत्यल्प भुधारक शेतकरी (१ हेक्टरपर्यंतचे भुधारक) ३. अल्प भुधारक शेतकरी (१ ते २ हेक्टरपर्यंतचे भुधारक) ४. सुशिक्षित बेरोजगार (रोजगार व स्वयंरोजगार केंद्रात नोंद असलेले) ५. महिला बचत गटातील लाभार्थी (अ.क्र. १ ते ४ मधील)
४	योजनेचे स्वरूप उदा स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ	एका लाभार्थ्यास १० शेळ्या व १ बोकड खरेदीसाठी अनुदान
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	या योजने अंतर्गत उस्मानाबादी,संगमनेरी किंवा अन्य स्थानिक जातीच्या पैदा सक्षम जातीच्या शेळ्या / बोकडाची तसेच माडग्याळ, दख्खणी व अन्य स्थानिक जातीच्या मेंढ्या / नर मेंढयांची खरेदी प्राधान्याने पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी महाराष्ट्र मेंढी व शेळी महामंडळ, गोखले नगर, पुणे, १६ यांचेकडून करण्यात येते. महामंडळाकडे शेळ्या/ बोकड / मेंढ्या / नर मेंढे उपलब्ध नसल्यास अधिकृत बाजारातून खरेदी करण्यात येतात.
६	अनुदान मर्यादा	गटाच्या एकूण किमतीच्या ७५ टक्के (जास्तीत जास्त रु.७७,६५९/-)
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	आयुक्त पशुसंवर्धन पुणे या कार्यालयामार्फत सर्व योजनांसाठी प्रसिद्धी देऊन ऑनलाईन अर्ज मागविण्यात येतात व ऑनलाईन निवड करण्यात येते.

अ.क्र	तपशील	
८	इतर माहिती	लाभार्थी निवड यादी व अनुदान रक्कम तालूकास्तरावर पशुधन विकास अधिकारी (वि) पंचायत समिती स्तरावर दिली जाते व त्यानुसार संबंधित लाभार्थ्याला नियमाप्रमाणे डीबीटी द्वारे लाभ दिला जातो.

१.७ आदिवासी क्षेत्राबाहेरील अंतर्गत शेळी / मेंढी गट वाटप करणे (OTSP)

अ.क्र	तपशील	
१	योजनेचे नाव:-	आदिवासी क्षेत्राबाहेरील अंतर्गत शेळी / मेंढी गट वाटप करणे (OTSP)
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./वि.जा./म.ज./इ.मा.व / वि.मा.प्र./सर्व साधारण इ.	अनुसुचित जमाती
३	लाभार्थी पात्रता	१.दारिद्र्य रेषेखालील लाभार्थी २.अत्यल्प भुधारक शेतकरी (१ हेक्टरपर्यंतचे भुधारक) ३.अल्प भुधारक शेतकरी (१ ते २ हेक्टरपर्यंतचे भुधारक) ४.सुशिक्षित बेरोजगार (रोजगार व स्वयंरोजगार केंद्रात नोंद असलेले.) ५.महिला बचत गटातील लाभार्थी (अ.क्र. १ ते ४ मधील)
४	योजनेचे स्वरूप उदा स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ	एका लाभार्थ्यास १० शेळ्या व १ बोकड खरेदीसाठी अनुदान
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	या योजने अंतर्गत उस्मानाबादी,संगमनेरी किंवा अन्य स्थानिक जातीच्या पैदा सक्षम जातीच्या शेळ्या / बोकडाची तसेच माडग्याळ, दख्खणी व अन्य स्थानिक जातीच्या मेंढया / नर मेंढयांची खरेदी प्राधान्याने पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी महाराष्ट्र मेंढी व शेळी महामंडळ, गोखले नगर पुणे १६ यांचेकडून करण्यात येते. महामंडळाकडे शेळ्या / बोकड / मेंढया / नर मेंढे उपलब्ध नसल्यास अधिकृत बाजारातून खरेदी करण्यात येतात.
६	अनुदान मर्यादा	गटाच्या एकूण किमतीच्या ७५ टक्के (जास्तीत जास्त रु.७७,६५९/-)
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	मा.आयुक्त पशुसंवर्धन पुणे या कार्यालयामार्फत सर्व योजनांसाठी प्रसिद्धी देउन ऑनलाईन अर्ज मागविण्यात येतात व ऑनलाईन निवड करण्यात येते
८	इतर माहिती	लाभार्थी निवड यादी व अनुदान रक्कम तालूकास्तरावर पशुधन विकास अधिकारी (वि) पंचायत समिती स्तरावर दिली जाते व त्यानुसार संबंधित लाभार्थ्याला नियमाप्रमाणे डीबीटी द्वारे लाभ दिला जातो.

१.८ अनुसुचित जाती उपयोजने अंतर्गत शेळी /मेंढी गट वाटप करणे (SCP)

अ.क्र	तपशील	
१	योजनेचे नाव:-	अनुसुचित जाती उपयोजने अंतर्गत शेळी /मेंढी गट वाटप करणे (SCP)
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./वि.जा./म.ज./इ.मा.व / वि.मा.प्र./सर्व साधारण इ.	अनुसुचित जाती
३	लाभार्थी पात्रता	१.दारिद्र्य रेषेखालील लाभार्थी २.अत्यल्प भुधारक शेतकरी (१ हेक्टरपर्यंतचे भुधारक)

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

		३.अल्प भुधारक शेतकरी (१ ते २ हेक्टरपर्यंतचे भुधारक) ४.सुशिक्षित बेरोजगार (रोजगार व स्वयंरोजगार केंद्रात नोंद असलेले.) ५.महिला बचत गटातील लाभार्थी (अ.क्र. १ ते ४ मधील)
४	योजनेचे स्वरूप उदा स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ	एका लाभार्थ्यांस १० शेंकड्या व १ बोकड खरेदीसाठी अनुदान
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	या योजने अंतर्गत उस्मानाबादी,संगमनेरी किंवा अन्य स्थानिक जातीच्या पैदा सक्षम जातीच्या शेंकड्या / बोकडाची तसेच माडग्याळ, दरखणी व अन्य स्थानिक जातीच्या मेंढया / नर मेंढयांची खरेदी प्राधान्याने पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी महाराष्ट्र मेंढी व शेळी महामंडळ, गोखले नगर पुणे १६ यांचेकडून करण्यात येते. महामंडळाकडे शेंकड्या / बोकड / मेंढया / नर मेंढे उपलब्ध नसल्यास अधिकृत बाजारातून खरेदी करण्यात येतात.
६	अनुदान मर्यादा	गटाच्या एकूण किमतीच्या ७५ टक्के (जास्तीत जास्त रु.७७,६५९/-)
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	मा.आयुक्त पशुसंवर्धन पुणे या कार्यालयामार्फत सर्व योजनांसाठी प्रसिद्धी देउन ऑनलाईन अर्ज मागविण्यात येतात व ऑनलाईन निवड करण्यात येते
८	इतर माहिती	लाभार्थी निवड यादी व अनुदान रक्कम तालूकास्तारावर पशुधन विकास अधिकारी (वि) पंचायत समिती स्तरावर दिली जाते व त्यानुसार संबंधित लाभार्थ्यांला नियमाप्रमाणे डीबीटी द्वारे लाभ दिला जातो.

१.९ आदिवासी उपयोजने अंतर्गत दुधाळ जनावरांना पशुखाद्य पुरवठा करणे (TSP)

अ.क्र		तपशील
१	योजनेचे नाव:-	आदिवासी उपयोजने अंतर्गत दुधाळ जनावरांना पशुखाद्य पुरवठा करणे (TSP)
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./वि.जा/म.ज/ इ.मा.व / वि.मा.प्र./सर्व साधारण इ.	अनुसुचित जमाती
३	लाभार्थी पात्रता	१.दारिद्र्य रेषेखालील लाभार्थी २.अत्यल्प भुधारक शेतकरी (१ हेक्टरपर्यंतचे भुधारक) ३.अल्प भुधारक शेतकरी (१ ते २ हेक्टरपर्यंतचे भुधारक) ४.सुशिक्षित बेरोजगार (रोजगार व स्वयंरोजगार केंद्रात नोंद असलेले) ५.महिला बचत गटातील लाभार्थी (अ.क्र. १ ते ४ मधील)
४	योजनेचे स्वरूप उदा स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ	एका लाभार्थ्यांस १ ते २ जनावरांना पैकी १ म्हशीसाठी २२५ किलो व गायीसाठी १५० किलो पशुखाद्य खरेदीसाठी (१०० टक्के अनुदान)
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	या योजनेंतर्गत लाभार्थ्यांना शासकीय योजनेद्वारे पुरवठा केलेल्या जनावरांना किंवा लाभार्थीकडे असलेल्या स्वताच्या दुधाळ जनावरांना लागोपाठच्या २ वेतांमध्ये भाकड कालावधीसाठी प्रत्येक म्हशीसाठी २२५/- कि.ग्रॅ. पशुखाद्य व प्रत्येक गायीसाठी १५० कि.ग्रॅम पशुखाद्य १०० टक्के अनुदानावर पुरवठा करण्यात येतो.
६	अनुदान मर्यादा	एका लाभार्थ्यांस १ ते २ जनावरांसाठी प्रती जनावर रु.२४७२/- रु.

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र.	तपशील	
		प्रमाणे १०० टक्के अनुदान
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	या सर्व योजनांसाठी जिल्ह्यात प्रसिद्धी देउन ऑफलाईन अर्ज मागविण्यात येतात व ऑफलाईन निवड करण्यात येते.
८	इतर माहिती	या योजनेंतर्गत २ दिवसांचे प्रशिक्षण व प्रशिक्षण भत्ता देण्यात येतो.

१.१० आदिवासी क्षेत्राबाहेरील आदिवासी उपयोजने अंतर्गत दुधाळ जनावरांना पशुखाद्य पुरवठा करणे (OTSP)

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नाव:-	आदिवासी क्षेत्राबाहेरील आदिवासी उपयोजने अंतर्गत दुधाळ जनावरांना पशुखाद्य पुरवठा करणे (OTSP)
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./ वि.जा/म.ज/ इ.मा.व / वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	अनुसुचित जमाती
३	लाभार्थी पात्रता	१.दारिद्र्य रेषेखालील लाभार्थी २.अत्यल्प भुधारक शेतकरी (१ हेक्टरपर्यंतचे भुधारक) ३.अल्प भुधारक शेतकरी (१ ते २ हेक्टरपर्यंतचे भुधारक) ४.सुशिक्षित बेरोजगार (रोजगार व स्वयंरोजगार केंद्रात नोंद असलेले.) ५.महिला बचत गटातील लाभार्थी (अ.क्र. १ ते ४ मधील)
४	योजनेचे स्वरूप उदा स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ	एका लाभार्थ्यास १ ते २ जनावरांना पैकी १ म्हशीसाठी २२५ किलो व गायीसाठी १५० किलो पशुखाद्य खरेदीसाठी (१०० टक्के अनुदान)
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	या योजनेंतर्गत लाभार्थ्यांना शासकीय योजनेद्वारे पुरवठा केलेल्या जनावरांना किंवा लाभार्थीकडे असलेल्या स्वताच्या दुधाळ जनावरांना लागोपाठच्या २ वेतांमध्ये भाकड कालावधीसाठी प्रत्येक म्हशीसाठी २२५ कि.ग्रॅ. पशुखाद्य व प्रत्येक गायीसाठी १५० कि.ग्रॅम पशुखाद्य १०० टक्के अनुदानावर पुरवठा करण्यात येतो.
६	अनुदान मर्यादा	एका लाभार्थ्यास १ ते २ जनावरांसाठी प्रती जनावर रु.२४७२/- प्रमाणे १०० टक्के अनुदान
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	या सर्व योजनांसाठी जिल्ह्यात प्रसिद्धी देऊन ऑफलाईन अर्ज मागविण्यात येतात व ऑफलाईन निवड करण्यात येते.
८	इतर माहिती	या योजनेंतर्गत २ दिवसांचे प्रशिक्षण व प्रशिक्षण भत्ता देण्यात येतो.

१.११ अनुसुचित जाती उपयोजने अंतर्गत दुधाळ जनावरांना पशुखाद्य पुरवठा करणे (SCP)

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नाव:-	अनुसुचित जाती उपयोजने अंतर्गत दुधाळ जनावरांना पशुखाद्य पुरवठा करणे (SCP)
२	लाभार्थी गट उदा. अ.जा./अ.ज./ वि.जा/म.ज/ इ.मा.व / वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	अनुसुचित जाती

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र.	तपशील	
३	लाभार्थी पात्रता	१.दारिद्र्य रेषेखालील लाभार्थी २.अत्यल्प भुधारक शेतकरी (१ हेक्टरपर्यंतचे भुधारक) ३.अल्प भुधारक शेतकरी (१ ते २ हेक्टरपर्यंतचे भुधारक) ४.सुशिक्षित बेरोजगार (रोजगार व स्वयंरोजगार केंद्रात नोंद असलेले.) ५.महिला बचत गटातील लाभार्थी (अ.क्र. १ ते ४ मधील)
४	योजनेचे स्वरूप उदा स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ	एका लाभार्थ्यास १ ते २ जनावरांना पैकी १ म्हशीसाठी २२५ किलो व गायीसाठी १५० किलो पशुखाद्य खरेदीसाठी (१०० टक्के अनुदान)
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	या योजनेतर्गत लाभार्थ्यांना शासकीय योजनेद्वारे पुरवठा केलेल्या जनावरांना किंवा लाभार्थीकडे असलेल्या स्वताच्या दुधाळ जनावरांना लागोपाठच्या २ वेतांमध्ये भाकड कालावधीसाठी प्रत्येक म्हशीसाठी २२५ कि.ग्रॅ. पशुखादय व प्रत्येक गायीसाठी १५० कि.ग्रॅ.म पशुखादय १०० टक्के अनुदानावर पुरवठा करण्यात येतो.
६	अनुदान मर्यादा	एका लाभार्थ्यास १ ते २ जनावरांसाठी प्रती जनावर रु.२४७२/- प्रमाणे १०० टक्के अनुदान
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	या सर्व योजनांसाठी जिल्ह्यात प्रसिद्धी देऊन ऑफलाईन अर्ज मागविण्यात येतात व ऑफलाईन निवड करण्यात येते.
८	इतर माहिती	या योजनेतर्गत २ दिवसांचे प्रशिक्षण व प्रशिक्षण भत्ता देण्यात येतो.

१.१२ आदिवासी उपयोजने उपयोजने अंतर्गत शेतकऱ्यांच्या क्षेत्रावर वैरण उत्पादनासाठी उत्तेजन (TSP)

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नाव:-	आदिवासी उपयोजने उपयोजने अंतर्गत शेतकऱ्यांच्या क्षेत्रावर वैरण उत्पादनासाठी उत्तेजन (TSP)
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा/अ.ज./ वि.जा/म.ज/ इ.मा.व / वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	अनुसूचित जमाती
३	लाभार्थी पात्रता	शेतकरी
४	योजनेचे स्वरूप उदा स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ	एका लाभार्थ्यास वैरण बियाणे पुरवणे
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	१.दारिद्र्य रेषेखालील लाभार्थी २.अत्यल्प भुधारक शेतकरी (१ हेक्टरपर्यंतचे भुधारक) ३.अल्प भुधारक शेतकरी (१ ते २ हेक्टरपर्यंतचे भुधारक) ४.सुशिक्षित बेरोजगार (रोजगार व स्वयंरोजगार केंद्रात नोंद असलेले) ५.महिला बचत गटातील लाभार्थी (अ.क्र. १ ते ४ मधील)
६	अनुदान मर्यादा	एका लाभार्थ्यास रु. १५००/- किमतीपर्यंतचे वैरण बियाणे पुरवणे (१०० टक्के अनुदान)
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	या सर्व योजनांसाठी जिल्ह्यात प्रसिद्धी देऊन ऑफलाईन अर्ज मागविण्यात येतात व ऑफलाईन निवड करण्यात येते.
८	इतर माहिती	१०० टक्के अनुदानावर वैरण बियाणे पुरवठा केला जातो.

१.१३ सर्वसाधारण योजने अंतर्गत शेतकऱ्यांच्या क्षेत्रावर वैरण उत्पादनासाठी उत्तेजन योजना (GEN)

अ.क्र		तपशील
१	योजनेचे नाव:-	सर्वसाधारण योजने अंतर्गत शेतकऱ्यांच्या क्षेत्रावर वैरण उत्पादनासाठी उत्तेजन योजना (GEN)
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./ वि.जा./म.ज/ इ.मा.व / वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	सर्वसाधारण
३	लाभार्थी पात्रता	१.अत्यल्प भुधारक शेतकरी (१ हेक्टरपर्यंतचे भुधारक) २.अल्प भुधारक शेतकरी (१ ते २ हेक्टरपर्यंतचे भुधारक)
४	योजनेचे स्वरूप उदा स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ	एका लाभार्थ्यास रु. १५००/- किमतीपर्यंतचे वैरण बियाणे पुरवणे (१०० टक्के व ५० टक्के अनुदान)
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	शेतक-यांच्या शेतावर वैरण उत्पादनासाठी वैरण बियाणे वाटप राज्यातील पशुपालकांकडे असलेल्या पशुधनाची उत्पादनकता वाढविण्यासाठी व जास्तीत जास्त दुग्ध उत्पादनासाठी पशुधनाला पुरेशी हिरवी वैरण उपलब्ध होण्यासाठी जास्तीत जास्त क्षेत्रावर वैरणीचे उत्पादन घेणे.
६	अनुदान मर्यादा	एका लाभार्थ्यास रु. १५००/- किमतीपर्यंतचे वैरण बियाणे पुरवणे (१०० टक्के अनुदान)
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	या सर्व योजनांसाठी जिल्ह्यात प्रसिद्धी देउन ऑफलाईन अर्ज मागविण्यात येतात व ऑफलाईन निवड करण्यात येते.
८	इतर माहिती	ज्वारी, मका, बाजरी, बरसिम, लसुन व इतर वैरण बियाणे तसेच नेपियर, यशवंत व जयवंत या सुधारीत बहुवर्षिय गवत प्रजातीचे ठोंबे वाटप करण्यात येतात.

जिल्हा उपआयुक्त, पशुसंवर्धन विभाग

१.१४ राज्यस्तरीय नाविण्यपूर्ण योजना अंतर्गत अंशता ठाणबंद शेळी/मेंढी गट वाटप करणे (सर्वसाधारण)

अ.क्र	तपशील	
१	योजनेचे नाव:-	राज्यस्तरीय नाविण्यपूर्ण योजना अंतर्गत अंशता ठाणबंद शेळी/मेंढी गट वाटप करणे (सर्वसाधारण)
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./ वि.जा./म.ज/ इ.मा.व / वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	सर्वसाधारण
३	लाभार्थी पात्रता	१.दारिद्र्य रेषेखालील लाभार्थी २.अत्यल्प भुधारक शेतकरी (१ हेक्टरपर्यंतचे भुधारक) ३.अल्प भुधारक शेतकरी (१ ते २ हेक्टरपर्यंतचे भुधारक) ४.सुशिक्षित बेरोजगार (रोजगार व स्वयंरोजगार केंद्रात नोंद असलेले.) ५.महिला बचत गटातील लाभार्थी (अ.क्र. १ ते ४ मधील)
४	योजनेचे स्वरूप उदा स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण /	एका लाभार्थ्यास १० शेळी/मेंढया आणि १ बोकड खरेदीसाठी अनुदान

अ.क्र	तपशील	
	साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ	
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	या योजने अंतर्गत उस्मानाबादी,संगमनेरी किंवा अन्य स्थानिक जातीच्या पैदा सक्षम जातीच्या शेळ्या / बोकडाची तसेच माडग्याळ, दख्खणी व अन्य स्थानिक जातीच्या मेंढया / नर मेंढयांची खरेदी प्राधान्याने पुन्यश्लोक अहिल्यादेवी महाराष्ट्र मेंढी व शेळी महामंडळ, गोखले नगर पुणे १६ यांचेकडुन करण्यात येते. महामंडळाकडे शेळ्या / बोकड / मेंढया / नर मेंढे उपलब्ध नसल्यास अधिकृत बाजारातुन खरेदी करण्यात येतात.
६	अनुदान मर्यादा	५० टक्के रक्कम
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	मा.आयुक्त पशुसवर्धन पुणे या कार्यालयामार्फत सर्व योजनांसाठी प्रसिद्धी देउन ऑनलाईन अर्ज मागविण्यात येतात व ऑनलाईन निवड करण्यात येते
८	इतर माहिती	लाभार्थी निवड यादी व अनुदान रक्कम तालूकास्तरावर पशुधन विकास अधिकारी (वि) पंचायत समिती स्तरावर दिली जाते व त्यानुसार संबंधित लाभार्थ्याला नियमाप्रमाणे लेखी आदेश देऊन कळविण्यात येते.

१.१५ राज्यस्तरीय नाविण्यपूर्ण योजना अंतर्गत अंशता ठाणबंद शेळी/मेंढी गट वाटप करणे (अनुसुचित जाती)

अ.क्र	तपशील	
१	योजनेचे नाव:-	राज्यस्तरीय नाविण्यपूर्ण योजना अंतर्गत अंशता ठाणबंद शेळी/मेंढी गट वाटप करणे (अनुसुचित जाती)
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./ वि.जा/म.ज/ इ.मा.व / वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	अनुसुचित जाती
३	लाभार्थी पात्रता	१.दारिद्र्य रेषेखालील लाभार्थी २.अत्यल्प भुधारक शेतकरी (१ हेक्टरपर्यंतचे भुधारक) ३.अल्प भुधारक शेतकरी (१ ते २ हेक्टरपर्यंतचे भुधारक) ४.सुशिक्षित बेरोजगार (रोजगार व स्वयंरोजगार केंद्रात नोंद असलेले.) ५.महिला बचत गटातील लाभार्थी (अ.क्र. १ ते ४ मधील)
४	योजनेचे स्वरूप उदा स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ	एका लाभार्थ्यास १० शेळी/मेंढया आणि १ बोकड खरेदीसाठी अनुदान
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	या योजने अंतर्गत उस्मानाबादी,संगमनेरी किंवा अन्य स्थानिक जातीच्या पैदा सक्षम जातीच्या शेळ्या / बोकडाची तसेच माडग्याळ, दख्खणी व अन्य स्थानिक जातीच्या मेंढया / नर मेंढयांची खरेदी प्राधान्याने पुन्यश्लोक अहिल्यादेवी महाराष्ट्र मेंढी व शेळी महामंडळ, गोखले नगर पुणे १६ यांचेकडुन करण्यात येते. महामंडळाकडे शेळ्या / बोकड / मेंढया / नर मेंढे उपलब्ध नसल्यास अधिकृत बाजारातुन खरेदी करण्यात येतात.
६	अनुदान मर्यादा	७५ टक्के रक्कम
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	आयुक्त पशुसवर्धन पुणे या कार्यालयामार्फत सर्व योजनांसाठी प्रसिद्धी देउन ऑनलाईन अर्ज मागविण्यात येतात व ऑनलाईन निवड

अ.क्र	तपशील	
		करण्यात येते
८	इतर माहिती	लाभार्थी निवड यादी व अनुदान रक्कम तालूकास्तारावर पशुधन विकास अधिकारी (वि) पंचायत समिती स्तरावर दिली जाते व त्यानुसार संबधित लाभार्थ्याला नियमाप्रमाणे लेखी आदेश देऊन कळविण्यात येते.

१.१६ राज्यस्तरीय नाविण्यपूर्ण योजना अंतर्गत अंशता ठाणबंद शेळी/मेंढी गट वाटप करणे (आदिवासी क्षेत्रातील अनुसुचित जमाती)

अ.क्र	तपशील	
१	योजनेचे नाव:-	राज्यस्तरीय नाविण्यपूर्ण योजना अंतर्गत अंशता ठाणबंद शेळी/मेंढी गट वाटप करणे (आदिवासी क्षेत्रातील अनुसुचित जमाती)
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./ वि.जा/म.ज/ इ.मा.व / वि.मा.प्र/ सर्व साधारण इ.	अनुसुचित जमाती
३	लाभार्थी पात्रता	१.दारिद्र्य रेषेखालील लाभार्थी २.अत्यल्प भुधारक शेतकरी (१ हेक्टरपर्यंतचे भुधारक) ३.अल्प भुधारक शेतकरी (१ ते २ हेक्टरपर्यंतचे भुधारक) ४.सुशिक्षित बेरोजगार (रोजगार व स्वयंरोजगार केंद्रात नोंद असलेले.) ५.महिला बचत गटातील लाभार्थी (अ.क्र. १ ते ४ मधील)
४	योजनेचे स्वरूप उदा स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ	एका लाभार्थ्यास १० शेळी/मेंढया आणि १ बोकड खरेदीसाठी अनुदान
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	या योजने अंतर्गत उस्मानाबादी,संगमनेरी किवा अन्य स्थानिक जातीच्या पैदा सक्षम जातीच्या शेळया / बोकडाची तसेच माडग्याळ, दख्खणी व अन्य स्थानिक जातीच्या मेंढया / नर मेंढयांची खरेदी प्राधान्याने पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी महाराष्ट्र मेंढी व शेळी महामंडळ, गोखले नगर पुणे १६ यांचेकडुन करण्यात येते. महामंडळाकडे शेळया / बोकड / मेंढया / नर मेंढे उपलब्ध नसल्यास अधिकृत बाजारातुन खरेदी करण्यात येतात.
६	अनुदान मर्यादा	७५ टक्के रक्कम
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	मा.आयुक्त पशुसवर्धन पुणे या कार्यालयामार्फत सर्व योजनांसाठी प्रसिद्धी देउन ऑनलाईन अर्ज मागविण्यात येतात व ऑनलाईन निवड करण्यात येते.
८	इतर माहिती	लाभार्थी निवड यादी व अनुदान रक्कम तालूकास्तारावर पशुधन विकास अधिकारी (वि) पंचायत समिती स्तरावर दिली जाते व त्यानुसार संबधित लाभार्थ्याला नियमाप्रमाणे लेखी आदेश देऊन कळविण्यात येते.

१.१७. राज्यस्तरीय नाविण्यपूर्ण योजना अंतर्गत अंशता ठाणबंद शेळी/मेंढी गट वाटप करणे (आदिवासी क्षेत्रा बाहेरील अनुसुचित जमाती)

अ.क्र	तपशील	
१	योजनेचे नाव:-	राज्यस्तरीय नाविण्यपूर्ण योजना अंतर्गत अंशता ठाणबंद शेळी/मेंढी गट वाटप करणे (आदिवासी क्षेत्रा बाहेरील अनुसुचित जमाती)
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./ वि.जा./म.ज/ इ.मा.व / वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	अनुसुचित जमाती
३	लाभार्थी पात्रता	१.दारिद्र्य रेषेखालील लाभार्थी २.अत्यल्प भुधारक शेतकरी (१ हेक्टरपर्यंतचे भुधारक) ३.अल्प भुधारक शेतकरी (१ ते २ हेक्टरपर्यंतचे भुधारक) ४.सुशिक्षित बेरोजगार (रोजगार व स्वयंरोजगार केंद्रात नोंद असलेले.) ५.महिला बचत गटातील लाभार्थी (अ.क्र. १ ते ४ मधील)
४	योजनेचे स्वरूप उदा स्वर्य रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ	एका लाभार्थ्यास १० शेळी/मेंढया आणि १ बोकड खरेदीसाठी अनुदान
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	या योजने अंतर्गत उस्मानाबादी,संगमनेरी किंवा अन्य स्थानिक जातीच्या पैदा सक्षम जातीच्या शेळया / बोकडाची तसेच माडग्याळ, दख्खणी व अन्य स्थानिक जातीच्या मेंढया / नर मेंढयांची खरेदी प्राधान्याने पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी महाराष्ट्र मेंढी व शेळी महामंडळ, गोखले नगर पुणे १६ यांचेकडून करण्यात येते. महामंडळाकडे शेळया / बोकड / मेंढया / नर मेंढे उपलब्ध नसल्यास अधिकृत बाजारातून खरेदी करण्यात येतात.
६	अनुदान मर्यादा	७५ टक्के रक्कम
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	मा.आयुक्त पशुसंवर्धन पुणे या कार्यालयामार्फत सर्व योजनांसाठी प्रसिद्धी देउन ऑनलाईन अर्ज मागविण्यात येतात व ऑनलाईन निवड करण्यात येते
८	इतर माहिती	लाभार्थी निवड यादी व अनुदान रक्कम तालूकास्तरावर पशुधन विकास अधिकारी (वि) पंचायत समिती स्तरावर दिली जाते व त्यानुसार संबधित लाभार्थ्याला नियमाप्रमाणे डीबीटी द्वारे लाभ दिला जातो.

१.१८ राज्यस्तरीय नाविण्यपूर्ण योजना अंतर्गत १००० मांसल कुक्कट पक्षी व्यवसाय करिता अनुदान(सर्वसाधारण)

अ.क्र	तपशील	
१	योजनेचे नाव:-	राज्यस्तरीय नाविण्यपूर्ण योजना अंतर्गत १००० मांसल कुक्कट पक्षी व्यवसाय करिता अनुदान(सर्वसाधारण)
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./ वि.जा./म.ज/ इ.मा.व / वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	सर्वसाधारण
३	लाभार्थी पात्रता	१.दारिद्र्य रेषेखालील लाभार्थी २.अत्यल्प भुधारक शेतकरी (१ हेक्टरपर्यंतचे भुधारक)

अ.क्र	तपशील	
		३.अल्प भुधारक शेतकरी (१ ते २ हेक्टरपर्यंतचे भुधारक) ४.सुशिक्षित बेरोजगार (रोजगार व स्वयंरोजगार केंद्रात नोंद असलेले). ५.महिला बचत गटातील लाभार्थी (अ.क्र. १ ते ४ मधील)
४	योजनेचे स्वरूप उदा स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ	एका लाभार्थ्यांस १००० मांसल कुक्कुट पक्षी संगोपणाद्वारे कुक्कुटपालन व्यवसाय सुरु करणेस्तव शेड बांधकामासाठी अनुदान दिले जाते.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	या योजने अंतर्गत गटाच्या एकूण किमतीच्या ५० टक्के अनुदानावर एक दिवशीय १००० कुक्कुट पील्ले वाटप केली जातात.
६	अनुदान मर्यादा	५० टक्के रक्कम
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	मा.आयुक्त पशुसंवर्धन पुणे या कार्यालयामार्फत सर्व योजनांसाठी प्रसिद्धी देऊन ऑनलाईन अर्ज मागविण्यात येतात व ऑनलाईन निवड करण्यात येते.
८	इतर माहिती	१. कुटुंबातील एकाच व्यक्तीस या योजनेचा लाभ देण्यात येतो. २. सदरील योजनेसाठी लाभार्थ्यांची निवड झाल्यानंतर दोन महिन्यांच्या आत शेड बांधकाम करणे बंधनकारक आहे. ३.लाभार्थी निवडतांना ३० टक्के महिला

१.१९ राज्यस्तरीय नाविण्यपूर्ण योजना अंतर्गत १००० मांसल कुक्कुट पक्षी व्यवसाय करिता अनुदान (अनुसूचित जाती)

अ.क्र	तपशील	
१	योजनेचे नाव:-	राज्यस्तरीय नाविण्यपूर्ण योजना अंतर्गत १००० मांसल कुक्कुट पक्षी व्यवसाय करिता अनुदान (अनुसूचित जाती)
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./ वि.जा/म.ज/ इ.मा.व / वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	अनुसूचित जाती
३	लाभार्थी पात्रता	१.दारिद्र्य रेषेखालील लाभार्थी २.अल्प भुधारक शेतकरी (१ हेक्टरपर्यंतचे भुधारक) ३.अल्प भुधारक शेतकरी (१ ते २ हेक्टरपर्यंतचे भुधारक) ४.सुशिक्षित बेरोजगार (रोजगार व स्वयंरोजगार केंद्रात नोंद असलेले). ५.महिला बचत गटातील लाभार्थी (अ.क्र. १ ते ४ मधील)
४	योजनेचे स्वरूप उदा स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ	एका लाभार्थ्यांस १००० मांसल कुक्कुट पक्षी संगोपणाद्वारे कुक्कुटपालन व्यवसाय सुरु करणेस्तव शेड बांधकामासाठी अनुदान दिले जाते.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	या योजने अंतर्गत गटाच्या एकूण किमतीच्या ५० टक्के अनुदानावर एक दिवशीय १००० कुक्कुट पील्ले वाटप केली जातात.
६	अनुदान मर्यादा	५० टक्के रक्कम
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	आयुक्त पशुसंवर्धन पुणे या कार्यालयामार्फत सर्व योजनांसाठी प्रसिद्धी देऊन ऑनलाईन अर्ज मागविण्यात येतात व ऑनलाईन निवड

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र.	तपशील	
		करण्यात येते
८	इतर माहिती	१. कुटुंबातील एकाच व्यक्तीस या योजनेचा लाभ देण्यात येतो. २. सदरील योजनेसाठी लाभार्थ्यांची निवड झाल्यानंतर दोन महिन्यांच्या आत शोध बांधकाम करणे बंधनकारक आहे. ३. लाभार्थी निवडतांना ३० टक्के महिला

१.२० राज्यस्तरीय नाविण्यपूर्ण योजना अंतर्गत १००० मांसल कुक्कट पक्षी व्यवसाय करिता अनुदान (आदिवासी क्षेत्रातील अनुसुचित जमाती)

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नाव:-	राज्यस्तरीय नाविण्यपूर्ण योजना अंतर्गत १००० मांसल कुक्कट पक्षी व्यवसाय करिता अनुदान (आदिवासी क्षेत्रातील अनुसुचित जमाती)
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा/अ.ज./वि.जा/म.ज/ इ.मा.व / वि.मा.प्र./सर्व साधारण इ.	अनुसुचित जमाती
३	लाभार्थी पात्रता	१. दारिद्र्य रेषेखालील लाभार्थी २. अल्प भुधारक शेतकरी (१ हेक्टरपर्यंतचे भुधारक) ३. अल्प भुधारक शेतकरी (१ ते २ हेक्टरपर्यंतचे भुधारक) ४. सुशिक्षित बेरोजगार (रोजगार व स्वयंरोजगार केंद्रात नोंद असलेले.) ५. महिला बचत गटातील लाभार्थी (अ.क्र. १ ते ४ मधील)
४	योजनेचे स्वरूप उदा स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ	एका लाभार्थ्यांस १००० मांसल कुक्कट पक्षी व्यवसाय करिता अनुदान
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	या योजने अंतर्गत गटाच्या एकूण किमतीच्या ५० टक्के अनुदानावर एक दिवशीय १००० कुक्कट पीले वाटप केली जाताना.
६	अनुदान मर्यादा	५० टक्के रक्कम
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	मा.आयुक्त पशुसंवर्धन पुणे या कार्यालयामार्फत सर्व योजनांसाठी प्रसिद्धी देउन ऑनलाईन अर्ज मागविण्यात येताना व ऑनलाईन निवड करण्यात येते
८	इतर माहिती	१. कुटुंबातील एकाच व्यक्तीस या योजनेचा लाभ देण्यात येतो. २. सदरील योजनेसाठी लाभार्थ्यांची निवड झाल्यानंतर त्यांच्या स्वहिस्सेची रक्कम जमा करणे बंधनकारक आहे. ३. लाभार्थी निवडतांना ३० टक्के महिला

१.२१ राज्यस्तरीय नाविण्यपूर्ण योजना अंतर्गत १००० मांसल कुक्कट पक्षी व्यवसाय करिता अनुदान (आदिवासी क्षेत्रा बाहेरील अनुसुचित जमाती)

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नाव:-	राज्यस्तरीय नाविण्यपूर्ण योजना अंतर्गत १००० मांसल कुक्कट पक्षी व्यवसाय करिता अनुदान (आदिवासी क्षेत्रा बाहेरील अनुसुचित जमाती)

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र	तपशील	
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा/अ.ज./वि.जा/म.ज/ इ.मा.व / वि.मा.प्र./सर्व साधारण इ.	अनुसचित जमाती
३	लाभार्थी पात्रता	१.दारिद्र्य रेषेखालील लाभार्थी २.अत्यल्प भुधारक शेतकरी (१ हेक्टरपर्यंतचे भुधारक) ३.अल्प भुधारक शेतकरी (१ ते २ हेक्टरपर्यंतचे भुधारक) ४.सुशिक्षित बेरोजगार (रोजगार व स्वयंरोजगार केंद्रात नोंद असलेले.) ५.महिला बचत गटातील लाभार्थी (अ.क्र. १ ते ४ मधील)
४	योजनेचे स्वरूप उदा स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ	एका लाभार्थ्यांस १००० मांसल कुक्कट पक्षी व्यवसाय करिता अनुदान
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	या योजने अतर्गत गटाच्या एकूण किमतीच्या ५० टक्के अनुदानावर एक दिवशीय १००० कुक्कुट पीळे वाटप केली जातात.
६	अनुदान मर्यादा	५० टक्के रक्कम
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	मा.आयुक्त पशुसंवर्धन पुणे या कार्यालयामार्फत सर्व योजनांसाठी प्रसिद्धी देउन ऑनलाईन अर्ज मागविण्यात येतात व ऑनलाईन निवड करण्यात येते
८	इतर माहिती	१.कुटुंबातील एकाच व्यक्तीस या योजनेचा लाभ देण्यात येतो . २. सदरील योजनेसाठी लाभार्थ्यांची निवड झाल्यानंतर त्यांच्या स्वहिस्सेची रक्कम जमा करणे बंधनकारक आहे. ३.लाभार्थी निवडतांना ३० टक्के महिला

२.संपर्क :-

२.१मुख्य / राज्यस्तरीय कार्यालय :-

अ.क्र	राज्यस्तरीय प्रमुख अधिकाऱ्याचे पदनाम	राज्यस्तरीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	आयुक्त पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य	औध, पुणे-६७	०२०-२५६९०४८०	cahpune@gmail.com

२.२ विभागीय कार्यालये :-

अ.क्र	विभागीय कार्यालयाचे नाव	विभागीय प्रमुख अधिकाऱ्याचे पदनाम	विभागीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	प्रादेशिक पशुसंवर्धन सहआयुक्त, नाशिक, विभाग नाशिक	प्रादेशिक पशुसंवर्धन सहआयुक्त, नाशिक विभाग, नाशिक	गंगापूर रोड, नाशिक जिल्हा नाशिक	०२५३- २९५७०१५	rjcnashik@gmail.com
२	प्रादेशिक सहआयुक्त पशुसंवर्धन, पुणे	प्रादेशिक पशुसंवर्धन सहआयुक्त,	ऑप स्पिसर कॉलेज, भाऊ पाटील रोड, औध,	०२०- २५६९०४८६ ०२०-	rjcahpune@gmail.com

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

	क्षेत्र, पुणे		पुणे -४११ ००७	२५६९०५००	
४	प्रादेशिक सहआयुक्त पशुसंवर्धन, क्षेत्र, मुंबई	प्रादेशिक पशुसंवर्धन सहआयुक्त,	एरि कॉलनी, गोरेगाव, मुंबई -६५	०२२-२६८५६००३	rjcmumbai@gmail.com
६	प्रादेशिक सहआयुक्त पशुसंवर्धन, छत्रपती संभाजीनगर विभाग, छत्रपती संभाजीनगर	प्रादेशिक पशुसंवर्धन सहआयुक्त,	खडकेश्वर, पशुवैद्यकीय सर्वचिकित्सा कॅम्पस, छत्रपती संभाजीनगर ४३१ ००१	०२४०-२३३१३८०, ०२४०-२३६४३४३	rjcaurangabad@gmail.com
७	प्रादेशिक सहआयुक्त पशुसंवर्धन, लातूर क्षेत्र, लातूर	प्रादेशिक पशुसंवर्धन सहआयुक्त,	शामनगर, लातूर - ४१३ ५३१	०२३८२-२४४१७७९	rjclatur@gmail.com
९	प्रादेशिक सहआयुक्त पशुसंवर्धन, नागपूर प्रदेश, नागपूर	प्रादेशिक पशुसंवर्धन सहआयुक्त,	उद्योग भवन जवळ, सिविल लाइन्स, नागपूर -४४० ००१	०७१२-२५६४९८३	rjcnagpur@gmail.com
१०	प्रादेशिक सहआयुक्त पशुसंवर्धन, अमरावती विभाग, अमरावती	प्रादेशिक पशुसंवर्धन सहआयुक्त,	अमरावती- ४४४ ६०१	०७२१-२५७३३२५, ०७२१-२५६९६४८	rjcamraoti@gmail.com

२.३ जिल्हास्तरीय कार्यालये: जिल्हा उपायुक्त, पशुसंवर्धन ,

अ.क्र.	जिल्हाचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	मुंबई शहर	--	--	--	--
२	मुंबई उपनगर	--	--	--	--
३	ठाणे	जिल्हा उपायुक्त, पशुसंवर्धन ठाणे	टोपीवाला महाविद्यालय, मुलुंड मुंबई (.प)	-०२२ ८० २५६०३३११	ddcahthane@gmail.com
४	पालघर	जिल्हा उपायुक्त, पशुसंवर्धन पालघर	सूर्या कॉलनी, पालघर	०२५२५-२५७९१०	dccahpalghar@gmail.com
५	रायगड	जिल्हा उपायुक्त, पशुसंवर्धन रायगड (अलिबाग)	प्राणायाम आरोग्याजवळ, वरसोली रोड, रायगड (अलिबाग)	०२१४१-२२८०३६	ddcahraigad@gmail.com
६	रत्नागिरी	जिल्हा उपायुक्त, पशुसंवर्धन रत्नागिरी (चिपळूण)	कळंबस्ते, रत्नागिरी (चिपळूण)	०२३५५-२५६१०७	ddcahratnagiri@gmail.com

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र.	जिल्हाचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
७	सिंधुदूर्ग	जिल्हा उपायुक्त, पशुसंवर्धन सिंधुदुर्ग (ओरस)	जिल्हा परिषद मध्यवर्ती प्रशासकीय इमारत, ओरोस, सिंधुर्गनगरी	०२३६२-२२८८०८	ddcahsindhudurg@gmail.com
८	पुणे	जिल्हा उपायुक्त, पशुसंवर्धन	पुणे मुंबई महामार्ग, खडकी पुणे ४११ ००३,	०२०-२५८१३८८७	ddcahpune@gmail.com
९	सातारा	जिल्हा उपायुक्त, पशुसंवर्धन	राजीव गांधी हॉटेल समोर, गोडोली, सातारा	-०२१६२२१९०७	ddcahsatara@gmail.com
१०	सांगली	जिल्हा उपायुक्त, पशुसंवर्धन	डॉ.आंबेडकर रोज, जरीबाग, मिरज, जि.सांगली	०२३३-२२२२२३३	ddcahsangli@gmail.com
११	सोलापूर	जिल्हा उपायुक्त, पशुसंवर्धन	दयानंद कॉलेज जवळ, सोलापूर	०२१७-२३४२६९६, २३०२६९६	ddcahsolapur@gmail.com
१२	कोल्हापूर	जिल्हा उपायुक्त, पशुसंवर्धन	बचाव नाक्याजवळ, मंगळवार पेठ, कोल्हापूर	०२३१-२६२२७८२	ddcahkolhapur@gmail.com
१३	नाशिक	जिल्हा उपायुक्त, पशुसंवर्धन	अशोकस्तंभ, गंगापूर रोड, नाशिक-२	०२५३-२५७९६०६	ddcahnashik@gmail.com
१४	जळगाव	जिल्हा उपायुक्त, पशुसंवर्धन	महाबळ कॉलनी, जळगाव	०२५७-२२६२८०८	ddcahjalgaon@gmail.com
१५	धुळे	जिल्हा उपायुक्त,	पशुसंवर्धन धुळे पारोळा रोड, धुळे	०२५६२-२३०६५२	ddcahdhule@gmail.com
१६	अहमदनगर	जिल्हा उपायुक्त, पशुसंवर्धन अहमदनगर	मनमाड पुणे रोड, जुने एस.टी.स्टॅंड जवळ, अहमदनगर	०२४१-२४७१३२२	ddcahnagar@gmail.com
१७	नंदुरबार	जिल्हा उपायुक्त, पशुसंवर्धन नंदुरबार	प्रशासकीय इमारत जिल्हाधिकारी कार्यालय	०२५६४-२१००१६	ddcnandurbar@gmail.com
१८	छत्रपती संभाजीनगर	जिल्हा उपायुक्त, पशुसंवर्धन छत्रपती संभाजीनगर	खडकेश्वर, छत्रपती संभाजीनगर	०२४०-२३४३२६०	ddcahaurangabad@gmail.com
१९	जालना	जिल्हा उपायुक्त, पशुसंवर्धन जालना	जालना	- ०२४८२२४१०६	ddcahjalna@gmail.com
२०	हिंगोली	जिल्हा उपायुक्त, पशुसंवर्धन हिंगोली	नवीन प्रशासकीय इमारत, हिंगोली	०२४५६-२२२३३४	ddcahgingoli@gmail.com
२१	बीड	उपायुक्त, पशुसंवर्धन बीड	पशुवैद्यकीय पॉलीक्लिनिक, सुभाष रोड, बीड	०२४४२-२२२८१३	ddcahbeed@gmail.com
२२	परभणी	जिल्हा उपायुक्त,	प्रशासकीय इमारत,	०२४५२-	ddcahparbhani@gmail.com

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र.	जिल्ह्याचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
		पशुसंवर्धन परभणी	शिवाजीनगर, परभणी	२२०३८८	
२३	नांदेड	जिल्हा उपायुक्त, पशुसंवर्धन नांदेड	यशोदीप बिल्डिंग, ITI जवळ, नांदेड	०२४६२-२५३८४५	ddcahanded@gmail.com
२४	लातूर	जिल्हा उपायुक्त, पशुसंवर्धन लातूर	श्यामनगर, एस.पी. कार्यालयाच्या मागे, लातूर	०२३८२ - २४२८७३	ddcahlatur@gmail.com
२५	धाराशिव	जिल्हा उपायुक्त, पशुसंवर्धन धाराशिव	रामनगर, धाराशिव	०२४७२-२२२६४८	ddcahosmanabad@gmail.com
२६	अमरावती	जिल्हा उपायुक्त, पशुसंवर्धन अमरावती	तपोवन रोड, अमरावती	०७२१-२६६२३२६	ddcahamravati@gmail.com
२७	अकोला	जिल्हा उपायुक्त, पशुसंवर्धन अकोला	पंचायत समिती जवळ, अकोला	०७२४-२४३३९९१	ddcahakola@gmail.com
२८	बुलढाणा	दुबे, जिल्हा उपायुक्त, पशुसंवर्धन बुलढाणा	संगम चौक, बुलढाणा	०७२६२-२४२६८२	ddcahbuldhana@gmail.com
२९	यवतमाळ	जिल्हा उपायुक्त, पशुसंवर्धन यवतमाळ	हनुमान आखाड्याजवळ, चांदणी चौक, यवतमाळ	०७२३२-२४३३६४	ddcahyeotmal@gmail.com
३०	वाशिम	जिल्हा उपायुक्त, पशुसंवर्धन वाशिम	सिव्हिल लाईन, चिखली-सर्के रोड, वाशिम	०७२५२-२३४०३६	ddcahwashim@gmail.com
३१	नागपूर	जिल्हा उपायुक्त, पशुसंवर्धन नागपूर	सेमिनरी हिल्स नागपूर	०७१२-२५११६२१	nagpurddcah@gmail.com
३२	वर्धा	जिल्हा उपायुक्त, पशुसंवर्धन वर्धा	शिवाजी चौक, वर्धा	०७१५२-२४३६८७	ddcahwr@gmail.com
३३	भंडारा	जिल्हा उपायुक्त, पशुसंवर्धन भंडारा	मोटा बाजार, भंडारा	०७१८४-२५२४१३	ddcah.bhandara@gmail.com
३४	चंद्रपूर	जिल्हा उपायुक्त, पशुसंवर्धन चंद्रपूर	नगीना बाग, चंद्रपूर	०७१७२-२५३९८२	ddcah.chandrapur@gmail.com
३५	गडचिरोली	जिल्हा उपायुक्त, पशुसंवर्धन गडचिरोली	पोस्ट ऑफिस जवळ, चारमोशी रोड, गडचिरोली	०७१३२-२३३३६१	ddcah.gadchiroli@gmail.com
३६	गोंदिया	डॉ. जालंदर टिटेम, जिल्हा उपायुक्त, पशुसंवर्धन गोंदिया	(कुडावा) शिवाजी चौक, गोंदिया	०७१८२-२५०४३८	ddcah.gondia@gmail.com

२.४ जिल्हास्तरीय कार्यालये: जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, जिल्हा परिषद

अ.क्र.	जिल्हाचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	मुंबई शहर				
२	मुंबई उपनगर				
३	ठाणे	जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी	कलेक्टर कंपाउंड, कोषागार कार्यालयाजवळ, ता. ठाणे, जिल्हा - ठाणे	०२२-२५३४१०५१	dahothane@gmail.com
४	पालघर	जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी	पालघर	०२५२५-२५७९९०	dahopalghar@gmail.com
५	रायगड	जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी	जिल्हा परिषद रायगड, ता. अलिबाग, जि. रायगड	०२१४१-२२२०४८	dahoraigad@gmail.com
६	रत्नागिरी	जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी	जिल्हा परिषद, रत्नागिरी	०२३५२-२२२२९८	dahoratnagiri@gmail.com
७	सिंधुदूर्ग	जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी	जिल्हा परिषद सिंधुदूर्ग, कंपाऊंड ओरोस, ता. कुडाळ, जिल्हा-सिंधुदूर्ग	०२३६२-२२८७१९	dahosindhudurg@gmail.com
८	पुणे	जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी	जिल्हा परिषद पुणे - ४११००१	०२०-२६१३१७९९	dahopune@gmail.com
९	सातारा	जिल्हा पशुसंवर्धन कार्यालय	जिल्हा परिषद सातारा, सातारा कोरेगाव रोड, सदरबझार सातारा - ४१५००१	०२१६२-२३३७९३	dahozpsatara@gmail.com
१०	सांगली	जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी	जिल्हा परिषद सांगली सांगली मिरज रस्ता - ४१६४१६	०२३३-२३७५१०८	dahozpsangli@gmail.com
११	सोलापूर	जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी	जिल्हा परिषद सोलापूर, रेल्वे लाईन समोर.कॉंग्रेस भवन सोलापूर - ४१३ ००३	०२१७-२७२६०७३	dahozpsolapur@gmail.com
१२	कोल्हापूर	जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी	जिल्हा परिषद, कोल्हापूर	०२३१-२६२२७८२	dahokolhapur@gmail.com
१३	नाशिक	जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी	अशोकस्तंभ, गंगापूर रोड, नाशिक-२	०२५३-२५९०२७९	dahonashik@gmail.com
१४	जळगाव	जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी	जिल्हा परिषद जुनी इमारत, जळगाव	०२५७-२२३२२९७	dahojalgaon19@gmail.com
१५	धुळे	जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी	जिल्हाधिकारी कार्यालयाजवळ, जिल्हा परिषद, धुळे	०२५६२-२३८२१४	dahochhule1@gmail.com
१६	अहमदनगर	जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी	जिल्हा परिषद, नगर	०२४१-२३५३६९७	dahonagar@gmail.com

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र.	जिल्ह्याचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१७	नंदुरबार	जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी	नंदुरबार जिल्हाधिकारी कार्यालयातील प्रशासकीय इमारत	०२५६४ - २१०२३६	dahonandurbar@gmail.com
१८	छत्रपती संभाजीनगर	जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी	जिल्हा परिषद, छत्रपती संभाजीनगर	०२४०- २३४५४८३	dahoaurangabad@gmail.com
१९	जालना	जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी	जिल्हा परिषद, जालना	०२८१- २२३८८८	dahojalna@gmail.com
२०	हिंगोली	जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी	जिल्हा परिषद, हिंगोली	०२४५६- २२३५८२	dahozphingoli@gmail.com
२१	बीड	जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी	जिल्हा परिषद, बीड	०२४४२- २२२३९२	dahobeed@gmail.com
२२	परभणी	जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी	जिल्हा परिषद, परभणी	०२४५२- २२०४८६	dahoparbhani@gmail.com
२३	नांदेड	जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी	जिल्हा परिषद, नांदेड	०२४६२- २३४०१०	dahonanded@gmail.com
२४	लातूर	जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी	जिल्हा परिषद, लातूर	०२३८२- २५८६६४	daholatour19@gmail.com
२५	धाराशिव	जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी	धाराशिव	०२४७२- २२३९४४	dahoosmanabad@gmail.com
२६	अमरावती	जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी	जिल्हा परिषद, अमरावती	०७२१- २६६२०६६	dahoamravati@gmail.com
२७	अकोला	जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी	जिल्हा परिषद, अकोला	०७२४- २४३४८६५	dahoakola@gmail.com
२८	बुलढाणा	जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी	जिल्हा परिषद, बुलढाणा	०७२६२- २४२४३८	dahobuldhana@gmail.com
२९	यवतमाळ	जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी	जिल्हा परिषद, यवतमाळ	०७२२२- २४२२०३	dahoyeotmal@gmail.com
३०	वाशिम	जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी	जिल्हा परिषद, वाशिम	०७२५२- २३५४७३	dahowashim@gmail.com
३१	नागपूर	जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी	जिल्हा परिषद, सिव्हिल लार्न्स, नागपूर	०७९२- २५६०१५०	dahozp.nagpur@gmail.com
३२	वर्धा	जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी	जिल्हा परिषद, मगन संग्रहालयाजवळ, रामनगर, वर्धा	०७९५२- २४५१३४	wardha.daho@gmail.com
३३	भंडारा	जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी	जिल्हा परिषद, भंडारा	०७९८४- २५१५९२	dahobhandara@gmail.com
३४	चंद्रपूर	जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी	जिल्हा परिषद, चंद्रपूर	०७९७२- २६०१७७	dahozp.chandrapur@gmail.com

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र.	जिल्ह्याचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
३५	गडचिरोली	जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी	जिल्हा परिषद, गडचिरोली	०७९३२-२२२२३५	dahozp.gadchiroli@gmail.com
३६	गोंदिया	जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी	जिल्हा परिषद, फुलतुर रोड, गोंदिया	०७९८२-२३४९३९	dahozpgondia9@gmail.com

२१. मत्स्य व्यवसाय विभाग

श्री. एच. टी. सोरले, या आय. सी. एस अधिका-याने सिंधसह त्यावेळच्या मुंबई इलाख्याच्या सागरी मत्स्यव्यवसायाचा तपशिलवार अभ्यास करून विस्तृत अहवाल १९३२ मध्ये मुंबई सरकारला सादर केला. त्याच्या आधारे मुंबई सरकारने उदयोग विभागाच्या अंतर्गत मत्स्यव्यवसाय कक्ष स्थापन केला. व डॉ.सा.व.सेटना यांची मत्स्यव्यवसाय अधिकारी म्हणून १९३४ मध्ये नियुक्ती केली. हाच मत्स्यव्यवसाय कक्ष १९४५ मध्ये स्वतंत्र मत्स्यव्यवसाय विभाग म्हणून कार्यरत झाला व डॉ.सा.व.सेटना यांनी पहिले मत्स्यव्यवसाय संचालक म्हणून या विभागाची सूत्रे हाती घेतली.

महाराष्ट्र राज्याच्या सामाजिक व आर्थिक विकासात मत्स्यव्यवसाय विभागाचा महत्वाचा वाटा आहे. आर्थिकदृष्ट्या मागासलेल्या वर्गातील लोकांकरिता रोजगार मिळण्यासाठी मत्स्यव्यवसाय क्षेत्र हा महत्वाचा स्रोत आहे. विभागाचा उददेश आर्थिक मागासवर्गास मदत करणे आणि मत्स्यव्यवसायाच्या विविध क्षेत्रात आधुनिक प्रामाणित तंत्रज्ञान आत्मसात करून मत्स्यव्यवसायाचा विकास करणे हा विभागाचा उददेश आहे.

मत्स्यव्यवसाय क्षेत्रामुळे आर्थिक मागासवर्गीयांस रोजगार, स्वस्त व पोषक अन्न, उपलब्ध होते तसेच देशाला परकीय चलन प्राप्त होते. विभागाने विविध साधनसंपत्ती पध्दती, संधी, संभाव्य धोके इत्यादी बाबी लक्षात घेऊन भविष्यासाठी धोरण निश्चित केले आहे.

वेबसाईट :- <https://fisheries.maharashtra.gov.in>

संपर्क क्रमांक :- ०२२-२२८२१२३९

अ.क्र.		तपशील
१	शासनाच्या विभागाचे नांव:	मत्स्यव्यवसाय विभाग
२	महामंडळाचे नांव (महामंडळ असल्यास):	महाराष्ट्र मत्स्यउद्योग विकास महामंडळ, मुंबई
३	विभागाची वेबसाईट:	fisheries.maharashtra.gov.in

१. योजनांचा तपशील: -

१.१ प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा योजना

अ.क्र.		तपशील
१	योजनेचे नांव	प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा योजना
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./ वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./ वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	अ.जा / अ.ज. / महिला / सर्वसाधारण
३	लाभार्थी पात्रता	१. वय वर्ष ६० खालील भारताचा नागरीक २. मच्छिमार सहकारी संस्था सभासद असल्यास दाखला/वैयक्तिक
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं	साहित्य वाटप

अ.क्र.	तपशील
	<p>रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.</p>
५	<p>योजनेचा संक्षिप्त तपशील</p> <p>रेफ्रीजरेटेड वाहन, इन्सुलेटेड वाहन, मोटर सायकलसह शितपेटी, तीनचाकीसह शितपेटी, ई-रिक्षासह - मासे विक्रीकरीता इ. योजनांसाठी - सदर योजनेअंतर्गत मासळी गुणवत्ता राखून प्रक्रिया केंद्र, मासळी बाजार व ग्राहक येथे पोहचविण्यासाठी रेफ्रीजरेटेड वाहन, इन्सुलेटेड वाहन, मोटर सायकलसह शितपेटी, तीनचाकीसह शितपेटी, ई-रिक्षा यांचा अनुदानित स्वरूपात पुरवठा करण्यात येतो.</p> <p>योजनेच्या अटी शर्ती-</p> <ol style="list-style-type: none"> १. लाभार्थीनी अनुदानातील लाभार्थीचा हिस्सा पुर्ण करण्यासाठी आर्थिक स्रोतांच्या उपलब्धतेसह स्वनिहीत प्रकल्प प्रस्ताव सादर करावा. २. लाभार्थीनी मासळी वाहतुकीकरीता वापरण्यात येणारी वाहने चालू/कार्यरत स्थितीत आहेत हे सुनिश्चित करणे आवश्यक आहे. ३. मासळी वाहतुकीच्या वाहनांची देखभाल व परिचालन खर्च लाभार्थीनी त्यांच्या स्वखर्चावर पूर्ण केला पाहिजे ४. मासळी वाहतुकीच्या वाहनांच्या सुविधांच्या खरेदी, ऑपरेशन, देखभाल आणि व्यवस्थापनावर झालेल्या कोणत्याही नुकसानीस राज्य/केंद्र शासन जबाबदार राहणार नाही. ५. मासळी वाहतुकीच्या वाहनांच्या सुविधांच्या देखभाल व संचालनावर संबंधित राज्य /केंद्र शासनाने काही नियम लादल्यास लाभार्थीनी नियम/कायद्यांचे पालन केले पाहिजे. ६. लाभार्थीनी याची खात्री करून घ्यावी की योजनेअंतर्गत प्राप्त झालेली मासळी वाहतूक वाहने/सुविधा केवळ मासे आणि मत्स्यव्यवसाय संबंधित वस्तूंच्या वाहतुकीसाठी वापरली जातील, अन्य कोणत्याही हेतूसाठी वापरली जाणार नाहीत. वैयक्तिक लाभार्थी असल्यास वाहन परवाना हा त्याचेच नावाने असावा व ग्रुप असल्यास वाहन परवाना हा ग्रुपमधील सदस्यांचा असावा अथवा वाहन चालकाचे हमीपत्र सादर करावे. ७. जर प्रधानमंत्री मत्स्य संपदा योजनेअंतर्गत अनुदानित मासळी वाहतूक करणारी वाहने मासळी वाहतुकीकरीता वापरली जात नसल्याचे आढळून आले तर भारत सरकार/राज्य शासन अनुदानाद्वारे देण्यात आलेली संपूर्ण मदत लाभार्थींकडून व्याजासह वसूल करेल. ८. राज्य शासन मार्फत मत्स्यव्यवसाय विभाग, अंतर्गत शासकीय अनुदानातून खरेदी करण्यात आलेल्या मासळी वाहतुकीच्या वाहनावर शासकीय लाभातून वाहन खरेदी केले असे कायमस्वरूपी दर्शवतील. ९. जीवंत मासळी विक्री केंद्र हे एक स्थिर केंद्र किंवा फिरते वाहन किंवा दोन्ही प्रकारचे असू शकते.
६	<p>अनुदान मर्यादा</p> <p>१.रेफ्रीजरेटेड वाहन - प्रकल्प किंमत (रु. लाखात) - रु.२५.०० शासकीय अनुदान (रु. लाखात) - सर्वसाधारण रु.१०.०० (४०%) , अ.जा./अ.ज./महिला रु.१५.०० (६०%)</p> <p>२.इन्सुलेटेड वाहन - प्रकल्प किंमत (रु. लाखात) - २०.००</p>

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र.	तपशील
	शासकीय अनुदान (रु. लाखात) - सर्वसाधारण रु.०८.०० (४०%) , अ.जा./अ.ज./महिला रु.१२.०० (६०%) ३.मोटर सायकलसह शितपेटी - प्रकल्प किंमत (रु. लाखात) - ००.७५ शासकीय अनुदान (रु. लाखात) - सर्वसाधारण रु.०.३० (४०%) , अ.जा./अ.ज./महिला रु.००.४५ (६०%) ४.तीनचाकीसह शितपेटी, ई-रिक्षासह - मासेविक्रीकरिता - प्रकल्प किंमत (रु. लाखात) - रु.२०.०० शासकीय अनुदान (रु. लाखात) - सर्वसाधारण रु.०८.०० (४०%) , अ.जा./अ.ज./महिला रु.१२.०० (६०%)
७	अर्ज करण्याचा कालावधी
८	इतर माहिती

१.२ तरुणांना सागरी मत्स्यव्यवसाय संबंधी प्रशिक्षण

अ.क्र.	तपशील
१	योजनेचे नांव
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./ वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./ वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.
३	लाभार्थी पात्रता
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील
६	अनुदान मर्यादा
७	अर्ज करण्याचा कालावधी
८	इतर माहिती

१.३ किसान क्रेडिट कार्ड

अ.क्र.	तपशील
१	योजनेचे नांव
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./ वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./ वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.

अ.क्र.	तपशील	
३	लाभार्थी पात्रता	मासेमारी नौका धारक मच्छिमार, मत्स्यसंवर्धक
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.	मत्स्यव्यवसाय करिता भांडवली खर्च भागविण्याकरिता ७% व्याज दराने कर्ज
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	मत्स्यव्यवसाय करिता भांडवली खर्च भागविण्याकरिता ७% व्याज दराने मासेमारी नौका धारक व मत्स्यसंवर्धक यांना योजनेअंतर्गत कर्ज देण्यात येते. वेळेत कर्ज व व्याज रक्कम भरणे केल्यास ३% परतावा अनुदानित स्वरूपात केंद्र शासनामार्फत देण्यात येतो.
६	अनुदान मर्यादा	<p>सन २०२३-२४ साठी शिफारस केलेले कर्जदर :-</p> <ol style="list-style-type: none"> निम्न खा-या पाण्यातील कोळंबी संवर्धन (पीनीअस व्हेनामी) १ हेक्टर - रु. ३,००,०००/- ट्रॉलर मच्छिमार नौका वापर (६ सिलिंडर वरील) - रु.३,००,०००/- पर्सिसीन मच्छिमार नौका वापर (६ सिलिंडर वरील) - रु.३,००,०००/- गील नेटर मच्छिमार नौका वापर (६ सिलिंडर वरील) - रु.२,००,०००/- बिगरयांत्रिक मच्छिमार नौका - रु.३०,०००/- यांत्रिक मच्छिमार नौका (४ सिलिंडर वरील) - रु.१,५०,०००/- शेततळे सर्वजाती मत्स्यपालन (१ हेक्टर करिता) - रु.२,५०,०००/- नदी तलावामधील छोट्या नावेचे सहाय्याने मच्छिमारी - १५,०००/- नदी तलावामधील पारंपारीक मच्छिमारी - रु.१०,०००/- निमखारे पाण्यातील मत्स्य पालन प्रति हेक्टर सर्वजाती - रु.६८,२००/- Backyard Ornamental Fish Farming (Rs. ३ Lakh Capital Cost) - रु.५०,०००/- Medium Ornamental Fish Farming (Rs. ८ Lakh Capital Cost) - रु.१,३०,०००/- Large Ornamental Fish Farming (Rs. २५ Lakh Capital Cost) - रु.३,००,०००/-
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	वर्ष भरत कधीही
८	इतर माहिती	

१.४ मच्छिमार साधने (मासेमारी साधनांवर अर्थसहाय्य)

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नांव	मच्छिमार साधने (मासेमारी साधनांवर अर्थसहाय्य)
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./ वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./	सर्व

अ.क्र.	तपशील																					
३	वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ. लाभार्थी पात्रता	<p>१. जाळी खरेदी - मच्छिमार सहकारी संस्थेचा सभासद अथवा वैयक्तीक क्रियाशिल मच्छिमार असावा.</p> <p>२. नौका बांधणी -मच्छिमार सहकारी संस्थेचा सभासद अथवा वैयक्तीक क्रियाशिल मच्छिमार असावा तसेच अर्जदारांनी पूर्वी यांत्रिक नौकांसाठी अनुदानाचा लाभ घेतलेला नसावा.</p>																				
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ.	साहित्य वाटप																				
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	<p>मच्छिमार साधने (मासेमारी साधनांवर अर्थसहाय्य)-</p> <p>१. सागरी- अ) बिगर यांत्रिक नौका - ब) तयार मासेमारी जाळी खरेदी -</p> <p>२. भूजल - अ) बिगर यांत्रिक नौका - ब) तयार मासेमारी जाळी खरेदी -</p>																				
६	अनुदान मर्यादा	<p>मच्छिमार साधने (अर्थसहाय्य मासेमारी साधनांवर)-</p> <p>१. सागरी-</p> <p>२. बिगर यांत्रिक नौका अनुदान- या योजनेतर्गत लहान मच्छिमारांना किंवा रापणकारांना १० टनापर्यंतची, लाकडी/फायबर नौका, बांधणी/तयार नौका खरेदी करण्यासाठी प्रकल्प किंमत रु.५ लक्ष पर्यंत खर्चाच्या ५० टक्के अथवा रु.२,५०,०००/- (रुपये दोन लाख पन्नास हजार फक्त) यापैकी जे कमी असेल तेवढे अनुदान अनुज्ञेय राहिल.</p> <p>३. तयार मासेमारी जाळी खरेदीवर अनुदान-</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>अ. क्र.</th> <th>बाब</th> <th>अनुज्ञेय अनुदान</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>१</td> <td>३ मे. टनावरील प्रत्येक मासेमारी नौकेस प्रत्येक वर्षी (२०० कि. ग्रॅ पर्यंत)</td> <td>तयार जाळ्याच्या ५० टक्के पेक्षा जास्त नाही इतके अनुदान देय राहिल. जाळ्याच्या</td> </tr> <tr> <td>२</td> <td>३ मे. टनावरील प्रत्येक मासेमारी नौकेस प्रत्येक वर्षी (१०० कि. ग्रॅ पर्यंत)</td> <td>किमतीची कमाल मर्यादा प्रती कि. ग्रॅ रु. ८००/- इतकी राहिल</td> </tr> <tr> <td>३</td> <td>रापण संघाच्या प्रत्येक सभासदाला रापणीच्या तयार जाळ्यांवर प्रतिवर्षी ५० कि. ग्रॅ पर्यंत</td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p>४. भूजल -</p> <p>५. बिगर यांत्रिक नौका अनुदान-</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>अ. क्र.</th> <th>नौकेचा प्रकार</th> <th>प्रकल्प किंमत (रु.)</th> <th>अनुज्ञेय अनुदान</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	अ. क्र.	बाब	अनुज्ञेय अनुदान	१	३ मे. टनावरील प्रत्येक मासेमारी नौकेस प्रत्येक वर्षी (२०० कि. ग्रॅ पर्यंत)	तयार जाळ्याच्या ५० टक्के पेक्षा जास्त नाही इतके अनुदान देय राहिल. जाळ्याच्या	२	३ मे. टनावरील प्रत्येक मासेमारी नौकेस प्रत्येक वर्षी (१०० कि. ग्रॅ पर्यंत)	किमतीची कमाल मर्यादा प्रती कि. ग्रॅ रु. ८००/- इतकी राहिल	३	रापण संघाच्या प्रत्येक सभासदाला रापणीच्या तयार जाळ्यांवर प्रतिवर्षी ५० कि. ग्रॅ पर्यंत		अ. क्र.	नौकेचा प्रकार	प्रकल्प किंमत (रु.)	अनुज्ञेय अनुदान				
अ. क्र.	बाब	अनुज्ञेय अनुदान																				
१	३ मे. टनावरील प्रत्येक मासेमारी नौकेस प्रत्येक वर्षी (२०० कि. ग्रॅ पर्यंत)	तयार जाळ्याच्या ५० टक्के पेक्षा जास्त नाही इतके अनुदान देय राहिल. जाळ्याच्या																				
२	३ मे. टनावरील प्रत्येक मासेमारी नौकेस प्रत्येक वर्षी (१०० कि. ग्रॅ पर्यंत)	किमतीची कमाल मर्यादा प्रती कि. ग्रॅ रु. ८००/- इतकी राहिल																				
३	रापण संघाच्या प्रत्येक सभासदाला रापणीच्या तयार जाळ्यांवर प्रतिवर्षी ५० कि. ग्रॅ पर्यंत																					
अ. क्र.	नौकेचा प्रकार	प्रकल्प किंमत (रु.)	अनुज्ञेय अनुदान																			

अ.क्र.	तपशील		
	१	लाकडी नौका	६००००/- प्रकल्प किमतीच्या ५० .अथवा रु % ३०.रु,०००रुपये तीस हजार) -/ यापैकी जे कमी असेल (फक्ततेवढे अनुदान देय राहिल.
	२	पत्रा नौका	३००००/- प्रकल्प किमतीच्या ५०अथवा % १५.रु,०००रुपये पंधरा हजार) -/ यापैकी जे कमी असेल तेवढे (फक्त .अनुदान देय राहिल
	३	फायबर नौका	१,२०,००० -/ प्रकल्प किमतीच्या ५० .अथवा रु % ६०,००० (रुपये साठ हजार फक्त) -/ यापैकी जे कमीअसेल तेवढे अनुदान देय राहिल.
ब) तयार मासेमारी जाळी खरेदीवर अनुदान-			
	अ क्र.	बाब	अनुज्ञेय अनुदान
	१	भूजलाशयीन मत्स्यव्यवसाया अंतर्गत नायलॉन / मोनोफिलमेंट तयार जाळी खरेदीवर प्रती सभासद वैयक्तिक मच्छीमारास २० कि. ग्रॅ. पर्यंत	५० टक्के अनुदान देय राहिल. जाळ्यांच्या किमतीची कमाल मर्यादा प्रती कि.ग्रॅ. रु.८००/- राहिल
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	कोणत्याही वेळी	
८	इतर माहिती		

१.५ सिंधुरत्न समृद्ध योजना

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नांव	सिंधुरत्न समृद्ध योजना
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./ वि.जा/ भ.ज./ इ.मा.व/ वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	सर्व
३	लाभार्थी पात्रता	मच्छीमार सहकारी संस्थेचा सभासद व क्रियाशिल मच्छीमार असावा
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ.	साहित्य वाटप
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	सिंधुदुर्ग व रत्नागिरी जिल्ह्यातील उपलब्ध संसाधांचा वापर करून मत्स्यव्यवसाय विकासला चालना देणे. सदर योजनेअंतर्गत बिगर यांत्रिक नौकांना इंजिन, इन्सुलेटेड वाहन,मच्छीमार महिलांसाठी ई- स्कूटर / शीतपेटी, रापण जाळी व फायबर नौका, इंजिन व जाळी इत्यादी साहित्य अनुदानित स्वरूपात पुरविण्यात येते.
६	अनुदान मर्यादा	१) बिगर यांत्रिक नौका यांत्रिकीकरण करणे :- प्रति नौका इंजिन किमतीच्या ७५%

		<p>आणि जास्तीत जास्त रु.१.०० लक्ष रकमेच्या मर्यादेत अनुदान देण्यात येईल.</p> <p>२) इन्सुलेटेड वाहन :- प्रति वाहन प्रकल्प किमतीच्या ७५% व रु.८.०० लक्ष मर्यादेत अनुदान देण्यात येईल.</p> <p>३) मच्छीमार महिलांसाठी ई- स्कूटर / शीतपेटी :- प्रति वाहन प्रकल्प किमतीच्या ७५% व रु.०.७५ लक्ष मर्यादेत अनुदान देण्यात येईल.</p> <p>४) रापण संघांना जाळी खरेदी :- प्रति जाळी प्रकल्प किमतीच्या ७५% व रु.४.०० लक्ष मर्यादेत अनुदान देण्यात येईल.</p> <p>५) फायबर नौका, इंजिन व जाळी खरेदीवर:- प्रति प्रकल्प किमतीच्या ७५% व रु.४.०० लक्ष मर्यादेत अनुदान देण्यात येईल.</p>
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	विभागामार्फत जाहिरात प्रसिद्ध करून कळविण्यात येते.
८	इतर माहिती	

२.संपर्क:-

२.१ मुख्य /राज्यस्तरीय कार्यालय:-

अ.क्र.	राज्यस्तरीय प्रमुख अधिकाऱ्याचे पदनाम	राज्यस्तरीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	आयुक्त	आयुक्त मत्स्यव्यवसाय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांचे कार्यालय, C/२४, दुसरा मजला, मित्तल टॉवर, नरीमन पॉईंट, चर्चगेट, मुंबई - ४०००२१	२२८२१२३९	commfishmaha@gmail.com

२.२ विभागीय कार्यालये:-

अ. क्र.	विभागीय कार्यालयाचे नांव	विभागीय कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	विभागीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	प्रादेशिक उपआयुक्त मत्स्यव्यवसाय, मुंबई विभाग, मुंबई	प्रादेशिक उपआयुक्त मत्स्यव्यवसाय	नवीन प्रशासकीय इमारत, दुसरा मजला, वांद्रे (पुर्व), मुंबई - ४०००५१	०२२-२६५५३२७९	rdcfishkocanm@yahoo.com
२	प्रादेशिक उपआयुक्त मत्स्यव्यवसाय, पुणे	प्रादेशिक उपआयुक्त मत्स्यव्यवसाय	शासकिय मत्स्यबीज उत्पादन केंद्र, पुणे सोलापूर महामार्ग, सर्वे नं १५, हडपसर पुणे	०२०-२५६३४३०	rdcf.pune@gmail.com
३	प्रादेशिक उपआयुक्त मत्स्यव्यवसाय, नाशिक	प्रादेशिक उपआयुक्त मत्स्यव्यवसाय	आश्विनी बॅरक क्र. ६, विभागीय महसुल आयुक्त कार्यालयासमोर, नाशिक रोड, नाशिक ४२२१०१	०२३-२४५५९५५	rdcfnashik@gmail.com
४	प्रादेशिक उपआयुक्त	प्रादेशिक	प्रशासकिय इमारत, दुग्ध	०२४०-	rdcfishaurangabad@

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ. क्र.	विभागीय कार्यालयाचे नांव	विभागीय कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	विभागीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
	मत्स्यव्यवसाय, छत्रपती संभाजीनगर	उपआयुक्त मत्स्यव्यवसाय	व्यवसाय विकास विभाग, पहिला माळा, क्रांतीचौक, जालना रोड, छत्रपती संभाजी नगर ४३१००५	२३४३७५४	gmail.com
५	प्रादेशिक उपआयुक्त मत्स्यव्यवसाय, अमरावती	प्रादेशिक उपआयुक्त मत्स्यव्यवसाय	श्री आशिष रमेश राव ठाकर यांची इमारत, विद्यालय जवळ, केशव कॉलनी, कर्नल सीके नायडू ग्रेड कॅम्प, अमरावती ४४४६०२	०७२१-२६६२८०१	rdcfish_amt@rediffmail.com
६	प्रादेशिक उपआयुक्त मत्स्यव्यवसाय, नागपुर	प्रादेशिक उपआयुक्त मत्स्यव्यवसाय	प्रशासकिय इमारत क्र. २, ए विंग, ५ वा माळा, सिव्हिल लाईन्स, नागपूर ४४०००१	०७१२-२५६१३७४	rdcnagpur@gmail.com
७	प्रादेशिक उपआयुक्त मत्स्यव्यवसाय, लातूर	प्रादेशिक उपआयुक्त मत्स्यव्यवसाय	प्रशासकिय इमारत, दुसरा मजला, गाळा क्र. ४, जुने जिल्हाधिकारी कार्यालयाचा परिसर, लातूर ४१३५१२		rdcftr@hotmail.com

२.३ जिल्हास्तरीय कार्यालये:

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	मुंबई शहर	सहाय्यक आयुक्त मत्स्य (तां)	प्रशासकिय इमारत, २ रा मजला, चेतना कॉलेज जवळ, वांद्रा (पूर्व) मुंबई शहर ४०००५१	०२२-२६५५१९९६	acfmumbaicity49@gmail.com
२	मुंबई उपनगर	सहाय्यक आयुक्त मत्स्य (तां)	प्रशासकिय इमारत, ७ रा मजला, चेतना कॉलेज जवळ, वांद्रा (पूर्व) मुंबई उपनगर ४०००५१	०२२-२६५५१९९६	acfmumbaisuburban@gmail.com
३	ठाणे	सहाय्यक आयुक्त मत्स्य (तां)	ठाणे (पालघर) यांचे कार्यालय, कक्ष क्र. २१०, दुसरा मजला, प्रशासकिय इमारत अ, कोळगाव, ता. पालघर	०२५२५-२५२२१५	acfthanepalghar@yahoo.in
४	पालघर	सहाय्यक आयुक्त मत्स्य (तां)	ठाणे (पालघर) यांचे कार्यालय, कक्ष क्र. २१०, दुसरा मजला, प्रशासकिय इमारत अ, कोळगाव, ता. पालघर	०२५२५-२५२२१५	acfthanepalghar@yahoo.in
५	रायगड	सहाय्यक आयुक्त मत्स्य (तां)	रायगड- अलिबाग ३ रा मजला, सिध्दी अपार्टमेंट, पेण रोड, अलिबाग ४०२२०१	०२१४१-२२२०३७	acfalibag@gmail.com
६	रत्नागिरी	सहाय्यक आयुक्त मत्स्य (तां)	परटवणे मि-या हायवे रोड, पालकर हॉस्टिल पाठीमागे रत्नागिरी ४१५६१२	०२३५२-२३३७२६	acfrtn@rediffmail.com

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ. क्र.	जिल्हाचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
७	सिंधुदुर्ग	सहाय्यक आयुक्त मत्स्य (तां)	झाटये बिल्डींग, सोमवार पेठ, ता. सिंधुदुर्ग .जि, मालवण, महाराष्ट्र, ४१६६०६	०२३६५-२५२००७	acfsdurg@gmail.com
८	पुणे	सहाय्यक आयुक्त मत्स्य (तां)	शासकिय मत्स्यबीज उत्पादन केंद्र, सर्व्हे क्र. १५, पुणे-सोलापूर महामार्ग हडपसर पुणे ४११०२८	०२०-२५६५३४३०	acfpune@gmail.com
९	सातारा	सहाय्यक आयुक्त मत्स्य (तां)	जिल्हा परिषद विस्तारित इमारत, दुसरा मजला, कक्ष क्र. १२ सातारा ४१५१०१	०२१६२-२३९५८८	acfsatara@gmail.com
१०	सांगली	सहाय्यक आयुक्त मत्स्य (तां)	मध्यवर्ती प्रशासकिय इमारत, मिरज(सांगली रोड, १ ला मजला, कक्ष क्र. १०८, विजयानगर सांगली ४१६४१६	०५२३३-२३२१७१५	acfsangli@gmail.com
११	सोलापूर	सहाय्यक आयुक्त मत्स्य (तां)	२ रा मजला, ब विभाग, प्रशासकिय इमारत सोलापूर ४१३३०३	०२१७-२७२२८९६	acf.solapur@maharashtra.gov.in
१२	कोल्हापूर	सहाय्यक आयुक्त मत्स्य (तां)	डीएसपी कार्यालया मागे, धान्य गोडावून रोड, रनमाळा कोल्हापूर ४१६००२	०२३१-२६५२४३९	acfkolhapur@gmail.com
१३	नाशिक	सहाय्यक आयुक्त मत्स्य (तां)	जुनी शासकिय आसवनी, बॅरक क्र. ६, विभागीय आयुक्त कार्यालयासमोर, नाशिक रोड, नाशिक ४२२१०१	०२५२३-२४५५९५५	acfnashik@gmail.com
१४	जळगाव	सहाय्यक आयुक्त मत्स्य (तां)	मंडोरे बिल्डिंग, डॉ. आंबेडकर मार्केट जवळ, जळगाव ४२५००१	०२२५७-२२२६१३९	acfjalgaon@gmail.com
१५	धुळे	सहाय्यक आयुक्त मत्स्य (तां)	प्लॉट क्र. ६१, रनेहनगर, खांडल विप्र भवन समोर ता. धुळे ४२४००१	०२५६२-२२०९८१	dhulefisheries@gmail.com
१६	अहमदनगर	सहाय्यक आयुक्त मत्स्य (तां)	पराम बिल्डिंग, २ रा मजला, जिल्हाधिकारी कार्यालया जवळ, अहमदनगर ४१४००१	०२४१-२३२३३८३	acfnagar@gmail.com
१७	नंदुरबार	सहाय्यक आयुक्त मत्स्य (तां)	प्लॉट क्र. १७, परत्मा कामनाथ, महादेव नगर, एस्सर पेट्रोल पंप माग्न, साकरी बायपास मार्ग, नंदुरबार ४२५४१२	०२५६२-२२०९८१	acfnandurbar@gmail.com
१८	छत्रपती संभाजीनगर	सहाय्यक आयुक्त मत्स्य (तां)	प्रशासकिय इमारत, दुग्धव्यवसाय विकास विभाग, १ ला मजला, क्रांती चौक, जालना रोड, छत्रपती संभाजीनगर ४३१००५	०२४०-२३६४२४८	acfaurangabad@gmail.com
१९	जालना	सहाय्यक आयुक्त मत्स्य (तां)	प्रशासकिय इमारत, जिल्हाधिकारी कार्यालया, २ रा माळा, जालना ४३१२०३	०२४८२-२२५१९१	acjfjshjalna@gmail.com
२०	हिंगोली	सहाय्यक आयुक्त	शाहू मेडिकल बिल्डिंगमध्ये	०७२३२-	acfhingoli@gmail.com

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ. क्र.	जिल्हाचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
		मत्स्य (तां)	एलआयसी ऑफिसच्या बाजूला, रेल्वे स्टेशन रोड, हिंगोली ४३१५१३	२४४३८८	m
२१	बीड	सहाय्यक आयुक्त मत्स्य (तां)	दहिफळे प्लाझा, यशोदीप हॉटेल समोर, एस.बी.आय. बँकसमोर, बार्शीरोड, बीड ४३११२२	०२४७२-२२२७०९	acfbheed@gmail.com
२२	परभणी	सहाय्यक आयुक्त मत्स्य (तां)	रेल्वेस्टेशन रोड, कृष्णकुंज इमारत, पोस्ट ऑफिस जवळ, परभणी ४३१४०१	०२४५२-२२०३८६	acffishpbn@gmail.com
२३	नांदेड	सहाय्यक आयुक्त मत्स्य (तां)	देवाशीष कॉम्प्लेक्स, २ रा मजला, डॉक्टर लेन, भारतीय स्टेट बँक मुख्य शाखा नांदेड समोर, बस स्टॉप व रेल्वेस्टेशन जवळ, नांदेड ४२१६०१	०२४६२-२५२३२३	acfnanded@gmail.com
२४	लातूर	सहाय्यक आयुक्त मत्स्य (तां)	प्रशासकिय इमारत, दुसरा मजला, गाळा क्र. ४, जुने जिल्हाधिकारी कार्यालयाचा परिसर, लातूर ४१३५१२	०२३८२-२४१५१५	acflatur@gmail.com
२५	धाराशिव	सहाय्यक आयुक्त मत्स्य (तां)	धाराशिव २ रा मजला, धाराशिव, ४१३५०१	०२४७२-२२३३६४	acfosmanabad@gmail.com
२६	अमरावती	सहाय्यक आयुक्त मत्स्य (तां)	श्री आशिष रमेश राव ठाकर यांची इमारत, विद्यालय जवळ, केशव कॉलनी, कर्नल सीके नायडू ग्रेड कॅम्प, अमरावती ४४४६०२	०७२१-२६६२८०१	acf_amt@rediffmail.com
२७	अकोला	सहाय्यक आयुक्त मत्स्य (तां)	एस. पी. ऑफिसजवळ, भू विकास बँक इमारत, २ रा मजला, अकोला ४४४००१	०७२४-२४५८७५२	fisheriesakola@rediffmail.com
२८	बुलढाणा	सहाय्यक आयुक्त मत्स्य (तां)	प्रशासकिय इमारत, १ ला माळा, बस स्टॅडच्या मागे, बुलढाणा ४४३००१	०७२६२-२४२२५४	bulfish@rediffmail.com
२९	यवतमाळ	सहाय्यक आयुक्त मत्स्य (तां)	प्रशासकिय इमारत, १ ला मजला, ब्लॉक नं. १, पॉईंट २६, जिल्हाधिकारी कार्यालय परिसर यवतमाळ ४४५००१	०७२३२-२४४३८८	acfyavattfish@gmail.com
३०	वाशिम	सहाय्यक आयुक्त मत्स्य (तां)	पद्मशाम बिल्डिंग, सिव्हिल लाईन, एस. डी. पी. ओ. ऑफिसच्या मागे, वाशिम ४४४५०५		acf.washim@rediffmail.com
३१	नागपूर	सहाय्यक आयुक्त मत्स्य (तां)	प्रशासकिय इमारत क्र. २, ए विंग, ५ वा माळा, सिव्हिल लाईन्स, नागपूर ४४०००१	०७१२-२५५४०४७	acfnagpur@gmail.com
३२	वर्धा	सहाय्यक आयुक्त मत्स्य (तां)	३ रा माळा, जिल्हाधिकारी कार्यालयाजवळ, वर्धा ४४२००१		acfwardha@gmail.com

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
३३	भंडारा	सहाय्यक आयुक्त मत्स्य (तां)	संत तुकडोजी वॉर्ड, एलआयसी कार्यालया जवळ, भंडारा ४४९९०४	०७९८४-२५२६६८	fisheriesbhandara@gmail.com
३४	चंद्रपूर	सहाय्यक आयुक्त मत्स्य (तां)	प्रशासकिय इमारत, २ रा माळा, कक्ष क्र. ११, रामनगर, चंद्रपूर	०७९७२-२५०२७६	acfcchanda@gmail.com
३५	गडचिरोली	सहाय्यक आयुक्त मत्स्य (तां)	जिल्हाधिकारी कार्यालय परिसर २, बॅरेक क्र. (कॉम्प्लेक्स) गडचिरोली ४४२६०५	०७९३२-२२२३२८	acffisheries@gmail.com
३६	गोंदिया	सहाय्यक आयुक्त मत्स्य (तां)	नविन प्रशासकिय इमारत, ३ रा माळा, खोली क्र. ३७, जय स्तंभ चौक, गोंदिया ४४१००१	०७९८२-२२३०६३	acfgondia@gmail.com

२२. जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा

अ.क्र.		तपशील
१	शासनाच्या विभागाचे नांव:	ग्राम विकास विभाग (जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा)
२	महामंडळाचे नांव (महामंडळ असल्यास):	महाबँक ग्रामीण स्वयंरोजगार प्रशिक्षण संस्था, अमरावती (RSETI)
३	विभागाची वेबसाईट:	https://mahaawaas.org

१. योजनांचा तपशील:

१.१ महाबँक ग्रामीण स्वयंरोजगार प्रशिक्षण संस्था, अमरावती

अ.क्र.		तपशील
१	योजनेचे नांव	महाबँक ग्रामीण स्वयंरोजगार प्रशिक्षण संस्था, अमरावती
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./ अ.ज./ वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./ वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	सर्व गटातील उमेदवार अनु. जाती, जमाती/मनरेगा जॉबकार्ड, NRLM बचत गट धारक/बी.पी.एल. कुटुंबाला प्राधान्य
३	लाभार्थी पात्रता	वय १८ ते ४५ वर्ष, शिक्षण कमीत कमी ७ वी पास/नापास, ग्रामीण भागातील तरुण/तरुणी
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज/प्रशिक्षण/ साहित्य वाटप/पशुधन वाटप इ.	स्वयं रोजगारासाठी प्रशिक्षण
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	१. व्यवसायावर आधारित प्रशिक्षण कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात येते. २. सदर प्रशिक्षण संपूर्ण मोफत आहे. ३. निवास व भोजनाची व्यवस्था संस्थेतर्फे विनामूल्य आहे. ४. प्रशिक्षण यशस्वी पूर्ण केल्यानंतर प्रमाणपत्र दिले जाते. ५. उत्तम व अनुभवी प्रशिक्षण सोबतच कर्ज प्रस्तावाकरिता मार्गदर्शन केले जाते.
६	अनुदान मर्यादा	-
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	उमेदवार केव्हाही अर्ज करू शकतात.
८	इतर माहिती	आवश्यक कागदपत्रे- १. आधार कार्ड/मतदान कार्ड, २. पासपोर्ट साईज फोटो ४ प्रती, ३. रेशन कार्ड/रहिवाशी दाखला ४. जातीचे प्रमाणपत्र ५. शाळा सोडल्याचा दाखला/मार्कलिस्ट

१.२ दीनदयाल उपाध्याय ग्रामीण कौशल्य योजना (DDU-GKY)

अ.क्र.		तपशील
१	योजनेचे नांव	दीनदयाल उपाध्याय ग्रामीण कौशल्य योजना (DDU-GKY)
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./सर्व साधारण इ.	अनुसूचित जाती/जमाती ५०%, अल्पसंख्याक १५%, महिला ३३% व विविध क्षमता असलेल्या व्यक्तीसाठी (PwDs) ३% आरक्षण
३	लाभार्थी पात्रता	वय १५ ते ३५ वयोगटातील गरीब कुटुंबातील ग्रामीण युवक या योजनेसाठी पात्र आहेत.
४	योजनेचे स्वरूप उदा.स्वयं रोजगारासाठी कर्ज/प्रशिक्षण/साहित्य वाटप/पशुधन वाटप इ.	स्वयं रोजगारासाठी प्रशिक्षण
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	<ol style="list-style-type: none"> १. मोफत गणवेश (ठिकाण आणि हंगामानुसार एक किंवा दोन संच), पुस्तके आणि शिक्षण साहित्य. २. काही प्रशिक्षण केंद्रांमध्ये टॅब्लेट (वैयक्तिक संगणक) स्वतःच्या गतीने शिकण्यासाठी. ३. सर्व IT उपकरणांवर मोफत इंटरनेट आणि ईमेल लॉगिन सुविधा. ४. प्रथमोपचार, स्वच्छता, पिण्याचे पाणी, कॅन्टीन आणि शौचालय सुविधा. ५. निवासी प्रशिक्षण कार्यक्रमांमध्ये मोफत निवास आणि भोजन. ६. रु.१००/- प्रत्येक आठ तासांच्या प्रशिक्षणासाठी (कामाचा दिवस) अनिवासी प्रशिक्षण कार्यक्रमांमध्ये जेवण आणि वाहतुक खर्च खात्यात थेट हस्तांतरित केले जाते. ७. डोमेन कौशल्य, इंग्रजी, आय.टी. कौशल्ये आणि सॉफ्ट स्किल-करिता प्रमाणित प्रशिक्षक.
६	अनुदान मर्यादा	-
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	उमेदवार केव्हाही अर्ज करू शकतात.
८	इतर माहिती	<p>आवश्यक कागदपत्रे-</p> <ol style="list-style-type: none"> १. जन्म प्रमाणपत्र २. स्वतःचे किंवा कुटुंबाचे बीपीएल कार्ड (जेथे उमेदवारांचे नाव देखील नमूद केले आहे) ३. घरातील कोणत्याही सदस्याचे मनरेगा कामगार कार्ड (किमान १५ दिवस गेल्या १२ महिन्यांत काम पूर्ण केले) ४. कुटुंबाचे राष्ट्रीय स्वास्थ्य विमा योजना कार्ड ५. कुटुंबाचे बीपीएल पीडीएस कार्ड ६. उमेदवाराच्या कुटुंबातील राष्ट्रीय ग्रामीण उपजीवीका अभियान-स्वयंसहायता गटाची ओळख किंवा प्रमाणपत्र <p>आरक्षित श्रेणीला कागदपत्रे-</p> <ol style="list-style-type: none"> १. सक्षम प्राधिका-याने जारी केलेले SC/ST प्रमाणपत्र, २. अपंगत्व करिता अपंग असल्याचे प्रमाणपत्र, ३. अल्पसंख्याक उमेदवारांकरिता अल्पसंख्याक समुदाय म्हणून त्याच्या/तिच्या स्व-प्रमाणपत्र.

२.संपर्क:

२.१ मुख्य/राज्यस्तरीय कार्यालय: राज्य व्यवस्थापन कक्ष-ग्रामीण गृहनिर्माण यांचे कार्यालय

अ.क्र.	राज्यस्तरीय प्रमुख अधिकाऱ्याचे पदनाम	राज्यस्तरीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	संचालक	४ था मजला, दक्षिण कक्ष, सिडको भवन, सीबीडी बेलापूर, नवी मुंबई - ४०० ६१४.	०२२-२७५६१८२४	directoriaruralhousing@gmail.com

२.२ विभागीय कार्यालये:

अ.क्र.	विभागीय कार्यालयाचे नांव	विभागीय प्रमुखाचे पदनाम	कार्यालय पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	विभागीय कार्यालय नाही				

२.३ जिल्हास्तरीय कार्यालये:

अ.क्र.	जिल्ह्याचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	ठाणे	प्रकल्प संचालक	जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, जिल्हा परिषद, ठाणे	०२२-२५३७२९८७	drdathane२०१३@gmail.com
२	पालघर	प्रकल्प संचालक	जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, जिल्हा परिषद, पालघर	०२५२५-२९७२७०	drdopalghar@gmail.com
३	रायगड	प्रकल्प संचालक	जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, जिल्हा परिषद, रायगड	०२१४१-२२२४०८	drda.raigad@gmail.com
४	रत्नागिरी	प्रकल्प संचालक	जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, जिल्हा परिषद, रत्नागिरी	०२३५२-२२२५३०	drdaratnagiri@gmail.com
५	सिंधुदूर्ग	प्रकल्प संचालक	जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, जिल्हा परिषद, सिंधुदूर्ग	०२३६२-२२८१०४	drda_snd@rediffmail.com
६	पुणे	प्रकल्प संचालक	जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, जिल्हा परिषद, पुणे	०२०-२६१३१७८४	drda.pune@gmail.com
७	सातारा	प्रकल्प संचालक	जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, जिल्हा परिषद, सातारा	०२१६२-२३४१८९	drdasatara@gmail.com
८	सांगली	प्रकल्प संचालक	जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, जिल्हा परिषद, सांगली	०२३३-२३७५३१८	sanglirdra३@gmail.com
९	सोलापूर	प्रकल्प संचालक	जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, जिल्हा परिषद, सोलापूर	०२१७-२६२११५९	drdasolapur@gmail.com
१०	कोल्हापूर	प्रकल्प संचालक	जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, जिल्हा परिषद, कोल्हापूर	०२३१-२६५६३४२	drdakolhapur@gmail.com
११	नाशिक	प्रकल्प संचालक	जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, जिल्हा परिषद, नाशिक	०२५३-२३१३७९८	pddrdanashik@yahoo.co.in
१२	जळगाव	प्रकल्प संचालक	जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, जिल्हा परिषद, जळगाव	०२५७-२२२५८०१	pddrdagal@yahoo.com
१३	धुळे	प्रकल्प संचालक	जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, जिल्हा परिषद, धुळे	०२५६२-२४५३६३	dhule@gmail.com
१४	अहमदनगर	प्रकल्प संचालक	जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, जिल्हा परिषद, अहमदनगर	०२४१-२४७०४५४	pddrdnr@gmail.com

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र.	जिल्ह्याचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१५	नंदुरबार	प्रकल्प संचालक	जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, जिल्हा परिषद, नंदुरबार	०२५६४- २१००१०	drda_ndb@yahoo.com
१६	छत्रपती संभाजीनगर	प्रकल्प संचालक	जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, छत्रपती संभाजीनगर	०२४०- २३३४२६८	projectdirectorabd@gm ail.com
१७	जालना	प्रकल्प संचालक	जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, जिल्हा परिषद, जालना	०२४८२- २२५२१७	pddrdajal@yahoo.com
१८	हिंगोली	प्रकल्प संचालक	जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, जिल्हा परिषद, हिंगोली	०२४५६- २२३७६१	pddrdahingoli@gmail.co m
१९	बीड	प्रकल्प संचालक	जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, जिल्हा परिषद, बीड	०२४४२- २२२६९७	drdabeed@gmail.com
२०	परभणी	प्रकल्प संचालक	जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, जिल्हा परिषद, परभणी	०२४५२- २३३३८८	pddrdapbn@yahoo.co.i n
२१	नांदेड	प्रकल्प संचालक	जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, जिल्हा परिषद, नांदेड	०२४६२- २३४१८४	drda_ned@rediffmail.co m
२२	लातूर	प्रकल्प संचालक	जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, जिल्हा परिषद, लातूर	०२३८२- २४३५२४	pddrda.latur@gmail.co m
२३	धाराशिव	प्रकल्प संचालक	जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, जिल्हा परिषद, धाराशिव	०२४७२- २२७६८१	drdaosm@yahoo.in
२४	अमरावती	प्रकल्प संचालक	जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, जिल्हा परिषद, अमरावती	०७२१- २६६२१४९	amravatidrda@gmail.co m
२५	अकोला	प्रकल्प संचालक	जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, जिल्हा परिषद, अकोला	०७२४- २४११११०	pddrda_akola@yahoo.c o.in
२६	बुलढाणा	प्रकल्प संचालक	जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, जिल्हा परिषद, बुलढाणा	०७२६२- २४२२०२	drda_buldana@gmail.c om
२७	यवतमाळ	प्रकल्प संचालक	जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, जिल्हा परिषद, यवतमाळ	०७२३२- २४५१५२	pddrdayavtmal@gmail.c om
२८	वाशिम	प्रकल्प संचालक	जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, जिल्हा परिषद, वाशिम	०७२५२- २३५३७४	drdawashim@gmail.com
२९	नागपूर	प्रकल्प संचालक	जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, जिल्हा परिषद, नागपूर	०७१२- २५६०५६७	pddrda_nagpur२००९@r eddiffmail.com
३०	वर्धा	प्रकल्प संचालक	जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, जिल्हा परिषद, वर्धा	०७१५२- २५०८११	addlceozpwardha@yaho o.com
३१	भंडारा	प्रकल्प संचालक	जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, जिल्हा परिषद, भंडारा	०७१८४- २५२३०६	drdabhandara@gmail.co m
३२	चंद्रपूर	प्रकल्प संचालक	जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, जिल्हा परिषद, चंद्रपूर	०७१७२- २५३४०८	pddrdazpchandrapur@g mail.com
३३	गडचिरोली	प्रकल्प संचालक	जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, जिल्हा परिषद, गडचिरोली	०७१३२- २२२३६४	drdagadchiroli@gmail.c om
३४	गोंदिया	प्रकल्प संचालक	जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, जिल्हा परिषद, गोंदिया	०७१८२- २३२१३८	pdgondia@yahoo.co.in

२३. महिला व बालविकास विभाग

महाराष्ट्र शासनाने जुन १९९३ मध्ये महिला व बाल विकास विभागाची स्वतंत्र प्रशासकीय विभाग म्हणून स्थापना केली. या विभागाचे प्रमुख उद्दिष्ट महिला आणि बालक यांचे जगणे, सुरक्षा, विकास आणि समाजात सहभाग या बाबी समग्रपणे झाल्या पाहिजेत यावर लक्ष केंद्रित करणे हा आहे. धोरण तयार करणे, कार्यक्रम/ योजना तयार करणे, विकास योजनांची अंमलबजावणी करणे तसेच महिला व बाल विकास कार्यात काम करणाऱ्या सरकारी आणि समाजसेवी संस्थांमध्ये समन्वय साधणे ही या विभागाची दायित्वे आहेत.

वेबसाईट :- <https://womenchild.maharashtra.gov.in/>

संपर्क क्रमांक :- ०२२-२२०२७०५०

अ.क्र.	तपशील	
१	शासनाच्या विभागाचे नांव:	महिला व बालविकास विभाग
२	महामंडळाचे नांव (महामंडळ असल्यास):	महिला आर्थिक विकास महामंडळ
३	विभागाची वेबसाईट:	www.mavimindia.org

१. योजनांचा तपशील: तेजश्री फायनान्सियल सर्विसेस

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नांव	तेजश्री फायनान्सियल सर्विसेस
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./सर्व साधारण इ.	बचत गटातील अति गरीब महिला (Ultra Poor)
३	लाभार्थी पात्रता	१. सदर सदस्य किमान ६ महिन्यांपासून स्वयं सहायता बचत गटाचे सदस्य असावे. २. स्वयं सहायता बचत गटात ठरल्याप्रमाणे दरमहा मासिक बचत जमा केलेली असावी.
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.	स्वयं रोजगारासाठी कर्ज प्रती महिला रु. १००००/- पर्यंत
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	<ul style="list-style-type: none"> केवळ मानव विकास तालुक्यातील गावाकरिता केवळ पात्रताधारक बचत गटातील महिलांकरिता स्वयंरोजगारी लघु उद्योग करिता कर्ज कर्ज परतफेडीचा कालावधी २ वर्षांचा moratorium कालावधी ३ ते ६ महिन्यांचा व्याज दर प्रती वर्ष ८%
६	अनुदान मर्यादा	नाही.
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	गरजेनुसार सभासदाने बचत गटाकडे, व बचत गटाने ग्रामासंस्थेकडे अर्ज सादर करणे.
८	इतर माहिती	संबंधित कार्यक्षेत्रातील लोक संचालित साधन केंद्रा मार्फत सदर योजनेचे सनियंत्रण व अंमलबजावणी करण्यात येते.

२.संपर्क :- जिल्हा समन्वय अधिकारी, महिला आर्थिक विकास महामंडळ, जिल्हा कार्यालय वाशिम.

२.१ मुख्य /राज्यस्तरीय कार्यालय:

अ.क्र.	राज्यस्तरीयप्रमुख अधिकार्याचे पदनाम	राज्यस्तरीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	व्यवस्थापकीय संचालक	महिला आर्थिक विकास महामंडळ, म्हाडा बिल्डींग, कलानगर, मुंबई-५१	०२२- २६५९९९१०	vcmd.mavim@gmail.com

२.२ विभागीय कार्यालये:

अ. क्र.	विभागीय कार्यालयाचे नाव	विभागीय कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	विभागीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	अमरावती	विभागीय सनियंत्र व मूल्यमापन अधिकारी	महिला आर्थिक विकास महामंडळ, राजेंद्र कॉलोनी, अमरावती	०७२१- २५६६०३८	rmoamravati.mavim@g mail.com
२	ठाणे	विभागीय सनियंत्र व मूल्यमापन अधिकारी	महिला आर्थिक विकास महामंडळ, १०१, ओम नंदनवन सोसायटी, १ विंग, १ ला मजला, KDMC बस स्टॉप समोर, कल्याण मुरबाड रोड, कल्याण (पश्चिम), जि. ठाणे	०२५१- ६५१२१०८/ ६५१२१२७	rmothane.mavim@gm ail.com
३	नाशिक	विभागीय सनियंत्र व मूल्यमापन अधिकारी	महिला आर्थिक विकास महामंडळ, प्लॉट नं. २१,अधिकारी जयराम कृष्ण संकुल, धारपुर रोड, अशोक स्तंभ, जि. नाशिक ४२२००१	०२५३- २५८०६०८	rmonashik.mavim@gm ail.com
४	पुणे	विभागीय सनियंत्र व मूल्यमापन अधिकारी	महिला आर्थिक विकास महामंडळ, श्रुती अपार्टमेंट, ब्लॉक नं.४, २ रा मजला, प्लॉट नं. ३, सी.टी.एस. १९०, नवी पेठ, जि. पुणे ४११०३०	०२० - २४५३९८३५ /३६	rmopune.mavim@gma il.com
५	नागपूर	विभागीय सनियंत्र व मूल्यमापन अधिकारी	महिला आर्थिक विकास महामंडळ, ३४९/२, कस्तरबा भवन, तळमजला, बजाज नगर, जि. नागपूर - ४४० ०१०	०७१२ - २२३५४६६	rmonagpur.mavim@g mail.com
६	छत्रपती संभाजीनगर	विभागीय सनियंत्र व मूल्यमापन अधिकारी	महिला आर्थिक विकास महामंडळ, प्रणव प्लाझा बिल्डींग, १ ला मजला, औरंगपुरा भाजी मंडई जवळ, जि. छत्रपती संभाजीनगर ४३१००१	०२४० २३२१३२६	rmoaurangabad.mavi m@gmail.com

२.३ जिल्हास्तरीय कार्यालये:

अ. क्र.	जिल्हाचे नाव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	मुंबई शहर	जिल्हा समन्वय अधिकारी	महिला आर्थिक विकास महामंडळ, रायगड चौक, जनता सोसायटी मार्ग, श्री	०२२- ६५१३०११२/	mavimghatkopar mumbai@gmail.

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ. क्र.	जिल्हाचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
			साईरतन, तळमजला, रूम नं.५, घाटकोपर (पूर्व), मुंबई ४०० ०१०,	२५०१३००६	com
२	मुंबई उपनगर	जिल्हा समन्वय अधिकारी	कार्यालय अस्तित्वात नाही	-	-
३	ठाणे	जिल्हा समन्वय अधिकारी	महिला आर्थिक विकास महामंडळ, १०१, ओम नंदनवन सोसायटी, १ विंग, १ ला मजला, KDMC बस स्टॉप समोर, कल्याण मुरबाड रोड, कल्याण (पश्चिम), जि. ठाणे	०२५१-६५१२१०८/६५१२१२७	thane.mavim@gmail.com
४	पालघर	जिल्हा समन्वय अधिकारी	१०२, मानव विकास योजना शाखा, १ ला मजला, कोळगाव, जिल्हाधिकारी कार्यालय जि. पालघर	-	palghar.mavim@gmail.com
५	रायगड	जिल्हा समन्वय अधिकारी	महिला आर्थिक विकास महामंडळ, यशोनारायण बिल्डींग, अ-विंग, ३०१, ३ रा मजला, पनवेल रेल्वे स्टेशन रोड, पनवेल, नवी मुंबई, जि. रायगड	०२२-६८८८८९०८	raigad.mavim@gmail.com
६	रत्नागिरी	जिल्हा समन्वय अधिकारी	महिला आर्थिक विकास महामंडळ, वसंत बंगला, पहिला मजला, रत्नागिरी हाउसिंग कॉलनी, स्टेडियमच्या पाठीमागे, मारुती मंदीर, जि. रत्नागिरी ४१५ ६१२	०२३५२२२५९८४	ratnagiri.mavim@gmail.com
७	सिंधुदूर्ग	जिल्हा समन्वय अधिकारी	महिला आर्थिक विकास महामंडळ, जिल्हा परिषद, मुख्य प्रशासन इमारत, ए ब्लॉक, १ ला मजला, कक्ष क्र. १०२, ता. कुडाळ, म.पो. सिंधुदूर्ग नगरी, जि. सिंधुदूर्ग	०२३६२२२८८४	sindhudurg.mavim@gmail.com
८	पुणे	जिल्हा समन्वय अधिकारी	महिला आर्थिक विकास महामंडळ, श्रुती अपार्टमेंट, ब्लॉक नं.४, २ रा मजला, प्लॉट नं. ३, सी.टी.एस. १९०, नवी पेठ, जि. पुणे -४११०३०	०२०२४५३१८३५/३६	pune.mavim@gmail.com
९	सातारा	जिल्हा समन्वय अधिकारी	महिला आर्थिक विकास नविन इमारत, तळमजला, जिल्हा परिषद, महामंडळ, जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, जि. सातारा -४१५ ००१	०२१६२२३२१२०	satara.mavim@gmail.com
१०	सांगली	जिल्हा समन्वय अधिकारी	महिला आर्थिक विकास महामंडळ, नविन प्रशासकीय इमारत, २ रा मजला, सांगली मिरज रोड, शिवाजी नगर, जिल्हा परिषद, जि. सांगली -४१६ ४१६	०२३३२३२२८७१	sangali.mavim@gmail.com
११	सोलापूर	जिल्हा समन्वय अधिकारी	महिला आर्थिक विकास महामंडळ, जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, जिल्हा परिषद कार्यालया शेजारी, कोषागार कार्यालयासमोर, जि. सोलापूर ४१३००३,	०२१७२७२८७२१	solapurmavim@gmail.com

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ. क्र.	जिल्हाचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१२	कोल्हापूर	जिल्हा समन्वय अधिकारी	महिला आर्थिक विकास महामंडळ, जि.प.कार्यालय, कागलकर हाऊस, नागाळापार्क, जि. कोल्हापूर - ४१६ ००३	०२३१ २६६७२४२	kolhapur.mavim@gmail.com
१३	नाशिक	जिल्हा समन्वय अधिकारी	महिला आर्थिक विकास महामंडळ, प्लॉट नं.२१,अधिकारी जयराम कृष्ण संकुल,घारपुरेरोड, अशोक स्तंभ, जि. नाशिक ४२२००१	०२५३- २५८०६०८	nashik.mavim@gmail.com
१४	जळगाव	जिल्हा समन्वय अधिकारी	महिला आर्थिक विकास महामंडळ, द्वारा - पी.डी. कोळी, सव्हेर नं. २९२/२९३, प्लॉट नं. २१, भिकमचंद जैन नगर, यश लॉन मंगल कार्यालयामागे, पिंप्राळा रोड, जि. जळगाव -४२५ ००१	०२५७- २२५०२९८	jalgaon.mavim@gmail.com
१५	धुळे	जिल्हा समन्वय अधिकारी	महिला आर्थिक विकास महामंडळ, ४-अ, मयूर कॉलनी, देवपूर,जि. धुळे - ४२४ ००२,	०२५६२- २२६०२९	dhule.mavim@gmail.com
१६	अहमदनगर	जिल्हा समन्वय अधिकारी	महिला आर्थिक विकास महामंडळ, द्वारा तिरुपती निवास, प्लॉट नं. २६, गृह शिल्प सोसायटी, साताळकर हॉस्पिटल जवळ, दिल्ली गेटजवळ, जि. अहमदनगर-४१४ ००१.	०२४१ २३२५३८३	ahmednagar.mavim@gmail.com
१७	नंदुरबार	जिल्हा समन्वय अधिकारी	महिला आर्थिक विकास महामंडळ, इंदिरा गांधी संकुल, कोरीट रोड,जि. नंदुरबार ४२५ ४१२.	०२५६४ २३४४५५	nandurbar.mavim@gmail.com
१८	छत्रपती संभाजीनगर	जिल्हा समन्वय अधिकारी	महिला आर्थिक विकास महामंडळ, प्रणव प्लाझा विल्डींग, १ ला मजला, औरंगपुरा भाजी मंडईजवळ, जि. छत्रपती संभाजीनगर -४३१००१	०२४० २३२१३२६	aurangabad.mavim@gmail.com
१९	जालना	जिल्हा समन्वय अधिकारी	महिला आर्थिक विकास महामंडळ, राम निवास, कचेरी रोड, शनि मंदिराजवळ, जना रोड, जि. जालना -४३१२०३	०२४८२ - २२०२३६	jalana.mavim@gmail.com
२०	हिंगोली	जिल्हा समन्वय अधिकारी	महिला आर्थिक विकास महामंडळ महिला प्रशिक्षण केंद्र,माविम घर, म.पो. लिबांडा मक्ता, एम.आय.डी.सी. एरिआ, ता. जि. हिंगोली ४३१ ५१३.	०२४६२ २८०२९०	hingoli.mavim@gmail.com
२१	बीड	जिल्हा समन्वय अधिकारी	महिला आर्थिक विकास महामंडळ, मळेकर इमारत, तहसिल कार्यालयाच्या मागे,छत्रपतीकॉलनी,जिल्हा बीड ४३१ १२२.	०२४४२ २२६०१६	beed.mavim@gmail.com
२२	परभणी	जिल्हा समन्वय अधिकारी	महिला आर्थिक विकास महामंडळ, द्वारा डॉ. शिरिष देशपांडे यांचे घर, मराठवाडा हायस्कूल मागे, शिवाजी नगर, जि. परभणी ४३१ ४०१	०२४५२ - २३४२७३	parbhani.mavim@gmail.com

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ. क्र.	जिल्हाचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
२३	नांदेड	जिल्हा समन्वय अधिकारी	महिला आर्थिक विकास महामंडळ, ३ अनिकेत निवास, पाठबंधारे नगर, शिवरोड, व्ंकटेश प्रोव्हीजन समोर, तरोडा - बु. जि. नांदेड - ४३१ ६०५	०२४३२ २६३८९४	nandedmavim@gmail.com
२४	लातूर	जिल्हा समन्वय अधिकारी	महिला आर्थिक विकास महामंडळ, त्रिमूर्ती भवन, बँक ऑफ इंडियाच्या वर बाशीरोड, जि. लातूर- ४१३ ५१२	०२३८२ २२२५६४	latur.mavim@gmail.com
२५	धाराशिव	जिल्हा समन्वय अधिकारी	महिला आर्थिक विकास महामंडळ, जुनी जिल्हा परिषद, जि. धाराशिव - ४१३ ५०१	०२४७२- २२२५१२	osmanabad.mavim@gmail.com
२६	अमरावती	जिल्हा समन्वय अधिकारी	महिला आर्थिक विकास महामंडळ, संजय रूपरावजी तिडके यांची बिल्डींग, विजय कॉलनी, कॉग्रसे नगर रोड, जामठे रूग्णालय जवळ, जि. अमरावती ४४४ ६०६	०७२१- २५६६०३८	amravati.mavim@gmail.com
२७	अकोला	जिल्हा समन्वय अधिकारी	महिला आर्थिक विकास महामंडळ, गोरक्षण रोड, आदर्श कॉलनी, हिंद ज्ञानपीठ शाळेजवळ, जि. अकोला ४४४००१	०७२४- २४५४६३६	akola1.mavim@gmail.com
२८	बुलढाणा	जिल्हा समन्वय अधिकारी	महिला आर्थिक विकास महामंडळ, बुलढाणा जिल्हा महसूल कर्मचारी सहकारी पतसंस्था, पहिला मजला, तहसिल कार्यालया शेजारी, जि. बुलढाणा ४४३००१	०७२६२ २४१६३३	buldhana.mavim@gmail.com
२९	यवतमाळ	जिल्हा समन्वय अधिकारी	महिला आर्थिक विकास महामंडळ, द्वारा साई श्रध्दा व्यापार संकुल, पहिला माळा, दरदर्शन केंद्र, आर्णी रोड, जि. यवतमाळ ४४५००१	०७२३२ २४६४५०	yavatmal.mavim@gmail.com
३०	वाशिम	जिल्हा समन्वय अधिकारी	महिला आर्थिक विकास महामंडळ, c/o माविम महिला प्रांगण, सिव्हील लाईन, चिखली रोड, वाशिम. ४४४ ५०५	०७२५२- २३१३५९	washimmavim@gmail.com
३१	नागपूर	जिल्हा समन्वय अधिकारी	महिला आर्थिक विकास महामंडळ, ३४९/२, कस्तरबा भवन, तळमजला, बजाज नगर, जि. नागपूर - ४४० ०१०	०७१२ - २३३५४६६	nagpur.mavim@gmail.com
३२	वर्धा	जिल्हा समन्वय अधिकारी	महिला आर्थिक विकास महामंडळ, द्वारा कृष्णकांत तिवारी यांची इमारत, बजाज बालक मंदिराजवळ, बँचलर रोड, समर्थवाडी, जि. वर्धा ४४२ ००१	०७१५२- २३११२६	wardha.mavim@gmail.com
३३	भंडारा	जिल्हा समन्वय अधिकारी	महिला आर्थिक विकास महामंडळ, द्वारा श्री. शशांक गडकरी निवास, पंचायत समिती बचत भवनच्या मागे, प्लॉट नं. ५५, मोटघरे फटाका सेंटरच्या	०७१८४ २५१३२४	bhandara.mavim@gmail.com

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ. क्र.	जिल्हाचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
			बाजूला, राज गोपालचारी वार्ड, त्रिमती चौक, जि. भंडारा - ४४१९०४.		
३४	चंद्रपूर	जिल्हा समन्वय अधिकारी	महिला आर्थिक विकास महामंडळ, जने सेवायोजन कार्यालय, बैरम बिल्डींग, ताडोबा रोड, तुकुम, जि. चंद्रपूर-४४२००१.	०७१७२ - २५७९८२	gondia.mavim@gmail.com
३५	गडचिरोली	जिल्हा समन्वय अधिकारी	महिला आर्थिक विकास महामंडळ, माविम महिला प्रांगण, एम.आय.डी.सी. एरिया (कोटगल रोड), फ्लॉट नं. सी - १/१, जि. गडचिरोली ४४२ ६०२	०७१३२ २२३०२२	gadchiroli.mavim@gmail.com
३६	गोंदिया	जिल्हा समन्वय अधिकारी	महिला आर्थिक विकास महामंडळ, कापसे बिल्डींग, सिव्हील लाईन, शितला माता मंदिर चौक, जि. गोंदिया-४४१६१४	०७१८२ २३२०१२	bhandara.mavim@gmail.com

अ.क्र.		तपशील
१	शासनाच्या विभागाचे नांव:	महिला व बाल विकास विभाग
२	महामंडळाचे नांव (महामंडळ असल्यास):	जिल्हा परिषद
३	विभागाची वेबसाईट:	-

१. योजनांचा तपशील:

१.१ ग्रामिण भागातील मुलींना व महिलांना व्यावसायिक प्रशिक्षण

अ.क्र.		तपशील
१	योजनेचे नांव	ग्रामिण भागातील मुलींना व महिलांना व्यावसायिक प्रशिक्षण
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	सर्व
३	लाभार्थी पात्रता	१० टक्के लाभार्थी हिस्सा/रहिवाशी प्रमाणपत्र
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.	प्रशिक्षण
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	महिला व मुलींना व्यावसायिक व तांत्रिक प्रशिक्षणासाठी सुविधा उपलब्ध व्हावी म्हणून व्यावसायिक व तांत्रिक प्रशिक्षणाच्या योजना. सदर योजने अंतर्गत मुलींना व महिलांना व्यावसायिक व तांत्रिक प्रशिक्षण देण्यात येते.
६	अनुदान मर्यादा	प्रशिक्षण खर्च पर लाभार्थी रु. ५०००/-
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	प्रशिक्षण आयोजन केल्यानंतर बाल विकास प्रकल्प अधिकारी यांच्या मार्फत.
८	इतर माहिती	-

१.२ . ग्रामिण भागातील मुलींना स्वसंरक्षणासाठी व त्यांच्या शारिरिक विकासासाठी कराटे प्रशिक्षण

अ.क्र.	तपशील
१	योजनेचे नांव ग्रामिण भागातील मुलींना स्वसंरक्षणासाठी व त्यांच्या शारिरिक विकासासाठी कराटे प्रशिक्षण
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.
३	लाभार्थी पात्रता इ.४ थी ते १० वी पर्यंतच्या व महाविद्यालयीन मुली व शाळेत इच्छुक महिला शिक्षिका
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील ग्रामिण भागातील मुलींना स्वसंरक्षणासाठी व त्यांच्या शारिरिक विकासासाठी कराटे प्रशिक्षण व योगा प्रशिक्षण.
६	अनुदान मर्यादा रु.६०० प्रती लाभार्थी
७	अर्ज करण्याचा कालावधी प्रशिक्षण आयोजन केल्यानंतर बाल विकास प्रकल्प अधिकारी यांच्या मार्फत.
८	इतर माहिती -

१.३ ग्रामिण भागातील इ. ७ वी ते १२ वी पास मुलींना संगणक प्रशिक्षण.

अ.क्र.	तपशील
१	योजनेचे नांव ग्रामिण भागातील इ. ७ वी ते १२ वी पास मुलींना संगणक प्रशिक्षण.
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.
३	लाभार्थी पात्रता इ. ७ वी ते १२ पास मुली
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील ग्रामिण भागातील इ. ७ वी ते १२ वी पास मुलींना संगणक प्रशिक्षण.
६	अनुदान मर्यादा शासन नियमानुसार किमान मर्यादा पर्यंत.
७	अर्ज करण्याचा कालावधी प्रशिक्षण आयोजन केल्यानंतर बाल विकास प्रकल्प अधिकारी यांच्या मार्फत.
८	इतर माहिती -

१.४. ग्रामिण भागातील इ. ७ वी ते १२ पर्यंत शिकणा-या मुलींना सायकल पुरविणे

अ.क्र.	तपशील
१	योजनेचे नांव ग्रामिण भागातील इ. ७ वी ते १२ पर्यंत शिकणा-या मुलींना सायकल पुरविणे
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.
३	लाभार्थी पात्रता इ. ७ वी ते १२ पर्यंत शिकणा-या मुली उत्पन्न मर्यादा रु.१५००००/- /रहिवाशी /१० टक्के लाभार्थी हिस्सा व लाभार्थीचे घरापासुन शाळेचे अंतर १ किमी अंतर असल्याचे मुख्याध्यापकाचे प्रमाणपत्र इ.
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील ग्रामिण भागातील इ. ७ वी ते १२ पर्यंत शिकणा-या मुलींना सायकल पुरविणे
६	अनुदान मर्यादा विषय समितीच्या मान्यतेने
७	अर्ज करण्याचा कालावधी प्रसिध्दी देवुन अर्ज बाल विकास प्रकल्प अधिकारी यांच्या मार्फत.
८	इतर माहिती -

१.५ विशेष घटक योजने अंतर्गत ग्रामिण भागातील अनुसुचित जातीच्या महिलांना पिठाची गिरणी वाटप करणे.

अ.क्र.	तपशील
१	योजनेचे नांव विशेष घटक योजने अंतर्गत ग्रामिण भागातील अनुसुचित जातीच्या महिलांना पिठाची गिरणी वाटप करणे.
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.
३	लाभार्थी पात्रता अनुसुचित जात प्रमाणपत्र / रहिवाशी प्रमाणपत्र/उत्पन्न प्रमाणपत्र रु.१५००००/- मर्यादा/१० टक्के लाभार्थी हिस्सा/लाईट बिल इ.
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील विशेष घटक योजने अंतर्गत ग्रामिण भागातील अनुसुचित जातीच्या महिलांना साहित्य वाटप करणे.
६	अनुदान मर्यादा विषय समितीच्या मान्यतेने
७	अर्ज करण्याचा कालावधी प्रसिध्दी देवुन अर्ज बाल विकास प्रकल्प अधिकारी यांच्या मार्फत.
८	इतर माहिती -

२.संपर्क:

२.१ मुख्य /राज्यस्तरीय कार्यालय:

अ.क्र.	राज्यस्तरीयप्रमुख अधिकाऱ्याचे पदनाम	राज्यस्तरीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	मा.प्रधान सचिव महिला व बाल विकास विभाग महाराष्ट्र शासन	महिला व बाल विकास विभाग ३ रा मजला, नवीन प्रशासकीय भवन हुतात्मा राजगुरु चौक मुंबई ४०००३२ महाराष्ट्र	०२२-२२०२७०५०	Psec.wchd@maharashtra.gov.in

२.२ विभागीय कार्यालये:

अ.क्र.	विभागीय कार्यालयाचे नांव	विभागीय कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	विभागीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	उप आयुक्त कार्यालय महिला व बाल विकास विभाग छ.संभाजीनगर	मा.आयुक्त, महिला व बाल विकास	छ.संभाजीनगर	०२४०-२३२५५७०	div.aurangabad@gmail.com

२.३ जिल्हास्तरीय कार्यालये:

अ. क्र.	जिल्हाचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	मुंबई शहर	-	-	-	-
२	मुंबई उपनगर	-	-	-	-
३	ठाणे	मा.कार्यक्रम अधिकारी	महिला व बाल कल्याण विभाग जिल्हा परिषद ठाणे	०२२-२५३६९१२२	cwdzp169thane@gmail.com
४	पालघर	मा.कार्यक्रम अधिकारी	महिला व बाल कल्याण विभाग जिल्हा परिषद पालघर	०२५२५-२०५४०१	wcdpalgharzp1@gmail.com
५	रायगड	मा.कार्यक्रम अधिकारी	महिला व बाल कल्याण विभाग जिल्हा परिषद रायगड	०२१४१-२२६५८८	icdszpraigad@yahoo.co.in
६	रत्नागिरी	मा.कार्यक्रम अधिकारी	महिला व बाल कल्याण विभाग जिल्हा परिषद रत्नागिरी	०२३५२-२२२३८६	ceozprt@gmail.com
७	सिंधुदूर्ग	मा.कार्यक्रम अधिकारी	महिला व बाल कल्याण विभाग जिल्हा परिषद सिंधुदूर्ग	०२३६२ - २२८८०७	icdszpsindhudurg@gmail.com
८	पुणे	मा.कार्यक्रम अधिकारी	महिला व बाल कल्याण विभाग जिल्हा परिषद पुणे	--	--

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
९	सातारा	मा.कार्यक्रम अधिकारी	महिला व बाल कल्याण विभाग जिल्हा परिषद, सातारा	०२१६२- २९५०५३	icdszpsatara@gmail.com
१०	सांगली	मा.कार्यक्रम अधिकारी	महिला व बाल कल्याण विभाग जिल्हा परिषद, सांगली	०२३३- २३२५९१४	icdsdyceo@gmail.com
११	सोलापूर	मा.कार्यक्रम अधिकारी	महिला व बाल कल्याण विभाग जिल्हा परिषद, सोलापूर	०२१७- २७२७०३५	zpsolapur@gmail.com
१२	कोल्हापूर	मा.कार्यक्रम अधिकारी	महिला व बाल कल्याण विभाग जिल्हा परिषद कोल्हापूर	०२३१- २६५५५९८	ceozpkolhapur@gmail.com
१३	नाशिक	मा.कार्यक्रम अधिकारी	महिला व बाल कल्याण विभाग जिल्हा परिषद नाशिक	०२५३- २५०२८१५	icdszpsnk@rediffmail.com
१४	जळगाव	मा.कार्यक्रम अधिकारी	महिला व बाल कल्याण विभाग जिल्हा परिषद जळगाव	०२५७ - २२२०३५२	dyceogenjalgaon@gmail.com
१५	धुळे	मा.कार्यक्रम अधिकारी	महिला व बाल कल्याण विभाग जिल्हा परिषद धुळे	०२५६२ - २३७९८९	dyceoicds@zpdhule.gov.in
१६	अहमदनगर	मा.कार्यक्रम अधिकारी	महिला व बाल कल्याण विभाग जिल्हा परिषद अहमदनगर	०२४१- २३५५२१९	ceozp_ahmednagar@maharashtra.gov.in
१७	नंदुरबार	मा.कार्यक्रम अधिकारी	महिला व बाल कल्याण विभाग जिल्हा परिषद नंदुरबार	०२५६४- २१०२२७	icdszpnbd@gmail.com
१८	छत्रपती संभाजीनगर	मा.कार्यक्रम अधिकारी	महिला व बाल कल्याण विभाग जिल्हा परिषद छत्रपती संभाजीनगर	०२४०- २३४६१३०, ९३७३३९३३५०	icdszspabd@gmail.com
१९	जालना	मा.कार्यक्रम अधिकारी	महिला व बाल कल्याण विभाग जिल्हा परिषद जालना	०२४८२- २२४७९८	icdszpjlna@gmail.com
२०	हिंगोली	मा.कार्यक्रम अधिकारी	महिला व बाल कल्याण विभाग जिल्हा परिषद हिंगोली	०२४५६- २२९८२६	ceozphng@gmail.com
२१	बीड	मा.कार्यक्रम अधिकारी	महिला व बाल कल्याण विभाग जिल्हा परिषद बीड	०२४४२- २२२३४२	ceozp.beed@maharashtra.gov.in
२२	परभणी	मा.कार्यक्रम अधिकारी	महिला व बाल कल्याण विभाग जिल्हा परिषद परभणी	--	--

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
२३	नांदेड	मा.कार्यक्रम अधिकारी	महिला व बाल कल्याण विभाग जिल्हा परिषद नांदेड	०२४६२ २३४ २०७	CEOZP.Nanded@maharashtra.gov.in
२४	लातूर	मा.कार्यक्रम अधिकारी	महिला व बाल कल्याण विभाग जिल्हा परिषद लातूर	--	--
२५	धाराशिव	मा.कार्यक्रम अधिकारी	महिला व बाल कल्याण विभाग जिल्हा परिषद धाराशिव	०२४७२ - २२२५७०	--
२६	अमरावती	मा.कार्यक्रम अधिकारी	महिला व बाल कल्याण विभाग जिल्हा परिषद अमरावती	०७२१- २६६२९२६	ceo zp.amravati@maharashtra.gov.in
२७	अकोला	मा.कार्यक्रम अधिकारी	महिला व बाल कल्याण विभाग जिल्हा परिषद अकोला	०७२४- २४२३०३४	akolaicds@gmail.com
२८	बुलढाणा	मा.कार्यक्रम अधिकारी	महिला व बाल कल्याण विभाग जिल्हा परिषद बुलढाणा	०७२६२- २४६३६०	dyceocwzpbuldana@gmail.com
२९	यवतमाळ	मा.कार्यक्रम अधिकारी	महिला व बाल कल्याण विभाग जिल्हा परिषद, यवतमाळ	०७२३२- २४५३१८	--
३०	वाशिम	मा.कार्यक्रम अधिकारी	महिला व बाल कल्याण विभाग जिल्हा परिषद, वाशिम	०७२५२- २३४५०३	--
३१	नागपूर	मा.कार्यक्रम अधिकारी	महिला व बाल कल्याण विभाग जिल्हा परिषद, नागपूर	०७१२- २५५०२५७	icdszpnagpur@yahoo.co.in
३२	वर्धा	मा.कार्यक्रम अधिकारी	महिला व बाल कल्याण विभाग जिल्हा परिषद, वर्धा	०७१५२२५५०३ २	dyceovpwr@gmail.com
३३	भंडारा	मा.कार्यक्रम अधिकारी	महिला व बाल कल्याण विभाग जिल्हा परिषद, भंडारा	९५२७३४४७२९	zpbhandara@gmail.com
३४	चंद्रपूर	मा.कार्यक्रम अधिकारी	महिला व बाल कल्याण विभाग जिल्हा परिषद, चंद्रपूर	९६९९४६४७४६	dyceobkzpchandrapur@gmail.com
३५	गडचिरोली	मा.कार्यक्रम अधिकारी	महिला व बाल कल्याण विभाग जिल्हा परिषद, गडचिरोली	९०११२९४२५१	--
३६	गोंदिया	मा.कार्यक्रम अधिकारी	महिला व बाल कल्याण विभाग जिल्हा परिषद, गोंदिया	०७१८२- २९५०७१	dyceowcdzpgondia@gmail.com

२४. सार्वजनिक बांधकाम विभाग

सार्वजनिक बांधकाम विभागात १५० वर्षांहून अधिक काळ राज्य आहेमुख्यत्वे रस्ते , पूल आणि शासनाच्या बांधकाम आणि देखभाल सोबत सोपवले आहे इमारती विभाग राज्य सरकारच्या तांत्रिक सल्लागार म्हणून काम करतोसुरुवातीला , सिंचन, रस्ते व पूल तसेच सार्वजनिक इमारतींचे बांधकाम आणि रखरखाव यांच्याशी संबंधित कामकाज या विभागाला देण्यात आले

१९६० साली वेगळा "महाराष्ट्र राज्य"अस्तित्वात आला व त्यानंतर या विभागात पुनर्गठन करून दोन विभागात विभागले गेले .सिंचन विभाग आणि इमारत आणि दळणवळण विभाग .१९८० मध्ये गृहनिर्माण संस्थेचे आणखी एक स्वतंत्र विभाग आणि विद्यमान सार्वजनिक बांधकाम यांच्या नंतर पाहिले गेले विभाग चालूच राहिला.

विकासात्मक कामे करतात.

- नवीन रस्ते व पूल बांधणे.
- सध्याचे रस्ते व पूल यांचे दुरुस्ती.
- शासकीय बांधकाम इमारती.
- विद्यमान शाळांची देखभाल आणि दुरुस्ती इमारती.
- जमा होणारे योगदान सरकारच्या विविध खात्यांशी संबंधित आहे. महाराष्ट्र तसेच इतर स्थानिक संस्था
- नैसर्गिक आपत्ती जसे पूर, भूकंप इत्यादीमुळे पुनर्वसन कार्य करते.
- रोजगार हमी योजने अंतर्गत रोडचे बांधकाम.
- आवश्यकतेनुसार खूप महत्त्वाच्या व्यक्तींचे भेटीसाठी हेलीपॅड बांधकाम.
- गृहनिर्माणकरता घरांच्या मागणीसाठी भाडेतत्वावरील भाडे निश्चित करणे कार्यालय.
- एव्हिएशन विभागाशी संबंधित रनवेचे डिझाईन्स, बांधकाम, देखभाल व दुरुस्ती.
- महत्त्वाच्या सार्वजनिक इमारतींच्या परिसरातील उद्याने आणि गार्डन्सचा विकास आणि उद्यानात लँडस्केपिंग करणे.
- शासकीय आरक्षण विश्राम गृह आणि सर्किट हाऊस.
- रस्त्यांवरील फळाच्या झाडांची लिलाव विक्री करणे.
- रस्त्याच्या दोन्ही बाजूला खाजगी, इतर संस्था, कारखाने, पेट्रोल पंप्स इ.
- सिंचन ड्रेन, वीज वाहिन्या, टेलिफोन वाहिनी केबल्स इत्यादी रस्त्यांवरील आणि ओलांडण्यास परवानगी देणे.
- रस्त्याच्या बाजूने अतिक्रमण काढणे.
- सिनेमा नियमन अधिनियमांशी जुळणार्या विद्युतीय आराखडयाशी संबंधित संरचना /व्यवस्थेची स्थिरता याविषयी वेळोवेळी प्रमाणपत्रांना देणे.
- खाजगी इमारतींमध्ये लिफ्टसाठीचे प्रमाणपत्र जारी करणे.
- शासनाला भाडेपट्टी करण्यासाठी प्रदर्शनासाठी जमीन / सर्कस किंवा इतर कारणांसाठी इत्यादी.
- रस्त्याच्या दोन्ही बाजूंनी झाडे लावली.

दूरध्वनी क्रमांक :- २२०२४१४२

ईमेल आयडी :- sec.pwdroads@maharashtra.gov.in

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र.	तपशील	
१	शासनाच्या विभागाचे नांव:	सार्वजनिक बांधकाम विभाग
२	महामंडळाचे नांव (महामंडळ असल्यास):	-
३	विभागाची वेबसाईट:	www.mahapwd.gov.in

१. योजनेचा तपशील: बेरोजगार अभियंत्यांना कंत्राटी कामाबाबत.

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नांव	बेरोजगार अभियंत्यांना कंत्राटी कामाबाबत.
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./ वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	सर्व प्रवर्गासाठी
३	लाभार्थी पात्रता	अभियंता डिग्री /डिप्लोमा
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.	ई-निवीदानुसार काम मिळण्यात येते.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	क्रसार्वजनिक बांधकाम विभाग शा.नि.क्र सीएटी ०१/०६/प्र.क्र१४१/इमा.-२ म दि.२५/०८/२०१४
६	अनुदान मर्यादा	
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	कार्यालयाच्या सुचनेनुसार ई-निवीदेनुसार
८	इतर माहिती	१.स्थापत्य बेरोजगार अभियंत्याला प्रथम नोंदणी वर्ग ५ प्रमाणे रुपये ५० लक्ष पर्यंतची देण्यात येते या पंजीकरणाची मुदत १० वर्षे राहिल जे सुशिक्षित बेरोजगार अभियंता नोंदणीकृत आहे त्याच्या नोंदणीच्या उर्वरित कालावधीसाठी देखील रुपये ५० लक्ष कामाची मर्यादा ठेवण्यात येत आहे. २.विनास्पर्धा देण्यात येणा-या कामाची कमाल मर्यादा २० लक्ष पर्यंत आहे.

२. संपर्क:

२.१ मुख्य /राज्यस्तरीय कार्यालय:

अ.क्र.	राज्यस्तरीयप्रमुख अधिकाऱ्याचे पदनाम	राज्यस्तरीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	सचिव	सार्वजनिक बांधकाम विभाग मंत्रालय, मुंबई	०२२-२२०२६३२	acs.pwd@maharashtra.gov.in
२	अपर मुख्य सचिव	सार्वजनिक बांधकाम विभाग मंत्रालय, मुंबई	०२२-२२०२६६१२	
३	सचिव - रस्ते	सार्वजनिक बांधकाम विभाग मंत्रालय, मुंबई	०२२-२२०२०१४९	sec.pwdroads@maharashtra.g ov.in
४	सचिव - काम	सार्वजनिक बांधकाम विभाग मंत्रालय, मुंबई	०२२-२२०२४८००	sec.pwdworks@maharashtra.g ov.in

२.२ विभागीय कार्यालये:

अ.क्र.	विभागीय कार्यालयाचे नांव	कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	विभागीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	सार्वजनिक बांधकाम क्षेत्र, पुणे	मुख्य अभियंता,	सेंट्रल बिल्डिंग, पोस्ट बॉक्स नंबर २७५ पुणे-४११००१	०२०-२६१२४५४०, २६१२४२९५	pune.ce@mahapwd.gov.in
२	सार्वजनिक बांधकाम क्षेत्र, मुंबई	मुख्य अभियंता	४था मजला, भांडकाम भवन, २५, मर्जबान रोड, फोर्ट, मुंबई-४०० ००१.	०२२-२२०७२५१०, २२०१८२८५	mumbai.ce@mahapwd.gov.in
३	सार्वजनिक बांधकाम क्षेत्र, मुंबई कोकण	मुख्य अभियंता	२५, मर्जबान रोड, फोर्ट, मुंबई ४००००१	०२२-२२०७१५९४, २२०७८५११, २२०७२९	konkan.ce@mahapwd.gov.in
४	सार्वजनिक बांधकाम क्षेत्र छ.संभाजीनगर	मुख्य अभियंता	बांधकाम भवन, दुसरा मजला, अदालत रोड, स्नेहनगर, छ.संभाजीनगर	०२४०-२३३१६१६, २३३१८१५	aurangabad.ce@mahapwd.gov.in
५	सार्वजनिक बांधकाम क्षेत्र नागपूर	मुख्य अभियंता	बांधकाम संकुल", B.No.३९/१, सिव्हिल लाइन्स नागपूर	०७९२-२५६२९८६, २५६५८४	nagpur.ce@mahapwd.gov.in
६	सार्वजनिक बांधकाम क्षेत्र नाशिक	मुख्य अभियंता	बांधकाम भवन, त्र्यंबकरोड, नाशिक	०२५३-२५७४००१	nashik.ce@mahapwd.gov.in
७	सार्वजनिक बांधकाम क्षेत्र अमरावती	मुख्य अभियंता	बांधकाम भवन, कॅम्प क्षेत्र अमरावती	०७२१-२६६२ ८०७	amravati.ce@mahapwd.gov.in

२.३ जिल्हास्तरीय कार्यालये:

अ.क्र.	जिल्ह्याचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	मुंबई शहर	कार्यकारी अभियंता	बीडीडी चालू जवळ, सावली बंगला, जमुरी मैदानाच्या मागील बाजूस, गणपती जाधव मार्ग, वरळी, मुंबई ४०००१८	०२२-२४९३६४०४, २४९१८७१६, २४९३१९०२	centralmumbai.ee@mahapwd.gov.in
२	मुंबई उपनगर	कार्यकारी अभियंता	कंपाउंड दादाभाई रोड, भवन कॉलेज जवळ, अंधेरी (प), मुंबई.	०२२-२६२३१९६४	northmumbai@mahapwd.gov.in
३	ठाणे	कार्यकारी अभियंता	जिल्हा परिषद कार्यालयासमोर स्टेशन रोड ठाणे (प.)	०२२-२५३६३२४१, २५३६३२१७	thane.se@mahapwd.gov.in
४	पालघर	कार्यकारी अभियंता	-	-	-

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ. क्र.	जिल्हाचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
५	रायगड	कार्यकारी अभियंता	रायगड (P.W) सर्कल, ५ वा मजला, खोली क्रमांक ५२२, कोकण भवन, नवी मुंबई ४००६१४.	०२२:२७५७१४६१	raigad.se@mahapwd.com
६	रत्नागिरी	कार्यकारी अभियंता	बांधकाम भवन, समोर. म्युनिकॅपल कॉन्सिल, जैस्तंभ, रत्नागिरी	०२३५२:२२२९२१	ratnagiri.se@mahapwd.gov.in
७	सिंधुदूर्ग	कार्यकारी अभियंता	-	-	-
८	पुणे	कार्यकारी अभियंता	सेंट्रल बिल्डिंग (तळमजला) पुणे	०२०:२६१२४२७८, २६१२४८६३	pune.se@mahapwd.gov.in
९	सातारा	कार्यकारी अभियंता	बांधकाम भवन सातारा, महाराष्ट्र, पिन. ४१५००२	०२१६२:२३३८९४	satara.se@mahapwd.gov.in
१०	सांगली	कार्यकारी अभियंता	शासकीय धान्य गोडाऊन जवळ, उत्तर शिवाजी नगर, सांगली. पिन. ४१६ ४१६	०२३३:२३७५८९८	westsangli.ee@mahapwd.gov.in
११	सोलापूर	कार्यकारी अभियंता	बांधकाम भवन, कुमठा नाका, जि. सोलापूर पिन. ४१३००३	०२१७:२६०१९३	solapur.se@mahapwd.gov.in
१२	कोल्हापूर	कार्यकारी अभियंता	बांधकाम भवन, मुख्य पोस्ट ऑफिस जवळ, ताराबाई पार्क, कोल्हापूर, पिन. ४१६ ००३	०२३१:२६५४८६१, २६५०१४०	kolhapur.se@mahapwd.gov.in
१३	नाशिक	कार्यकारी अभियंता	बांधकाम भवन त्र्यंबक रोड, नाशिक-२	(०२५३):५८१३५०, २३१७१३८	nashik.se@mahapwd.com, sepwcnsk@bom6.vsnl.net
१४	जळगाव	कार्यकारी अभियंता	बांधकाम भवन, जिल्हाधिकारी कार्यालयासमोर, जळगाव	०२५७:२२७४३५	sejal@mahapwd.com
१५	धुळे	कार्यकारी अभियंता	बांधकाम भवन साक्री रोड धुळे. ४२४००१	०२५६२:२८८७५१	dhule.se@mahapwd.com
१६	अहमदनगर	कार्यकारी अभियंता	बांधकाम भवन छत्रपती संभाजीनगर रोड अहमदनगर	०२४१:४२२९३९	seahn@mahapwd.com
१७	नंदुरबार	कार्यकारी अभियंता	साक्री रोड, नंदुरबार	०२५६४:२२२००६	nandurbar.ee@mahapwd.gov.in
१८	छत्रपती संभाजीनगर	कार्यकारी अभियंता	बांधकाम भवन, अदालत रोड, रनेहनगर, छत्रपती संभाजीनगर	०२४०:२३३१०२२	aurangabad.se@mahapwd.gov.in
१९	जालना	कार्यकारी अभियंता	PWD कॅम्पस, दुर्गा माता मंदिराजवळ, जालना	०२४८२:२३०१४३	jalna.ee@mahapwd.gov.in
२०	हिंगोली	कार्यकारी	PWD परिसर,	०२४५६:२२०६१२	hingoli.ee

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ. क्र.	जिल्हाचे नांव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
		अभियंता	विश्रामगृहाजवळ, हिंगोली		@mahapwd.com
२१	बीड	कार्यकारी अभियंता	पीडब्ल्यूडी परिसर, बीड	०२४४२-२२२४७४	beed.ee@mahapwd.gov.in
२२	परभणी	कार्यकारी अभियंता	PWD परिसर, परभणी	०२४५२-२२२७०८	parbhani.ee@mahapwd.com
२३	नांदेड	कार्यकारी अभियंता	बांधकाम भवन, स्नेह नगर, नांदेड	०२४६२-२२५२३०	nanded.ce@mahapwd.gov.in
२४	लातूर	कार्यकारी अभियंता	पहिला मजला, बंधकाम भवन, राजीव गांधी चौक, औसा रोड, लातूर		latur.se@mahapwd.gov.in
२५	धाराशिव	कार्यकारी अभियंता	बांधकाम भवन, PWD परिसर, धाराशिव	०२४७२-२२७५७१	osmanabad.se@mahapwd.gov.in
२६	अमरावती	कार्यकारी अभियंता	बांधकाम भवन, कॅम्प क्षेत्र अमरावती.	०७२१-२६६२८०७	amravati.ce@mahapwd.com
२७	अकोला	कार्यकारी अभियंता	बांधकाम-भवन गोरक्षण रोड, अकोला.४४४००१	०७२४-२४५९२९७	seakl@mahapwd.com
२८	बुलढाणा	कार्यकारी अभियंता	बांधकाम-भवन समोर.बस-स्टँड, बुलढाणा.पिन ४४३००१	०७२६२-२४२३९८	eebul@mahapwd.com
२९	यवतमाळ	कार्यकारी अभियंता	सिद्धिल लाईन, यवतमाळ	०७२३२-२४२२०६	yavatmal.se@mahapwd.gov.in
३०	वाशिम	कार्यकारी अभियंता	वाशिम बस स्थानकाजवळ सिद्धिल लाईन्स पिन .	०७२५२-३२३३४	eewhm@mahapwd.com
३१	नागपूर	कार्यकारी अभियंता	रेसिडेन्सी रोड, सदर, पीडब्ल्यूडी कंपाउंड, नागपूर	०७१२-२५६५४४९, २५६५४०	divinagpur.ee@mahapwd.gov.in
३२	वर्धा	कार्यकारी अभियंता	सिद्धिल लाईन्स, वर्धा	०७१५२-२४२७९२	wardha.ee@mahapwd.com
३३	भंडारा	कार्यकारी अभियंता	जिल्हा परिषद कार्यालयाच्या मागे, भंडारा	०७१८४-२५२४१२	bhandara.ee@mahapwd.gov.in
३४	चंद्रपूर	कार्यकारी अभियंता	नागपूर रोड, चंद्रपूर - ४४२ ४०१	०७१७२-२५३३३१,	chandrapur.se@mahapwd.gov.in
३५	गडचिरोली	कार्यकारी अभियंता	बांधकाम भवन कॉम्प्लेक्स एरिया, मूल रोड, गडचिरोली	०७१३२-२२२४१७	gadchiroli.se@mahapwd.gov.in
३६	गोंदिया	कार्यकारी अभियंता	गोंदिया	०७१८२-२५००८४	gondiar.ee@mahapwd.gov.in

२५. जिल्हा परिषद

अ.क्र.		तपशील
१	शासनाच्या विभागाचे नाव:	कृषि विभाग, जिल्हा परिषद
२	विभागाची वेबसाईट:	https://www.zppalghar.gov.in

१. योजनांचा तपशील:

१. बिरसा मुंडा कृषि क्रांती योजना

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नाव	बिरसा मुंडा कृषि क्रांती योजना
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./वि.जा./भ.ज./इ.मा.व./वि.मा.प्र./सर्व साधारण इ.	लाभार्थी हा अनुसूचित जमातीचा शेतकरी असला पाहिजे
३	लाभार्थी पात्रता	१.लाभार्थी हा अनुसूचित जमातीचा शेतकरी असला पाहिजे. २. शेतकऱ्याकडे सक्षम प्राधिकाऱ्याने दिलेले जात प्रमाणपत्र असले पाहिजे. ३. शेतकऱ्यांचे नावे जमिन धारणेचा ७/१२ दाखला व ८-अ चा उतारा असणे आवश्यक आहे. ४. लाभार्थ्याकडे आधार काडे असणे आवश्यक आहे. लाभार्थ्यांचे बँक खाते असावे व सदर बँक खाते आधार कार्डशी संलग्न असणे आवश्यक आहे. ५. दारीद्रय रेषेखालील लाभार्थ्यांनी दारीद्रय रेषेखाली असल्याबाबतचा दाखला (BPL) अर्जासोबत सादर करणे आवश्यक आहे. ६. अनुसूचित जमातीच्या शेतकऱ्याचे सर्व मार्गानी मिळणारे वार्षिक उत्पन्न रु.१,५०,०००/- पेक्षा जास्त नसावे. तहसिलदार यांचेकडून उत्पन्नाचा अद्यावत दाखला घेणे व अर्जासोबत सादर करणे बंधनकारक राहिल. ७. नविन विहीरीसाठी किमान ०.४० हेक्टर व नविन विहीर ही बाब वगळून योजनेतील अन्य बांबीसाठी किमान ०.२० हे. क्षेत्र असणे आवश्यक आहे आणि योजनेतर्गत सर्व बांबीसाठी कमाल क्षेत्र मर्यादा ६.०० हेक्टर शेतजमिन राहिल. ८.सदर योजनेतर्गत लाभार्थ्यांस नवीन विहीर, जुनी विहीर दुरुस्ती किंवा शेततळ्याचे प्लॅस्टीक अस्तरीकरण यापैकी एकाच घटकाचा लाभ देय राहिल. ९. लाभार्थ्यांस सदर योजने अंतर्गत लाभ घेणेसाठी ग्रामसभेची शिफारस आवश्यक आहे.
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ.	स्वयं रोजगारासाठी कर्ज
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	जिल्ह्यातील अनुसूचित जमातीतील शेतकऱ्यांच्या उत्पन्नात वाढ करून जीवनमान उंचावणे व त्यांना स्वयंपूर्ण करणे.
६	अनुदान मर्यादा	बिरसा मुंडा कृषि क्रांती योजना (क्षेत्रांतर्गत/ क्षेत्राबाहेरील) अंतर्गत

अ.क्र.	तपशील
	लाभार्थ्यांस नवीन विहीर रक्कम रु. २,५०,०००/- जुनी विहीर दुरुस्ती रक्कम रु. ५०,०००/- किंवा शेततळ्याचे प्लॅस्टीक अस्तरीकरण रक्कम रु. १,००,०००/- यापैकी एकाच घटकाचा लाभ अनुदेय राहिल. प्रत्येक घटकासोबत पंपसंचासाठी वीज जोडणी आकार रक्कम रु. १०,०००/- टिबक सिंचन संच रक्कम रु. ५०,०००/- किंवा तुषार सिंचन संच रक्कम रु. २५,०००/- पंपसंच (डिझेल/विद्युत) २०,०००/- पीव्हीसी पाईप-रु.३०,०००/- परसबाग- रु.५००/- असे पॅकेज देण्यात येईल.
७	अर्ज करण्याचा कालावधी
८	इतर माहिती

१.२ डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजना

अ.क्र.	तपशील
१	योजनेचे नाव
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./वि.जा./भ.ज./इ.मा.व/वि.मा.प्र./सर्व साधारण इ.
३	लाभार्थी पात्रता

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजना

लाभार्थी हा अनुसूचित जाती/ नवबौध्द शेतकरी असला पाहिजे.

१. लाभार्थी हा अनुसूचित जाती/ नवबौध्द शेतकरी असला पाहिजे.
 २. शेतकऱ्याकडे सक्षम प्राधिकार्याने दिलेले जात प्रमाणपत्र असले पाहिजे.
 ३. शेतकऱ्यांचे नावे जमिन धारणेचा ७/१२ दाखला व ८-अ चा उतारा असणे आवश्यक आहे.
 ४. लाभार्थ्यांकडे आधार काडे असणे आवश्यक आहे. लाभार्थ्यांचे बँक खाते असावे व सदर बँक खाते आधार कार्डशी संलग्न असणे आवश्यक आहे.
 ५. दारीद्रय रेषेखालील लाभार्थ्यांनी दारीद्रय रेषेखाली असल्याबाबतचा दाखला (BPL) अर्जासोबत सादर करणे आवश्यक आहे.
 ६. अनुसूचित जाती/ नवबौध्द शेतकऱ्याचे सर्व मार्गांनी मिळणारे वार्षिक उत्पन्न रु.१,५०,०००/- पेक्षा जास्त नसावे. तहसिलदार यांचेकडून उत्पन्नाचा अद्यावत दाखला घेणे व अर्जासोबत सादर करणे बंधनकारक राहिल.
 ७. नविन विहीरीसाठी किमान ०.४० हेक्टर व नविन विहीर ही बाब वगळून योजनेतील अन्य बांबीसाठी किमान ०.२० हे. क्षेत्र असणे आवश्यक आहे आणि योजनेतर्गत सर्व बांबीसाठी कमाल क्षेत्र मर्यादा ६.०० हेक्टर शेतजमिन राहिल.
 ८. सदर योजनेतर्गत लाभार्थ्यांस नवीन विहीर, जुनी विहीर दुरुस्ती किंवा शेततळ्याचे प्लॅस्टीक अस्तरीकरण यापैकी एकाच घटकाचा लाभ देय राहिल.

अ.क्र.	तपशील	
		१. लाभार्थ्यांस सदर योजने अंतर्गत लाभ घेणेसाठी ग्रामसभेची शिफारस आवश्यक आहे.
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ.	स्वयं रोजगारासाठी कर्ज
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	जिल्ह्यातील अनुसूचित जमातीतील शेतकऱ्यांच्या उत्पन्नात वाढ करून जीवनमान उंचावणे व त्यांना स्वयंपूर्ण करणे.
६	अनुदान मर्यादा	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजनेतर्गत लाभार्थ्यांस नवीन विहिरीसाठी रक्कम रु. २,५०,०००/- जुनी विहीर दुरुस्ती रक्कम रु. ५०,०००/- किंवा शेततळ्याचे फ्लॅस्टीक अस्तरीकरण रक्कम रु. १,००,०००/- यापैकी एकाच घटकाचा लाभ देय राहिल. प्रत्येक घटकासोबत पंपसंचासाठी वीज जोडणी आकार रु.१०,०००/- टिबक सिंचन संच रक्कम रु. ५०,०००/- किंवा तुषार सिंचन संच रु. रु.२५,०००/- पंपसंच (डिझेल/विद्युत) रु.२०,०००/- पीव्हीसी असे पॅकेज देण्यात येईल.
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	-
८	इतर माहिती	योजनेचा लाभ घेण्याचं दृष्टीने महा-डीबीटी पोर्टलचे https://mahadbtmahait.gov.in/ हे संकेत स्थळ आहे. या संकेत स्थळावरील शेतकरी योजना हा पर्याय निवडावा, सादर योजनेबाबत अधिक माहिती जाणुन घेणेसाठी आपल्या संबंधित पंचायत समितीतील कृषि अधिकारी यांच्याशी संपर्क साधावा.

२. संपर्क :

२.१ मुख्य / राज्यस्तरीय कार्यालय :

अ.क्र.	राज्यस्तरीय प्रमुख अधिकार्याचे पदनाम	राज्यस्तरीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ई-मेल
१.	कृषि विकास अधिकारी	जिल्हा परिषद पालघर जिल्हा परिषद, पालघर ता . जि . पालघर, महाराष्ट्र.	०२५२५- २०५४९६	adozppalghar@gmail.com

अ.क्र.	तपशील	
१	शासनाच्या विभागाचे नाव:	महिला व बाल कल्याण विभाग, जिल्हा परिषद
२	विभागाची वेबसाईट:	https://www.zppalghar.gov.in

१. योजनांचा तपशील:

१.१ इ. ७ वी ते १२ वी पास मुलींना संगणक प्रशिक्षण देणे

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नाव	इ. ७ वी ते १२ वी पास मुलींना संगणक प्रशिक्षण देणे
२	लाभार्थी गट: उदा.	आदिवासी व ग्रामीण भागातील महिलांसाठी

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

	अ.जा./अ.ज./वि.जा./भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./सर्व साधारण इ.	
३	लाभार्थी पात्रता	७ वी ते १२ वी पास मुलींसाठी
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ.	प्रशिक्षण
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	आदिवासी व ग्रामीण भागातील ७ वी ते १२ वी पास मुलींना संगणक प्रशिक्षण देवून स्वतःच्या पायावर उभे राहण्यासाठी मदत करणे. त्यांच्यामध्ये आत्मविश्वास निर्माण करून त्यांचा आर्थिक स्तर उंचावणे, महिलांना सक्षम करण्यासाठी हातभार लावणे.
६	अनुदान मर्यादा	<ul style="list-style-type: none"> १ एप्रिल २०२३ ते फेब्रुवारी २४ पर्यंत कालावधीमध्ये संगणक प्रशिक्षण (MSCIT) उत्तीर्ण प्रमाणपत्र लाभाची रक्कम - रु-/४०५०.
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	१ एप्रिल २०२३ ते फेब्रुवारी २४ पर्यंत
८	इतर माहिती	

१.२ विशेष प्राविण्य मिळालेल्या मुलींचा सत्कार करणे

अ.क्र.		तपशील
१	योजनेचे नाव	विशेष प्राविण्य मिळालेल्या मुलींचा सत्कार करणे
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./ वि.जा./भ.ज./इ.मा.व./ वि.मा.प्र /सर्व साधारण इ.	
३	लाभार्थी पात्रता	१० वी कमीतकमी ७५ % टक्के गुण मिळालेल्या मुली. राज्य स्तरावर क्रिडा, कला, शिक्षण अशा विविध क्षेत्रात सन २०२३-२४ या आर्थिक वर्षात प्राविण्य मिळालेल्या मुली.
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ.	सत्कार
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	राज्यस्तरावर क्रिडा, कला, शिक्षण अशा विविध क्षेत्रात विशेष प्राविण्य मिळविलेल्या मुलींचा सत्कार करण्यात करणे. आर्थिक दृष्ट्या दुर्बल घटकातील (BPL) मुलींना विशेष प्राविण्य मिळालेल्या मुलींना १० वीनंतरच्या उच्च शिक्षणासाठी आवश्यक आर्थिक मदत करणे.
६	अनुदान मर्यादा	लाभाची रक्कम - रु.१०,०००/-
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	-
८	इतर माहिती	-

१.३ महिलांना स्वयंरोजगारासाठी हातगाडी पुरविणे.

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नाव	महिलांना स्वयंरोजगारासाठी हातगाडी पुरविणे.
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./वि.जा./भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./सर्व साधारण इ.	-
३	लाभार्थी पात्रता	स्थानिक रहिवाशी, दारीद्वय रेषेचा दाखला, ग्राम सभा ठरावाची प्रत
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ.	स्वयं रोजगारासाठी
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	महिलांना स्वयंरोजगारासाठी हातगाडी पुरविणे
६	अनुदान मर्यादा	लाभाची रक्कम अंदाजे, रु - 15,000/-
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	-
८	इतर माहिती	-

१.४ मुलींना कन्यादान साहित्य वाटप करणे

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नाव	मुलींना कन्यादान साहित्य वाटप करणे
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./वि.जा./भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./सर्व साधारण इ.	SC/ST/VJ/NT लाभार्थी
३	लाभार्थी पात्रता	मुलीचे शिक्षण .वी उत्तीर्ण असणे अनिवार्य राहिल १०
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ.	साहित्य वाटप
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	१८ वर्षे पुर्ण होऊन लग्न केलेल्या मुलींना लग्नानंतर संसारोपयोगी कन्यादान साहित्य वाटणे.
६	अनुदान मर्यादा	लाभाची रक्कम - रु. १०,०००/-
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	-
८	इतर माहिती	-

१.५ माझी कन्या भाग्यश्री

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नाव	माझी कन्या भाग्यश्री
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./ वि.जा./भ.ज./इ.मा.व./ वि.मा.प्र./सर्व साधारण इ.	-
३	लाभार्थी पात्रता	१० वी कमीतकमी ७५ % टक्के गुण मिळालेल्या मुली.
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ.	सत्कार

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	राज्यस्तरावर क्रिडा, कला, शिक्षण अशा विविध क्षेत्रात विशेष प्राविण्य मिळविलेल्या मुलींचा सत्कार करण्यात करणे. आर्थिक दृष्ट्या दुर्बल घटकातील (BPL) मुलींना विशेष प्राविण्य मिळालेल्या मुलींना १० वीनंतरच्या उच्च शिक्षणासाठी आवश्यक आर्थिक मदत करणे.
६	अनुदान मर्यादा	लाभाचे स्वरूप-एका मुलीकरीता रु.५०,०००/- (मुदतठेव) दोन मुलीकरीता -प्रत्येकी रु.२५,०००/- (मुदतठेव)
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	-
८	इतर माहिती	-

१.६ मुलींना व महिलांना टायपिंग / टॅली / C+++ प्रशिक्षण

अ.क्र.		तपशील
१	योजनेचे नाव	मुलींना व महिलांना टायपिंग / टॅली / C+++ प्रशिक्षण
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./वि.जा./भ.ज./इ.मा.व./वि.मा.प्र./सर्व साधारण इ.	-
३	लाभार्थी पात्रता	१० वी कमीतकमी ७५ % टक्के गुण मिळालेल्या मुली.
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ.	सत्कार
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	राज्यस्तरावर क्रिडा, कला, शिक्षण अशा विविध क्षेत्रात विशेष प्राविण्य मिळविलेल्या मुलींचा सत्कार करण्यात करणे. आर्थिक दृष्ट्या दुर्बल घटकातील (BPL) मुलींना विशेष प्राविण्य मिळालेल्या मुलींना १० वीनंतरच्या उच्च शिक्षणासाठी आवश्यक आर्थिक मदत करणे.
६	अनुदान मर्यादा	लाभाची रक्कम .रु -४५००/-
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	-
८	इतर माहिती	-

१.७ शाळेत जाणा-या मुलींना सायकल पुरविणे

अ.क्र.		तपशील
१	योजनेचे नाव	शाळेत जाणा-या मुलींना सायकल पुरविणे
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./वि.जा./भ.ज./इ.मा.व./वि.मा.प्र./सर्व साधारण इ.	-
३	लाभार्थी पात्रता	इ.५ वी ते १२ वी मध्ये शिकणा-या मुली.
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ.	
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	शाळेत जाणा-या मुलींना सायकल पुरविणे
६	अनुदान मर्यादा	लाभाची रक्कम .रु -७,९९२/-

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

७	अर्ज करण्याचा कालावधी	-
८	इतर माहिती	

१.८ दुर्धर आजारी मुलांचे शस्त्रक्रियेसाठी अर्थसहाय्य देणे.

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नाव	दुर्धर आजारी मुलांचे शस्त्रक्रियेसाठी अर्थसहाय्य देणे.
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./वि.जा./भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./सर्व साधारण इ.	सर्व साधारण
३	लाभार्थी पात्रता	० ते ६ वर्षे वयोगटातील
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ.	दुर्धर आजारी मुलांचे शस्त्रक्रियेसाठी
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	ग्रामीण भागातील आर्थिक परिस्थिती हलाकीची असलेल्या ० ते ६ वर्षे वयोगटातील दुर्धर आजारी मुलांचे शस्त्रक्रियेसाठी अर्थसहाय्य देऊन मदत करणे
६	अनुदान मर्यादा	लाभाची रक्कम .रु -50,000/-
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	-
८	इतर माहिती	

१.९ दिव्यांग महिलांना लघुउद्योगाकरीता घरघंटी पुरविणे

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नाव	दिव्यांग महिलांना लघुउद्योगाकरीता घरघंटी पुरविणे
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./वि.जा./भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./सर्व साधारण इ.	-
३	लाभार्थी पात्रता	४०% अथवा जास्त अपंगत्व
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ.	साहित्य वाटप
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	-
६	अनुदान मर्यादा	लाभाची रक्कम .रु -२१,७८०/-
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	-
८	इतर माहिती	

१.१० भारतरत्न डॉ. ए.पी.जे. अब्दुल कलाम अमृत आहार योजना

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नाव	भारतरत्न डॉ. ए.पी.जे. अब्दुल कलाम अमृत आहार योजना
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./वि.जा./भ.ज./	अनुसुचित व आदिवासी क्षेत्र

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र.		तपशील
	इ.मा.व./वि.मा.प्र./सर्व साधारण इ.	
३	लाभार्थी पात्रता	<ul style="list-style-type: none"> गरोदर महिला बाळंतपणापासून ६ महापर्यंत लाभ ७ महिने ते ६ वर्षे वयापर्यंतच्या मुलांकरिता
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ.	साहित्य वाटप
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	जिल्ह्यातील अनुसूचित क्षेत्र व अतिरिक्त आदिवासी उपयोजना क्षेत्रातील अंगणवाड्यांमधील, स्त्री गरोदर असल्याचे निश्चित झाल्यापासून गरोदर स्त्रियांना बाळंतपणापर्यंत व स्तनदा मातेस बाळंतपणानंतर ६ महिने एक वेळ चौरस आहार देण्यात येतो, सद्यस्थितीत आहार घरपोच कच्चे धान्य स्वरूपात देण्यात येत आहे
६	अनुदान मर्यादा	-
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	-
८	इतर माहिती	-

अ.क्र.		तपशील
१	शासनाच्या विभागाचे नाव:	पशुसंवर्धन विभाग, जिल्हा परिषद
२	विभागाची वेबसाईट:	https://www.zppalghar.gov.in

१. योजनांचा तपशील:

१.१ एकात्मिक कुक्कुट विकास कार्यक्रम - एक दिवशीय १०० कुक्कुट पक्षी गट वाटप करणे

अ.क्र.		तपशील
१	योजनेचे नाव	जिल्हा वार्षिक सर्वसाधारण योजना - एकात्मिक कुक्कुट विकास कार्यक्रम - एक दिवशीय १०० कुक्कुट पक्षी गट वाटप करणे
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./वि.जा./भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./सर्व साधारण इ.	सर्वसाधारण प्रवर्ग
३	लाभार्थी पात्रता	दारिद्र्य रेषेखालील लाभार्थी, भूमिहीन शेतमजूर, मागास वर्गीय, अल्प व अत्यल्प भूधारक लाभार्थी या प्राधान्य क्रमाने लाभार्थी निवड करण्यात येते. ३०% महिला लाभार्थी व ३% दिव्यांग लाभार्थी निवड करण्यात येते.
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ.	५०% अनुदानाने एक दिवशीय १०० कुक्कुट पक्षी गट वाटप करणे
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	सुधारित जातीच्या कुक्कुट पक्ष्यांचे गट वाटप करून पशुपालकांना अर्थाजनाचे साधन उपलब्ध करून देऊन त्यांचे दैनंदिन उत्पन्न वाढविणे.
६	अनुदान मर्यादा	५०% अनुदानाने एक दिवशीय १०० कुक्कुट पक्षी गट वाटप करणे

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

७	अर्ज करण्याचा कालावधी	-
८	इतर माहिती	दारिद्र्य रेषेखालील लाभार्थी, भूमिहीन शेतमजूर, मागास वर्गीय, अल्प व अत्यल्प भूधारक लाभार्थी या प्राधान्य क्रमाने लाभार्थी निवड करण्यात येते. ३०% महिला लाभार्थी व ३ % दिव्यांग लाभार्थी निवड करण्यात येते.

१.२ वैरण बियाणे वाटप करणे.

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नाव	जिल्हा वार्षिक सर्वसाधारण योजना - वैरण बियाणे वाटप करणे.
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./वि.जा./भ.ज./इ.मा.व./वि.मा.प्र./सर्व साधारण इ.	सर्वसाधारण प्रवर्ग
३	लाभार्थी पात्रता	दारिद्र्य रेषेखालील लाभार्थी, मागास वर्गीय, अल्प व अत्यल्प भूधारक लाभार्थी या प्राधान्य क्रमाने लाभार्थी निवड करण्यात येते. ३०% महिला लाभार्थी व ३ % दिव्यांग लाभार्थी निवड करण्यात येते.
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ.	१००% अनुदानावर प्रती लाभार्थी रु. १५००/- चे वैरण / ठोंबे /वैरण बियाणे वाटप करण्यात येतात.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	वैरण उत्पादनातील कमतरता काही प्रमाणात भरून काढून पशुपालकाकडे असलेल्या पशुधनाची उत्पादकता वाढविण्याकरिता पुरसे हिरव्या वैरणीचे उत्पादन घेण्यासाठी शेतकऱ्यांना प्रोत्साहित करणे.
६	अनुदान मर्यादा	१००% अनुदानावर प्रती लाभार्थी रु. १५००/- चे वैरण / ठोंबे /वैरण बियाणे वाटप करण्यात येतात.
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	-
८	इतर माहिती	स्वतःची शेत जमीन व सिंचनाची सुविधा असावी. लाभार्थ्यांकडे किमान ३-४ जनावरे असावी. ३०% महिला लाभार्थी व ३ % दिव्यांग लाभार्थी निवड करण्यात येते.

१.३ पशुसंवर्धन विषयक प्रशिक्षण देणे.

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नाव	जिल्हा वार्षिक विशेष घटक योजना - पशुसंवर्धन विषयक प्रशिक्षण देणे.
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./वि.जा./भ.ज./इ.मा.व./वि.मा.प्र./सर्व साधारण इ.	अनुसूचित जाती प्रवर्ग
३	लाभार्थी पात्रता	दारिद्र्य रेषेखालील लाभार्थी, मागास वर्गीय, अल्प व अत्यल्प भूधारक लाभार्थी या प्राधान्य क्रमाने लाभार्थी निवड करण्यात येते. ३०% महिला लाभार्थी व ३ % दिव्यांग लाभार्थी निवड करण्यात येते.

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र.	तपशील	
		येते.
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ.	१००% अनुदानावर प्रती लाभार्थी रु. १५००/- चे वैरण / टॉबे / वैरण बियाणे वाटप करण्यात येतात.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	अनुसूचित जाती / नव बौद्ध लाभार्थी या योजनेतर्गत गाई / म्हैशीचे व्यवस्थापन शेळी पालन / कुक्कुट पालन/ स्वच्छ दुध निर्मिती बाबत प्रशिक्षण देवून पशुसंवर्धन संबंधित माहिती व कौशल्य वृद्धीगत करणे
६	अनुदान मर्यादा	१०० % अनुदानाने तीन दिवशीय पशुसंवर्धन विषयक प्रशिक्षण देणे.
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	-
८	इतर माहिती	दारिद्र्य रेषेखालील लाभार्थी, अत्यल्प भूधारक, अल्पभूधारक, सुशिक्षित बेरोजगार, महिला बचत गटातील लाभार्थी या प्राधान्य क्रमाने लाभार्थी निवड करण्यात येते. ३०% महिला लाभार्थी व ३ % दिव्यांग लाभार्थी निवड करण्यात येते.

१.४ दोन दुधाळ जनावरे गट वाटप करणे

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नाव	जिल्हा वार्षिक विशेष घटक योजना - दोन दुधाळ जनावरे गट वाटप करणे
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./वि.जा./भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./सर्व साधारण इ.	अनुसूचित जाती प्रवर्ग
३	लाभार्थी पात्रता	दारिद्र्य रेषेखालील लाभार्थी, अत्यल्प भूधारक, अल्पभूधारक, सुशिक्षित बेरोजगार, महिला बचत गटातील लाभार्थी या प्राधान्य क्रमाने लाभार्थी निवड करण्यात येते. ३०% महिला लाभार्थी व ३ % दिव्यांग लाभार्थी निवड करण्यात येते.
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ.	७५ % अनुदानाने दोन दुधाळ जनावरे गट वाटप करणे
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	दोन दुधाळ जनावरांचा गट वाटप करून पशुपालकांना अर्थाजनाचे साधन उपलब्ध करून देऊन त्यांचे दैनंदिन उत्पन्न वाढविणे. स्वयंरोजगारास चालना देणे.
६	अनुदान मर्यादा	७५ % अनुदानाने दोन दुधाळ जनावरे गट वाटप करणे
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	-
८	इतर माहिती	दारिद्र्य रेषेखालील लाभार्थी, अत्यल्प भूधारक, अल्पभूधारक, सुशिक्षित बेरोजगार, महिला बचत गटातील लाभार्थी या प्राधान्य क्रमाने लाभार्थी निवड करण्यात येते. ३०% महिला लाभार्थी व ३ % दिव्यांग लाभार्थी निवड करण्यात येते.

१.५ शेळी(१०+१) गट वाटप करणे

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नाव	जिल्हा वार्षिक आदिवासी उपयोजना -शेळी(१०+१) गट वाटप करणे
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./वि.जा./म.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./सर्व साधारण इ.	अनुसूचित जाती प्रवर्ग
३	लाभार्थी पात्रता	दारिद्र्य रेषेखालील लाभार्थी, अत्यल्प भूधारक, अल्पभूधारक, सुशिक्षित बेरोजगार, महिला बचत गटातील लाभार्थी या प्राधान्य क्रमाने लाभार्थी निवड करण्यात येते. ३०% महिला लाभार्थी व ३ % दिव्यांग लाभार्थी निवड करण्यात येते.
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ.	७५ % अनुदानाने शेळी(१०+१) गट वाटप करणे.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	शेळी(१०+१) गट वाटप करून पशुपालकांना अर्थाजनाचे साधन उपलब्ध करून देऊन त्यांचे दैनंदिन उत्पन्न वाढविणे. स्वयंरोजगारास चालना देणे.
६	अनुदान मर्यादा	७५ % अनुदानाने दोन दुधाळ जनावरे गट वाटप करणे
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	-
८	इतर माहिती	दारिद्र्य रेषेखालील लाभार्थी, भूमिहीन शेतमजूर, मागास वर्गीय, अल्प व अत्यल्प भूधारक लाभार्थी या प्राधान्य क्रमाने लाभार्थी निवड करण्यात येते. ३०% महिला लाभार्थी व ३ % दिव्यांग लाभार्थी निवड करण्यात येते.

२. संपर्क

अ.क्र.	राज्यस्तरीय प्रमुख अधिकार्याचे पदनाम	राज्यस्तरीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ई-मेल
१.	जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी	जिल्हा पशुसंवर्धन कार्यालय, जिल्हा परिषद, पालघर ता . जि . पालघर, महाराष्ट्र	०२५२५- २०५४१०	dahopalghar@gmail.com
अ.क्र.	तपशील			
१	शासनाच्या विभागाचे नाव:	समाज कल्याण विभाग, जिल्हा परिषद		
२	विभागाची वेबसाईट:	https://www.zppalghar.gov.in		

१. योजनांचा तपशील:

१.१ इयत्ता ५ वी ते ९ वीच्या मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना सायकल पुरविणे.

अ.क्र.	तपशील
१	योजनेचे नाव इयत्ता ५ वी ते ९ वीच्या मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना सायकल पुरविणे.
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./वि.जा./भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./सर्व साधारण इ.
३	लाभार्थी पात्रता इ.५ वी ते ९ वी मध्ये शिकणा-या मुली.
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील ग्रामीण व दुर्गम भागातील विद्यार्थीनींच्या त्यांचे राहत्या घरापासुन शाळेपर्यंतचे अंतर कमीत कमी २ कि.मी.असणा-या मुलींना दोन चाकी सायकल योजनेचा लाभ दिला जाईल.
६	अनुदान मर्यादा शाळेत जाणाया- मुलींना दोन चाकी सायकल घेणेसाठी रक्कम रु. ८५००/-
७	अर्ज करण्याचा कालावधी -
८	इतर माहिती ग्रामसेवक मार्फत गट विकास अधिकारी यांच्याकडे परिपूर्ण भरलेला अर्ज सादर करणे, गट विकास अधिकारी यांचे मार्फत जिल्हास्तरावर एकत्रित सर्व अर्ज समाज कल्याण समिती मान्यतेसाठी सादर करणे

१.२ मागासवर्गीयांना लघुउदयोगासाठी अर्थसहाय्य घरघंटी पुरविणे

अ.क्र.	तपशील
१	योजनेचे नाव मागासवर्गीयांना लघुउदयोगासाठी अर्थसहाय्य घरघंटी पुरविणे .
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./वि.जा./भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./सर्व साधारण इ.
३	लाभार्थी पात्रता मागासवर्गीयांना लघुउदयोगासाठी
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील मागासवर्गीय लाभार्थ्यांना स्वयंरोजगारासाठी संधी उपलब्ध करुन देणे व आर्थिक दृष्ट्या सक्षम करणे
६	अनुदान मर्यादा मागासवर्गीय लाभार्थींना घरघंटी घेणेसाठी रक्कम रु. २३०००/- संबंधित लाभार्थींचे बँक खात्यात देणे.
७	अर्ज करण्याचा कालावधी -
८	इतर माहिती ग्रामसेवक मार्फत गट विकास अधिकारी यांच्याकडे परिपूर्ण भरलेला अर्ज सादर करणे, गट विकास अधिकारी यांचे मार्फत जिल्हास्तरावर एकत्रित सर्व अर्ज समाज कल्याण समिती मान्यतेसाठी सादर करणे

१.३ मागासवर्गीय लाभार्थ्यांना लघुउदयोगासाठी शिलाई मशिन पुरविणे .

अ.क्र.	तपशील
१	योजनेचे नाव मागासवर्गीय लाभार्थ्यांना लघुउदयोगासाठी शिलाई मशिन पुरविणे .
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./वि.जा./म.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./सर्व साधारण इ.
३	लाभार्थी पात्रता मागासवर्गीय लाभार्थ्यांना लघुउदयोगासाठी
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील मागासवर्गीय लाभार्थ्यांना स्वयंरोजगारासाठी संधी उपलब्ध करून देणे व आर्थिक दृष्ट्या सक्षम करणे.
६	अनुदान मर्यादा मागासवर्गीय लाभार्थींना शिलाई मशिन घेणेसाठी रक्कम रु. ९५००/-संबंधित लाभार्थींचे बँक खात्यात देणे.
७	अर्ज करण्याचा कालावधी -
८	इतर माहिती ग्रामसेवक मार्फत गट विकास अधिकारी यांच्याकडे परिपूर्ण भरलेला अर्ज सादर करणे, गट विकास अधिकारी यांचे मार्फत जिल्हास्तरावर एकत्रित सर्व अर्ज समाज कल्याण समिती मान्यतेसाठी सादर करणे

१.४ मागासवर्गीय शेतक-यांना शेतीची अवजारे(डिझेलपंप) पुरविणे

अ.क्र.	तपशील
१	योजनेचे नाव मागासवर्गीय शेतक-यांना शेतीची अवजारे(डिझेलपंप) पुरविणे
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./वि.जा./म.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./सर्व साधारण इ.
३	लाभार्थी पात्रता मागासवर्गीय शेतकऱ्यां-साठी
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील मागासवर्गीय शेतक यांना स्वयंरोजगारासाठी संधी उपलब्ध-करून देणे व आर्थिक दृष्ट्या सक्षम करणे.
६	अनुदान मर्यादा मागासवर्गीय शेतकरी यांना शेतीची अवजारे (डिझेलपंप) घेणेसाठी रक्कम रु. ३२०००/-संबंधित लाभार्थींचे बँक खात्यात देणे.
७	अर्ज करण्याचा कालावधी -
८	इतर माहिती ग्रामसेवक मार्फत गट विकास अधिकारी यांच्याकडे परिपूर्ण भरलेला अर्ज सादर करणे, गट विकास अधिकारी यांचे मार्फत जिल्हास्तरावर एकत्रित सर्व अर्ज समाज कल्याण समिती मान्यतेसाठी सादर करणे

१.५ मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना व्यावसायिक संगणक प्रशिक्षण देणे

अ.क्र.	तपशील
१	योजनेचे नाव
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./वि.जा./भ.ज./इ.मा.व./वि.मा.प्र./सर्व साधारण इ.
३	लाभार्थी पात्रता
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील
६	अनुदान मर्यादा
७	अर्ज करण्याचा कालावधी
८	इतर माहिती

१.६ मागासवर्गीयांना नवीन घर बांधणीसाठी अगर दुरुस्तीसाठी अर्थसहाय्य

अ.क्र.	तपशील
१	योजनेचे नाव
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./वि.जा./भ.ज./इ.मा.व./वि.मा.प्र./सर्व साधारण इ.
३	लाभार्थी पात्रता
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील
६	अनुदान मर्यादा
७	अर्ज करण्याचा कालावधी
८	इतर माहिती

१.७ दिव्यांग पालकांच्या पाल्यांना शिक्षणासाठी अर्थसहाय्य

अ.क्र.	तपशील
१	योजनेचे नाव
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./वि.जा./भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./सर्व साधारण इ.
३	लाभार्थी पात्रता
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील
६	अनुदान मर्यादा
७	अर्ज करण्याचा कालावधी
८	इतर माहिती

१.८ अतितिव्र दिव्यांगांच्या पालकांना एकवेळ आर्थिक मदत

अ.क्र.	तपशील
१	योजनेचे नाव
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./वि.जा./भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./सर्व साधारण इ.
३	लाभार्थी पात्रता
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील
६	अनुदान मर्यादा
७	अर्ज करण्याचा कालावधी
८	इतर माहिती

१.९ दिव्यांग व्यक्तींना स्वयंरोजगारासाठी अर्थसहाय्य देणे.

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नाव	दिव्यांग व्यक्तींना स्वयंरोजगारासाठी अर्थसहाय्य देणे.
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./वि.जा./भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./सर्व साधारण इ.	लाभार्थी मागासवर्गीय जातीचा (अ.जा,अ.ज.,विजाभज,विमाप्र) असावा.
३	लाभार्थी पात्रता	४०% अथवा जास्त अपंगत्व लाभार्थी दारिद्र्य रेषेखालील
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ.	स्वयं रोजगारासाठी कर्ज
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	दिव्यांग व्यक्तीचे व्यक्तीमत्व व समाजिक, विकास करणे व त्यांना त्याप्रमाणे लागणा-या आवश्यक सोयी व सुविधा पुरविणेसाठी आर्थिक मदत करणे.
६	अनुदान मर्यादा	दिव्यांग व्यक्तींना स्वयंरोजगारासाठी रक्कम रु. ३००००/-संबंधित लाभार्थीचे बँक खात्यात देणे.
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	-
८	इतर माहिती	ग्रामसेवक मार्फत गट विकास अधिकारी यांच्याकडे परिपूर्ण भरलेला अर्ज सादर करणे, गट विकास अधिकारी यांचे मार्फत जिल्हास्तरावर एकत्रित सर्व अर्ज समाज कल्याण समिती मान्यतेसाठी सादर करणे

१.१० मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना व्यावसायिक शिक्षणासाठी अर्थसहाय्य करणे

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नाव	मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना व्यावसायिक शिक्षणासाठी अर्थसहाय्य करणे
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./वि.जा./भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./सर्व साधारण इ.	लाभार्थी मागासवर्गीय जातीचा (अ.जा,अ.ज.,विजाभज,विमाप्र) असावा.
३	लाभार्थी पात्रता	१२ वी पास ते पदवीधर तसेच अभियांत्रिकी वैद्यकीय अभ्यासक्रम, व्यावसायिक अभ्यासक्रमांस प्रवेश घेतलेला विद्यार्थी योजनेच्या लाभास पात्र राहिल.
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ.	व्यावसायिक शिक्षणासाठी अर्थसहाय्य
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना उच्च शिक्षण घेण्यासाठी गरजू व गरीब विद्यार्थ्यांना आर्थिक मदत देवून त्यांची शैक्षणिक व बौद्धिक विकास करण्यास मदत करणे व त्यांना स्वतःच्या पायावर उभे करण्यास हातभार लावणे.
६	अनुदान मर्यादा	मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना व्यावसायिक शिक्षणासाठी घेणेसाठी रक्कम रु. १००००/-संबंधित लाभार्थीचे बँक खात्यात देणे.
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	-
८	इतर माहिती	ग्रामसेवक मार्फत गट विकास अधिकारी यांच्याकडे परिपूर्ण भरलेला अर्ज सादर करणे, गट विकास अधिकारी यांचे मार्फत जिल्हास्तरावर एकत्रित सर्व अर्ज समाज कल्याण समिती मान्यतेसाठी सादर करणे

२६. दुग्ध व्यवसाय विकास विभाग

अ.क्र.		तपशील
१.	शासनाच्या विभागाचे नाव	कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्ध व्यवसाय विकास, मत्स्य व्यवसाय विभाग
२.	महामंडळाचे नाव (महामंडळ असल्यास)	--
३.	विभागाची वेब साईट	ah.mahabms.com

१. योजनांचा तपशील:

१.१ राज्यस्तरीय योजना- १००० मांसल कुक्कुट पक्षी संगोपनाद्वारे कुक्कुटपालन व्यवसाय सुरु करणे

अ.क्र.	तपशील			
१.	योजनेचे नाव	१.राज्यस्तरीय योजना- १००० मांसल कुक्कुट पक्षी संगोपनाद्वारे कुक्कुटपालन व्यवसाय सुरु करणे		
२.	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./वि.जा./भ.ज./इ.मा.व./वि.मा.प्र./सर्व साधारण इ.	अ.जा./अ.ज./ सर्व साधारण		
३.	लाभार्थी पात्रता	१.अत्यल्प भूधारक शेतकरी (१ हेक्टरपर्यंतचे भूधारक) २.अल्प भूधारक शेतकरी (१ ते २ हेक्टरपर्यंतचे भूधारक) ३. सुशिक्षित बेरोजगार (रोजगार व स्वयंरोजगार केंद्रात नोंद असलेले) ४.महिला बचत गटातील लाभार्थी /वैयक्तिक महिला लाभार्थी(अ.क्र. १ ते ३ मधील)		
४.	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयंरोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.	कुक्कुटपालन शेड उभारण्यासाठी अनुदान		
५.	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	सदर योजनेचा बाबनिहाय खर्चाचा तपशील		
	अ.क्र.	तपशील	लाभार्थी / शासन सहभाग	एकूण अंदाजित किंमत
	१.	जमीन	लाभार्थी	स्वतः ची / भाडेपट्टीवर घेतलेली
	२.	पक्षीगृह (१०००चौ.फू.), स्टोअर रूम, पाण्याची टाकी, निवासाची सोय, विद्युतीकरण इ.	लाभार्थी /शासन	रु.२,००,०००/-
	३.	उपकरणे, खाद्याची / पाण्याची भांडी, बुडर इ.	लाभार्थी /शासन	२५,०००/-
			एकूण	२,२५,०००/-
६.	अनुदान मर्यादा	१. सर्वसाधारण -१,१२,५००/- २. अ.ज./अ.जा - १,६८,७५०/-		
७.	अर्ज करण्याचा कालावधी	वृत्तपत्रांमधून जाहिरात प्रसिध्दीनंतर एक महिना		
८.	इतर माहिती	वित्तीय संस्थेकडून कर्ज घेणाऱ्या खुल्या प्रवर्गातील लाभार्थ्यांसाठी किमान १० टक्के स्वहिस्सा व उर्वरीत ४० टक्के बँकेचे कर्ज त्याचप्रमाणे अनुसूचित		

	जाती/जमातीच्या लाभार्थ्यांसाठी किमान ५ टक्के स्वहिस्सा व उर्वरीत २० टक्के बँकेचे कर्ज याप्रमाणे रक्कम भरावयाची आहे.
--	---

१.२ अंशतः ठानबंद पद्धतीने संगोपन १० शेळ्या एक बोकड /१० मेंढ्या एक नर मेंढा वाटप करणे

अ.क्र.	तपशील																																														
१.	योजनेचे नाव अंशतः ठानबंद पद्धतीने संगोपन १० शेळ्या एक बोकड /१० मेंढ्या एक नर मेंढा वाटप करणे																																														
२.	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./वि.जा./भ.ज./इ.मा.व./वि.मा.प्र./सर्व साधारण इ.																																														
३.	लाभार्थी पात्रता १.दारीद्वयरेषेखालील लाभार्थी २.अत्यल्प भूधारक शेतकरी (१ हेक्टरपर्यंतचे भूधारक) ३. अल्प भूधारक शेतकरी (१ ते २ हेक्टरपर्यंतचे भूधारक) ४. सुशिक्षित बेरोजगार (रोजगार व स्वयंरोजगार केंद्रात नोंद असलेले) ५.महिला बचत गटातील लाभार्थी (अ.क्र. १ ते ४ मधील)																																														
४.	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयंरोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ. सदर योजनेतर्गत १० शेळ्या + १ बोकड व १० मेंढ्या+१ नर मेंढा या गटांचा बाबनिहाय खर्चाचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे.																																														
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>अ.क्र.</th> <th>गट</th> <th>प्रवर्ग</th> <th>एकूण किंमत</th> <th>शासनाचे अनुदान</th> <th>लाभार्थ्यांचा स्वहिस्सा</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td rowspan="2">१.</td> <td rowspan="2">शेळी गट- धाराशिव संगमने/री</td> <td>सर्वसाधारण</td> <td>१०३५४५/-</td> <td>५१७७३/-</td> <td>५१७७२/-</td> </tr> <tr> <td>अ.जा./अ.ज</td> <td>१०३५४५/-</td> <td>७७६५९/-</td> <td>२५८८६/-</td> </tr> <tr> <td rowspan="2">२.</td> <td rowspan="2">शेळी गट - अन्य व स्थानिक जाती</td> <td>सर्वसाधारण</td> <td>७८२३१/-</td> <td>३९११६/-</td> <td>३९११५/-</td> </tr> <tr> <td>अ.अ./जा.ज</td> <td>७८२३१/-</td> <td>५८६७३/-</td> <td>१९५५८/-</td> </tr> <tr> <td rowspan="2">३.</td> <td rowspan="2">मेंढी गट- माडग्याळ</td> <td>सर्वसाधारण</td> <td>१२८८५०/-</td> <td>६४४२५/-</td> <td>६४४२५/-</td> </tr> <tr> <td>अ.अ./जा.ज</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td rowspan="2">४.</td> <td rowspan="2">दखनी व अन्य स्थानिक जातीच्या</td> <td>सर्वसाधारण</td> <td>१२८८५०/-</td> <td>९६६३८/-</td> <td>३२२१२/-</td> </tr> <tr> <td>अ.अ./जा.ज</td> <td>१०३५४५/-</td> <td>५१७७३/-</td> <td>५१७७२/-</td> </tr> </tbody> </table>	अ.क्र.	गट	प्रवर्ग	एकूण किंमत	शासनाचे अनुदान	लाभार्थ्यांचा स्वहिस्सा	१.	शेळी गट- धाराशिव संगमने/री	सर्वसाधारण	१०३५४५/-	५१७७३/-	५१७७२/-	अ.जा./अ.ज	१०३५४५/-	७७६५९/-	२५८८६/-	२.	शेळी गट - अन्य व स्थानिक जाती	सर्वसाधारण	७८२३१/-	३९११६/-	३९११५/-	अ.अ./जा.ज	७८२३१/-	५८६७३/-	१९५५८/-	३.	मेंढी गट- माडग्याळ	सर्वसाधारण	१२८८५०/-	६४४२५/-	६४४२५/-	अ.अ./जा.ज				४.	दखनी व अन्य स्थानिक जातीच्या	सर्वसाधारण	१२८८५०/-	९६६३८/-	३२२१२/-	अ.अ./जा.ज	१०३५४५/-	५१७७३/-	५१७७२/-
अ.क्र.	गट	प्रवर्ग	एकूण किंमत	शासनाचे अनुदान	लाभार्थ्यांचा स्वहिस्सा																																										
१.	शेळी गट- धाराशिव संगमने/री	सर्वसाधारण	१०३५४५/-	५१७७३/-	५१७७२/-																																										
		अ.जा./अ.ज	१०३५४५/-	७७६५९/-	२५८८६/-																																										
२.	शेळी गट - अन्य व स्थानिक जाती	सर्वसाधारण	७८२३१/-	३९११६/-	३९११५/-																																										
		अ.अ./जा.ज	७८२३१/-	५८६७३/-	१९५५८/-																																										
३.	मेंढी गट- माडग्याळ	सर्वसाधारण	१२८८५०/-	६४४२५/-	६४४२५/-																																										
		अ.अ./जा.ज																																													
४.	दखनी व अन्य स्थानिक जातीच्या	सर्वसाधारण	१२८८५०/-	९६६३८/-	३२२१२/-																																										
		अ.अ./जा.ज	१०३५४५/-	५१७७३/-	५१७७२/-																																										
५.	योजनेचा संक्षिप्त तपशील १) १० शेळ्या आणि एक बोकड वाटप करणे. २) १० मेंढ्या आणि एक नर मेंढा वाटप करणे																																														
६.	अनुदान मर्यादा १.सर्वसाधारण -रु.५१,७७३/-, २.अ.ज./अ.जा - रु. ७७,६५९/-																																														
७.	अर्ज करण्याचा कालावधी वृत्तपत्रांमधून जाहिरात प्रसिध्दीनंतर एक महिना																																														

अ.क्र.	तपशील	
८.	इतर माहिती	<p>१. अनुसूचित जाती/जमातीच्या प्रवर्गातील लाभार्थ्यांसाठी ७५ टक्के हिस्सा राज्य शासनाचा राहिल व २५ टक्के हिश्याची रक्कम लाभार्थी स्वतः किंवा बँकेकडून कर्ज घेऊन (किमान ५ टक्के स्वहिस्सा व उर्वरित २० टक्के बँकेचे कर्ज) उभारणे आवश्यक आहे.</p> <p>२. खुल्या व इ.मा.व. प्रवर्गातील लाभार्थ्यांसाठी ५० टक्के हिस्सा राज्य शासनाचा राहिल व ५० टक्के हिश्याची रक्कम लाभार्थी स्वतः किंवा बँकेकडून कर्ज घेऊन (किमान ५ टक्के स्वहिस्सा व उर्वरित ४५ टक्के बँकेचे कर्ज) उभारणे आवश्यक आहे.</p>

१.३ दोन दुधाळ गायी किंवा म्हशीचे वाटप करणे

अ.क्र.	तपशील															
१.	योजनेचे नाव	दोन दुधाळ गायी किंवा म्हशीचे वाटप करणे														
२.	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./वि.जा./भ.ज./इ.मा.व./वि.मा.प्र./सर्व साधारण इ.	सर्व साधारण /अ.जा./अ.ज.														
३.	लाभार्थी पात्रता	<p>१.दारीद्र्य रेषेखालील लाभार्थी</p> <p>२.अत्यल्प भूधारक शेतकरी (१ हेक्टरपर्यंतचे भूधारक)</p> <p>३. अल्प भूधारक शेतकरी (१ ते २ हेक्टरपर्यंतचे भूधारक)</p> <p>४. सुशिक्षित बेरोजगार (रोजगार व स्वयंरोजगार केंद्रात नोंद असलेले)</p> <p>५.महिला बचत गटातील लाभार्थी (अ.क्र. १ ते ४ मधील)</p>														
४.	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयंरोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ.	२ दुधाळ देशी/ २ संकरित गायी /२ म्हशी असा एक गट वाटप करणे														
५.	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	<p>या योजने अंतर्गत निवड झालेल्या राज्यस्तरीय नाविन्य पुर्ण योजनेतील सर्व साधारण प्रवर्गातील लाभार्थ्यांस २ दुधाळ देशी/ २ संकरित गायी /२ म्हशीचा एक गट ५०टक्के अनुदानावर तर राज्य स्तरीय नाविन्यपूर्ण तसेच जिल्हास्तरीय अनसूचित जाती उपायोजना, आदिवासी क्षेत्र उपयोजनेंतर्गत निवड झालेल्या लाभार्थ्यांना ७५ टक्के अनुदानावर वाटप करण्यात येतो. देय अनुदानाचा तपशील खालिल प्रमाणे</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th rowspan="2">तपशील</th> <th colspan="2">२ देशी/२ संकरित गायीचा एक गट</th> <th colspan="2">०२ म्हशीचा एक गट</th> </tr> <tr> <th>५० टक्के अनुदान(₹.)</th> <th>७५ टक्के अनुदान(₹.)</th> <th>५० टक्के अनुदान(₹.)</th> <th>७५ टक्के अनुदान(₹.)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>दुधाळ जनावरांच्या गटाची किंमत (प्रती गाय ₹. ७००००/- व म्हैस ₹.८००००/-)</td> <td>७०,०००/-</td> <td>९,०५,०००/-</td> <td>८०,०००/-</td> <td>९,२०,०००/-</td> </tr> </tbody> </table>	तपशील	२ देशी/२ संकरित गायीचा एक गट		०२ म्हशीचा एक गट		५० टक्के अनुदान(₹.)	७५ टक्के अनुदान(₹.)	५० टक्के अनुदान(₹.)	७५ टक्के अनुदान(₹.)	दुधाळ जनावरांच्या गटाची किंमत (प्रती गाय ₹. ७००००/- व म्हैस ₹.८००००/-)	७०,०००/-	९,०५,०००/-	८०,०००/-	९,२०,०००/-
तपशील	२ देशी/२ संकरित गायीचा एक गट			०२ म्हशीचा एक गट												
	५० टक्के अनुदान(₹.)	७५ टक्के अनुदान(₹.)	५० टक्के अनुदान(₹.)	७५ टक्के अनुदान(₹.)												
दुधाळ जनावरांच्या गटाची किंमत (प्रती गाय ₹. ७००००/- व म्हैस ₹.८००००/-)	७०,०००/-	९,०५,०००/-	८०,०००/-	९,२०,०००/-												

अ.क्र.	तपशील
	<p>जनावरांच्या किंमतीस अनुसरून कमाल १०.२० टक्के (अधिक १८ टक्के सेवाकर) दराने तीन वर्षांचा विमा</p> <p>प्रती गट एकूण देय अनुदान</p>
	<p>८,४२५/- १२,६३८/- ९,६२९/- १४,४४३/-</p> <p>७८,४२५/- १,१७,६३८/- ८९,६२९/- १,३४,४४३/-</p>
६.	अनुदान मर्यादा
७.	अर्ज करण्याचा कालावधी
८.	इतर माहिती
	<p>१.सर्वसाधारण -५० टक्के, २. अ.ज./अ.जा - ७५ टक्के अनुदान</p> <p>वृत्तपत्रांमधून जाहिरात प्रसिध्दीनंतर एक महिना</p> <p>सर्वसाधारण योजनेतर्गत लाभार्थ्यांना देय शासकीय अनुदानाव्यतिरिक्त उर्वरीत ५० टक्के रक्कम तसेच अनुसूचित जाती/आदिवासी उपाययोजनेतर्गत लाभार्थ्यांना देय शासकीय अनुदानाव्यतिरिक्त उर्वरीत २५ टक्के रक्कम स्वतः अथवा वित्तीय संस्थेकडून कर्ज घेऊन (अनुसूचित जाती/जमातीच्या लाभार्थ्यांसाठी किमान ५ टक्के स्वहिस्सा व उर्वरीत २० टक्के बँकेचे कर्ज) उभी करावी लागेल.</p>

२.संपर्क:- Toll Free No. -१८००२३३०४१८ (१०.०० ते संध्या.६.००)

२.१ मुख्य / राज्यस्तरीय कार्यालय:

अ.क्र.	राज्यस्तरीय प्रमुख अधिकार्यांचे पदनाम	राज्यस्तरीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१.	आयुक्त पशुसंवर्धन महाराष्ट्र राज्य, पुणे-६७	पशुसंवर्धन आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-६७	०२०-२५६९०४८०	cah.gnl@gmail.com

२.२ विभागीय कार्यालये

अ.क्र.	विभागीय कार्यालयाचे नाव	विभागीय कार्यालय प्रमुखाचे नाव	विभागीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१.	प्रादेशिक सह. आयुक्त पशुसंवर्धन पुणे विभाग, पुणे.	प्रादेशिक सह.आयुक्त, पशुसंवर्धन पुणे विभाग, पुणे.	ब्रेमन चौक, स्पायसर कॉलेज समोर, औंध, पुणे - ६७	०२०-२५६९०४८६	ricahpune@gmail.com
२.	प्रादेशिक सह.आयुक्त पशुसंवर्धन मुंबई विभाग, मुंबई.	प्रादेशिक सह.आयुक्त पशुसंवर्धन मुंबई विभाग, मुंबई.	येरी कॉलनी, गोरेगाव, मुंबई	०२२-२६८५६००३	ricahmumbai@gmail.com
३.	प्रादेशिक सह.आयुक्त पशुसंवर्धन नाशिक विभाग, नाशिक.	प्रादेशिक सह.आयुक्त पशुसंवर्धन नाशिक विभाग, नाशिक.	अशोक स्तंभ, गंगापूर रोड, नाशिक	०२५३-२५७९९२८	ricahnashik@gmail.com
४.	प्रादेशिक सह.आयुक्त पशुसंवर्धन छत्रपती	प्रादेशिक सह.आयुक्त पशुसंवर्धन छत्रपती संभाजीनगर विभाग,	खडकेश्वर पशुवैद्यकीय सर्वचिकित्सा	०२४०-२३३९३८०	ricahaurangabad@gmail.com

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ. क्र.	विभागीय कार्यालयाचे नाव	विभागीय कार्यालय प्रमुखाचे नाव	विभागीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
	संभाजीनगर विभाग, छत्रपती संभाजीनगर.	छत्रपती संभाजीनगर	कॅम्पस , छत्रपती संभाजीनगर		
५.	प्रादेशिक सह.आयुक्त पशुसंवर्धन लातूर विभाग, लातूर.	प्रादेशिक सह.आयुक्त पशुसंवर्धन लातूर विभाग, लातूर.	श्यामनगर लातूर	०२३८२-२४४१७९	ricahlatur@gmail.com
६.	प्रादेशिक सह.आयुक्त पशुसंवर्धन नागपूर विभाग, नागपूर.	प्रादेशिक सह.आयुक्त पशुसंवर्धन नागपूर विभाग, नागपूर.	उद्योग भवन जवळ, सिव्हील लाईन, नागपूर	०७९२-२५६४९८३	ricahnagpur@gmail.com
७.	प्रादेशिक सह.आयुक्त पशुसंवर्धन अमरावती विभाग, अमरावती.	प्रादेशिक सह.आयुक्त पशुसंवर्धन अमरावती विभाग, अमरावती.	तपोवन रोड, अमरावती	०७२१-२५७३३२५	ricahamravati@gmail.com

२.३ जिल्हास्तरीय कार्यालये

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१.	मुंबई शहर	जिल्हा उपआयुक्त पशुसंवर्धन कार्यालय, मुंबई शहर	--	--	--
२.	मुंबई उपनगर	जिल्हा उपआयुक्त पशुसंवर्धन कार्यालय, मुंबई उपनगर	--	--	--
३.	ठाणे	जिल्हा उपआयुक्त पशुसंवर्धन कार्यालय, ठाणे	टोपीवाला कॉलेज मुलूंड (w) मुंबई -८०	०२२-२५६०३३११	ddcahthane@gmail.com
४.	पालघर	जिल्हा उपआयुक्त पशुसंवर्धन कार्यालय, पालघर	सूर्या कॉलनी, पालघर	--	ddcahpalghar@gmail.com
५.	रायगड	जिल्हा उपआयुक्त पशुसंवर्धन कार्यालय, रायगड	प्राणायाम हेल्थ वासॉली रोड, रायगड	०२१४१-२२८०३६	ddcahraigad@gmail.com
६.	रत्नागिरी	जिल्हा उपआयुक्त पशुसंवर्धन कार्यालय, रत्नागिरी	कलामबस्टे, रत्नागिरी	०२३५५-२५६१०७	ddcahratnagiri@gmail.com
७.	सिंधुदुर्ग	जिल्हा उपआयुक्त पशुसंवर्धन कार्यालय, सिंधुदुर्ग	जिल्हा परिषद प्रशासकीय इमारत सिंधुदुर्ग, ओरोस	०२३६२-२२८८०८	ddcahsindudurg@gmail.com
८.	पुणे	जिल्हा उपआयुक्त पशुसंवर्धन कार्यालय, पुणे	पुणे मुंबई हायवे, खडकी, पुणे-४११००३	०२०-२५८१३८८७	ddcahpune@gmail.com
९.	सातारा	जिल्हा उपआयुक्त	राजीव गांधी हॉटेल	०२१६२-	ddcahsatara@gmail.com

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ. क्र.	जिल्हाचे नाव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
		पशुसंवर्धन कार्यालय, सातारा	शेजारी गोडोली, सातारा	२२१९०७	m
१०.	सांगली	जिल्हा उपआयुक्त पशुसंवर्धन कार्यालय, सांगली	डॉ. आंबेडकर रोज , झारीबाग मिरज	०२३३-२२२२३३	ddcahsangli@gmail.com
११.	सोलापूर	जिल्हा उपआयुक्त पशुसंवर्धन कार्यालय, सोलापूर	दयानंद कॉलेज जवळ, सोलापूर	०२१७-२३४२६९६	ddcahsolapur@gmail.com
१२.	कोल्हापूर	जिल्हा उपआयुक्त पशुसंवर्धन कार्यालय, कोल्हापूर	सैनिक दरबार हॉल जवळ, कोल्हापूर	०२३१-२६२२७८२	ddcahkolhapur@gmail.com
१३.	नाशिक	जिल्हा उपआयुक्त पशुसंवर्धन कार्यालय, नाशिक	अशोक स्तंभ , गानगापूर रोड, नाशिक	०२५३-२५७९६०६	ddcahnashik@gmail.com
१४.	जळगाव	जिल्हा उपआयुक्त पशुसंवर्धन कार्यालय, जळगाव	महाबळ कॉलनी, जळगाव	०२५७-२२६२८०८	ddcahjлгаon@gmail.com
१५.	अहमदनगर	जिल्हा उपआयुक्त पशुसंवर्धन कार्यालय, अहमदनगर	मनमाड पुणे रोड, एस टी बस स्थानक जवळ, अहमदनगर	०२४१-२४७९३२२	ddcahnagar@gmail.com
१६.	धुळे	जिल्हा उपआयुक्त पशुसंवर्धन कार्यालय, धुळे	पारोळा रोड, धुळे	०२५६२-२३०६५२	ddcahdhule@gmail.com
१७.	नंदूरबार	जिल्हा उपआयुक्त पशुसंवर्धन कार्यालय, नंदूरबार	प्रशासकीय इमारत, जिल्हाधिकारी कार्यालय जवळ नंदूरबार	०२५६४-२१००१६	ddcahnandurbar@gmail.com
१८.	छत्रपती संभाजीनगर	जिल्हा उपआयुक्त पशुसंवर्धन कार्यालय, छत्रपती संभाजीनगर	खडकेश्वर , छत्रपती संभाजीनगर	०२४०-२३४३२६०	ddcahaurangabad@gmail.com
१९.	जालना	जिल्हा उपआयुक्त पशुसंवर्धन कार्यालय, जालना	समर्थनगर जालना	०२४८२-२२४१०६	ddcahjना@gmail.com
२०.	हिंगोली	जिल्हा उपआयुक्त पशुसंवर्धन कार्यालय, सातारा	नवीन प्रशासकीय इमारत, हिंगोली	०२४५६-२२२३३४	ddcahhingoli@gmail.com
२१.	बीड	जिल्हा उपआयुक्त पशुसंवर्धन कार्यालय, बीड	वेटरनरी policlinik, सुभाष रोड बीड	०२४४२-२२२८१३	ddcahbeed@gmail.com
२२.	परभणी	जिल्हा उपआयुक्त पशुसंवर्धन कार्यालय, परभणी	प्रशासकीय इमारत, शिवाजीनगर परभणी	०२४५२-२२०३८८	ddcahparbhani@gmail.com
२३.	नांदेड	जिल्हा उपआयुक्त	येशोदीप इमारत,	०२४६२-	ddcahnanded@gmail.com

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ. क्र.	जिल्हाचे नाव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
		पशुसंवर्धन कार्यालय, नांदेड	आयटीआय जवळ, नांदेड	२५३८४५	om
२४.	लातूर	जिल्हा उपआयुक्त पशुसंवर्धन कार्यालय, लातूर	श्यामनगर जवळ, एस पी ऑफिस, लातूर	०२३८२-२४२८७३	ddcahpune@gmail.com
२५.	धाराशीव	जिल्हा उपआयुक्त पशुसंवर्धन कार्यालय, धाराशीव	रामनगर, धाराशिंव	०२४७२-२२२६४८	ddcahlatur@gmail.com
२६.	अमरावती	जिल्हा उपआयुक्त पशुसंवर्धन कार्यालय, अमरावती	तपोवन रोड, अमरावती	०७२१-२६६२३२६	ddcahamravati@gmail.com
२७.	अकोला	जिल्हा उपआयुक्त पशुसंवर्धन कार्यालय, अकोला	पंचायत समिती जवळ, अकोला	०७२४-२४३३९९१	ddcahakola@gmail.com
२८.	बुलढाणा	जिल्हा उपआयुक्त पशुसंवर्धन कार्यालय, बुलढाणा	संगम चौक, बुलढाणा	०७२६२-२४२६८२	ddcahbuldhana@gmail.com
२९.	यवतमाळ	जिल्हा उपआयुक्त पशुसंवर्धन कार्यालय, यवतमाळ	हनुमान आखाड्याजवळ, चांदणी चौक, यवतमाळ	०७२३२-२४३३६४	ddcahyavatmal@gmail.com
३०.	वाशीम	जिल्हा उपआयुक्त पशुसंवर्धन कार्यालय, वाशीम	सिविल लाईन, चिखली सर्वे रोड, वाशीम	०७२५२-२३४०३६	ddcahwashim@gmail.com
३१.	नागपूर	जिल्हा उपआयुक्त पशुसंवर्धन कार्यालय, नागपूर	सेमिनरी हिल्स, नागपूर	०७१२-२५११६२१	nagpurddcah@gmail.com
३२.	वर्धा	जिल्हा उपआयुक्त पशुसंवर्धन कार्यालय, वर्धा	शिवाजी चौक, वर्धा	०७१५२-२४३६८७	ddcahwrdd@gmail.com
३३.	भंडारा	जिल्हा उपआयुक्त पशुसंवर्धन कार्यालय, भंडारा	बडा बझार, भंडारा	०७१८४-२५२४१३	ddcah.bhandara@gmail.com
३४.	चंद्रपूर	जिल्हा उपआयुक्त पशुसंवर्धन कार्यालय, चंद्रपूर	नगीना बाग, चंद्रपूर	०७१७२-२५३१८२	ddcah.chandrapur@gmail.com
३५.	गडचिरोली	जिल्हा उपआयुक्त पशुसंवर्धन कार्यालय, गडचिरोली	पोस्ट ऑफिस जवळ, चारमोशी रोड गडचिरोली,	०७१३२-२३३३६१	ddcah.gadchiroli@gmail.com
३६.	गोंदिया	जिल्हा उपआयुक्त पशुसंवर्धन कार्यालय, गोंदिया	शिवाजी चौक, गोंदिया	०७१८२-२५०४३८	ddcah.gondiya@gmail.com

२७. सैनिक कल्याण विभाग

दिनांक २५ मार्च १९१९ रोजी मुंबई सरकार यांच्या युद्धविषयक विभागाच्या आदेश क्रमांक- १०६१ अन्वये बॉम्ब सोल्जर्स बोर्डाची स्थापना करण्यात आली ही स्थापना करण्यापाठीमागचा मुख्य हेतू माजी सैनिकांचे कल्याण हा होता आणि बॉम्बे सोल्जर्स बोर्डाच्या कार्यक्षेत्र पुढील कार्यक्रमाचा समावेश केला होता

मुंबई सरकारचे युद्धविषयक विभागाचे सचिव यांना या बोर्डाचे अध्यक्ष म्हणून नेमण्यात आले होते आणि सचिव, पुनर्वसन समिती यांना या बोर्डाचे सचिव (सेक्रेटरी) नेमण्यात आले होते. तसेच काही सन्माननीय नागरीक यांची या बोर्डाचे सदस्य म्हणून नेमणूक करण्यात आली होती. सुरुवातीस या बोर्डासाठी अधिकारी व कर्मचारी असे मिळून १६ कर्मचा-यांना नियुक्त केले गेले होते.

सैन्यात सेवारत असलेल्या सैनिकांना सैन्य सेवेतून कमी केल्यानंतर आणि सेवारत असताना दिवंगत झालेल्या सैनिकांना तसेच असैनिक या संवर्गातील व्यक्तींना आणि त्यांच्या अवलंबितांना असणा-या समस्यांबाबत तत्कालीन सरकारशी सल्ला-मसलत सुलभ करण्यात यावी या हेतूने दिनांक ०७ सप्टेंबर १९१९ रोजी त्यावेळच्या भारत सरकारने सेंट्रल रिट्रुटींग बोर्ड बरखास्त केले आणि त्याच्या जागी इंडियन सोल्जर्स बोर्डाची स्थापना केली.

दुसऱ्या महायुद्धात नौदल आणि वायुदल यामध्ये हळूहळू वाढ होत गेली आणि संरक्षण दलातील या विभागाचे सैनिकांच्या बाबत सुद्धा अशाच प्रकारच्या कल्याणकारी कामाविषयी एखादी संस्था असण्याची गरज भासू लागली होती आणि या कारणामुळे या बोर्डाची पुनर्स्थापना एप्रिल १९४४ मध्ये करण्यात आली. दिनांक २४ जुलै १९५० रोजी मुंबई सरकार यांनी, त्यांच्या शासन निर्णय क्रमांक- SD/II/३२९, दिनांक २४-०७-१९५० अन्वये या बोर्डासाठी एक संपूर्ण कालावधीचा सचिव (सेक्रेटरी) यांची नेमणूक केली.

भारतीय संघराज्यामधील सर्व प्रांतांची भाषावार पुनर्रचना झाल्यानंतर मुंबई प्रांताचे नाव महाराष्ट्र राज्य करण्यात आले आणि त्या अनुषंगाने या विभागाचे नाव महाराष्ट्र स्टेट सोल्जर्स सेलर्स ट्रॅन्ड एअरमन्स बोर्ड असे करण्यात आले आणि यानंतर या नावाची सुद्धा पुनर्रचना करण्यात येऊन आता हे नाव सैनिक कल्याण विभाग, महाराष्ट्र राज्य असे करण्यात आलेले असून या विभागासाठी पूर्वी नेमणूक केलेल्या सचिव या नावाने ओळखल्या जाणा-या पदाचे संचालक, सैनिक कल्याण विभाग, महाराष्ट्र राज्य, असे नामकरण करण्यात आले.

योजना:-

- माजी सैनिकांना प्राधान्यक्रमाने शासकीय व अशासकीय नोकरी देऊन पुनर्वसन करणे.
- माजी सैनिकांचे स्वयंरोजगारामार्फत पुनर्वसन करणे.
- युद्ध विधवा व अन्य सैनिक विधवांची पूर्ण देखभाल करणे.
- युद्धात जखमी झालेल्या आणि अपंग झालेल्या सैनिकांची देखभाल करणे.
- जे सैनिक सेवारत आहेत त्यांचे सर्व प्रकारचे हितसंबंध अबाधित राखणे.
- सैन्यात कपात झाल्यामुळे निर्माण होणा-या सामाजिक आणि आर्थिक परिस्थितीशी सुसंगत अशा बाबींविषयी सैन्यातील अधिका-यांशी सतत संपर्कात राहणे
- सैनिकांच्या कल्याणकारी योजनांसाठी जनतेकडून ध्वजदिन निधी गोळा करणे.

ईमेल आयडी :-dir.dsw@maharashtra.gov.in

दूरध्वनी क्रमांक:-०२०-२६३०२६०१

अ.क्र.		तपशील
१	शासनाच्या विभागाचे नांव:	सैनिक कल्याण विभाग
२	महामंडळाचे नांव (महामंडळ असल्यास):	-
३	विभागाची वेबसाईट:	www.mahasainik.maharashtra.gov.in

१. योजनांचा तपशील:

१.१ स्वयंमरोजगारासाठी वित्तीय संस्थेकडून घेतलेल्या कर्जावर ५०% किंवा जास्तीत जास्त ३,००,०००/- आर्थिक मदत

अ.क्र.		तपशील
१	योजनेचे नांव	स्वयंमरोजगारासाठी वित्तीय संस्थेकडून घेतलेल्या कर्जावर ५०% किंवा जास्तीत जास्त रु.३,००,०००/- आर्थिक मदत
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./ वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	-
३	लाभार्थी पात्रता	माजी सैनिक
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.	स्वयंमरोजगारासाठी वित्तीय संस्थेकडून घेतलेल्या कर्जावर आर्थिक मदत
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	सदरची आर्थिक मदत ही सैनिक कल्याण विभाग महाराष्ट्र राज्य पुणे यांच्या कल्याणकारी निधी सुधारित नियम २००९ (सुधारित आवृत्ती २०१६) अन्वये दिली जाते.
६	अनुदान मर्यादा	वित्तीय संस्थेकडून घेतलेल्या कर्जावर ५०% किंवा जास्तीत जास्त रु. ३,००,०००/- ची आर्थिक मदत
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	वित्तीय संस्थेकडून कर्ज घेतल्या नंतर एक वर्ष.
८	इतर माहिती	

१.२ माजी सैनिक पत्नी/विधवा यांचे बचत गटांना स्वयंमरोजगारासाठी वित्तीय संस्थेकडून घेतलेल्या कर्जावर ५०% किंवा जास्तीत जास्त १०,००,०००/- आर्थिक मदत

अ.क्र.		तपशील
१	योजनेचे नांव	माजी सैनिक पत्नी/विधवा यांचे बचत गटांना स्वयंमरोजगारासाठी वित्तीय संस्थेकडून घेतलेल्या कर्जावर ५०% किंवा जास्तीत जास्त रु.१०,००,०००/- आर्थिक मदत
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./ वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	-
३	लाभार्थी पात्रता	माजी सैनिक पत्नी/माजी सैनिक विधवा पत्नी
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.	स्वयं रोजगारासाठी वित्तीय संस्थेकडून घेतलेल्या कर्जावर आर्थिक मदत
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	सदरची आर्थिक मदत ही सैनिक कल्याण विभाग महाराष्ट्र राज्य पुणे यांच्या कल्याणकारी निधी सुधारित नियम २००९

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र.	तपशील	
		(सुधारित आवृत्ती २०१६) अन्वये दिली जाते.
६	अनुदान मर्यादा	वित्तीय संस्थेकडून घेतलेल्या कर्जावर ५०% किंवा जास्तीत जास्त रु.१०,००,०००/- आर्थिक मदत
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	वित्तीय संस्थेकडून कर्ज घेतल्या नंतर एक वर्ष.
८	इतर माहिती	

२.संपर्क:

२.१ मुख्य /राज्यस्तरीय कार्यालय:

अ.क्र.	राज्यस्तरीय प्रमुख अधिकाऱ्याचे पदनाम	राज्यस्तरीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	संचालक	सैनिक कल्याण विभाग, महाराष्ट्र राज्य, रायगड इमारत, राष्ट्रीय युध्द स्मारकासमोर, सोलापूर रस्ता, घोरपडी, पुणे - ४२४००१	०२० - २६३०२६००	Resettle.dsw@maharashtra.gov.in

२.२ विभागीय कार्यालये:

अ.क्र.	विभागीय कार्यालयाचे नांव	विभागीय कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	विभागीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	सैनिक कल्याण विभाग, पुणे	ब्रिगेडियर राजेश गायकवाड (निवृत्त)	सैनिक कल्याण विभाग, महाराष्ट्र राज्य, रायगड इमारत, राष्ट्रीय युध्दस्मारकासमोर, सोलापूर रस्ता, घोरपडी, पुणे - ४२४००१	०२० - २६३०२६००	Resettle.dsw@maharashtra.gov.in

२.३ जिल्हास्तरीय कार्यालये:

अ.क्र.	जिल्हाचे नांव	जिल्हाकार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	मुंबई शहर	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी जिल्हा सैनिक कल्याण कार्यालय जुने कस्टम हाऊस, फोर्ट मुंबई शहर-४००००१	०२२- २२७००४०४	zsw0_mumbaicity@maharashtra.gov.in
२	मुंबई उपनगर	जिल्हा सैनिक	जिल्हा सैनिक कल्याण	०२२-	zsw0_mumbaiupnaga

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ. क्र.	जिल्हाचे नांव	जिल्हाकार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
		कल्याण अधिकारी	अधिकारी जिल्हा सैनिक कल्याण कार्यालय प्रशासकीय इमारत, ९ वा मजला, सरकारी कॉलनी चेतना कॉलेज जवळ, वांद्रे मुंबई (पूर्व) उपनगर - ४०० ०५१	३५०८३७१७	r@maharashtra.gov.in
३	ठाणे- पालघर	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी जिल्हा सैनिक कार्यालय जिल्हाधिकारी कार्यालय, खोली क्रमांक ४०२, ४ था मजला, टेंभी नाका, ठाणे - ४००६०१	०२२-२५३४३१७४	zsw_thane@maharashtra.gov.in
४	सिंधुदुर्ग	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी जिल्हा सैनिक कल्याण कार्यालय मुख्य प्रशासकीय इमारत, २२४-सी ब्लॉक, पहिला मजला, मु.पो.-सिंधुनगरी, तहसील-कुडाळ सिंधुदुर्ग - ४१६८१२	०२३६२-२२८८२०	zsw_sindhudurg@maharashtra.gov.in
५	रायगड	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी	जिल्हा सैनिक कल्याण कार्यालय, ट्रेझरी ऑफिस बिल्डिंग, हिराकोट तलावाजवळ, रायगड-अलिबाग, पिन - ४०२ २०१	०२१४१-२२२२०८	zsw_raigad@maharashtra.gov.in
६	रत्नागिरी	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी जिल्हा सैनिक कल्याण कार्यालय जिल्हाधिकारी कार्यालय कंपाउंड, जयस्तंभ चौकाजवळ, रत्नागिरी-४१५६१२	०२३५२-२२२२७१	zsw_ratnagiri@maharashtra.gov.in
७	पुणे	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी	जिल्हा सैनिक कल्याण कार्यालय नवीन प्रशासकीय इमारत ४था मजला, 'बी' विंग कौन्सिल हॉल समोर पुणे ५ ४११ ००१	०२०-२६१२२२८७	zsw_pune@maharashtra.gov.in
८	सातारा	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी जिल्हा सैनिक कल्याण कार्यालय अजिंक्यतारा बिल्डिंग, पवई नाके, रविवार पेठ सातारा -	०२१६२-२३९२९३	zsw_satara@maharashtra.gov.in

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ. क्र.	जिल्हाचे नांव	जिल्हाकार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
			४१५००१		
९	सांगली	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी	“सैनिक संकुल” कर्मवीर भाऊराव पाटील चौक, सांगलीमिरज रोड-, सांगली-४१६ ४१६	०२३३-२९९०७१२	zsws_sangli@maharashtra.gov.in
१०	कोल्हापूर	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी जिल्हा सैनिक कल्याण कार्यालय शासकीय विश्रामगृहाजवळ, लाईन बाजार रावडकसबा बावडा, कोल्हापूर-४१६००३	०२३१-२६६५८१२	zsws_kolhapur@maharashtra.gov.in
११	सोलापूर	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी	जिल्हा सैनिक कल्याण कार्यालय जिल्हाधिकारी कार्यालय कंपाउंड सोलापूर ४१३००३	०२१७-२९९२३६६	zsws_solapur@maharashtra.gov.in
१२	नाशिक	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी जिल्हा सैनिक कल्याण कार्यालय जिल्हाधिकारी कार्यालय कंपाउंड नाशिक ४२२००२ -	०२५३-२५७७२५५	zsws_nashik@maharashtra.gov.in
१३	अहमदनगर	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी जिल्हा सैनिक कल्याण कार्यालय अहमदनगर-४१४००१	०२४१-२३२३१६०	zsws_ahmednagar@maharashtra.gov.in
१४	धुळे	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी जिल्हा सैनिक कल्याण कार्यालय, सेवा कर्मचारी विश्राम कंपाउंड, संतोषी माता चौकाजवळ, धुळे -४२४००१	०२५६२-२३७२६४	zsws_dhule@maharashtra.gov.in
१५	नंदुरबार	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी, जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय, नंदुरबार, ४३१५१३ अ		zsws_dhule@maharashtra.gov.in
१६	जळगाव	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी जिल्हा सैनिक कल्याण कार्यालय जिल्हाधिकारी कार्यालय कंपाउंड, जळगाव - ४२५००१	०२५७-२२४१४१४	zsws_jalgaon@maharashtra.gov.in
१७	पीसीटीसी नाशिक	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी	विभागीय आयुक्त कार्यालय क्षेत्र, नाशिक रोड, नाशिक -	७३५०८७०६ ६१	training.pctcnashik@gmail.com

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ. क्र.	जिल्हाचे नांव	जिल्हाकार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
			४२२१०१		
१८	छत्रपती संभाजीनगर	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी जिल्हा सैनिक कल्याण कार्यालय ४१, नंदनवन कॉलनी, भावसींग पुरा रोड, छत्रपती संभाजीनगर ४३१००२	०२४०२३७० ३१३	zswो_aurangabad @maharashtra.gov.in
१९	जालना	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी जिल्हा सैनिक कल्याण कार्यालय बीड बायपास रोड, जालना-४३१२०३	०२४८२- २२५२०१	zswो_jalna @maharashtra.gov.in
२०	लातूर	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी जिल्हा सैनिक कल्याण कार्यालय सैनिक संकुल, अंबाजोगाई रोड, लातूर - ४१३५१२	०२३८२- २२८५४४	zswो_latur@maharas htra.gov.in
२१	बीड	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी जिल्हा सैनिक कल्याण कार्यालय प्रशासकीय इमारत, नगर रोड बीड - ४३११२२	०२४४२- २२२१०५	zswो_beed@maharas htra.gov.in
२२	धाराशिव	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी जिल्हा सैनिक कल्याण कार्यालय जिल्हाधिकारी कार्यालय आवार, धाराशिव ४१३५०१	०२४७२२२२ ५५७	zswो_osmanbad@ma harashtra.gov.in
२३	परभणी	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी जिल्हा सैनिक कल्याण कार्यालय जिल्हाधिकारी कार्यालय कंपाउंड, परभणी-४३१४००१	०२४५२- २२०३४०	zswो_parbhani@mah arashtra.gov.in
२४	नांदेड	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी जिल्हा सैनिक कल्याण कार्यालय तहसील कार्यालय नांदेड कंपाउंड नांदेड -४३१६०१	०२४६२- २४५५१०	zswonanded@gmail.co m
२५	हिंगोली	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी जिल्हा सैनिक कल्याण काक्षा जिल्हाधिकारी कार्यालय, हिंगोली - ४३१ ५१३		zswो_hingoli@mahara shtra.gov.in
२६	अमरावती	जिल्हा सैनिक	जिल्हा सैनिक कल्याण	०७२१-	zswो_amravati@maha

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ. क्र.	जिल्हाचे नांव	जिल्हाकार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
		कल्याण अधिकारी	अधिकारी जिल्हा सैनिक कल्याण कार्यालयाजवळ जिल्हा परिषद कार्यालय, कॅम्प अमरावती -४४४६०२	२६६२६२१	rashtra.gov.in
२७	अकोला	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी जिल्हा सैनिक कल्याण कार्यालय जिल्हाधिकारी कार्यालय कंपाउंड अकोला -४४४००१	०७२४-२४३३३७७	zsw_akola@maharashtra.gov.in
२८	बुलढाणा	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी जिल्हा सैनिक कल्याण कार्यालय सैनिक कॉम्प्लेक्स, बस स्टॅंड समोर बुलढाणा-४४३००१	०७२६२-२४२२०८	zsw_buldhana@maharashtra.gov.in
२९	यवतमाळ	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी जिल्हा सैनिक कल्याण कार्यालय टांगा चौक, यवतमाळ-४४५००१	०७२३२-२४५२७३	zsw_yavatmal@maharashtra.gov.in
३०	वाशिम	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी जिल्हा सैनिक कल्याण कार्यालय,क्षा १४, जिल्हाधिकारी कार्यालय वाशिम - ४४४ ५०५	०७२५२-२३१०८८	zsw_washim@maharashtra.gov.in
३१	नागपूर	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी जिल्हा सैनिक कल्याण कार्यालय प्रशासकीय इमारत क्रमांक १, तिसरा मजला, सिव्हिल लाईन्स, नागपूर -४४०००१	०७१२-२५६११३३	zsw_nagpur@maharashtra.gov.in
३२	भंडारा	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी जिल्हा सैनिक कल्याण कार्यालय महासुल कर्मचारी भवन तहसील कार्यालय कंपाउंड भंडारा - ४४१९०४	कार्यालय - ०७१८४-	zsw_bhandara@maharashtra.gov.in
३३	गोंदिया	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी, जिल्हा सैनिक कल्याण कक्ष, जिल्हाधिकारी कार्यालय परिसर, गोंदिया-४४४६०१		zsw_bhandara@maharashtra.gov.in
३४	चंद्रपूर	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी	प्रशासकीय इमारत, पहिला मजला, बस स्टॅंड जवळ,	०७१७२-२४८९५५	zsw_chandrapur@maharashtra.gov.in

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नांव	जिल्हाकार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
			चंद्रपूर पिन कोड -४४२ ४०१		
३५	गडचिरोली	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी	जिल्हा सैनिक कल्याण कार्यालय, कलेक्टर बिल्डिंग, गडचिरोलीपिन . -४४२६०५	९४०४४०३१ ३३ ९ -	zswogadchirolimahasa inik@gmail.com
३६	वर्धा	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी जिल्हा सैनिक कल्याण कार्यालय यशवंत महाविद्यालय वर्धा समोर - ४४२००१	०७१५२- २४८९५५	zswowardha@mahar ashtra.gov.in

२८. नेहरू युवा केंद्र संघटन

अ.क्र.		तपशील
१	शासनाच्या विभागाचे नांव:	नेहरू युवा केंद्र संगठन महाराष्ट्र और गोवा
२	महामंडळाचे नांव (महामंडळ असल्यास):	नेहरू युवा केंद्र संगठन, युवा कार्यक्रम एवं खेल मंत्रालय भारतसरकार
३	विभागाची वेबसाईट:	https://nyks.nic.in/

१. योजनांचा तपशील: -

१.१ राष्ट्रीय युवा स्वयंसेवक योजना

अ.क्र.		तपशील
१	योजनेचे नांव	राष्ट्रीय युवा स्वयंसेवक योजना
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./ वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	सर्वयुवा
३	लाभार्थी पात्रता	१. वय १८-२९ दरम्यान असावे २. तरुण ज्या जिल्ह्यासाठी अर्ज करतात त्या जिल्ह्याचे कायमचे रहिवासी असले पाहिजेत
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.	NYKS चे आणि सामाजिक उपक्रम राबवण्यासाठी दोन वर्षांची भरती, पूर्ण झाल्यानंतर त्यांना विभागाकडून प्रमाणपत्र आणि दोन वर्षासाठी दरमहा रु.५००० मानधन मिळते
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	प्रशिक्षण
६	अनुदान मर्यादा	दोन वर्षासाठी दरमहा रु.५००० मानधन
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	फेब्रुवारी किंवा मार्च अधिसूचना जारी केली जाते
८	इतर माहिती	प्रत्येक तालुक्यात दोन स्वयंसेवक निवडले जातील

१.२ कौशल्य आधारित उद्योजकता कार्यक्रम SEP (SKILL BASED ENTREPRENEURSHIP PROGRAM)

अ.क्र.		तपशील
१	योजनेचे नांव	SEP(SKILL BASED ENTREPRENEURSHIP PROGRAM) कौशल्य आधारित उद्योजकता कार्यक्रम
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./ वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	सर्व युवा, ८० टक्के महिला आणि २० टक्के पुरुष
३	लाभार्थी पात्रता	१. वय १८-२९ दरम्यान असावे २. तरुण ज्या जिल्ह्यासाठी अर्ज करतात त्या जिल्ह्याचे कायमचे रहिवासी असले पाहिजेत प्रति बॅच फक्त २५ सहभागी निवडले
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं	स्वयं रोजगारासाठी प्रशिक्षण

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र.		तपशील
	रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.	
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	स्थानिक मागणीवर आधारित व्यावसायिक कौशल्य आणि सॉफ्टस्किलवर आधारित ३ महिन्यांचा प्रशिक्षण कार्यक्रम विनामूल्य आयोजित केला जातो आणि पूर्ण झाल्यावर प्रमाणपत्र दिले जाते
६	अनुदान मर्यादा	शून्य
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	नोव्हेंबर किंवा डिसेंबर अधिसूचना जारी केली जाते
८	इतर माहिती	NYKS दिल्लीने मंजूर केलेल्या कार्यक्रमांच्या संख्येनुसार प्रति जिल्हा प्रशिक्षण बॅचची संख्या बदलते

१.३ करिअर मार्गदर्शन कार्यशाळा

अ.क्र.		तपशील
१	योजनेचे नांव	करिअर मार्गदर्शन कार्यशाळा
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	सर्व युवा
३	लाभार्थी पात्रता	१. वय १८-२९ दरम्यान असावे २. तरुण ज्या जिल्ह्यासाठी अर्ज करतात त्या जिल्ह्याचे कायमचे रहिवासी असले पाहिजेत, प्रति बॅच फक्त २०० सहभागी निवडले जातील.
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.	प्रशिक्षण
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	तरुणांसाठी विविध वाहक संधींवर एक दिवसीय कार्यशाळा
६	अनुदान मर्यादा	शून्य
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	नोव्हेंबर ते मार्च दरम्यान अधिसूचना जारी केली जाते
८	इतर माहिती	NYKS दिल्लीने मंजूर केलेल्या कार्यक्रमांच्या संख्येनुसार प्रति जिल्हा प्रशिक्षण बॅचची संख्या बदलते

२. संपर्क:

५.१ मुख्य /राज्यस्तरीय कार्यालय:

अ. क्र.	राज्यस्तरीय प्रमुख अधिकाऱ्याचे पदनाम	राज्यस्तरीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	राज्य संचालक	जे.पी.नाईक भवन, २ रा मजला, मुंबई विद्यापीठ, विद्यानगरी, कलिना, सांताक्रुझा पूर्व, मुंबई ४०००९८.	०११-२६५३०२९२	zdneyksmaha@gmail.com

२.२ जिल्हास्तरीय कार्यालये:

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नांव	जिल्हाकार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	मुंबई शहर	जिल्हा युवा अधिकारी	जे.पी.नाईक भवन, २ रा मजला, मुंबई विद्यापीठ, विद्यानगरी, कलिना, सांताक्रुझा पूर्व, मुंबई ४०००९८	०२२-२६५३०२९१	qnykmumbaisu@gmail.com
२	मुंबई उपनगर	जिल्हा युवा अधिकारी	जे.पी.नाईक भवन, २ रा मजला, मुंबई विद्यापीठ, विद्यानगरी, कलिना, सांताक्रुझा पूर्व, मुंबई ४०००९८	०२२-२६५३०२९१	qnykmumbaisu@gmail.com
३	ठाणे	जिल्हा युवा अधिकारी	नेहरू युवा केंद्र, ३०२, तिसरा मजला, ओम श्री देव दर्शन अर्पाटमेंट, विजय दीप बंगल्या सोसायटी जवळ, आनंदनगर, गावदेवी, बदलापूर (पू) ठाणे ४२१५०३	--	qnykthane@gmail.com
४	पालघर	जिल्हा युवा अधिकारी	नेहरू युवा केंद्र, ३०२, तिसरा मजला, ओम श्री देव दर्शन अर्पाटमेंट, विजय दीप बंगल्या सोसायटी जवळ, आनंदनगर, गावदेवी, बदलापूर (पू) ठाणे ४२१५०३	--	qnykthane@gmail.com
५	रायगड	जिल्हा युवा अधिकारी	नेहरू युवा केंद्र सार्थक बंगलो नं.२८, पहिला मजला श्रीबाग-०२ अलिबाग जिल्हा-रायगड ४०२२०१	०२१४१-२२२६३०	qnykalibag@gmail.com
६	रत्नागिरी	जिल्हा युवा अधिकारी	नेहरू युवा केंद्र घर क्र.७१९-ई भारत गॅस एजन्सीच्या मागे गांधी कंपाउंड शंकेश्वर नगर आरोग्य मंदिर रत्नागिरी-४१५६१२	०२३५२-२७००६७	qnykratnagiri@gmail.com
७	सिंधुदुर्ग	जिल्हा युवा अधिकारी	नेहरू युवा केंद्र ,प्रशासकीय भवन ओरोस (बीके) ए ब्लॉक तळमजला, ता - कुडाळ जि - सिंधुदुर्ग ४१६८१२	०२३६२-२२८४४८	qnyksindhudurg@gmail.com
८	पुणे	जिल्हा युवा अधिकारी	२९/२, शांतीकुंज बिल्डिंग, सोमवारपेट, पुणे -४११०११	०२०-२६०५५०५३	qnykpune@gmail.com
९	सातारा	जिल्हा युवा अधिकारी	जिल्हा परिषद विस्तार भवन, दुसरा मजला, खोली क्र. ७, ८ जिल्हा परिषद, सातारा- ४१५००१	०२१६२-२२९७५२	qnyksatara@gmail.com
१०	सांगली	जिल्हा युवा अधिकारी	दुसरा मजला, भारती विद्यापीठ भवन, राजावाडा चौक, महापालिके समोर सांगली ४१६४१६	०२३३-२३२५०३४	qnyksangli@gmail.com
११	सोलापूर	जिल्हा युवा अधिकारी	नेहरू युवा केंद्र, मध्यवर्ती प्रशासनाच्या मागे. बिल्डिंग, जिल्हा ग्राहक मंचाजवळ, कलेक्टर कंपाउंड, सोलापूर - ४१३००३	०२१७-२३२५४३३	qnyksolapur@gmail.com

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ. क्र.	जिल्हाचे नांव	जिल्हाकार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दुरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१२	कोल्हापूर	जिल्हा युवा अधिकारी	नेहरू युवा केंद्र, दुसरा मजला, जुने प्रांत कार्यालय, भवानी मंडप, कोल्हापूर ४१६०१२	०२३१-२५४८९६९९	qnykkolhapur@gmail.com
१३	नाशिक	जिल्हा युवा अधिकारी	२ प्रणव अपार्टमेंट, तिडकेनगर उंटवाडी दोंदे पुलाजवळ, नाशिक ४२२००८	०२५३-२३७६०२८	qnyknasik@gmail.com
१४	जळगाव	जिल्हा युवा अधिकारी	गेट क्रमांक ४०, फ्लॉट क्रमांक ६०, द्रौपदी नगर, मानराज पार्क, जळगाव - ४२५००१	०२५७-२२५३१७१	qnykjalgaon@gmail.com
१५	धुळे	जिल्हा युवा अधिकारी	६ पंकज बिल्डिंग, इंदिरा गार्डन जवळ, आनंद नगर, देवपूर, धुळे - ४२४००२	०२५६२-२२६५२७	qnykdhule@gmail.com
१६	अहमदनगर	जिल्हा युवा अधिकारी	पाटील मंगल कार्यालयाजवळ, टिळक रोड, अहमदनगर-४१४००१	०२४१-२४७०२८७	qnykahmednagar@gmail.com
१७	नंदुरबार	जिल्हा युवा अधिकारी	फ्लॉट क्रमांक २, कामनाथ नगर, राजपूत पेट्रोल पंपाजवळ, नंदुरबार-४२५४१२	०२५६४-२२०१२३	qnyknandurbar@gmail.com
१८	छत्रपती संभाजीनगर	जिल्हा युवा अधिकारी	फ्लॉट नंबर ६, दुसरा मजला, ए.के. कॉम्प्लेक्स, गट नंबर १०७, फ्लॉट नंबर ३६, रेणुका माता मंदिर कमान जवळ, छत्रपती संभाजीनगर पिन- ४३१०१०	NA	qnykaurangabad@gmail.com
१९	जालना	जिल्हा युवा अधिकारी	नेहरू युवा केंद्र विशाल कॉर्नर इमारत संभाजीनगर चौफुली (बीएसएनएल टॉवर जवळ) जालना ४३१२०३	०२४८२-२२०११८	qnykjalna@gmail.com
२०	हिंगोली	जिल्हा युवा अधिकारी	फ्लॉट क्रमांक ४२/१, नाईक नगर, जिल्हाधिकारी कार्यालयाजवळ, हिंगोली - ४३१५१३	०२४५६-२२०१२३	qnykHINGOLI@gmail.com
२१	बीड	जिल्हा युवा अधिकारी	डीप एजेन्सी, नगर रोड, बीड ४३११२	०२४४२-२२२७६९	qnykbeed@gmail.com
२२	परभणी	जिल्हा युवा अधिकारी	डॉ.वाकुरे हॉस्पिटल जवळ व्यंकटेश नगर, कारेगाव रोड परभणी	०२४५२-२२७५५७	qnykparbhani@gmail.com
२३	नांदेड	जिल्हा युवा अधिकारी	नेहरू युवा केंद्र, राज निवास, शिवाजी नगर, मालेगाव रोड, जैन मंदिराजवळ, नांदेड-४३१६०४	०२४६२-२६३४०३	qnyknanded@gmail.com
२४	लातूर	जिल्हा युवा अधिकारी	मध्यवर्ती प्रशासकीय इमारत, दुसरा मजला, दक्षिण बाजू, कलेक्टर कंपाउंड लातूर ४१३५३१	०२३८२-२५८०८३	qnyklatur@gmail.com
२५	धाराशिव	जिल्हा युवा अधिकारी	मध्यवर्ती प्रशासकीय इमारत, पहिला मजला, रुम क्र.२६ धाराशिव धाराशिव-४१३५०१	०२४७२-२२२७१९	qnykosmanabad@gmail.com
२६	अमरावती	जिल्हा युवा अधिकारी	नेहरू युवा केंद्र, अल हबीब बंगलो, सर्किट हाउस ते बियाणी चौक रोड,	०७२१-२६६२६६३	qnykamaravati@gmail.com

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ. क्र.	जिल्हाचे नांव	जिल्हाकार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दुरध्वनी क्रमांक	ईमेल
			कॅम्प, अमरावती - ४४४६०२		
२७	अकोला	जिल्हा युवा अधिकारी	दुसरा मजला, वसंत देसाई स्टेडियम, रेल्वे स्टेशन रोड, अकोला-४४४००१	०७२४-२४२५१९०	qnykakola@gmail.com
२८	बुलढाणा	जिल्हा युवा अधिकारी	प्लॉट क्र. २०२, दुसरा मजला, डीएसडी सिटी मॉल, पितृछाया बिल्डिंग, बुलढाणा-४४३००१	०७२६२-२४२१२२	qnykbuldana@gmail.com
२९	यवतमाळ	जिल्हा युवा अधिकारी	नेहरू युवा केंद्र, चंदन नगर, वडगावराव, यवतमाळ ४४५००१	०७२३२-२४२२७८	qnykyavatmal@gmail.com
३०	वाशिम	जिल्हा युवा अधिकारी	भागीरथी निवास, सिव्हिल लाइन वाशिम, ४४४५०५	०७९८२-२३७३३१	qnykwashim@gmail.com
३१	नागपूर	जिल्हा युवा अधिकारी	३४९/०२ कस्तुरबा भवन, किफायत बाजार जवळ, बजाज नगर, नागपूर-४४००१०	०७९२-२२३७४९३	qnyknagpur@gmail.com
३२	वर्धा	जिल्हा युवा अधिकारी	नेहरू युवा केंद्र, व्हीआयपी रोड, नंदादीप बिल्डिंग, गोपुरी, वर्धा - ४४२००१	०७९५२-२२४३३६	qnykwardha@gmail.com
३३	भंडारा	जिल्हा युवा अधिकारी	नेहरू युवा केंद्र, राजगोपालचारी वार्ड, सिव्हिल लाइन, भंडारा-४४९९०४	०७९८४-२५४८३१	qnykbandara@gmail.com
३४	चंद्रपूर	जिल्हा युवा अधिकारी	आशीर्वाद, प्लॉट क्र. १८, साईबाबा मंदिर वार्ड, सिव्हिल लाईन्स, चंद्रपूर-४४२४०१	०७९७२-२५२२४२	qnykchandrapur@gmail.com
३५	गडचिरोली	जिल्हा युवा अधिकारी	नेहरू युवा केंद्र, रिलायन्स पेट्रोल पंपाजवळ, चंद्रपूर रोड, गडचिरोली-४४२६०५	०७९३२-२९५०८९	qnykgadchiroli@gmail.com
३६	गोंदिया	जिल्हा युवा अधिकारी	नेहरू युवा केंद्र, कापसे बिल्डिंग, राणा प्रताप वॉर्ड सिव्हिल लाईन्स गोंदिया-४४९६०१	०७९८२-२३७३३१	qnykgondia@gmail.com

२९. महाराष्ट्र ऊर्जा विकास अभिकरण (मेडा) (महाराष्ट्र शासन पुरस्कृत)

अ.क्र.		तपशील
१	शासनाच्या विभागाचे नांव:	ऊर्जा विभाग
२	महामंडळाचे नांव (महामंडळ असल्यास):	--
३	विभागाची वेबसाईट:	www.mahaurja.com

१. योजनांचा तपशील: महाकृषी ऊर्जा अभियान - सौर कृषी पंप कुसुम योजना (घटक-ब)

अ.क्र.		तपशील
१	योजनेचे नांव	महाकृषी ऊर्जा अभियान - सौर कृषी पंप कुसुम योजना (घटक-ब)
२	लाभार्थी गट: उदा. अ.जा./अ.ज./ वि.जा./भ.ज./इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	सर्व साधारण व अ.जा./अ.ज.
३	लाभार्थी पात्रता	शाश्वत जलस्रोत उपलब्ध असणारे परंतु पारंपरिक वीज कनेक्शन उपलब्ध नसणारे सर्व शेतकरी पात्र राहतील.
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप / पशुधन वाटप इ.	शेतकऱ्यांसाठी सौर पंप वाटप करणे.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	सदर योजनेतर्गत ज्या शेतकऱ्यांकडे शाश्वत जलस्रोत उपलब्ध आहे. परंतु पारंपरिक वीज कनेक्शन उपलब्ध नाही अशा सर्व शेतकऱ्यांना सौर कृषी पंप अनुदान तत्वावर दिले जातात.
६	अनुदान मर्यादा	सर्व साधारण - ९०% आणि अ.जा./अ.ज.- ९५ %
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	-
८	इतर माहिती	-

२. संपर्क:

२.१ मुख्य/राज्यस्तरीय कार्यालय:

अ.क्र.	राज्यस्तरीय प्रमुख अधिकार्याचे पदनाम	राज्यस्तरीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	मा. महासंचालक	महाराष्ट्र ऊर्जा विकास अभिकरण, औंधरोड, स्पायसर कॉलेज समोर, पशुसंवर्धन आयुक्तालय शेजारी, औंध, पुणे-४११ ०६७	०२०- ३५०००४५०	meda@mahaurja.com

२.२ विभागीय कार्यालये:

अ. क्र.	विभागीय कार्यालयाचे नाव	विभागीय कार्यालय प्रमुख/वाचे पदनाम	विभागीय कार्यालयाचा पत्ता	दुरध्वनी क्रमांक	ई-मेल
१	नागपूर विभागीय कार्यालय	विभागीय महाव्यवस्थापक	दुग्ध विकास कर्मचारी गृहनिर्माण सहकारी संस्था पहिला मजला, स.नं. २४४-ए/५-एन, वाई नं.६६,मोजा सिताबलडी, पाम रोड, सिव्हील लाईन्स, जीपीओ स्क्वेअर, नागपूर-४४० ००१	०७१२-२५६४२५६	domedanagpur@mahaurja.com
२	पुणे विभागीय कार्यालय	विभागीय महाव्यवस्थापक	औंध रोड, स्पायसर कॉलेज समोर, पशुसंवर्धन आयुक्तलया शेजारी, औंध, पुणे - ४११ ००७	०२०-३५०००४५०	domedapune@mahaurja.com
३	कोल्हापूर विभागीय कार्यालय	विभागीय महाव्यवस्थापक	सि.स.पं.२४९/अ-१/५५, ई-वॉर्ड म्हाडा कॉम्प्लेक्स, नागाळा पार्क, जिल्हा परिषदेजवळ कोल्हापूर - ४१६ ००३	०२३१-२६८०००९	medakolhapur@mahaurja.com
४	नाशिक विभागीय कार्यालय	विभागीय महाव्यवस्थापक	नाशिक जिल्हा कृषि औद्योगिक सहकारी संघ लि.नाशिक, कृषि भवन, तळमजला, एन.डी.सी.सी.बँके शेजारी, व्दारका पॉईंट, नवीन मुंबई आग्रा रोड, नाशिक - ४२२ ०११	०२५३-२५९८६८५	domedanashik@mahaurja.com
५	छत्रपती संभाजीनगर कार्यालय	विभागीय महाव्यवस्थापक	सिटी सव्हे नं. १११४९, शॉप नं. ३०५, तिसरा मजला, साई ट्रेड सेंटर, रेल्वे स्टेशन रोड, छत्रपती संभाजीनगर - ४३१ ००५	०२४०-२६५३५१५	domedaabad@mahaurja.com
६	अमरावती विभागीय कार्यालय	विभागीय महाव्यवस्थापक	विभागीय क्रिडा संकुल, मोर्शी रोड, अमरावती -४४४६०३	०७२१-२६६१६१०	domedaamravati@mahaurja.com
७	मुंबई विभागीय कार्यालय	विभागीय महाव्यवस्थापक	महाराष्ट्र ऊर्जा विकास अभिकरण १०१२ ए, १० वा मजला, एम्बॅसी सेंटर, नरीमन पॉईंट, मुंबई - ४०० ०२१	०२२-२२८७६४३६	medamumbai@mahaurja.com
८	लातूर विभागीय कार्यालय	विभागीय महाव्यवस्थापक	श्री. श्री. हार्डटस, सर्वे न. २७/ए/१ प्लॉट क्र.४ आय.डी. बी. आय. बँकेच्यावर, औसा रोड, लातूर - ४१३ ५१२	०२३८२-२२६६८०	domedalatur@mahaurja.com

३०. रेशीम विभाग

रेशीम उद्योग हा कृषी आधारित, कामगार-केंद्रित, निर्यात अभिमुख, व्यावसायिक उद्योग आहे. हा महाराष्ट्रातला महत्वाचा उद्योगधंदा आहे. गतकाळातील हा पूरक उद्योग आज प्रमुख उद्योगधन्दापैकी एक मानला जातो. म्हैसूर चे रेशीम हे सौंदर्य व वैभवाचे दुसरे नाव आहे. म्हैसूर रेशीम हे अंतर्गत बौद्धिक मालमत्ता अधिकार भौगोलिक निर्देश म्हणून दाखल करण्यात आला आहे. महाराष्ट्र ही म्हैसूर रेशीम ची जन्मभूमी आहे.

लाभार्थी गट :- शेतीकरी व अनुसूचित जाती - जमाती.

योजना :-

- महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजना - शेतकरी
- केंद्र पुरस्कृत - केंद्रीय रेशीम मंडळ, बेंगलोर यांचेकडील सिल्क सग्रम योजन (ISDS) - शेतकरी
- नानाजी देशमुख कृषी संजीवनी प्रकल्प (पोकरा) योजना - अनुसूचित जाती - जमाती.

वेबसाईट - <https://mahasilk.maharashtra.gov.in>

संपर्क क्रमांक :- ०७१२ - २५६९९२६/ २७

अ.क्र.		तपशील
१	शासनाच्या विभागाचे नांव:	रेशीम संचालनालय,(वस्त्रोद्योग विभाग) नागपुर
२	महामंडळाचे नांव (महामंडळ असल्यास):	-
३	विभागाची वेबसाईट:	www.mahasilk.maharashtra.gov.in

१.योजनेचा तपशील

१.१ महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजना

अ.क्र.		तपशील
१	योजनेचे नांव	महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजना
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./सर्व साधारण इ.	१. अनुसूचित जाती २. अनुसूचित जमाती ३. भटक्या जमाती ४. विमुक्त जमाती ५. दारिद्र्य रेषेखालील कुटुंबे ६. महिला प्रधान कुटुंबे ७. शारीरिक अपंगत्व प्रधान असलेली कुटुंबे ८. भूसुधार योजनेचे कुटुंबे ९. इंदिरा आवास योजनेचे लाभार्थी १०. अनुसूचित जमाती व अन्य परंपरागत वन्य निवासी (वन अधिकार

अ.क्र.	तपशील	
		मान्यता २००६)नुसार पात्र व्यक्ती ११. कृषी कर्ज माफी योजना सन २००८नुसार अल्प भूधारक (एक हेक्टर पेक्षा जास्त दोन हेक्टर पर्यंत) व सीमांत शेतकरी (एक हेक्टर पेक्षा कमी)
३	लाभार्थी पात्रता	१. केंद्र शासनाच्या नवीन मार्गदर्शक सूचनानुसार एका ग्रामपंचायत क्षेत्रातील उपरोक्त प्रवर्ग १ ते १० मधील लाभार्थी. २. प्रवर्ग १ ते १० मधील लाभार्थी संपल्यानंतर अल्पभूधारक व सीमांत शेतकऱ्यांना लाभ देण्यात येईल. ३. लाभार्थी हा महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेअंतर्गत जाँब कार्ड धारक असावा. तसेच त्याला स्वतः च्या लागवडीवर अकुशल मजूर म्हणून काम करणे आवश्यक आहे. ४. तुती लागवड व संगोपन कामाची क्षेत्र मर्यादा एक एकर (दोन एकर) आहे. महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार योजनेअंतर्गत मजुरीचा संपुर्ण खर्च संबंधित मजुराला पोस्ट/बँक खात्यामार्फत तहसीलदारांकडून देण्यात येईल. तसेच सामुग्रीचे प्रदान संबंधित लाभधारकांनी लागवड केल्यानंतर एन.ई.एफ.टी द्वारे तहसीलदारामार्फत करण्यात येईल.
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.	महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनामध्ये अकुशल ६० टक्के तर कुशल ४० टक्के अशा प्रमाणात अनुदान दिले जाते.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	१.शेतकऱ्याकडे किमान एक एकर पाण्याची निचरा होणारी व बारमाही पाण्याची सोय असलेली जमीन आवश्यक. २.तुती लागवड ,कीटक संगोपन साहित्य व पक्के आदर्श कीटक संगोपन गृह बांधण्याची क्षमता असावी. ३.शेतकरी प्रकल्प /समुहातील असावा. पात्र शेतकऱ्याला एक एकर तुती लागवडीसाठी रु.५०० नोंदणी फी जमा करावी लागेल ४.वैयक्तीक लाभार्थ्यासाठी ३ वर्षांची योजना ५.अंडीपुंजी घेऊन किटक संगोपन करणे व त्यापासुन कोष उत्पादन घेणे हे अत्यंत महत्वाचे आहे.
६	अनुदान मर्यादा	एकरी रु.३,९७,३३५/-
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	२०.११.२०२३ ते २०.१२.२०२३ अभीयान
८	इतर माहिती	आवश्यक कागदपत्रे- ७/१२, ८अ, शेतीचा नकाशा, आधारकार्ड,पॅनकार्ड, बँक पासबुकची झेरॉक्स ,अदयावत जाँबकार्ड ,लेबर बजेट मध्ये समाविष्ट असल्याचा दाखला, ग्रामपंचायतीचा ठराव इ.

१.२ केंद्र पुरस्कृत -सिल्क समग्र -२ योजना

अ.क्र.	तपशील	
१	योजनेचे नांव	केंद्र पुरस्कृत -सिल्क समग्र -२ योजना
२	लाभार्थी गट: उदा.अ.जा./अ.ज./ वि.जा./ भ.ज./ इ.मा.व./वि.मा.प्र./ सर्व साधारण इ.	१.सर्वसाधारण २.अनुसूचित जाती ३.अनुसूचित जमाती
३	लाभार्थी पात्रता	--
४	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं	सर्वसाधारण परंतु मनरेगा योजनाच्या निकषात न बसणा-या ५

अ.क्र.	तपशील	
	रोजगारासाठी कर्ज / प्रशिक्षण / साहित्य वाटप/ पशुधन वाटप इ.	एकर क्षेत्रापेक्षा जास्त जमीनधारक असणारे शेतकरी.
५	योजनेचा संक्षिप्त तपशील	पात्र शेतक-यांना कामाच्या पुर्ततेनुसार एक एकरसाठी रु.५.०० लाखाचे अनुदान तथा २ एकरसाठी रु.७.०० लाखाचे अनुदान यामध्ये तुती लागवड, ड्रिप ईरीगेशन, किटक संगोपन साहित्य व किटक संगोपन गृहासाठी सर्वसाधारण गटासाठी ७५ टक्के तर अनुसूचित जाती/अनुसूचित जमातीसाठी ९० टक्के अनुदान दिले जाते.
६	अनुदान मर्यादा	एकरी रु.५,००,०००/- दोन एकरसाठी रु.७,००,०००/-
७	अर्ज करण्याचा कालावधी	२०.११.२०२३ ते २०.१२.२०२३ अभियान
८	इतर माहिती	आवश्यक कागदपत्रे- ७/१२, ८अ, आधारकार्ड, पॅनकार्ड, बँक पासबुकची झेरॉक्स, इ.

२ संपर्क: जिल्हा रेशीम कार्यालय, वाई-पाचगणी रोड, वाई . पिन कोड - ४१२८०३

२.१ मुख्य /राज्यस्तरीय कार्यालय:

अ.क्र.	राज्यस्तरीयप्रमुख अधिकार्याचे पदनाम	राज्यस्तरीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	संचालक, रेशीम संचालनालय, नागपुर	रेशीम संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य प्रशासकीय इमारत क्रं.२, बी-विंग, ६ वा माळा, विभागीय आयुक्त कार्यालय परिसर, सिव्हील लाईन, नागपुर-४४०००१.	०७१२/२५६९९२१, २६,२७,२८	dos.maha@gmail.com

२.२ विभागीय कार्यालये:

अ. क्र.	विभागीय कार्यालयाचे नांव	विभागीय कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	विभागीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
१	प्रादेशीक रेशीम कार्यालय,पुणे	सहायक संचालक	प्रादेशीक रेशीम कार्यालय,२४-ब, मुंबई-पुणे रोड, शासकीय दुध डेअरी समोर, मरीआय गेट, वाकडेवाडी, पुणे-४११००३	०२०/ २५८१४४८३	rosoreshimpune3@gmail.com
२	प्रादेशीक रेशीम कार्यालय, छत्रपती संभाजीनगर	उपसंचालक	प्रादेशीक रेशीम कार्यालय,प्लॉट नं.-१५ एन-१,सिडको, एपीआय कंपनीसमोर, एम.आय.डी.सी, छत्रपती संभाजीनगर -४३१००१	०२४०/ २४७५७४७	dydirectorm@gmail.com
३	प्रादेशीक रेशीम कार्यालय, अमरावती	सहायक संचालक	प्रादेशीक रेशीम कार्यालय,दाभा फार्म, अकोला रस्ता, अमरावती-४४४६०३	०७२२१/ २५३००४५	amravatiro@gmail.com
४	प्रादेशीक रेशीम	सहायक	प्रादेशीक रेशीम कार्यालय,	०७१२/ २५३००४५	divseringp@gmail.com

अ. क्र.	विभागीय कार्यालयाचे नांव	विभागीय कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	विभागीय कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ईमेल
	कार्यालय, नागपुर	संचालक	प्रशासकीय इमारत क्र.२, बी-विंग, ६ वा माळा, विभागीय आयुक्त कार्यालय परिसर, सिव्हील लाईन, नागपुर-४४०००१.	२५६९९२७	

२.३ जिल्हास्तरीय कार्यालये

अ क्र	जिल्ह्याचे नाव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ई मेल
१.	मुंबई शहर	-	-	-	-
२.	मुंबई उपनगर	-	-	-	-
३.	ठाणे		या जिल्ह्यासाठी स्वतंत्र कार्यालय नसून कामकाज पालघर जिल्हा कार्यालयातून चालवले जाते.		
४.	पालघर	रेशिम विकास अधिकारी-२	जिल्हा रेशीम कार्यालय, प्लॉट क्र १८१, मातोश्री बिल्डींग, पंचायत समिती समोर, जव्हार, पालघर - ४०१६०३	०२५२० २२३३९४	reshimthane@gmail.com
५.	रायगड	रेशिम विकास अधिकारी-२	या जिल्ह्यासाठी स्वतंत्र कार्यालय नसून कामकाज कोल्हापूर जिल्हा कार्यालयातून चालवले जाते.		
६.	रत्नागिरी		या जिल्ह्यासाठी स्वतंत्र कार्यालय नसून कामकाज कोल्हापूर जिल्हा कार्यालयातून चालवले जाते.		
७.	सिंधुदुर्ग		या जिल्ह्यासाठी स्वतंत्र कार्यालय नसून कामकाज कोल्हापूर जिल्हा कार्यालयातून चालवले जाते.		
८.	पुणे	रेशिम विकास अधिकारी-१	जिल्हा रेशीम कार्यालय, २४ ब, मुंबई पुणे रस्ता, पुणे ४११ ००३	०२० २५८१४४८३	reshimpune@gmail.com
९.	सातारा	रेशिम विकास अधिकारी-१	जिल्हा रेशीम कार्यालय, वाई, जिल्हा सातारा ४१२ २०३	०२१६७ २२००४२	reshimwai@gmail.com
१०.	सांगली	रेशिम विकास अधिकारी-१	जिल्हा रेशीम कार्यालय, लोकल बोर्ड कॉलोनी, शिवसदन बिल्डींग, प्लॉट ७, सांगली ४१६४१६	०२३३ २६०२१८७	reshimsangali@gmail.com
११.	सोलापूर	रेशिम विकास अधिकारी-१	जिल्हा रेशीम कार्यालय, इंदिरा गांधी स्टेडीयम, पार्क चौक ५०, सोलापूर ४१३००१	०२१७ २३२३१४८	reshimsolapur@gmail.com
१२.	कोल्हापूर	रेशिम विकास अधिकारी-२	जिल्हा रेशीम कार्यालय, ५६४ ई वार्ड, व्यापारी पेठ, पहिली गल्ली, शाहूपुरी कोल्हापूर ४१६००५	०२३१ २६५४४०३	reshimkolhapur@gmail.com

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ क्र	जिल्ह्याचे नाव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचे पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ई मेल
१३.	नाशिक	रेशिम विकास अधिकारी-२	जिल्हा रेशीम कार्यालय, याशोतारा बिल्डींग, प्लॉट नं. २०, साईनाथ नग, नाशिक ४२२०११	०२५३ २५९५८७०	reshimnashik@gmail.com
१४.	जळगाव		या जिल्ह्यासाठी स्वतंत्र कार्यालय नसून कामकाज नाशिक जिल्हा कार्यालयातून चालवले जाते.		
१५.	धुळे		या जिल्ह्यासाठी स्वतंत्र कार्यालय नसून कामकाज नाशिक जिल्हा कार्यालयातून चालवले जाते.		
१६.	अहमदनगर	रेशिम विकास अधिकारी-१	जिल्हा रेशीम कार्यालय, १४/क, सिध्दीविनायक कॉलोनी, अक्झालीयाम शाळे जवळ, सावेडी नगर, मनमाड रोड अहमदनगर ४१४३०५	०२४१ २४२८५४६	reshimahamadnagar@gmail.com
१७.	नंदुरबार		या जिल्ह्यासाठी स्वतंत्र कार्यालय नसून कामकाज नाशिक जिल्हा कार्यालयातून चालवले जाते.		
१८.	छत्रपती संभाजीनगर	रेशिम विकास अधिकारी-१	जिल्हा रेशीम कार्यालय, प्लॉट नं. १५, एन १, सिडको ई पी आय कंपनीसमोर, एम आय डी सी छत्रपती संभाजीनगर ४३१००१	०२४० २४७५७४७	dsosilkabad@gmail.com
१९.	जालना	रेशिम विकास अधिकारी-२	जिल्हा रेशीम कार्यालय, निलेप अ २१, अतिरिक्त एम आय डी सी, कृषिघन सीड्स कंपनीजवळ जालना ४३१२०३	०२४८२ २२००४७	reshimpune@gmail.com
२०.	हिंगोली	रेशिम विकास अधिकारी-२	जिल्हा रेशीम कार्यालय, गंगानगर, खुराना पेट्रोल पंपाजवळ, नांदेड रोड, हिंगोली ४३१५१३	०२४५६ २२१६७८	dsohingoli9@gmail.com
२१.	बीड	रेशिम विकास अधिकारी-१	जिल्हा रेशीम कार्यालय, शिवाजीनगर पूर्व बार्शी रोड, बीड ४३११२२	०२४४२ २२११२९	silkbeed@gmail.com
२२ ..	परभणी	रेशिम विकास अधिकारी-२	जिल्हा रेशीम कार्यालय, प्लॉट नं. सी ३७, मथुरा वे बीज समोर, एम आय डी सी परभणी ४३१४०२	०२४५२ २३१६३६	dsoparbhani@gmail.com
२३.	नांदेड	रेशिम विकास अधिकारी-२	जिल्हा रेशीम कार्यालय, मागणपूर मागणपुरा बालाजी मंदिर जवळ, नावामोंडा नांदेड ४३१६०२	०२४६२ २८४२९१	dso2nanded@gmail.com
२४.	लातूर	रेशिम विकास अधिकारी-२	जिल्हा रेशीम कार्यालय, एम आय डी सी कार्यालय परिसर, पोस्ट ऑफिस शेजारी, लातूर ४१३५३१	०२३८२ २२३४८७	serilatur2019@gmail.com
२५.	धाराशिव	रेशिम विकास	जिल्हा रेशीम कार्यालय, सेन्द्रल	०२४७२	dsoobd@gmail.com

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ क्र	जिल्ह्याचे नाव	जिल्हा कार्यालय प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालयाचे पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक	ई मेल
		अधिकारी-१	बिल्डींग, जिल्हा उद्योग केंद्राजवळ, रामनगर, धाराशिव ४१३५०१	२२३८८५	
२६.	अमरावती	रेशिम विकास अधिकारी-१	जिल्हा रेशीम कार्यालय, दाम फार्म, अकोला रस्ता, अमरावती ४४४६०३	०७२२१ २५३०९८८	silkamravati@gmail.com
२७.	अकोला	रेशिम विकास अधिकारी-२	जिल्हा रेशीम कार्यालय, साधना बिल्डींग, इन्कम ट्याक्स चौक गोरक्षण रोड, अकोला, ४४४१०४	०७२४ २२५८०३६	dsoakola@gmail.com
२८ ..	बुलढाणा	रेशिम विकास अधिकारी-२	जिल्हा रेशीम कार्यालय, मुड्डेले आउत बॉडे दवाखाना जवळ धाड रोड बुलढाणा ४४३००१	०७२६२ २४४४५६	sdo2buldhana@gmail.com
२९.	यवतमाळ	रेशिम विकास अधिकारी-२	जिल्हा रेशीम कार्यालय, टिळकवाडी सारस्वत चौक यवतमाळ ४४५००१	०७२३२ २३७४१९	seriyavatmal@gmail.com
३०.	वाशीम	रेशिम विकास अधिकारी-२	जिल्हा रेशीम कार्यालय, इलेमाले यांचा बंगला जुना पुसद नाका, वाशीम ४४४५०५	०७२५२ २३३५५२	reshimwashim@gmail.com
३१.	नागपूर	रेशिम विकास अधिकारी-१	जिल्हा रेशीम कार्यालय, हातमाग महामंडळ परिसर, उमरेड रोड नागपूर-४४० ००९	०७१२ २७१५५०७	dsosilknag@gmail.com
३२.	वर्धा	रेशिम विकास अधिकारी-२	जिल्हा रेशीम कार्यालय, इंदिरानगर सावंगी, मेघे यवतमाळ रोड, वर्धा- ४४२००१	०७१५२ २४२९०३	seriwardha@gmail.com
३३.	भंडारा	रेशिम विकास अधिकारी-२	जिल्हा रेशीम कार्यालय, कडव निवास पोलीस अधीक्षक कार्यालयाजवळ, संत तुकडोजी वाडी, भंडारा ४४१९०४	०७१८४ २०२३३१	bhandaradso@gmail.com
३४.	चंद्रपूर	रेशिम विकास अधिकारी-१	पाथरी, ता. सावली, चंद्रपूर ४४१२१५	०७१७४ २७६७११	dsopathri@gmail.com
३५.	गडचिरोली	रेशिम विकास अधिकारी	जिल्हा रेशीम कार्यालय, वडसा रोड, आरमोरी गडचिरोली ४४२६०५	०७१३७ २६६५४१	reshimpune@gmail.com
३६.	गोंदिया	रेशिम विकास अधिकारी-२	जिल्हा रेशीम कार्यालय, मोहाडी रोड, तहसीलदार ऑफिस, जवळ, ता. अर्जुनी मोरगाव गोंदिया.	०७१९६ २२०७२८	arjunidso@gmail.com

३१. सामाजिक वनीकरण संचालनालय

नैसर्गिक संपदेचे संरक्षण तसेच संवर्धन हा या युगातील राष्ट्रीय मुद्दा राहिला नसून तो कधीचाच आंतरराष्ट्रीय झालेला आहे, वने नैसर्गिक स्रोतांचा अविभाज्य भाग असून त्यास अनन्यसाधारण असे महत्त्व आहे. दिवसागणिक होणारा पर्यावरणीय बदल व त्यावरील आधुनिक उपाययोजना म्हणून कार्बन sequestration करणे यात वनांचा मोलाचा वाटा आहे. राज्यातील विपुल आणि संपन्न जैवविविधता व तिचे संवर्धन करण्याचे दृष्टीने वन विभागाने नीतिगत धोरण अवलंबून अंमलबाजवणी करण्याचा निर्णय घेतलेला आहे. निसर्ग पर्यटनाचे माध्यमातून वन्यजीवांचे शास्वत व्यवस्थापन करणे अपेक्षित आहे. काष्ठ तसेच अकाष्ठ वनोपजांचे उत्पादन व व्यवस्थान शास्त्रीय दृष्टीकोणातून करणे, तसेच संयुक्त वन व्यवस्थापनाचे माध्यमातून नैसर्गिक स्रोतांचे या शिवाय वनांवर अवलंबून असलेल्याचे जीवनमान उंचावण्याचे दृष्टीने सतत प्रयत्न राहणे अत्यावश्यक असून तसा प्रयत्न वनविभागामार्फत करणे अपेक्षित आहे. बांबू तसेच इतर वनोपजांवर आधारित मूल्यवर्धित वस्तु, स्थानिक हस्त कारागीर, मजूर यांचे राहणीमान उंचावण्याचे दृष्टीने प्रयत्न करणे प्रस्तावित आहे. एवढेच नव्हे तर भौगोलिक क्षेत्राच्या ३३% टक्के वनाच्छादन करण्याकरिता प्राधान्य देण्याचे शासनाचे धोरण आहे.

वेबसाईट - <https://mahaforest.gov.in>

संपर्क क्रमांक :- ०७१२-२५५०६७०

पडीक जमिनीवर वनीकरण करण्याच्या उद्देशाने स्थापन करण्यात आलेले सामाजिक वनीकरण संचालनालय आता वन विभागाच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखाली आणण्याचा निर्णय राज्य सरकारने घेतला आहे. हा बदल करताना कर्मचाऱ्यांच्या सेवेत अथवा वेतनात कोणताही बदल होणार नसल्याचे स्पष्ट करण्यात आले आहे. राष्ट्रीय कृषी आयोगाने (NCA, १९७६) परिभाषित केल्यानुसार सामाजिक वनीकरणाची उद्दिष्टे आहेत: (अ) शेणाच्या जागी इंधन लाकडाचा पुरवठा; (ब) लहान लाकडाचा पुरवठा; (क) चाऱ्याचा पुरवठा; (ड) वारा आणि मातीची धूप यापासून कृषी क्षेत्राचे संरक्षण; आणि (ई) मनोरंजनाच्या सुविधांची निर्मिती उद्दिष्टे:-

कठोर हवामान घटकांपासून शेतीचे पर्यावरण संरक्षण विकसित करण्यात मदत करणे. पशुधन संगोपनासाठी ग्रामीण भागातील चाऱ्यासाठी घरगुती लाकूड लाकूड वाढवणे अकुशल कामगारांच्या नोकऱ्यांमध्ये वाढ करणे.

योजना:-

१. छत्रपती शिवाजी महाराज वनश्री पुरस्कार योजना
२. वृक्षांची जोपासना हीच निसर्गाची उपासना योजना
३. कन्या वनसमृद्धी योजना
४. महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेतर्गत वैयक्तिक लाभार्थ्यांच्या शेताच्या बांधावर व शेतकऱ्यांच्या शेत जमिनीवर वन विभागाच्या सामाजिक वनीकरण शाखेमार्फत वृक्ष लागवड कार्यक्रम राबविण्याबाबत
५. डॉ. श्यामाप्रसाद मुखर्जी जन वन विकास योजना

अ.क्र	तपशिल	
१.	शासनाच्या विभागाचे नाव	वन विभाग
२.	महामंडळाचे नाव	-
३.	विभागाची वेबसाईट	www.mahaforest.gov.in.com

१. योजना तपशील

१.१ डॉ.श्यामाप्रसाद मुखर्जी जन वन विकास योजना

अ.क्र	तपशिल	
१.	योजनेचे नाव	डॉ.श्यामाप्रसाद मुखर्जी जन वन विकास योजना
२.	लाभार्थीचा गट उदा अजा/अ.ज./विजा/ भ.ज./इमाव/वि.मा.प्र/सर्वसाधारण इ	सर्वसाधारण
३.	लाभार्थीची पात्रता	-
४.	योजनेचे स्वरूप उदा.स्वयं रोजगारसाठी कर्ज/प्रशिक्षण/साहित्य वाटप इ.	प्रशिक्षण देणे
५.	योजनेचा संक्षिप्त तपशिल	महसूल व वन विभाग शा.नि.क्र डब्ल्यूएलपी- ५१५/प्र.क्र.१५५/फ-१ मंत्रा.मुंबई दि.०४/०८/२०१५
६.	अनुदान मर्यादा	नाही
७.	अर्ज करण्याचा कालावधी	-
८.	इतर माहिती	१. सदर महिला व युवकांना स्वयंरोजगारविषयी प्रशिक्षण देणे क्षमता बांधणी करणे व रोजगाराच्या संधी उपलब्ध करून देणे या करीता औद्योगिक तज्ञांचा व पर्यटन संस्थांचा सहभाग घेणे गौण वनउपज संकलन मुल्यवृद्धी व विक्रीस सहाय्य करणे २. निसर्ग पर्यटन व गृह पर्यटनाचा होम स्टे विकास करणे तसेच अनुषंगीक क्षमता बांधणी करणे व प्रशिक्षण देणे.

२. संपर्क

२.१ मुख्य/राज्यस्तरीय कार्यालय

अ.क्र	राज्यस्तरीय प्रमुख अधिका-यांचे नाव	राज्यस्तरीय कार्यालयाचा पत्ता	दुरध्वनी क्र	ई-मेल
१.	प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन बल प्रमुख)	नागपूर	०७१२-२५५०६७५	ccftchandrapur@mahafor est.gov.in

२.२ विभागीय कार्यालय

अ.क्र	विभागीय कार्यालयाचे नाव	विभागीय कार्यालय प्रमुखांचे पदनाम	विभागीय कार्यालयाचा पत्ता	दुरध्वनी क्र	ई-मेल
१.	मुख्य वनसंरक्षक चंद्रपूर वनवृत्त चंद्रपूर कार्यालय	मुख्य वनसंरक्षक	चंद्रपूर	०७१७२- २५६२७९	ccftchandrapur@mahafor est.gov.in

२.३ जिल्हास्तरीय कार्यालय

अ.क्र	जिल्हाचे नाव	जिल्हा कार्यालयाच्या प्रमुखाने पदनाम	जिल्हा कार्यालय पत्ता	मोबाईल क्र	ई-मेल
१.	चंद्रपूर	विभागीय वन अधिकारी	चंद्रपूर	९४२२९८४५४८	dfochandrapur@gmail.com
२.	यवतमाळ	वनसंरक्षक	धामणगाव रोड, यवतमाळ	०७२३२-२४३५७५	ccftyavatmal@mahaforest.gov.in
३.	नाशिक	वनसंरक्षक	नाशिक	०२५३२-५९७८४५	ccftnashik@mahaforest.gov.in
४	गडचिरोली	वनसंरक्षक	गडचिरोली	०७९३२-२९५५६७	ccfgadchiroli@mahaforest.gov.in
५	पुणे	वनसंरक्षक	पुणे	०२०२५-६६४९८४	ccfpune@mahaforest.gov.in
६	ठाणे	वनसंरक्षक	ठाणे	०२२२५-३२९६४	ccfthane@mahaforest.gov.in
७	छत्रपती संभाजीनगर	वनसंरक्षक	छ.संभाजीनगर	२४०२३४५५०८	ccfabab@mahaforest.gov.in
८	अमरावती	वनसंरक्षक	अमरावती	०७२९-२६६२०९०	ccfamravati@mahaforest.gov.in
९	धुळे	वनसंरक्षक	धुळे	०२५७२-२२९८४०	ccfdhule@mahaforest.gov.in
१०	नांदेड	वनसंरक्षक	नांदेड	०२४-२-२४६५५६	ccfnanded@mahaforest.gov.in
११	बीड	वनसंरक्षक	परभणी	०२४४२-२२९५९५	ccfbeed@mahaforest.gov.in
१२	धाराशिव	वनसंरक्षक	धाराशिव	०२४७२-२२३४०८	ccfusmanabad@mahaforest.gov.in
१३	कोल्हापूर	वनसंरक्षक	कोल्हापूर	०२३९-२६५३६३२	ccfkolhapur@mahaforest.gov.in
१४	सांगली	वनसंरक्षक	सांगली	०२३३-२३४४६३९	ccfsangli@mahaforest.gov.in
१५	सातारा	वनसंरक्षक	सातारा	०२९६२-२२००५७	ccfsatara@mahaforest.gov.in
१६	सिंधुदुर्ग	वनसंरक्षक	सावंतवाडी	०२३६३-२७००५	ccfsavantwadi@mahaforest.gov.in
१७	रत्नागिरी	विभागीय वन अधिकारी	चिपळून	२३५५-२५२८०४	ccfchiplun@mahaforest.gov.in
१८	नंदूरबार	विभागीय वन अधिकारी	शहादा	०२५६५-२२३४८५	ccfshahada@mahaforest.gov.in
१९	जळगांव	उप वनसंरक्षक	जळगाव	०२५७-२२२९८४०	ccfjalgaon@mahaforest.gov.in
२०	अकोला	उप वनसंरक्षक	अकोला	०७२४-२४२९९६८	ccfakola@mahaforest.gov.in

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

अ.क्र	जिल्हाचे नाव	जिल्हा कार्यालयाच्या प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालय पत्ता	मोबाईल क्र	ई-मेल
					n
२१	बुलढाणा	वनसंरक्षक	बुलढाणा	०७२६२-२४२३३४	ccfbuldhana@mahaforest.gov.in
२२	मुंबई	मुख्य वनसंरक्षक	मुंबई	०२२-२२८१०००३	ccfm-rfd@gmail.com
२३	वासिम	मुख्य वनसंरक्षक	वासिम	०७२५२-२३५५८८	ccfwashim@mahaforest.gov.in
२४	रायगड	उप वनसंरक्षक	अलिबाग	०२१४१-२२२०१६	ccfalibag@mahaforest.gov.in
२५	गोंदिया	उप वनसंरक्षक	गोंदिया	०७१८२-२२२२६५	ccfgondia@mahaforest.gov.in
२६	वर्धा	उप वनसंरक्षक	वर्धा	०७१५२-२४०१७०	ccfwardha@mahaforest.gov.in
२७	भंडारा	उप वनसंरक्षक	भंडारा	०७१८४-२५२२३	ccfbhandara@mahaforest.gov.in
२८	अहमदनगर	उप वनसंरक्षक	अहमदनगर	०२४१-२३२६१४२	dycfanagar@mahaforest.gov.in

३२ सहकार विभाग

अ.क्र	तपशिल	
१.	शासनाच्या विभागाचे नाव	सहकार व पणन व वस्त्रोद्योग विभाग
२.	महामंडळाचे नाव	-
३.	विभागाची वेबसाईट	www.mahasahkar.com

१. योजनेचा तपशील - बेरोजगार उमेदवारांकरीता मजूर सहकारी संस्था स्थापन करणे

अ.क्र	तपशिल	
१.	योजनेचे नाव	बेरोजगार उमेदवारांकरीता मजूर सहकारी संस्था स्थापन करणे
२.	लाभार्थींचा गट उदा अजा/अ.ज/विजा /म.ज/इमाव/वि.मा.प्र/ सर्वसाधारण इ	सर्वसाधारण
३.	लाभार्थींची पात्रता	उमेदवार सुशिक्षित असला पाहिजे
४.	योजनेचे स्वरूप उदा. स्वयं रोजगारसाठी कर्ज/प्रशिक्षण/साहित्य वाटप इ.	लागू नाही
५.	योजनेचा संक्षिप्त तपशिल	ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग शा.नि.क्र प्रासयो२००७/प्र.क्र.०१/यो.९ दि.०८/०५/२००७
६.	अनुदान मर्यादा	नाही
७.	अर्ज करण्याचा कालावधी	कार्यालयीन सुचनेनुसार ई निविदेनुसार
८.	इतर माहिती	बेरोजगार उमेदवारांकरीता मजूर सहकारी संस्था स्थापन करण्यात येते.सदर मजूर सहकारी संस्थेला दर ५ वर्षांनी नुतनीकरण करणे आवश्यक आहे तसेच विद्युत व यांत्रिक मजूर संस्थेला रुपये २५ हजार पर्यंत कामे देण्यात येते.

२. संपर्क

२.१ मुख्य /राज्यस्तरीय कार्यालय

अ.क्र	राज्यस्तरीय प्रमुख अधिका-यांचे नाव	राज्यस्तरीय कार्यालयाचा पत्ता	दुरध्वनी क्र	ई-मेल
१.	सहकार आयुक्त	सेंट्रल बिल्डींग पुणे	-	-

२.२ विभागीय कार्यालय

अ.क्र	विभागीय कार्यालयाचे नाव	विभागीय कार्यालय प्रमुखांचे पदनाम	विभागीय कार्यालयाचा पत्ता	दुरध्वनी क्र	ई-मेल
१.	विभागीय सहनिबंधक, सहकारी संस्था कार्यालय नागपूर	विभागीय सहनिबंधक	बर्डी, नागपूर	-	-

२.३ जिल्हास्तरीय कार्यालय

अ.क्र	जिल्हाचे नाव	जिल्हा कार्यालयाच्या प्रमुखाचे पदनाम	जिल्हा कार्यालय पत्ता	मोबाईल क्र	ई-मेल
१.	चंद्रपूर	जिल्हा उपनिबंधक	भुविकास बँक डि.एन.आर ऑफीस जवळ चंद्रपूर	९५९५५०५३०५	ddrchandrapur@gmail.com
२	मुंबई-१	जिल्हा उपनिबंधक	मुंबई-१	२२६१८४७१	ddr.mumbai१@gov.in
३	मुंबई-२	जिल्हा उपनिबंधक	मुंबई-२	२७५७४९६५	ddr.mumbai२@gov.in
४	ठाणे	जिल्हा उपनिबंधक	ठाणे	२५३३१४८६	ddr.thane@gov.in
५	पालघर	जिल्हा उपनिबंधक	पालघर	२५३३१४८६	ddr.palghar@gov.in
६	रायगड	जिल्हा उपनिबंधक	रायगड	२२२०१३	ddr.raigad@gov.in
७	रत्नागिरी	जिल्हा उपनिबंधक	रत्नागिरी	२२३५४२	ddr.ratnagiri@gov.in
८	सिंधुदुर्ग	जिल्हा उपनिबंधक	सिंधुदुर्ग	२२८७१०	ddr.sindhudurg@gov.in
९	पूणे	जिल्हा उपनिबंधक	पूणे	२५५२२३३५	ddr.punegrain@gov.in
१०	सातारा	जिल्हा उपनिबंधक	सातारा	२३४१४१	ddr.satara@gov.in
११	सांगली	जिल्हा उपनिबंधक	सांगली	२६००३००	ddr.sangli@gov.in
१२	सोलापूर	जिल्हा उपनिबंधक	सोलापूर	२६२९७४९	ddr.solapur@gov.in
१३	कोल्हापूर	जिल्हा उपनिबंधक	कोल्हापूर	२६५६२५८	ddr.kolhapur@gov.in
१४	नाशिक	जिल्हा उपनिबंधक	नाशिक	२५९१५५५	ddr.nashik@gov.in
१५	जळगाव	जिल्हा उपनिबंधक	जळगाव	२२३९७२९	ddr.jalgaon@gov.in
१६	धुळे	जिल्हा उपनिबंधक	धुळे	२३८००७	ddr.dhule@gov.in
१७	अहमदनगर	जिल्हा उपनिबंधक	अहमदनगर	२४५००५५	ddr.ahmednagar@gov.in
१८	नंदुरबार	जिल्हा उपनिबंधक	नंदुरबार	२१००२३	ddr.nandurbar@gov.in
१९	छ.संभाजीनगर	जिल्हा उपनिबंधक	छ.संभाजीनगर	२३३९०३७	ddr.aurangabad@gov.in
२०	जालना	जिल्हा उपनिबंधक	जालना	२२५२०७	ddr.jalna@gov.in
२१	हिंगोली	जिल्हा उपनिबंधक	हिंगोली	२२४३५४	ddr.hingoli@gov.in
२२	बिड	जिल्हा उपनिबंधक	बिड	२२२३२१	ddr.beed@gov.in
२३	परभणी	जिल्हा उपनिबंधक	परभणी	२२००४६	ddr.parbhani@gov.in
२४	नांदेड	जिल्हा उपनिबंधक	नांदेड	२८४८८६	ddr.nanded@gov.in
२५	लातूर	जिल्हा उपनिबंधक	लातूर	२४५१९३	ddr.latur@gov.in
२६	धाराशिव	जिल्हा उपनिबंधक	धाराशिव	२२२२२३	ddr.osmanabad@gov.in
२७	अमरावती	जिल्हा उपनिबंधक	अमरावती	२६६१६३३	ddr.amravati@gov.in
२८	अकोला	जिल्हा उपनिबंधक	अकोला	२४५२७३०	ddr.akola@gov.in
२९	बुलढाणा	जिल्हा उपनिबंधक	बुलढाणा	२४२३३६	ddr.buldhana@gov.in
३०	यवतमाळ	जिल्हा उपनिबंधक	यवतमाळ	२४४४६०	ddr.yeotmal@gov.in
३१	वाशिम	जिल्हा उपनिबंधक	वाशिम	२३९१७३	ddr.washim@gov.in
३२	नागपूर	जिल्हा उपनिबंधक	नागपूर	२५५१२१६	ddr.nagpur@gov.in
३३	वर्धा	जिल्हा उपनिबंधक	वर्धा	२५५७५६	ddr.wardha@gov.in
३४	भंडारा	जिल्हा उपनिबंधक	भंडारा	२५२२४९	ddr.bhandara@gov.in
३५	गडचिरोली	जिल्हा उपनिबंधक	गडचिरोली	२२२३२३	ddr.gadchiroli@gov.in
३६	गोंदिया	जिल्हा उपनिबंधक	गोंदिया	२५०९६३	ddr.gondia@gov.in

३३. व्यवसायांची यादी

उद्योग व्यवसाय सुरु करणाऱ्यांना कोणता व्यवसाय निवडावा या दृष्टीने उपयुक्त अशी काही व्यवसायांची यादी या ठिकाणी फक्त संदर्भासाठी देत आहोत.

व्यवसायाचे नांव	व्यवसायाचे नांव	व्यवसायाचे नांव
आर्टीफिशल इंटेलिजेन्सी	इथिकल हॅकिंग	डिजिटल मार्केटिंग
वेबसाईट डिझयनिंग	संगणक भाषा	इलेक्ट्रिक वाहन रिपेअरिंग
इलेक्ट्रिक वाहन चार्जिंग स्टेशन	सॉफ्टवेअर डेव्हलपर	ब्लॉगिंग
टिफिन सर्व्हीस	पर्सनल जिम ट्रेनर	पर्सनल योगा ट्रेनर
फळ रसवंती गृह	जॉब वर्क्स	कचऱ्यापासून बगीचा
रीळ मेव्हिंग	आय. क्यू एफ. प्रकल्प	सौर उपकरणे विक्री दुकान
एम.सी.आर. टाईल्स	ऑटो ट्यूब्स फ्लॅप्स	पी.व्ही.सी. केबल
खडू उत्पादन	रबर गास्केट	मृद व जल चाचणी प्रयोगशाळा
चहा स्टॉल	वीट उत्पादन	वडा पाव
ससे पालन	सौर कूकरमध्ये खारवलेले शेंगदाणे	खवा तयार करणे
रबर स्टॅम्स	कमी अंतराकरिता कुरीअर सेवा	हात कागद तयार करणे
इंमू पालन (शहामृग)	वेब डेव्हलपमेंट	चार चाकी वाहनांसाठी सेवा केंद्र
केश कर्तनालय	माल वाहतुकीसाठी स्वयंचलित वाहन	इडली
दोर निर्मिती	आटा चक्की	पान दुकान
भात खरेदी करणे	सोया दूध पनीर उत्पादन	चकली
ढाबा	मिनी कॉल सेंटर	तयार कपडे व गांधी टोप्या
ऑटो लॉक्स कार्स्टिंग	आवळा सरबत	गादी तया करणे
साइल व वाटर टेस्टिंग लॅब	कोकम सरबत	मोजे तयार करणे
केबल टी.व्ही.	धोबी सेवा	सोलर वॉटर हिटर
आवळा चहा	मंडप सेवा	मिनी डेअरी
पिको फॉल	शेळी पालन	कृषि बाजार व माहिती केंद्र
ऑफीस फाईल्स	वराह पालन	चिंच पावडर तयार करणे
पापड बनविणे	वॉटर फिल्टर कॅंडलस	मॅंगो ज्यूस तयार करणे
वॉटर फिल्टर कम कूलर	पोहे प्रकल्प	सुके अंजीर तयार करणे
चिकन विक्री केंद्र	झिक फास्फेट	कॉईल वाईडींग
ट्रॉफी निर्मिती	विमा व्यवसाय सेवा	जनरल इंजिनियर
मिनी लायब्ररी	ब्लो-मोल्डींग प्लॉस्टिक वस्तू	हॅचरी
एगज अल्युमीन फेल्क्स	आमचूर	फॅक्स व ई-मेल प्रक्षेपण
काजू प्रक्रिया	फरसाण	मेकअप आर्टिस्ट
शुगर ग्लोब्युल्स	बिंदी	बुक बायडींग
अल्प गुंतवणुकीतून नॅडेप	बेकरी	मोबाईल रिपेरिंग

व्यवसायाचे नांव	व्यवसायाचे नांव	व्यवसायाचे नांव
सॅट्रिय खत		
फळ रसवंती गृह	जॉब वर्क्स	कचऱ्यापासून बगीचा
आळबी व नॅडेप सॅट्रिय खत	सायकल पान व कॅरम दुकान	हरभरा डाळ
टाकाऊ शेतमालाचा उपयोग	भांडी घासण्यासाठी सफाई पावडर	अडूळसा
पावडर अॅसिडॅक्टरीन	कापूर वडी	सुरभी बॅग व इतर वस्तू तयार करणे
डोअरी व नॅडेप सॅट्रिय खत	राजगिन्याच्या वड्या	चिक्की
उसाचे गुन्हाळ	ब्रास बॅड	आमलेट पाव गाडी
क्रेन सेवा	गांडूळ खत तयार करणे	बाजार माहिती केंद्राची स्थापना करणे
कुल्फी व कॅन्डी तयार करणे	स्वीस क्रिस सिमेंट कॉले	अंबाडी सरबत
लिंबू सरबत	किराणा माल व भाजीचे दुकान	कापडी पिश्या
गोल्ड फिंगर तयार करणे	रेशीम उद्योग	चिक्कू मेवा
टेलर्स लेबल	साडीचा फॉल तयार करणे	शंतावरी कल्प
चक्का श्रीखंड	तेलाची घाणी	छोट्या बल्बच्या सजावटी माळा
टोमॅटो केचप	शेवया उत्पादन	लिफाफे तयार करणे
लाकडी फर्निचर	पेप्सी कोला	मोटर रिवायडींग
साडीला पिको फॉल करणे	घड्याळ दुरुस्ती	दुचाकी वाहन धुलाई केंद्र
भाताची गिरणी	वायनरी प्रकल्प	बॅटिंग ग्लोव्हज उत्पादन करणे
किराणा दुकान व पिठाची गिरणी	फळांचा मुरांबा तयार करणे	स्पे प्रिटींग
केळीचे वेफर्स	वनौषधी वनस्पती लागवड	घरगुती उपकरणांची दुरुस्ती
नर्सरी प्रकल्प	लाह्या उत्पादन प्रकल्प	एलपीजी सिलेंडरसाठी ऑल्युमिनियम
बाकरवडी	आधुनिक सुतारकाम	फूलशेती
मुरमुरे	टायपिंग	लिव्कीड सोप तयार करणे
शिकेकाई	स्थानिक व दूरस्थ डाटा एन्ट्री करणे	कुक्कुट पालन
शीतगुहे	एरंडीचे तेल	नाचणीचे सत्व
लोकरीचे कपडे	जाहिरात कला	मेटॅलिक वॉशर्स
विद्युत सेवा तज्ञ	द्रवरुप फिनेल तयार करणे	कॉक्रीट मिक्सर सेवा
झेरॉक्स सेंटर	फॅशनेबल चप्पल तयार करणे	सुगंधित सुपारी प्रकल्प
इव्हेंट मॅनेजमेंट	ग्रामीण गोदाम योजना	बिस्कीटे
धाग्याचे रीळ	लेटेक्स रबर कंडोम्स	अगरबत्ती
माक्याचे तेल तयार करणे	कपड्यांचा सावण	कांदाचाळी
निगुडीचे तेल	आवज्ञालिक असिड	मळणीयंत्र
पुरुषांचे तयार कपडे	आईस्क्रीम चर्नर	ऑटोमोबाईल रॅरेज
प्रिंटींग प्रेस	व्हिडीओ शूटींग सेवा	वैयक्तिक संगणकाची वार्षिक देखभाल
कॅटरिंग सेवा	स्वयंचलीत दुचाकी वाहन दुरुस्ती व	नारळाच्या पानापासून झाडू तबार

व्यवसायाचे नांव	व्यवसायाचे नांव	व्यवसायाचे नांव
	देखभाल	करणे
फरश्यांची पॉलिश करणे	भाजीपाला सुकविणे	डोसाभट्टी
पशुखाद्य तयार करणे	वनस्पती माहिती केंद्र	स्वयंचलित वाहनांमध्ये ग्रीस भरणे
बांबूच्या वस्तू तयार करणे	इंजेक्शन मोल्डेड शूज (बूट)	फोटोग्राफी
पापकॉर्न तयार करणे	कर्बयुक्त शीतपेय (सोडा वॉटर)	भुईमूगाच्या शेंगा फोडणे
प्लाॅस्टिक पार्टस	धान्याची प्रतवारी ठरविणे	खरबूजाच्या व सूर्यफूलाच्या बिया
बटाट्याचे वेफर्स	प्लाॅस्टिक मोल्डींग	डिव्हाट्रेटेड कॅरेट श्रेडस्
वैयक्तिक संगणक देखभाल केंद्र	मधुमक्षिका पालन	द्राक्षाचे सरबत
रोपवाटिका संगोपन	हार्टीकल्चर क्लिनिक	व्हर्चुअल पर्सनल व ऑफिस असिस्टंट
सुतळ्यांची पोती तयार करणे	चामड्यापासून विविध वस्तू बनविणे	क्रॉक्रीटचे ठोकळे
प्लाॅस्टिकचे ज्वेलरी बॉक्स तयार करणे	कडधान्यांपासून डाळ	व्युटीपार्लर
कडबाकुट्टी यंत्र	आयुर्वेदिक सुगंधी तेलाचे उत्पादन	बांगड्याचे फिरते दुकान
वाळविलेल्या माश्यांची विक्री करणे	डिस्ट्रीब्युशन बोर्ड	वाहनांसाठी धुलाई केंद्र

टीप: उपरोक्त यादी ही सूचक असून परिपूर्ण नाही.

*****

३४. उद्योग सुरू करताना लागणारी माहिती

आजचे युग जागतिकीकरणाचे आहे, हे आपण जाणताच आहात. या ग्लोबल युगामध्ये आपल्याला जगाची आव्हाने पेलायची आहेत. आपण करणार असलेला उद्योग, व्यापार, सेवा अथवा शेती उद्योग यांना जागतिक स्पर्धेला तोंड देणे क्रमप्राप्त ठरते. या युगात स्पर्धा ही अपरिहार्य बाब झाली आहे. याची मनाशी गाठ बांधून उद्योग व्यवसायात पदार्पण करण्याची तयार करायली हवी.

आपल्या समाज रचनेत उद्योग, व्यवसायाला पूर्वीच्या काळी प्रतिष्ठा नव्हती किंवा तो आपला प्रांत नव्हे ही समाजाची सर्वसाधारण मनोभूमिका विविध कारणांमुळे निर्माण झाली होती. आता हळूहळू परिस्थिती बदलत आहे. अनेक साहसी युवकांना शून्यातच अतिशय मेहनतीने आपले उद्योग, व्यवसाय सुरू केल्याचे आपण आपल्या आजूबाजूला, परिसरात पाहतो. खऱ्या अर्थाने आजच्या युवा पिढीसमोर हीच प्रेरणास्थाने आहेत. उद्योग, व्यापार, व्यवसाय हे आता मक्तेदारी अथवा पिढीजात त्या व्यवसायात असणा-यांनी उद्योजकीय मानसिकता अथवा गुणसंपदा असलेली कोणतीही व्यक्ती या युगात यशस्वी उद्योजक होऊ शकते हे आता सप्रमाण सिद्ध झालेले आहे. अशा या परिस्थितीमध्ये युवकांना आपले भविष्य घडविण्याच्या दृष्टीने जसा नोकरीच्या आवडत्या पर्यायाचा विचार प्रथम करण्यात येतो तसा विचार उद्योग, व्यापार अथवा सेवा व्यवसायाचा का करण्यात येऊ नये याचा विचार करावा! आज तरुण मंडळी नोकरीभिमूख शिक्षण घेतात, नोकरी मिळण्यासाठी विविध प्रकारे प्रयत्न करतात अन् तेथे अडचण आल्यास आता काही तरी उद्योग व्यवसाय करू असा विचार करतात. हा मार्ग उद्योग, व्यवसायाच्या दृष्टीने निश्चितच हितावह नाही. कारण नाकारात्मक दृष्टिकोनातून स्वीकारलेला मार्ग अथवा नावडीने केलेली एखादी कृती कितपत यश मिळवू शकते याबाबत थोडी शंकाच मनात ठेवते. म्हणून तरुणांनी शालेय शिक्षणातच नोकरी करण्याचा विचार करण्याऐवजी आपली बुद्धी, हुशारी, क्षमता, कौशल्य तुटपुंज्या पगारात विकण्याऐवजी त्याचा उपयोग स्वतःच्या समृद्धीसाठी का करू नये? याचा गांभीर्याने विचार करावा. उद्योग, व्यवसाय, व्यापार करण्याचा निर्णय हा व्यक्तीच्या जीवनावर दीर्घपल्ल्यात परिणाम करीत असतो (चांगला अथवा वाईट) याचा सारासार विचार करूनच उद्योजकतेचा पर्याय उद्योजकीय व्यक्तिमत्त्वांनी निवडावा! विचारांती उद्योजकतेचा पर्याय युवकांना निवडण्याचा निर्णय घेतल्यास पुढील निर्णय घेतांना युवकांनी कसा विचार करावा याबाबतचे मार्गदर्शन.

संधी शोधणे, प्रकल्पाची निवड :- व्यक्तीच्या आयुष्यात विवाहाला जसे महत्त्व आहे तसेच संधी शोधण्याला आहे. कारण दोन्हीचे महत्त्व आहे तसेच संधी शोधण्याला आहे, कारण दोन्ही बाबी व्यक्तीच्या आयुष्यावर दीर्घपल्ल्यामध्ये परिणाम करत असतात. त्यामुळे उद्योग संधी निवडतांना अतिशय, काळजीपूर्वक, अभ्यासपूर्वक निर्णय घ्यावा. असा निर्णय घेताना व्यक्तीने आपले शिक्षण, तांत्रिक कौशल्य, अनुभव, असलेल्या अनुकूल बाबी विचारात घ्याव्यात. एखादी संधी आपल्यासमोर आहे का ? कोणत्या क्षेत्रात आपल्याला उद्योग, व्यवसाय करावा वाटतो उदा. कृषि, प्लॅस्टिक, ऑटोमोबाईल, बांधकाम, अभियांत्रिकी, सेवा इलेक्ट्रॉनिक्स, उत्पादन, व्यापार वा व्यवसाय याचा निर्णय घ्यावा. तुमचा ग्राहक कोण असेल, कोण असावेत, त्यांच्या गरजा पूर्ण आपल्याला करता येईल का? बाजारपेठेची पाहणी केली का? उद्योग परंपरागत

आहे का उगवता उद्योग आहे? आपल्या उद्योग, व्यवसायाचे संकल्प चित्र काय व कसे असेल? अशा विविध प्रश्नांवर सर्व बाजूंनी अभ्यास करून मनात येणाऱ्या व्यवसायांची यादी तयार करावी. ही यादी एका कागदावर उतरवा. नंतर या यादीतील उद्योगाबाबत उद्योग संधीही निवड करताना जे निकष लावण्यात येतात त्या निकषांमध्ये आणि आपल्या क्षमतेमध्ये हे उद्योग/व्यवसाय बसतात का ? सारासार विचार करून ही यादी जेवढी कमी करता येईल तेवढी कमी करावी, उद्योग निवडतांना उत्पादन (आकार, प्रकार, पद्धत); जागा, स्थळ, कच्चा माल, तंत्रज्ञान, वित्तीय व्यवस्था, मनुष्यबळ, बाजारपेठ, विक्री व्यवस्था, स्पर्धा, दर्जा, गुणवत्ता, किंमती, त्या व्यवसायाशी निगडित कायदेकानून, कागदपत्रांची पूर्तता या सर्व बाबींचा विचार करून संधीची निवड करण्यात यावी, संधीची निवड झाल्यावर खऱ्या अर्थाने उद्योग/व्यवसाय सुरु करण्याच्या प्रक्रियेला सुरुवात होते. त्याचे टप्पे पुढीलप्रमाणे आहेत.

प्रकल्पाची निवड (संधी) :- उत्पादन, त्याची प्रक्रिया, आकार, प्रकार, त्याचे पॅकेजिंग, ब्रेडींग, विक्रीपश्चात सेवा.

कच्चा माल :- कचा माल, त्याची उपलब्धता, प्रक्रिया, तंत्रज्ञान, त्याच्यासंबंधी शासनाचे धोरण.

ग्राहक :- ग्राहकांचा प्रकार, त्यांच्या आवडीनिवडी, त्यांना उपलब्ध पर्याय, स्पर्धाकांची उत्पादने आणि त्याने आपले उत्पादन का घ्यावे यासंबंधीचा विचार.

बाजारपेठ :- बाजारपेठेचा विचार करताना उद्योजकाने आपल्या उत्पादनास बाजारपेठ मिळेल का ? आपला त्यामध्ये वाटा काय राहिल ? यापूर्वीच्या काळात या उद्योगाबाबत शासनाचे धोरण कसे राहिलेले आहे ? यापुढे कसे राहिल ? याबाबतची माहिती असणे उपयुक्त ठरते. विविध उद्योग व्यवसायाबाबत शासनाने वेळोवेळी धोरण जाहीर करते. त्याबाबत ही माहिती करून घ्यावी. जसे औद्योगिक धोरण, पर्यटन उद्योग, वाईन उद्योग, खाद्य प्रक्रिया उद्योग अशा विविध उद्योगांबाबत सरकारने धोरण जाहीर झालेले असल्यास त्याचा अभ्यास करणे संयुक्तिक ठरेल.

उद्योग व्यवसाय सुरु करतांना उद्योगव्यवसाय व्यक्तिगत पातळीवर, भागीदारीत अथवा मर्यादित कंपनी स्वरूपात सुरु करावा याविषयी उद्योगाचे स्वरूप व भांडवली गुंतवणूक अधिकृत दर्जा प्राप्त होण्यासाठी तसेच त्याच्याशी निगडित विविध कायदेविषयक बाबींबाबत तसेच असलेल्या विविध कायद्यांचा तसेच घ्यावयाच्या परवानग्या याविषयी माहिती करून घेणे गरजेचे आहे. उदा. उद्योगाची स्थायी/अस्थायी नोंदणी, प्रदूषण नियंत्रण, फूड अँड ड्रग अँड मिनिस्ट्रेशन, कामगार कायदे, कारखाने अधिनियम, मुंबई दुकाने व संस्था अधिनियम, कंपनी कायदा, किमान वेतन कायदा, भविष्य निर्वाह निधी, बाल कामगार अधिनियम, कंत्राटी कायदा, औद्योगिक सुरक्षा कायदा, फॅक्टरी अँक्ट, कामगार विमा अशा विविध कायद्यांविषयी माहिती असावी. आपल्या उद्योग / व्यवसायांसाठी यातील कोणकोणते कायदे लागू होतील याबाबत विचार करावा. भविष्यात त्याचा उपयोग होईल. यानिमित्ताने वेगवेगळे कर, शुल्क भरावे लागतात याविषयी माहिती असणे गरजेचे आहे.

प्रकल्प अहवाल तयार करणे :- जो उद्योग/व्यवसाय सुरु करावयाचा आहे त्याची सविस्तर माहिती देणारा प्रकल्प अहवाल (रूपरेषा) तयार करावा. ज्यामुळे उद्योग/व्यवसायाची इत्यंभूत माहिती उद्योजकाला असते.

त्यानुरूप तो आपले धोरण ठरवितो व त्याप्रमाणे योजना राबवू शकतो. तसेच या प्रकल्प अहवाल दस्तावेजांचा उपयोग विविध कारणांसाठी होतो. जसे नोंदणी, कर्ज प्रकरण, विविध परवाने, परवानग्या मिळण्यासाठी.

उद्योजकता प्रशिक्षण:- उद्योजकतेचा मार्ग हा खडतर, खाचखळग्यांनी मरेलेला असतो. या मार्गावर वाटचाल करणाऱ्या उद्योजकाचे व्यक्तिमत्त्व त्यानुरूप असावे लागते. असा उद्योग व्यवसाय सुरु करणाऱ्या व्यक्तिमत्त्वामध्ये काही विशेष गुणांची गरज असते. प्रत्येक व्यक्तीमध्ये सर्वच गुणधर्म सारख्याच प्रमाणात असतात असे नाही. असे गुणधर्म कमी-अधिक असल्यास प्रयत्नपूर्वक त्यामध्ये कमी-अधिक करता येते. हे व्यक्तिमत्त्व कसे असावे, उद्योजकांच्या अंगी कोणकोणते गुणधर्म असावे. यासंबंधी सविस्तर मार्गदर्शन 'उद्योजकता विकास प्रशिक्षण' कार्यक्रमांमध्ये केले जाते. हे कार्यक्रम सहा ते आठ आठवडे मुदतीचे असतात. असा प्रकारे उद्योजकता विकास प्रशिक्षण कार्यक्रमांच्या माध्यमांतून उद्योजक घडविण्याचे कार्य महाराष्ट्र उद्योजकता विकास केंद्र (एमसीईडी) ही संस्था गेल्या २० वर्षांपासून राज्याच्या कानाकोपऱ्यांत करीत आहे. ज्यांना उद्योग / व्यवसाय सुरु करावयाचा आहे त्यांनी त्यांना अनुरूप असे उद्योजकता विकास प्रशिक्षण घेतल्यास उद्योग/व्यवसाय सुरु करण्याचे काम अधिक सुलभपणे व विश्वासाने करणे शक्य होते. या संस्थेचे प्रत्येक जिल्ह्यात द्वारा जिल्हा उद्योग केंद्र येथे प्रकल्प अधिकारी जिल्ह्यातील विविध उद्योजकता विकास प्रशिक्षणांची तसेच संस्थेच्या विविध उपक्रमांची अंमलबजावणी करीत असतो.

बाजारपेठेची व्याप्ती, निर्यातीची शक्यता :- उद्योजक जो उत्पादन, व्यापार, सेवा उद्योग करणार आहे त्याला असलेली बाजारपेठ स्थानिक, जिल्हा, राज्याची, देशाची अथवा या ग्लोबल युगात निर्यातीस वाव आहे का याची शक्यता अजमावून त्या दृष्टीने अभ्यास व पूर्वतयारी करावी.

साह्य करणाऱ्या विविध संस्थांची माहिती :- केंद्र शासनाने व राज्य शासनाने औद्योगिक विकासाला चालना देण्यासाठी विविध संस्थांची स्थापना केलेली आहे. या संस्थांनी त्यांच्याशी निगडित क्षेत्रातील उद्योग/व्यवसायाची उद्योगांबाबत माहिती, नवीन तंत्रज्ञान, प्रकल्प, उद्योजकांना त्यांच्याकडून देण्यात येणाऱ्या सेवा याबाबत माहिती संकलीत करून त्यांचा अभ्यास करणे व त्याच्या सेवांचा लाभ घेणे संयुक्तिक ठरेल.

उपलब्ध प्रकाशने व प्रकाशित माहिती :- उद्योग-व्यवसाय सुरु करण्यासाठी युवा पिढीला माहिती, मार्गदर्शन व प्रेरणा देणारी 'उद्योजक' मासिकासारखी अनेक प्रकाशने आज बाजारपेठेत उपलब्ध आहेत. या प्रकाशनांतून उपयुक्त अशी प्रकाशने संग्रहित करणे, माहिती गोळा करून त्याचे विश्लेषण व उपयुक्त माहितीची मांडणी करून त्यांचा उपयोग करायला हवा.

भविष्याबाबत विचार :- उद्योग-व्यवसाय सुरु करताना त्याच्याबाबत फक्त ५-१० वर्षांचा विचार न करता दूरदृष्टीने त्याच्याबाबत विचार करणे, अभ्यास करणे, तज्ज्ञांचे मार्गदर्शन घेणे अशा विविध स्रोतांच्या माध्यमांतून त्या उद्योगामध्ये भविष्यामध्ये, तंत्रज्ञानामध्ये, शासकीय धोरण, स्पर्धक, ग्राहक आवड-निवड, पर्यायी उत्पादने यामुळे काय परिणाम होतील त्याच्याबाबत दूरदृष्टीने विचार करणे गरजेचे असते. थोडक्यात उद्योग सुरु करताना उद्योजकाला पुढील टप्पे पूर्ण करावे लागतात.

१) उद्योग/व्यापार/सेवा व्यवसाय करण्याचा विचार. २) माहितीचे संकलन. ३) उद्योग संधीची निवड. ४) उद्योगासाठी वित्त पुरवठ्याबाबत तयारी. ५) उत्पादन/व्यवसाय/सेवा व्यवसाय निवड. ६) कागदपत्रे गोळा करणे. ७) प्रकल्प अहवाल तयार करणे. ८) व्यवसाय/उद्योगाची स्थापना, त्याप्रमाणे नोंदणी. ९) भांडवल उभारणीची प्रक्रिया सुरू करणे, १०) जागा निश्चिती-भाड्याने, स्वतःची अथवा एमआयडीसी इ. ११) विविध परवानग्या मिळविणे वीज, पाणी. १२) जागा इमारत, शेड, गोदाम, गरजेप्रमाणे बांधकाम. १३) मशिनरीची निवड करणे व ऑर्डर देणे. १४) मनुष्यबळाची निवड. १५) कच्च्या मालाची खरेदी. १६) विक्री व्यवस्थेची निर्मिती-विक्रेते नेमणे, पॅकेजिंग, वाहतूक व्यवस्था ठरविणे. १७) उत्पादनासाठी/व्यवसाय सुरू करणे (चाचणी). १८) चाचणी यशस्वी झाल्यावर व्यापारी उत्पादन करणे.

उद्योग, व्यवसाय, व्यापार अथवा सेवा व्यवसाय सुरू करण्याचा निर्णय एकदा घेतल्यास त्यापुढील प्रक्रिया पूर्ण करण्याबाबत पावले टाकतांना उद्योजकाने ध्येय अथवा उद्योग उभारणीचे स्वप्न डोळ्यांसमोर ठेवूनच वाटचाल करावी. ध्येय स्पष्ट असेल, मार्ग माहिती असेल आणि जबर इच्छाशक्ती असेल तर उद्योग स्थापनेचा मार्ग कितीही कठीण असला तरी ध्येयवेडी माणसे ध्येय निश्चितच पूर्ण करतात असा या क्षेत्रातील गत अनुभवांतून म्हणता येईल.

मित्रांनो, कोणतेही ध्येय मग ते उद्योग/व्यवसाय/व्यापार सुरू करण्याचे असो कमीत कमी गुंतवणुकीमध्ये सुरू करा, अवाजवी कर्ज घेण्याचे टाळा, अनुभवी तज्ज्ञांचे मार्गदर्शन घ्या, प्रशिक्षण घ्या आणि योग्य नियोजन व आखणी करून त्यादृष्टीने पावले टाका. सर्व लक्ष ध्येयावर ठेवून त्यावर प्रामाणिकपणे काम करणाऱ्या व्यक्तीचा यश निश्चितच पाठलाग करील याबाबत खात्री बाळगा, उद्योजक/व्यवसायिक हा रोजगार देणारा, संपत्ती निर्माण करणारा, निर्मिती करणारा महत्त्वाचा घटक आहे. देशाच्या औद्योगिक विकासाला चालना देण्याचे आणि इतरांना रोजगार व स्वतःला नफ्याच्या माध्यमातून समृद्धी प्राप्त करणारा उद्योजक खऱ्या अर्थाने स्वार्थ आणि परमार्थाचा धनी होऊ शकतो मग आपला काय विचार आहे हे आपणच ठरवा !

*****

३५. १० वी १२ वी नंतर करिअरच्या संधी

After 10th (S.S.C)

Sr. No.	Course	Stream/Field/Exam/Career	Job Opportunities
1	Engineering Diploma-3 Yrs.		Government Contractor (Civil/Electrical)
		Degree Engineering (BE)-3 Yrs.	
		Associate Membership of Engineers (A.M.I.E.)/ Institution of Electronics & Telecommunication Engineers (I.E.T.E.)-3.5 Yrs.	
		R.T.O. Inspector Exam	
	Merchant Navy-3 Yrs.		
2	Fine Art/Commercial Art Diploma-5 Yrs.	-	Professional Artist
3	Art Teacher Diploma-2 Yrs.		
4	ITI (Fitter, Welder, Machinist, Stenographer Diesel Mechanic Etc.)-2 Yrs.	Direct admission in 2 nd year of Diploma Courses (Fitter, Welder, Machinist, Stenographer Diesel Mechanic Etc.)-2 Yrs.	Government & Semi Government Organizations
5	Typing Course-6 Months Marathi, Hindi, English		
6	Short Hand Writing-6 Months Marathi, Hindi, English		
7	Diploma in Dance/Music-2 Yrs.		Professional Dancer/Musician
8	Certified Building Supervisor-6 Months or 1 year		
9	Diploma in Farm Management (Animal Husbandry)-6 Months or 1 year		
10	Medical Laboratory Technician Certificate Course (MLT)-2 Yrs.		
11	Diploma in Garment Technology, Diploma in Printing Engineering, Diploma in Electronics and Telecommunication Engineering, Diploma in instrumentation technology, Diploma in Production Engineering, Diploma in Biotechnology, Diploma in Beauty Culture, Diploma in Architecture, Diploma in Agriculture- 2 or 3 Yrs.	Interior Designing, Stenography, Private Secretary, Beauty Culture & Hair Dressing Garment Technology etc.	

After 12th (H.S.C.)

Sr. No.	Course	Stream/Field/Exam/Career	Job Opportunities
1	Diploma in Travel & Tourism-2 Yrs.		
2	Laboratory Technician Diploma (D.M.L.T.)-3 Yrs.		
3	Hotel Management Diploma-3 Yrs.	Air Hostess/Flight Steward (1 Year)	
4	Student Pilot License	Professional Pilot License	Commercial Pilot License
5	Call Center (Call Center Executive)		

After 12th (Arts)

Sr. No.	Course	Stream/Field/Exam/Career	Job Opportunities
1	D. Ed.	-	Teacher
2	B.S.W.-3 Yrs.	M.S.W.-2 Yrs.	
3	L.L.B. Foundation-5 Yrs.	D.T.L.-1 Year	
		L.L.M.-2 Yrs.	
		D.L.L.-1 Yrs.	
4	Fashion Designing Diploma-3 Yrs.		
5	Interior Designing Diploma-2 Yrs.		
6	B.A.-3 Yrs.	B. P. Ed.-1 year	P.T. Teacher
		M.A.-2 Yrs.	
		M.A. In Mass communication-2 Yrs.	
		Bachelor of Journalism-1 year	
		L.L.B.-2 Yrs.	L.L.M.-2 Yrs.
		Bachelor of Library Science-1 year	
		M.B.A.-2 Yrs.	
		MPSC/UPSC Exam	All type of Govt. Jobs
		Diploma in dramatization (NSD)-3 Yrs.	
		M.C.A.-3 Yrs.	Software Job
		M.C.M.-2 Yrs.	
		B. Ed. -1 year	M.Ed.-1 year
Advertising & Commercial Management Diploma-2 Yrs.			
Event Management Diploma-2 Yrs.			
7	B.B.A.-3 Yrs.	M.B.A.-2 Yrs.	Manager/Businessman
8	Foreign Language Diploma		
9	B. Arch (12 th with Maths & English)-5 Yrs.		

After 12th (Commerce)

Sr. No.	Course	Stream/Field/Exam/Career	Job Opportunities
1	B.B.A.-3 Yrs.	M.B.A.-2 Yrs.	Management/ Business
2	C.S. Foundation		
3	B. C.A. (12 th with Maths, English)-3 Yrs.		
4	B. Arch. (12 th with Maths, English)-5 Yrs.		

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

Sr. No.	Course	Stream/Field/Exam/Career	Job Opportunities
5	D.T.Ed.-2 Yrs.		
6	B.Sc. (Finance)-3 Yrs.		
7	Bachelor of Financial Accounting		
8	B.Com.-3 Yrs.	M.B.A. (Marketing, Finance, Human Resources, Business)-2 Yrs.	
		Bank/Insurance Probationary/ Development Officer Exam	
		L.L.B.-2 Yrs.	
		C.A.-2 Yrs.	
		B.Ed.-1 Year, M.Ed.-1 Year	
		I.C.W.A.-2 Yrs.	
		Bachelor in Library Science-1 Year	
		C.S.-2 Yrs.	
		Import Export Diploma-1 Year	
		M.C.A.-3 Yrs.	Job in I.T. field
		M.C.M.-2 Yrs.	
		Indian Military Academy	
		Chartered Financial Analyst	
Certified Financial Planner (CFP)			
Certified Investment Banker			

12th Science
With PCM (Physics, Chemistry, Maths)

Sr. No.	Course	Stream/Field/Exam/Career	Job Opportunities
1	N.D.A. -3 yrs.	Navy	
		Army	
		Air force	
2	B.Arch.-5 yrs.	Diploma in interior Landscape Design	
3	Bachelor of Planning & Design-5 yrs.		
4	Technical entry in Indian Army-3 yrs.		
5	B.E.-4 yrs.	I.E.S. EXAM	Job in railway, Public sector company
		Merchant Navy -1 year	Marin Engineer
		M.E. -2 yrs.	Engineer, Teacher
		MPSC/UPSC Exam	Civil Services
		Defence Direct Entry	Indian Navy, Air force
		M.S. (Foreign University)-2yrs.	
		MBA -2yrs.	
		M. Tech.- (Indian Institute of Technology IIT)-2 yrs.	
Government Contractor (Civil/Electrical)			
6	B. Tech. (Indian Institute of Technology IIT)- 4 yrs.		Job in Public Sector Companies, Civil Services
7	Direct admission in 2 nd year of Engineering Diploma- 2 yrs.		
8	B.C.S./B.C.A./B.Sc. (Phy.)-3 yrs.	M.C.A. - 3 yrs.	

Sr. No.	Course	Stream/Field/Exam/Career	Job Opportunities
		M.C.S./M.C.M/M.B.A - 2 yrs.	
9	Film & Television Diploma (FTII) Film Editing Cinematography Film Processing -1-2 yrs.		Job In film Production/ TV Channels
10	Hotel Management Degree-3-4 yrs.		
11	B.F. Tech (Bachelor of fashion Technology)-4 yrs.		Fashion Designer
12	B. Plan (Bachelor Of Planning)-4 yrs.		Town Planner
13	B.I.D (Bachelor Of Interior Design)-4 yrs.		Interior Designer
14	B. Des.(Bachelor Of Designs)-4 yrs.		Designer

12th Science with PCB (Physics, Chemistry, Biology)

Sr. No.	Course	Stream/Field/Exam/Career	Job Opportunities
1.	B.A.M.S.-4.5 yrs.	M.D.-3 yrs.	Doctor (Ayurvedic)
2.	B.H.M.S, B.U.M.S.-4.5 yrs.		Doctor (Homeopathic)
3.	B. V. Sc.- 5 yrs.		Doctor (Veterinary)
4.	B.D.S. - 2yrs.	M.D.S.-4 yrs.	Doctor (Dental Surgery)
5.	M.B.B.S. - 4.5 yrs.	M.D.-3 yrs. M.S.-3 yrs. Special Diploma-2 yrs.	Doctor (Medicine Surgery)
6.	Paramedical Courses- 4.5 yrs.		
7.	B.Sc. Nursing- 4 yrs.		Nurse
8.	Diploma in Nursing- 2 yrs.		Nurse
9.	B.M.L.T. -3 yrs.		Lab Technicians, Lab Assistant, Assistant Professor
10.	B.Sc. Home Science- 3 yrs.		
11.	B.Sc. (Botany, Micro Biology, Zoology, Chemistry Etc.) - 3 yrs.	M.Sc.-2 yrs., M.Phil.-1 year Ph.D. M.Sc. (Bio-Tech.)-2 yrs. M.Tech. (Bio-Tech.)-1 year	Agriculturist, Lab Technicians, Lab Assistant, Medical coding, Analytical chemist, Senior Process Analytical Scientist, Marine Biologist, Research Scientist, Lecturer/Professor, Zoo officer etc.
12	BSMS (Bachelor of siddha Medicine & Surgery)-5.5 yrs.		Siddha pathologist, Gynecologist, Drug Manufacturer, Teacher, Research, Medical Consultant, Physiologist, Dermatologist, Chiropractor, Clinical Researcher etc.
13	BNYS (Bachelor of Naturopathy & Surgery)-5.5 yrs.		Chiropractor, Lecturer, Research Assistant, Yoga teacher, Naturopathist.
14	B. Optom. (Bachelor of Optometry)-4 yrs.		optometrist
15	BOT (Bachelor of Occupational Therapy)-4 yrs.		Occupational Therapist

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

16	BPT (Bachelor of Physiotherapy)-4.5 yrs.		Physiotherapist, Lecturer, Osteopath, Therapy Manager.
17	B. Pharm. (Bachelor of Pharmacy)-4 yrs.		Pharmacist, Medical billing, Assistant Pharmacist
18	B. Pharm. (Ayu.) (Bachelor of Pharmacy Ayurveda)-4 yrs.		Ayurvedic Doctor
19	B.P.O. (Bachelor in Prosthetics & Orthotics)-4 yrs.		Orthotist/Prosthetist
20	B.R.Sc. (Bachelor in Rehabilitation Science)-3 yrs.		Rehabilitation Therapist
21	B.Sc (Agriculture)-4 yrs.		Agriculturist
22	B.Sc (Sericulture) - 4 yrs.		Seri culturist
23	B.F.Sc (Bachelor of Fisheries Science)-4 yrs.		Aqua culturist
24	D.T.Ed.- 2 yrs.	B.Ed. (1 year)	Teacher

12th Science With PCMB (Physics, Chemistry, Maths, Biology)

Sr. No.	Course	Stream/Field/Exam/Career	Job Opportunities
1.	B.Sc. In Dairy Technology-4 yrs.	M.B.A.-2 yrs.	Quality control Officer, Dairy Manager, Dairy Scientist
2.	Bachelor of Pharmacy-3 yrs.	M.B.A.-2 yrs. Master In Pharmacy-2 yrs.	Medical Writer, clinical Research Associate, Pharmacy Business
3.	B.Tech. In Agriculture-4 yrs.	M. Tech. In Agriculture-2 yrs-2 yrs. M.B.A.	Research Scientist, Agriculture Scientist.
4.	B.Sc. Bio Technology-4 yrs.	M.Sc. Bio Technology-2 yrs. M.B.A. -2 yrs.	Microbiologist, Biomedical Engineer, Biotech product Analyst, Senior Research Associate, Clinical Technician
5.	B.Sc. In Agriculture - 4 yrs.	M. Sc. Animal Husbandry Dairy Technology-2 yrs. M.B.A. -2 yrs.	Dairy farm Manager, organic farm manager, Field officer, Field Sales Executive etc.

General Degree Course

Sr. No.	Degree /Stream	Duration	Professions
1	DESIGN/FINE/VISUAL ART		
	B.Des. (Bachelor in Design)	3 yrs.	Apparel, Automobile
	BFA (Bachelor in Fine Art)	3 yrs.	
	BVA (Bachelor in Visual Art)	3 yrs.	
B.Cr.A(Bachelor in Creative Arts)	3 yrs.		
2	ECONOMICS		
	BA (Hons.) Economics	3 yrs.	Economist, Financial Risk/Investment/Market Research/Actuarial/Data Analyst, Economic Journalist, Statistician Etc.
	B.Sc. (Hons.) Economics	3 yrs.	

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

Sr. No.	Degree /Stream	Duration	Professions
3	SOCIAL WORK		
	BSW (Bachelor in Social Work)	3 yrs.	Social Activist, Social Worker, Rural Development Officer, Volunteer with an NGO, Community Worker, Politician, Child and Women Welfare Worker Etc.
	BA (Social Work)	3 yrs.	
	BSW+MSW (Bachelor + Master in Social Work)	3 yrs.	
BRS (Bachelor in Rural studies)	3 yrs.		
4	PERFORMING ARTS		
	BPA (Bachelor in Performing Arts)	3 yrs.	Actor or Actress, Ballet or Modern dancer, Choreographer, Composer, Conductor, Dancer, Director, Dramatist, Musician, Performer, Screenwriter, Singer, Talent Manager, Theatre Artist, Trainer/Teacher, Vocalist
	BA (Performing Arts)	3 yrs.	
5	SPORTS		
	BBA (Sports Management)	3 yrs.	Sport Manager, Player, Coach, Physical Trainer, Teacher, Athlete, Announcer, Commentator, Sports Analyst, Equipment Manager, Referee
	BA (Sport Management)	3 yrs.	
BPE (Bachelor in Physical Education)	3 yrs.		
6	VOCATIONAL		
	B Voc. (Bachelor of Vocational Degree)	3 yrs.	Various trades available as per college. Depending on the trade option one can practice the skill in the specialized field. For list of trades, visit www.mohitmangal.com
7	PURE SCIENCE/COMPUTER APPLICATIONS		
	B. Sc. (Bachelor of Science)	3 yrs.	Geologist, Mathematician, Physicist, Statistician, Botanist, Chemist, Biochemist, Microbiologist, Zoologist, Scientist, Programmer, IT Manager, System Manager, Network/Software Engineer, Ethical Hacker, Animator, Game/Web/ Application Designer, Commercial Pilot, Astronaut, Naval Officer, Automobile Designer Etc.
	B Sc.(Hons.) (Bachelor of Science (Hons.))	3 yrs.	
	B. Math. (Bachelor of Mathematics)	3 yrs.	
	B. Stat. (Bachelor of Statistics)	3 yrs.	
	BS-MS Integrated (Bachelor of Science-Master of Science Integrated)	5 yrs.	
	BCA (Bachelor of Computer Applications)	3 yrs.	
	BCA+MCA (Bachelor + Master in Computer Applications)	5 yrs.	
BBA-IT (BBA-Information Technology)	3 yrs.		

Sr. No.	Degrees/Branches	Duration	Professions
1	LAW		
	B.Sc. LLB (Bachelor in Science & Bachelor in Law)	5 yrs.	Litigator, Lawyer, Advocate, Social Activist, Diplomat, Judicial Magistrate, Judge, Professor, Legal Advisor, Corporate Legal Consultant, Arbitrator, Conciliator, Mediator Etc.
	BA LLB (Bachelor in Arts & Bachelor in Law)	5 yrs.	
	B.Com, LLB (Bachelor in Commerce & Bachelor in Law)	5 yrs.	
	BBA LLB (Bachelor in Business Admin. & Bachelor in Law)	5 yrs.	
	BLS LLB (Bachelor in Liberal Arts & Bachelor in Law)	5 yrs.	
	BSW LLB (Bachelor in social work & Bachelor in Law)	5 yrs.	
	B. Tech. LLB (Bachelor in Technology & Bachelor in Law)	6 yrs.	
2	BUSINESS MANAGEMENT		
	BBA (Bachelor in Business Administration)	3 yrs.	Executive, Manager, Administrator, Head or Consultant in the fields of Marketing/HR/Finance/Systems & Operations/ IT, Entrepreneur, Family Business Owner, Event Manager, Party Organiser, Wedding Planner Etc.
	BMS (Bachelor in Management Studies)	3 yrs.	
	BBS (Bachelor in Business Studies)	3 yrs.	
	BBM (Bachelor in Business Studies Management)	3 yrs.	
	BBA + MBA Integrated Program in Management	5 yrs.	
3	HOTEL MANAGEMENT		
	B.Sc. (Hospitality & Hotel Administration)	3 yrs.	Caterer, Hotelier, Chef, Travel Manager, F&B Manager, Housekeeping Manager, Front Office Manager, Sales & Marketing Manager, Air Crew, Ship Crew, Defence Personnel, Restaurateur
	BA (Hons) in Hotel Management / Culinary Arts	4 yrs.	
	BHM / BHMCT (Hotel Management & Catering Technology)	4 yrs.	
	BTTM (Tourism & Travel Management)	4 yrs.	
4	LIBERAL STUDIES		
	BA (Hons.) without / with Diploma in Liberal Arts	3/4 yrs.	Refer Arts/Commerce/Science or any other specialisation one majors in The choice of profession shall depend upon the majors and minors which one studies.
	BBA (Hons.) without / with Diploma in Liberal Arts	3/4 yrs.	
	B.Com (Hons.) without / with Diploma in Liberal Arts	3/4 yrs.	
	B.Sc. (Hons.) without / with Diploma in Liberal Arts	3/4 yrs.	
5	MASS COMMUNICATION		
	BMM (Bachelor in Mass Media)	3 yrs.	Anchor, Reporter, Journalist, Correspondent, Editor, Copywriter, Content Writer, Creative Writer, Director, Cinematographer, Media Programmer, Public Relations Specialist.
	BMC (Bachelor in Mass Communication)	3 yrs.	
	BJMC (Bachelor in Journalism & Mass Communication)	3 yrs.	
	BA in Journalism & Mass Communication	3 yrs.	
	BA/B.Sc (Multimedia)	3 yrs.	

Job Opportunities in government sector after SSC/HSC/Graduation:-

Sr. No.	SSC	HSC	After Graduation
1	Post Departments Exams 1. Multi-Tasking Staff 2. Postman 3. Gramin Dak Sevak	Staff Selection Commission 1. Combined Higher Secondary Level • Upper Division Clerk (UDC) • Lower Division Clerk (LDC) • Postal Assistant (PA) • Data Entry Operator (DEO) • Sorting Assistant (SA) 2. SSC Multi-Tasking Staff 3. SSC General Duty Constable 4. SSC Grade C and D Stenographer	Maharashtra Public Service Commission (MPSC)- • Maharashtra Gazetted Civil Services Examination- for Class-1 & Class-2 posts. • Maharashtra Non Gazetted Group-B and Group - C Services Examination • Maharashtra Gazetted Technical Services Combined Examination • Maharashtra Group C Services Examination • Maharashtra Sub-Ordinate Services Non-Gazetted Group B Combine Examination • Civil Judge Junior Division & Judicial Magistrate First Class Examination • Assistant Commissioner / Ward Officer, BMC, Group-A • Assistant Motor Vehicle Inspector Examination • Maharashtra Engineering Services Examination
2	Indian Army Exam for the post of Soldiers.	RRB Assistant Loco Pilot (Railway Dept.)	UPSC CAPF Assistant Commandant under the Central Armed Police Force.
3	Insurance Advisor	Railway Group D (RRB/RRC Group D)	Combined Defence Services (CDS) Examination • Indian Military Academy (IMA) – Dehradun, • Indian Naval Academy (INA) – Ezhimala, • Air Force Academy (AFA) – Hyderabad, • Officers' Training Academy (OTA) – Chennai.
4	Exams for post of Peon & Drivers in various departments.	Indian Army Exam for the post of Technical Entry Scheme, Mahila Constables, Soldiers, Junior Commissioned Officers for Catering	Air Force Common Admission Test (AFCAT) Exam This exam conducted by Indian Air Force to select candidates for multiple posts in the Air Force, such as • Flying Officers, • Officers in Ground Duty – Technical Post, • Officers in Ground Duty -Non-Technical Post.
5	Staff Selection Commission, Railways, Banking,	Indian Navy Exam for the post of Sailor, Artificer Apprentice and Senior Secondary Recruits (SSR)	Bank Exams- • SBI-PO/SO/Clerk • RBI-Grade B/Assistant

रोजगार व उद्योजकता योजनांची माहिती पुस्तिका

Sr. No.	SSC	HSC	After Graduation
	Defence Departments etc.		<ul style="list-style-type: none"> IBPS- PO/Specialist Officers/CWE
6		Security Forces <ul style="list-style-type: none"> Border Security Force (BSF) Central Reserve Police Force (CRPF) Sashastra Seema Bal (SSB) Indo-Tibetan Border Police Force (ITBP) Central Industrial Security Force (CISF) 	UPSC Exam Candidates clearing this exam can become civil servants in various branches of the government such as the Indian Administrative Service, Indian Police Service & Indian Revenue Service.
7		Indian Coast Guard Exam for the post of Sailors, Technicians, Assistant Commandants and Airmen	Government Contractor (Civil/Electrical)
8		All India Entrance Exam NDA for Armed Forces	Insurance Exams
9		Police Constable & Driver exam	
10		Forest Guard Exam	
11		Chartered Accountant (CA)	

३६. नोकरी विषयक उपयुक्त संकेतस्थळे

Sr. No.	Exams	Website
1	Union Public Service Commission- (UPSC) National Defence Academy (NDA) & Naval Academy (NA) Examination Defense Exams Intelligence Bureau (IB) exam	https://upsc.gov.in
2	Maharashtra Public Service Commission (MPSC)	https://mpsc.gov.in
3	Railway Recruitment Board (RRB)	https://www.rreb.gov.in
4	Staff Selection Commission (SSC)	https://ssc.nic.in
5	Bank Recruitment Institute of Banking Personnel Selection (IBPS)	https://www.ibps.in
6	Teachers Eligibility Test (TET) Maharashtra	http://www.mscepune.in
7	Life Insurance Corporation (LIC)	https://licindia.in
8	National Bank For Agriculture and Rural Development (NABARD)	http://www.nabard.org
9	Reserve Bank Of India (RBI)	https://rbi.org.in
10	SBI PO /Clerk	https://sbi.co.in
11	India Post Payment Bank (IPPB)	https://www.indiapost.gov.in
12	National Insurance Corporation Ltd. (NICTL)	http://www.nationalinsuranceindia.com
13	New India Assurance Co. Ltd	https://newindia.co.in
14	Employee State Insurance Corporation (ESIC)	https://www.esic.gov.in
15	Indo-Tibetan Border Police Force (ITBPF)	https://www.itbpolice.nic.in
16	Maharashtra Police Recruitment	https://www.mahapolice.gov.in
17	Indian Navy Staff Exam	https://www.joinindiannavy.gov.in
18	Indian Army Staff Exam	https://joinindianarmy.nic.in
19	Indian Air Force (IAF) Staff Exam	https://afcat.edac.in
20	Employees' Provident Fund Organization (EPFO)	https://www.epfindia.gov.in
21	National Career Service Ministry of Labour & Employment	https://www.ncs.gov.in
22	Skills, Employment, Entrepreneurship and Innovation Department	https://rojgar.mahaswayam.gov.in

*उपरोक्त यादी सूचक असून परिपूर्ण नाही.

वाचकांसाठी महत्वाची सुचना

वाचकांनी योजनांच्या संदर्भात अचूक माहितीसाठी संबंधित विभागाकडून माहिती घेऊन खात्री करून घ्यावी, जेणेकरून उद्योग - व्यवसाय सुरु करून इच्छिणाऱ्यांना त्यांच्या उद्योगांसाठी ज्या योजनेचा लाभ घ्यावयाचा आहे, त्याबाबत अचूक व सविस्तर माहिती मिळेल.

अस्वीकरण (Disclaimer)

कौशल्य विकास, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग यांचेमार्फत राज्यातील युवकांना सदर माहिती पुस्तिका उपलब्ध करून देण्यात येत आहे. पुस्तिकेमध्ये कौशल्य विकास, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग व राज्य शासनाच्या विविध विभाग व महामंडळांच्या रोजगार व स्वयंरोजगाराच्या योजनांचा समावेश करण्यात आलेला आहे. योजनेचा तपशील (योजनेचे नाव, पात्रता, अटी व शर्ती, अनुदान मर्यादा इ.) तसेच राज्य/विभाग/जिल्हास्तरीय कार्यालयाचा पत्ता, दुरध्वनी क्र., ई-मेल आयडी यामध्ये कालानुरूप बदल होवू शकतो. त्यामुळे युवकांनी योजनेचा लाभ घेण्याकरिता संबंधित कार्यालयाशी प्रत्यक्ष संपर्क साधावा.

----

www.mahaswyam.gov.in

महास्वयंम पोर्टलवर उमेदवार नोंदणीचे फायदे व त्यासाठी आवश्यक कागदपत्रे

- ▶ सर्व सार्वजनिक व खाजगी क्षेत्रातील उपलब्ध रिक्तपदांचा “विनामुल्य” शोध व निवडलेल्या पदांसाठी अर्ज करण्यासाठी उत्तम व्यासपीठ.
- ▶ वेळोवेळी आपली प्रोफाइल व शैक्षणिक पात्रता अद्ययावत करण्याची ‘ऑनलाईन’ सुविधा.
- ▶ रोजगार मेळावा, रोजगार प्रोत्साहन कार्यक्रम व इतर शासकीय शासकीय योजनांसाठी Online सहभाग नोंदविणे सहज शक्य.
- ▶ विविध कौशल्य विकास कार्यक्रमात सहभाग नोंदवून आपल्या आवडीच्या क्षेत्रात कौशल्य प्राप्त करून घेण्याची उत्तम संधी.
- ▶ आर्थिकदृष्ट्या मागास असलेल्या मराठा समाजातील उमेदवारांसाठी अण्णासाहेब पाटील आर्थिक मागास विकास महामंडळाच्या विविध योजनांचा लाभ एका खिडकीद्वारे मिळवून देणारे पारदर्शी व्यासपीठ.
- ▶ रोजगार, स्वयंरोजगार किंवा व्यवसाय इ. बाबत योग्य ते मार्गदर्शन मिळविण्याचे उत्तम माध्यम.
- ▶ आपल्या अडचणी व शंका तत्परतेने सोडविणारी सस्मित सेवा.

चला तर मग लागलीच आपली नावनोंदणी करा.....

आणि आपल्या उत्कर्षाच्या दिशेने एक पाऊल पुढे टाका.....

आपली नोंदणी झाली असली तरी देखील खालील बाबी आवर्जून लक्षात ठेवा

- ▶ आपण आपली प्रोफाइल वेळोवेळी अद्ययावत करण्याची दक्षता घेणे गरजेचे आहे.
- ▶ आपली पात्रतावाढ, नोंदणी नंतर मिळवलेले कौशल्य व अनुभव इ. माहिती वेळोवेळी अद्ययावत करा.
- ▶ आपली नोंदणी पुढे चालू राहण्याकरिता वर्षातून किमान एकदा तरी वेबसाईटद्वारे आपला नोंदणी क्रमांक व पासवर्डचा वापर करून Login करणे बंधनकारक आहे.
- ▶ वेळोवेळी प्रोफाइल अद्ययावत न केल्यास आपण भविष्यातील चांगल्या संधींपासून वंचित राहू शकता.
- ▶ वेळोवेळी वेबसाईटला भेट द्या आणि सार्वजनिक / खाजगी क्षेत्रातील आपणास योग्य व उपयुक्त नोकरीच्या संधीचा शोध घ्या. त्यासाठी आपली उत्सुकता ऑनलाईन नोंदवा आणि रोजगार मेळावे, रोजगार प्रोत्साहन कार्यक्रम तसेच कौशल्य विकास योजनांमध्ये आपला सहभाग नोंदवा.

चला तर मग, आता आपला वेळ, पैसा व श्रम वाचवा आणि

शासनाने देवू केलेल्या संधीचा लाभ घेऊन आत्मनिर्भर व्हा...

आपणास उज्ज्वल भविष्यासाठी हार्दिक शुभेच्छा !!

कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य,
कोकण भवन (विस्तारीत), ३ रा मजला,
सी.बी.डी.बेलापूर, नवी मुंबई-४००६१४.

वेबसाईट :- www.mahaswayam.gov.in

हेल्पलाईन नं. :- १८००-१२०-८०४०

 Maharashtra SDEED

 Maharashtra state skill Development society

 @ Maharojgar

 MSInsociety

 <https://twitter.com/MahaSdeed>

 @ MSSDSociety

 @ Mahaswayam

 MSInsociety